ပဌမ ဗာဟုရော ဆရာတော်ဘုရားကြီး

စီရင်ရေးသားသော

အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ ပါဠိနိဿယ

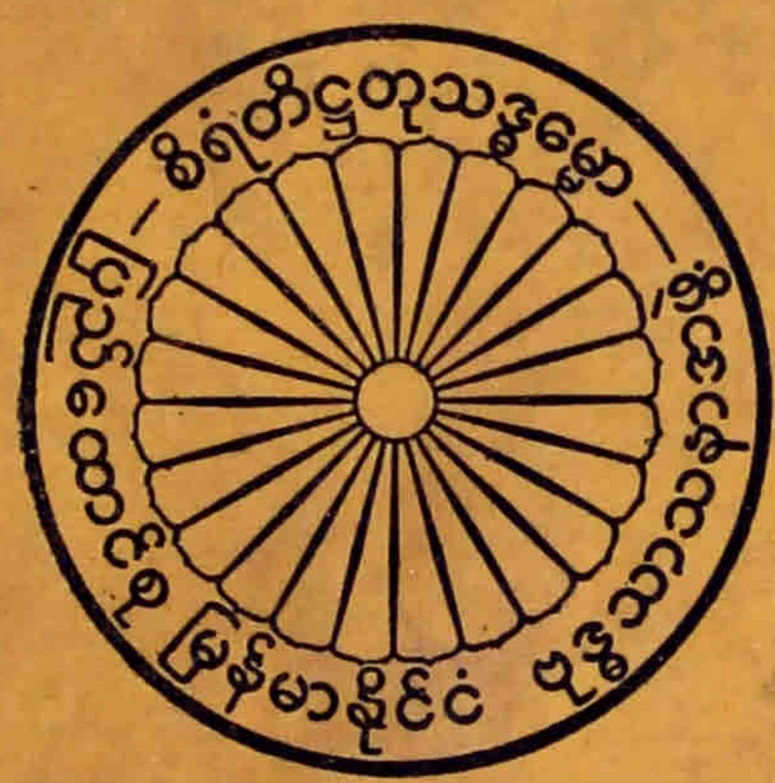

မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့

ပုံနှိပ်တိုက်၌ ရိုက်နှိပ်သည်

သာသနာ ၂၅၁၄ ခေါဇာ ၁၃၃၂ ပြေလ ၁၉၇၁

အရှင်ဝမ္မာဘိနန္ဒ

တိပိဋကာလင်္ကာရ သိရိဓဇ မဟာဓမ္မရာဇဂုရု

ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ

ပဌမ ဗဟုကရ ဆရာတော်ဘုရားကြီး

စီရင်ရေးသားသော

အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ ပါဠိနိယာယ

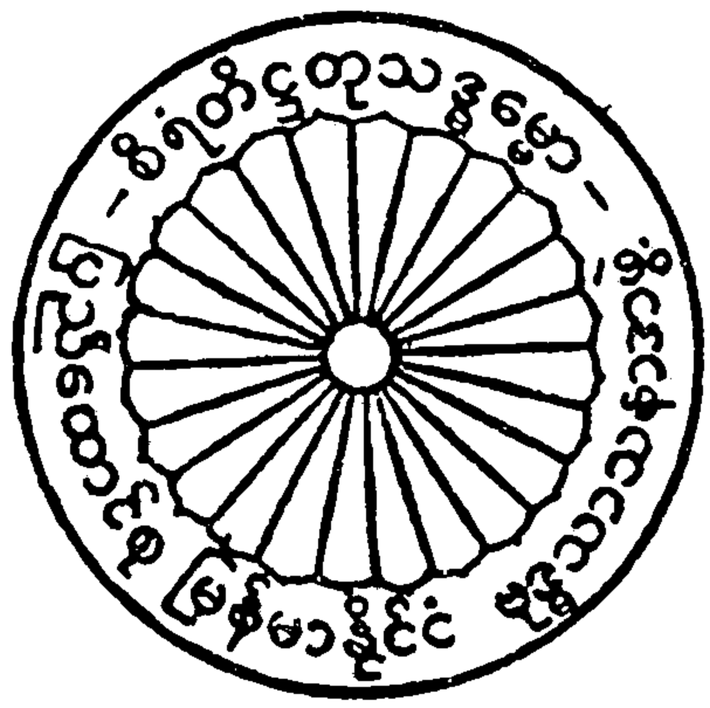

ျမန္မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့
ပုံနှိပ်တိုက်၌ ရိုက်နှိပ်သည်

သာသနာ ၂၅၁၄ ခေါဇာ ၁၃၁၂ ဖေဖေါ်လ ၁၉၇၁

အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ ပါဠိနိဿယ

ပဌမအကြိမ် ပြန်လည်ပြုပြင်ရိုက်နှိပ်ခြင်း ၁၉၇၁-၃ အုပ်ခရ ၃၀၀၀။

ရန်ကုန်မြို့ ကမ္ဘာအေး၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၌
အတွင်းရေးမှူး (အုပ်ချုပ်ရေးအရာရှိချုပ်) ဦးလှမောင် M.A., M.S.B.L.
(မှတ်ပုံတင်အမှတ် ၀၇၃၉/၀၅၂၂)က ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။

ဗားကရာဆရာတော် မူ

အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ ပါဠိနိဿယ နိဒါန်း

သင်္ဂြိဟ်ကျမ်း

လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၁၀၀၀-ကျော်က သီဟိုဠ်ကျန်း၌ အရှင်အနုရုဒ္ဓါ မထေရ်သည်–

၁။ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟပါဠိ

၂။ ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယပါဠိ

၃။ နာမရူပပရိစ္ဆေဒပါဠိ

ဟူသော အဘိဓမ္မာလက်သန်း အဌကထာ သုံးစောင်ကို ပြုစုတော်မူခဲ့လေသည်။

ယင်းသုံးစောင်တို့တွင် အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟပါဠိကို လက်သန်းအဌကထာ ဟူ၍ရင်း သင်္ဂြိဟ်ဟူ၍ရင်း ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ ထိုသင်္ဂြိဟ်ကျမ်းသည် ခေတ်အဆက်ဆက် အဘိဓမ္မာစာသင်သားတိုင်း လက်မလွတ်တမ်း ကိုင်စွဲရသည့် ကျမ်းငယ်တဆူအဖြစ်ဖြင့် ထင်ရှားကျော်ကြားခဲ့သည်။ အကြောင်းမှာ–စာအခြေနေသူတို့အတွက် တိုတိုကျဉ်းကျဉ်းဖြင့် လိုရင်းအဓိပ္ပါယ်ကို လွယ်ကူစွာ သိနားလည်၍ ကျက်မှတ်လွယ်ကူအောင် စီစဉ်ရေးသားထားသောကြောင့်ဖြစ်ပေသည်။ ဤသင်္ဂြိဟ်ကျမ်းသည် အဘိဓမ္မာပိဋကတ ၇ခု လုံး၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ခြုံမိ ငုံမိသည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ မန္တလေးမြို့ မစိုးရိမ်ကျောင်း အဘိဓဇမဟာရဋ္ဌဂုရု ဆရာတော်ကြီးနှင့် မစိုးရိမ်အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ပဋ္ဌာန်းဆရာတော် ဦးဝိသုဒ္ဓါဘိဝံသတို့က "တသာသနာမှာ ဒီလိုကျမ်းဟာ တအုပ်ဘဲ ရှိတာဘဲ"ဟု ဤသင်္ဂြိဟ်ကျမ်းကို ချီးကျူးလေ့ရှိပါသည်။

သင်္ဂြိဟ်အဖွင့်ကျမ်းများ

ထိုသို့ အစီအစဉ်ကောင်းမွန်သော သင်္ဂြိဟ်ကျမ်းကို လေ့လာသင်ယူချပ်ချိမ့် များပြားလှသဖြင့် ဤသင်္ဂြိဟ်ကျမ်းကိုပင် ကျမ်းရင်းတဆူ ပြုလုပ်၍ ပါဠိမြန်မာ နှစ်ဘာသာဖြင့် ဋီကာ,ဂဏ္ဌိ နိဿယ, မြန်မာပြန်, အရကောက်, သရုပ်ခွဲ, အမေးအဖြေ စသည်ဖြင့် ဆင့်ကဲဆင့်ကဲ နည်းမျိုးစုံလင်စွာဖြင့် ရှင်းလင်းဖွင့်ပြကြရာ အဖွင့်ကျမ်းပေါင်း ၁၄၀-ကျော်မျှ ပေါ်ထွက်ခဲ့ပေသည်။

သင်္ဂြိဟ်နိဿယများ

ဤသို့ နည်းမျိုးစုံဖြင့် သင်္ဂြိဟ်ကျမ်းကို ဖွင့်ဆိုရှင်းလင်းပြရာ၌ ပါဠိတကျော့ မြန်မာတကျော့ လုံးချင်းအဓိပ္ပါယ်ပြန်ဆိုသောနိဿယကျမ်းများသည် သင်ကြားမှု၌ အထိရောက်ဆုံးနည်းဖြစ်နေသည်။ ထို့ကြောင့် ခေတ်အဆက်ဆက် ပေါ်ထွက်ခဲ့သော အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ=သင်္ဂြိဟ် နိဿယကျမ်းများမှာ–

၁။ စည်သူမင်းသား တောင်းပန်၍ရေးသောမူ (သက္ကရာဇ် ၉၁၂-ခန့်)
၂။ နန်းကျောင်းဆရာတော်မူ (၉၇၅-ခန့်)
၃။ တောင်ဘီလူးဆရာတော်မူ (၁၀၃၄-ခန့်)
၄။ ဒကွိုဏာဝန် မူ
၅။ ဆားလင်းကြီးရွာ အမည်မသိ မထေရ်စီရင်သောမူ။
၆။ ဆုံထားဆရာတော်မူ။
၇။ ဝက်ခုတ်ဆရာတော်မူ။
၈။ ဗဟာင်ဆရာတော် အရှင်မုနိန္ဒဃောသ မူ (၁၁၄၄-ခန့်)
၉။ ပဌမ ဗားကရာဆရာတော်မူ (၁၁၅၁)
၁၀။ မြေထူးမြို့ တောရအုတ်ကျောင်း ရှင်မုနိန္ဒသာရ မူ။
၁၁။ အုတ်ကျောင်းဆရာတော် ဦးပိုး မူ။
၁၂။ စလင်းမြို့ ရှင်ဝိစိတ္တာလင်္ကာရ မူ။

၁၃။ ပန်းလှဘုးဆရာတော် ရှင်သီလာဘရ မူ။
၁၄။ ရှင်သုဓမ္မာလင်္ကာရ (ဦးရှေသီး)မူ။
၁၅။ ရှင်ဝါယာမ (ဦးပန်းညို)မူ။
၁၆။ သက်ကယ်ကျင်းဆရာတော် မူ (၁၁၈၂)။
၁၇။ မထီးဆရာတော် မူ။
၁၈။ မဟာဗောဓိ ဆရာတော် မူ။
၁၉။ ငလည်ငေါက်ရွာဇာတိ အမည်မသိ မထေရ် မူ။
၂၀။ လှည်းကူးမရွာဇာတိ အမည်မသိ မထေရ် မူ။
၂၁။ စစ်ကိုင်းမြို့ ရေဦးအနောက်တိုက် ဆရာတော် မူ။
၂၂။ သစ်ဆိမ့်ဆရာတော်၏တပည့် အရှင်ပညာသီဟ မူ (၁၁၉၉-ခန့်)
၂၃။ မိုင်းခိုင်းမြို့စား မဟာသိရိဇေယျသူ (၁၁၇၇-၁၂၅၄)
၂၄။ ကျီးသဲလေးထပ်ဆရာတော် အရှင်မုနိန္ဒဓဇမူ(၁၁၇၉-၁၂၅၆)
၂၅။ မိုးထိဆရာတော် ဦးဇာဂရ မူ။
၂၆။ ဆရာတော် ဦးကေလာသ (ဦးသံမှိ)မူ။
၂၇။ တောင်သာ ရှင်အဂ္ဂဝံသ မူ။
၂၈။ အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏ အခြေပြုသင်္ဂြိဟ် (၁၂၉၅)။
၂၉။ ရှေတောင်မြို့ ဦးတိက္ခိန္ဒြိယ မူ။
ဟူ၍ နိဿယကျမ်းပေါင်း ၂၉-ကျမ်း ထွက်ပေါ်ခဲ့လေသည်။

ဗားကရာမူ သင်္ဂြိဟ် နိဿယ

အထက်ဖော်ပြပါ နိဿယကျမ်းပေါင်း ၂၉-ကျမ်းတို့တွင် ဗားကရာမူ သင်္ဂြိဟ် နိဿယမှာ ဗားကရာဆရာတော်ဘုရား ပို့ချတော်မူအပ်သော အနက်ကို တပည့် ပုညသေဌမည်သော သာမဏေက ရေးမှတ်ထားသော ကျမ်းတစောင်ဖြစ်သည်။

သာသနာရောင် ထွန်းစွာတောက်ပသော အမရပုရ မင်းနေပြည်ကြီး၏ အနောက်မျက်နှာအရပ်၌ ဗားကရာကျောင်းတိုက်ကြီး ရှိလေသည်။ ထိုကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံး နေတော်မူသော ပဌမ ဗားကရာဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် တပည့်တို့အား ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာလက်သန်းဆန်း အလက်ာ သဒ္ဒါ ကလာပ်စသော ကျမ်းဂန်များကို အခါမလပ် ပို့ချနေတော်မူ၏။ ထိုဗားကရာဆရာတော်သည် လက်သန်း အဋ္ဌကထာ သင်္ဂြိဟ်ကျမ်း၏ နိဿယကို ပို့ချတော်မူစဉ် စာသင်သားအပေါင်းတို့က မှတ်မိသမျှ ရေးသားပါဟု တိုက်တွန်းတောင်းပန်မူကြောင့် ပုညသေဋ္ဌ မည်သော သာမဏေသည် ဆရာသင်ကြားပို့ချခိုက် မှတ်မိလိုက်သမျှ ရေးသားရာ သာသနာနှစ် ၂၃၃၃၊ ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၁၅၁-ခုနှစ် ဝါခေါင်လဆန်း ၁၄-ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့၌ ကျမ်းပြီးစီးကြောင်းကို ဤနိဿယနိဂုံး၌ ပြဆိုထားလေသည်။

ဗားကရာဆရာတော်မူ သင်္ဂြိဟ်နိဿယ၏
ကောင်းခြင်းဂုဏ်အင်္ဂါများ

၁။ တိကျသော သရုပ်အရကောက်ကို ထုတ်ပြ၍ ယောဇနာခြင်း။

၂။ ပါဠိဝေါဟာရများကို မြန်မာဘာသာသို့ တိုက်ရိုက်သွင်းယူ သုံးစွဲခဲ့သဖြင့် မြန်မာစကား ကြွယ်ဝလာစေခြင်း။

၃။ သဒ္ဒါနက် အဓိပ္ပါယ်နက်တို့နှင့် တွဲဖက်၍ မြန်မာပြန်ဆို အနက်ယောဇနာခြင်း။

၄။ ပါဠိဝေါဟာရများကို မြန်မာ့ဟန် မြန်မာ့အသံသို့ ပြောင်းလဲကာ ပါဠိပျက် အနက်ယောဇနာခြင်း။

၅။ မူရင်းပါဠိ၌ စကားမစပ် မဟပ် ကြားလပ်နေလျှင် နောက်ထပ် ပါဠိပုဒ်များ ထည့်စွက်ယောဇနာခြင်း။

၆။ ဋီကာအဖွင့် ပါဠိများကို ထည့်သွင်းပြ၍ စာသင်သားတို့အား ဋီကာနည်းကျ ဥပဒေသ ရရှိစေခြင်း။

၇။ ဆရာနည်းကျ အနက်ယောဇနာခြင်း—
စသော ကောင်းခြင်းဂုဏ်အင်္ဂါတို့နှင့် ပြည့်စုံလှပေသည်။

၁။ တိကျသောသရုပ် အရကောက် ထုတ်ပြ၍ ယောဇနာပုံ

သင်ဂြိုဟ်ကျမ်း စိတ်ပိုင်း ဘူမိဘေဒပြ ဂါထာ၌–

ကာမေ၊ ကာမဘုံ၌

ရူပေ၊ ရူပဘုံ၌

ဟု သာမညအားဖြင့် အနက်မြန်မာ ပြန်ဆိုခြင်း မပြုမူ၍–

ကာမေ၊ ကာမတဆယ့်တဘုံ၌၊

ရူပေ၊ အသညသတ်ကြဉ်သော ရူပတဆယ့်ငါးဘုံ၌–

ဟူ၍ အနက်ယောဇနာထား၏။ ဤသို့စသည်ဖြင့် သရုပ်အရကောက်ကို တိကျစွာထုတ်ပြ၍ ယောဇနာထားပေသည်။

၂။ ပါဠိဝေါဟာရများကို မြန်မာဘာသာသို့ တိုက်ရိုက် သွင်းယူ သုံးစွဲခြင်း

အဘိဓမ္မာဆိုင်ရာ ပရမတ္ထတရားတို့၏ အမည်နာမပညတ်များကို ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်တိုင် သဗ္ဗညုတရှေဉာဏ်တော်ဖြင့် ထုတ်ဖော်ပညတ်အမည်တပ်ခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် အဘိဓမ္မာဆိုင်ရာ ပါဠိဝေါဟာရများကို အခြားသော ဘာသာစကားတခုဖြင့် အမည်အသစ်ပေးခြင်းငှါ မလွယ်ကူလှပေ၊ ထို့ကြောင့် ဝေဒနာ သညာ စေတနာစသော အမည်များကို မူရင်း ပါဠိအမည်အတိုင်း မြန်မာဘာသာသို့ တိုက်ရိုက်ယူငင် ထည့်သွင်း၍ ဝေဒနာ သညာ စေတနာ ဟု အနက်မြန်မာပြန်ဆိုခဲ့သည်။ ထိုသို့ တိုက်ရိုက်ယူငင် သုံးခဲ့ခြင်းကြောင့် ယနေ့မြန်မာစာပေ၌ ဝေဒနာ သညာ စေတနာ မေတ္တာ စသော ပါဠိစကားလုံးများသည် အသုံးတွင်ကျယ်လျက် ရှိပေသည်။ ဤကျမ်းပြုဆရာတော်ကဲ့သို့သော နိဿယဆရာများကြောင့် မြန်မာစာပေနယ်၌ ဝေါဟာရများ ကြွယ်ဝခဲ့ရပေသည်။

၃။ သဒ္ဒါနက် အဓိပ္ပါယ်နက်တို့နှင့်တွဲဖက်၍ မြန်မာပြန်ဆိုခြင်း

အထက်ဖော်ပြပါ ဝေဒနာစသော အမည်များကို မြန်မာလို အကျယ်တဝင့် နားလည်စေလိုသဖြင့် သဒ္ဒါနက် အဓိပ္ပါယ်နက်များနှင့် တွဲဖက်၍ မြန်မာပြန်ဆိုခဲ့သည်။

ပုံစံ။ ဝေဒနာစ၊ အာရုံ၏အရသာကို ခံစားခြင်းလက္ခဏာရှိသော ဝေဒနာစေတသိက်ဎင်း။

ဤပုံစံ၌ "ဝေဒနာ" သဒ္ဒါ၏ "ခံစားခြင်း"ဟူသော သဒ္ဒါနက်ကို ဎင်း၊ "အာရုံ၏ အရသာကို ခံစားခြင်း"ဟူသော အဓိပ္ပါယ်နက်ကိုဎင်း၊ ဝေဒနာဟူသောအမည်နှင့် တွဲဖက်၍ အနက်ယောဇနာထားပေသည်။

၄။ ပါဠိဝေါဟာရများကို မြန်မာ့ဟန် မြန်မာ့အသံသို့ပြောင်းလဲကာ ပါဠိပျက် အနက်ယောဇနာခြင်း

အခ္ပါသော ပါဠိစကားလုံးများမှာ မြန်မာတိုင်းရင်းသားတို့အတွက် ပြောဆိုသုံးစွဲရာ၌ လွယ်ကူ ချောမောပြေပြစ်မှုမရှိ၊ မြန်မာ့လေယူလေသိမ်းနှင့် မဆီလျော်ဘဲ ရှိတတ်၏။ ထိုအခါ မူရင်းပါဠိဝေါဟာရကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲ၍ မြန်မာမူပြုကာ ပါဠိပျက် စကားလုံးဖြင့် အနက်မြန်မာပြန်ဆိုထားလေသည်။

ပုံစံ။ စေတသိက=စေတသိက်
သမ္ပဋ္ဌိဆ္ဆန =သမ္ပဋ္ဌိဆ္ဆိုန်း
အာဝဇ္ဇန =အာဝဇ္ဇန်း
ဝေါဋ္ဌပ္ပန } =ဝုဋ္ဌော
ဝုဋ္ဌာန }
ဇဝန =ဇော စသည်တို့ ဖြစ်၏။

အထက်ပါ ပုံစံများ၌ အသံတို အသံပေါ့(ရဿ, လဟုသံ)နှစ်လုံး သုံးလုံး တဆက်တည်းရှိနေရာ မြန်မာ လေယူလေသိမ်းနှင့်အဆင်မပြေသဖြင့် အဆုံး

အလုံးမျှားကို အသတ်အဖြစ် ပြောင်းလဲလိုက်၍ ရှေ့အလုံးကို အသံလေး (၈ရှည်)သို့ ပြောင်းလဲပေးလိုက်သည်ကို တွေ့ရပေသည်။ ဝ-အက္ခရာ ရှိရာ၌ "ဝ"ကို "သ"ပြု၍ ရှေ့အက္ခရာနှင့် ပူးတွဲကာ ပါဠိပျက် မြန်မာ ဝေါဟာရအဖြစ် ပြောင်းလဲခဲ့သည်ကို တွေ့ရပေသည်။

၅။ ပါဠိပုဒ်မျှား ထည့်စွက်၍ ယောဇနာခြင်း

အခ္ချိသောနေရာ၌ မူရင်းပါဠိဝါကျမျှား ဂါထာမျှားသည် အနက်အဓိပ္ပါယ် မဆက်စပ်ဘဲ ရှိတတ်သည်။ ထိုအခါ လိုအပ်သော အနက်အဓိပ္ပါယ် ပြေပြစ်ဆက်စပ်စေခြင်းငှါ ပါဠိပုဒ်မျှား နောက်ထပ်ဖြည့်စွက်၍ အနက်ယောဇနာရသည်။

ပုံစံ။ (က) ကာမေ၊ ကာမတဆယ့်တဘုံ၌။ **အဝစရာနိ၊ မျှားသော** **အားဖြင့် ကျင်လည်တတ်ဖြစ်တတ်ကုန်သော။** (နှာ-၂၆)

(ခ) **ပဏ္ဍိတေဟိ၊ ပညာရှိတို့သည်။** မတာ၊ သိအပ်ကုန်၏။ (နှာ-၂၆)

(ဂ) **လောဘသဟဂတ စိတ္တာနိနာမ၊ လောဘသဟဂုတ်စိတ်** ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ **ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။**

၆။ ဌီကာအဖွင့်ပါဠိမျှား ထည့်သွင်းပြဆိုလျက် အနက်ယောဇနာခြင်း

ဤသင်္ဂြိဟ်နိဿယကို သင်ယူသော စာသင်သား ရဟန်းသာမဏေတို့အား ဌီကာဖွင့်နည်း ဥပဒေသ ရရှိစေလိုသဖြင့် ဌီကာအဖွင့်ပါဠိမျှားကို ဖော်ထုတ်ပြသ၍ အနက်ယောဇနာလေသည်။

ပုံစံ။ **စိတ္တံ=ဝိညာဏက္ခန္ဓော၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓာဝုင်း။**

စေတသိကံ=ဝေဒနာဒိက္ခန္ဓတ္တယံ၊ ဝေဒနာအစရှိသော ခန္ဓာတို့ **၏ သုံးပါးတို့၏ အပေါင်းဝုင်း-စသည်တို့ ဖြစ်လေသည်။**

အထက်ပါ ပုံစံမျှား၌-

"**စိတ္တံ**" ဟူသောသင်္ဂြိဟ်ပါဠိကို ဌီကာကျော်က "**ဝိညာဏက္ခန္ဓော**" ဟု ဖွင့်ပြထား**သည်**။ "**စေတသိကံ**" ဟူသော သင်္ဂြိဟ်ပါဠိကို "**ဝေဒနာဒိ-**

ကွန္ဒတ္တယံ”ဟု ဦးကာကျော်က ဖွင့်ပြထားသည်။ ယင်းအဖွင့်ပါဠိမျှားကို တဲ့ဖက် ထည့်သွင်းပြထားခြင်းမှာ ဦးကာကျော်ကျမ်းကို လေ့လာသင်ယူသောအခါ လွယ်ကူမှု ရှိစေရန် ဦးကာဖွင့်နည်းကို တင်ကြို၍ ပြထားခြင်း ဖြစ်သည်။

ရည်ရွယ်ချက်မှာ ပါဠိကို ပါဠိချင်း ဖွင့်ပြတတ်ရန်နှင့် အဓိပ္ပါယ်ကို မူရင်းပါဠိဘာသာဖြင့် သဘောပေါက် နားလည်စေချင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

၇။ ဆရာနည်းကျ အနက်ယောဇနာခြင်း

နိဿယကျမ်းဆရာတို့သည် မျှားသောအားဖြင့် ပဏာမဂါထာအနက် ယောဇနာရာ၌ လက်စွမ်းပြတတ်ကြသည်။ ဆရာနည်းကျ နည်းကုန်ပြတတ်ကြသည်။ ဤသင်္ဂြိဟ်နိဿယဆရာသည်လည်း ပဏာမဂါထာ “သသဒ္ဓမ္မ-ဂဏ္ဌုတ္တမံ”ပုဒ်ကို လက်စွမ်းပြ အဖြစ်ဖြင့် အနက်ယောဇနာ ပြထားသည်။ သသဒ္ဓမ္မပုဒ်၏အနက် ၃-ချက်နှင့် ဂဏ္ဌုတ္တမပုဒ်၏ အနက် ၆-ချက်တို့ကို မူလမူလီ တလှည့်စီပြုကာ စက်လှည့်ပြထားရာ စုစုပေါင်း အနက်ယောဇနာ နည်း ၃၇-နည်း ဖြစ်အောင် ဆရာနည်းကျ အစွမ်းပြထားခဲ့သည်။

ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့က ပုံနှိပ်ခြင်း

ဤသို့စသည့် ကောင်းခြင်းဂုဏ်အင်္ဂါ အဖြာဖြာတို့နှင့် ပြည့်စုံသော စာသင်သားတို့လက်စဲ့ ဗားကရာမှ သင်္ဂြိဟ်နိဿယကို ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေးအစိုးရ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ကြီးက ရိုက်နှိပ်ရာ–

(က) ကြည့်ရှု၍ မျက်စိအမြင် ရှင်းစေရန် စကားအဓိပ္ပါယ် ဖြတ်သင့်ရပ်သင့်ရာ၌ စာပိုဒ်မျှား ပိုင်းဖြတ်ခဲ့ခြားခြင်း။

(ခ) ပါဠိနှင့် နိဿယကို ထင်ထင်ရှားရှား ကွဲပြားစေရန် စာလုံးအမဲ စာလုံးအဖြူတို့ဖြင့် ခွဲခြားထားခြင်း။

(ဂ) လိုရင်းအဓိပ္ပါယ်ကို ပေါ်လွင်စေရန် ခေါင်းစီးကြီး ခေါင်းစီးသေး ဘေးခေါင်းမျှား ထည့်ပေးခြင်း။

(ဃ) ယခုခေတ် သုံးစွဲနေကျ အဘိဓမ္မာဝေါဟာရ အနက်များကို လက်သည်းကွင်းအတွင်းမှ ပြထားခြင်း။
(c) ဗဟုသုတဖြစ်ဖွယ် နိဒါန်းသွယ်ခြင်း။
(စ) သိမှတ်ဖွယ်ရာ အသေးစိတ် မာတိကာ ရေးခြင်း။
(ဆ) သိလိုသော အကြောင်းအရာကို လွယ်ကူစွာ တွေ့နိုင်ရန် အကွာရာဝလိ ထည့်သွင်းခြင်း—

စသော ကောင်းမြတ်သည့် အစီအစဉ်တို့ဖြင့် ပြုပြင်တည်းဖြတ် ရိုက်နှိပ်ထားပါသည်။

တောင့်တချက်

ဤသို့လျှင် ကောင်းခြင်းလက္ခဏာ ဂုဏ်အင်္ဂါအဖြာဖြာတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ဗဟုကရာ ဆရာတော်မှ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟနိဿယကျမ်းကို စာသင်ပျိုနုတို့ လွယ်ကူမှု ရှိစေရန် ကောင်းမြတ်သော အစီအစဉ်ဖြင့် စက်တင်ပုံနှိပ်ထားရာ စာရှုသူအပေါင်းသည် အဘိဓမ္မာတရားတော်မြတ်၏ အရသာကို အလွယ်တကူ မပင်မပန်း ရယူခံစား သုံးဆောင်နိုင်ကြပြီးလျှင် ဝဋ္ဌဆင်းရဲ အပေါင်းမှ လွတ်မြောက်ကြပါစေသတည်း။

ဗားကရာဆရာတော်

သောရှုတ္တိ

ဗားကရာဆရာတော်ဟူသော ဘွဲ့တော်ဖြင့် အမည်တူ ဆရာတော်နှစ်ပါး ရှိရာ ပဌမ ဗားကရာ၊ ဒုတိယ ဗားကရာဟူ၍ ခွဲခြားခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ ဒုတိယ ဗားကရာဆရာတော်မှာ ပဌမ ဗားကရာဆရာတော်၏ မြေးတပည့် ဖြစ်လေသည်။ ဤ အဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂြိဟ်နိဿယကို ပဌမဗားကရာဆရာတော် စီရင်သည်။

ပဌမ ဗားကရာဆရာတော်

ပဌမ ဗားကရာဆရာတော်၏ မယ်တော် ခမည်းတော် အမည်များကို မသိရချေ။ ဆရာတော်သည် ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၁၀၀-ပြည့်နှစ်တွင် ပခန်းကြီးမြို့ စီရင်စု မြိုင်မြို့နယ် အလယ်ကန်ရွာ၌ ဖွားမြင်တော်မူသည်။ နံတော် စနေသားဖြစ်သည်။ ငယ်မည်မှာ **ဦးကျော်ထွေး**ဖြစ်သည်။ **ဦးညိုပု** ဟုလည်း ဆိုကြသည်။ သာမဏေဘွဲ့ **ရှင်နန္ဒမာလာ** ဖြစ်သည်၊ သက်တော်စေ့တွင် ရဟန်းပြုသည်၊ ရဟန်းဘွဲ့ **ရှင်ဓမ္မာဘိနန္ဒ** ဖြစ်သည်။

ရတနာပုရ အင်းဝမြို့တော်ကြီး၏ အနောက်မျက်နှာရှိ ဗားကရာ ကျောင်းတိုက်အတွင်း၌ မကွေးမြို့စား အတွင်းဝန်မင်းကြီး မဟာသိရိ-ဇေယျသင်္ကြီ ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းသော ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးတော်မူသည်။ ဘိုးတော်ဘုရားလက်ထက်၌ ရှေမြို့တော် မင်းနေပြည်ကို အမရ-ပုရသို့ ရွှေ့ပြောင်းသောအခါ ဗားကရာကျောင်းတိုက်ကိုလည်း အမရပုရ မြို့တော် အနောက်မျက်နှာသို့ ရွှေ့ပြောင်းဆောက်လုပ် လှူဒါန်းလေ သည်။ ပဌမ ဗားကရာဆရာတော်သည်လည်း အမရပုရမြို့ အနောက်ပြင် ဗားကရာကျောင်းတိုက်ကြီးသို့ ရွှေ့ပြောင်း သီတင်းသုံးတော်မူသည်။

ကျမ်းတတ်အကျော် ဆရာတော်

ပဌမ ဗားကရာဆရာတော်ကား ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာကျမ်းဂန် ကျန၍ သတ္တိဗျတ္တိနှင့် ပြည့်စုံ၏။ ဘိက္ခုဝိဘင်း ဘိက္ခုနီဝိဘင်းဟူသော ဥဘတောဝိဘင်းကို အမြဲနှုတ်ဌ ဆောင်တော်မူ၏။ စာပေပို့ချမှု၌ အလေ့အကျက် များတော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုဆရာတော်ကြီး လက်ထက်က ဗားကရာကျောင်းတိုက်ကြီးသည် နေ့ဝါ ညဝါ စာရွတ် စာအံသံ စာကျက်သံ တည်ညံတို့ဖြင့် အမြဲပင် ကြည်ညိုဖွယ် သုတိသံ သာယာလှသည်။ ကျမ်းတတ်အကျော် တပည့်ပရိသတ်ဖြင့် တင့်တယ်လှသည်။ သဲအင်းသာသနာပိုင်,ဂူကြီးဆရာတော် ဦးပညာသီဟ, နွားပြင်း ဆရာတော် အရှင်မုနိန္ဒသာရတို့ကား ပဌမ ဗားကရာဆရာတော်ကြီး၏ တပည့်ကြီးများ ဖြစ်ကြ၏။

စကားအရာ လိမ္မာကျမ်းကျင်

ပဌမ ဗားကရာဆရာတော်သည် ပိဋကတ်အရာ၌သာ ကျမ်းကျင်တော်မူသည် မဟုတ်သေး၊ နှစ်ဖက်ယှဉ်ပြိုင်၍ စကားနိုင်လုရာ၌လည်း လွန်စွာ ကျမ်းကျင် နိုင်နင်းလှသည်။ ထိုခေတ်က သာသနာတော်တွင် သာမဏေများ ရှာတွင်းဝင်လျှင် သက်နိုးရုံသင့်သည်၊ မရုံဘဲ ပခုံးပေါ်တင်သင့်သည် ဟူသော အတင်အရုံပြဿနာ ပေါ်ခဲ့သည်။

စဉ့်ကူးမင်းလက်ထက် (၁၁၃၀-၁၁၄၃)တွင် တကြိမ်၊ အမရပုရမြို့တည် နန်းတည် ဘိုးတော်မင်းတရားကြီးလက်ထက် (၁၁၄၃-၁၁၈၁)တွင် တကြိမ်၊ အတင်အရုံပြဿနာကို နှစ်ဖက် အချေအတင် တရားစကား ပြောဆိုရာ၌ အရုံဖက်မှ ပဌမ ဗားကရာဆရာတော် ဦးဆောင်၍ ပြောဆိုရသည်။

စကားစစ်ပွဲ အမြဲနိုင်

စဉ့်ကူးမင်းလက်ထက် ၁၁၄၁-ခုနှစ်တွင် အတင်အရုံ ပြောဆိုရန် သုဓမ္မာသို့ မဝင်မီ အရုံဖက်က ဆရာတော်များသည် သာသနာပိုင် မန်လည် ဆရာတော် ဘုရားကြီးရှေမှောက်၌ အတင်အရုံနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အချေအတင် လေ့ကျင့်ပြောဆိုကြရသည်။ ရှေးဦးစွာ အရုံဖက်က ဗားကရာ

ဆရာတော်၊ အတင်ဖက်က ကတိုးဆရာတော်တို့ စကား အချေအတင် ယှဉ်ပြိုင်ပြောဆိုကြရာ အရုံဖက်က နိုင်သည်။ တဖန် အရုံဖက်က ကတိုးဆရာတော်၊ အတင်ဖက်က ဗားကရာဆရာတော်တို့ အချေအတင် ပြောစေပြန်ရာ အတင်ဖက်က အနိုင်ရသည်။ ဤသို့ အစမ်းသဘော လေ့ကျင့်ရာ၌ ဗားကရာဆရာတော်ကချည်း အမြဲနိုင်နေသဖြင့် သုဓမ္မာတွင် အတင်အရုံ နှစ်ဖက် ယှဉ်ပြိုင်ပြောဆိုရာ၌ အရုံဖက်က ဗားကရာဆရာတော် ခေါင်းဆောင်၍ ပြောရ၏။

ဘိုးတော်မင်းတရားကြီး လက်ထက် ၁၁၄၆-ခုနှစ်တွင် အတင်အရုံ ကိစ္စကို ပြောဆိုကြပြန်သောအခါ၌လည်း အရုံဖက်က ဗားကရာဆရာတော်ပင် ဦးဆောင်၍ ပြောရလေသည်။ ထိုနှစ်ကြိမ်လုံးမှာပင် ဗားကရာဆရာတော်၏ စကားအရာ လိမ္မာကျမ်းကျင်မှုကြောင့် အတင်ဝါဒ ခေါင်းဆောင် အတုလဆရာတော်သည် မည်သို့မျှ မချေပနိုင်ဘဲ မိမိအယူဝါဒသည် ကျမ်းဂန်နှင့်မညီ၍ မှားကြောင်း ဝန်ချရလေသည်။

သာသနာပြု ဆရာတော်

၁၁၄၈-ခုနှစ်တွင် ဘိုးတော်မင်းတရားကြီးက သာသနာပြု ဆရာတော် ၁၂-ပါး ခန့်အပ်ရာတွင် ပဌမ ဗားကရာဆရာတော်သည်လည်း တပါး အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ "တိပိဋကာလင်္ကာရ သိရိဓဇ မဟာဓမ္မ ရာဇဂုရု" ဟူသော တံဆိပ်တော်ကိုလည်း အလှူခံတော်မူရသည်။

မျက်နှာမလိုက်

ပဌမ ဗားကရာဆရာတော်ကား တရားနှင့်မညီက မည်သူ့ကိုမျှ မျက်နှာမထောက် မကြောက်မ၌ တရားလမ်းမှန်အတိုင်းသာ မိန့်တော်မူတတ်သည်။ ဘိုးတော်မင်းတရားကြီးလက်ထက်တွင် "ပုံတော် ပြက္ခဒိန်ကို နှစ်သက်မည်၊ မူလပြက္ခဒိန်ကို နှစ်သက်မည်" ဟု မင်းတရားကြီး အမိန့်တော်ဖြင့် မေးသည်ကို "ပုံတော်ပြက္ခဒိန်သည် ဘုန်းတော်ကြောင့် ပေါ်လာသော ပြက္ခဒိန်ဖြစ်သည်၊ ပြက္ခဒိန်ဟောင်းသာ မူလဖြစ်သည်" ဟု မင်းမျက်နှာကို မငဲ့ဘဲ မိန့်တော်မူလေသည်။

သက်နေးချုတ်၍ အဝတ်ဖြူလဲ

ဆရာတော်သည် ဤနည်းနှင်နှင် အကြောင်းကိစ္စ ပေါ်လာတိုင်း ဘုရင့်အလိုတော်ကျ လိုက်လျောခြင်းမပြုဘဲ တရားကျမ်းဂန်ရှိတိုင်းသာ တိကျမှန်ကန် ပြာဘ်သားစွာ မိန့်ဆိုတော်မူလေ့ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် မင်းကေရာဇ် အမျက်ထွက်သဖြင့် ရာဇဝတ်သင့်ကာ သက်နေးချုတ်၍ အဝတ်ဖြူလဲပေးခြင်း ခံရလေသည်။ အဝတ်ဖြူလဲရန် မဟာဒါန်ဝန် စာရေးတို့ သက်နေးကို သိမ်းယူသကာလ ကိုယ်တွင်း (အဝတ်ဖြူအတွင်း)က သက်နေးပတ်ရုံလျက်ရှိသည်ကို ပရိသတ်အများ ထင်ရှားတွေ့မြင်ကြသည်။ (သိက္ခာမစွန့်ဟု ဆိုလိုသည်။) အဝတ်ဖြူလဲပြီးနောက် ဇာတိရင်း မြို့ရှာသို့ ပို့လေသည်။

ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၁၆၂-ခုနှစ် သက်တော် ၅၇-နှစ်၌ မြို့ရှာတွင် အဝတ်ဖြူနှင့် အနိစ္စရောက်သည်။ မီးသင်္ဂြိုဟ်ရာ အလောင်းကျမ်းပြီးသည့်နောက် အရိုးကောက်ရန် မီးသွေးများကို စုပုံသည်တွင် မီးသွေးပုံအတွင်းက လုံးပတ် ၆-လက်မ အရှည် တလံခန့်ရှိသော မြွေဟောက်ကြီးတကောင် ထွက်သွားသည်ကို မြင်ရကြောင်း၊ အရိုးလည်း ရှောက်သီးခန့်သာ ရကြောင်းကို ပြောဆိုကြသည်။

သီလဝိသောဓနီကျမ်း၌ ဖော်ပြထားချက်မှာ ဆရာတော်သည် အဝတ်ဖြူလဲပြီးနောက် မကျန်းမမာ ရှိတော်မူရာ သိက္ခာစွန့်တော်မူသည်။ ထိုနောက် ရောဂါပျောက်ကင်း၍ မင်းကေရာဇ်က ရာဇဝတ်တော် ရုပ်သိမ်းသောအခါ သိက္ခာသစ် ယူပြန်သည်ဟု ဆိုဝေါသည်။

ပဌမ ဗားကရာဆရာတော်

စီရင်ရေးသားသောကျမ်းများ

ပဌမ ဗားကရာဆရာတော်သည် ကျမ်းပေါင်း ၃၀-ကျော် ပြုစုခဲ့ရာ နိဿယကျမ်းမှာ အများဆုံးဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် အခြားသော ကျမ်းများမှာ ဆရာတော် ပို့ချစဉ် စာလိုက်တပည့်များ ရေးမှတ်ထားသော ကျမ်းဂန်များဖြစ်သည်။ ထိုကျမ်းများမှာ—

၁။ မာတိကာ အဂေါက် (၁၁၄၉-ချုပ်ပေးသည်ကို တပည့် ရှင်ဝရ-
တေဇော ရေးမှတ်ထားသည်)။
၂။ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂြိဟ် အရကောက်ကျမ်း။
၃။ သင်္ဂြိဟ်ပဏာမဒီပနီ။ (ချုပ်ပေးသည်ကို ဂူကြီးဆရာတော် ပညာ
သီဟဓဇ မဟာဓမ္မရာဇဂုရု ရေးမှတ်ထားသည်)။
၄။ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ နိဿယ (၁၁၅၁-ခု ချုပ်ပေးသည်ကို ရှင်ပုည
သေဋ္ဌသာမဏေ ရေးမှတ်ထားသည်)။
၅။ မူလဋီကာ ဒွါရကထာအဖွင့် နိဿယ။
၆။ ဓာတုကထာ မူလဋီကာ နိဿယ။
၇။ ပရမတ္ထ ဗိန္ဒုစာကိုယ် နိဿယ (၁၁၄၈-ချုပ်ပေးသည်ကို အရှင်
မုနိန္ဒသာရ ရေးမှတ်ထားသည်)။
၈။ ပရမတ္ထဗိန္ဒုဋီကာ နိဿယ။
၉။ ဒသကနိပါတ် ဇာတ်အဋ္ဌကထာနိဿယ။
၁၀။ ကောဒသကနိပါတ် ဇာတ်အဋ္ဌကထာနိဿယ။
၁၁။ ဘိက္ခုနီပါတိမောက် နိဿယ (၁၁၅၀-ချုပ်ပေးသည်ကို တပည့်
အရှင်မုနိန္ဒသာရ ရေးမှတ်ထားသည်)။
၁၂။ ခုဒ္ဒသိက္ခာ နိဿယ။
၁၃။ သဒ္ဒတ္ထဘေဒစိန္တာ နိဿယ။
၁၄။ ကစ္စာယနသာရ နိဿယ။
၁၅။ ဝါစ္စဝါစက နိဿယ။
၁၆။ ဝါစ္စဝါစက ဒီပနီနိဿယ။
၁၇။ သမ္မုန္ဓစိန္တာနိဿယ။
၁၈။ ဝိဘတ္တိတ္ထနိဿယ။
၁၉။ သဒ္ဒဝုတ္တိနိဿယ။
၂၀။ ဝါစကော ပဒေသနိဿယ။

၂၁။ ကစ္စာယနဘေဒနိသယ။
၂၂။ ဂန္ဌာဘရဏနိသယ။
၂၃။ သဒ္ဒဗိန္ဒုနိသယ။
၂၄။ သဒ္ဒါကြီးရှစ်စောင် သုတ်နက်။
၂၅။ သရာပကတိဗျဥ္ဇနေသုတ်အဖွင့် ၃ျာသနိသယ။
၂၆။ သဒ္ဒမေဒဒီပနီ(၁၁၃၅-တော်သလင်းလဆုတ် ၅-ရက် စနေနေ့ပြီး)။
၂၇။ ဓမ္မနီတိနိသယ (၁၁၄၅၊ ကဆုန်လပြည့် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ပြီး)။
၂၈။ သုဗောဓာလင်္ကာရနိသယ။
၂၉။ ဝုတ္တောဒယဆန်း နိသယ။ (၁၁၄၈-ခု၊ ချပို့ပေးသည်ကို အရှင်မုနိန္ဒသာရ ရေးမှတ်ထားသည်)။
၃၀။ ဘိုးတော်မင်းတရား အမေးတော်ပုံ အဖြေ။
၃၁။ ပါဠိမေတ္တာစာ နှစ်ပုဒ် အဖြေ (၁၁၂၈၊ ဝါဆိုလဆန်း ၈-ရက်နေ့ပြီး)။
၃၂။ ရုံသင့် တင်သင့် အဆိုစာတမ်း (၁၁၄၁၊ စဉ်ကူမင်းလက်ထက် အရှင်ဝရတေဇော ရေးမှတ်ထားသည်။
၃၃။ ရုံသင့် တင်သင့် အဆိုစာတမ်း (၁၁၄၆၊ ဘိုးတော်လက်ထက် ရှင်ဝရတေဇော ရေးမှတ်ထားသည်)။
၃၄။ ဟံသာဝတီရောက် မင်းဆို ပုဂ္ဂိုလ်ခြောက်မည် ရတုပိုဒ်စုံ အဖြေ (၁၁၂၈၊ ဝါဆိုလဆုတ် ၈-ရက်နေ့ပြီး)။

အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ ပါဠိနိဿယ

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
အာသီသ ပဏာမ	၁
ရတနတ္တယ ပဏာမ	၃
ဘုရားဂုဏ်တော်	၃
သင်ကြိုဟ်ကျမ်း ရတနတ္တယ ပဏာမဂါထာ၏ အကျဉ်းချုပ်....	၉
ပရမတ္ထတရား ၄-ပါး	၉

၁-စိတ်ပိုင်း

ဘုံအားဖြင့် စိတ်အပြား ၄-ပါး	၁၁
ကာမာဝစရစိတ် ၅၄-ပါး	၁၁
အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး	၁၁
လောဘမူစိတ် ၈-ပါး	၁၂
ဒေါသမူစိတ် ၂-ပါး	၁၃
မောဟမူစိတ် ၂-ပါး	၁၄
အကုသိုလ်စိတ် နိဝုံး	၁၄
အကုသိုလ်စိတ် သင်ဟဂါထာ	၁၄
အဟိတ်စိတ် ၁၈-ပါး	၁၅
အဟိတ် အကုသလဝိပါက်စိတ် ၇-ပါး	၁၅
အဟိတ် ကုသလဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး	၁၇
အဟိတ် ကိရိယာစိတ် ၃-ပါး	၁၀

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
အဟိတ်စိတ် နိဂုံး	၁၈
အဟိတ်စိတ်ပြားပုံ သင်္ဂဟဂါထာ	၁၉
သောဘနစိတ် ၅၉-ပါး	၂၀
သောဘနစိတ် ၉၁-ပါး	၂၀
ကာမावचरရ သောဘနစိတ် ၂၄-ပါး....	၂၀
မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါး	၂၀
မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး	၂၂
မဟာကိရိယာစိတ် ၈-ပါး....	၂၃
ကာမावचरစိတ် နိဂုံး	၂၅
ကာမावचरစိတ် ၂၄-ပါး ပြားပုံ သင်္ဂဟဂါထာ....	၂၅
ကာမစိတ်ပေါင်း ၅၄-ပါး သင်္ဂဟဂါထာ	၂၆
ရူပါवचरစိတ် ၁၅-ပါး	၂၆
ရူပကုသိုလ်စိတ် ၅-ပါး	၂၇
ရူပဝိပါက်စိတ် ၅-ပါး	၂၈
ရူပကိရိယာစိတ် ၅-ပါး	၂၉
ရူပါवचरစိတ် နိဂုံး	၃၀
ရူပစိတ်ပြားပုံ သင်္ဂဟဂါထာ	၃၀
အရူပါवचरစိတ် ၁၂-ပါး	၃၀
အရူပကုသိုလ်စိတ် ၄-ပါး	၃၁
အရူပဝိပါက်စိတ် ၄-ပါး	၃၂
အရူပကိရိယာစိတ် ၄-ပါး	၃၃
အရူပစိတ် နိဂုံး	၃၃
အရူပစိတ်ပြားပုံ သင်္ဂဟဂါထာ	၃၄
လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ပါး	၃၄
မဂ်စိတ် ၄-ပါး....	၃၅

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
ဖိုလ်စိတ် ၄-ပါး	၃၅
လောကုတ္တရာစိတ် နိဂုံး	၃၆
လောကုတ္တရာစိတ်(အကျဉ်း)ပြားပုံ သင်္ဂဟဂါထာ	၃၇
စိတ်အကျဉ်း ဂဒု-ပါး	၃၇
ဇာတ်အားဖြင့် ရေတွက်ခြင်း	၃၇
ဘုံအားဖြင့် ရေတွက်ခြင်း	၃ဂ
စိတ်အကျဉ်း အကျယ် သင်္ဂဟဂါထာ	၃ဍ
စိတ်အကျယ် ၁၂၁-ပါး	၄၀
လောကုတ္တရာစိတ် အကျယ်-၄၀	၄၀
သောတာပတ္တိမဂ်စိတ် ၅-ပါး	၄၀
အထက်မဂ်စိတ် ၁၅-ပါးနှင့် ဖိုလ်စိတ် ၂၀-ပါး	၄၁
လောကုတ္တရာစိတ်(အကျယ်)ပြားပုံ သင်္ဂဟဂါထာ	၄၂
လောကီ လောကုတ္တရာစျာန်စိတ် အပေါင်း	၄၂
စျာန်စိတ်ပြားခြင်း အကြောင်း	၄၃
ကုသိုလ်ဝိပါက် အကျယ်နှင့် စိတ်အကျယ်	၄၃
စိတ်ပိုင်း နိဂုံး	၄၄

၂-စေတသိက်ပိုင်း

စေတသိက် လက္ခဏာ (အင်္ဂါ) ၄-ပါး	၄၅
စေတသိက် ၅၂-ပါး	၄၅
အညသမာန်း စေတသိက် ၁၃-ပါး	၄၅
သဗ္ဗစိတ္တသာဓारณ စေတသိက် ၇-ပါး	၄၅
ပကိဏ္ဏား စေတသိက် ၆-ပါး	၄၆
အကုသိုလ်စေတသိက် ၁၄-ပါး	၄၇

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
သောဘန စေတသိက် ၂၅-ပါး	**၄၈**
သောဘန သာဓာရဏ စေတသိက် ၁၉-ပါး	၄၉
ဝိရတီ စေတသိက် ၃-ပါး	၅၁
အပ္ပမညာ စေတသိက် ၂-ပါး	၅၁
ပညိန္ဒြေ စေတသိက် ၁-ပါး	၅၂
စေတသိက ရာသိပြ သင်္ဂဟဂါထာ	၅၂
သမ္မယောဂနည်း ၁၆-ပါး	**၅၃**
သဘောဇာတ်အားဖြင့် သမ္မယောဂနည်း ၄-မျိုး ပြားပုံ	၅၃
အညသမာန်းစေတသိက် သမ္မယောဂနည်း ၇-ပါး	**၅၄**
သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ စေတသိက် သမ္မယောဂနည်း ၁-ပါး	၅၄
ပကိဏ္ဏကစေတသိက် သမ္မယောဂနည်း ၆-ပါး	၅၄
ဝိတက်ယှဉ် ၅၅-ပါး	၅၄
ဝိစာရယှဉ် ၆၆-ပါး	၅၅
အဓိမောက္ခယှဉ် ၇၀-ပါး	၅၅
ဝီရိယယှဉ် ၇၃-ပါး	၅၅
ပီတိယှဉ် ၅၁-ပါး	၅၅
ဆန္ဒယှဉ် ၆၉-ပါး	၅၆
ပကိဏ္ဏကစေတသိက်ယှဉ် မယှဉ်ပြ သင်္ဂဟဂါထာ....	၅၆
ပကိဏ္ဏကမယှဉ်သော စိတ်များ	၅၆
ပကိဏ္ဏကစေတသိက်ယှဉ် စိတ်များ	၅၇
အကုသိုလ်စေတသိက် သမ္မယောဂနည်း ၅-ပါး....	**၅၇**
သဗ္ဗာကုသလသာဓာရဏ စေတသိက် ၄-ပါး	၅၇
မောစတုက် သမ္မယောဂနည်း	၅၈
လောဘိက် သမ္မယောဂနည်း	၅၈
ဒေါစတုက် သမ္မယောဂနည်း	၅၈

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
ထိန မိဒ္ဓ သမ္မယောဂနည်း	၅၉
ဝိစိကိစ္ဆာသမ္မယောဂနည်း	၅၉
အကုသိုလ်စေတသိက် ယှဉ်ပုံပြ သင်္ဂဟ ဂါထာများ	၅၉
သောဘနစေတသိက် သမ္မယောဂနည်း ၄-ပါး	၆၀
သောဘနသာဓာရဏ ၁၉-ပါး သမ္မယောဂနည်း	၆၀
ဝိရတိစေတသိက် သမ္မယောဂနည်း	၆၀
အပ္ပမညာစေတသိက် သမ္မယောဂနည်း	၆၁
ကေစိဝါဒ	၆၁
ပညာစေတသိက် သမ္မယောဂနည်း	၆၂
သောဘနစေတသိက် သမ္မယောဂနည်း သင်္ဂဟဂါထာ	၆၂
နာနာကဒါစိ စေတသိက်များ	၆၃
ကဒါစိ စေတသိက်	၆၃
သဟ ကဒါစိ စေတသိက်	၆၃
အနိယတယောဂိ စေတသိက် ၁၁-ပါး	၆၄
နိယတယောဂိ စေတသိက် ၄၁-ပါး	၆၄
**သင်္ဂဟနည်း ၃၃-ပါး	၆၄**
သင်္ဂဟနည်း ၅-မျိုးပြ သင်္ဂဟ ဂါထာများ	၆၄
လောကုတ္တရာစိတ် သင်္ဂဟနည်း	၆၄
မဟဂ္ဂုတ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း	၆၅
ကာမာဝစရစိတ် သင်္ဂဟနည်း	၆၅
အကုသိုလ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း	၆၅
**လောကုတ္တရာစိတ် သင်္ဂဟနည်း ၅-ပါး	၆၅**
လောကုတ္တရာစိတ် သင်္ဂဟနည်း သင်္ဂဟဂါထာ	၆၇
**မဟဂ္ဂုတ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း ၅-ပါး	၆၈**
ကရုဏာ မုဒိတာယှဉ်ပုံ	၆၉
မဟဂ္ဂုတ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း သင်္ဂဟဂါထာ	၇၀

အကြောင်းအရာ				စာမျက်နှာ
ကာမာဝစရသောဘဏ္ဍစိတ် သင်္ဂဟနည်း ၁၂-ပါး			....	၇၁
မဟာကုသိုလ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း ၄-ပါး	....	....		၇၁
အပွမညာ ဝိရတိစေတသိက်တို့ ယှဉ်ပုံ	....	....		၇၁
မဟာကိရိယာစိတ် သင်္ဂဟနည်း ၄-ပါး	....	....		၇၂
မဟာဝိပါက်စိတ် သင်္ဂဟနည်း ၄-ပါး	....	....		၇၃
ကာမာဝစရစိတ် သင်္ဂဟနည်း သင်္ဂဟဂါထာများ		....		၇၃
ထိုထိုစိတ်၌ မယှဉ်သော စေတသိက်များ	....	....		၇၄
စိတ်ချင်း ထူးအောင်ပြုသော စေတသိက်များ....		....		၇၅
အကုသိုလ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း ၇-ပါး	....	....		၇၅
လောဘမူ သင်္ဂဟနည်း	....	....	....	၇၅
ဒေါသမူ သင်္ဂဟနည်း	....	....	....	၇၇
ဣဿာ, မစ္ဆေရ, ကုက္ကုစ္စတို့ ယှဉ်ပုံ....		....	....	၇၇
မောဟမူ သင်္ဂဟနည်း	....	....	....	၇၈
အကုသိုလ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း သင်္ဂဟဂါထာ		....	....	၇၉
အကုသလယောဂိ စေတသိက် ၁၄-ပါး		....	....	၇၉
အဟိတ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း ၄-ပါး		....	....	၈၀
အဟိတ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း သင်္ဂဟဂါထာများ			....	၈၀
အဟိတ်စိတ်၌ အညသမာန်း စေတသိက်ယှဉ်ပုံ....			....	၈၂
စေတသိက်ကို စိတ်နှင့်အမျှ ရေတွက်ခြင်း		....	....	၈၂
စေတသိက်ပိုင်း နိဂုံး	....	....	....	၈၃
၃-ပကိဏ္ဏပိုင်း				
ပဋ္ဌာန်းတော်နှင့် မာတိကာစတဲ့	....	....	....	၈၄
၁-ဝေဒနာသင်္ဂဟ	....	....	....	၈၄
ဝေဒနာ ၃-ပါး	....	....	....	၈၅

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
ဝေဒနာ ၅-ပါး	၈၅
ဝေဒနာဖြင့် စိတ်ကို ဝေဘန်ခြင်း	၈၅
သုခဝေဒနာယှဉ်စိတ် ၁-ပါး	၈၅
ဒုက္ခဝေဒနာယှဉ်စိတ် ၁-ပါး	၈၅
သောမနဿဝေဒနာယှဉ်စိတ် ၆၂-ပါး	၈၆
ဒေါမနဿဝေဒနာယှဉ်စိတ် ၂-ပါး	၈၆
ဥပေက္ခာဝေဒနာယှဉ်စိတ် ၅၅-ပါး	၈၇
ဝေဒနာ ၅-ပါးယှဉ်ပုံ သင်္ဂဟ ဂါထာမျှား	၈၇
၂-ဟေတုသင်္ဂဟ	၈၈
ဟိတ် ၆-ပါး	၈၈
ဟိတ်ဖြင့် စိတ်ကိုဝေဘန်ခြင်း	၈၈
အဟိတ်စိတ် ၁၈-ပါး	၈၈
သဟိတ်စိတ် ၇၁-ပါး	၈၉
ဧကဟိတ်စိတ် ၂-ပါး	၈၉
ဒွိဟိတ်စိတ် ၂၂-ပါး	၈၉
တိဟိတ်စိတ် ၄၇-ပါး	၉၀
ဟိတ် ၆-ပါးနှင့်ယှဉ်ပုံ သင်္ဂဟဂါထာမျှား	၉၀
အကုသိုလ်ဟိတ် ၃-ပါး	၉၀
ကုသိုလ်ဟိတ် ၃-ပါး	၉၁
၃-ကိစ္စသင်္ဂဟ	၉၁
ကိစ္စ ၁၄-ပါး	၉၁
ဌာန ၁၀-ပါး	၉၂
ကိစ္စ, ဌာနတို့ဖြင့် စိတ်ကိုဝေဘန်ခြင်း	၉၂
ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိကိစ္စတပ်သောစိတ် ၁၉-ပါး	၉၂
အာဝဇ္ဇန်းကိစ္စ တပ်သောစိတ် ၂-ပါး	၉၃

အကြောင်းအရာ				စာမျက်နှာ
ဒဿနကိစ္စစသည် တပ်သောစိတ် ၂-ပါးစီ	....	....		၉၃
သန္ဓီရဏကိစ္စ တပ်သောစိတ် ၃-ပါး	....	....		၉၃
ဝုဋ္ဌေါကိစ္စ တပ်သောစိတ် ၁-ပါး	....	....		၉၃
ဇောကိစ္စ တပ်သောစိတ် ၅၅-ပါး	....	....		၉၃
တဒါရုံကိစ္စ တပ်သောစိတ် ၁၁-ပါး	....	....		၉၄
ဆိုင်ရာစိတ်တို့ တပ်နိုင်သည့်ကိစ္စများ	....	....		၉၄
ငါးကိစ္စတပ်သောစိတ် ၂-ပါး	....	....	....	၉၄
လေးကိစ္စ တပ်သောစိတ် ၈-ပါး	....	....	....	၉၄
သုံးကိစ္စ တပ်သောစိတ် ၉-ပါး	....	....	....	၉၅
နှစ်ကိစ္စ တပ်သောစိတ် ၂-ပါး	....	....	....	၉၅
တစ်ကိစ္စ တပ်သောစိတ် ၆၈-ပါး	....	....	....	၉၅
ကိစ္စ, ဌာနနှင့် တပ်သောစိတ်ပြု သင်္ဂဟဂါထာများ			....	၉၆
၄-ဒ္ဓါရသင်္ဂဟ	....	....	....	....	၉၆
ဒ္ဓါရ ၆-ပါး	....	....	....	၉၆
ဒ္ဓါရဖြင့် စိတ်ကို ဝေဘန်ခြင်း	....	....	....	၉၇
စက္ခုဒ္ဓါရမည်ပုံ	....	....	....	....	၉၇
သောတဒ္ဓါရစသည်မည်ပုံ	....	....	....	....	၉၇
မနောဒ္ဓါရမည်ပုံ	....	....	....	....	၉၇
စက္ခုဒ္ဓါရ၌ ဖြစ်သောစိတ် ၄၆-ပါး			....	....	၉၈
သောတဒ္ဓါရ စသည်၌ ဖြစ်သောစိတ်			....	....	၉၈
မနောဒ္ဓါရ၌ ဖြစ်သောစိတ် ၆၇-ပါး			....	....	၉၉
ဒ္ဓါရဝိမုတ်စိတ်	....	....	....	....	၉၉
ဒ္ဓါရ၌ ဖြစ်သောစိတ်ပျက်ခြင်း			....	....	၉၉
တဒ္ဓါရ၌ဖြစ်သောစိတ် ၃၆-ပါး	....	....	....	....	၉၉
ငါးဒ္ဓါရ၌ဖြစ်သောစိတ် ၃-ပါး	....	....	....	....	၁၀၀

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
ခြောက်ဒွါရဒ္ဒြာဖြစ်သောစိတ် ၃၁-ပါး	၁၀၀
ရုံခါ ၆-ဒွါရဒ္ဒြာဖြစ်၍ ရုံခါ ၆-ဒွါရမှလွတ်သောစိတ် ၁၀-ပါး	၁၀၀
၆-ဒွါရမှ အမြဲတမ်းလွတ်သောစိတ် ၉-ပါး	၁၀၀
ဒွါရဒ္ဒြာဖြစ်သောစိတ် သင်္ဂဟဂါထာမျှား	၁၀၀
၅-အာရမ္မဏ သင်္ဂဟ	၁၀၁
အာဝဇ္ဇဏ် ၆-ပါး	၁၀၁
အာဝဇ္ဇဏ်ဖြင့် စိတ်ကိုဝေဘန်ခြင်း	၁၀
ရူပါရုံတရားကိုယ်	၁၀၂
သဒ္ဒါရုံစသည် တရားကိုယ်	၁၀၂
ဓမ္မာရုံ ၆-မျိုးနှင့် တရားကိုယ်	၁၀၂
ရူပါရုံကို အာရုံပြုသောစိတ်	၁၀၃
သဒ္ဒါရုံစသည်ကို အာရုံပြုသောစိတ်	၁၀၃
မနောဒွါရိကစိတ်တို့၏ အာရုံ	၁၀၃
ဒွါရဝိမုတ်စိတ်တို့၏ အာရုံ	၁၀၄
ကေန်,အနေကန် အာရုံပြုသော စိတ်မျှား	၁၀၄
ရူပါရုံစသည်ကို ကေန်အာရုံပြုသောစိတ်မျှား	၁၀၄
ပဏ္ဍာရုံကို အာရုံပြုသောစိတ် ၃-ပါး	၁၀၄
ကာမတရားကိုသာ အာရုံပြုသောစိတ် ၁၂-ပါး	၁၀၅
လောကီတရားကို အာရုံပြုသောစိတ် ၂၀-ပါး	၁၀၅
အရဟတ္တမဂ်,ဖိုလ်ကြဉ် အလုံးစုံကို အာရုံပြုသော စိတ် ၅-ပါး	၁၀၅
အလုံးစုံကိုအာရုံပြုသောစိတ် ၆-ပါး	၁၀၆
မဟဂ္ဂုတ်ကိုသာ အာရုံပြုသောစိတ် ၆-ပါး	၁၀၆
ပညတ်ကိုသာ အာရုံပြုသောစိတ် ၂၁-ပါး	၁၀၆
နိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံပြုသောစိတ် ၈-ပါး	၁၀၇
အာရုံပြုစိတ် သင်္ဂဟဂါထာမျှား	၁၀၇

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
ကေန်အာရုံပြုသောစိတ်များ	၁၀၇
အနေကန် အာရုံပြုသောစိတ်များ	၁၀၇
၆-ဝတ္ထုသင်္ဂဟ	၁၀ဂ
ဝတ္ထုရုပ် ၆-ပါး	၁၀ဂ
ဝတ္ထုဖြင့် ဘုံကိုဝေဘန်ခြင်း	၁၀ဂ
ကာမဘုံ၌ ရသောဝတ္ထုရုပ်	၁၀ဂ
ရူပဘုံ၌ရသော ဝတ္ထုရုပ်	၁၀၉
အရူပဘုံ၌ ဝတ္ထုရုပ်မရ	၁၀၉
ဝတ္ထုဖြင့် စိတ်ကိုဝေဘန်ခြင်း	၁၀၉
ပသာဒဝတ္ထုရုပ်ကိုမှီသော ပဋ္ဌိဝိညာဏဓာတ် ..	၁၀၉
ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို အမြဲမှီသော မနောဓာတ်	၁၀၉
ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို အမြဲမှီသော မနောဝိညာဏဓာတ်	၁၁၀
ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို ရံခါမှီ, မမှီသော မနောဝိညာဏဓာတ်	၁၁၀
ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို မမှီသော မနောဝိညာဏဓာတ်	၁၁၁
ဝတ္ထုရုပ်နှင့် ဘုံစိတ် သင်္ဂဟဂါထာများ	၁၁၁
ဘုံအလိုက်ရသောဝတ္ထုရုပ်နှင့် ဝိညာဏဓာတ်	၁၁၁
ဝတ္ထုရုပ်ကိုမှီ, မမှီသော စိတ်များ	၁၁၁
ပကိဏ္ဏကပိုင်း နိဂုံး	၁၁၂
၄-ဝိထိပိုင်း	
ပဋိသန္ဓေ	၁၁၃
ဆ ဆက္ကမာတိကာ	၁၁၃
ဝိထိမုတ္တဝိသယပွဝတ္တိ ၃-ပါး	၁၁၄
အမှာစကား	၁၁၄

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
ဝိညာဏဆက္က	၁၁၄
ဝိညာဏ် ၆-ပါး	၁၁၅
ဝိထိဆက္က	၁၁၅
ဒ္ဒါရအားဖြင့် ဝိထိ ၆-ပါး	၁၁၅
ဝိညာဉ်အားဖြင့် ဝိထိ ၆-ပါး	၁၁၅
ဝိသယပွဝတ္ထိဆက္က	**၁၁၇**
ပဥ္စဒ္ဒါရ ဝိသယပွဝတ္ထိ ၄-ပါး	၁၁၇
မနောဒ္ဒါရ ဝိသယပွဝတ္ထိ ၂-ပါး	၁၁၈
စိတ်သက်နှင့် ရုပ်သက်	၁၁၈
စိတ်သက်	၁၁၈
ရုပ်သက်	၁၁၈
ပဥ္စဒ္ဒါရဝိထိများ	**၁၁၉**
စက္ခုဒ္ဒါရိက အတိမဟန္တာရုံဝိထိ	**၁၁၉**
ရူပါရုံ စက္ခုဒ္ဒါရဉ် ထင်ခြင်း	၁၁၉
ဘဝင် ၂-ကြိမ်နှင့် ပဥ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်းစိတ် ဖြစ်ခြင်း	၁၂၀
စ,သံ,တို့, ဝုဋ္ဌေဗစိတ်တို့ ဖြစ်ခြင်း	၁၂၀
ဇောစိတ် ၇-ကြိမ်ဖြစ်ခြင်း	၁၂၀
တဒါရုံ ၂-ကြိမ်ဖြစ်ခြင်း	၁၂၁
အတိမဟန္တာရုံမည်ပုံ	၁၂၁
စက္ခုဒ္ဒါရိက မဟန္တာရုံဝိထိ	၁၂၂
စက္ခုဒ္ဒါရိက ပရိတ္တာရုံဝိထိ	၁၂၂
စက္ခုဒ္ဒါရိက အတိပရိတ္တာရုံဝိထိ	၁၂၃
သောတဒ္ဒါရိက အတိမဟန္တာရုံဝိထိစသည်	၁၂၃
ပဥ္စဒ္ဒါရဝိထိစိတ် သရုပ်ပြ သင်္ဂဟဂါထာ	၁၂၄

အကြောင်းအရာ				စာမျက်နှာ
မနောဒ္ဓါရကာမဇဝေါဝါရ	....	....	....	၁၂၅
ဝိဘူတာဝရုံဝိထိ	....	....	....	၁၂၅
အဝိဘူတာဝရုံဝိထိ	....	....	....	၁၂၅
မနောဒ္ဓါရဝိထိစိတ် သရုပ်ပြ သင်္ဂဟဂါထာ	....	....		၁၂၅
မနောဒ္ဓါရ အပ္ပနာဇော၀ါရ	....	....	....	၁၂၆
ဗျာနဝိထိ မဂ္ဂဝိထိများ	....	....	....	၁၂၆
ကာမဥပစာရဇောစောခြင်း	....	....	....	၁၂၇
အပ္ပနာဇောဖြစ်ခြင်း	....	....	....	၁၂၇
ကာမ ဥပစာရဇောနှင့် အပ္ပနာဇောဖြစ်ပုံ	....	....		၁၂၈
ကာမသောမနဿဇောနှင့် ဖြစ်သော အပ္ပနာဇော			....	၁၂၈
ကာမဥပေက္ခာဇောနှင့် ဖြစ်သော အပ္ပနာဇော			....	၁၂၈
မဟာကုသိုလ်ဇောနှင့်ဖြစ်သော အပ္ပနာဇော			....	၁၂၈
မဟာကိရိယာဇောနှင့်ဖြစ်သော အပ္ပနာဇော			....	၁၂၉
အပ္ပနာဇောဖြစ်ပုံ သင်္ဂဟဂါထာများ	....	....		၁၂၉
ဝေဒနာအလိုက် အပ္ပနာဇော ဖြစ်ပုံ	....	....		၁၂၉
ပုဂ္ဂိုလ်အလိုက် အပ္ပနာဇော ဖြစ်ပုံ	....	....		၁၃၀
တဒါရမ္မဏ နိယမ	....	....	....	၁၃၀
အနိဋ္ဌာရုံ၌ဖြစ်သော ဝိပါက်	....	....	....	၁၃၀
ဣဋ္ဌာရုံ၌ ဖြစ်သော ဝိပါက်	....	....	....	၁၃၁
အတိဣဋ္ဌာရုံ၌ ဖြစ်သော ဝိပါက်	....	....	....	၁၃၁
ရဟန္တာသန္တာန်၌ ဝိပါက်လည်းအမှန် ဇောလည်းအမှန်			....	၁၃၁
ဇောနှင့် တဒါရုံ ဖြစ်ပုံ	....	....	....	၁၃၁
သောမနဿကိရိယာ ဇောနှင့် သောမနဿ တဒါရုံ ဖြစ်ခြင်း				၁၃၁
ဥပေက္ခာကိရိယာ ဇောနှင့် ဥပေက္ခာ တဒါရုံ ဖြစ်ခြင်း			....	၁၃၂

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
အာဂန္တုက ဘဝင် ဝိထိ	၁၃၂
ဒေါသဇောနောင် ဥပေက္ခာ တဒါရုံ, ဘဝင်သာ ဖြစ်ခြင်း	၁၃၂
အာဂန္တုက ဘဝင်စိတ်ဖြစ်ပုံ	၁၃၂
တဒါရုံဖြစ်ကြောင်း ၃-ပါး	၁၃၃
တဒါရုံအင်္ဂါ ၃-ပါး	၁၃၃
ဇဝနနိယမ	၁၃၄
ကာမာဝစရဇော ၆-ကြိမ်, ၇-ကြိမ်	၁၃၄
မရဏာသန္နကာမဇော ၅-ကြိမ်	၁၃၄
ပစ္စဝေက္ခဏာ ကာမဇော ၄-ကြိမ်, ၅-ကြိမ်	၁၃၅
အပ္ပနာဇော	၁၃၅
အာဒိကမ္မိက မဟာဂုတ်ဇော ၁-ကြိမ်	၁၃၅
အဘိညာဉ်ဇော ၁-ကြိမ်	၁၃၅
မဂ်ဇော, ဖိုလ်ဇော	၁၃၆
နိဗ္ဗာန မသမာပတ် ဝိထိဌ် ဇောဖြစ်ပုံ	၁၃၆
သမာပတ္တိဝိထိဌ် အပ္ပနာဇော အကြိမ်များစွာ ဖြစ်ခြင်း	၁၃၇
ဇောဖြစ်ပုံ သင်္ဂဟကိထာ	၁၃၇
ပုဂ္ဂလဘေဒ	၁၃၈
ဒ္ဒိဟိတ်, အဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် မရသောစိတ်	၁၃၈
ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် မရသောစိတ်	၁၃၉
ပုထုဇဉ်, သေက္ခ မရသောစိတ်	၁၃၉
အောက်ဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် မရသောစိတ်	၁၃၉
အနာဂါမ် မရသောစိတ်	၁၃၉
အရိယာပုဂ္ဂိုလ်သာ ရသောစိတ်	၁၄၀
ပုဂ္ဂိုလ်အလိုက် စိတ်ရ သင်္ဂဟကိထာ	၁၄၀

အကြောင်းအရာ					စာမျက်နှာ
ဘူမိဝိဘာဂ	....	....	....	....	၁၄၁
ကာမဘုံ၌ရသော ဝိထိစိတ်		....	....	....	၁၄၁
ရူပဘုံ၌ရသော ဝိထိစိတ်		....	....	....	၁၄၁
အရူပဘုံ၌ရသော ဝိထိစိတ်		....	....	....	၁၄၁
ပသာဒရူပ်ချို့တဲ့သူမှာ စက္ခုဝိညာဉ်စသော ဝိထိစိတ်တို့မရ					၁၄၂
အသညသတ်မှာ စိတ်မရှိ		....	....	....	၁၄၂
ဘုံအလိုက် ဝိထိစိတ်ရပုံ သင်္ဂဟဂါထာ			....	....	၁၄၂
ဝိထိစိတ်ဖြစ်ပုံ နိဂုံးချုပ်စကား		....	....	....	၁၄၂
ဝိထိစိတ် မပြတ်ဖြစ်ခြင်း		....	....	....	၁၄၃
ဝိထိပိုင်း နိဂုံး	....	....	....	....	၁၄၃

၅-ဝိထိမုတ်ပိုင်း (ဘုံပိုင်း)

ပဋ္ဌိညာဉ်	....	....	....	....	၁၄၄
စတုက္ကမာတိကာ	....	....	....	....	၁၄၄
၁-ဘူမိစတုက္က	....	....	....	....	၁၄၅
ဘုံ ၄-မျိုး	....	....	—	....	၁၄၅
ကာမ ၁၁-ဘုံ	....	....	....	....	၁၄၅
အပါယ် ၄-ဘုံ	....	....	....	....	၁၄၅
ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ	....	....	....	....	၁၄၅
ရူပ ၁၆-ဘုံ	....	....	....	....	၁၄၆
ပဌမစျာန် ၃-ဘုံ	....	....	....	....	၁၄၆
ဒုတိယစျာန် ၃-ဘုံ	....	....	....	....	၁၄၆
တတိယစျာန် ၃-ဘုံ	....	....	....	....	၁၄၇
စတုတ္ထစျာန် ၇-ဘုံ	....	....	....	....	၁၄၇
သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံ	....	....	....	....	၁၄၇

အခြောင်းအရာ					စာမျက်နှာ
အရူပ ၄-ဘုံ	....	....	....	....	**၁၄၇**
ဘုံ၌ ပုဂ္ဂိုလ်ရ သင်္ဂဟဂါထာမျှား	....	....	....		၁၄၈
၂-ပဋ္ဌိသန္ဓိစတုက္က	....	....	....	....	**၁၄၉**
ပဋ္ဌိသန္ဓေ ၄-မျိုး	....	....	....	....	၁၄၉
ကာမပဋ္ဌိသန္ဓေ ၁၀-မျိုး	....	....	....		**၁၄၉**
အပါယ်ပဋ္ဌိသန္ဓေ ၁-ပါး	....	....	....		၁၄၉
ကာမသုဂတိ ပဋ္ဌိသန္ဓေ ၉-ပါး	....	....	....		၁၅၀
ကာမသုဂတိအဟိတ် ပဋ္ဌိသန္ဓေ ၁-ပါး		....	....		၁၅၀
ကာမသုဂတိသဟိတ် ပဋ္ဌိသန္ဓေ ၈-ပါး		....	....		၁၅၀
ကာမပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သက်တမ်း	....	....	....		**၁၅၁**
အသက်တမ်း အမြဲမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်မျှား		....	....		၁၅၁
နတ်တို့၏ သက်တမ်း		....	....	....	၁၅၁
စတုမဟာရာဇ် နတ်သက်ကို လူသက်ဖြင့် ရေတွက်ခြင်း				....	၁၅၁
တာဝတိံသာနတ်သက်		....	....	....	၁၅၂
ယာမာနတ်သက်		....	....	....	၁၅၂
တုသိတာနတ်သက်		....	....	....	၁၅၂
နိမ္မာနရတီ နတ်သက်		....	....	....	၁၅၂
ပရနိမ္မိတ ဝသဝတ္တီနတ်သက်			....	....	၁၅၃
ဝသဝတ္တီနတ်သက် သင်္ဂဟဂါထာ			....	....	၁၅၃
ပရနိမ္မိတ ဝသဝတ္တီနတ်သက်ကို လူသက်ဖြင့် ရေတွက်ပြပုံ					၁၅၃
ရူပါဝစရ ပဋ္ဌိသန္ဓေ ၆-ပါး			....	....	၁၅၃
ရူပါဝစရ နာမ်ပဋ္ဌိသန္ဓေ ၅-ပါး			....	....	၁၅၃
ပဌမစျာန် ဝိပါက်ပဋ္ဌိသန္ဓေ			....	....	၁၅၃
ဒုတိယစျာန် တတိယစျာန် ဝိပါက်ပဋ္ဌိသန္ဓေ				....	၁၅၄

အကြောင်းအရာ			စာမျက်နှာ
စပဗုတ္ထစျာန် ဝိပါက်ပဋ္ဌိသန္ဓေ	....	....	၁၅၄
ပဉ္စမစျာန် ဝိပါက် ပဋ္ဌိသန္ဓေ	....	....	၁၅၄
ရူပါဝစရ ရူပ်ပဋ္ဌိသန္ဓေ ၁-ပါး	....	....	၁၅၄
အသညသတ် ပဋ္ဌိသန္ဓေ	....	....	၁၅၄
ရူပဗြဟ္မာတို့၏ သက်တမ်း	....	....	၁၅၅
ရူပ ပဌမစျာန် ဗြဟ္မာတို့၏ သက်တမ်း		....	၁၅၅
ရူပဒုတိယစျာန် ဗြဟ္မာတို့၏ သက်တမ်း		....	၁၅၆
ရူပ တတိယစျာန် ဗြဟ္မာတို့၏ သက်တမ်း		....	၁၅၆
ရူပ စတုတ္ထစျာန် ဗြဟ္မာတို့၏ သက်တမ်း		....	၁၅၇
သုဒ္ဓါဝါသ ဗြဟ္မာတို့၏ သက်တမ်း	....	....	၁၅၇
အရူပပဋ္ဌိသန္ဓေ ၄-ပါး	....	....	**၁၅၈**
အရူပဗြဟ္မာတို့၏ သက်တမ်း	....	....	၁၅၈
တဘဝ၌ တူမြဲတရား ၃-ပါး	....	....	၁၅၉
၃-ကမ္မစတုက္က	....	....	၁၆၀
ကံ ၄-ပါး ၄-လီ	....	....	၁၆၀
ကိစ္စအားဖြင့် ကံ ၄-ပါး (ကိစ္စစတုက္ကကံ)		....	**၁၆၀**
အကျိုးပေး ရှေနောက် **အစီအစဉ်**ဖြင့် ကံ ၄-ပါး (ပါကဒါနပရိယာယကံ ၄-ပါး)	....	....	၁၆၀
အကျိုးပေးရာ ကာလအားဖြင့် ကံ ၄-ပါး (ပါကကာလကံ ၄-ပါး)	....	....	၁၆၁
အကျိုးပေးရာ ဌာနအား**ဖြင့်** ကံ ၄-ပါး .... (ပါကဌာနကံ ၄-ပါး)	....	....	၁၆၁
ကာမဘုံ၌ အကျိုးပေးသော ကာမာဝစရကံ ၂၀-		....	၁၆၂
အကုသိုလ်ကံ အမျိုးမျိုး	....	....	၁၆၂
ကမ္မဒ္ဓါရအားဖြင့် အကုသိုလ်ကံ ၃-ပါး	....	....	၁၆၂

အကြောင်းအရာ				စာမျက်နှာ
အကုသလကမ္မပထ တရား ၁၀-ပါး	....		....	၁၆၂
ကာယကံ ၃-ပါး	....	....	....	၁၆၂
ဝစီကံ ၄-ပါး	....	....	....	၁၆၃
မနောကံ ၃-ပါး	....	....	....	၁၆၃
ကံဖြစ်ကြောင်း တရားများ		....	....	**၁၆၄**
ဒေါသမူကြောင့် ဖြစ်သော အကုသိုလ်ကံ ၃-ပါး		....		၁၆၄
လောဘမူကြောင့် ဖြစ်သော အကုသိုလ်ကံ ၃-ပါး		....		၁၆၄
လောဘမူ, ဒေါသမူကြောင့်ဖြစ်သော အကုသိုလ်ကံ ၄-ပါး				၁၆၄
စိတ္တုပ္ပါဒ်အားဖြင့် အကုသိုလ်ကံ ၁၂-ပါး		....		၁၆၄
ကာမကုသိုလ်ကံ အမျိုးမျိုး		....	....	**၁၆၅**
ကမ္မဒ္ဓါရအားဖြင့် (ကုသိုလ်ကံ) ၃-ပါး			....	၁၆၅
ဒါနစသောအားဖြင့် ကုသိုလ်မှု ၃-ပါး	....		....	၁၆၅
စိတ္တုပ္ပါဒ်အားဖြင့် (ကုသိုလ်) ၈-ပါး	....		....	**၁၆၅**
ပုညကိရိယ ဝတ္ထု ၁၀-ပါး		....	....	၁၆၆
ရူပဗြဟ္မာဘုံသို့ လားစေသော ကံ ၅-ပါး			....	**၁၆၆**
ရူပကုသိုလ်ကံ ၅-ပါး	....	....	....	၁၆၆
အရူပဗြဟ္မာဘုံသို့ လားစေသော ကံ ၄-ပါး			....	**၁၆၇**
အရူပကုသိုလ်ကံ ၄-ပါး	....	....	....	၁၆၇
ကာမာဝစရကံ၏ အကျိုးပေးရာဘုံ		....	....	**၁၆၇**
အကုသိုလ်ကံ၏ ပဋိသန္ဓေအကျိုးပေးရာဘုံ			....	၁၆၇
အကုသိုလ်ကံ၏ ပဝတ္တိ အကျိုးပေးရာဘုံ			....	၁၆၈
ကာမကုသိုလ်ကံ၏ ပဋိသန္ဓေ အကျိုးပေးရာဘုံ			....	၁၆၈
ကာမကုသိုလ်ကံ၏ ပဝတ္တိ အကျိုးပေးရာဘုံ			....	၁၆၈
တိဟိတ် ဥက္ကဋ္ဌကံ စသည်ကွဲပြားခြင်း	....		....	၁၆၈
တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌကံ အကျိုးပေးပုံ		....	....	၁၆၉
ဒ္ဝိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌကံ အကျိုးပေးပုံ		....	....	၁၆၉

အကြောင်းအရာ			စာမျက်နှာ
စတုတ္ထစျာန် ဝိပါက်ပဋ္ဌိသန္ဓေ	....	....	၁၅၄
ပဉ္စမစျာန် ဝိပါက် ပဋ္ဌိသန္ဓေ	....	....	၁၅၄
ရူပါဝစရ ရူပ်ပဋ္ဌိသန္ဓေ ၁-ပါး	....	....	၁၅၄
အသညသတ် ပဋ္ဌိသန္ဓေ	....	....	၁၅၄
ရူပဗြဟ္မာတို့၏ သက်တမ်း	....	....	၁၅၅
ရူပ ပဌမစျာန် ဗြဟ္မာတို့၏ သက်တမ်း....		....	၁၅၅
ရူပဒုတိယစျာန် ဗြဟ္မာတို့၏ သက်တမ်း		....	၁၅၆
ရူပ တတိယစျာန် ဗြဟ္မာတို့၏ သက်တမ်း		....	၁၅၆
ရူပ စတုတ္ထစျာန် ဗြဟ္မာတို့၏ သက်တမ်း		....	၁၅၇
သုဒ္ဓါဝါသ ဗြဟ္မာတို့၏ သက်တမ်း	....	....	၁၅၇
အရူပပဋ္ဌိသန္ဓေ ၄-ပါး	....	....	**၁၅၈**
အရူပဗြဟ္မာတို့၏ သက်တမ်း	....	....	၁၅၈
တဘဝ၌ တူမြဲတရား ၃-ပါး	....	....	၁၅၉
၃-ကမ္မစတုက္က	....	....	၁၆၀
ကံ ၄-ပါး ၄-လီ	....	....	၁၆၀
ကိစ္စအားဖြင့် ကံ ၄-ပါး (ကိစ္စစတုက္ကကံ)		....	**၁၆၀**
အကျိုးပေး ရှေနောက် **အစီအစဉ်**ဖြင့် ကံ ၄-ပါး		....	
(ပါကဒါနပရိယာယကံ ၄-ပါး)	....	....	၁၆၀
အကျိုးပေးရာ ကာလအားဖြင့် ကံ ၄-ပါး		....	
(ပါကကာလကံ ၄-ပါး)	....	....	၁၆၁
အကျိုးပေးရာ ဌာနအားဖြင့် ကံ ၄-ပါး....		....	
(ပါကဌာနကံ ၄-ပါး)	....	....	၁၆၁
ကာမဘုံ၌ အကျိုးပေးသော ကာမာဝစရကံ ၂၀-		....	၁၆၂
အကုသိုလ်ကံ အမျိုးမျိုး	....	....	**၁၆၂**
ကမ္မဒ္ဌိရအားဖြင့် အကုသိုလ်ကံ ၃-ပါး	....	....	၁၆၂

အကြောင်းအရာ				စာမျက်နှာ
အကုသလကမ္မပထ တရား ၁၀-ပါး	....		....	၁၆၂
ကာယကံ ၃-ပါး	....	....	....	၁၆၂
ဝစီကံ ၄-ပါး	....	....	....	၁၆၃
မနောကံ ၃-ပါး	....	....	....	၁၆၃
ကံဖြစ်ကြောင်း တရားများ		....	....	**၁၆၄**
ဒေါသမူကြောင့် ဖြစ်သော အကုသိုလ်ကံ ၃-ပါး			....	၁၆၄
လောဘမူကြောင့် ဖြစ်သော အကုသိုလ်ကံ ၃-ပါး			....	၁၆၄
လောဘမူ, ဒေါသမူကြောင့်ဖြစ်သော အကုသိုလ်ကံ ၄-ပါး				၁၆၄
စိတ္တုပ္ပါဒ်အားဖြင့် အကုသိုလ်ကံ ၁၂-ပါး			....	၁၆၄
ကာမကုသိုလ်ကံ အမျိုးမျိုး		....	....	**၁၆၅**
ကမ္မဒ္ဒါရအားဖြင့် (ကုသိုလ်ကံ) ၃-ပါး			....	၁၆၅
ဒါနစသောအားဖြင့် ကုသိုလ်မှု ၃-ပါး	....		....	၁၆၅
စိတ္တုပ္ပါဒ်အားဖြင့် (ကုသိုလ်) ၈-ပါး	....		....	**၁၆၅**
ပုညကိရိယ ဝတ္ထု ၁၀-ပါး		....	....	၁၆၆
ရူပဗြဟ္မာဘုံသို့ လားစေသော ကံ ၅-ပါး			....	**၁၆၆**
ရူပကုသိုလ်ကံ ၅-ပါး	....	....	....	၁၆၆
အရူပဗြဟ္မာဘုံသို့ လားစေသော ကံ ၄-ပါး			....	**၁၆၇**
အရူပကုသိုလ်ကံ ၄-ပါး	....	....	....	၁၆၇
ကာမာဝစရကံ၏ အကျိုးပေးရာဘုံ		....	....	**၁၆၇**
အကုသိုလ်ကံ၏ ပဋိသန္ဓေအကျိုးပေးရာဘုံ			....	၁၆၇
အကုသိုလ်ကံ၏ ပဝတ္တိ အကျိုးပေးရာဘုံ			....	၁၆၈
ကာမကုသိုလ်ကံ၏ ပဋိသန္ဓေ **အ**ကျိုးပေးရာဘုံ			....	၁၆၈
ကာမကုသိုလ်ကံ၏ ပဝတ္တိ အကျိုးပေးရာဘုံ			....	၁၆၈
တိဟိတ် ဥက္ကဋ္ဌကံ စသည်ကွဲပြားခြင်း	....		....	၁၆၈
တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌကံ အကျိုးပေးပုံ		....	....	၁၆၉
ဒ္ဝိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌကံ အကျိုးပေးပုံ		....	....	၁၆၉

အကြောင်းအရာ			စာမျက်နှာ
ဒိုဟိတ်သြမကကံ အကျိုးပေးပုံ	....	....	၁၆၉
ကေစိဝါဒ သင်္ဂဟဂါထာများ	....	....	၁၇၀
ရူပကံ၏ အကျိုးပေးရာဘုံ	....	....	၁၇၀
ပဋ္ဌမစျာန်ရ ပုဂ္ဂိုလ်လားရာ ပဋ္ဌမစျာန်ဘုံ		....	၁၇၀
ဒုတိယစျာန် တတိယစျာန်ရ ပုဂ္ဂိုလ်လားရာ ဒုတိယစျာန်ဘုံ	....	....	၁၇၁
စတုတ္ထစျာန်ရ ပုဂ္ဂိုလ်လားရာ တတိယစျာန်ဘုံ		....	၁၇၂
အရူပကံ၏ အကျိုးပေးရာဘုံ	....	....	၁၇၃
နိဂုံးဂါထာ	....	....	၁၇၄
ထပ်တူအကျိုးကို ဖြစ်စေသည့် မဟာဂုတ်ကုသိုလ်ကံ		....	၁၇၄
၄-မရဏုပ္ပတ္တိစတုက္က	....	....	၁၇၄
စုတိပဋိသန္ဓိက္ကမ	....	....	၁၇၄
သေခြင်း ၄-ပါး	....	....	၁၇၄
စုတေခါနီးကာလ နိမိတ်ထင်ပုံ	....	....	၁၇၅
ကံအာရုံထင်ပုံ	....	....	၁၇၅
ကမ္မနိမိတ်ထင်ပုံ	....	....	၁၇၅
ဂတိနိမိတ်ထင်ပုံ	....	....	၁၇၆
စုတေခါနီးကာလ စိတ်အစဉ်ဖြစ်ပုံ	....	....	၁၇၆
တနည်း ကံ အာရုံထင်ပုံ....	....	....	၁၇၇
မရဏာသန္နဝီထိ	....	....	၁၇၇
စုတိစိတ်ဖြစ်ပုံ	....	....	၁၇၇
ပဋိသန္ဓေစိတ်ဖြစ်ပုံ	....	....	၁၇၇
ကာမပဋိသန္ဓေစိတ်၏ အာရုံ	....	....	၁၇၈
ပစ္စုပ္ပန်အာရုံထင်ရှားစဉ် သေခြင်း ဖြစ်ခြင်း		....	၁၇၈
ယခုဘဝ မရဏာသန္နဇောဏ် အာရုံကိုပင် ဒုတိယဘဝ ပဋိသန္ဓေစိတ်က ယူခြင်း	....	....	၁၇၉

အကြောင်းအရာ				စာမျက်နှာ
မရဏာသန္နဇောဏ် အာရုံဖြစ်သော ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်				၁၇၉
မရဏာသန္နဇောဏ် အာရုံဖြစ်သောကံ		....		၁၈၀
ရူပ အရူပပဋိသန္ဓေ၏ အာရုံ	....	....		၁၈၀
ရူပ ပဋိသန္ဓေ၏ အာရုံ	....	....		၁၈၀
အရူပ ပဋိသန္ဓေ၏ အာရုံ	....	....		၁၈၀
ရူပ်ပဋိသန္ဓေသာ ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်	....	....		၁၈၁
နာမ်ပဋိသန္ဓေသာ ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်	....	...		၁၈၁
ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ရူပ်နာမ် ၂-ပါးရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်		....		၁၈၁
စုတိစိတ်နောင် ပဋိသန္ဓေဖြစ်ပုံ	....	....		**၁၈၁**
အရူပစုတိနောင် ပဋိသန္ဓေဖြစ်ပုံ	....	....		၁၈၂
ရူပစုတိနောင် ပဋိသန္ဓေဖြစ်ပုံ	....	....		၁၈၂
ကာမတိဟိတ်စုတိနောင် ပဋိသန္ဓေဖြစ်ပုံ		....		၁၈၂
ကာမအဟိတ်, ဒွိဟိတ်စုတိနောင် ပဋိသန္ဓေဖြစ်ပုံ		....		၁၈၂
ဘဝင်နှင့် စုတိစိတ်ဖြစ်ပုံ....	....	....		၁၈၃
ဘဝင်အစဉ်ဖြစ်ပုံ	....	....		၁၈၃
စုတိစိတ်ဖြစ်ပုံ	....	....		၁၈၃
သံသရာစက်လည်ပုံ	....	....		၁၈၄
သံသရာစက်ပြတ်ပုံ	....	....		၁၈၄
ဝိထိမုတ်ပိုင်း နိဂုံး	....	....		၁၈၅
၆-ရုပ်ပိုင်း....				
အနုသန္ဓေနှင့် ပဋိညာဉ်	....	....		၁၈၆
ရုပ်ပိုင်း မာတိကာ	....	....		၁၈၆
ရူပသင်္ဂဟ ၅-ပါး	....	....		၁၈၆
၁-ရူပသမုဒ္ဒေသ	....	....		၁၈၇
ရုပ် ၂၈-ပါး	....	....		၁၈၇
မဟာဘုတ်နှင့် ဥပါဒါရုပ်	....	....		၁၈၇

[ဂါး] . အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ ပါဠိနိဿယ

အကြောင်းအရာ				စာမျက်နှာ
မဟာဘုတ် ၄-ပါး	....	....	....	၁ဂ၇
ဥပါဒါရူပ် ၂၄-ပါး	....	....	....	၁ဂ၇
ပသာဒရူပ် ၅-ပါး	....	....	....	၁ဂ၇
ဂေါစရရူပ် ၇-ပါး	....	....	....	၁ဂဂ
ဘာဝရူပ် ၂-ပါး	....	....	....	၁ဂဂ
ဟဒယရူပ် ၁-ပါး	....	....	....	၁ဂဂ
ဇီဝိတရူပ် ၁-ပါး	....	....	....	၁ဂဂ
အာဟာရရူပ် ၁-ပါး	....	....	....	၁ဂဂ
သဘာဝရူပ်စသည်	....	....	....	၁ဂဂ
ပရိစ္ဆေဒရူပ် ၁-ပါး	....	....	....	၁ဂ၉
ဝိညတ်ရူပ် ၂-ပါး	....	....	....	၁ဂ၉
ဝိကာရရူပ် ၅-ပါး	....	....	....	၁၉၀
လက္ခဏရူပ် ၄-ပါး	....	....	....	၁၉၀
ဇာတိရူပ်	....	....	....	၁၉၀
နိပ္ဖန္နရူပ် ၁ဂ-ပါး	....	....	....	၁၉၁
အနိပ္ဖန္နရူပ် ၁၀-ပါး	....	....	....	၁၉၁
၂-ရူပဝိဘာဂ	....	....	....	၁၉၁
အဒ္ဓတ္တိကရူပ် ၅-ပါး	....	....	....	၁၉၂
ဗာဟိရရူပ် ၂၃-ပါး	....	....	....	၁၉၃
ဝတ္ထုရူပ် ၆-ပါး	....	....	....	၁၉၃
အဝတ္ထုရူပ် ၂၂-ပါး	....	....	....	၁၉၃
ဒ္ဒါရရူပ် ၇-ပါး	....	....	....	၁၉၃
အဒ္ဒါရရူပ် ၂၁-ပါး	....	....	....	၁၉၃
ဣန္ဒြိယရူပ် ၈-ပါး	....	....	....	၁၉၃
အနိန္ဒြိယရူပ် ၂၀-ပါး	....	....	....	၁၉၃
သြဠာရိကရူပ် ၁၂-ပါး စသည်		....	....	၁၉၄
သုခုမရူပ်စသည် ၁၆-ပါး....		....	....	၁၉၄

အကြောင်းအရာ				စာမျက်နှာ
ဥပါဒိန္နရုပ်=ကမ္မဇရုပ်	....	....	....	၁၉၄
အနုပါဒိန္နရုပ်	....	....	....	၁၉၄
သန္တိဒဿနရုပ်	....	....	....	၁၉၄
အနိဒဿနရုပ်	....	....	....	၁၉၅
ဂေါစရဂ္ဂါဟိကရုပ် ၂-ပါး		....	....	၁၉၅
အသမ္ပတ္တအာဝုံ	....	....	....	၁၉၅
သမ္ပတ္တအာဝုံ	....	....	....	၁၉၅
အဂေါစရဂ္ဂါဟိကရုပ် ၂၃-ပါး		....	....	၁၉၅
အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ဂ-ပါး....		....	....	၁၉၆
ဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၂၀-ပါး	....	....	....	၁၉၆
ရူပဝိဘာဂ သင်္ဂဟဂါထာ		....	....	၁၉၆
၃-ရူပသမုဋ္ဌာန နယ	....	....	....	၁၉၇
ရုပ်ကိုဖြစ်စေတတ်သော တရား ၄-ပါး		....	....	၁၉၇
ကမ္မဇရုပ်ကို ဖြစ်စေသောကံ ၂၅-ပါး		....	....	၁၉၇
စိတ္တရုပ်ကိုဖြစ်စေသော စိတ် ၇၅-ပါး		....	....	၁၉ဂ
ဥရိယာပုထ်ကိုလည်း ခိုင်စေသောစိတ် ၂၆-ပါး			....	၁၉ဂ
ဝိညတ်ကိုလည်း ဖြစ်စေသောစိတ် ၃၁-ပါး			....	၁၉ဂ
ရယ်ရှင်မှုကိုလည်း ဖြစ်စေသောစိတ် ၁၃-ပါး			....	၁၉ဂ
ရုပ်ကို ဖြစ်စေသော ဥတု (တေဇောဓာတ်)			....	၁၉၉
အာဟာရဇရုပ် ဖြစ်ပုံ	....	....	....	၁၉၉
ကမ္မဇရုပ် ဧကန် ၉-ပါး		....	....	၁၉၉
စိတ္တဇရုပ် ဧကန် ၂-ပါး		....	....	၁၉၉
ဒ္ဒိဇရုပ်	....	....	....	၂၀၀
တိဇရုပ်	....	....	....	၂၀၀
စတုဇရုပ် ၉-ပါး	....	....	....	၂၀၀
နှ ကုဗောဓိရုပ် ၄-ပါး		....	....	၂၀၀

အကြောင်းအရာ			စာမျက်နှာ
ကမ္မဇရုပ် စသည်ပြု သင်္ဂဟဂါထာများ....	....		၂၀၀
နှ ကုတောစိရုပ် မည်ခြင်းအကြောင်း	....		၂၀၁
၄-ရူပ ကလာပ	....	....	၂၀၁
ရုပ်ကလာပ်လက္ခဏာ (အင်္ဂါ) ၄-ပါး		....	၂၀၁
ကမ္မဇကလာပ် ၉ စည်း	....	....	၂၀၂
စက္ခုဒသက ကလာပ်	....	....	၂၀၂
သောတ ဒသက ကလာပ်စသည်	....	....	၂၀၂
ဇီဝိတနဝက ကလာပ်	....	....	၂၀၃
စိတ္တဇ ကလာပ် ၆-စည်း....	....	....	၂၀၃
သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်	....	....	၂၀၄
ကာယ ဝိညတ္တိနဝက ကလာပ်	....	....	၂၀၄
ဝစီဝိညတ္တိဒသက ကလာပ်	....	....	၂၀၄
လဟုတာဒေကာဒသက ကလာပ်	....	....	၂၀၄
ကာယဝိညတ္တိလဟုတာဒိ ဒွါဒသက ကလာပ်		....	၂၀၄
ဝစီဝိညတ္တိသဒ္ဒလဟုတာဒိ စောရသက ကလာပ်		....	၂၀၄
ဥတုဇကလာပ် ၄-စည်း	....	....	၂၀၅
အာဟာရဇ ကလာပ် ၂-စည်း	....	....	၂၀၅
အဋ္ဌတ္ထ ဗဟိဒ္ဓကလာပ် ခွဲပုံ		....	၂၀၆
ဗဟိဒ္ဓရုပ်ကလာပ် ၂-ပါး....	....	....	၂၀၆
အဋ္ဌတ္ထိက ရုပ်ကလာပ် ၁၉-ပါး	....	....	၂၀၆
ကမ္မဇကလာပ် စသည်ပြု သင်္ဂဟဂါထာများ		....	၂၀၆
ရုပ်ကလာပ် ၂၁-စည်း	....	....	၂၀၆
ကလာပ်မထိုက်သော ရုပ် ၅-ပါး	....	....	၂၀၇
၅-ရူပပဝတ္ထိကွမ (ရုပ်ဖြစ်စဉ်)	....	....	၂၀၇
ကာမဘုံ၌ ရုပ်ဖြစ်စဉ်	....	....	၂၀၇
သံသေဒဇနှင့် ဩပပါတိက သတ္တဝါတို့၌ ရုပ်ကလာပ်ဖြစ်ပုံ			၂၀၈

အကြောင်းအရာ				စာမျက်နှာ
အလွန်ဆုံး ရအပ်သော ကလာပ် ၇-စည်း		....		၂၀၈
ရုံခါ မရအပ်သော ကလာပ် ၄-စည်း	....	....		၂၀၈
ဂဗ္ဘသေယျက ပုဂ္ဂိုလ်အား ဖြစ်သော ကလာပ် ၃-စည်း		....		၂၀၉
ရုံခါ၌ ဘာဝဒသက မရခြင်း	....	....		၂၀၉
ရုပ်လေးပါးတို့ ဖြစ်ပေါ်ပုံ ရှေနောက် အစီအစဉ်		....		၂၁၀
ရုပ် ၄-ပါး နောက်ဆုံးချုပ်ပုံ		....		၂၁၀
ကမ္မဇရုပ် မဖြစ်ပေါ်သော အချိန်		....		၂၁၀
ကမ္မဇရုပ် ချုပ်ခြင်း	....	....	....	၂၁၁
စိတ္တဇ, အာဟာရဇရုပ် ချုပ်ခြင်း		....		၂၁၁
အကောင်ပုပ်ဖြစ်သည့်တိုင် ဥတုဇရုပ် ဆက်၍ဖြစ်ခြင်း				၂၁၁
စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ် ဖြစ်ပုံ သင်္ဂဟဂါထာ		....		၂၁၁
ရူပဘုံ၌ ရုပ်ဖြစ်စဉ်	....	....	....	၂၁၂
ရူပဘုံ၌ မရသော ရုပ်ကလာပ် ၆-ပါး	....		....	၂၁၂
ရူပဘုံ၌ ရသော ကမ္မဇရုပ်ကလာပ် ၄-ပါး		....		၂၁၂
အသညသတ်ပုဂ္ဂိုလ် မရသော ရုပ်ကလာပ်		....		၂၁၃
အသညသတ် ပုဂ္ဂိုလ်ရသော ကမ္မဇရုပ်ကလာပ်		....		၂၁၃
ရုပ်ဖြစ်ခြင်း ၂-မျိုး	....	....		၂၁၃
ဘုံအလိုက် ရုပ်ဖြစ်ပုံ သင်္ဂဟဂါထာများ		....		၂၁၄
ကာမဘုံ စသည်၌ ရသော ရုပ်များ	....	....		၂၁၄
ပဋိသန္ဓေအခါ၌ မရသော ရုပ်		....		၂၁၄
ပဝတ္တိအခါ ရုပ်အားလုံးရခြင်း		....		၂၁၄
နိဗ္ဗာန်ကို ပြခြင်း	....	....	....	၂၁၅
နိဗ္ဗာန်မည်ပုံ	....	....	....	၂၁၅
နိဗ္ဗာန် ၂-မျိုး	....	....	....	၂၁၅
နိဗ္ဗာန် ၃-မျိုး	....	....	....	၂၁၆

အကြောင်းအရာ				စာမျက်နှာ
နိဗ္ဗာန်မည်ပုံ သင်္ဂဟဂါထာ		....	....	၂၁၆
ပရမတ္ထတရား ၄-ပါး နိဂုံး		....	....	၂၁၇
ရုပ်ပိုင်း နိဂုံး	....	....	....	၂၁၇
၇-သမုစ္စည်းပိုင်း				
ပဋ္ဌာနဉာဏ်....	....	....	....	၂၁၈
သင်္ဂဟ ၄-ပါး မာတိကာ....		....	....	၂၁၈
သမုစ္စယ သင်္ဂဟ ၄-ပါး		....	....	၂၁၈
၁-အကုသလ သင်္ဂဟ	....	....	....	**၂၁၈**
အာသဝ ၄-ပါး	....	....	....	၂၁၉
ဩဃ ၄-ပါး	....	....	....	၂၁၉
ယောဂ ၄-ပါး	....	....	....	၂၁၉
ဂန္ထ ၄-ပါး	....	....	....	၂၂၀
ဥပါဒါန် ၄-ပါး	....	....	....	၂၂၀
နိဝရဏ ၆-ပါး	....	....	....	၂၂၀
အနုသယ ၇-ပါး	....	....	....	၂၂၁
သုတ္တန်နည်း သံယောဇဉ် ၁၀-ပါး		....	....	၂၂၁
အဘိဓမ္မာနည်း သံယောဇဉ် ၁၀-ပါး		....	....	၂၂၂
ကိလေသာ ၁၀-ပါး	....	....	....	၂၂၂
တရားကိုယ် ယူပုံ ယူနည်း-လောဘ		....	....	၂၂၃
ဒိဋ္ဌိတရားကိုယ်		....	....	၂၂၃
တရားကိုယ်ပြ သင်္ဂဟဂါထာများ(အကုသလသင်္ဂဟ)			....	၂၂၃
၂-မိသက သင်္ဂဟ	....	....	....	၂၂၄
ဟိတ် ၆-ပါး	....	...	....	၂၂၄
စျာနင် ၇-ပါး	....	....	....	၂၂၅
မဂ္ဂင် ၁၂-ပါး	....	....	....	၂၂၅
အာရိယမဂ္ဂင် ၈-ပါး	....	....	....	၂၂၅
မိစ္ဆာမဂ္ဂင် ၄-ပါး	....	....	....	၂၂၅

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ				စာမျက်နှာ
ဦးနွေ ၂၂-ပါး	....	....	....	၂၂၅
ရုပ်ဦးနွေ ၈-ပါး	....	....	....	၂၂၆
နာမ် ဦးနွေ ၁၄-ပါး	....	....	....	၂၂၆
ဗိုလ် ၉-ပါး	....	....	....	၂၂၆
အဓိပတိ ၄-ပါး	....	....	....	၂၂၇
အာဟာရ ၄-ပါး	....	....	....	၂၂၇
ရုပ်အာဟာရ ၁-ပါး	....	....	....	၂၂၇
နာမ်အာဟာရ ၃-ပါး	....	....	....	၂၂၇
တရားကိုယ် ယူပုံ ယူနည်း		....	....	၂၂၇
လောကုတ္တရာ ပညာနွေ ၃-ပါး		....	....	၂၂၈
ဇီဝိတိန္ဒြေ ၂-ပါး	....	....	....	၂၈၈
စျာနင် မထိုက်သော တရား		....	....	၂၂၈
ဗိုလ်မထိုက်သော တရား....		....	....	၂၂၉
မဂ္ဂင်မထိုက်သော တရား		....	....	၂၂၉
မဂ္ဂင်, ဦးနွေ, ဗိုလ်မထိုက်သောတရား			....	၂၂၉
အဓိပတိယှဉ်သော ဇောစိတ်		....	....	၂၂၉
တရားကိုယ်ပြု သင်္ဘာဂါထာမျှား (မိဿကသင်္ဘာ)			....	၂၂၉
ဟိတ်တရားကိုယ် ၆-ပါး		....	....	၂၂၉
စျာနင်တရား ကိုယ် ၅-ပါး		....	....	၂၃၀
မဂ္ဂင်တရား ကိုယ် ၉-ပါး		....	....	၂၃၀
ဦးနွေတရားကိုယ် ၁၆-ပါ။		....	....	၂၃၀
ဗိုလ်တရားကိုယ် ၉-ပါး		..	....	၂၃၀
အဓိပတိတရားကိုယ် ၄-ပါး		....	....	၂၃၀
အာဟာရတရားကိုယ် ၄-ပါး		....	....	၂၃၀
၃-ဗောဓိပက္ခိယသင်္ဘာ	....	....	....	၂၃၀
သင်္ဘာ ၇-ပါး	....	....	....	၂၃၀
(၁) သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါး		....	....	၂၃၁

[၁၁] အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ ပါဠိနိဿယ

အကြောင်းအရာ				စာမျက်နှာ
(၂) သမ္မပ္ပဓာန် ၄-ပါး		....	....	၂၃၁
(၃) ဣဒ္ဓိပါဒ် ၄-ပါး		....	....	၂၃၂
(၄) ဣန္ဒြေ ၅-ပါး	....	....	....	၂၃၂
(၅) ဗိုလ် ၅-ပါး	....	....	....	၂၃၂
(၆) ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး	....	....	....	၂၃၂
(၇) မဂ္ဂင် ၈-ပါး	....	....	....	၂၃၃
တရားကိုယ် ယူပုံယူနည်း (ဗောဓိပက္ခိယသင်္ဂဟ)			....	၂၃၃
သတိပဋ္ဌာန်တရားကိုယ်		....	....	၂၃၃
သမ္မပ္ပဓာန်တရားကိုယ်	....	....	....	၂၃၃
ဗောဓိပက္ခိယတရားကိုယ်ပြ သင်္ဂဟဂါထာများ			....	၂၃၄
တရားကိုယ်အားဖြင့် ၁၄-ပါး		....	....	၂၃၄
နာမည်အပြားအားဖြင့် ၃၇-ပါး		....	....	၂၃၄
ဌာနဖြင့် ဝေဘန်ခြင်း (ဗောဓိပက္ခိယတရားကို)			....	၂၃၄
တဌာနတပ်သော ဗောဓိပက္ခိယတရား ၉-ပါး			....	၂၃၅
၉-ဌာနတပ်သောတရား ၁-ပါး		....	....	၂၃၅
၈-ဌာနတပ်သောတရား ၁ ပါး		....	....	၂၃၅
၄-ဌာနတပ်သော တရား ၁-ပါး		....	....	၂၃၅
၅-ဌာနတပ်သောတရား ၁-ပါး		....	....	၂၃၅
၂-ဌာန တပ်သော တရား ၁-ပါး		....	....	၂၃၅
စိတ်ဖြင့်ဝေဘန်ခြင်း (ဗောဓိပက္ခိယတရားကို)			....	၂၃၆
၄-သဗ္ဗသင်္ဂဟ	....	....	....	၂၃၆
ခန္ဓာ ၅-ပါး	....	....	....	၂၃၆
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ၅-ပါး	....	....	....	၂၃၇
အာယတန ၁၂-ပါး	....	....	....	၂၃၇
ဓာတ် ၁၈-ပါး	....	....	....	၂၃၇
ရူပ်ဓာတ် ၁၀-ပါး	....	....	....	၂၃၈
နာမ်ဓာတ် ၇-ပါး	....	....	....	၂၃၈

အကြောင်းအရာ				စာမျက်နှာ
မိဿကဓာတ် ၁-ပါး	....	....	....	၂၃၈
သစ္စာ ၄-ပါး	....	....	....	၂၃၈
တရားကိုယ်ယူပုံယူနည်း (ဗောဓိပက္ခိယသင်္ဂဟ)			....	၂၄၉
ဓမ္မာယတန, ဓမ္မဓာတ်တရားကိုယ်		....	....	၂၃၉
စိတ် ၇-မျိုး	....	....	....	၂၃၉
တရားကိုယ်ပြ သင်္ဂဟဂါထာမျှား (ခန္ဓာငါးပါး)			....	၂၃၉
ခန္ဓာ ၅-ပါး တရားကိုယ်		....	....	၂၃၉
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ တရားကိုယ်		....	....	၂၄၀
နိဗ္ဗာန် ခန္ဓဝိမုတ်ဖြစ်ခြင်း အကြောင်း....			....	၂၄၀
အာယတန ၁၂-ပါး ပြားပုံ		....	....	၂၄၀
ဓာတ် ၁၈-ပါး ပြားပုံ	....	....	....	၂၄၀
သစ္စာ ၄-ပါး တရားကိုယ်		....	....	၂၄၀
သစ္စာဝိမုတ်	....	....	....	၂၄၁
သမ္ပဋိစ္ဆေဒပုဒ်း နဂုံး	....	....	....	၂၄၁

၈.ပစ္စည်းပိုင်း

ပဋ္ဌာနဉာဏ်	....	....	....	၂၅၂
ပစ္စယသင်္ဂဟနည်း ၂-ပါး....		....	....	၂၅၂
ပဋ္ဌာန်စသမုဗ္ဗါဒ်နည်း မည်ပုံ....		....	....	၂၅၃
ပဌာန်းနည်း မည်ပုံ	....	....	....	၂၅၃
ပဋ္ဌာန်စသမုဗ္ဗါဒ်နည်း ၁၂-ပါး		....	....	၂၅၃
အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရဖြစ်ခြင်း		....	....	၂၅၄
သင်္ခါရကြောင့် ဝိညာဉ်ဖြစ်ခြင်း		....	....	၂၅၄
ဝိညာဉ်ကြောင့် နာမ်ရူပ်ဖြစ်ခြင်း		....	....	၂၅၄
နာမ်ရူပ်ကြောင့် သဠာယတန ဖြစ်ခြင်း....			....	၂၅၄
သဠာယတနကြောင့် ဖဿ ဖြစ်ခြင်း		....	....	၂၅၄
ဖဿကြောင့် ဝေဒနာ ဖြစ်ခြင်း		....	....	၂၅၄

အကြောင်းအရာ			စာမျက်နှာ
ဝေဒနာကြောင့် တဏှာဖြစ်ခြင်း	....	....	၂၄၅
တဏှာကြောင့် ဥပါဒါန်ဖြစ်ခြင်း	....	....	၂၄၅
ဥပါဒါန်ကြောင့် ဘဝဖြစ်ခြင်း	....	....	၂၄၅
ဘဝကြောင့် ဇာတိဖြစ်ခြင်း	....	....	၂၄၅
ဇာတိကြောင့် ဇရာ,မရဏ ဖြစ်ခြင်း	....	....	၂၄၅
ဇာတိ၏ အကျိုးဆက်များ	....	....	၂၄၅
အဓွန့် စသည်ကို ပြခြင်း....	....	....	**၂၄၆**
အဓွန့်=ကာလ ၃-ပါး	....	....	၂၄၆
အတိတ်ကာလ .. .	....	....	၂၄၆
အနာဂတ်ကာလ	....	....	၂၄၇
ပစ္စုပ္ပန်ကာလ ...	....	....	၂၄၇
အင်္ဂါ ၁၂-ပါး	....	....	၂၄၇
သောက စသည်ကို ဆိုရခြင်း အကျိုး		....	၂၄၇
ခြင်းရာ ၂၀, အစပ် ၃-ပါး, အလွှာ ၄-ပါး		....	**၂၄၈**
အတိတ် အကြောင်း ၅-ပါး	....	....	၂၄၈
ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်း ၅-ပါး	....	....	၂၄၈
ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးနှင့် အနာဂတ်အကျိုး ငါးပါးစီ		....	၂၄၈
အကြောင်းအကျိုး သင်္ဂဟဂါထာ	....	....	၂၄၈
ဝဋ် ၃-ပါး....	....	....	**၂၄၉**
ကိလေသဝဋ်	....	....	၂၄၉
ကမ္မဝဋ်	.. .	....	၂၄၉
ဝိပါကဝဋ်....	....	....	၂၄၉
ဝဋ်မြစ် ၂-ပါး	....	....	**၂၅၀**
ဝဋ်ပြတ်ပုံနှင့် လည်ပုံ	....	....	၂၅၀
အဝိဇ္ဇာ၏ အကြောင်း ၃၁ သဝ	....	....	၂၅၀

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
ပဌာန်းနည်း	၂၅၁
၂၄-ပစ္စည်း	၂၅၁
ပစ္စည်း ၆-မျိုး သင်္ဂဟဝါထသမျှား	၂၅၃
နာမ်သည် နာမ်အား (အကျိုးပြုပုံ) ၆-နည်း	၂၅၄
နာမ်သည် နာမ်ရုပ်အား (ကျေးဇူးပြုပုံ) ၅-နည်း	၂၅၄
နာမ်သည် ရုပ်အား (ကျေးဇူးပြုပုံ) ၁-နည်း	၂၅၄
ရုပ်သည် နာမ်အား (ကျေးဇူးပြုပုံ) ၁-နည်း	၂၅၄
ပညတ် နာမ်ရုပ်သည် နာမ်အား (ကျေးဇူးပြုပုံ)၂-နည်း	၂၅၄
နာမ် ရုပ်သည် နာမ် ရုပ်အား (ကျေးဇူးပြုပုံ) ၉-နည်း	၂၅၄
(၁) နာမ်က နာမ်အား ကျေးဇူးပြုသော ၆-ပစ္စည်း....	**၂၅၅**
အနန္တရ စသည့် ၄-ပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ	၂၅၅
အာသေဝန ပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ	၂၅၅
သမ္မယုတ္တပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ	၂၅၆
(၂) နာမ်က နာမ်ရုပ်အား ကျေးဇူးပြုသော ၅-ပစ္စည်း	**၂၅၆**
ဟေတု, စျာန, မဂ္ဂပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ	၂၅၆
သဟဇာတကမ္မပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ	၂၅၇
နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ	၂၅၇
ဝိပါကပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ	၂၅၇
(၃) နာမ်က ရုပ်အား ကျေးဇူးပြုသော ၁-ပစ္စည်း	**၂၅၈**
ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ	၂၅၈
(၄) ရုပ်က နာမ်အား ကျေးဇူးပြုသော ၁-ပစ္စည်း	**၂၅၉**
ဝတ္ထုပုရေဇာတပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ	၂၅၉
အာဟာရမ္မဏပုရေဇာတပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ	၂၅၉
(၅) ပညတ်နာမ်ရုပ်က နာမ်အား ကျေးဇူးပြုသော ၂-ပစ္စည်း	**၂၆၀**
အာဟာရမ္မဏပစ္စည်း ၆-ပါး	၂၆၀

[ဃော်] အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ ပါဠိနိဿယ

အကြောင်းအရာ			စာမျက်နှာ
ဥပနိဿယ ၃-မျိုး	....	....	၂၆၀
အာဝရမ္မဏူပနိဿယပစ္စည်း သရုပ်	....	....	၂၆၀
အနန္တရူပနိဿယ ပစ္စည်း	....	....	၂၆၁
ပကတူပနိဿယ ပစ္စည်း...	....	....	၂၆၁
ပစ္စယုပ္ပန် (ပကတူပနိဿယ)	....	....	၂၆၂
ပစ္စယသတ္တိ (ပကတူပနိဿယ)	....	....	၂၆၂
ပကတူပနိဿယဌ ကမ္မပစ္စည်း	....	....	၂၆၂
(၆) နာမ်ရုပ် ၂ ပါးက နာမ်ရုပ် ၂ ပါးကို ကျေးဇူးပြုသော ၉-ပစ္စည်း	....	....	၂၆၂
အဓိပတိပစ္စည်း ၂-မျိုး	....	....	၂၆၃
အာဝရမ္မဏာဓိပတိပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ		....	၂၆၃
သဟဇာတာဓိပတိပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ		....	၂၆၃
သဟဇာတပစ္စည်း ၃-မျိုး	....	....	၂၆၄
နာမ်သည် နာမ်ရုပ်အား ကျေးဇူးပြုပုံ....		....	၂၆၄
ရုပ်သည် ရုပ်အား ကျေးဇူးပြုပုံ	....	....	၂၆၄
နာမ်ရုပ်အချင်းချင်း ကျေးဇူးပြုပုံ	....	....	၂၆၄
အညမညပစ္စည်း ၃-မျိုး....	....	....	၂၆၅
နာမ် နာမ်ချင်း ကျေးဇူးပြုပုံ	....	....	၂၆၅
ရုပ် ရုပ်ချင်း ကျေးဇူးပြုပုံ	....	....	၂၆၅
နာမ်ရုပ် အချင်းချင်း ကျေးဇူးပြုပုံ	....	....	၂၆၅
နိဿယပစ္စည်း ၃-မျိုး	....	....	၂၆၅
နာမ်သည် နာမ်ရုပ်အား ကျေးဇူးပြုပုံ....		....	၂၆၆
ရုပ်သည် ရုပ်အား ကျေးဇူးပြုပုံ	....	....	၂၆၆
ရုပ်က နာမ်အား ကျေးဇူးပြုပုံ	....	....	၂၆၆

အကြောင်းအရာ			စာမျက်နှာ
အာဟာရပစ္စည်း ၂-မျိုး....	....	....	၂၆၇
ရုပ်သည် ရုပ်အား ကျေးဇူးပြုပုံ	....	....	၂၆၇
နာမ်က နာမ်ရုပ်အား ကျေးဇူးပြုပုံ	....	....	၂၆၇
ဣန္ဒြိယပစ္စည်း ၃-မျိုး	....	....	၂၆၈
ရုပ်သည် နာမ်အား ကျေးဇူးပြုပုံ	....	....	၂၆၈
ရုပ် ရုပ်ချင်း ကျေးဇူးပြုပုံ	....	....	၂၆၈
နာမ်က နာမ်ရုပ်အား ကျေးဇူးပြုပုံ	....	....	၂၆၈
ဈာနပစ္စည်း ၃-မျိုး	....	....	၂၆၉
သဟဇာတဈာန်	....	....	၂၆၉
ပစ္ဆာဇာတဈာန်	....	....	၂၆၉
ပုရေဇာတဈာန်	....	....	၂၇၀
အတ္ထိပစ္စည်းမျိုး သင်္ဂဟဝါဒ	....	....	၂၇၀
အတ္ထိ, အဝိဂတပစ္စည်း ၅-မျိုး	....	....	၂၇၀
ပစ္စည်းအကျဉ်း ၄-ပါး	....	....	၂၇၁
အထူးမှတ်ရန်	....	....	၂၇၁
သဟဇာတရုပ် ၂-မျိုး	....	....	၂၇၁
ပစ္စည်းမျိုးပြ သင်္ဂဟဝါဒ	....	....	၂၇၂
တေကာလိကပစ္စည်းစသည် ခွဲပြခြင်း	....	....	၂၇၂
ရုပ်နာမ်ခွဲပုံ	....	....	၂၇၂
ရုပ်ဘရား	....	....	၂၇၃
နာမ်တရား ၅-ပါး	....	....	၂၇၃
ပညတ် ၂-မျိုး	....	....	၂၇၃
အတ္ထပညတ် အမျိုးမျိုး	....	....	၂၇၃
သဏ္ဌာနပညတ်	....	....	၂၇၄
သမူဟပညတ်	....	....	၂၇၄

[၁၁း] အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ ပါဠိနိဿယ

အကြောင်းအရာ				စာမျက်နှာ
ဇာတိပညတ်	....	....	....	၂၇၅
ဒိသာ, ကာလပညတ်	....	....	....	၂၇၅
အာကာသပညတ်	....	....	....	၂၇၅
နိမိတ်ပညတ်	....	....	....	၂၇၅
အတ္ထပညတ်မည်ပုံ	....	....	....	၂၇၅
သဒ္ဒပညတ် ၆-ပါး	....	....	....	၂၇၆
သဒ္ဒပညတ်ပရိယာယ်	....	....	....	၂၇၆
ဝိဇ္ဇမာနစသော သဒ္ဒပညတ် ၆-ပါး		....	....	၂၇၇
ဝိဇ္ဇမာန ပညတ်မည်ပုံ	....	....	....	၂၇၇
အဝိဇ္ဇမာန ပညတ်မည်ပုံ		....	....	၂၇၈
ဝိဇ္ဇမာနနှင့် အဝိဇ္ဇမာန ပညတ်စသည် ၄-ပါးမည်ပုံ			....	၂၇၈
အတ္ထ, သဒ္ဒပညတ် ၂-ပါးကိုသိပုံနှင့် နာမပညတ်ဖြစ်လာပုံ				၂၇၉
အတ္ထပညတ်ကို ၄-ကြိမ်မြောက် မနောဒ္ဓါရဝီထိဖြင့် သိပုံ				၂၇၉
နာမပညတ် ဖြစ်လာပုံ		....	....	၂၈၀
ပစ္စည်းပိုင်း နိဂုံး	....	....	....	၂၈၀

၉-ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း

ပဋ္ဌိညာဉ်	....	....	....	၂၈၁
ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂-မျိုး	....	....	....	၂၈၁
သမထကမ္မဋ္ဌာန်းနည်း	....	....	....	၂၈၂
သမထ ကမ္မဋ္ဌာနသင်္ဂဟ ၇-ပါး		....	....	၂၈၂
ကမ္မဋ္ဌာန်း ၄၀-အကျဉ်းမာတိကာ		....	....	၂၈၂
စရိုက် ၆-ပါး	....	....	....	၂၈၂
ရာဂစရိုက်	....	....	....	၂၈၂
ဒေါသစရိုက်	....	....	....	၂၈၃
မောဟစရိုက်	....	....	....	၂၈၃

အကြောင်းအရာ				စာမျက်နှာ
သဒ္ဓါစရိုက်	....	....	....	၂၀၃
ဗုဒ္ဓိစရိုက်	....	....	....	၂၀၃
ဝိတက်စရိုက်	....	....	....	၂၀၃
ဘာဝနာ ၃-ပါး	....	....	....	၂၀၃
နိမိတ် ၃-ပါး	....	....	....	၂၀၄
ကမ္မဋ္ဌာန်း-၄၀	....	....	....	၂၀၄
ကသိုဏ်း ၁၀-ပါး	....	....	....	၂၀၅
အသုဘ ၁၀-ပါး	....	....	....	၂၀၆
အနုဿတိ ၁၀-ပါး	....	....	....	၂၀၇
အပ္ပမညာ ၄-ပါး	....	....	..	၂၀၀
သညာ ၁-ပါး	....	....	....	၂၀၉
ဝဝတ္ထာန် ၁-ပါး	....	....	....	၂၀၉
အာရုပ္ပ ၄-ပါး	....	....	....	၂၀၉
သပ္ပါယဘေဒ	....	....	....	၂၉၀
စရိုက်ဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဝေဘန်ပုံ		....	....	၂၉၀
ရာဂစရိုက်များသူနှင့် ဆီလျော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း			....	၂၉၀
ဒေါသစရိုက်များသူနှင့် ဆီလျော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း			....	၂၉၁
ဝိတက်စရိုက်, မောဟစရိုက်များသူနှင့် ဆီလျော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း		....	....	၂၉၁
သဒ္ဓါစရိုက်များသူနှင့် ဆီလျော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း			....	၂၉၁
ပညာစရိုက်များသူနှင့် ဆီလျော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း			....	၂၉၂
ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း လျောက်ပတ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း			....	၂၉၂
မောဟစရိုက်ထူသူအား လျော်သောကသိုဏ်းဝန်း			....	၂၉၃
ဝိတက်စရိုက်များသူအား လျော်သော ကသိုဏ်းဝန်း			....	၂၉၃
ဘာဝနာဘေဒ	....	....	....	၂၉၃

အကြောင်းအရာ				စာမျက်နှာ
ဘာဝနာဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဝေဘန်ပုံ		....		၂၉၃
ကမ္မဋ္ဌာန်းတိုင်း၌ ပရိကမ္မဘာဝနာ ရခြင်း		....		၂၉၃
ဥပစာရဘာဝနာသာ ရသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၁၀-ပါး		....		၂၉၄
ဘာဝနာ ၃-ပါးလုံး ရသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၃၀-ပါး		....		၂၉၄
စျာန်ဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဝေဘန်ပုံ		....		၂၉၄
စျာန် ၅-ပါးကိုဖြစ်စေသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၁၁-ပါး		....		၂၉၄
ပဌမစျာန်ကိုသာ ဖြစ်စေသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၁၁-ပါး		....		၂၉၅
စျာန် ၄-ပါးကို ဖြစ်စေသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၃-ပါး		....		၂၉၅
ပဉ္စမစျာန်ကို ဖြစ်စေသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၁-ပါး		....		၂၉၅
အရူပစျာန်ကို ဖြစ်စေသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၄-ပါး		....		၂၉၆
ဂေါစရဘေဒ	....	....	....	၂၉၆
နိမိတ်ဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဝေဘန်ပုံ	....		....	၂၉၆
ပရိကမ္မနိမိတ်, ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ရသော ကမ္မဋ္ဌာန်း		....		၂၉၆
ပဋိဘာဂနိမိတ်ရသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၂-ပါး		....		၂၉၇
ဘာဝနာနှင့် နိမိတ်တွဲစပ်ပုံ		....	....	၂၉၈
ပရိကမ္မနိမိတ် မည်ပုံ	....	....		၂၉၈
ဥဂ္ဂဟနိမိတ် မည်ပုံ	....	....		၂၉၉
ပဋိဘာဂနိမိတ် မည်ပုံ	....	....		၂၉၉
ဥပစာရဘာဝနာ ပြည့်စုံခြင်း		....	....	၃၀၀
ရူပစျာန်ဖြစ်ပုံ	....	....	....	၃၀၀
ပဌမစျာန်ရခြင်း	....	....	....	၃၀၀
ဝသီဘော် ၅-ပါးနှင့် ဒုတိယစျာန် စသည်ကို ရခြင်း				၃၀၁
အထက်စျာန်များ ရပုံ		....	....	၃၀၂
ပဋိဘာဂနိမိတ်ရသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၂-ပါး			....	၃၀၃
အပွမညာ ၄-ပါးတို့၏ အာရုံ....		....	....	၃၀၃

အကြောင်းအရာ				စာမျက်နှာ
အရူပစျာန်ဖြစ်ပုံ	....	....	....	၃၀၃
အာကာသာနဉ္စာယတနစျာန်ကို ရခြင်း....			....	၃၀၃
ဝိညာဏဉ္စာယတနစျာန်ကို ရခြင်း	....		....	၃၀၄
အာကိဉ္စညာယတနစျာန်ကို ရခြင်း	....		....	၃၀၄
နေဝသညာနာသညာယတနစျာန်ကို ရခြင်း			....	၃၀၅
အပွနာသမာဓိ မဖြစ်နိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၁၀-ပါး			....	၃၀၅
အဘိညာဏ်ကို ပြဆိုခြင်း		....	....	၃၀၆
အဘိညာဉ်ဖြစ်ပုံ ဝိထိ ၄-ဆင့်		....	....	၃၀၆
အဘိညာဏ် ၅-ပါး	....	....	....	၃၀၇
ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းနည်းဌ သိဘုယ်များ			....	၃၀၈
ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါး	....	....	....	၃၀၈
လက္ခဏာယာဉ် ၃-ပါး	....	....	....	၃၀၉
အနုပဿနာ ၃-ပါး	....	....	....	၃၀၉
ဝိပဿနာဉာဏ် ၁၀-ပါး	....	....	....	၃၁၀
ဝိမောက္ခ(မဂ်) ၃-ပါး	....	....	....	၃၁၁
သုညတမဂ်	....	....	....	၃၁၁
အနိမိတ္တမဂ်	....	....	....	၃၁၁
အပ္ပဏိဟိတမဂ်	....	....	....	၃၁၁
ဝိမောက္ခမုခ (ဝိပဿနာ) ၃-ပါး		....	....	၃၁၂
ဝိသုဒ္ဓိဘေဒ	....	....	....	၃၁၂
သီလဝိသုဒ္ဓိ မည်ပုံ	....	....	....	၃၁၂
စတုပါရိသုဒ္ဓိ သီလ	....	....	....	၃၁၂
ပါတိမောက္ခ သံဝရ သီလ		....	....	၃၁၂
ဣန္ဒြိယ သံဝရ သီလ	...	....	....	၃၁၃

အကြောင်းအရာ				စာမျက်နှာ
အာဇီဝ ပါရိသုဒ္ဓိ သီလ....	....	....		၃၁၃
ပစ္စယသန္နိဿိတ သီလ	....	....		၃၁၃
စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ မည်ပုံ	....	....		၃၁၄
ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ မည်ပုံ	....	....		၃၁၄
ကင်္ခါဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိ မည်ပုံ	....	....		၃၁၄
မဂ္ဂါမဂ္ဂညာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ မည်ပုံ	....	....		၃၁၅
ဝိပဿနာ ညစ်ညူးကြောင်းတရား ၁၀-ပါး				.... ၃၁၆
သြဘာသ	....	....		၃၁၆
ပီတိ ၅-မျိုး	....	....		၃၁၆
ပဿဒ္ဓိ	....	....		၃၁၇
အဓိမောက္ခ	....	....		၃၁၇
ပဂ္ဂဟ	....	....		၃၁၇
သုခ	....	....		၃၁၇
ဉာဏ (ဝိပဿနာဉာဏ်)	....	....		၃၁၇
ဥပဋ္ဌာန	....	....		၃၁၇
ဥပေက္ခာ....	....	....		၃၁၇
နိကန္တိ	....	....		၃၁၈
ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ မည်ပုံ	....	....		၃၁၉
ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိမဂ် မည်ပုံ	....	....		၃၁၉
မဂ္ဂဝိထိဖြစ်ပုံ	....	....		၃၁၉
မဂ်ရခါနီး မဂ္ဂဝိထိစိတ်အစဉ် ဖြစ်ပုံ	....	....		၃၁၉
ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီဝိပဿနာ(မည်ပုံ)	....	....		၃၂၀
ဂေါတြဘူစိတ်ဖြစ်ခြင်း	....	....		၃၂၁
မဂ်ကိစ္စ ၄-ချက် တပြိုင်နက်	....	....		၃၂၁
သောတာပတ္တိမဂ် ဖြစ်ခြင်း	....	....		၃၂၁
ဖိုလ်စိတ်ဖြစ်ခြင်း	....	....		၃၂၁

အကြောင်းအရာ			စာမျက်နှာ
ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြစ်ခြင်း	....	....	၃၂၂
ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် သင်္ဂဟဂါထာ	....	....	၃၂၂
ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ၅-ပါး....	....	....	၃၂၂
ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိတရားကိုယ်	....	....	၃၂၂
ဝိမောက္ခဘေဒ	....	....	၃၂၃
အနတ္တဟု ရှုလျှင် သုညတာနုပဿနာ မည်ခြင်း		....	၃၂၃
အနိစ္စဟု ရှုလျှင် အနိမိတ္တာနုပဿနာ မည်ခြင်း		....	၃၂၄
ဒုက္ခဟု ရှုလျှင် အပ္ပဏိဟိတာနုပဿနာ မည်ခြင်း		....	၃၂၄
မဂ်၏သုညတဝိမောက္ခစသည့် အမည်ရပုံ	....	....	၃၂၅
မဂ်သည် သုညတဝိမောက္ခ မည်ပုံ	....	....	၃၂၅
မဂ်သည်အနိမတ္တဝိမောက္ခ မည်ပုံ	....	....	၃၂၅
မဂ်သည် အပ္ပဏိဟိတ ဝိမောက္ခ မည်ပုံ....		....	၃၂၆
မဂ္ဂဝိထိဌ်ဖိုလ်၏သုညတဝိမောက္ခစသည့် အမည်ရပုံ		....	၃၂၆
ဖိုလ်စိတ်၏ သုညတဝိမောက္ခစသည် မည်ခြင်းအကြောင်း			၃၂၆
ဖလသမာပတ်ဝိထိဌ် ဖိုလ်စိတ်အမည်ထူး ရပုံများ		....	၃၂၇
ဖလသမာပတ်ဝိထိဌ် မိမိပွါးများသည်အတိုင်း အမည်ရခြင်း			၃၂၇
မဂ်ဖိုလ်၏ သုညတဝိမောက္ခစသည့် အမည်တူခြင်းအကြောင်း			၃၂၈
အာရုံအားဖြင့် အမည်တူခြင်း	....	....	၃၂၈
ဂုဏ်အားဖြင့် အမည်တူခြင်း	....	....	၃၂၈
ပုဂ္ဂလဘေဒ	....	....	၃၂၈
အရိယာပုဂ္ဂိုလ်အသီးသီးပယ်သော ကိလေသာနှင့်လားရာဂတိများ			၃၂၈
သောတာပန်မည်ပုံနှင့် ပယ်အပ်သော ကိလေသာ		....	၃၂၉
သကဒါဂါမ်မည်ပုံနှင့် ပယ်အပ်သော ကိလေသာ		....	၃၂၉

အကြောင်းအရာ				စာမျက်နှာ
အနာဂါမ်မည်ပုံနှင့် ပယ်အပ်သော ကိလေသာ		....		၃၂၉
ရဟန္တာမည်ပုံနှင့် ပယ်အပ်သော ကိလေသာ		....		၃၃၀
သမာပတ္တိဘေဒ	....	....	....	၃၃၀
ဆိုင်ရာ ဖလသမာပတ်ကို ဆိုင်ရာဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်ဝင်စား နိုင်ခြင်း	....	....	....	၃၃၀
နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ် ၂-ပါး		....		၃၃၁
နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားပုံ		....	....	၃၃၁
နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားရာ၌ သမထဝိပဿနာအစုံအစုံ ရှုပွါးရခြင်း				၃၃၁
ပုဗ္ဗကိစ္စ ၄-ပါး (နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားရာ၌)		....		၃၃၂
နိရောဓသမာပတ်မည်ပုံ		....	....	၃၃၂
နိရောဓသမာပတ်မှ ထသည့်အခါ ဖြစ်သည့်ဖိုလ်စိတ်များ				၃၃၃
နိရောဓသမာပတ်နောက် အနာဂါမိဖိုလ်စသည် တကြိမ်သာဖြစ်ခြင်း				၃၃၃
ဥယျောဇဉ်	....	....	....	၃၃၄
သမထ, ဝိပဿနာဘာဝနာ ပွါးများအပ်ကြောင်း		....		၃၃၄
ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း နိဂုံး	....	....	....	၃၃၄
ကျမ်းပြီးနိဂုံး	....	....	–	၃၃၆
ဒါယကာကြီး နမ္မ တောင်းပန်၍ ရေးသားရပုံ			....	၃၃၆
အာသီသ	....	....	....	၃၃၇
မူလသောမကျောင်း၌ သင်ကြားကျမ်းပြုခြင်း			....	၃၃၇
နိဿယနိဂုံး	....	....	....	၃၄၀
နိဿယရေးကူးသူ	....	....	....	၃၄၀
နိဿယကျမ်းပြုနှစ်နှင့် ဆုတောင်း		....	....	၃၄၁

ဗာဒကရာဆရာတော်မှ

အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ

ပါဠိနိဿယ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

အာသီသ ပဏာမ

ဒေဝါတိ ဒေဝဒေဝိန္ဒော၊ ဗြဟ္မာတိ ဗြဟ္မဗြဟ္မိန္ဒော။
စက္ကာတိ စက္ကစက္ကိန္ဒော၊ ဇယံ ဒေတံ ဇိနော မေ သော။

ဒေဝါတိ ဒေဝဒေဝိန္ဒော၊ နတ်တကာတို့ထက် လွန်မြတ်သော နတ်မင်းကြီးတဆူ ဖြစ်တော်မူထသော။ ဗြဟ္မာတိ ဗြဟ္မဗြဟ္မိန္ဒော၊ ဗြဟ္မာတကာတို့ထက် လွန်မြတ်သော ဗြဟ္မာမင်းကြီးတဆူ ဖြစ်တော်မူထသော။ စက္ကာတိ စက္ကစက္ကိန္ဒော၊ စကြာမင်းတကာတို့ထက် လွန်မြတ်သော စကြာမင်းတဆူ ဖြစ်တော်မူထသော။ သော ဇိနော၊ ထိုငါးမျာရ်အောင်မြင်ဘုရားရှင်သည်။ မေ၊ ကျမ်းပြုခြင်းဌ္ဌ အားထုတ်လုံ့လ ကြောင့်ကြစိတ်ရှိသော အကျွန်ုပ်အား။ ဇယံ၊ အောင်မြင်မှု မင်္ဂလာ အဖြာဖြာကို။ ဒေတံ=ဒေတု၊ ပေးသနားတော်မူပါစေသတည်း။

ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်-ဗာဒကရာ ဆရာတော်

၀၀ ၄ ၀၉
တပဒ္ဓကာလကာရ သရဓဇ မဟာခမ္မ ရာဇဂုရု
အရှင် ဓမ္မာဘိနန္ဒ၏ အာသီသပုဗ္ဗက ဂန္ထာရမ္ဘဖြင့်
ရတနာ ၃-ပါးကို ရှိခိုးခြင်း ပဏာမ ပြီး၏။

ရတနတ္တယ ပဏာမ

(ဘုရား,တရား,သံဃာ ရတနာသုံးပါးကို ရှိခိုးခြင်း)

၁။ သမ္မာသမ္မုဒ္ဓ မတုလံ၊ သ သဒ္ဓမ္မ ဂဏ္ဌတ္တမံ။
အဘိဝါဒိယ ဘာသိဿံ၊ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟံ။

ဘုရားဂုဏ်တော် ၁။ အဟံ၊ ငါသည်။ သ သဒ္ဓမ္မ ဂဏ္ဌတ္တမံ၊ သူတော်ကောင်းတို့၏တရား, ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသောတရား, ချီးမွမ်းအပ်သောတရား၊ ကျေ်စောသော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ထက် အထူးသဖြင့် ကျေ်စောသော, နုတ်အပ်ပြီးသော အဝိဇ္ဇာရှိသော, မြတ်သော-အရိယာသံဃာပုဂ္ဂိုလ် အပေါင်းနှင့်ဝက္ခ ဖြစ်တော်မူထသော။ (သ သဒ္ဓမ္မ သုံးနက်, ဥတ္တမ သုံးနက်)

တနည်းကား—သ သဒ္ဓမ္မဂဏ္ဌတ္တမံ၊ သူတော်ကောင်းတို့၏ တရား, ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသောတရား, ချီးမွမ်းအပ်သောတရား၊ နတ်လူအပေါင်းတို့တွင်, နတ် လူအပေါင်းတို့ထက်, နတ် လူအပေါင်းတို့၌-မြတ်သော အရိယာ သံဃာပုဂ္ဂိုလ်နှင့် တက္ခ ဖြစ်တော်မူထသော။ (ဂဏ သုံးနက်),(သ သဒ္ဓမ္မ သုံးနက်, ဂဏ္ဌတ္တမ=ခြောက်နက်၊ သာမညနှစ်နည်း)

တနည်းကား—သ သဒ္ဓမ္မ ဂဏ္ဌတ္တမံ၊ သူတော်ကောင်းတို့၏ တရား၊ ကျေ်စောသော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ထက် အထူးသဖြင့် ကျေ်စောသော အရိယာသံဃာပုဂ္ဂိုလ် အပေါင်းနှင့်တက္ခ ဖြစ်တော်မူထသော။

တနည်းကား—သ သဒ္ဓမ္မ ဂဏ္ဌတ္တမံ၊ သူတော်ကောင်းတို့၏ တရား၊ နုတ်အပ်ပြီးသော အဝိဇ္ဇာရှိသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ် (အရိယာသံဃာ) အပေါင်းနှင့်တက္ခ ဖြစ်တော်မူထသော။

တနည်းကား—သ သဒ္ဓမ္မ ဂဏ္ဌတ္တမံ၊ သူတော်ကောင်းတို့၏ တရား၊ မြတ်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ် အပေါင်းနှင့်တက္ခ ဖြစ်တော်မူထသော။

တနည်းကား—သ သဒ္ဓမ္မ ဂဏ္ဌတ္တမံ၊ သူတော်ကောင်းတို့၏ တရား၊ နတ် လူအပေါင်းတို့တွင် မြတ်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ် (အရိယာသံဃာ) နှင့်တက္ခ ဖြစ်တော်မူထသော။

တနည်းကား—သ သဒ္ဓမ္မ ဂဏှတ္တမံ၊ သူတော်ကောင်းတို့၏ တရား၊ နတ် လူအပေါင်းဘို့သက် မြတ်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ် (အရိယာသံဃာ) နှင့်တကွ ဖြစ်တော်မူထသော။

တနည်းကား—သ သဒ္ဓမ္မ ဂဏှတ္တမံ၊ သူတော်ကောင်းတို့၏ တရား၊ နတ် လူအပေါင်းတို့၌ မြတ်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်နှင့်တကွ ဖြစ်တော်မူထသော။ (သ သဒ္ဓမ္မ ပဌမအနက်နှင့် ဂဏှတ္တမ ဆက္က=ခြောက်နက်)

တနည်းကား—သ သဒ္ဓမ္မ ဂဏှတ္တမံ၊ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော တရား၊ ကျော်စောသော ပုထုဇဉ်နှင့်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ထက် အထူးသဖြင့် ကျော်စောသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ် အပေါင်းနှင့်တကွ ဖြစ်တော်မူထသော။

တနည်းကား—သ သဒ္ဓမ္မ ဂဏှတ္တမံ၊ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော တရား၊ နုတ်အပ်ပြီးသော အဝိဇ္ဇာရှိသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ် (အရိယာသံဃာ) အပေါင်းနှင့်တကွ ဖြစ်တော်မူထသော။

တနည်းကား—သ သဒ္ဓမ္မ ဂဏှတ္တမံ၊ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော တရား၊ မြတ်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ် (အရိယာသံဃာ) အပေါင်းနှင့် တကွ ဖြစ်တော်မူထသော။

တနည်းကား—သ သဒ္ဓမ္မ ဂဏှတ္တမံ၊ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော တရား၊ နတ်လူအပေါင်းတို့တွင် မြတ်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ် (အရိယာ-သံဃာ)နှင့်တကွ ဖြစ်တော်မူထသော။

တနည်းကား—သ သဒ္ဓမ္မ ဂဏှတ္တမံ၊ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော တရား၊ နတ်လူအပေါင်းတို့ထက် မြတ်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်(အရိယာ-သံဃာ)နှင့် တကွ ဖြစ်တော်မူထသော။

တနည်းကား—သ သဒ္ဓမ္မ ဂဏှတ္တမံ၊ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော တရား၊ နတ်လူအပေါင်းတို့၌ မြတ်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်နှင့်တကွ ဖြစ်တော်မူထသော။ (သ သဒ္ဓမ္မ ဒုတိယအနက်နှင့် ဂဏှတ္တမ ဆက္က=ခြောက်နက်)

တနည်းကား—သ သဒ္ဓမ္မ ဂဏှတ္တမံ၊ ချီးမွမ်းအပ်သောတရား၊ ကျော်စောသော ပုထုဇဉ်နှင့်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ထက် အထူးသဖြင့် ကျော်စောသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်းနှင့်တကွ ဖြစ်တော်မူထသော။

တနည်းကား—သ သဒ္ဓမ္မ ဂဏ္ဌတ္တမံ၊ ချီးမွမ်းအပ်သောတရား၊ နုတ်အပ်ပြီးသော အဝိဇ္ဇာရှိသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ် (အရိယာသံဃာ) အပေါင်းနှင့် တကွ ဖြစ်တော်မူထသော။

တနည်းကား—သ သဒ္ဓမ္မ ဂဏ္ဌတ္တမံ၊ ချီးမွမ်းအပ်သော တရား၊ မြတ်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်းနှင့်တကွ ဖြစ်တော်မူထသော။

တနည်းကား—သ သဒ္ဓမ္မ ဂဏ္ဌတ္တမံ၊ ချီးမွမ်းအပ်သော တရား၊ နတ်လူအပေါင်းတို့တွင် မြတ်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ် (အရိယာသံဃာ) နှင့် တကွ ဖြစ်တော်မူထသော။

တနည်းကား—သ သဒ္ဓမ္မ ဂဏ္ဌတ္တမံ၊ ချီးမွမ်းအပ်သော တရား၊ နတ်လူအပေါင်းတို့ထက် မြတ်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ် (အရိယာသံဃာ)နှင့် တကွ ဖြစ်တော်မူထသော။

တနည်းကား—သ သဒ္ဓမ္မ ဂဏ္ဌတ္တမံ၊ ချီးမွမ်းအပ်သော တရား၊ နတ်လူအပေါင်းတို့၌ မြတ်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်နှင့်တကွ ဖြစ်တော်မူထသော။ (သ သဒ္ဓမ္မ တတိယအနက်နှင့် ဂဏ္ဌတ္တမ ဆဋ္ဌ=ခြောက်နက်)

တနည်းကား—သ သဒ္ဓမ္မ ဂဏ္ဌတ္တမံ၊ သူတော်ကောင်းတို့၏ တရား၊ ကျော်စောသော ပုထုဇဉ်နှင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ထက် အထူးသဖြင့် ကျော်စောသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ် အပေါင်းနှင့်တကွ ဖြစ်တော်မူထသော။

တနည်းကား—သ သဒ္ဓမ္မ ဂဏ္ဌတ္တမံ၊ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော တရား၊ ကျော်စောသော ပုထုဇဉ်နှင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ထက် အထူးသဖြင့် ကျော်စော သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ် အပေါင်းနှင့်ဘကွ ဖြစ်တော်မူထသော။

တနည်းကား—သ သဒ္ဓမ္မ ဂဏ္ဌတ္တမံ၊ ချီးမွမ်းအပ်သော တရား၊ ကျော်စောသော ပုထုဇဉ်နှင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ထက် အထူးသဖြင့် ကျော်စောသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ် (အရိယာသံဃာ) အပေါင်းနှင့်တကွ ဖြစ်တော်မူထသော။ (သ သဒ္ဓမ္မ တိက=သုံးနက်နှင့် ဂဏ္ဌတ္တမ ပဌမအနက်)

တနည်းကား—သ သဒ္ဓမ္မ ဂဏ္ဌတ္တမံ၊ သူတော်ကောင်းတို့၏ တရား၊ နုတ်အပ်ပြီးသော အဝိဇ္ဇာရှိသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ် (အရိယာသံဃာ) အပေါင်းနှင့်တကွ ဖြစ်တော်မူထသော။

တနည်းကား—သ သဒ္ဓမ္မ ဂဏ္ဌတ္တမံ၊ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော တရား၊ နုတ်အပ်ပြီးသော အဝိဇ္ဇာရှိသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်းနှင့် တကွ ဖြစ်တော်မူထသော။

တနည်းကား—သ သဒ္ဓမ္ဓ ဂဏ္ဌတ္တမံ၊ ချီးမွမ်းအပ်သော တရား၊ နုတ်အပ်ပြီးသော အဝိဇ္ဇာရှိသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ် အပေါင်းနှင့်တကွ ဖြစ်တော်မူထသော။ (သ သဒ္ဓမ္ဓ တိက=သုံးနက်နှင့် ဂဏ္ဌတ္တမ ဒုတိယအနက်)

တနည်းကား—သ သဒ္ဓမ္ဓ ဂဏ္ဌတ္တမံ၊ သူတော်ကောင်းတို့၏ တရား၊ မြတ်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ် အပေါင်းနှင့်တကွ ဖြစ်တော်မူထသော။

တနည်းကား—သ သဒ္ဓမ္ဓ ဂဏ္ဌတ္တမံ၊ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော တရား၊ မြတ်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ် အပေါင်းနှင့်တကွ ဖြစ်တော်မူထသော။

တနည်းကား—သ သဒ္ဓမ္ဓ ဂဏ္ဌတ္တမံ၊ ချီးမွမ်းအပ်သော တရား၊ မြတ်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ် အပေါင်းနှင့်တကွ ဖြစ်တော်မူထသော။ (သ သဒ္ဓမ္ဓ တိက=သုံးနက်နှင့် ဂဏ္ဌတ္တမ တတိယအနက်)

တနည်းကား—သ သဒ္ဓမ္ဓ ဂဏ္ဌတ္တမံ၊ သူတော်ကောင်းတို့၏ တရား၊ နတ် လူအပေါင်းတို့တွင် မြတ်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ် (အရိယာသံဃာ) နှင့်တကွ ဖြစ်တော်မူထသော။

တနည်းကား—သ သဒ္ဓမ္ဓ ဂဏ္ဌတ္တမံ၊ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော တရား၊ နတ် လူအပေါင်းတို့တွင် မြတ်သော အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ် (အရိယာသံဃာ)နှင့် တကွဖြစ်တော်မူထသော။

တနည်းကား—သ သဒ္ဓမ္ဓ ဂဏ္ဌတ္တမံ၊ ချီးမွမ်းအပ်သော တရား၊ နတ် လူအပေါင်းတို့တွင် မြတ်သော အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်တကွ ဖြစ်တော်မူထသော။ (သ သဒ္ဓမ္ဓ တိက=သုံးနက်နှင့် ဂဏ္ဌတ္တမ စတုတ္ထအနက်)

တနည်းကား—သ သဒ္ဓမ္ဓ ဂဏ္ဌတ္တမံ၊ သူတော်ကောင်းတို့၏ တရား၊ နတ်လူအပေါင်းတို့ထက် မြတ်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ် (အရိယာသံဃာ) နှင့်တကွ ဖြစ်တော်မူထသော။

တနည်းကား—သ သဒ္ဓမ္မ ဂဏ္ဌတ္တမံ၊ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော တရား၊ နတ် လူအပေါင်းတို့ထက် မြတ်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ် (အရိယာသံဃာ) နှင့်တကွ ဖြစ်တော်မူထသော။

တနည်းကား—**သ** သဒ္ဓမ္မ ဂဏ္ဌတ္တမံ၊ ချီးမွမ်းအပ်သော တရား၊ နတ် လူအပေါင်းတို့ထက် မြတ်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်နှင့်တကွ ဖြစ်တော်မူထသော။ (သ သဒ္ဓမ္မ တိုက=သုံးနက်နှင့် ဂဏ္ဌတ္တမ ပဉ္စမအနက်)

တနည်းကား—သ သဒ္ဓမ္မ ဂဏ္ဌတ္တမံ၊ သူတော်ကောင်းတို့၏ တရား၊ နတ် လူအပေါင်းတို့၌ မြတ်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ် (အရိယာသံဃာ)နှင့် တကွ ဖြစ်တော်မူထသော။

တနည်းကား—**သ** သဒ္ဓမ္မ ဂဏ္ဌတ္တမံ၊ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော တရား၊ နတ် လူအပေါင်းတို့၌ မြတ်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ် (အရိယာသံဃာ)နှင့် တကွဖြစ်တော်မူသသော။

တနည်းကား—**သ** သဒ္ဓမ္မ ဂဏ္ဌတ္တမံ၊ ချီးမွမ်းအပ်သော တရား၊ နတ် လူအပေါင်းတို့၌ မြတ်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ် (အရိယာသံဃာ)နှင့် တကွ ဖြစ်တော်မူထသော။ (သ သဒ္ဓမ္မ တိုက=သုံးနက်နှင့် ဂဏ္ဌတ္တမ ဆဋ္ဌအနက်)

အတုလံ၊ သီလအစရှိသော ဂုဏ်တော်တို့ကြောင့် တစုံတယောက်သော သူနှင့် တူတော်မမူထသော။

တနည်းကား—အတုလံ၊ သီလ အစရှိသော ဂုဏ်တို့ကြောင့် ချိန်နှင့် တူသော ဉာဏ်ဖြင့် တစုံတယောက်သော သူနှင့် မနှိုင်းယှဉ်အပ်ထသော။

တနည်းကား—အတုလံ၊ သီလ အစရှိသော ဂုဏ်တို့ဖြင့် တူသော တစုံတယောက်သောသူ ရှိတော်မမူထသော။

တနည်းကား—အတုလံ၊ သီလအစရှိသော ဂုဏ်တို့ဖြင့် ချိန်နှင့်တူသော ဉာဏ်ဖြင့် နှိုင်းယှဉ်အပ်သော တစုံတယောက်သောသူ ရှိတော်မမူထသော။ (အတုလ ၄-နက်)

သမ္မာသမ္မုဒ္ဓံ၊ သခ်ာ, အသခ်ာအားဖြင့် ပြားသော ခပ်သိမ်းသော တရားတို့ကို မဖောက်မပြန် သယမ္ဘူ ဉာဏ်ဖြင့် မိမိအလိုလိုသာ သိတော်မူပြီးသော မြတ်စွာဘုရားကို။

တနည်းကား—သမ္မာသမ္ဗုद္ဓံ၊ သူတပါးတို့သည် မနှိုးအပ်သည်ဖြစ်၍ မိမိအလိုလိုသာ ဝါသနာနှင့်တကွ မောဟသာလျှင် ဖြစ်သော ပြင်းစွာသော အိပ်ပျော်ခြင်းမှ စင်စစ် နိုးတော်မူပြီးသော မြတ်စွာဘုရားကို။

တနည်းကား—သမ္မာသမ္ဗုद္ဓံ၊ နေ၏အရောင်နှင့် ပေါင်းဖော်ရခြင်းကြောင့် မြတ်သောအရောင် အသရေ၏ တင့်တယ်ခြင်း အပေါင်းသို့ရောက်သဖြင့် ပွင့်ခြင်းသို့ရောက်သော ပဒုမာကြာကဲ့သို့ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်နှင့် ပေါင်းဖော်ရခြင်းကြောင့် မနှိုင်းယှဉ်အပ်သော ဂုဏ်တော်အပေါင်းတို့ဖြင့် တန်းဆာ ဆင်အပ်သော သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်သို့ ရောက်သဖြင့် မိမိအလိုလိုသာ အသင့်အားဖြင့် ပွင့်ခြင်းသို့ ရောက်တော်မူပြီးသော မြတ်စွာဘုရားကို။

တနည်းကား—သမ္မာသမ္ဗုद္ဓံ၊ မဖောက်မပြန် ကောင်းမွန်လှစွာ ဆရာကင်းပြီး မဂ်ခရီးဖြင့် ပြည်ကြီးပုရ အမတသို့ ကြွသွားတော်မူပြီးသော မြတ်စွာဘုရားကို။ (သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ ၄-နက်)

အဘိဝါဒိယ=အဘိဝန္ဒာမိ၊ အထူးသဖြင့် ရှိခိုးပါ၏။ အဘိဝါဒိယ=အဘိဝန္ဒိတ္တာ၊ အထူးသဖြင့် ရှိခိုးဦး၍။

တနည်းကား—အဘိဝါဒိယ=ဝိသေသတော ဝန္ဒာမိ၊ ဘယ, လာဘ, ကုလကြည်ရှောင်း ဂုဏ်တော်ပေါင်းကို အောက်မေ့သဖြင့် အသင့်နှလုံးဆို့ပိတ်ဖုံးလျက် သုံးတန်စေတနာ သုံးဖြာဒ္ဌါရ ပဏာမဖြင့် ကြည်ဆည်သဒ္ဓါ ရှိခိုးပါ၏။ အဘိဝါဒိယ=ဝိသေသတော ဝန္ဒိတ္တာ၊ ဘယ, လာဘ, ကုလကြည်ရှောင်း ဂုဏ်တော်ပေါင်းကို အောက်မေ့သဖြင့် အသင့်နှလုံးဆို့ပိတ်ဖုံးလျက် သုံးတန်စေတနာ သုံးဖြာဒ္ဌါရ ပဏာမဖြင့် ကြည်ဆည်တော်နှုး ရှိခိုးဦး၍။ (ဘုရား, တရား, သံဃာ ရတနာမြတ်သုံးပါးကို ရှိခိုးပြီး၍)

အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟံ၊ အဘိဓမ္မာ ခုနစ်ကျမ်းဌ ဟောတော် မူအပ်ကုန်သော အနက်တို့ကို, အနက်တို့၏ အကျဉ်းအားဖြင့်ယူရာ ယူကြောင်း သင်ကြားရာ သင်ကြားကြောင်း ဖြစ်ခြင်းကြောင့် **အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ** အမည်ရှိသော ကျမ်းကို။

ဘာသိဿံ=ကထေဿာမိ၊ ဟောပေအံ။

သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်း ရတနတ္တယပဏာမဂါထာ၏ အကျဉ်းချုပ်

အဟံ၊ ငါသည်။ သ သဒ္ဓမ္မဂဏ္ဌတ္တမံ၊ သူတော်ကောင်းတို့၏ တရား, ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသောတရား၊ အရိယာပုဂ္ဂိုလ် (အရိယာသံဃာ) အပေါင်းတည်းဟူသော ဂိုဏ်းမြတ်နှင့် တကွ ဖြစ်တော်မူထသော။ အတုလံ၊ သီလစသော ဂုဏ်တော်တို့ကြောင့် တူသောသူ တစုံတယောက်မျှ ရှိတော်မမူထသော။ သမ္မာသမ္မုဒ္ဓံ၊ သခ်ံတ အသခ်ံတဟု ဆိုအပ်သော ခပ်သိမ်းသော တရားတို့ကို မဖောက်မပြန် မိမိအလိုလိုသာ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဉာဏ်တော်ဖြင့် ကောင်းစွာ ထင်ထင် သိမြင်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို။ အဘိဝါဒိယ = အဘိဝန္ဒာမိ၊ **အ**ထူးသဖြင့် ရှိသေစွာ ရှိခိုးပါ၏။ **အ**ဘိဝါဒိယ=အဘိဝန္ဒိတ္ဝာ၊ အထူးသဖြင့် ရှိသေစွာ ရှိခိုးပြီး၍။ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟံ၊ ခုနစ်ကျမ်းသော အဘိဓမ္မာဠဒေါဟာတော်မူအပ်သော အနက်တို့ကို အကျဉ်းအားဖြင့် ယူရာ ယူကြောင်း သင်္ဂြိုဟ်ရာ သင်္ဂြိုဟ်ကြောင်း ဖြစ်သော ကြောင့် **အ**ဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂ**ဟ** မည်သော **သ**င်္ဂြိုဟ်ကျမ်းကို။ ဘာသိသံ= ကထေဿာမိ၊ ဆိုပေအုံ့။

ပရမတ္ထတရား ၄-ပါး

၂။ တတ္ထ ဝုတ္တာ ဘိဓမ္မတ္ထာ၊ စတုဓာ ပရမတ္ထတော။
စိတ္တံ စေတသိကံ ရူပံ၊ နိဗ္ဗာနမိတိ သဗ္ဗထာ။

၂။ တတ္ထ=တသ္မိံ အဘိဓမ္မေ၊ ထိုအဘိဓမ္မာ ခုနစ်ကျမ်းဌ်။ သဗ္ဗထာ= သဗ္ဗေန ပကာရေန၊ ကုသိုလ်အစရှိသော, ခန္ဓာ အစရှိသော ခပ်သိမ်းသော အပြားအားဖြင့်။ တထာဂတေဟိ၊ မြတ်စွာဘုရားတို့သည်။ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော။ အဘိဓမ္မတ္ထာ၊ အဘိဓမ္မာ ခုနစ်ကျမ်းဌ် ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော အနက်တို့သည်။ ပရမတ္ထတော = ပရမတ္ထဝေသေန၊ မဖောက်မပြန် မြတ်သောသဘော၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်။

တနည်းကား—ပရမတ္ထတော=ပရမတ္ထဝေသေန၊ မြတ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ အာရုံ၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်။

တနည်းကား—ပရမတ္ထတော ပရမတ္ထဝေသေနေ၀၊ သမ္မုတိ ပညတ်ကို ထား၍ သမ္မုတိပညတ်မှ အသီးထုတ်အပ်သော ဆတ်ဆတ်သော ပရမတ္ထ၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်။

စိတ္တံ=ဝိညာဏကွန္ဓော၊ ဝိညာဏကွန္ဓာဝင်း။ (စိတ်ဝင်း)

စေတသိကံ=ဝေဒနာဒိကွန္ဓတ္တယံ၊ ဝေဒနာ အစရှိသော ခန္ဓာတို့၏ သုံးပါးတို့၏ အပေါင်းဝင်း။ (စေတသိက်ဝင်း)

ရူပံ=ဘူတုပါဒါယ ဘေဒဘိန္နော ရူပကွန္ဓော၊ ဘူတရုပ်, ဥပါဒါရုပ် အားဖြင့် ပြားသော ရူပကွန္ဓာဝင်း။ (ရုပ်ဝင်း)

နိဗ္ဗာနံ=မဂ္ဂဖလာနု မာရမ္မဏဘူတော အသင်္ခတဓမ္မော၊ မဂ်ဖိုလ်တို့၏ အာရုံဖြစ်သော အသင်္ခတ တရားဝင်း။ (နိဗ္ဗာန်ဝင်း)

ဣတိ=ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ စတုဓာ= စတူဟိ အာကာရေဟိ၊ လေးပါးသော အကြောင်းတို့ဖြင့်။ ဌိတာ၊ တည်ကုန်၏။

၁-စိတ်ပိုင်း

ဘုံအားဖြင့် စိတ်အပြား ၄-ပါး

၃။ တတ္ထ စိတ္တံ တာဝ စတုဗိဓံ ဟောတိ ကာမာဝစရံ, ရူပါဝစရံ, အရူပါဝစရံ, လောကုတ္တရဉ္စေတိ။

၃။ တတ္ထ=တေသု ယထာဥဒ္ဒိဋ္ဌေသု စတူသု အဘိဓမ္မတ္ထေသု၊ အကြင် အခြင်းဖြင့် အကျဉ်းပြအပ်ကုန်ပြီးသော ထိုလေးပါးသော အဘိဓမ္မာ၌ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော အနက်တို့တွင်။ တာဝ၊ ရှေးဦးစွာ။ မယာ၊ ငါသည်။ ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ၊ အကျဉ်းပြအပ်သော။ စိတ္တံ၊ စိတ်သည်။ ကာမာဝစရဉ္စ၊ ကာမာဝစရစိတ်ငင်း။ ရူပါဝစရဉ္စ၊ ရူပါဝစရစိတ်ငင်း။ အရူပါဝစရဉ္စ၊ အရူပါဝစရစိတ်ငင်း။ လောကုတ္တရဉ္စ၊ လောကုတ္တရစိတ်ငင်း။ ဣတိ=ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ စတုဗိဓံ၊ လေးပါး အပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ကာမာဝစရစိတ် ၅၄-ပါး

အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး

၄။ တတ္ထ ကတမံ ကာမာဝစရံ—

သောမနဿ သဟဂတံ ဒိဋ္ဌိဂတ သမ္ပယုတ္တံ အသင်္ခါရိကမေကံ, သသင်္ခါရိက မေကံ၊

သောမနဿ သဟဂတံ ဒိဋ္ဌိဂတ ဝိပ္ပယုတ္တံ အသင်္ခါရိက မေကံ, သသင်္ခါရိက မေကံ၊

ဥပေက္ခာ သဟဂတံ ဒိဋ္ဌိဂတ သမ္ပယုတ္တံ အသင်္ခါရိက မေကံ, သသင်္ခါရိက မေကံ၊

ဥပေက္ခာ သဟဂတံ ဒိဋ္ဌိဂတ ဝိပ္ပယုတ္တံ အသင်္ခါရိက မေကံ, သ-သင်္ခါရိက မေကန္တိ

ဣမာနိ အဋ္ဌပိ လောဘသဟဂတ စိတ္တာနိ နာမ။

၄။ တတ္ထ=တေသု စတူသု စိတ္တေသု၊ ထိုလေးပါးသော စိတ်တို့တွင်။ ကတမံ၊ အဘယ်စိတ်သည်။ ကာမာဝစရံ၊ ကာမာဝစရ မည်သနည်း။

တနည်းကား— ကာမာဝစရံ၊ ကာမာဝစရ စိတ်သည်။ ကတမံ၊ အဘယ်နည်း။

လောဘမူစိတ် ၈-ပါး။ ။ သောမနဿ သဟဂတံ၊ သောမနဿ ဝေဒ-
နာနှင့် ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အစုမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ ဝါ၊ သောမနဿ ဝေဒနာနှင့်တကွ ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ ရောက်သော။ ဒိဋ္ဌိဂတ သမ္မယုတ္တံ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနှင့် အညီအညွတ် ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သော။ အသင်္ခါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်းမရှိသော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ဧကံ၊ တခု။

သသင်္ခါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်းရှိသော။ ဝါ၊ တိုက်တွန်းခြင်းနှင့် တကွ ဖြစ်သော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ဧကံ၊ တခု။

သောမနဿသဟဂတံ၊ သောမနဿဝေဒနာနှင့် ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အစုမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ ဝါ၊သောမနဿ ဝေဒနာနှင့်တကွ ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ ရောက်သော။ ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ္တံ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနှင့် မယှဉ်သော။ အသင်္ခါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်းမရှိသော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ဧကံ၊ တခု။

သသင်္ခါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်းရှိသော။ ဝါ၊ တိုက်တွန်းခြင်းနှင့် တကွ ဖြစ်သော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ဧကံ၊ တခု။

ဥပေက္ခာသဟဂတံ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အစုမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ ဝါ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် တကွ ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ ဒိဋ္ဌိဂတသမ္မယုတ္တံ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနှင့် အညီအညွတ် ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့်ယှဉ်သော။ အသင်္ခါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်းမရှိသော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ဧကံ၊ တခု။

သသင်္ခါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်းရှိသော။ ဝါ၊ ဟိုက်တွန်းခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ဧကံ၊ တခု။

ဥပေက္ခာသဟဂတံ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် ကေုပ္ပါဒအစရှိသော အစုမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ ဝါ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွ ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော

အဖြစ်သို့ ရောက်သော။ ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ္တံ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနှင့် မယှဉ်သော။ အသင်္ခါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်းမရှိသော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ကေါ၊ တခု။

သသင်္ခါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်းရှိသော။ ဝါ၊ တိုက်တွန်းခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ကေါ၊ တခု။

ဣတိ=ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ အဋ္ဌပိ၊ ရှစ်ပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဣမာနိ စိတ္တာနိ၊ ဤစိတ်တို့သည်။ လောဘ သဟဂတစိတ္တာနိ နာမ၊ လောဘသဟဂုတ်စိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၅။ ဒေါမနဿ သဟဂတံ ပဋိဃ သမ္မယုတ္တံ အသင်္ခါရိက မေကံ,
သသင်္ခါရိက မေကန္တိ
ဣမာနိ ဒွေပိ ပဋိဃသမ္မယုတ္တ စိတ္တာနိ နာမ။

ဒေါသမူစိတ် ၂-ပါး ၅။ ဒေါမနဿ သဟဂတံ၊ ဒေါမနဿ ဝေဒနာနှင့် ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှိုးနှောသော။ ဝါ၊ ဒေါမနဿ ဝေဒနာနှင့်တကွ ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ ရောက်သော။ ပဋိဃသမ္မယုတ္တံ၊ ဒေါသနှင့် အညီအညွတ် ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သော။ အသင်္ခါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်း မရှိသော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ကေါ၊ တခု။

သသင်္ခါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်းရှိသော။ ဝါ တိုက်တွန်းခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ကေါ၊ တခု။

ဣတိ=ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ ဒွေပိ၊ နှစ်ပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဣမာနိ စိတ္တာနိ၊ ဤစိတ်တို့သည်။ ပဋိဃ သမ္မယုတ္တ စိတ္တာနိ နာမ၊ ပဋိဃ သမ္မယုတ်စိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၆။ ဥပေက္ခာသဟဂတံ ဝိစိကိစ္ဆာ သမ္မယုတ္တ မေကံ,
ဥပေက္ခာသဟဂတံ ဥဒ္ဓစ္စ သမ္မယုတ္တ မေကန္တိ
ဣမာနိ ဒွေပိ မောမူဟ စိတ္တာနိ နာမ။

မောဟမူစိတ် ၂-ပါး ၆။ ဥပေက္ခာ သဟဂတံ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ ဝါ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်ဟက္ခ ကေုပ္ပါဒအစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ္တံ၊ ဝိစိကိစ္ဆာနှင့် အညီအညွတ် ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ကေား၊ တခု။

ဥပေက္ခာ သဟဂတံ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ ဝါ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တက္ခ ကေုပ္ပါဒအစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ ဥဒ္ဓစ္စ သမ္ပယုတ္တံ၊ ဥဒ္ဓစ္စနှင့် အညီအညွတ် ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ကေား၊ တခု။

ဣတိ=ဣမိနာ ပဒဘေဒေန၊ ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ ဒွေပိ၊ နှစ်ပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဣမာနိ စိတ္တာနိ၊ ဤစိတ်တို့သည်။ မောမူဟ စိတ္တာနိ နာမ၊ မောမူဟစိတ်(မောဟမူစိတ်)ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

အကုသိုလ်စိတ် နိဂုံး

၇။ ဣစ္စေဝံ သဗ္ဗထာပိ ဒ္ဒါဒသ ကုသလ စိတ္တာနိ သမတ္တာနိ။

၇။ ဣစ္စေဝံ=ဣတိဧဝံ ယထာဝုတ္တနယေန၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့်။ သဗ္ဗထာပိ၊ သောမနဿ, ဥပေက္ခာ, ဒိဋ္ဌိသမ္ပယောဂ အစရှိသော ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း။ ဒ္ဒါဒသ၊ တဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။ အကုသလစိတ္တာနိ၊ အကုသိုလ်စိတ်တို့သည်။ သမတ္တာနိ၊ ပြီးကုန်ပြီ။

ဘနည်းကား—ဒ္ဒါဒသ၊ တဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။ အကုသလစိတ္တာနိ အကုသိုလ်စိတ်တို့ကို။ သမတ္တာနိ၊ အကျဉ်းရေတွက်၍ ယူအပ်ကုန်ပြီ။

အကုသိုလ်စိတ် သင်္ဂဟ ဂါထာ

၈။ အဋ္ဌဓာ လောဘမူလာနိ၊ ဒေါသမူလာနိ စ ဒ္ဒိဓာ။
မောဟမူလာနိ စ ဒ္ဒေတိ၊ ဒ္ဒါဒသာ'ကုသလာ သိယုံ။

၈။ လောဘမူလာနိ၊ လောဘဟု ဆိုအပ်သော မူလ ရှိကုန်သော။ စိတ္တာနိ၊ စိတ်တို့သည်။ ဝေဒနာဒိ ဘေဒတော၊ ဝေဒနာ အစရှိသော အပြားဖြင့်။ အဋ္ဌမာ၊ ရှစ်ပါးအပြားရှိကုန်သည်။ သိယုံ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဒေါသမူလာနိ၊ ဒေါသဟု ဆိုအပ်သော မူလရှိကုန်သော။ စိတ္တာနိ စ၊ စိတ်တို့သည်လည်း။ သခ်ါရဘေဒတော၊ သခ်ါရ အပြားဖြင့်။ ဒ္ဒိမာ၊ နှစ်ပါးအပြားရှိကုန်သည်။ သိယုံ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

မောဟမူလာနိ၊ မောဟသာလျှင် မူလရှိကုန်သော။ စိတ္တာနိ စ၊ စိတ်တို့သည်လည်း။ သမ္မယောဂ ဘေဒတော၊ သမ္မယောဂ အပြားဖြင့်။ ဒ္ဒေ၊ နှစ်ပါးအပြားရှိကုန်သည်။ သိယုံ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ အကုသလာ=အကုသလဘူတာနိ၊ အကုသိုလ်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ စိတ္တာနိ၊ စိတ်တို့သည်။ ဒ္ဒါဒသ=ဒ္ဒါဒသ ၉၀၊ တဆယ့်နှစ်ပါးတို့သည်သာလျှင်။ သိယုံ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ တတော၊ ထို တဆယ့်နှစ်ပါးအောက်။ ဝါ၊ ထို တဆယ့်နှစ်ပါးထက်။ ဥနာဓိကာနိ၊ အယုတ်အလွန်တို့သည်။ နု သိယုံ၊ မဖြစ်ကုန်။

အဟိတ်စိတ် ၁၈-ပါး

၉။ ဥပေက္ခာ သဟဂတံ စက္ခုဝိညာဏံ,
တထာ သောတဝိညာဏံ,
ဃာနဝိညာဏံ,
ဇိဝှါဝိညာဏံ,
ဒုက္ခသဟဂတံ ကာယဝိညာဏံ,
ဥပေက္ခာ သဟဂတံ သမ္ပဋိစ္ဆနစိတ္တံ,
ဥပေက္ခာ သဟဂတ သန္တီရဏ စိတ္တဉ္စေတ
ဣမာနိ သတ္တပိ အကုသလ ဝိပါက စိတ္တာနိ နာမ။

အဟိတ် အကုသလဝိပါက်စိတ် ၇-ပါး ၉။ ဥပေက္ခာ သဟဂတံ၊ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာနှင့် ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ ဝါ၊ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာနှင့်တကွ

ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ စက္ခုဝိညာဏာဒု၊ စက္ခု-ဝိညာဏ်စိတ်ဌင်း။

တထာ၊ ကို့အတူ(ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဖြင်သော)။ သောတဝိညာ-ဏာဒု၊ သောတဝိညာဏ်စိတ်ဌင်း။

ဃာနဝိညာဏာဒု၊ ဃာနဝိညာဏ်စိတ်ဌင်း။

ဇိဝှါဝိညာဏာဒု၊ ဇိဝှါဝိညာဏ်စိတ်ဌင်း။

ဒုက္ခသဟဂတံ၊ ဒုက္ခဝေဒနာနှင့် ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ ဝါ၊ ဒုက္ခဝေဒနာနှင့်တကွ ကေုပ္ပါဒအစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ ကာယဝိညာဏာဒု၊ ကာယဝိညာဏ်စိတ်ဌင်း။

ဥပေက္ခာ သဟဂတံ၊ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာနှင့် ကေုပ္ပါဒအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ ဝါ၊ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာနှင့်တကွ ကေုပ္ပါဒအစ ရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ သမ္ပဋိစ္ဆနစိတ္တဒု၊ သမ္ပဋိစ္ဆိန်းစိတ်ဌင်း။

ဥပေက္ခာ သဟဂတံ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် ကေုပ္ပါဒအစရှိသောအစွမ်း ဖြင့် နှီးနှောသော။ ဝါ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွ ကေုပ္ပါဒအစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ သန္တီရဏစိတ္တဒု၊ သန္တီရဏစိတ်ဌင်း။

ဣတိ=ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ သတ္တပိ၊ ခုနစ်ပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဣမာနိ စိတ္တာနိ၊ ဤစိတ်တို့သည်။ အကုသလ ဝိပါက စိတ္တာနိ နာမ၊ အကုသလ ဝိပါက်စိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၁၀။ ဥပေက္ခာ သဟဂတံ ကုသလဝိပါကံ စက္ခုဝိညာဏံ,
တထာ သောတဝိညာဏံ,
ဃာနဝိညာဏံ,
ဇိဝှါဝိညာဏံ,
သုခသဟဂတံ ကာယဝိညာဏံ,
ဥပေက္ခာ သဟဂတံ သမ္ပဋိစ္ဆနစိတ္တံ,
သောမနဿ သဟဂတံ သန္တီရဏစိတ္တံ,

ဥပေက္ခာ သဟဂတံ သန္တီရဏစိတ္တဥ္စေတိ
ဣမာနိ အဋ္ဌပိ ကုသလ ဝိပါကာဟေတုက စိတ္တာနိ နာမ။

အဟိတ် ကုသလ ဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး ၁၀။ ဥပေက္ခာ သဟဂတံ၊ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာနှင့် ကေပွါဒ အစ ရှိသော **အစုမ်းဖြင့်** နှီးနှောသော။ ဝါ၊ **ဥ**ပေက္ခာ ဝေဒနာနှင့်တကွ ကေပွါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ ကုသလဝိပါကံ၊ ကုသိုလ်**၏** **အ**ကျိုးဖြစ်သော။ စက္ခုဝိညာဏဥ၊ စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်ရင်း။

တထာ၊ ထို့အတူ (ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဖြစ်သော)။ သောတဝိညာ-ဏဥ၊ သောတဝိညာ**ဏ်**စိတ်ရင်း။

ဃာနဝိညာဏဥ၊ ဃ**ာ**နဝိညာဏ်စိတ်ရင်း။

ဇိဝှါဝိညာဏဥ၊ ဇိဝှါဝိညာဏ်စိတ်ရင်း။

သုခသဟဂတံ၊ သုခဝေဒနာနှင့် ကေပွါဒအစရှိသော အစုမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ ဝါ၊ သုခဝေဒနာနှင့်တကွ ကေပွါဒအစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ ကာယဝိညာဏဥ၊ ကာယဝိညာဏ်စိတ်ရင်း။

ဥပေက္ခာ သဟဂတံ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် ကေပွါဒအစရှိသော အစုမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ ဝါ၊ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာနှင့်တကွ ကေပွါဒ **အ**စရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ သမ္ပဋိစ္ဆနစိတ္တဥ၊ သမ္ပဋိစ္ဆိန်းစိတ်ရင်း။

သောမနဿ သဟဂတံ၊ သောမနဿ ဝေဒနာနှင့် ကေပွါဒအစရှိသော အစုမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ ဝါ၊ သောမနဿ ဝေဒနာနှင့်တကွ ကေပွါဒ **အ**စရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ သန္တီရဏစိတ္တဥ၊ သန္တီရဏစိတ်ရင်း။

ဥပေက္ခာ သဟဂတံ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် ကေပွါဒ**အ**စရှိသော အစုမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ ဝါ၊ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာနှင့်တကွ ကေပွါဒ**အ**စရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ သန္တီရဏစိတ္တဥ၊ သန္တီရဏစိတ်ရင်း။

ဣတိ=ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ အဋ္ဌပိ၊ ရှစ်ပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဣမာနိ စိတ္တာနိ၊ ဤစိတ်တို့

သည်။ ကုသလဝိပါကာဟေတုက စိတ္တာနိ နာမ၊ အဟိတ်ကုသလဝိပါက် စိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၁၁။ ဥပေက္ခာ သဟဂတံ ပဋ္ဌဒ္ဓါရာဝဇ္ဇနစိတ္တံ,
တထာ မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇနစိတ္တံ,
သောမနဿ သဟဂတံ ဟသိတုပ္ပါဒစိတ္တဥ္စေတိ
ဣမာနိ တဏှပိ အဟေတုကာ ကရဏမတ္တာနိ နာမ။

အဟိတ်ကိရိယာစိတ် ၃-ပါး ၁၁။ ဥပေက္ခာ သဟဂတံ၊ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာနှင့် ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ ဝါ၊ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာနှင့်တကွ ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ ရောက်သော။ ပဋ္ဌဒ္ဓါရာဝဇ္ဇနစိတ္တဥ္စ၊ ပဋ္ဌဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း စိတ်ဌင်း။

တထာ၊ ထို့အတူ (ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဖြစ်သော)။မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန-စိတ္တဥ္စ၊ မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်ဌင်း။

သောမနဿ သဟဂတံ၊ သောမနဿ ဝေဒနာနှင့် ကေုပ္ပါဒအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ ဝါ၊ သောမနဿဝေဒနာနှင့်တကွ ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ ဟသိတုပ္ပါဒစိတ္တဥ္စ၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ် ဌင်း။

ဣတိ=ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ တီဏိပိ၊ သုံးပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဣမာနိ စိတ္တာနိ၊ ဤစိတ်တို့သည်။ အဟေတုက ကိရိယ စိတ္တာနိ နာမ၊ အဟိတ် ကိရိယာစိတ် ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

အဟိတ်စိတ် နိဂုံး

၁၂။ ဣဒေဝံ သဗ္ဗထာပိ အဌာရသာဟေတုကစိတ္တာနိ သမတ္တာနိ။

၁၂။ ဣဒေဝံ=ဣတိ ဧဝံ ယထာဝုတ္တနယေန၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့်။ သဗ္ဗထာပိ၊ အကုသလဝိပါက်, ကုသလဝိပါက်,

ကိရိယာဟူသော ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း။ အဌာရသ၊ တဆယ့်ရှစ်ပါးကုန်သော။ အဟေတုက စိတ္တာနိ၊ အဟိတ်စိတ်တို့သည်။ သမတ္တာနိ၊ ပြီးကုန်ပြီ။

တနည်းကား— **အဌာရသ**၊ **တဆယ့်ရှစ်ပါးကုန်သော**။ **အဟေတုက** **စိတ္တာနိ**၊ **အဟိတ်စိတ်တို့ကို**။ **သမတ္တာနိ**၊ **အကျဉ်းရေတွက်၍ ယူအပ်** ကုန်ပြီ။

အဟိတ်စိတ်ပြားပုံ သင်္ဂဟ ဂါထာ

၁၃။ သတ္တာ' ကုသလ ပါကာနိ၊ ပုညပါကာနိ အဌဓာ။
ကြိယစိတ္တာနိ တိဏိတိ၊ အဌာရသ အဟေတုကာ။

၁၃။ အကုသလ ပါကာနိ၊ အကုသလ ဝိပါက် စိတ်တို့သည်။ စက္ခာ-ဒိနိဿယ သမ္ပဋိစ္ဆနာဒိ ကိစ္စဘေဒတော၊ စက္ခုအစရှိသော မှီရာ, သမ္ပဋိစ္ဆိန်း အစရှိသော ကိစ္စတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ သတ္တ၊ ခုနစ်ပါး အပြားရှိကုန်သည်။ သိယုံ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ပုညပါကာနိ၊ အဟိတ် ကုသလ ဝိပါက်စိတ်တို့သည်။ စက္ခာဒိနိဿယ-သမ္ပဋိစ္ဆနာဒိ ကိစ္စဘေဒတော၊ စက္ခုအစရှိသောမှီရာ, သမ္ပဋိစ္ဆိန်း အစရှိသော ကိစ္စတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ အဌဓာ၊ ရှစ်ပါးအပြားရှိကုန်သည်။ သိယုံ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ကြိယစိတ္တာနိ၊ အဟိတ်ကိရိယာစိတ်တို့သည်။ အာဝဇ္ဇနာဒိ ကိစ္စ-ဘေဒတော၊ အာဝဇ္ဇန်း အစရှိသော ကိစ္စတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ တိဏိ၊ သုံးပါးအပြားရှိကုန်သည်။ သိယုံ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ အဟေတုကာ - အဟေတုကဘူတာနိ၊ အဟိတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ စိတ္တာနိ၊ စိတ်တို့သည်။ အဌာရသ=အဌာရသဝေ၊ တဆယ့်ရှစ်ပါးတို့သည်သာလျှင်။ သိယုံ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ တတော၊ ထိုတဆယ့်ရှစ်ပါး အောက်။ ဝါ၊ ထိုတဆယ့်ရှစ်ပါးထက်။ ဥနာမိကာနိ၊ အယုတ်အလွန်တို့သည်။ နိ သိယုံ၊ မဖြစ်ကုန်။

၁၄။ ပါပါ' ဟေတုက မုတ္တာနိ၊ သောဘနာနိတိ ဝုစ္စရေ။
ကေုနသင္ခ စိတ္တာနိ၊ အဏေက နဝုတိပိ ဝါ။

သောဘနစိတ် ၅၉-ပါး ၁၄။ ပါပါ ဟေတုက မုတ္တာနိ၊ အကုသိုလ်စိတ်, အဟိတ်စိတ်တို့မှ လွတ်ကုန်သော။ ကေုနသင္ခ၊ တခုယုတ် ခြောက်ဆယ်ကုန်သော။ စိတ္တာနိ၊ စိတ်တို့ကို။ သောဘနာနိတိ၊ သောဘနစိတ် အမည်ရှိကုန်၏ ဟူ၍။ ဝုစ္စရေ=ဝုစ္စန္တိ၊ မိန့်အပ်ကုန်၏။

သောဘနစိတ် ၉၁-ပါး။ ။အဏ ဝါ၊ တနည်းကား။ ပါပါ ဟေတုက-မုတ္တာနိ၊ အကုသိုလ်စိတ်, အဟိတ်စိတ်တို့မှ လွတ်ကုန်သော။ ကေနဝုတိ၊ ကိုးဆယ့် တပါးကုန်သော။ စိတ္တာနိပိ၊ စိတ်တို့ကိုလည်း။ သောဘနာနိတိ၊ သောဘနစိတ် အမည်ရှိကုန်၏ ဟူ၍။ ဝုစ္စရေ=ဝုစ္စန္တိ၊ မိန့်အပ်ကုန်၏။

ကာမာဝစရ သောဘနစိတ် ၂၄-ပါး

၁၅။ သောမနဿ သဟဂတံ ဉာဏ သမ္မယုတ္တံ အသင်္ခါရိက မေကံ, သသင်္ခါရိက မေကံ၊
သောမနဿ သဟဂတံ ဉာဏ ဝိပ္ပယုတ္တံ အသင်္ခါရိက မေကံ, သသင်္ခါရိက မေကံ၊
ဥပေက္ခာ သဟဂတံ ဉာဏ သမ္မယုတ္တံ အသင်္ခါရိက မေကံ, သသင်္ခါရိက မေကံ၊
ဥပေက္ခာ သဟဂတံ ဉာဏ ဝိပ္ပယုတ္တံ အသင်္ခါရိက မေကံ, သသင်္ခါရိက မေကန္တိ
ဣမာနိ အဋ္ဌပိ ကာမာဝစရ ကုသလ စိတ္တာနိ နာမ။

မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါး ၁၅။ သောမနဿ သဟဂတံ၊ သောမနဿ ဝေဒနာနှင့် ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ ဝါ၊ သောမနဿ ဝေဒနာနှင့်တကွ ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ ရောက်သော။ ဉာဏသမ္မယုတ္တံ၊ ဉာဏ်နှင့် အညီအညွတ်

ကမ္ဘာဇေး - ရန်တုန်း

ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သော။ အသခ်ါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်း မရှိသော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ကေံ၊ တခု။

သသခ်ါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်းရှိသော။ ဝါ၊ တိုက်တွန်းခြင်းနှင့် တကွ ဖြစ်သော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ကေံ၊ တခု။

သောမနဿ သဟဂတံ၊ သောမနဿ ဝေဒနာနှင့် ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ ဝါ၊ သောမနဿဝေဒနာနှင့်တကွ ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ ရောက်သော။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တံ၊ ဉာဏ်နှင့် မယှဉ်သော။ အသခ်ါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်း မရှိသော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ကေံ၊ တခု။

သသခ်ါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်းရှိသော။ ဝါ၊ တိုက်တွန်းခြင်းနှင့် တကွ ဖြစ်သော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ကေံ၊ တခု။

ဥပေက္ခာ သဟဂတံ၊ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာနှင့် ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ ဝါ၊ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာနှင့်တကွ ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ ရောက်သော။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ၊ ဉာဏ်နှင့် အညီအညွတ် ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သော။ အသခ်ါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်း မရှိသော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ကေံ၊ တခု။

သသခ်ါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်းရှိသော။ ဝါ၊ တိုက်တွန်းခြင်းနှင့် တကွ ဖြစ်သော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ကေံ၊ တခု။

ဥပေက္ခာ သဟဂတံ၊ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာနှင့် ကေုပ္ပါဒအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ ဝါ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွ ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ ရောက်သော။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တံ၊ ဉာဏ်နှင့် မယှဉ်သော။ အသခ်ါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်း မရှိသော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ကေံ၊ တခု။

သသခ်ါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်းရှိသော။ ဝါ၊ တိုက်တွန်းခြင်းနှင့် တကွ ဖြစ်သော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ကေံ၊ တခု။

ဥပေက္ခာ သဟဂတံ၊ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာနှင့် ကေုပ္ပါဒအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ ဝါ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွ ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ ရောက်သော။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တံ၊ ဉာဏ်နှင့် မယှဉ်သော။ အသခ်ါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်း မရှိသော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ကေံ၊ တခု။

သသခ်ါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်းရှိသော။ ဝါ၊ တိုက်တွန်းခြင်းနှင့် တကွ ဖြစ်သော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ကေံ၊ တခု။

ဣတိ=ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ အဌပိ၊ ရှစ်ပါး အပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဣမာနိ စိတ္တာနိ၊ ဤစိတ်

တို့သည်။ ကာမာဝစရ ကုသလစိတ္တာနိ နာမ၊ ကာမာဝစရ ကုသိုလ်စိတ် ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ ဟောနို့၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၁၆။ သောမနဿ သဟဂတံ ဉာဏ သမ္မယုတ္တံ အသင်္ခါရိက မေကံ, သသင်္ခါရိက မေကံ၊
သောမနဿ သဟဂတံ ဉာဏ ဝိပ္ပယုတ္တံ အသင်္ခါရိက မေကံ, သသင်္ခါရိက မေကံ၊
ဥပေက္ခာ သဟဂတံ ဉာဏ သမ္မယုတ္တံ အသင်္ခါရိက မေကံ, သသင်္ခါရိက မေကံ၊
ဥပေက္ခာ သဟဂတံ ဉာဏ ဝိပ္ပယုတ္တံ အသင်္ခါရိက မေကံ, သသင်္ခါရိက မေကန္တိ
ဣမာနိ အဋ္ဌပိ သဟေတုက ကာမာဝစရ ဝိပါက စိတ္တာနိ နာမ။

မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး ၁၆။ သောမနဿ သဟဂတံ၊ သောမနဿ ဝေဒနာနှင့် ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အစုမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ ဝါ၊ သောမနဿ ဝေဒနာနှင့်တကွ ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ ရောက်သော။ ဉာဏသမ္မယုတ္တံ၊ ဉာဏ်နှင့် အညီအညွတ် ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သော။ အသင်္ခါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်း မရှိသော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ကေံ၊ တခု။

သသင်္ခါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်းရှိသော။ ဝါ၊ တိုက်တွန်းခြင်းနှင့် တကွ ဖြစ်သော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ကေံ၊ တခု။

သောမနဿ သဟဂတံ၊ သောမနဿ ဝေဒနာနှင့် ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အစုမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ ဝါ၊ သောမနဿ ဝေဒနာနှင့်တကွ ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ ရောက်သော။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တံ၊ ဉာဏ်နှင့်မယှဉ်သော။ အသင်္ခါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်းမရှိသော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ကေံ၊ တခု။

သသင်္ခါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်းရှိသော။ ဝါ၊ တိုက်တွန်းခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ကေံ၊ တခု။

ဥပေက္ခာ သဟဂတံ၊ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာနှင့် ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အစုမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ ဝါ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွ ကေုပ္ပါဒ အစ

ရှိသော အဖြစ်သို့ ရောက်သော။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ၊ ဉာဏ်နှင့်အညီအညွတ် ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သော။ အသင်္ခါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်း မရှိသော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ဧကံ၊ တခု။

သသင်္ခါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်းရှိသော။ ဝါ၊ တိုက်တွန်းခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ဧကံ၊ တခု။

ဥပေက္ခာ သဟဂတံ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ ဝါ၊ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာနှင့်တကွ ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ ရောက်သော။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တံ၊ ဉာဏ်နှင့်မယှဉ်သော။ အသင်္ခါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်းမရှိသော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ဧကံ၊ တခု။

သသင်္ခါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်းရှိသော။ ဝါ၊ တိုက်တွန်းခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ဧကံ၊ တခု။

ဣတိ=ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ အဋ္ဌပိ၊ ရှစ်ပါး အပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဣမာနိ စိတ္တာနိ၊ ဤစိတ်တို့သည်။ သဟေတုက ကာမာဝစရ ဝိပါက စိတ္တာနိ နာမ၊ သဟိတ် ကာမာဝစရ ဝိပါက်စိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၁၇။ သောမနဿ သဟဂတံ ဉာဏ သမ္ပယုတ္တံ အသင်္ခါရိက မေကံ,
သသင်္ခါရိက မေကံ၊
သောမနဿ သဟဂတံ ဉာဏ ဝိပ္ပယုတ္တံ အသင်္ခါရိက မေကံ,
သသင်္ခါရိက မေကံ၊
ဥပေက္ခာ သဟဂတံ ဉာဏ သမ္ပယုတ္တံ အသင်္ခါရိက မေကံ,
သသင်္ခါရိက မေကံ၊
ဥပေက္ခာ သဟဂတံ ဉာဏ ဝိပ္ပယုတ္တံ အသင်္ခါရိက မေကံ,
သသင်္ခါရိက မေကန္တိ
ဣမာနိ အဋ္ဌပိ သဟေတုက ကာမာဝစရ ကိရိယ စိတ္တာနိ နာမ။

မဟာကိရိယာစိတ် ဂ-ပါး ၁၇။ သောမနဿ သဟဂတံ၊ သောမနဿ ဝေဒနာနှင့် ကေုပ္ပါဒ အစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ ဝါ၊ သောမနဿ ဝေဒနာနှင့်တကွ ကေုပ္ပါဒ

အစရှိသော အဖြစ်သို့ ရောက်သော။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ၊ ဉာဏ်နှင့် အညီ အညွတ် ကေဋ္ဌပါဒ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သော။ အသင်္ခါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်းမရှိသော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ဧကံ၊ တခု။

သသင်္ခါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်းရှိသော။ ဝါ၊ တိုက်တွန်းခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ဧကံ၊ တခု။

သောမနဿ သဟဂတံ၊ သောမနဿ ဝေဒနာနှင့် ကေဋ္ဌပါဒ အစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ ဝါ၊ သောမနဿ ဝေဒနာနှင့်တကွ ကေဋ္ဌပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တံ၊ ဉာဏ်နှင့်မယှဉ်သော။ အသင်္ခါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်းမရှိသော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ဧကံ၊ တခု။

သသင်္ခါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်းရှိသော။ ဝါ၊ တိုက်တွန်းခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ဧကံ၊ တခု။

ဥပေက္ခာ သဟဂတံ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် ကေဋ္ဌပါဒ အစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ ဝါ၊ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာနှင့်တကွ ကေဋ္ဌပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ ရောက်သော။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ၊ ဉာဏ်နှင့်အညီအညွတ် ကေဋ္ဌပါဒ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သော။ အသင်္ခါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်း မရှိသော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ဧကံ၊ တခု။

သသင်္ခါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်း ရှိသော။ ဝါ၊ တိုက်တွန်းခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ဧကံ၊ တခု။

ဥပေက္ခာ သဟဂတံ၊ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာနှင့် ကေဋ္ဌပါဒ အစရှိသော အစွမ်းဖြင့် နှီးနှောသော။ ဝါ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွ ကေဋ္ဌပါဒ အစရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်သော။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တံ၊ ဉာဏ်နှင့် မယှဉ်သော။ အသင်္ခါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်းမရှိသော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ဧကံ၊ တခု။

သသင်္ခါရိကံ၊ တိုက်တွန်းခြင်းရှိသော။ ဝါ၊ တိုက်တွန်းခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ စိတ္တံ၊ စိတ်လည်း။ ဧကံ၊ တခု။

ဣတိ=ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ အဌပိ၊ ရှစ်ပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဣမာနိ စိတ္တာနိ၊ ဤစိတ်တို့သည်။

သဟေတုက ကာမဝစရ ကိရိယ စိတ္တာနိ နာမ၊ သဟိတ် ကာမ-ဝစရ ကိရိယာစိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ကာမဝစရစိတ် နိဂုံး

၁၈။ ဣစ္စေဝံ သဗ္ဗထာပိ စတုဝီသတိ သဟေတုက ကာမာဝစရ-ကုသလ ဝိပါက ကိရိယ စိတ္တာနိ သမတ္တာနိ။

၁၈။ ဣစ္စေဝံ=ဣတိ ဧဝံ ယထာဝုတ္တနယေန၊ အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်။ သဗ္ဗထာပိ၊ ကုသိုလ်, ဝိပါက်, ကိရိယာဟု ဆိုအပ်သော ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း။ စတုဝီသတိ၊ နှစ်ဆယ့်လေးပါးကုန်သော။ သဟေတုက ကာမာဝစရ ကုသလ ဝိပါက ကိရိယ-စိတ္တာနိ၊ ကာမာဝစရကုသိုလ်, သဟိတ် ကာမာဝစရဝိပါက်, သဟိတ် ကာမာဝစရကိရိယာစိတ်တို့သည်။ သမတ္တာနိ၊ ပြီးကုန်ပြီ။

တနည်းကား—စတုဝီသတိ၊ နှစ်ဆယ့်လေးပါးကုန်သော။ သဟေတုက-ကာမာဝစရ ကုသလ ဝိပါက ကိရိယစိတ္တာနိ၊ ကာမာဝစရကုသိုလ်, သဟိတ် ကာမာဝစရဝိပါက်, သဟိတ်ကာမာဝစရ ကိရိယာစိတ်တို့ကို။ သမတ္တာနိ၊ အကျဉ်းရေတွက်၍ ယူအပ်ကုန်ပြီ။

ကာမာဝစရစိတ် ၂၄-ပါး ပြားပုံ သင်္ဂဟ ဂါထာ

၁၉။ ဝေဒနာ ဉာဏ သင်္ခါရ- ဘေဒေန စတုဝီသတိ။
သဟေတု ကာမာဝစရ- ပုညပါက ကြိယာ မတာ။

၁၉။ သဟေတု ကာမာဝစရ ပုညပါက ကြိယာ၊ ကာမာဝစရ ကုသိုလ်,သဟိတ် ကာမာဝစရဝိပါက်, သဟိတ်ကာမာဝစရ ကိရိယာစိတ်တို့ကို။ ဝေဒနာ, ဉာဏ သင်္ခါရဘေဒေန၊ ဝေဒနာ,ဉာဏ်, သင်္ခါရတို့၏ အပြားဖြင့်။ ဝါ၊ ဝေဒနာအပြား,ဉာဏ်အပြား, သင်္ခါရတို့၏ အပြားဖြင့်။ ပစ္စေကံ၊ အသီးအသီး။ ဒုဝိဓတ္တာ စ၊ နှစ်ပါးအပြားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း။ စတုဗ္ဗိဓတ္တာ စ၊ လေးပါး အပြားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း။ အဋ္ဌဝိဓတ္တာ စ၊ ရှစ်ပါး အပြားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း။

သမ္မိုဏ္ဍိတ္ဌ၊ ပေါင်း၍။ ဘ စ၊ ခြောက်ပါး အပြားရှိကုန်၏ ဟူ၍ရင်း။ ဒ္ဒါဒသ စ၊ တဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိကုန်၏ ဟူ၍ရင်း။ စတုဝီသတိ စ၊ နှစ်ဆယ့်လေးပါး အပြားရှိကုန်၏ ဟူ၍ရင်း။ပဏ္ဍိတေဟိ၊ ပညာရှိတို့သည်။ မတာ၊ သိအပ်ကုန်၏။

ကာမစိတ်ပေါင်း ၅၄-ပါး သင်္ဂဟ ဂါထာ

၂၀။ ကာမေ တေဝီသ ပါကာနိ၊ ပုညာ'ပုညာနိ ဝီသတိ။
ကောဒသ ကြိယာ စေတိ၊ စတုပညာသ သဗ္ဗထာ။

၂၀။ ကာမေ၊ ကာမတဆယ့်တဘုံ၌။ အဝစရာနိ၊ မျှားသောအားဖြင့် ကျင်လည်တတ် ဖြစ်တတ်ကုန်သော။ စိတ္တာနိ၊ စိတ်တို့သည်။ တေဝီသ၊ နှစ်ဆယ့်သုံးပါးကုန်သော။ ပါကာနိ စ၊ ဝိပါက်စိတ်တို့ရင်း။

ဝီသတိ၊ နှစ်ဆယ်သော။ ပုညာပုညာနိ စ၊ ကုသိုလ်, အကုသိုလ် စိတ်တို့ရင်း။

ကောဒသ၊ တဆယ့်တပါးကုန်သော။ ကြိယာ စ၊ ကိရိယာစိတ်တို့ရင်း။

ဣတိ၊ ဤသို့။ သဗ္ဗထာပိ၊ ကုသိုလ်,အကုသိုလ်,ဝိပါက်, ကိရိယာစိတ်တို့၏ အတွင်းဌာဝင်သော ခပ်သိမ်းသော အပြားအားဖြင့်လည်း။ စတု-ပညာသ=စတုပညာသ ၉၀၊ ငါးဆယ့်လေးပါး အပြားရှိကုန်သည်သာ လျှင်။ သိယုံ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ တတော၊ ထိုငါးဆယ့်လေးပါးအောက်။ ဝါ၊ ထို ငါးဆယ့်လေးပါးထက်။ ဥိနာဓိကာနိ၊ အယုတ် အလွန်တို့သည်။ နိ သိယုံ၊မဖြစ်ကုန်။

ရူပါဝစရစိတ် ၁၅-ပါး

၂၁။ ဝိတက္ကဝိစာရ ပီတိ သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ ပဌမဈာန-
ကုသလစိတ္တံ,
ဝိစာရ ပီတိ သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ ဒုတိယဈာန ကုသလစိတ္တံ,
ပီတိ သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ တတိယဈာန ကုသလစိတ္တံ,
သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ စတုတ္ထဈာန ကုသလစိတ္တံ,

ဥပေက္ခာ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ ပဌမဈာန် ကုသလစိတ္တဉ္စေတိ
ဣမာနိ ပဌမ ရူပါဝစရ ကုသလ စိတ္တာနိ နာမ။

ရူပကုသိုလ်စိတ် ၅-ပါး ၂၁။ ဝိတက္ကဝိစာရ ပီတိ သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊ ဝိတက်, ဝိစာရ, ပီတိ, သုခ, ဧကဂ္ဂတာ တည်းဟူသော စျာန်အင်္ဂါငါးပါးနှင့်တကွဖြစ်သော။ ပဌမဈာနကုသလ-စိတ္တဥ၊ပဌမစျာန်နှင့် ယှဉ်သော ကုသိုလ်စိတ်ရင်း။

ဝိစာရ ပီတိ သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊ ဝိစာရ, ပီတိ, သုခ, ဧကဂ္ဂတာ တည်းဟူသော စျာန်အင်္ဂါလေးပါးနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ ဒုတိယဈာန်-ကုသလစိတ္တဥ၊ ဒုတိယစျာန်နှင့်ယှဉ်သော ကုသိုလ်စိတ်ရင်း။

ပီတိ သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊ ပီတိ, သုခ, ဧကဂ္ဂတာတည်းဟူသော စျာန်အင်္ဂါသုံးပါးနှင့် တကွဖြစ်သော။ တတိယဈာန် ကုသလစိတ္တဥ၊ တတိယစျာန်နှင့်ယှဉ်သော ကုသိုလ်စိတ်ရင်း။

သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊ သုခ, ဧကဂ္ဂတာတည်းဟူသော စျာန်အင်္ဂါနှစ်ပါးနှင့် တကွဖြစ်သော။ စတုတ္ထဈာန် ကုသလစိတ္တဥ၊ စတုတ္ထစျာန်နှင့် ယှဉ်သော ကုသိုလ်စိတ်ရင်း။

ဥပေက္ခာ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊ ဥပေက္ခာ, ဧကဂ္ဂတာတည်း ဟူသော စျာန်အင်္ဂါနှစ်ပါးနှင့် တကွဖြစ်သော။ ပဉ္စမဈာန် ကုသလစိတ္တဥ၊ ပဉ္စမ စျာန်နှင့်ယှဉ်သော ကုသိုလ်စိတ်ရင်း။

ဣတိ=ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ ပဌမ၊ ငါးပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဣမာနိ စိတ္တာနိ၊ ဤစိတ်တို့သည်။ ရူပါဝစရ ကုသလ စိတ္တာနိ နာမ၊ ရူပါဝစရ ကုသိုလ်စိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၂၂။ ဝိတက္ကဝိစာရ ပီတိ သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ ပဌမဈာန်-

သုဝေကဂ္ဂတာ သဟိတံ စတုတ္ထဈာန ဝိပါကစိတ္တံ,
ဥပေက္ခာ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ ပဉ္စမဈာန ဝိပါက စိတ္တဥ္စေတိ
ဣမာနိ ပဉ္စပိ ရူပါဝစရ ဝိပါက စိတ္တာနိ နာမ။

ရူပဝိပါက်စိတ် ၅-ပါး ၂၂။ ဝိတက္က ဝိစာရ ပီတိ သုခ ကဂ္ဂတာ-
သဟိတံ၊ ဝိတက်, ဝိစာရ, ပီတိ, သုခ, ဧကဂ္ဂတာတည်းဟူသော စျာန်အင်္ဂါငါးပါးနှင့်တကွဖြစ်သော။ ပဌမဈာန-ဝိပါက စိတ္တဥ္စ၊ ပဌမစျာန်နှင့်ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်ရင်း။

ဝိစာရ ပီတိ သုခ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊ ဝိစာရ, ပီတိ, သုခ, ဧကဂ္ဂတာ တည်းဟူသော စျာန်အင်္ဂါလေးပါးနှင့် တကွဖြစ်သော။ ဒုတိယဈာန-ဝိပါက စိတ္တဥ္စ၊ ဒုတိယစျာန်နှင့်ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်ရင်း။

ပီတိ သုခ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊ ပီတိ, သုခ, ဧကဂ္ဂတာ တည်းဟူသော စျာန်အင်္ဂါသုံးပါးနှင့် တကွဖြစ်သော။ တတိယဈာန ဝိပါက စိတ္တဥ္စ၊ တတိယစျာန်နှင့်ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်ရင်း။

သုခ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊ သုခ, ဧကဂ္ဂတာ တည်းဟူသော စျာန်အင်္ဂါနှစ်ပါးနှင့် တကွဖြစ်သော။ စတုတ္ထဈာန ဝိပါကစိတ္တဥ္စ၊ စတုတ္ထစျာန်နှင့်ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်ရင်း။

ဥပေက္ခာ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊ ဥပေက္ခာ, ဧကဂ္ဂတာ တည်းဟူသော စျာန်အင်္ဂါနှစ်ပါးနှင့် တကွဖြစ်သော။ ပဉ္စမဈာန ဝိပါကစိတ္တဥ္စ၊ ပဉ္စမစျာန်နှင့်ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်ရင်း။

ဣတိ=ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ ပဉ္စပိ၊ ငါးပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဣမာနိ စိတ္တာနိ၊ ဤစိတ်တို့သည်။ ရူပါဝစရ ဝိပါက စိတ္တာနိ နာမ၊ ရူပါဝစရ ဝိပါက်စိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၂၃။ ဝိတက္က ဝိစာရ ပီတိ သုခ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ ပဌမဈာန-
ကိရိယစိတ္တံ,

ဝိစာရ ပီတိ သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ ဒုတိယဈာန ကိရိယ-
စိတ္တံ,
ပီတိ သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ တတိယဈာန ကိရိယစိတ္တံ,
သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ စတုတ္ထဈာန ကိရိယစိတ္တံ,
ဥပေက္ခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ ပဉ္စမဈာန ကိရိယစိတ္တဥ္စေတိ
ဣမာနိ ပဉ္စပိ ရူပါဝစရ ကိရိယစိတ္တာနိ နာမ။

ရူပကိရိယာစိတ် ၅-ပါး ၂၃။ ဝိတက္ကဝိစာရ ပီတိ သုခေ ကဂ္ဂတာ-
သဟိတံ၊ ဝိတက်, ဝိစာရ, ပီတိ, သုခ, ဧကဂ္ဂတာ တည်းဟူသော စျာန်အင်္ဂါငါးပါးနှင့် တကွဖြစ်သော။ ပဌ-မဈာနကိရိယစိတ္တဥ္စ၊ ပဌမစျာန်နှင့်ယှဉ်သော ကိရိယာစိတ်ငင်း။

ဝိစာရ ပီတိ သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊ ဝိစာရ, ပီတိ, သုခ, ဧကဂ္ဂတာ တည်းဟူသော စျာန်အင်္ဂါလေးပါးနှင့် တကွဖြစ်သော။ ဒုတိယဈာန-ကိရိယစိတ္တဥ္စ၊ ဒုတိယစျာန်နှင့်ယှဉ်သော ကိရိယာစိတ်ငင်း။

ပီတိ သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊ ပီတိ, သုခ, ဧကဂ္ဂတာ တည်းဟူသော စျာန်အင်္ဂါသုံးပါးနှင့် တကွဖြစ်သော။ တတိယဈာန ကိရိယစိတ္တဥ္စ၊ တတိယစျာန်နှင့်ယှဉ်သော ကိရိယာစိတ်ငင်း။

သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊ သုခ, ဧကဂ္ဂတာ တည်းဟူသော စျာန်အင်္ဂါနှစ်ပါးနှင့် တကွဖြစ်သော။ စတုတ္ထဈာန ကိရိယစိတ္တဥ္စ၊ စတုတ္ထစျာန်နှင့်ယှဉ်သော ကိရိယာစိတ်ငင်း။

ဥပေက္ခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊ ဥပေက္ခာ, ဧကဂ္ဂတာ တည်းဟူသော စျာန်အင်္ဂါနှစ်ပါးနှင့် တကွဖြစ်သော။ ပဉ္စမဈာန ကိရိယစိတ္တဥ္စ၊ ပဉ္စမစျာန်နှင့်ယှဉ်သော ကိရိယာစိတ်ငင်း။

ဣတိ=ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ ပဉ္စပိ၊ ငါးပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဣမာနိ စိတ္တာနိ၊ ဤစိတ်တို့သည်။ ရူပါဝစရ ကိရိယစိတ္တာနိ နာမ၊ ရူပါဝစရ ကိရိယာစိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ရူပါဝစရစိတ် နိဂုံး

၂၄။ ဣစ္ဆေဝံ သဗ္ဗထာပိ ပန္နရသ ရူပါဝစရ ကုသလ ဝိပါက ကိရိယ-
စိတ္တာနိ သမတ္တာနိ။

၂၄။ ဣစ္ဆေဝံ=ဣတိ ဧဝံ ယထာဝုတ္တနယေန၊ အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့်။ သဗ္ဗထာပိ၊ ကုသိုလ်, ဝိပါက်, ကိရိယာဟု ဆိုအပ်သော ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာဖြင့်လည်း။ ပန္နရသ၊ တဆယ့်ငါးပါး ကုန်သော။ ရူပါဝစရ ကုသလ ဝိပါက ကိရိယစိတ္တာနိ၊ ရူပါဝစရ ကုသိုလ်, ရူပါဝစရ ဝိပါက်, ရူပါဝစရ ကိရိယာစိတ်တို့သည်။ သမတ္တာနိ၊ ပြီးကုန်ပြီ။

တနည်းကား—ပန္နရသ၊ တဆယ့်ငါးပါးကုန်သော။ ရူပါဝစရ ကုသလ-ဝိပါက ကိရိယစိတ္တာနိ၊ ရူပါဝစရကုသိုလ်, ရူပါဝစရဝိပါက်, ရူပါဝစရ ကိရိယာစိတ်တို့ကို။ သမတ္တာနိ၊ အကျဉ်းရေတွက်၍ ယူအပ်ကုန်ပြီ။

ရူပစိတ်ပြားပုံ သင်္ဂဟ ဂါထာ

၂၅။ ပဌမာ စျာနဘေဒေန၊ ရူပါဝစရ မာနသံ။
ပုညပါက ကြိယာ ဘေဒါ၊ တံ ပဌဒသမာ ဘဝေ။

၂၅။ ရူပါဝစရမာနသံ၊ ရူပါဝစရစိတ်သည်။ စျာနဘေဒေန၊ ပဌမစျာန် အစရှိသော စျာန်အင်္ဂါတို့နှင့် ယှဉ်သော အပြားဖြင့်။ ပဌမာ=ပဌဝိဓံ၊ ငါးပါး အပြားရှိသည်။ ဘဝေ၊ ဖြစ်၏။

ပုညပါက ကြိယာ ဘေဒါ၊ ကုသိုလ်, ဝိပါက်, ကိရိယာတို့၏ အပြားဖြင့်။ ဝါ၊ ကုသိုလ် အပြား, ဝိပါက်အပြား, ကိရိယာတို့၏ အပြားဖြင့်။ တံ၊ ထိုရူပါဝစရစိတ်သည်။ ပဌဒသမာ=ပဌဒသဝိဓံ၊ တဆယ့်ငါးပါးအပြားရှိသည်။ ဘဝေ၊ ဖြစ်၏။

အရူပါဝစရစိတ် ၁၂-ပါး

၂၆။ အာကာသာနဉ္စာယတန ကုသလစိတ္တံ,
ဝိညာဏဉ္စာယတန ကုသလစိတ္တံ,

အာကိုဋ္ဌညာယတန ကုသလစိတ္တံ,
နေဝသညာ နာသညာယတန ကုသလစိတ္တဥ္စေတိ
ဣမာနိ စတ္တာရိပိ အရူပါဝစရ ကုသလ စိတ္တာနိ နာမ။

အရူပကုသိုလ်စိတ် ၄-ပါး ၂၆။ အာကာသာနဉ္စာယတန ကုသလ စိတ္တဥ္စ၊ အာကာသာနဉ္စာယတန စျာန်နှင့်ယှဉ်သော ကုသိုလ်စိတ်ရင်း။ ဝါ၊ အဆုံးမရှိသော ကောင်းကင် ပညတ်လျှင် အာရုံရှိသော စျာန်နှင့်ယှဉ်သော ကုသိုလ်စိတ်ရင်း။

ဝိညာဏဉ္စာယတန ကုသလ စိတ္တဥ္စ၊ ဝိညာဏဉ္စာယတန စျာန်နှင့်ယှဉ်သော ကုသိုလ်စိတ်ရင်း။ ဝါ၊ အဆုံးမရှိသော ပဌမာရုပ္ပဝိညာဏ်လျှင် အာရုံရှိသော စျာန်နှင့်ယှဉ်သော ကုသိုလ်စိတ်ရင်း။ ဝါ၊ ဒုတိယာရုပ္ပဝိညာဏ်သည် ရောက်အပ်သော ပဌမာရုပ္ပဝိညာဏ်လျှင် အာရုံရှိသော စျာန်နှင့်ယှဉ်သော ကုသိုလ်စိတ်ရင်း။

အာကိုဋ္ဌညာယတန ကုသလစိတ္တဥ္စ၊ အာကိုဋ္ဌညာယတန စျာန်နှင့်ယှဉ်သော ကုသိုလ်စိတ်ရင်း။ ဝါ၊ စိုးစဉ်းမျှ အကြွင်းမရှိသော ပဌမာ-ရုပ္ပဝိညာဏ်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော နတ္ထိဘော ပညတ်လျှင် အာရုံရှိသော စျာန်နှင့်ယှဉ်သော ကုသိုလ်စိတ်ရင်း။

နေဝသညာ နာသညာယတန ကုသလစိတ္တဥ္စ၊ နေဝသညာ နာသညာ-ယတနစျာန်နှင့် ယှဉ်သော ကုသိုလ်စိတ်ရင်း။ ဝါ၊ ရှုန့်ရင်းသော သညာ-ကား မရှိ, သိမ်မွေ့သောသညာ မရှိသည် မဟုတ်သော မနာယတန ဓမ္မယတနဒ္ဒ အကျုံးဝင်သော စျာန်နှင့်ယှဉ်သော ကုသိုလ်စိတ်ရင်း။

ဣတိ=ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ စတ္တာရိပိ၊ လေးပါး အပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဣမာနိ စိတ္တာနိ၊ ဤစိတ်တို့သည်။ အရူပါဝစရကုသလ စိတ္တာနိ နာမ၊ အရူပါဝစရ ကုသိုလ်စိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၂၇။ **အာကာသာနဉ္စာယတန ဝိပါကစိတ္တံ,**
ဝိညာဏဉ္စာယတန ဝိပါကစိတ္တံ,
အာကိုဋ္ဌညာယတန ဝိပါကစိတ္တံ,

နေဝသညာ နာသညာယတန ဝိပါကစိတ္တဥေ္စတိ
ဣမာနိ စတ္တာရိပိ အရူပါဝစရ ဝိပါက စိတ္တာနိ နာမ။

အရူပဝိပါက်စိတ် ၄-ပါး ၂၇။ အာကာသာနဉ္စာယတန ဝိပါက စိတ္တဥ္စ၊ အာကာသာနဉ္စာယတန စျာန်နှင့်ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်၎င်း။ ၀၊ အဆုံးမရှိသော ကောင်းကင်ပညတ်လျှင် အာရုံရှိသော စျာန်နှင့်ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်၎င်း။

ဝိညာဏဉ္စာယတန ဝိပါက စိတ္တဥ္စ၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနစျာန်နှင့်ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်၎င်း။ ၀၊ အဆုံးမရှိသော ပဌမာရုပ္ပဝိညာဏ်လျှင် အာရုံရှိသော စျာန်နှင့်ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်၎င်း။ ၀၊ ဒုတိယာရုပ္ပ ဝိညာဏ်သည် ရောက်အပ်သော ပဌမာရုပ္ပဝိညာဏ်လျှင် အာရုံရှိသော စျာန်နှင့်ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်၎င်း။

အာကိဉ္စညာယတန ဝိပါကစိတ္တဥ္စ၊ အာကိဉ္စညာယတနစျာန်နှင့်ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်၎င်း။ ၀၊ စိုးစဉ်းမျှ အကြွင်းမရှိသော ပဌမာရုပ္ပ ဝိညာဏ်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော နတ္ထိဘောပညတ်လျှင် အာရုံရှိသော စျာန်နှင့်ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်၎င်း။

နေဝသညာ နာသညာယတန ဝိပါကစိတ္တဥ္စ၊ နေဝသညာနာသညာ-ယတနစျာန်နှင့်ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်၎င်း။ ၀၊ ရှုန့်ရင်းသောသညာကား မရှိ, သိမ်မွေ့သော သညာ မရှိသည် မဟုတ်သော မနာယတန ဓမ္မာယတနဠ် အကျုံးဝင်သော စျာန်နှင့်ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်၎င်း။

ဣတိ=ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ စတ္တာရိပိ၊ လေးပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဣမာနိ စိတ္တာနိ၊ ဤစိတ်တို့သည်။ အရူပါဝစရ ဝိပါက စိတ္တာနိ နာမ၊ အရူပါဝစရဝိပါက်စိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၂၇။ အာကာသာနဉ္စာယတန ကိရိယစိတ္တံ,
ဝိညာဏဉ္စာယတန ကိရိယစိတ္တံ,
အာကိဉ္စညာယတန ကိရိယစိတ္တံ,

နေဝသညာ နာသညာယတန ကိရိယစိတ္တဥ္စေတိ
ဣမာနိ စတ္တာရိပိ အရူပါဝစရ ကိရိယစိတ္တာနိ နာမ။

အရူပကိရိယာစိတ် ၄-ပါး ၂၇။ အာကာသာနဉ္စာယတန ကိရိယစိတ္တဥ္စ၊ အာကာသာနဉ္စာယတနစျာန်နှင့် ယှဉ်သော ကိရိယာစိတ်ဎင်း။ ဝါ၊ အဆုံးမရှိသော ကောင်းကင်ပညတ်လျှင် အာရုံရှိသော စျာန်နှင့်ယှဉ်သော ကိရိယာစိတ်ဎင်း။

ဝိညာဏဉ္စာယတန ကိရိယစိတ္တဥ္စ၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနစျာန်နှင့် ယှဉ်သော ကိရိယာစိတ်ဎင်း။ ဝါ၊ အဆုံးမရှိသော ပဌမာရုပ္ပဝိညာဏ်လျှင် အာရုံရှိသော စျာန်နှင့်ယှဉ်သော ကိရိယာစိတ်ဎင်း။ ဝါ၊ ဒုတိယာရုပ္ပ-ဝိညာဏ်သည် ရောက်အပ်သော ပဌမာရုပ္ပဝိညာဏ်လျှင် အာရုံရှိသော စျာန်နှင့်ယှဉ်သော ကိရိယာစိတ်ဎင်း။

အာကိဉ္စညာယတန ကိရိယစိတ္တဥ္စ၊ အာကိဉ္စညာယတနစျာန်နှင့် ယှဉ်သော ကိရိယာစိတ်ဎင်း။ ဝါ၊ စိုးစဉ်းမျှ အကြွင်းမရှိသော ပဌမာရုပ္ပ-ဝိညာဏ်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော နတ္ထိဘောပညတ်လျှင် အာရုံရှိသော စျာန်နှင့်ယှဉ်သော ကိရိယာစိတ်ဎင်း။

နေဝသညာ နာသညာယတန ကိရိယစိတ္တဥ္စ၊ နေဝသညာနာသညာ-ယတနစျာန်နှင့် ယှဉ်သော ကိရိယာစိတ်ဎင်း။ ဝါ၊ ရှုန့်ရင်းသော သညာ-ကား မရှိ, သိမ်မွေ့သော သညာ မရှိသည် မဟုတ်သော မနာယတန ဓမ္မာယတနဥ် အကျုံးဝင်သော စျာန်နှင့်ယှဉ်သော ကိရိယာစိတ်ဎင်း။

ဣတိ=ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ စတ္တာရိပိ၊ လေးပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဣမာနိ စိတ္တာနိ၊ ဤစိတ်တို့သည်။ အရူပါဝစရ ကိရိယစိတ္တာနိ နာမ၊ အရူပါဝစရကိရိယာစိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

အရူပစိတ် နိဂုံး

၂၉။ ဣစ္စေဝံ သဗ္ဗထာပိ ဒ္ဝါဒသ အရူပါဝစရ ကုသလ ဝိပါက-ကိရိယ စိတ္တာနိ သမတ္တာနိ။

အဘိ-သင်္ဂ ၃—ပ-မ-ဗ-သ-စ

၂၉။ ဣစ္ဆေဝံ=ဣတိ ဧဝံ ယထာဝုတ္တနယေန၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့်။ သဗ္ဗထာပိ၊ ကုသိုလ်, ဝိပါက်, ကိရိယာဟု ဆိုအပ်သော ခပ်သမ်းသော အခြင်းအရာဖြင့်လည်း။ ဒ္ဝါဒသ၊ တဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။ အရူပါဝစရ ကုသလ ဝိပါက ကိရိယစိတ္တာနိ၊ အရူပါဝစရ ကုသိုလ်, အရူပါဝစရ ဝိပါက်, အရူပါဝစရ ကိရိယာ စိတ်ဟူသည်။ သမတ္တာနိ၊ ပြီးကုန်ပြီ။

တနည်းကား—ဒ္ဝါဒသ၊တဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။ အရူပါဝစရ ကုသလ-ဝိပါကကိရိယစိတ္တာနိ၊ အရူပါဝစရကုသိုလ်, အရူပါဝစရဝိပါက်, အရူပါဝစရ ကိရိယာစိတ်ဟူကို။ သမတ္တာနိ၊ အကျဉ်းရေတွက်၍ ယူအပ်ကုန်ပြီ။

အရူပစိတ်ပြားပုံ သင်္ဂဟ ဂါထာ

၃၀။ အာလမ္မဏပ္ပဘေဒေန၊ စတုဓာ ရူပ္ပမာနသံ။
ပုညပါက ကြိယာ ဘေဒါ၊ ပုန ဒ္ဝါဒသဓာ ဌိတံ။

၃၀။ အာရုပ္ပမာနသံ၊ အရူပါဝစရစိတ်သည်။ အာလမ္မဏပ္ပဘေဒေန၊ ကောင်းကင်အာရုံ အစရှိသော လေးပါးသော အာရုံတို့၏ အပြားဖြင့်။ စတုဓာ=စတူဟိ ပကာရေဟိ၊ လေးပါးသော အပြားတို့ဖြင့်။ ဌိတံ၊ တည်၏။

ပုန၊ တဖန်။ ပုညပါက ကိရိယာ ဘေဒါ၊ ကုသိုလ်, ဝိပါက်, ကိရိယာတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ ဝါ၊ ကုသိုလ်အပြား, ဝိပါက်အပြား, ကိရိယာအပြားဖြင့်။ ဒ္ဝါဒသဓာ=ဒ္ဝါဒသဟိ ပကာရေဟိ၊ တဆယ့်နှစ်ပါးသော အပြားတို့ဖြင့်။ ဌိတံ၊ တည်၏။

လောကုတ္တရာစိတ် ဂ-ပါး

၃၁။ သောတာပတ္တိ မဂ္ဂ စိတ္တံ,
သကဒါဂါမိ မဂ္ဂ စိတ္တံ,
အနာဂါမိ မဂ္ဂ စိတ္တံ,
အရဟတ္တ မဂ္ဂ စိတ္တဉ္စေတိ
ဣမာနိ စတ္တာရိပိ လောကုတ္တရ ကုသလ စိတ္တာနိ နာမ။

မဂ်စိတ် ၄-ပါး ၃၁။ သောတာပတ္တိ မဂ္ဂ စိတ္တဥ္စ၊ သောတာပတ္တိ မဂ်နှင့် ယှဉ်သော စိတ်ရင်း။ ဝါ၊ နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော မဟာသမုဒ္ဒရာသို့ စီးတတ်သော မဂ္ဂင် ရှစ်ပါးသို့ ရှေးဦးစွာ ရောက်ခြင်းဖြင့် ရအာပ်သော မဂ်နှင့်ယှဉ်သော စိတ်ရင်း။ ဝါ၊ နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော မဟာသမုဒ္ဒရာသို့ စီးတတ်သော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသို့ ရှေးဦးစွာ ရောက်ခြင်းရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏ မဂ်နှင့်ယှဉ်သော စိတ်ရင်း။

သကဒါဂါမိမဂ္ဂစိတ္တဥ္စ၊ သကဒါဂါမိမဂ်နှင့်ယှဉ်သော စိတ်ရင်း။ ဝါ၊ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ဤလူ့ဘုံသို့ တကြိမ်သာ လာသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ မဂ်နှင့် ယှဉ်သော စိတ်ရင်း။

အနာဂါမိ မဂ္ဂ စိတ္တဥ္စ၊ အနာဂါမိ မဂ်နှင့်ယှဉ်သော စိတ်ရင်း။ ဝါ၊ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ဤကာမဘုံသို့ မလာသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ မဂ်နှင့်ယှဉ်သော စိတ်ရင်း။

အရဟတ္တမဂ္ဂစိတ္တဥ္စ၊ အရဟတ္တမဂ်နှင့် ယှဉ်သောစိတ်ရင်း။ ဝါ၊ ပူဇော်အထူးကို ခံထိုက်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော အရဟတ္တဖိုလ်၏ အကြောင်းဖြစ်သော မဂ်နှင့်ယှဉ်သော စိတ်ရင်း။

ဣတိ=ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ စတ္တာရိပိ၊ လေးပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဣမာနိ စိတ္တာနိ၊ ဤစိတ်တို့သည်။ လောကုတ္တရ ကုသလ စိတ္တာနိ နာမ၊ လောကုတ္တရာ ကုသိုလ်စိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၃၂။ သောတာပတ္တိ ဖလ စိတ္တံ,
သကဒါဂါမိ ဖလ စိတ္တံ,
အနာဂါမိ ဖလ စိတ္တံ,
အရဟတ္တ ဖလ စိတ္တဉ္စေတ
ဣမာနိ စတ္တာရိပိ လောကုတ္တရ ဝိပါက စိတ္တာနိ နာမ။

ဖိုလ်စိတ် ၄-ပါး ၃၂။ သောတာပတ္တိ ဖလ စိတ္တဥ္စ၊ သောတာပတ္တိ ဖိုလ်စိတ်ရင်း။ ဝါ၊ နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော မဟာသမုဒ္ဒရာသို့ စီးတတ်သော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသို့ ရှေးဦးစွာရောက်ခြင်းဖြင့် ရအာပ်

သော အကျိုးဖြစ်သောစိတ်ဌာန်း။ ဝါ၊ အကျိုးဌ (ဖြစ်သော)စိတ်ဌာန် ။ ဝါ၊ အကျိုးဟု ဆိုအပ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိ အစရှိသည်တို့နှင့် ယှဉ်သောစိတ်ဌာန်း။ ဝါ၊ နိဗ္ဗာန် တည်းဟူသော မဟာသမုဒ္ဒရာသို့ စီးတတ်သော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသို့ ရှေးဦးစွာ ရောက်ခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အကျိုးဖြစ်သောစိတ်ဌာန်း။ ဝါ၊ အကျိုးဌ (ဖြစ်သော) စိတ်ဌာန်း။ ဝါ၊ အကျိုးဟု ဆိုအပ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိ အစရှိသည်တို့နှင့် ယှဉ်သောစိတ်ဌာန်း။

သကဒါဂါမိဖလစိတ္တဉ္စ၊ သကဒါဂါမိဖိုလ်စိတ်ဌာန်း။ ဝါ၊ ပဋ္ဌိသန္ဓေ အားဖြင့် ဤလူ့ဘုံသို့ တကြိမ်သာ လာသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အကျိုးဖြစ်သော စိတ်ဌာန်း။ ဝါ အကျိုးဌ(ဖြစ်သော)စိတ်ဌာန်း။ ဝါ၊ အကျိုးဟု ဆိုအပ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိ အစရှိသည်တို့နှင့် ယှဉ်သောစိတ်ဌာန်း။

အနာဂါမိ ဖလ စိတ္တဉ္စ၊ အနာဂါမိဖိုလ် စိတ်ဌာန်း။ ဝါ၊ ပဋ္ဌိသန္ဓေ အားဖြင့် ဤကာမဘုံသို့ မလာသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အကျိုးဖြစ်သော စိတ်ဌာန်း။ ဝါ၊ အကျိုးဌ(ဖြစ်သော)စိတ်ဌာန်း။ ဝါ၊ အကျိုးဟု ဆိုအပ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိ အစရှိသည်တို့နှင့် ယှဉ်သောစိတ်ဌာန်း။

အရဟတ္တ ဖလစိတ္တဉ္စ၊ အရဟတ္တဖိုလ် စိတ်ဌာန်း။ ဝါ၊ ပူဇော်အထူးကို ခံထိုက်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော အကျိုးဖြစ်သော စိတ်ဌာန်း။ ဝါ၊ အကျိုးဌ (ဖြစ်သော) စိတ်ဌာန်း။ ဝါ၊ အကျိုးဟု ဆိုအပ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိအစရှိသည်တို့နှင့် ယှဉ်သောစိတ်ဌာန်း။

ဣတိ=ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ စတ္တာရိပိ၊ လေးပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဣမာနိ စိတ္တာနိ၊ ဤစိတ်တို့သည်။ လောကုတ္တရဝိပါက စိတ္တာနိ နာမ၊ လောကုတ္တရာ ဝိပါက်စိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

လောကုတ္တရာစိတ် နိဂုံး

၃၃။ ဣစ္စေဝံ သဗ္ဗထာပိ အဋ္ဌ လောကုတ္တရ ကုသလ ဝိပါက စိတ္တာနိ သမတ္တာနိ။

၃၃။ ဣစ္စေဝံ=ဣတိ ဧဝံ ယထာဝုတ္တနယေန၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့်။ သဗ္ဗထာပိ၊ ကုသိုလ်, ဝိပါက်ဟု ဆိုအပ်သော

ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာဖြင့်လည်း။ အဋ္ဌ၊ ရှစ်ပါးကုန်သော။ လော-ကုတ္တရ ကုသလ ဝိပါက စိတ္တာနိ၊ လောကုတ္တရာ ကုသိုလ်, လောကုတ္တရာ ဝိပါက်စိတ်တို့သည်။ သမတ္တာနိ၊ ပြီးကုန်ပြီ။

တနည်းကား—အဋ္ဌ၊ ရှစ်ပါးကုန်သော။ လောကုတ္တရ ကုသလ ဝိပါက-စိတ္တာနိ၊ လောကုတ္တရာကုသိုလ်,လောကုတ္တရာဝိပါက်စိတ်တို့ကို။ သမတ္တာနိ၊ အကျဉ်းရေတွက်၍ ယူအပ်ကုန်ပြီ။

လောကုတ္တရာစိတ်ပြားပုံ သင်္ဂဟ ဂါထာ

၃၄။ စတုမဂ္ဂပ္ပဘေဒေန၊ စတုဓာ ကုသလံ တထာ။
ပါကံ တဿ ဖလတ္တာတိ၊ အဋ္ဌဓာ နုတ္တရံ မတံ။

၃၄။ ကုသလံ၊ လောကုတ္တရာ ကုသိုလ်စိတ်သည်။ စတုမဂ္ဂပ္ပဘေဒေန၊ လေးပါးအပြားရှိသော သောတာပတ္တိမဂ် အစရှိကုန်သော အဋ္ဌင်္ဂိက-မဂ်တို့နှင့်ယှဉ်သော အပြားဖြင့်။ စတုဓာ=စတုဗိဓံ၊ လေးပါး အပြား ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

တထာ၊ ထို့အတူ။ ပါကံ၊ လောကုတ္တရာ ဝိပါက်စိတ်သည်။ တဿ= တသ္မေ၀၊ ထိုကုသိုလ်စိတ်၏သာလျှင်။ ပါကဿ၊ ဝိပါက်စိတ်၏။ ဖလတ္တာ၊ အကျိုး၏ အဖြစ်ကြောင့်။ စတုဓာ-=စတုဗိဓံ၊ လေးပါး အပြား ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အနုတ္တရံ၊ လောကုတ္တရာစိတ်ကို။ အဋ္ဌဓာ=အဋ္ဌဝိဓံ ဣတိ၊ ရှစ်ပါး အပြားရှိ၏ဟူ၍။ မတံ၊ သိအပ်၏။

စိတ်အကျဉ်း ဂဋ-ပါး

၃၅။ ဒ္ဝါဒသာ ကုသလာနေ၀ံ၊ ကုသလာနေက ဝီသတိ။
ဆတ္တိံသေ ဝိပါကာနိ၊ ကြိယစိတ္တာနိ ဝီသတိ။

ဇာတ်အားဖြင့် ရေတွက်ခြင်း ၃၅။ ဧ၀ံ=ယထာ ဝုတ္တနယေန၊ အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်း ဖြင့်။ အကုသလာနိ၊ အကုသိုလ်စိတ်ဟူသည်။ ဒ္ဝါဒသ=ဒ္ဝါဒသ ဧ၀၊ တဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိကုန်သည်သာလျှင်။ သိယုံ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ကုသလာနိ၊ ကုသိုလ်စိတ်တို့သည်။ ဧကဝိသတိ၊ နှစ်ဆယ့်တပါး အပြား ရှိကုန်သည်။ သိယုံ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဝိပါကာနိ၊ ဝိပါက်စိတ်တို့သည်။ ဆတ္တိံသ၊ သုံးဆယ့်ခြောက်ပါး အပြားရှိကုန်သည်။ သိယုံ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ကြိယစိတ္တာနိ၊ ကိရိယာစိတ်တို့သည်။ ဝိသတိဝေ၊ နှစ်ဆယ် အတိုင်း အရှည်ရှိသည်သာလျှင်။ သိယုံ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၃၆။ စတုပညာသဝေ ကာမေ၊ ရူပေ ပန္နရသိ'ရယေ။
စိတ္တာနိ ဒ္ဒါဒသာရူပေ၊ အဋ္ဌဝေ နုတ္တရေ တထာ။

ဘုံအားဖြင့် ရေတွက်ခြင်း ၃၆။ ကာမေ၊ ကာမတဆယ့်ဘုံ၌။ အဝ-
စရာနိ၊ မျှားသောအားဖြင့် ကျင်လည်
တတ် ဖြစ်တတ်ကုန်သော။ စိတ္တာနိ၊ စိတ်တို့ကို။ စတုပညာသဝေ၊ ငါးဆယ့်
လေးပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ ပရမတ္ထဝိဒူ၊ ပရမတ်ကို သိတော်မူသော
မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣရယေ၊ ဟောတော်မူ၏။

ရူပေ၊ အသညသတ် ကြဉ်သော ရူပ တဆယ့်ငါးဘုံ၌။ အဝစရာနိ၊
မျှားသောအားဖြင့် ကျင်လည်တတ် ဖြစ်တတ်ကုန်သော။ စိတ္တာနိ၊ စိတ်
တို့ကို။ ပန္နရသ၊ တဆယ့်ငါးပါး အပြားရှိကုန်၏ ဟူ၍။ ပရမတ္ထဝိဒူ၊
ပရမတ်ကို သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣရယေ၊ ဟောတော်
မူ၏။

အရူပေ၊ အရူပလေးဘုံ၌။ အဝစရာနိ၊ မျှားသောအားဖြင့် ကျင်လည်
တတ် ဖြစ်တတ်ကုန်သော။ စိတ္တာနိ၊ စိတ်တို့ကို။ ဒ္ဒါဒသ၊ တဆယ့်နှစ်ပါး
အပြားရှိကုန်၏ ဟူ၍။ ပရမတ္ထဝိဒူ၊ ပရမတ်ကို သိတော်မူသော မြတ်စွာ
ဘုရားသည်။ ဣရယေ၊ ဟောတော်မူ၏။

တထာ ပန၊ မုချာဝေရမ္မတပါး ဥပစာဝေရကို ဆိုအံ့။ အနုတ္တရေ၊
လောကုတ္တရာ တရား ကိုးပါးအပေါင်း၌။ သမဘိနိဝိဋ္ဌာနိ၊ ကောင်းစွာ
အကျုံးဝင်ကုန်သော။ စိတ္တာနိ၊ စိတ်တို့ကို။ အဋ္ဌဝ၊ ရှစ်ပါး အပြားရှိ

ကုန်၏ဟူ၍။ ပရမတ္ထဝိဒူ၊ ပရမတ်ကို သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဤရယေ၊ ဟောတော်မူ၏။

တနည်းကား—ကာမေ=ကာမာဝစရာနိ၊ ကာမတဆယ့်တဘုံ၌ မျှားသောအားဖြင့် ကျင်လည်တတ် ဖြစ်တတ်ကုန်သော။ စိတ္တာနိ၊ စိတ်တို့ကို။ စဘုပညာသဓာ၊ ငါးဆယ့်လေးပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ ပရမတ္ထဝိဒူ၊ ပရမတ်ကို သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဤရယေ၊ ဟောတော်မူ၏။

ရူပေ=ရူပါဝစရာနိ၊ အသညသတ် ကြဉ်သော ရူပ တဆယ့်ငါးဘုံ၌ မျှားသောအားဖြင့် ကျင်လည်တတ် ဖြစ်တတ်ကုန်သော။ စိတ္တာနိ၊ စိတ်တို့ကို။ ပန္နရသ၊ တဆယ့်ငါးပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ ပရမတ္ထဝိဒူ၊ ပရမတ်ကို သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဤရယေ၊ ဟောတော်မူ၏။

အရူပေ=အရူပါဝစရာနိ၊ အရူပလေးဘုံ၌ မျှားသောအားဖြင့် ကျင်လည်တတ် ဖြစ်တတ်ကုန်သော။ စိတ္တာနိ၊ စိတ်တို့ကို။ ဒ္ဒါဒသ၊ တဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ ပရမတ္ထဝိဒူ၊ ပရမတ်ကို သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဤရယေ၊ ဟောတော်မူ၏။

တထာ၊ ထိုမှတပါး။ အနုတ္တရေ=အနုတ္တရာနိ၊ လောကုတ္တရာ ဖြစ်ကုန်သော။ စိဘ္ဘာနိ ပန၊ စိတ်တို့ကုဟား။ အဋ္ဌဓာ၊ ရှစ်ပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ ပရမတ္ထဝိဒူ၊ ပရမတ်ကို သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဤရယေ၊ ဟောတော်မူ၏။

စိတ်အကျဉ်းအကျယ် သင်္ဂဟ ဂါထာ

၃၇။ ဣတ္ထ မေကူန နဝုတိ–ပဘေဒံ ပန မာနသံ။
ဧကဝီသသတံ ဝါထ၊ ဝိဘဇန္တိ ဝိစက္ခဏာ။

၃၇။ ပန၊ အစိတ်မှတပါး အပေါင်းကို ဆိုအံ့။ မာနသံ၊ စိတ်ကို။ ဣတ္ထံ=ယထာဝုတ္တဘေဒေန၊ အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဇာတိဘေဒ, ဘူမိဘေဒ အပြားအားဖြင့်။ ဧကူန နဝုတိ ပဘေဒံ၊ တခုယုတ်

ကိုးဆယ် အပြားရှိသည်ကို။ ကတ္တာ၊ ပြု၍။ ဝိစက္ခဏာ၊ ပညာရှိတို့သည်။ ဝိဘဇန္တိ၊ ဝေဘန်ကုန်၏။

အထဝါ၊တနည်းကား။ ကေဝိသသတံ၊ တရာ့နှစ်ဆယ့်တပါး အပြားရှိသည်ကို။ ကတ္တာ၊ ပြု၍။ ဝိစက္ခဏာ၊ ပညာရှိတို့သည်။ ဝိဘဇန္တိ၊ ဝေဘန်ကုန်၏။

စိတ်အကျယ် ၁၂၁-ပါး

၃၈။ ကထမေကူန နဝုတိဝိဓံ စိတ္တံ ကေဝိသ သတံ ဟောတိ။

၃၈။ ကေကူန နဝုတိဝိဓံ၊ တခုယုတ် ကိုးဆယ် အပြားရှိသော။ စိတ္တံ၊ စိတ်သည်။ ကေဝိသ သတံ၊ တရာ့နှစ်ဆယ့်တပါး အပြားရှိသည်။ ကထံ ဟောတိ၊ အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း ဟူမူကား။

လောကုတ္တရာစိတ် အကျယ်-၄၀

ဝိတက္ကဝိစာရ ပီတိ သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ ပဌမဈာနသော-
တာပတ္တိ မဂ္ဂစိတ္တံ။
ဝိစာရ ပီတိ သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ ဒုတိယဈာန သောတာပတ္တိ
မဂ္ဂစိတ္တံ။
ပီတိ သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ တတိယဈာန သောတာပတ္တိ မဂ္ဂ-
စိတ္တံ။
သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ စတုတ္ထဈာန သောတာပတ္တိ မဂ္ဂစိတ္တံ။
ဥပေက္ခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ ပဉ္စမဈာန သောတာပတ္တိ မဂ္ဂစိတ္တဥေတိ
ဣမာနိ ပဉ္စပိ သောတာပတ္တိ မဂ္ဂ စိတ္တာနိ နာမ။

သောတာပတ္တိမဂ်စိတ် ၅-ပါး။ ။ဝိတက္ကဝိစာရ ပီတိ သုခေ ကဂ္ဂတာ-
သဟိတံ၊ ဝိတက်, ဝိစာရ, ပီတိ, သုခ, ဧကဂ္ဂတာ တည်းဟူသော စျာန် အင်္ဂါငါးပါးနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ ပဌမ-ဈာန သောတာပတ္တိ မဂ္ဂစိတ္တဥ၊ ပဌမစျာန်နှင့် ယှဉ်သော သောတာပတ္တိ မဂ်စိတ်ရင်း။

ဝိစာရ ပီတိ သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊ ဝိစာရ, ပီတိ, သုခ, ဧကဂ္ဂတာ တည်းဟူသော စျာန်အင်္ဂါလေးပါးနှင့် တကွဖြစ်သော။ ဒုတိယဈာန-သောတာပတ္တိမဂ္ဂစိတ္တဥ၊ ဒုတိယစျာန်နှင့် ယှဉ်သော သောတာပတ္တိမဂ်စိတ်ဌင်း။

ပီတိ သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊ ပီတိ, သုခ, ဧကဂ္ဂတာ တည်းဟူသော စျာန် အင်္ဂါသုံးပါးနှင့် တကွဖြစ်သော။ တတိယဈာန သောတာပတ္တိ-မဂ္ဂစိတ္တဥ၊ တတိယစျာန်နှင့်ယှဉ်သော သောတာပတ္တိမဂ်စိတ်ဌင်း။

သုခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊ သုခ, ဧကဂ္ဂတာတည်းဟူသော စျာန်အင်္ဂါနှစ်ပါးနှင့်တကွဖြစ်သော။ စတုတ္ထဈာန သောတာပတ္တိ မဂ္ဂစိတ္တဥ၊ စတုတ္ထ-စျာန်နှင့် ယှဉ်သော သောတာပတ္တိ မဂ်စိတ်ဌင်း။

ဥပေက္ခေ ကဂ္ဂတာ သဟိတံ၊ ဥပေက္ခာ, ဧကဂ္ဂတာ တည်းဟူသော စျာန်အင်္ဂါနှစ်ပါးနှင့်တကွဖြစ်သော။ ပဉ္စမဈာန သောတာပတ္တိ မဂ္ဂစိတ္တဥ၊ ပဉ္စမစျာန်နှင့်ယှဉ်သော သောတာပတ္တိ မဂ်စိတ်ဌင်း။

ဣတိ=ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ ပဉ္စပိ၊ ငါးပါး အပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဣမာနိ စိတ္တာနိ၊ ဤစိတ်တို့သည်။ သောတာပတ္တိ မဂ္ဂစိတ္တာနိ နာမ၊ သောတာပတ္တိ မဂ်စိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၃၉။ တထာ သကဒါဂါမိမဂ္ဂ အနာဂါမိမဂ္ဂ အရဟတ္တမဂ္ဂစိတ္တဥ္စေတိ သမဝီသတိ မဂ္ဂစိတ္တာနိ။

၄၀။ တထာ ဖလစိတ္တာနိ စေတိ သမစတ္တာလီသ လောကုတ္တရစိတ္တာနိ ဘဝန္တိတိ။

အထက်မဂ်စိတ် ၁၅-ပါးနှင့် ဖိုလ်စိတ် ၂၀-ပါး ၃၉။ သကဒါဂါမိမဂ္ဂ အနာဂါမိမဂ္ဂ အရ-ဟတ္တမဂ္ဂ စိတ္တဥ၊ သကဒါဂါမိမဂ်, အနာဂါမိမဂ်, အရဟတ္တမဂ် စိတ်သည်လည်း။ (ပါဠိအခ္ခါရှိတိုင်း ပေးမှုကား—သကဒါဂါမိမဂ္ဂစိတ္တဥ၊ သကဒါ-ဂါမိ မဂ်စိတ်သည်ဌင်း။ အနာဂါမိမဂ္ဂစိတ္တဥ၊ အနာဂါမိမဂ်စိတ်သည်ဌင်း၊ အရဟတ္တမဂ္ဂစိတ္တဥ၊ အရဟတ္တမဂ်စိတ်သည်ဌင်း။) တထာ၊ ထိုအတူ။ ပဉ္စ-

ပဋ္ဌဝိဓံ၊ ငါးပါး-ငါးပါး အပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ သမဝိသတိ၊ အမျှ နှစ်ဆယ်သော။ မဂ္ဂစိတ္တာနိ၊ မဂ်စိတ်တို့လည်းကောင်း။

၄၀။ တထာ၊ ထိုအတူ အမျှနှစ်ဆယ်သော။ ဖလစိတ္တာနိ စ၊ ဖိုလ်စိတ်တို့လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ လောကုတ္တရစိတ္တာနိ၊ လောကုတ္တရာစိတ်တို့သည်။သမစတ္တာလီသ၊ အမျှလေးဆယ်တို့သည်။ ဘဝန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

ဣတိ တသ္မာ၊ ထိုသို့ မဂ်စိတ်နှစ်ဆယ် ဖိုလ်စိတ်နှစ်ဆယ် ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဧကူန နဝုတိဝိဓံ၊ တဒုယုတ် ကိုးဆယ် အပြားရှိသော။ စိတ္တံ၊ စိတ်သည်။ ကေဝိသ သတံ၊ တရာ့နှစ်ဆယ့်တပါး အပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

လောကုတ္တရာစိတ်ပြားပုံ သင်္ဂဟ ဂါထာ

၄၁။ စျာနင်္ဂယောဂ ဘေဒေန၊ ကတ္ဝေကေကံ တု ပဋ္ဌဝေ။
ဝုဋ္ဌတာ နုတ္တရံ ဝိတ္တံ၊ စတ္တာလီသဝိဓန္တိ စ။

၄၁။ ပါဒကဈာန သမ္မသိတဈာန ပုဂ္ဂလဈာသယေသု၊ ပါဒကစျာန် သမ္မသိတစျာန် ပုဂ္ဂလဈာသယတို့တွင်။ ဧကေက သဒိသတ္တာ၊ တပါးတပါး နှင့် တူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဧကေကံ၊ တဒုတဒုသော လောကုတ္တရာစိတ်ကို။ စျာနင်္ဂယောဂဘေဒေန၊ ပဌမစျာန် အစရှိသော စျာန်အင်္ဂါတို့နှင့်ယှဉ်သော အပြားဖြင့်။ ပဋ္ဌဝေ=ပဋ္ဌဝိဓံ၊ ငါးပါး အပြားရှိသည်ကို။ ကတ္ဝာ တု=ကတ္ဝာ ဧဝ၊ ပြု၍သာလျှင်။ အနုတ္တရံ၊ လောကုတ္တရာဖြစ်သော။ စိတ္တံ၊ စိတ်ကို။ စတ္တာလီသဝိဓန္တိ စ၊ လေးဆယ်အပြား ရှိ၏ဟူ၍လည်း။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

လောကီ လောကုတ္တရာ စျာန်စိတ်အပေါင်း

၄၂။ ယထာ စ ရူပါဝစရံ၊ ဂယှတာနုတ္တရံ တထာ။
ပဌမာဒိဈာနဘေဒေ၊ အာရုပ္ပဌာပိ ပဋ္ဌမေ။

၄၃။ ဧကာဒသဝိဓံ တသ္မာ၊ ပဌမာဒိက မိရိတံ။
စျာနမေကေက မန္တေ တု၊ တေဝိသတိဝိဓံ ဘဝေ။

ဈာန်စိတ်ပြားခြင်းအကြောင်း ၄၂။ ရူပါဝစရဠ၊ ရူပါဝစရစိတ်ကိုရင်း။ အနုတ္တရဠ၊ လောကုတ္တရာစိတ်ကိုရင်း။ ပဌမာဒိဈာနဘေဒေ = ပဌမာဒိဈာနဘေဒေန၊ ပဌမဈာန် အစရှိသော ဈာန်အင်္ဂါတို့နှင့် ယှဉ်သော အပြားအားဖြင့်။ ဂယှတိ ယထာ၊ ဆိုအပ်သကဲ့သို့။

တထာ၊ ထို့အတူ။ အာရုပ္ပဠာပိ၊ အရူပါဝစရစိတ် တဆယ့်နှစ်ခုကိုလည်း။ ဥပေက္ခေ ကဂ္ဂတာယောဂေန၊ ဥပေက္ခာ, ဧကဂ္ဂတာနှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်။ ဝါ၊ ဥပေက္ခာ, ဧကဂ္ဂတာနှင့် ယှဉ်သည်ဖြစ်၍။ အင်္ဂသမတာယ၊ ဈာန်အင်္ဂါတူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပဠမေ=ပဌမဈာနဘာဝေန၊ ပဌမဈာန်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော ဝေါဟာရဖြင့်။ ယသ္မာ၊ အကြင့်ကြောင့်။ ဂယှတိ၊ ဆိုအပ်၏။

တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ပဌမာဒိကံ၊ ပဌမဈာန် အစရှိသော။ ဧကေကံ၊ တခုတခုသော။ ဈာနံ၊ ဈာန်စိတ်ကို။ ဧကာဒသဝိဓံ၊ တဆယ့်တပါး အပြားရှိ၏ ဟူ၍။ ဣရိတံ၊ မိန့်အပ်၏။

အန္တေ တု=အန္တံ ပန၊ အဆုံးဖြစ်သော ပဌမဈာန်စိတ်သည်ကား။ တေဝီသတိဝိဓံ၊ နှစ်ဆယ့်သုံးပါး အပြားရှိသည်။ ဘဝေ၊ ဖြစ်၏။

ကုသိုလ် ဝိပါက် အကျယ်နှင့် စိတ်အကျယ်

၄၃။ သတ္တတ္တိံသ ဝိဓံ ပုညံ၊ ဒ္ဒိပညာသ ဝိဓံ တထာ။
ပါကမိစ္စာဟု စိတ္တာနိ၊ ဧကဝီသသတံ ဗုဓာ။

၄၃။ ပုညံ၊ ကုသိုလ်စိတ်သည်။ သတ္တတ္တိံသဝိဓံ၊ သုံးဆယ့်ခုနစ်ပါး အပြားရှိသည်။ ဘဝေ၊ ဖြစ်၏။

တထာ၊ ထို့မျှို။ ပါကံ၊ ဝိပါက်စိတ်သည်။ ဒ္ဒိပညာသဝိဓံ၊ ငါးဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိသည်။ ဘဝေ၊ ဖြစ်၏။

ဣတိ တသ္မာ၊ ထိုသို့ ကုသိုလ်စိတ် သုံးဆယ့်ခုနစ်ပါး, ဝိပါက်စိတ် ငါးဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ စိတ္တာနိ၊ စိတ်ဘို့ကို။

ဇကဝိသ သတံ၊ တရာ့နှစ်ဆယ့်တပါး အပြားရှိ၏ ဟူ၍။ ဗုဒ္ဓ၀ေ၊ ပညာ ရှိတို့သည်။ အာဟု၊ ဆိုကုန်ပြီ။ ဝါ-အာဟု=ကထေန္တိ၊ ဆိုကုန်၏။

စိတ်ပိုင်း နိဂုံး

ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟေ စိတ္တသင်္ဂဟ ဝိဘာဂေါ နာမ ပဌမော ပရိစ္ဆေဒေါ။

အဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂဟေ၊ အဘိဓမ္မာ ခုနစ်ကျမ်းခ္ဍ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော အနက်တို့ကို အနက်တို့၏ အကျဉ်းအားဖြင့် ယူရာ ယူကြောင်း သင်ဂ္ဂိဟ်ရာ သင်ဂ္ဂိဟ်ကြောင်း ဖြစ်ခြင်းကြောင့် အဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂဟ အမည် ရှိသော ကျမ်းခ္ဍ။စိတ္တသင်္ဂဟ ဝိဘာဂေါ နာမ၊ စိတ္တသင်္ဂဟကို ဝေဘန်ရာ ဝေဘန်ကြောင်း မည်သော။ ပဌမော၊ ရှေးဦးစွာသော။ ပရိစ္ဆေဒေါ၊ အပိုင်းအခြားသည်။ ဣတိ=သမတ္တာ၊ ပြီးပြီ။

စိတ်ပိုင်း ပြီး၏။

၂-စေတသိက်ဝိုင်း

စေတသိက် လက္ခဏာ ၄-ပါး

၁။ ကေ့ပ္ပါဒ နိရောဓာ စ၊ ကောလမ္မဏ ဝတ္ထုကာ။
စေတောယုတ္တာ ဒ္ဒိပညာသ၊ မ္မာ စေတသိကာ မတာ။

၁။ ကေ့ပ္ပါဒ နိရောဓာ စ၊ စိတ်နှင့်တကွ ဖြစ်ခြင်း, တကွချုပ်ခြင်းလည်း ရှိကုန်ထသော။ ကောလမ္မဏ ဝတ္ထုကာ စ၊ စိတ်နှင့်ဘူသောအာရုံ, တူသော မှီရာလည်း ရှိကုန်ထသော။ စေတောယုတ္တာ၊ စိတ်နှင့်ယှဉ်ကုန်သော။ ဒ္ဒိပညာသ၊ ငါးဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ သဘောတရားတို့ကို။ စေတသိကာ၊ စေတသိက်အမည်ရှိကုန်၏ဟူ၍။ မတာ၊ သိအပ်ကုန်၏။

စေတသိက် ၅၂-ပါး
အညသမာန်းစေတသိက် ၁၃-ပါး

၂။ ကထံ—

ဖဿော, ဝေဒနာ, သညာ, စေတနာ, ကေဋ္ဌတာ, ဇီဝိတိန္ဒြိယံ မနသိကာရော စေတိ သတ္တိမေ စေတသိကာ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာ-ရဏာ နာမ။

သဗ္ဗစိတ္တ သာဓာရဏ စေတသိက် ၇-ပါး ၂။ ကထံ=မတာ၊ အဘယ်သို့ သိအပ်ကုန်သနည်း ဟူမူ

ကား။

ဖဿော စ၊ အာရုံကိုတွေ့ခြင်းလက္ခဏာရှိသော ဖဿ စေတသိက်ဌင်း။

ဝေဒနာ စ၊ အာရုံ၏ အရသာကို ခံစားခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဝေဒနာ စေတသိက်ဌင်း။

သညာ စ၊ အာရုံ၏သဘောကို မှတ်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော သညာ စေတသိက်ဌင်း။

စေတနာ စ၊ အာရုံ၌ သမ္မယုတ်တရားတို့ကို စေ့ဆော်ခြင်း လက္ခဏာ ရှိသော စေတနာ စေတသိက်ဋင်း။

ကေဋ္ဌတာ စ၊ တခုတည်းသော အာရုံကိုသာ ယူသည် ဖြစ်၍ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော ကေဋ္ဌတာ စေတသိက်ဋင်း။

ဇီဝိတိန္ဒြိယဥ၊ သဟဇာတ်ဖြစ်သော ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို စောင့်ခြင်း အစိုးရခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဇီဝိတိန္ဒြေ စေတသိက်ဋင်း။

မနသိကာရော စ၊ အာရုံ၌ နှလုံးသွင်းခြင်း လက္ခဏာရှိသော မနသိ-ကာရ စေတသိက်ဋင်း။

ဣတိ=ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ သတ္တ၊ ခုနစ်ပါးကုန်သော။ ဣမေ စေတသိကာ၊ ဤစေတသိက်တို့သည်။ သဗ္ဗစိတ္တ-သာဓာရဏာ နာမ၊ သဗ္ဗစိတ္တ သာဓာရဏ စေတသိက် အမည်ရှိကုန်သည်။ ဝါ၊ အလုံးစုံသော စိတ်တို့နှင့် ဆက်ဆံသည်၏အဖြစ်ကြောင့် သဗ္ဗစိတ္တ သာဓာရဏ စေတသိက် အမည်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၃။ ဝိတက္ကော, ဝိစာရော, အဓိမောက္ခော, ဝိရိယံ,ပိတိ, ဆန္ဒော စာတိ ဆ ဣမေ စေတသိကာ ပကိဏ္ဏကာ နာမ။

ပကိဏ်းစေတသိက် ၆-ပါး ၃။ ဝိတက္ကော စ၊ သမ္မယုတ်တရားတို့ကို အာရုံသို့ ရှေ့ရှုတင်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဝိတက်စေတသိက်ဋင်း။

ဝိစာရော စ၊ အာရုံ၌ သမ္မယုဘ် တရားတို့ကို သုံးသပ်စေခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဝိစာရ စေတသိက်ဋင်း။

အဓိမောက္ခော စ၊ အာရုံကို ဆုံးဖြတ်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော အဓိ-မောက္ခ စေတသိက်ဋင်း။

ဝိရိယဥ၊ သမ္မယုတ်တရားတို့ကို ထောက်ပံ့ခိုင်စေခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဝိရိယ စေတသိက်ဋင်း။

ပီတိ စ၊ အာရုံကို နှစ်သက်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော ပီတိ စေတသိက်ဋင်း။

ဆန္ဒော စ၊ ပြုလိုကာ မတ္တာသာ လက္ခဏာရှိသော ဆန္ဒ စေတသိက်ဝင်း။

ဣတိ=ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ ဆ၊ ခြောက်ပါးကုန်သော။ ဣမေ စေဘသိကာ၊ ဤစေတသိက်တို့သည်။ ပကိဏ္ဏကာ နာမ၊ ပကိဏ်းစေတသိက် အမည်ရှိကုန်သည်။ ဝါ၊ ပြိုးပြမ်းယှဉ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ပကိဏ်းစေတသိက် အမည်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၄။ ဝေမေတေ တေရသ စေတသိကာ အညသမာနာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၄။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ တေရသ၊ တဆယ့်သုံးပါးကုန်သော။ ဧတေ စေတ-သိကာ၊ ထိုစေတသိက်တို့ကို။ အညသမာနာတိ၊ အညသမာန်း စေတသိက် အမည်ရှိကုန်၏ ဟူ၍။ ဝါ၊ သောဘနစိတ်ဌယှဉ်ခိုက် အသောဘနစိတ်မှ တပါး သောဘနစိတ်နှင့် တူသည်၏အဖြစ်, အသောဘနစိတ်ဌယှဉ်ခိုက် သောဘနစိတ်မှတပါး အသောဘနစိတ်နှင့် တူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အညသမာန်းစေတသိက် အမည်ရှိကုန်၏ ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သိအပ်ကုန်၏။

အကုသိုလ်စေတသိက် ၁၄-ပါး

၅။ မောဟော, အဟိရိကံ, အနောတ္တပ္ပံ, ဥဒ္ဓစ္စံ, လောဘော, ဒိဋ္ဌိ, မာနော, ဒေါသော, ဣဿာ, မစ္ဆရိယံ, ကုက္ကုစ္စံ, ထိနံ, မိဒ္ဓံ, ဝိစိကိစ္ဆာ ဧတေ စုဒ္ဒသိမေ စေတသိကာ အကုသလာ နာမ။

၅။ မောဟော စ၊ အာရုံ၏သဘောကိုဖုံးလွှမ်းခြင်း လက္ခဏာရှိသော မောဟ စေတသိက်ဝင်း။

အဟိရိကဉ္စ၊ ကာယဒုစရိုက် စသည်မှ မရှက်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော အဟိရိက စေတသိက်ဝင်း။

အနောတ္တပ္ပဉ္စ၊ ကာယဒုစရိုက် စသည်မှ မလန့်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော အနောတ္တပ္ပစေတသိက်ဝင်း။

ဥဒ္ဓစ္စဉ္စ၊ စိတ်၏ မငြိမ်သက်ခြင်း ပျံ့လွင့်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဥဒ္ဓစ္စ စေတသိက်ဝင်း။

လောဘော စ၊ အာရုံ၌ ငြိသောအားဖြင့် တပ်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော လောဘစေတသိက်ဋေ။

ဒိဋ္ဌိ စ၊ မှားသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဒိဋ္ဌိ-စေတသိက်ဋေ။

မာနော စ၊ မိမိကိုယ်ကို ငါသာလျှင် မြတ်၏ဟူ၍ မှန်ကင်းကဲ့သို့ ထောင်လွှားခြင်း လက္ခဏာရှိသော မာနစေတသိက်ဋေ။

ဒေါသော စ၊ ကြမ်းတမ်းသောအားဖြင့် ပြစ်မှားခြင်း လက္ခဏာ ရှိသော ဒေါသစေတသိက်ဋေ။

ဣဿာ စ၊ သူတပါးစည်းစိမ်ကို ငြူစူခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဣဿာ-စေတသိက်ဋေ။

မစ္ဆရိယဉ္စ၊ မိမိစည်းစိမ်ကို လျှို့ဝှက်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော မစ္ဆရိယ-စေတသိက်ဋေ။

ကုက္ကုစ္စဉ္စ၊ ပြုအပ်ပြီးသော ဒုစရိုက်, မပြုလိုက်မိသော သုစရိုက်တို့၌ အဖန်တလဲလဲ စိုးရိမ်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော ကုက္ကုစ္စ စေတသိက်ဋေ။

ထိနဉ္စ၊ စိတ်၏ မခံ့ခြင်း လက္ခဏာရှိသော ထိန စေတသိက်ဋေ။

မိဒ္ဓဉ္စ၊ စေတသိက်တို့၏ မခံ့ခြင်း လက္ခဏာရှိသော မိဒ္ဓစေတသိက်ဋေ။

ဝိစိကိစ္ဆာ စ၊ အာရုံကို မဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဝိစိကိစ္ဆာ စေတသိက်ဋေ။

ဣတိ၊ ဣမိနာ။ စုဒ္ဒသ၊ တဆယ့်လေးပါးကုန်သော။ ဣမေ စေတသိကာ၊ ဣမိစေတသိက်တို့သည်။ အကုသလာ နာမ၊ အကုသိုလ်စေတသိက် အမည်ရှိကုန်သည်။ ဝါ၊ အကုသိုလ်စိတ်၌သာ ယှဉ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အကု-သိုလ် စေတသိက် အမည်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

သောဘနစေတသိက် ၂၅-ပါး

၆။ သဒ္ဓါ, သတိ, ဟိရိ, သြတ္တပ္ပံ, အလောဘော, အဒေါသော, တတြမဇ္ဈတ္တတာ, ကာယပ္ပဿဒ္ဓိ, စိတ္တပ္ပဿဒ္ဓိ, ကာယလဟုတာ, စိတ္တလဟုတာ, ကာယမုဒုတာ, စိတ္တမုဒုတာ, ကာယကမ္မညတာ,

စိတ္တကမ္မညတာ, ကာယပါဂုညတာ, စိတ္တပါဂုညတာ, ကာယုဇု-
ကတာ, စိတ္တုဇုကတာ စေတိ ကြွေနဝိသတိမေ စေတသိကာ
ဘောဘန သာဓာရဏာ နာမ။

သောဘနသာဓာရဏစေတသိက် ၁၉-ပါး ၆။ သဒ္ဓါ စ၊ ဘုရားအစရှိ
သော ကောင်းသော
အာရုံ၌ သမ္မယုတ်တရားတို့ကို ကြည်စေခြင်း လက္ခဏာရှိသော သဒ္ဓါ
စေတသိက်ဝင်း။

သတိ စ၊ ဘုရား အစရှိသော ကောင်းသော အာရုံ၌ သမ္မယုတ် တရား
တို့ကို အောက်မေ့စေခြင်း လက္ခဏာရှိသော သတိ စေတသိက်ဝင်း။

ဟိရီ စ၊ ကာယဒုစရိုက် အစရှိသည်မှ ရှက်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော ဟိရီ
စေတသိက်ဝင်း။

ဩတ္တပ္ပဉ္စ၊ ကာယဒုစရိုက် အစရှိသည်မှ လန့်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော
ဩတ္တပ္ပစေတသိက်ဝင်း။

အလောဘော စ၊ အာရုံ၌ငြိုသော အားဖြင့် မတပ်ခြင်း လက္ခဏာ
ရှိသော အလောဘ စေတသိက်ဝင်း။

အဒေါသော စ၊ ကြမ်းတမ်းသောအားဖြင့် မပြစ်မှားခြင်း လက္ခဏာ
ရှိသော အဒေါသ စေတသိက်ဝင်း။

တတြမဇ္ဈတ္တတာ စ၊ ထိုထိုသို့သော အာရုံတို့၌ သမ္မယုတ်တရားတို့ကို
လျစ်လျူ၊ ရှုစေခြင်း လက္ခဏာရှိသော တတြမဇ္ဈတ္တတာ စေတသိက်ဝင်း။

ကာယပ္ပဿဒ္ဓိ စ၊ စေတသိက်တို့၏ ငြိမ်းခြင်း လက္ခဏာရှိသော ကာယ-
ပ္ပဿဒ္ဓိ စေတသိက်ဝင်း။

စိတ္တပ္ပဿဒ္ဓိ စ၊ စိတ်၏ ငြိမ်းခြင်း လက္ခဏာရှိသော စိတ္တပ္ပဿဒ္ဓိ
စေတသိက်ဝင်း။

ကာယလဟုတာ စ၊ စေတသိက်တို့၏ ပေါ့ခြင်း လက္ခဏာရှိသော
ကာယလဟုတာ စေတသိက်ဝင်း။

စိတ္တလဟုတာ စ၊ စိတ်၏ ပေါ့ခြင်း လက္ခဏာရှိသော စိတ္တလဟုတာ စေတသိက်ဌင်း။

ကာယမုဒုတာ စ၊ စေတသိက်တို့၏ နူးညံ့ခြင်း လက္ခဏာရှိသော ကာယမုဒုတာ စေတသိက်ဌင်း။

စိတ္တမုဒုတာ စ၊ စိတ်၏ နူးညံ့ခြင်း လက္ခဏာရှိသော စိတ္တမုဒုတာ စေတသိက်ဌင်း။

ကာယကမ္မညတာ စ၊ စေတသိက်တို့၏ အမှုဋ္ဌ ကောင်းသော အဖြစ်လျှင် လက္ခဏာရှိသော ကာယကမ္မညတာ စေတသိက်ဌင်း။

စိတ္တကမ္မညတာ စ၊ စိတ်၏အမှုဋ္ဌ ကောင်းသော အဖြစ်လျှင် လက္ခဏာရှိသော စိတ္တကမ္မညတာ စေတသိက်ဌင်း။

ကာယပါဂုညတာ စ၊ စေတသိက်တို့၏ လေ့လာခြင်း (အလေ့အကျင့်ရှိခြင်း) လက္ခဏာရှိသော ကာယပါဂုညတာ စေတသိက်ဌင်း။

စိတ္တပါဂုညတာ စ၊ စိတ်၏လေ့လာခြင်း (အလေ့အကျင့်ရှိခြင်း)လက္ခ-ဏာရှိသော စိတ္တပါဂုညတာ စေတသိက်ဌင်း။

ဝါ၊ ကာယပါဂုညတာ စ၊ စေတသိက်တို့၏ ကျင်နာခြင်းမှ ငြိမ်းခြင်း လက္ခဏာရှိသော ကာယပါဂုညတာ စေတသိက်ဌင်း။ စိတ္တပါဂုညတာ စ၊ စိတ်၏ ကျင်နာခြင်းမှ ငြိမ်း ခြင်း လက္ခဏာရှိသော စိတ္တပါဂုညတာ စေတသိက်ဌင်း။

ကာယုဇုကတာ စ၊ စေတသိက်တို့၏ ဖြောင့်စွာ ဖြစ်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော ကာယုဇုကတာ စေတသိက်ဌင်း။

စိတ္တုဇုကတာ စ၊ စိတ်၏ ဖြောင့်စွာဖြစ်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော စိတ္တု-ဇုကတာစေတသိကဌင်း။

ဣတိ၊ ဤသို့။ ကေနဋ္ဌေန ဣတိ၊ တခုယုတ် နှစ်ဆယ်သော။ ဣမေ စေတသိကာ၊ ဤစေတသိက်တို့သည်။ သောဘန သာဓာရဏာ နာမ၊ သောဘန သာဓာရဏ စေတသိက် အမည်ရှိကုန်သည်။ ဝါ၊ အလုံးစုံသော

သောဘနစိတ်တို့နှင့် ဆက်ဆံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သောဘနသာဓာရဏာ စေတသိက် အမည်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၇။ သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တော, သမ္မာအာဇီဝေါ စေတိ တိသော ဝိရတိယော နာမ။

ဝိရတိ စေတသိက် ၃-ပါး ၇။ သမ္မာဝါစာ စ၊ အာဇီဝဟေတုကို မဲ့မူ၍။ ဝါ၊ အသက်မွေးခြင်းလျှင် အကြောင်းမရှိသော မုသာဝါဒ, ပိသုဏာဝါစာ, ဖရုသဝါစာ, သမ္ဖပ္ပလာပတည်းဟူသော ဝစီဒုစရိုက်လေးပါးမှ ကြဉ်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော သမ္မာဝါစာ စေတသိက်ဌင်း။

သမ္မာကမ္မန္တော စ၊ အာဇီဝ ဟေတုကို မဲ့မူ၍။ ဝါ၊ အသက်မွေးခြင်းလျှင် အကြောင်းမရှိသော ပါဏာတိပါတ, အဒိန္နာဒါန, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ တည်းဟူသော ကာယဒုစရိုက် သုံးပါးမှ ကြဉ်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော သမ္မာကမ္မန္တ စေတသိက်ဌင်း။

သမ္မာအာဇီဝေါ စ၊ အာဇီဝဟေတုကို ငဲ့သည်ဖြစ်၍။ ဝါ၊ အသက်မွေးခြင်းလျှင် အကြောင်းရှိသော ဝစီဒုစရိုက် လေးပါး, ကာယဒုစရိုက် သုံးပါးမှ ကြဉ်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော သမ္မာအာဇီဝ စေတသိက်ဌင်း။

ဣတိ၊ ဤသို့။ တိသော၊ သုံးပါးကုန်သော။ ဣမေ စေတသိကာ၊ ဤစေတသိက်တို့သည်။ ဝိရတိယော နာမ၊ ဝိရတိ စေတသိက်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ ဝါ၊ ဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထုမှ ကြဉ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဝိရတိ စေတသိက်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၈။ ကရုဏာ, မုဒိတာ အပွမညာယော နာမာတိ သဗ္ဗထာပိ ပညိဿိယေန သဒ္ဓိं ပဉ္စဝိသတိမေ စေတသိကာ သောဘနာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အပွမညာစေတသိက် ၂-ပါး ၈။ ကရုဏာ စ၊ အတိုင်းမသိသော ဒုက္ခိတ သတ္တဝါပညတ်ကို အာရုံပြု၍ သနားခြင်း လက္ခဏာရှိသော ကရုဏာ စေတသိက်ဌင်း။

မုဒိတာ စ၊ အတိုင်းမသိသော သုခိတ သတ္တဝါပညတ်ကို အာရုံပြု၍ ဝမ်းမြောက်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော မုဒိတာ စေတသိက်ရင်း။

ဣတိ၊ ဤသို့။ ဣမေ စေတသိကာ၊ ဤစေတသိက်တို့သည်။ အပ္ပမ-ညာယော နာမ၊ အပ္ပမညာ စေတသိက် အမည်ရှိကုန်သည်။ ဝါ၊ အတိုင်းမသိသော သတ္တဝါပညတ်ကို အာရုံပြုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အပ္ပမညာ စေတသိက်အမည်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ပညိန္ဒြေစေတသိက် ၁-ပါး။ ။ဣတိ၊ ဤသို့။ သဗ္ဗထာပိ၊ ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်လည်း။ ပညိန္ဒြိယေန၊ အနိစ္စ အစရှိသော အစုမ်းဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိသည်ဖြစ်၍ ထိုသို့သိခြင်း၌ အစိုးရခြင်း လက္ခဏာရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ပညိန္ဒြေ အမည်ရှိသော အမောဟစေတသိက်နှင့်။ သဒ္ဓိं၊ တကွ။ ပဠုဝိသတိ၊ နှစ်ဆယ့်ငါးပါး ကုန်သော။ ဣမေ စေတသိကာ၊ ဤစေတသိက်တို့ကို။ သောဘနာတိ၊ သောဘန စေတသိက် အမည်ရှိကုန်၏ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သိအပ်ကုန်၏။

စေတသိက်ရာသိပြု သင်္ဂဟဂါထာ

၉။ တ္တောဝတာ ဝ—
တေရသည သမာနာ စ၊ စုဒ္ဒသာကုသလာ တထာ။
သောဘနာ ပဠုဝီသာတိ၊ ဒ္ဒိပညာသ ပဝုစ္စရေ။

၉။ စ၊ အကျယ်မှတပါး အကျဉ်းကို ဆိုအံ့။ တ္တောဝတာ=တ္တော-ဝန္ဒေန ဝစနက္ကမေန၊ ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော သဒ္ဒါ၏ အစဉ်ဖြင့်။ မယာ၊ ငါသည်။ ဝုတ္တာ၊ မိန့်အပ်ကုန်သော။ စေတသိကာ၊ စေတသိက်တို့ကို။ တေရသ၊ တဆယ့်သုံးပါးကုန်သော။ အညသမာနာ စ၊ အညသမာန်း စေတသိက်တို့ရင်း။

စုဒ္ဒသ၊ တဆယ့်လေးပါးကုန်သော။ အကုသလာ စ၊ အကုသိုလ် စေတသိက်တို့ရင်း။

တထာ၊ ထိုမှတပါး။ ပဠုဝီသ၊ နှစ်ဆယ့်ငါးပါး ကုန်သော။ သောဘနာ စ၊ သောဘန စေတသိက်တို့ရင်း။

ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒိပညာသ၊ ငါးဆယ်နှစ်ပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ ပဝုစ္စရေ၊ အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်ကုန်၏။

သမ္မယောဂနည်း ၁၆-ပါး

၁၀။ တေသံ စိတ္တာဝိယုတ္တာနံ၊ ယထာယောဂ မိတော ပရံ။
စိတ္တုပ္ပါဒေသု ပစ္စေကံ၊ သမ္မယောဂေါ ပဝုစ္စတိ။

၁၀။ စိတ္တာဝိယုတ္တာနံ၊ စိတ်၌ အမြဲ ယှဉ်ကုန်သော။ တေသံ၊ ထို စေတသိက်တို့၏။ စိတ္တုပ္ပါဒေသု၊ စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၌။ ဝါ၊ စိတ်တို့၌။ ပစ္စေကံ၊ အသီးအသီး။ သမ္မယောဂေါ၊ ယှဉ်ခြင်းကို။ ဣတော၊ ဤအကျဉ်းဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်မှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ ယထာယောဂံ၊ယှဉ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ ပဝုစ္စတိ၊ အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်၏။

သဘောဇာတ်အားဖြင့် သမ္မယောဂနည်း ၄-မျိုးပြားပုံ

၁၁။ သတ္တ သဗ္ဗတ္ထ ယုဇ္ဇန္တိ၊ ယထာယောဂ ပကိဏ္ဏကာ။
စုဒ္ဒသ ကုသလေသ္ဝေ၊ သောဘနေသ္ဝေ သောဘနာ။

၁၁။ သတ္တ၊ သဗ္ဗစိတ္တ သာဓারณ စေတသိက် ခုနစ်ခုတို့သည်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော စိတ်တခုယုတ် ကိုးဆယ်တို့၌။ ယုဇ္ဇန္တိ၊ ယှဉ်ကုန်၏။

ပကိဏ္ဏကာ၊ ပကိဏ်းစေတသိက် ခြောက်ခုတို့သည်။ ယထာယောဂံ၊ ယှဉ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ ယုဇ္ဇန္တိ၊ ယှဉ်ကုန်၏။

စုဒ္ဒသ၊ တဆယ့်လေးပါးကုန်သော အကုသိုလ်စေတသိက်တို့သည်။ အကုသလေသ္ဝေ၊ အကုသိုလ်စိတ် တဆယ့်နှစ်ခုတို့၌သာလျှင်။ ယထာ-ယောဂံ၊ ယှဉ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ ယုဇ္ဇန္တိ၊ ယှဉ်ကုန်၏။

သောဘနာ၊ သောဘနစေတသိက် နှစ်ဆယ့်ငါးခုတို့သည်။သောဘနေ-သ္ဝေ=သောဘနေသု ၎ဝ၊ သောဘနစိတ် တခုယုတ် ခြောက်ဆယ်တို့၌သာလျှင်။ ယထာယောဂံ၊ ယှဉ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ ယုဇ္ဇန္တိ၊ ယှဉ်ကုန်၏။

အညသမာန်း စေတသိက် သမ္မယောဂနည်း ၂-ပါး

၁၂။ ကထံ—
သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏာ တာဝ သတ္တိမေ စေတသိကာ သဗ္ဗေသုပိ ကေ္ကနနဝုတိ စိတ္တုပ္ပါဒေသု လဗ္ဘန္တိ။

သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏစေတသိက် သမ္မယောဂနည်း ၁-ပါ

၁၂။ ကထံ ယုဇ္ဇန္တိ၊ အဘယ်သို့ ယှဉ်ကုန်သနည်း ဟူမူကား။ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏာ၊ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ စေတသိက် ခုနစ်ခုတို့ကို။ တာဝ၊ ရှေးဦးစွာ။ မယာ၊ ငါသည်။ ဝုစ္စန္တေ၊ မိန့်အပ်ကုန်၏။

သတ္တ၊ ခုနစ်ပါးကုန်သော။ ဣမေ စေတသိကာ၊ ဤ(သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏာ) စေတသိက်တို့ကို။ သဗ္ဗေသုပိ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ကေ္ကနနဝုတိ စိတ္တုပ္ပါဒေသု၊ တခုယုတ် ကိုးဆယ်သော စိတ်တို့၌။ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်၏။

ပကိဏ္ဏကစေတသိက် သမ္မယောဂနည်း ၆-ပါး

၁၃။ ပကိဏ္ဏကေသု ပန ဝိတက္ကော တာဝ ဒ္ဝိပဉ္စဝိညာဏ ဝဇ္ဇိတ ကာမာဝစရ စိတ္တေသု စေဝ, ကောဒသသု ပဌမဇ္ဈာန စိတ္တေသု ဝါတိ ပဉ္စပညာသ စိတ္တေသု ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

၁၃။ ပန၊ သဗ္ဗစိတ္တ သာဓာရဏာ စေတသိက်တို့၏ သမ္မယောဂနည်းမှ တပါးပကိဏ္ဏကစေတသိက်တို့၏ သမ္မယောဂနည်းကို ဆိုအံ့။

ဝိတက်ယှဉ် ၅၅-ပါး။ ။ပကိဏ္ဏကေသု၊ ပကိဏ္ဏကစေတသိက် ခြောက်ခုတို့တွင်။ တာဝ၊ ရှေးဦးစွာ။ မယာ၊ ငါသည်။ ဝုစ္စတေ၊ ဆိုအပ်သော။ ဝိတက္ကော၊ ဝိတက်စေတသိက်သည်။ ဒ္ဝိပဉ္စဝိညာဏ ဝဇ္ဇိတကာမာဝစရ စိတ္တေသု စေဝ၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဏ် တဆယ်သည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော ကာမစိတ် လေးဆယ့်လေးခု တို့၌ဌင်း။ ဝါ၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဏ် တဆယ်ကို ကြဉ်ကုန်သော ကာမစိတ် လေးဆယ့် လေးခုတို့၌ ဌင်း။ ကောဒသသု၊ တဆယ့်တပါး ကုန်သော။ ပဌမဇ္ဈာန စိတ္တေသု စ၊

ပဌမစျာန်နှင့်ယှဉ်သော စိတ်တို့ဟုဆိုရကား။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပဠုပညာသ စိတ္တေသု၊ ငါးဆယ့်ငါးပါးသော စိတ်တို့ဟု။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။

၁၄။ ဝိစာရော ပန တေသု စေဝ ကောဒသသု ဒုတိယဈာန စိတ္တေသု စာတိ ဆသင်္ခိစိတ္တေသု။

ဝိစာရယှဉ် ၆၆-ပါး ၁၄။ ဝိစာရော ပန၊ ဝိစာရ စေတသိက်သည်ကား။ တေသုစေဝ၊ ထိုဝိတက်ဖြစ်သောစိတ် ငါးဆယ့်ငါးခုတို့ဟုဆိုရကား။ ကောဒသသု၊ တဆယ့်တပါးကုန်သော။ ဒုတိယဈာန-စိတ္တေသု စ၊ ဒုတိယစျာန်နှင့်ယှဉ်သော စိတ်တို့ဟုဆိုရကား။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဆ-သင်္ခိစိတ္တေသု၊ ခြောက်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော စိတ်တို့ဟု။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။

၁၅။ အဓိမောက္ခော ဒ္ဝိပဉ္စဝိညာဏ ဝိစိကိစ္ဆာ သဟဂတ ဝဇ္ဇိတ-စိတ္တေသု။

အဓိမောက္ခယှဉ် ၇၈-ပါး ၁၅။ အဓိမောက္ခော၊ အဓိမောက္ခ စေတသိက်သည်။ ဒ္ဝိပဉ္စဝိညာဏ ဝိစိကိစ္ဆာ သဟဂတ-ဝဇ္ဇိတစိတ္တေသု၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဏ်တဆယ်, ဝိစိကိစ္ဆာ သဟဂုတ်သည် ကြဉ်အပ်သော ခုနစ်ဆယ့်ရှစ်ခုသောစိတ်တို့ဟု။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။

၁၆။ ဝိရိယံ ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန ဒ္ဝိပဉ္စဝိညာဏ သမ္ပဋိစ္ဆန သန္တီရဏ ဝဇ္ဇိတ-စိတ္တေသု။

ဝိရိယယှဉ် ၇၃-ပါး ၁၆။ ဝိရိယံ၊ ဝိရိယစေတသိက်သည်။ ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန-ဒ္ဝိပဉ္စဝိညာဏ သမ္ပဋိစ္ဆန သန္တီရဏ ဝဇ္ဇိတ-စိတ္တေသု၊ ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း, ဒွေပဉ္စဝိညာဏ်တဆယ်, သမ္ပဋိစ္ဆိန်းဒွေ, သန္တီ-ရဏသုံးခုသည် ကြဉ်အပ်သော ခုနစ်ဆယ့်သုံးပါးသော စိတ်တို့ဟု။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။

၁၇။ ပီတိ ဒေါမနဿုပေက္ခာ သဟဂတ ကာယဝိညာဏ စတုတ္ထ-ဈာန ဝဇ္ဇိတ စိတ္တေသု။

ပီတိယှဉ် ၅၁-ပါး ၁၇။ ပီတိ၊ ပီတိစေတသိက်သည်။ ဒေါမနဿုပေက္ခာ-သဟဂတ ကာယဝိညာဏ စတုတ္ထဈာန ဝဇ္ဇိတ-စိတ္တေသု၊ ဒေါသမူဒွေ, ဥပေက္ခာ သဟဂုတ်စိတ် ငါးဆယ့်ငါးခု, ကာယ

ဝိညာဏ်ဒွေ, စတုတ္ထစျာန်စိတ် ကောဒသသည် ကြည်အပ်သော ငါးဆယ့်တပါးသော စိတ်တို့၏။ ဥပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။

၁၈။ ဆန္ဒော အဟေတုက မောမူဟ ဝဇ္ဇိတ စိတ္တေသု။

ဆန္ဒယှဉ် ၆၉-ပါး ၁၈။ ဆန္ဒော၊ ဆန္ဒစေတသိက်သည်။ အဟေတုကမောမူဟ ဝဇ္ဇိတစိတ္တေသု၊ အဟေတုစိတ်အဌာရသ, မောဟမူဒွေသည် ကြည်အပ်ကုန်သော တဝှယုတ် ခုနစ်ဆယ်သော စိတ်တို့၏။ ဥပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ တေသံ၊ ထိုအညသမာန်း စေတသိက် တဆယ့်သုံးခုတို့၏။ သတ္တဝိဓော၊ ခုနစ်ပါးအပြားရှိသော။ သမ္မယောဂေါ၊ သမ္မယောဂနည်းကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိအပ်၏။

ပကိဏ်းစေတသိက်ယှဉ် မယှဉ်ပြ သင်္ဂဟ ဂါထာ

၁၉။ တေ ပန စိတ္တုပ္ပါဒါ ယထာက္ကမံ—
ဆသဋ္ဌိ ပဉ္စပညာသ၊ ကောဒသ စ သောဋသ။
သတ္တတိ ဝီသတိ စေဝ၊ ပကိဏ္ဏက ဝိဝဇ္ဇိတာ။
ပဉ္စပညာသ ဆသट्ठि-ဌသတ္တတိ တိသတ္တတိ။
ဧကပညာသ စေကူန-သတ္တတိ သပကိဏ္ဏကာ။

ပကိဏ်း မယှဉ်သော စိတ်မျိုး ၁၉။ ပန၊ ပါရိုသေသနည်း တစိတ်ကို ဆိုအံ့။ ပကိဏ္ဏက ဝိဝဇ္ဇိတာ၊ ပကိဏ်းစေတသိက် ခြောက်ခုသည် ကြည်အပ်ကုန်သော။ ဝါ၊ ပကိဏ်း-စေတသိက်ခြောက်ခုကို ကြည်ကုန်သော။ တေ စိတ္တုပ္ပါဒါ၊ ထိုစိတ်တို့ကို။ ယထာက္ကမံ၊ အစဉ်အတိုင်း။ ဆသट्ठि စ၊ ခြောက်ဆယ့်ခြောက်ပါးအပြားရှိကုန်၏ ဟူ၍ရင်း။ ပဉ္စပညာသ စ၊ ငါးဆယ့်ငါးပါး အပြားရှိကုန်၏ ဟူ၍ရင်း။ ကောဒသ စ၊ တဆယ့်တပါးအပြားရှိကုန်၏ဟူ၍ရင်း။ သောဋသ စ၊ တဆယ့်ခြောက်ပါးအပြားရှိကုန်၏ ဟူ၍ရင်း။ သတ္တတိ စ၊ ခုနစ်ဆယ် အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်၏ ဟူ၍ရင်း။ ဝီသတိ စေဝ၊ နှစ်ဆယ် အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်၏ ဟူ၍ရင်း။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သိအပ်ကုန်၏။

ပ.ကိဏ်းစေတသိက် ယှဉ်စိတ်မျှား သပကိဏ္ဏကာ၊ ပကိဏ်းစေတသိက် ခြောက်ခုနှင့် ယထာဂ္ဂမုံ၊ အစဉ်အတိုင်း။ ပဠူပညာသ စ၊ ငါးဆယ့်ငါးပါး အပြားရှိကုန်၏ ဟူ၍ဝင်း။ ဆသဋ္ဌိ စ၊ ခြောက်ဆယ့်ခြောက်ပါး အပြားရှိကုန်၏ ဟူ၍ဝင်း။ အဋ္ဌသတ္တတိ စ၊ ခုနစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍ဝင်း။ တိသတ္တတိ စ၊ ခုနစ်ဆယ့်သုံးပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍ဝင်း။ ကေပညာသ စ၊ ငါးဆယ့်တပါး အပြားရှိကုန်၏ ဟူ၍ဝင်း။ ကျွန်သတ္တတိ စ၊ တခုယုတ် ခုနစ်ဆယ် အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်၏ဟူ၍ဝင်း။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သိအပ်ကုန်၏။

အကုသိုလ်စေတသိက် သမ္မယောဂနည်း ၅-ပါး

၂၀။ အကုသလေသု ပန မောဟော, အဟိရိကံ, အနောတ္တပ္ပံ, ဥဒ္ဓစ္စဉ္စာတိ စတ္တာရောမေ စေတသိကာ သဗ္ဗာကုသလ သာဓာ-ရဏာ နာမ၊ သဗ္ဗေသုပိ ဒ္ဝိဒသာ ကုသလေသု လဗ္ဘန္တိ။

၂၀။ ပန၊ ပကိဏ်းစေတသိက် ခြောက်ခုတို့၏ သမ္မယောဂနည်းမှ တပါး အကုသိုလ် စေတသိက်တို့၏ သမ္မယောဂနည်းကို ဆိုအံ့။

သဗ္ဗာကုသလသာဓာရဏ စေတသိက် ၄-ပါ အကုသလေသု၊ အကုသိုလ် စေတသိက် တဆယ့်လေးခုတို့တွင်။ မောဟော စ၊ မောဟ စေတသိက်ဝင်း။ အဟိရိကဉ္စ၊ အဟိရိက စေတသိက်ဝင်း။ အနောတ္တပ္ပဉ္စ၊ အနောတ္တပ္ပစေတသိက်ဝင်း။ ဥဒ္ဓစ္စဉ္စ၊ ဥဒ္ဓစ္စစေတသိက်ဝင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စတ္တာရော၊ လေးပါးကုန်သော။ ဣမေ စေတသိကာ၊ ဤစေတသိက်တို့သည်။ သဗ္ဗာကုသလသာဓာရဏာ နာမ၊ သဗ္ဗာကုသလ သာဓာရဏ စေတသိက်အမည်ရှိကုန်သည်။ ဝါ၊ အလုံးစုံသော အကုသိုလ်စိတ် တဆယ့်နှစ်ခုတို့နှင့် ဆက်ဆံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သဗ္ဗာကုသလ သာဓာရဏ စေတသိက်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ပေါစတုက် သမ္ပယောဂနည်း။ ။ဣတိ၊ ဤသို့။ စတ္တာရော၊ လေးပါး ကုန်သော။ ဣမေ စေတသိကာ၊ ဤစေတသိက်တို့ကို။ သမ္ပယုပိ၊ အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဒ္ဝါဒသာ-ကုသလေသု၊ တဆယ်နှစ်ပါးသော အကုသိုလ်စိတ်တို့၌။ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်၏။

၂၁။ လောဘော အဒ္ဓသု လောဘ သဟဂတ စိတ္တေသ္ဝေ လဗ္ဘတိ။

လောဘိက် သမ္ပယောဂနည်း ၂၁။ လောဘော၊ လောဘစေတသိက်ကို။ အဒ္ဓသု၊ ရှစ်ပါးကုန်သော။ လောဘသဟဂတ စိတ္တေသ္ဝေ= လောဘသဟဂတ စိတ္တေသု ဧဝ၊ လောဘသဟဂုတ် စိတ်တို့၌သာလျှင်။ လဗ္ဘတိ၊ ရအပ်၏။

၂၂။ ဒိဋ္ဌိ စတ္တုသု ဒိဋ္ဌိဂတ သမ္ပယုတ္တေသု။

၂၂။ ဒိဋ္ဌိ၊ ဒိဋ္ဌိစေတသိက်ကို။ စတ္တုသု၊ လေးပါးကုန်သော။ ဒိဋ္ဌိဂတ-သမ္ပယုတ္တေသု ဧဝ၊ ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် စိတ်တို့၌သာလျှင်။ လဗ္ဘတိ၊ ရအပ်၏။

၂၃။ မာနော စတ္တုသု ဒိဋ္ဌိဂတ ဝိပ္ပယုတ္တေသု။

၂၃။ မာနော၊ မာနစေတသိက်ကို။ စတ္တုသု၊ လေးပါးကုန်သော။ ဒိဋ္ဌိဂတ ဝိပ္ပယုတ္တေသု ဧဝ၊ ဒိဋ္ဌိဂတ ဝိပ္ပယုတ် စိတ်တို့၌သာလျှင်။ လဗ္ဘတိ၊ ရအပ်၏။

၂၄။ ဒေါသော, ဣဿာ, မစ္ဆရိယံ, ကုက္ကုစ္စဉ္စာတိ ဒ္ဒိသု ပဋ္ဌိဃ သမ္ပ-ယုတ္တ စိတ္တေသု။

ဒေါစတုက်သမ္ပယောဂနည်း ၂၄။ ဒေါသော စ၊ ဒေါသစေတသိက်ဌင်း။ ဣဿာ စ၊ ဣဿာစေတသိက်ဌင်း။ မစ္ဆရိယဉ္စ၊ မစ္ဆရိယစေတသိက်ဌင်း။ ကုက္ကုစ္စဉ္စ၊ ကုက္ကုစ္စစေတသိက်ဌင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စတ္တာရော၊ လေးပါးကုန်သော။ ဣမေ စေတသိကာ၊ ဤစေတသိက်တို့ကို။ ဒ္ဒိသု၊ နှစ်ပါးကုန်သော။ ပဋ္ဌိဃသမ္ပယုတ္တစိတ္တေသု ဧဝ၊ ပဋ္ဌိဃ သမ္ပယုတ်စိတ်တို့၌သာလျှင်။ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်၏။

၂၅။ ထိန မိဒ္ဓံ ပဠူသု သသင်္ခါရိကစိတ္တေသု။

ထိန,မိဒ္ဓသမ္ပယောဂနည်း ၂၅။ ထိန မိဒ္ဓံ၊ ထိန,မိဒ္ဓ စေတသိက်ကို။ ပဠူသု၊ ငါးပါးကုန်သော။ သသင်္ခါရိက စိတ္တေသု ဝေ၀၊ သသင်္ခါရိက စိတ်တို့၌သာလျှင်။ လဗ္ဘတိ၊ ရအပ်၏။

၂၆။ ဝိစိကိစ္ဆာ ဝိစိကိစ္ဆာ သဟဂတ စိတ္တေယေ၀ါတိ။

ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယောဂနည်း ၂၆။ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ စေတသိက်ကို။ ဝိစိကိစ္ဆာ သဟဂတ စိတ္တေယေ၀၊ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ် စိတ်၌သာလျှင်။ လဗ္ဘတိ၊ ရအပ်၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ တေသံ၊ ထိုအကုသိုလ်စေတသိက် တဆယ့်လေးခုတို့၏။ ပဠုဝိဓေ၀၊ ငါးပါးအပြားရှိသော။ သမ္ပယောဂေါ၊ သမ္ပယောဂနည်းကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိအပ်၏။

အကုသိုလ်စေတသိက်ယှဉ်ပုံပြု သင်္ဂဟဂါထာများ

၂၇။ သဗ္ဗာပုညေသု စတ္တာရော၊ လောဘမူလေ တယော ဂတာ။
ဒေါသမူလေသု စတ္တာရော၊ သသင်္ခါရေ ဒ္ဝယံ တထာ။
ဝိစိကိစ္ဆာ ဝိစိကိစ္ဆာ-စိတ္တေ စာတိ စတုဒ္ဒသ။
ဒ္ဝါဒသာ ကုသလေသ္ဝေ၀၊ သမ္ပယုဇ္ဇန္တိ ပဠုဓာ။

၂၇။ စတ္တာရော၊ လေးပါးကုန်သော (မောဟ,အဟိရိက,အနောတ္တပ္ပ,ဥဒ္ဓစ္စ) စေတသိက်တို့သည်။ သဗ္ဗာပုညေသု၊ အလုံးစုံသော အကုသိုလ်စိတ် တဆယ့်နှစ်ခုတို့၌။ ဂတာ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

တယော၊ သုံးပါးကုန်သော (လောဘ,ဒိဋ္ဌိ,မာန) စေတသိက်တို့သည်။ လောဘမူလေ၊ လောဘမူစိတ် ရှစ်ခု၌။ဂတာ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

စတ္တာရော၊ လေးပါးကုန်သော (ဒေါသ, ကုဿာ, မစ္ဆရိယ, ကုက္ကုစ္စ) စေတသိက်တို့သည်။ ဒေါသမူလေသု၊ ဒေါသမူစိတ် နှစ်ခုတို့၌။ ဂတာ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဒ္ဝယံ၊ ထိန, မိဒ္ဓ စေတသိက် နှစ်ခုဒေါပေါင်းသည်။ သသင်္ခါရေ၊ သသင်္ခါရိကစိတ် ငါးခု၌။ ဂတံ၊ ဖြစ်၏။

တယာ၊ ထို့အတူ။ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ စေတသိက်သည်။ ဝိစိကိစ္ဆာ-စိတ္တေ စ၊ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ် စိတ်၌သာလျှင်။ ဂတာ၊ ဖြစ်၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ စတုဒ္ဒသ၊ တဆယ့်လေးပါးကုန်သော အကုသိုလ် စေတသိက်တို့သည်။ ဒ္ဒါဒသာကုသလေသ္ဝ = ဒ္ဒါဒသ အကုသလေသု ဧဝ၊ တဆယ့်နှစ်ပါးသော အကုသိုလ်စိတ်တို့၌သာလျှင်။ ပဗ္ဗေ၊ ငါးပါး အပြားဖြင့်။ သမ္ပယုဇ္ဇန္တိ၊ အညီအညွတ် အပြားအားဖြင့် ယှဉ်ကုန်၏။

သောဘနစေတသိက် သမ္ပယောဂနည်း ၄-ပါး

၂၈။ သောဘနေသု ပန သောဘန သာဓာရဏာ တာဝ ဧကူန-ဝီသတိမေ စေတသိကာ သဗ္ဗေသုပိ ဧကူနသင်္ခ သောဘန-စိတ္တေသု သံဝိဇ္ဇန္တိ။

သောဘနသာဓာရဏ ၁၉-ပါး သမ္ပယောဂနည်း

၂၈။ ပန၊ အကုသိုလ် စေတသိက်တို့၏ သမ္ပ-ယောဂနည်းမှတပါး သောဘနစေတ သိက်တို့၏ သမ္ပယောဂနည်းကို ဆိုအံ့။ သောဘနေသု၊ သောဘနစေတသိက် နှစ်ဆယ့်ငါးပါးတို့တွင်။ သောဘန-သာဓာရဏာ၊ သောဘန သာဓာရဏ စေတသိက်တို့ကို။ တာဝ၊ ရှေးဦး စွာ။ မယာ၊ ငါသည်။ ဝုစ္စတေ၊ မိန့်အပ်ကုန်၏။ ဧကူနဝီသတိ၊ တခုယုတ် နှစ်ဆယ်သော။ ဣမေ စေတသိကာ၊ ဤ (သောဘနသာဓာရဏ) စေတသိက်တို့သည်။ သဗ္ဗေသုပိ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဧကူန-သင်္ခ သောဘန စိတ္တေသု၊ တခုယုတ် ခြောက်ဆယ်သော သောဘနစိတ် တို့၌။ သံဝိဇ္ဇန္တိ၊ ရှိကုန်၏။

၂၉။ ဝိရတိယော ပန တိသောပိ လောကုတ္တရစိတ္တေသု သဗ္ဗ-ထာပိ နိယတာ ဧကတောဝ လဗ္ဘန္တိ၊ လောကိယေသု ပန ကာမာဝစရ ကုသလေသ္ဝေ ကဒါစိ သန္ဒိဿန္တိ ဝိသုံ ဝိသုံ။

ဝိရတိစေတသိက် သမ္ပယောဂနည်း

၂၉။ ပန၊ သောဘန သာဓာရဏ စေတသိက်မှ တပါး ဝိရတိ စေတသိက်ကိုဆိုအံ့။ တိသောပိ၊ သုံးပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဝိရတိယော၊ ဝိရတိစေတသိက်တို့ကို။ ဝါ၊ ဝိရတိစေတသိက်တို့သည်။ လောကုတ္တရ-

စိတ္တေသု၊ လောကုတ္တရာစိတ် ရှစ်ခုတို့၌။ သဗ္ဗထာပိ၊ ထိုထိုသို့သော ဒုစရိုက်, ဒုရာဇီဝတို့ကို ပယ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာဖြင့်လည်း။ နိယတာ၊ အမြဲ။ ဧကတောဝ၊ တပြိုင်နက်အားဖြင့်သာ လျှင်။ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်၏။

ပန၊ နိယတမ္ပတပါး အနိယတကို ဆိုအံ့။ လောကိယေသု၊ လောကီ-သောဘနစိတ် ငါးဆယ့်တခုတို့တွင်။ ကာမာဝစရ ကုသလေသ္ဝေ=ကာ-မာဝစရ ကုသလေသု ဧဝ၊ ကာမာဝစရ ကုသိုလ်စိတ် ရှစ်ခုတို့၌သာလျှင်။ ကဒါစိ၊ ရံခါ။ သန္ဒိဿန္တိ၊ ထင်ကုန်၏။ ဝိသုံ ဝိသုံ၊ အသီး အသီး။ ဇာယန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၃၀။ အပ္ပမညာယော ပန ဒ္ဒါဒသသု ပဋ္ဌမဇ္ဈာန ဝဇ္ဇိတ မဟဂ္ဂတ-စိတ္တေသု ဧဝ ကာမာဝစရ ကုသလေသု စ သဟေတုက-ကာမာဝစရ ကိရိယ စိတ္တေသု စာတိ အဌဝိသတိ စိတ္တေ-သ္ဝေ ကဒါစိ နာနာ ဟုတ္ဝာ ဇာယန္တိ၊ ဥပေက္ခာသဟ-ဂတေသု ပနေတ္ထ ကရုဏာ မုဒိတာ နိ သန္တိတိ ကေစိ ဝဒန္တိ။

အပ္ပမညာစေတသိက် သမ္ပယောဂနည်း ၃၀။ ပန၊ ဝိရတိ စေတသိက်မှ တပါး အပ္ပမညာ စေတသိက်ကို ဆိုအံ့။ အပ္ပမညာယော၊ အပ္ပမညာ စေတသိက်တို့သည်။ ဒ္ဒါဒသာသု၊ တဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။ ပဋ္ဌမဇ္ဈာန ဝဇ္ဇိတ မဟဂ္ဂတစိတ္တေသု ဧဝ၊ ပဋ္ဌမဈာန်စိတ်သည် ကြဉ်အပ်သော မဟဂ္ဂုတ် စိတ်တို့၌ဧဝ။ ကာမာဝစရ-ကုသလေသု စ၊ ကာမာဝစရ ကုသိုလ်စိတ် ရှစ်ခုတို့၌ဧဝ။ သဟေတုက-ကာမာဝစရ ကိရိယ စိတ္တေသု စ၊ သဟိတ် ကာမာဝစရ ကိရိယာစိတ် ရှစ်ခုတို့၌ဧဝ။ ဤတိ၊ ဤသို့။ အဌဝိသတိ စိတ္တေသ္ဝေ၊ နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး သော စိတ်တို့၌ သာလျှင်။ ကဒါစိ၊ ရံခါ။ နာနာ၊ အသီး အသီး။ ဟုတ္ဝာ၊ ဖြစ်၍။ ဇာယန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ကေစိဝါဒ။ ။ပန၊ သမာနဝါဒမှ တပါး ကေစိ ဝါဒကို ဆိုအံ့။ တ္ထ၊ ဤကာမာဝစရ သောဘနစိတ် တဆယ့်ခြောက်ခုတို့တွင်။ ဥပေက္ခာသဟဂတေသု၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ် ရှစ်ခုတို့၌။ ကရုဏာ-

မုဒိတာ၊ ကရုဏာ, မုဒိတာ စေတသိက် တို့သည်။ နှ သန္တိ၊ မရှိကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ကေစိ၊ အချို့သော ဆရာတို့သည်။ ဝဒန္တိ၊ ဆိုကုန်၏။

၃၁။ ပညာ ပန ဒ္ဒါဒသသု ဉာဏသမ္ပယုတ္တ ကာမာဝစရ စိတ္တေသု စေဝ သဗ္ဗေသုပိ ပဥ္စတ္တိံသ မဟဂ္ဂတ လောကုတ္တရ စိတ္တေသု စာတိ သတ္တစတ္တာလီသ စိတ္တေသု သမ္ပယောဂံ ဂစ္ဆတိတိ။

ပညာစေတသိက် သမ္ပယောဂနည်း

၃၁။ ပန၊ အပ္ပမညာ စေတသိက်မှ တပါး ပညိန္ဒြေ စေတသိက်ကို ဆိုအံ့။ ပညာ၊ ပညိန္ဒြေ စေတသိက်သည်။ ဒ္ဒါဒသသု၊ တဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တ ကာမာဝစရ စိတ္တေသု စေဝ၊ ဉာဏသမ္ပယုတ် ကာမာဝစရ စိတ်တို့၌ဌင်း။ သဗ္ဗေသုပိ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ပဥ္စတ္တိံသ မဟဂ္ဂတ လောကုတ္တရစိတ္တေသု စ၊ သုံးဆယ့်ငါးပါးသော မဟဂ္ဂုတ် လောကုတ္တရာစိတ်တို့၌ဌင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ သတ္တစတ္တာလီသ-စိတ္တေသု၊ လေးဆယ့်ခုနစ်ပါးသော စိတ်တို့၌။ သမ္ပယောဂံ၊ ယှဉ်ခြင်းသို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ တေသံ၊ ထိုသောဘန စေတသိက်နှစ်ဆယ့်ငါးခုတို့၏။ စတုဗ္ဗိဓော၊ လေးပါးအပြားရှိသော။ သမ္ပယောဂေါ၊ သမ္ပယောဂနည်းကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိအပ်၏။

သောဘနစေတသိက် သမ္ပယောဂနည်း သင်္ဂဟ ဂါထာ

၃၂။ ကေ္ကန ဝိသတိ ဓမ္မာ၊ ဇာယန္တေ ကုနသဒ္ဓိသု။
တယော သောဘသ စိတ္တေသု၊ အဌဝိသတိယံ ဒ္ဒယံ။
ပညာ ပကာသိတာ သတ္တ-စတ္တာလီသ ဝိဓေသုပိ။
သမ္ပယုတ္တာ စတုဓေဝ၊ သောဘနေ သ္ဌဝ သောဘနာ။

၃၂။ ကေ္ကနဝိသတိ၊ တခုယုတ်နှစ်ဆယ်သော။ ဓမ္မာ၊ သောဘနသာ-ဓာရဏစေတသိက်တို့သည်။ ကေ္ကနသဒ္ဓိသု၊ တခုယုတ် ခြောက်ဆယ်သော စိတ်တို့၌။ ဇာယန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

တယော၊ သုံးပါးကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ ဝိရတိစေတသိက်တို့သည်။ သော-ဌသစိတ္တေသု၊ တဆယ့်ခြောက်ပါးသောစိတ်တို့၌။ ဇာယန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဒုယံ၊ အပ္ပမညာ စေတသိက် နှစ်ခုအပေါင်းသည်။ အဌဝိသတိယံ၊ နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော စိတ်၌။ ဇာယတိ၊ ဖြစ်၏။

ပညာ၊ ပညိန္ဒြေစေတသိက်ကို။ သတ္တစတ္တာလီသဝိဓေသု၊ လေးဆယ့်ခုနစ်ပါး အပြားရှိသော စိတ်တို့၌သာလျှင်။ ပကာသိတာ၊ ပြအပ်၏။

ဧဝံ=ယထာဝုတ္တနယေန၊ အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့်။ သောဘနာ၊ သောဘန စေတသိက် နှစ်ဆယ့်ငါးခုတို့သည်။ သောဘနေ-သ္ဝဝ=သောဘနေသုဧဝ၊ သောဘနစိတ် တခုယုတ်ခြောက်ဆယ်တို့၌သာလျှင်။ စတုဓာ၊ လေးပါးအပြားအားဖြင့်။ သမ္ပယုတ္တာ၊ အညီအညွတ် အပြားအားဖြင့် ယှဉ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၃၃။ ဣဿာ မစ္ဆေရ ကုက္ကုစ္စ-ဝိရတိ ကရုဏာဒယော။
နာနာ ကဒါစိ မာနော စ၊ ထိန မိဒ္ဓံ တထာ သဟ။

နာနာကဒါစိ စေတသိက်မျိုး ၃၃။ ဣဿာ မစ္ဆေရ ကုက္ကုစ္စ ဝိရတိ ကရုဏာဒယော၊ ဣဿာ, မစ္ဆေရ, ကုက္ကုစ္စ, ဝိရတိ, ကရုဏာ အစရှိသော စေတသိက်တို့သည်။ ကဒါစိ၊ ရံခါ။ နာနာ၊ အသီးအသီး။ ဟုတ္ဝာ၊ ဖြစ်၍။ ဇာယန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ကဒါစိစေတသိက်။ ။မာနော စ၊ မာနစေတသိက်သည်လည်း။ ကဒါစိ၊ ရံခါ။ ဇာယတိ၊ ဖြစ်၏။

သဟ ကဒါစိစေတသိက်။ ။တထာ၊ ထိုအတူ။ ထိနမိဒ္ဓံ၊ ထိန, မိဒ္ဓ စေတ-သိက်သည်။ သဟ၊ တကွ။ ကဒါစိ၊ ရံခါ။ ဇာယတိ၊ ဖြစ်၏။

တနည်းကား— တထာ၊ ထို အတူ။ ထိနမိဒ္ဓံ၊ ထိန, မိဒ္ဓစေတသိက်သည်။ ဣဿာ မစ္ဆေရ ကုက္ကုစ္စေဟိ စ၊ ဣဿာ, မစ္ဆေရ, ကုက္ကုစ္စ စေတသိက်တို့နှင့်ရင်း။ မာနေန စ၊ မာနစေတသိက်နှင့်ရင်း။ သဟ၊ တကွ။ ကဒါစိ၊ ရံခါ။ ဇာယတိ၊ ဖြစ်၏။

၃၄။ ယထာဝုတ္တာ နုသာရေန၊ သေသာ နိယတယောဂိနော။
သင်္ဂဟဉ္စ ပဝက္ခာမိ၊ တေသံ ဒါနိ ယထာရဟံ။

အနိယတယောဂိစေတသိက် ၁၁-ပါး ၃၄။ ယထာဝုတ္တာနုသာရေန၊ အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းကို အစဉ်မှီးသဖြင့်။ ကောဒသ၊ (ဣဿာ, မစ္ဆေရ, ကုက္ကုစ္စ, ဝိရတိစေတသိက် ၃-ခု, ကရုဏာ, မုဒိတာ, မာန, ထိန, မိဒ္ဓအားဖြင့်)တဆယ့်တပါးကုန်သော စေတသိက်တို့သည်။ အနိယတယောဂိနော၊ အနိယတယောဂိ စေတသိက် အမည်ရှိကုန်၏။ ဝါ၊ အမြဲယှဉ်သည် မဟုတ်သော (ရံခါသာ ယှဉ်သော) စေတသိက်မည်ကုန်၏။

နိယတယောဂိစေတသိက် ၎၁-ပါး။ ။သေသာ၊ အနိယတ ယောဂိ စေတသိက် တဆယ့်တပါးမှ ကြွင်းကုန်သော လေးဆယ့်တပါးသော စေတသိက်တို့သည်။ နိယတ-ယောဂိနော၊ နိယတယောဂိစေတသိက်မည်ကုန်၏။ ဝါ၊ အမြဲယှဉ်သော စေတသိက်မည်ကုန်၏။

တေသံ၊ ထို နိယတယောဂိ, အနိယတယောဂိ စေတသိက်တို့၏။ ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ သင်္ဂဟဉ္စ၊ ရေတွက်ခြင်းကိုလည်း။ ဝါ၊ ပေါင်းခြင်းကိုလည်း။ ဒါနိ=ဣဒါနိ၊ ယခုအခါ၌။ အဟံ၊ ငါသည်။ ပဝက္ခာမိ၊ အပြားအားဖြင့် ဆိုပေအုံ့။

သမ္မယောဂနည်း ပြီး၏။

သင်္ဂဟနည်း ၃၃-ပါး

သင်္ဂဟနည်း ၅-မျိုးပြ သင်္ဂဟ ဂါထာမျှား

၃၅။ ဆတ္တိံသာ နုတ္တရေ ဓမ္မာ၊ ပဋ္ဌတ္တိံသ မဟဂ္ဂတေ။
အဋ္ဌတ္တိံသာပိ လဗ္ဘန္တိ၊ ကာမာဝစရ သောဘနေ။

လောကုတ္တရာစိတ် သင်္ဂဟနည်း ၃၅။ အနုတ္တရေ၊ လောကုတ္တရာစိတ်၌။ ဆတ္တိံသာပိ၊ သုံးဆယ့်ခြောက်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ စေတသိက်တို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်၏။

မဟဂ္ဂုတ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း။ ။မဟဂ္ဂတေ၊ မဟဂ္ဂုတ်စိတ်၌။ ပဋ္ဌာန်တို့သာပိ၊ သုံးဆယ့်ငါးပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ စေတသိုက်တို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်၏။

ကာမာဝစရစိတ် သင်္ဂဟနည်း။ ။ကာမာဝစရ သောဘနေ၊ ကာမာဝစရ သောဘနစိတ်၌။အဋ္ဌတို့သာပိ၊သုံးဆယ့်ရှစ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ စေတသိုက်တို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်၏။

သတ္တဝိသတိ ပုညမ္မိ၊ ဒ္ဝါဒသာ ဟေတုကေတိ စ။
ယထာသမ္ဘဝယောဂေန၊ ပဋ္ဌာ တတ္ထ သင်္ဂဟော။

အကုသိုလ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း။ ။အပုညမ္မိ၊ အကုသိုလ်စိတ်၌။ သတ္တဝိသတိပိ၊ နှစ်ဆယ့်ခုနစ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ စေတသိုက်တို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်၏။

အဟိတ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း။ ။အဟေတုကေ၊ အဟိတ်စိတ်၌။ ဒ္ဝါဒသပိ၊ တဆယ့်နှစ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ (ဆန္ဒကြဉ်သော အညသမာန်း)စေတသိုက်တို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်၏။

ဣတိ စ၊ ဤသို့လျှင်။ ယထာသမ္ဘဝ ယောဂေန၊ ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ ယှဉ်သဖြင့်။ တတ္ထ၊ ထိုဂဏန သမောဓာန သင်္ဂဟနည်း၌။ ပဋ္ဌာ၊ ငါးပါးအပြားဖြင့်။ သင်္ဂဟော၊ ရေတွက်ခြင်းသည်။ ဝါ၊ ပေါင်းခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဝါ၊ ဖြစ်လတ္တံ့။

လောကုတ္တရာစိတ် သင်္ဂဟနည်း ၅-ပါး

၃၆။ ကထံ—

လောကုတ္တရေသု တာဝ အဋ္ဌသု ပဌမဇ္ဈာနိက စိတ္တေသု အညသမာနာ တေရသ စေတသိကာ, အပ္ပမညာဝဇ္ဇိတာ တေဝီသတိ သောဘန စေတသိကာ ဧကတိ ဆတ္တိံသ ဓမ္မာ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။

၃၆။ သင်္ဂဟော၊ သင်္ဂဟနည်းသည်။ ကထံ ဟောတိ၊ အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း ဟူမူကား။ လောကုတ္တရေသု၊ လောကုတ္တရာစိတ်တို့၌။ တာဝ၊

ရှေးဦးစွာ။ သင်္ဂဟော၊ သင်္ဂဟနည်းကို။ မယာ၊ ငါသည်။ ဝုစ္စတေ၊ မိန့်အပ်၏။

အဋ္ဌသု၊ ရှစ်ပါးကုန်သော။ ပဋမဇ္ဈာနိကစိတ္တေသု၊ ပဋမစျာန်နှင့်ယှဉ်သော လောကုတ္တရာစိတ်တို့၌။ အညသမာနာ၊ အညသမာန်း အမည်ရှိကုန်သော။ တေရသ၊ တဆယ့်သုံးပါး ကုန်သော။ စေတသိကာ စ၊ စေတသိက်တို့ရင်း။ အပ္ပမညာ ဝဇ္ဇိတာ၊ အပ္ပမညာ ဒွေသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ တေဝီသတိ၊ နှစ်ဆယ့်သုံးပါးကုန်သော။ သောဘန စေတသိကာ စ၊ သောဘန စေတသိက်တို့ရင်း၊ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဆတ္တိံသ၊ သုံးဆယ့် ခြောက်ပါးကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ စေတသိက် တို့သည်။ သင်္ဂဟံ၊ ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ရေတွက်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့။ ဝါ၊ ပေါင်းခြင်းသို့။ ဝါ၊ ပေါင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်ကုန်၏။

တထာ ဒုတိယဇ္ဈာနိက စိတ္တေသု ဝိတက္ကာ ဝဇ္ဇာ။

တထာ၊ ထို့အတူ။ ဒုတိယဇ္ဈာနိကစိတ္တေသု၊ ဒုတိယစျာန်နှင့် ယှဉ်သော လောကုတ္တရာစိတ် ရှစ်ခုတို့၌။ ဝိတက္ကာ ဝဇ္ဇာ၊ (လောကုတ္တရာ ပဋမစျာန်စိတ်ယှဉ် ၃၆-ပါးတွင်) ဝိတက်သည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ ပဉ္စတိံသ၊ သုံးဆယ့်ငါးပါးကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ စေတသိက်တို့သည်။ သင်္ဂဟံ၊ ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဝါ၊ ပေါင်းခြင်းသို့။ ဝါ၊ ပေါင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်ကုန်၏။

တတိယဇ္ဈာနိက စိတ္တေသု ဝိတက္ကာ ဝိစာရာ ဝဇ္ဇာ။

တတိယဇ္ဈာနိက စိတ္တေသု၊ တတိယစျာန်နှင့်ယှဉ်သော လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခုတို့၌။ ဝိတက္ကာ ဝိစာရာ ဝဇ္ဇာ၊ (လောကုတ္တရာ ပဋမစျာန်စိတ်ယှဉ် ၃၆-ပါးတွင်) ဝိတက်, ဝိစာရသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ စတုတ္ထိံသ၊ သုံးဆယ့်လေးပါးကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ စေတသိက်တို့သည်။ သင်္ဂဟံ၊ ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ဝါ၊ ပေါင်းခြင်းသို့။ ဝါ၊ ပေါင်းအပ်သည်၏အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်ကုန်၏။

စတုတ္ထဈာနိက စိတ္တေသု ဝိတက္ကာ ဝိစာရ ပီတိ ဝဇ္ဇာ။

စတုတ္ထဈာနိက စိတ္တေသု၊ စတုတ္ထစျာန်နှင့်ယှဉ်သော လောကုတ္တရာစိတ် ရှစ်ခုတို့၌။ ဝိတက္ကာ ဝိစာရ ပီတိဝဇ္ဇာ၊ (လောကုတ္တရာပဌမစျာန်စိတ်ယှဉ် ၃၆-ပါးတွင်) ဝိတက်, ဝိစာရ, ပီတိသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ တေတ္တိံသ၊ သုံးဆယ့်သုံးပါးကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ စေတသိက်တို့သည်။ သင်္ဂဟံ၊ ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဝါ၊ ပေါင်းခြင်းသို့။ ဝါ၊ ပေါင်းအပ်သည်၏အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်ကုန်၏။

ပဌမဈာနိက စိတ္တေသုပိ ဥပေက္ခာသဟဂတာ တေ ဧဝ သင်္ဂယ္ဟန္တိတိ သဗ္ဗထာပိ အဌသု လောကုတ္တရစိတ္တေသု ပဌကဈာနဝသေန ပဌမာဝ သင်္ဂဟာ ဟောတိတိ။

ပဌမဈာနိကစိတ္တေသုပိ၊ ပဌမစျာန်နှင့်ယှဉ်သော လောကုတ္တရာစိတ် ရှစ်ခုတို့၌လည်း။ ဥပေက္ခာသဟဂတာ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော။ တေဧဝ၊ ထိုစတုတ္ထစျာန်နှင့်ယှဉ်သော သုံးဆယ့်သုံးပါးသော အညသမာနေ, သောဘန စေတသိကတို့ကုသာလျှင်။ သင်ယ္ဟန္တိ၊ ရေတွက်အပ်ကုန်၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ သဗ္ဗထာပိ၊ ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာဖြင့်လည်း။ အဌသု၊ ရှစ်ပါးကုန်သော။ လောကုတ္တရစိတ္တေသု၊ လောကုတ္တရာစိတ်တို့၌။ ပဌကဈာနဝသေန၊ စျာန်ငါးပါးအပေါင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ ပဌမာဝ၊ ငါးပါးအပြားဖြင့်သာလျှင်။ သင်္ဂဟာ၊ ရေတွက်ခြင်းသည်။ ဝါ၊ ပေါင်းခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ တေသု၊ ထိုလောကုတ္တရာစိတ် ရှစ်ခုတို့၌။ ပဌမိဓေဝ၊ ငါးပါးအပြားရှိသော။ သင်္ဂဟာ၊ သင်္ဂဟနည်းကို။ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိအပ်၏။

လောကုတ္တရာစိတ် သင်္ဂဟနည်း သင်္ဂဟဂါထာ

၃၇။ ဆတ္တိံသ ပဌတ္တိံသ စ၊ စတုတ္တိံသ ယထာက္ကမံ။
ဧတေတ္တိံသ ဒ္ဝယ မိဿေ၊ ပဌမာ ခုတ္တရေ ဌိတာ။

၃၇။ အနုတ္တရော၊လောကုတ္တရာစိတ်၌။သင်္ဂဟ၁၊ သင်္ဂဟနည်းတို့သည်။ ယထာက္ကမံ၊ အစဉ်အတိုင်း။ ဆတ္တိံသ စ၊ သုံးဆယ့်ခြောက်ပါးသော စေတသိက်တို့ဝင်း။ ပဉ္စတ္တိံသ စ၊ သုံးဆယ့်ငါးပါးသော စေတသိက်တို့ဝင်း။ စတုတ္တိံသ စ၊ သုံးဆယ့်လေးပါးသောစေတသိက်တို့ဝင်း။ တေတ္တိံသဒ္ဓယံ၊ သုံးဆယ့်သုံးပါးသော စေတသိက်နှစ်ခုတို့၏ အပေါင်းဝင်း။ ဣစ္စေဝံ=ဣတိ ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ ပဉ္စမော၊ ငါးပါးအပြားဖြင့်။ ဌိတော၊ တည်ကုန်၏။

မဟဂ္ဂုတ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း ၅-ပါး

၃၈။ မဟဂ္ဂတေသု ပန တီသု ပဌမဇ္ဈာနိက စိတ္တေသု တာဝ အညသမာနာ တေရသ စေတသိကာ, ဝိရတိတ္တယ ဝဇ္ဇိတာ ဒ္ဝါဝီသတိ သောဘန စေတသိကာ စေတိ ပဉ္စတ္တိံသ ဓမ္မာ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။

၃၈။ ပန၊ လောကုတ္တရာစိတ်၌ သင်္ဂဟနည်းမှတပါး မဟဂ္ဂုတ်စိတ်၌ သင်္ဂဟနည်းကို ဆိုအံ့။ မဟဂ္ဂတေသု၊ မဟဂ္ဂုတ်စိတ် နှစ်ဆယ့်ခုနစ်ခုတို့တွင်။ တီသု၊ သုံးပါးကုန်သော။ ပဌမဇ္ဈာနိက စိတ္တေသု၊ ပဌမစျာန်နှင့်ယှဉ်သော မဟဂ္ဂုတ်စိတ်တို့၌။ တာဝ၊ ရှေးဦးစွာ။ သင်္ဂဟော၊ သင်္ဂဟနည်းကို။ မယာ၊ ငါသည်။ ဝုစ္စတေ၊ မိန့်အပ်၏။

တီသု၊ သုံးပါး ကုန်သော။ ပဌမဇ္ဈာနိက စိတ္တေသု၊ ပဌမစျာန်နှင့်ယှဉ်သော မဟဂ္ဂုတ်စိတ်ဘို့၌။ အညသမာနာ၊ အညသမာန်း အမည်ရှိကုန်သော။ တေရသ၊ တဆယ့်သုံးပါးကုန်သော။ စေတသိကာ စ၊ စေတသိက်တို့ဝင်း။ ဝိရတိတ္တယ ဝဇ္ဇိတာ၊ ဝိရတိ စေတသိက် သုံးခုအပေါင်းသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ ဒ္ဝါဝီသတိ၊ နှစ်ဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။ သောဘန စေတသိကာ စ၊ သောဘနစေတသိက်တို့ဝင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပဉ္စတ္တိံသ၊ သုံးဆယ့်ငါးပါးကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ စေတသိက်တို့သည်။ သင်္ဂဟံ၊ ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဝါ၊ ပေါင်းခြင်းသို့။ ဝါ၊ ပေါင်းအပ်သည်၏အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်ကုန်၏။

ကရုဏာ မုဒိတာ ပနေတ္ထ ပစ္စေကမေဝ ယောဇေတဗ္ဗာ။

ကရုဏာ မုဒိတာယှဉ်ပုံ။ ။ပန၊ အထူးကို ဆိုအံ့။ တ္ထေ၊ ဤမဟာဂျုတ် ပဌမစျာန်စိတ် သုံးခုတို့၌။ ဝါ၊ သုံးဆယ့် ငါးပါးသော စေတသိက်တို့တွင်။ ကရုဏာ မုဒိတာ၊ ကရုဏာ, မုဒိတာ စေတသိကတို့ကို။ ပစ္စေကမေဝ၊ အသီး အသီး သာလျှင်။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ယှဉ်အပ်ကုန်၏။

တတ္ထ ဒုတိယဇ္ဈာနိက စိတ္တေသု ဝိတက္ကာ ဝဇ္ဇာ။

တတ္ထ၊ ထိုအတူ။ ဒုတိယဇ္ဈာနိက စိတ္တေသု၊ ဒုတိယစျာန်နှင့်ယှဉ်သော မဟာဂျုတ်စိတ် သုံးခုတို့၌။ ဝိတက္ကဝဇ္ဇာ၊ (မဟာဂျုတ် ပဌမစျာန်စိတ်ယှဉ် ၃၅-ပါးတွင်) ဝိတက်သည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ စတုတ္ထိ သ၊ သုံးဆယ့်လေးပါးကုန်သော။ မေ့မာ၊ စေတသိက်တို့သည်။ သင်္ဂဟံ၊ ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဝါ၊ ပေါင်းခြင်းသို့။ ဝါ၊ ပေါင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်ကုန်၏။

တတိယဇ္ဈာနိက စိတ္တေသု ဝိတက္ကာ ဝိစာရာ ဝဇ္ဇာ။

တတိယဇ္ဈာနိက စိတ္တေသု၊ တတိယစျာန်နှင့်ယှဉ်သော မဟာဂျုတ် စိတ် သုံးခုတို့၌။ ဝိတက္ကာ ဝိစာရာ ဝဇ္ဇာ၊ (မဟာဂျုတ် ပဌမစျာန်စိတ်ယှဉ် ၃၅-ပါးတွင်) ဝိတက်, ဝိစာရသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ တေတ္တိ သ၊ သုံးဆယ့်သုံးပါးကုန်သော။ ဧမ္မာ၊ စေတသိက်တို့သည်။ သင်္ဂဟံ၊ ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဝါ၊ ပေါင်းခြင်းသို့။ ဝါ၊ ပေါင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်ကုန်၏။

စတုတ္ထဇ္ဈာနိက စိတ္တေသု ဝိတက္ကာ ဝိစာရာ ပီတိ ဝဇ္ဇာ။

စတုတ္ထဇ္ဈာနိက စိတ္တေသု၊ စတုတ္ထစျာန်နှင့် ယှဉ်သော မဟာဂျုတ်စိတ် သုံးခုတို့၌။ ဝိတက္ကာ ဝိစာရာ ပီတိ ဝဇ္ဇာ၊ (မဟာဂျုတ် ပဌမစျာန်စိတ်ယှဉ် ၃၅-ပါးတွင်) ဝိတက်, ဝိစာရ, ပီတိသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ ဗာတ္တိ သ၊ သုံးဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။ ဧမ္မာ၊ စေတသိက်တို့သည်။ သင်္ဂဟံ၊ ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဝါ၊ ပေါင်းခြင်းသို့။ ဝါ၊ ပေါင်းအပ်သည်၏အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ရောက်ကုန်၏။

ပဠုမဏ္ဍာနိုက စိတ္တေသု ပန ပန္နရသသု အပ္ပမညာယော နလဗ္ဘန္တိတိ သဗ္ဗထာပိ သတ္တဝိသတိ မဟဂ္ဂတစိတ္တေသု ပဠုကဏ္ဍာန-ဝသေန ပဠုဓာဝ သင်္ဂဟော ဟောတိတိ။

ပန၊ အထူးကို ဆိုအံ့။ ဝါ၊ သုဒ္ဓမ္မတပါး မိဿကကို ဆိုအံ့။ ပန္နရသသု၊ တဆယ့်ငါးပါးကုန်သော။ ပဠုမဏ္ဍာနိုကစိတ္တေသု၊ ပဠုမဗျာန်နှင့်ယှဉ်သော မဟဂ္ဂုတ်စိတ်တို့၌။ အပ္ပမညာယော၊(မဟဂ္ဂုတ် စတုတ္ထဗျာန်စိတ်ယှဉ် ၃၂-ပါးတွင်) အပ္ပမညာစေတသိက်တို့ကို၊ နလဗ္ဘန္တိ၊ မရအပ်ကုန်။

ဤတို၊ ဤသို့။ သဗ္ဗထာပိ၊ ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာဖြင့်လည်း။ သတ္တဝိသတိ မဟဂ္ဂတစိတ္တေသု၊ နှစ်ဆယ့်ခုနစ်ပါးသော မဟဂ္ဂုတ်စိတ်တို့၌။ ပဠုကဏ္ဍာနဝသေန၊ စျာန်ငါးပါးအပေါင်း၏ အစုမ်းဖြင့်။ ပဠုဓာဝ၊ ငါးပါးအပြားအားဖြင့်သာလျှင်။ သင်္ဂဟော၊ ရေတွက်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဤတို၊ ဤသို့။ တေသု၊ ထိုမဟဂ္ဂုတ်စိတ် နှစ်ဆယ့်ခုနစ်ခုတို့၌။ ပဠုဝိဓေါ၊ ငါးပါးအပြားရှိသော။ သင်္ဂဟော၊ သင်္ဂဟနည်းကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိအပ်၏။

မဟဂ္ဂုတ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း သင်္ဂဟဂါထာ

၃၉။ ပဠုတ္တိံသ စတုတ္တိံသ၊ တေတ္တိံသ စ ယထာက္ကမံ။
ဗာတ္တိံသ စေဝ တိံသေတိ၊ ပဠုဓာဝ မဟဂ္ဂတေ။

၃၉။ မဟဂ္ဂတေ၊ မဟဂ္ဂုတ်စိတ်၌။ သင်္ဂဟာ၊ သင်္ဂဟနည်းတို့သည်။ ယထာက္ကမံ၊ အစဉ်အတိုင်း။ ပဠုတ္တိံသ စ၊ သုံးဆယ့် ငါးပါးသော စေတသိက်တို့ဌင်း။ စတုတ္တိံသ စ၊ သုံးဆယ့်လေးပါးသော စေတသိက်တို့ဌင်း။ တေတ္တိံသ စ၊ သုံးဆယ့်သုံးပါးသော စေတသိက်တို့ဌင်း။ ဗာတ္တိံသ စေဝ၊ သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော စေတသိက်တို့ဌင်း။ တိံသ စ၊ သုံးဆယ်သော စေတသိက်တို့ဌင်း။ ဤတို၊ ဤသို့။ ပဠုဓာဝ၊ ငါးပါးအပြားဖြင့်သာလျှင်။ ဌိတာ၊ တည်ကုန်၏။

ကာမဝစရစိတ် သင်္ဂဟနည်း ၁၂-ပါး

၄၀။ ကာမဝစရ သောဘနေသု ပန ကုသလေသု တာဝ ပဌမ-ဒ္ဒယေ အညသမာနာ တေရသ စေတသိကာ ပဋ္ဌဝိသတိ သောဘန စေတသိကာ စေတိ အဋ္ဌတ္တိံသ ဓမ္မာ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။

၄၀။ ပန၊ မဟာဂျုတ် စိတ်၌ သင်္ဂဟနည်းမှ တပါး ကာမဝစရ သောဘနစိတ်၌ သင်္ဂဟနည်းကို ဆိုအံ့။ ကာမဝစရ သောဘနေသု၊ ကာမဝစရ သောဘနစိတ် နှစ်ဆယ့်လေးခုတို့တွင်။ ကုသလေသု၊ မဟာကုသိုလ်စိတ် ရှစ်ခုတို့၌။ တာဝ၊ ရှေးဦးစွာ။ သင်္ဂဟာ၊ သင်္ဂဟနည်းကို။ မယာ၊ ငါသည်။ ဝုစ္စတေ၊ မိန့်အပ်၏။

မဟာကုသိုလ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း ၄-ပါး။ ။ပဌမဒ္ဒယေ၊ မဟာကုသိုလ် ပဌမဒွေ၌။ အညသမာနာ၊ အညသမာန်းအမည်ရှိကုန်သော။ တေရသ၊ တဆယ့်သုံးပါးကုန်သော။ စေတသိကာ စ၊ စေတသိက်တို့ဌင်း။ ပဋ္ဌဝိသတိ၊ နှစ်ဆယ့်ငါးပါးကုန်သော။ သောဘနစေတသိကာ စ၊ သောဘနစေတသိကတို့ဌင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အဋ္ဌတ္တိံသ၊ သုံးဆယ့်ရှစ်ပါးကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ စေတသိက်တို့သည်။ သင်္ဂဟံ၊ ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဝါ၊ ပေါင်းခြင်းသို့။ ဝါ၊ ပေါင်းအပ်သည်၏အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်ကုန်၏။

အပ္ပမညာဝိရတိယော ပနေတ္ထ ပဋ္ဌပိ ပစ္စေကမေဝ ယောဇေတဗ္ဗာ။

အပ္ပမညာ, ဝိရတိစေတသိက်တို့ယှဉ်ပုံ။ ။ပန၊ အထူးကိုဆိုအံ့။ ဧတ္ထ၊ ဤ မဟာကုသိုလ် ပဌမဒွေ၌။ ဝါ၊ သုံးဆယ့်ရှစ်ပါးသော စေတသိက်တို့တွင်။ ပဋ္ဌပိ၊ ငါးပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ အပ္ပမညာ ဝိရတိယော၊ မေတ္တာကရုဏာ=အပ္ပမညာ-နှင့်သမ္မာဝါစာ စသော ဝိရတိစေတသိက်တို့ကို။ ပစ္စေကမေဝ၊ အသီးအသီးသာလျှင်။ ဝါ၊ တခု တခုစီသာလျှင်။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ယှဉ်အပ်ကုန်၏။

တထာ ဒုတိယဒ္ဒယေ ဉာဏ ဝဇ္ဇိတာ။

တထာ၊ ထို့အတူ။ ဒုတိယဒ္ဒယေ၊ မဟာကုသိုလ် ဒုတိယဒွေ၌။ ဉာဏ-ဝဇ္ဇိတာ၊ (မဟာကုသိုလ် ပဌမဒွေယှဉ် ၃၈-ပါးတွင်) ဉာဏ်သည် (ပညာရှိ

စေတသိက်သည်) ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ သတ္တတ္တိ ံသ၊ သုံးဆယ့်ခုနစ်ပါးကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ စေတသိက်တို့သည်။ သင်္ဂဟံ၊ ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဝါ၊ ပေါင်းခြင်းသို့။ ဝါ၊ ပေါင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်ကုန်၏။

တတိယဒ္ဒယေ ဉာဏသမ္မယုတ္တာ ပဋိဝဇ္ဇိတာ။

တတိယဒ္ဒယေ၊ မဟာကုသိုလ် တတိယဒ္ဒေ၌။ ဉာဏသမ္မယုတ္တာ၊ ဉာဏ်နှင့် ယှဉ်ကုန်သည် ဖြစ်၍။ ပဋိဝဇ္ဇိတာ၊ (မဟာကုသိုလ် ပဌမဒ္ဒေယျဉ် ၃၀-ပါးတွင်) ပဋိသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ သတ္တတ္တိ ံသ၊ သုံးဆယ့်ခုနစ်ပါးကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ စေတသိက်တို့သည်။ သင်္ဂဟံ၊ ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဝါ၊ ပေါင်းခြင်းသို့။ ဝါ၊ ပေါင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်ကုန်၏။

စတုတ္ထဒ္ဒယေ ဉာဏ ပဋိ ဝဇ္ဇိတာ တေ ဧဝ သင်္ဂယ္ဟန္တိ။

စတုတ္ထဒ္ဒယေ၊ မဟာကုသိုလ် စတုတ္ထဒ္ဒေ၌။ ဉာဏ ပဋိဝဇ္ဇိတာ၊ (မဟာကုသိုလ် ပဌမဒ္ဒေယျဉ် ၃၀-ပါးတွင်) ဉာဏ်, ပဋိသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ တေ ဧဝ၊ ထိုသုံးဆယ့်ခြောက်ပါးသော အညသမာန်း, သောဘန စေတသိက်တို့ကိုသာလျှင်။ သင်္ဂယ္ဟန္တိ၊ ရေတွက်အပ်ကုန်၏။

ကိရိယစိတ္တေသုပိ ဝိရတိဝဇ္ဇိတာ တထေဝ စတူသုပိ ဒုကေသု စတုဓာဝ သင်္ဂယ္ဟန္တိ။

မဟာကိရိယာစိတ် သင်္ဂဟနည်း ၄-ပါး။ ။ကိရိယစိတ္တေသုပိ၊ **မဟာကိရိ-ယာစိတ် ရှစ်ခုတို့၌လည်း။**

ဝိရတိဝဇ္ဇိတာ၊ (မဟာကုသိုလ် ပဌမဒ္ဒေယျဉ် ၃၀-ပါးတွင်)ဝိရတိ စေတသိက်သုံးခုသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ တေဧဝ၊ ထိုသုံးဆယ့် ငါးပါးသော အညသမာန်း, သောဘန စေတသိက်တို့ကို သာလျှင်။ တထေဝ၊ ထိုမဟာကုသိုလ်စိတ် အတူသာလျှင်။ စတူသုပိ၊ လေးပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဒုကေသု၊ ဒုကတို့၌။ စတုဓာဝ၊ လေးပါး အပြားဖြင့်သာလျှင်။ သင်္ဂယ္ဟန္တိ၊ ရေတွက်အပ်ကုန်၏။

တထာ ဝိပါကေသု စ အပ္ပမညာ ဝိရတိ ဝဇ္ဇိတာ တေ ဧဝ သင်္ဂယ္ဟန္တိ သဗ္ဗထာပိ စတုဝီသတိ ကာမာဝစရ သောဘန-စိတ္တေသု ဒုကဝသေန ဒ္ဝါဒသဝေါ သင်္ဂဟာ ဟောတိတိ။

မဟာဝိပါက်စိတ် သင်္ဂဟနည်း ၄-ပါး။ ။တထာ၊ ထို့အတူ။ ဝိပါကေသု စ၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ရှစ်ခုတို့၌လည်း။ အပ္ပမညာ ဝိရတိဝဇ္ဇိတာ၊ (မဟာကုသိုလ် ပဌမဒ္ဒေယျ၌ ၃၇-ပါးတွင်) အပ္ပမညာဒ္ဒေ, ဝိရတိစေတသိက် သုံးခုသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ တေ ဧဝ၊ ထိုသုံးဆယ့်သုံးပါးသော အညသမာန်း, သောဘန စေတသိက်တို့ကို သာလျှင်။ စတူသုပိ၊ လေးပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဒုကေသု၊ ဒုကတို့၌။ စတုဝေါ၊ လေပါးအပြားဖြင့်သာလျှင်။ သင်္ဂယ္ဟန္တိ၊ ရေတွက်အပ်ကုန်၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ သဗ္ဗထာပိ၊ ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း။ စတုဝီသတိ ကာမာဝစရ သောဘန စိတ္တေသု၊ နှစ်ဆယ့်လေးပါးသော ကာမာဝစရ သောဘနစိတ်တို့၌။ ဒုကဝသေန၊ ဒုက၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဒ္ဝါဒ-သဝေါ၊ တဆယ့်နှစ်ပါး အပြားဖြင့်သာလျှင်။ သင်္ဂဟာ၊ ရေတွက်ခြင်း သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ တေသု၊ ထိုကာမာဝစရ သောဘနစိတ်တို့၌။ ဒ္ဝါဒသ-ဝိဓေါ၊ တဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိသော။ သင်္ဂဟာ၊ သင်္ဂဟနည်းကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိအပ်၏။

ကာမာဝစရစိတ် သင်္ဂဟနည်း သင်္ဂဟ ဂါထာမျှား

၄၁။ အဒ္ဒတ္တိံသ သတ္တတ္တိံသ-ဒ္ဒယံ ဆတ္တိံသကံ သုဘေ။
ပဒ္ဒတ္တိံသ စတုတ္တိံသ-ဒ္ဒယံ တေတ္တိံသကံ ကြိယေ။
တေတ္တိံသ ပါကေ ဗာတ္တိံသ၊ ဒ္ဒယေ' ကတ္တိံသကံ ဘဝေ။
သဟေတု ကာမာဝစရ-ပုညပါက ကြိယာမနော။

၄၁။ သဟေတု ကာမာဝစရ ပုညပါက ကြိယာမနော၊ ကာမာဝစရ ကုသိုလ်, သဟိတ် ကာမာဝစရဝိပါက်, သဟိတ် ကာမာဝစရ ကိရိယာ

စိတ်၌။ ဝါ၊ ကာမာဝစရကုသိုလ်, သဟိတ် ကာမာဝစရဝိပါက်, သဟိတ် ကာမာဝစရ ကိရိယာစိတ်တို့တွင်။ သုဘေ၊ မဟာကုသိုလ်စိတ် ရှစ်ခု၌။ အဌတ္တိံ သ စ၊ သုံးဆယ့်ရှစ်ပါးသော စေတသိက်တို့သည်ရင်း။ သတ္တတ္တိံ သဒ္ဓယံ၊ သုံးဆယ့်ခုနစ်ပါးသော စေတသိက် နှစ်ခုအပေါင်းသည်ရင်း။ ဆတ္တိံ သကံ၊ သုံးဆယ့်ခြောက်ပါးသော စေတသိက်သည်ရင်း။ ဘဝေ၊ ဖြစ်၏။

ကြိုယေ၊ မဟာကိရိယာစိတ် ရှစ်ခု၌။ ပဉ္စတ္တိံ သ၊ သုံးဆယ့်ငါးပါးသော စေတသိက်တို့သည်ရင်း။ စတုတ္တိံ သဒ္ဓယံ၊ သုံးဆယ့်လေးပါးသော စေတ-သိက်နှစ်ခု အပေါင်းသည်ရင်း။ တေတ္တိံ သကံ၊ သုံးဆယ့်သုံးပါးသော စေတသိက်သည်ရင်း။ ဘဝေ၊ ဖြစ်၏။

ပါဂေ၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ရှစ်ခု၌။ တေတ္တိံ သ စ၊ သုံးဆယ့်သုံးပါး သော စေတသိက်တို့သည်ရင်း။ ဗာတ္တိံ သ ဒ္ဓယံ၊ သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော စေတသိက် နှစ်ခုအပေါင်းသည်ရင်း။ ဧကတ္တိံ သကံ၊ သုံးဆယ့်တပါး သော စေတသိက်သည်ရင်း။ ဘဝေ၊ ဖြစ်၏။

ထိုထိုစိတ်၌ မယှဉ်သော စေတသိက်များ

၄၂။ နာ ဝိဇ္ဇေန္တိတ္ထ ဝိရတီ၊ ကြိုယေသု စ မဟဂ္ဂတေ။
အနုတ္တရေ အပ္ပမညာ၊ ကာမပါဂေ ဒ္ဒယံ တထာ။

၄၂။ ဇ္ဈေ၊ ဤသောဘနစိတ်တို့တွင်။ ကြိုယေသု စ၊ မဟာကိရိယာ စိတ် ရှစ်ခုတို့၌ရင်း။ မဟဂ္ဂတေ စ၊ မဟဂ္ဂုတ်စိတ် နှစ်ဆယ့်ခုနစ်ခု၌ရင်း။ ဝိရတီ၊ ဝိရတိစေတသိက်တို့သည်။ နာ ဝိဇ္ဇန္တိ၊ မရှိကုန်။

အနုတ္တရေ၊ လောကုတ္တရာစိတ် ရှစ်ခု၌။ အပ္ပမညာ၊ အပ္ပမညာ စေ တသိက်တို့သည်။ နာ ဝိဇ္ဇန္တိ၊ မရှိကုန်။

ဘထာ၊ ထို့အတူ။ ကာမပါဂေ၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ရှစ်ခု၌။ ဒ္ဒယံ၊ ဝိရတီ, အပ္ပမညာ စေတသိက် နှစ်ခုတို့၏ အပေါင်းသည်။ နာ ဝိဇ္ဇတိ၊ မရှိ။

စိတ်ချင်း ထူးအောင်ပြုသော စေတသိက်များ

အနုတ္တရေ စျာနဓမ္မာ၊ အပ္ပမညာ စ မဇ္ဈိမေ။
ဝိရတီ ဉာဏ ပီတိ စ၊ ပရိတ္တေသု ဝိသေသကာ။

အနုတ္တရေ၊ လောကုတ္တရာစိတ်၌။ စျာနဓမ္မာ၊ စျာန်တရား (ဝိတက်စ သော စျာန်အင်္ဂါ)တို့သည်။ ဝိသေသကာ၊ အထူးကို ပြုတတ်ကုန်၏။

မဇ္ဈိမေ၊ မဟဂ္ဂုတ်စိတ် နှစ်ဆယ့်ခုနှစ်ခု၌။ စျာနဓမ္မာ စ၊ စျာန်တရား (ဝိတက်စသော စျာန်အင်္ဂါ)တို့သည်ရင်း။ အပ္ပမညာ စ၊ အပ္ပမညာစေတ-သိက်တို့သည်ရင်း။ ဝိသေသကာ၊ အထူးကို ပြုတတ်ကုန်၏။

ပရိတ္တေသု၊ ကာမာဝစရ သောဘနစိတ် နှစ်ဆယ့်လေးခုတို့၌။ အပ္ပ-မညာ စ၊ အပ္ပမညာ စေတသိက်တို့သည်ရင်း။ ဝိရတီ ဉာဏ ပီတိ စ၊ ဝိရတီစေတသိက် သုံးခု, ပညာ့ဉာဏ်, ပီတိစေတသိက်တို့သည်ရင်း။ ဝိသေသ-ကာ၊ အထူးကို ပြုတတ်ကုန်၏။

အကုသိုလ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း ၇-ပါး

၄၃။ အကုသလေသု ပန လောဘမူလေသု တာဝ ပဌမေ အသင်္ခါ-ရိကေ အညသမာနာ တေရသ စေတသိကာ, အကုသလသာ-ဓာရဏာ စတ္တာရော စာတိ သတ္တရသ လောဘ ဒိဋ္ဌိဟိ သဒ္ဓိံ ကေ့ုနဝိသတိ ဓမ္မာ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။

လောဘမူသင်္ဂဟနည်း။ ၄၃။ ပန၊ ကာမာဝစရ သောဘနစိတ်၌ သင်္ဂ-ဟနည်းမှ တပါး အကုသိုလ်စိတ်၌ သင်္ဂ-ဟနည်းကို ဆိုအံ့။ အကုသလေသု၊ အကုသိုလ်စိတ် တဆယ့်နှစ်ခုတို့တွင်။ လောဘမူလေသု၊ လောဘမူစိတ် ရှစ်ခုတို့၌။ တာဝ၊ ရှေးဦးစွာ။ သင်္ဂဟာ၊ သင်္ဂဟနည်းကို။ မယာ၊ ငါသည်။ ဝုစ္စတေ၊ ဆိုအပ်၏။

ပဌမေ၊ ပဌမဖြစ်သော။ အသင်္ခါရိကေ၊ လောဘမူ အသင်္ခါရိကစိတ်၌။ အညသမာနာ၊ အညသမာန်း အမည်ရှိကုန်သော။ တေရသ၊ တဆယ့်သုံးပါးကုန်သော။ စေတသိကာ စ၊ စေတသိက်တို့ရင်း။ စတ္တာရော၊ လေးပါးကုန်သော။ အကုသလသာဓာရဏာ စ၊ အကုသလ သာဓာရဏ

စေတသိက်တို့ဂုဏ်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ သတ္တရသ၊ တဆယ့်ခုနစ်ပါးကုန်သော စေတသိက်တို့သည်။ လောဘ ဒိဋ္ဌိဟိ၊ လောဘ, ဒိဋ္ဌိတို့နှင့်။ သဒ္ဒိ ၊ တကဒ္ဓ။ ကျေနဝိသတိ၊ တခုယုတ်နှစ်ဆယ်သော။ ဓမ္မာ၊ စေတသိက်တို့သည်။ သင်္ဂဟံ၊ ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဝါ၊ ပေါင်းခြင်းသို့။ ဝါ၊ ပေါင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်ကုန်၏။

၄၄။ တထေဝ ဒုတိယေ အသင်္ခါရိကေ လောဘ မာနေန။

၄၄။ တထေဝ၊ ထိုပဌမ အသင်္ခါရိကစိတ် အတူသာလျှင်။ ဒုတိယေ၊ ဒုတိယဖြစ်သော။ အသင်္ခါရိကေ၊ လောဘမူ အသင်္ခါရိကစိတ်၌။ လောဘ-မာနေန၊ လောဘ, မာနနှင့်။ သဒ္ဒိ ၊ တကဒ္ဓ။ ကျေနဝိသတိ၊ တခုယုတ်နှစ်ဆယ်သော။ ဓမ္မာ၊ စေတသိက်တို့သည်။ သင်္ဂဟံ၊ ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ရေတွက်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့။ ဝါ၊ ပေါင်းခြင်းသို့။ ဝါ၊ ပေါင်းအပ်သည်၏အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆန္တိ။ ရောက်ကုန်၏။

၄၅။ တတိယေ တထေဝ ပိတိ ဝဇ္ဇိတာ လောဘ ဒိဋ္ဌိဟိ သဟ အဒ္ဓါဝရသ။

၄၅။ တထေဝ၊ ထိုဒုတိယ အသင်္ခါရိကစိတ် အတူသာလျှင်။ တတိယေ၊ တတိယ အသင်္ခါရိက လောဘမူစိတ်၌။ ပိတိဝဇ္ဇိတာ၊ (ပဌမ အသင်္ခါရိက လောဘမူစိတ်ယှဉ် ၁၇-ပါးတွင်) ပိတိသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော တဆယ့်ခြောက်ပါးသော စေတသိက်တို့သည်။ လောဘ ဒိဋ္ဌိဟိ၊ လောဘ, ဒိဋ္ဌိတို့နှင့်။ သဟ၊ တကဒ္ဓ။အဒ္ဓါဝရသ၊ တဆယ့်ရှစ်ပါး ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ စေတသိက်တို့သည်။ သင်္ဂဟံ၊ ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဝါ၊ ပေါင်းခြင်းသို့။ ဝါ၊ ပေါင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆန္တိ။ ရောက်ကုန်၏။

၄၆။ စတုတ္ထေ တထေဝ လောဘ မာနေန။

၄၆။ တထေဝ၊ ထိုတတိယ အသင်္ခါရိကစိတ် အတူသာလျှင်။ စတုတ္ထေ၊ စတုတ္ထဖြစ်သော။ အသင်္ခါရိကေ၊ အသင်္ခါရိက လောဘမူစိတ်၌။ လောဘ မာနေန၊ လောဘ, မာနနှင့်။ သဟ၊ တကဒ္ဓ။ အဒ္ဓါဝရသ၊ တဆယ့်

ရှစ်ပါးကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ စေတသိက်တို့သည်။ သင်္ဂဟ၊ ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဝါ၊ ပေါင်းခြင်းသို့။ ဝါ၊ ပေါင်းအပ်သည်၏အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်ကုန်၏။

၄၇။ ပဠေမေ ပန ပဋိဃသမ္ပယုတ္တေ အသင်္ခါရိကေ ဒေါသော, ဣဿာ, မစ္ဆရိယံ, ကုက္ကုစ္စဉ္စာတိ စတ္တာဟိ သဒ္ဓိံ ပိတိဝဇ္ဇိတာ တေ ဧဝ ဝိသတိ ဓမ္မာ သင်္ဂယ္ဟန္တိ။

ဒေါသမူသင်္ဂဟနည်း ၄၇။ ပန၊ လောဘမူအသင်္ခါရိကမှတပါး ဒေါသမူ အသင်္ခါရိကကို ဆိုအံ့။ ပဋိဃသမ္ပယုတ္တေ၊ ဒေါသနှင့် ယှဉ်သော။ ပဠေမေ၊ ပဠမ ဖြစ်သော။ အသင်္ခါရိကေ၊ အသင်္ခါ-ရိကစိတ်၌။ ပိတိဝဇ္ဇိတာ၊ ပိတိကြဉ်သော အညသမာန်း ၁၂-ပါး, အကုသလသာဓာရဏ ၄-ပါး၊ ဤ ၁၆-ပါးတို့သည်။ ဒေါသော စ၊ ဒေါသ-စေတသိက်၎င်း။ ဣဿာ စ၊ ဣဿာစေတသိက်၎င်း။ မစ္ဆရိယဉ္စ၊ မစ္ဆရိယ-စေတသိက်၎င်း။ ကုက္ကုစ္စဉ္စ၊ ကုက္ကုစ္စစေတသိက်၎င်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စတ္တာဟိ၊ လေးပါးကုန်သော စေတသိက်တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ တကွ။ ဝိသတိ၊ နှစ်ဆယ်သော။ တေ ဧဝ ဓမ္မာ၊ ထိုအညသမာန်း, အကုသိုလ်စေတသိက်တို့ကိုသာလျှင်။ သင်္ဂယ္ဟန္တိ၊ ရေတွက်အပ်ကုန်၏။

ဣဿာ မစ္ဆရ ကုက္ကုစ္စာနိ ပနေတ္ထ ပစ္စေကမေဝ ယောဇေတဗ္ဗာနိ။ ဣဿာ, မစ္ဆရ, ကုက္ကုစ္စတို့ယှဉ်ပုံ။ ။ပန၊ အထူးကို ဆိုအံ့။ ဧတ္ထ၊ ဤ ပဠမ အသင်္ခါရိကစိတ်၌။ ဝါ၊ ဤ နှစ်ဆယ်သော စေတသိက်တို့တွင်။ ဣဿာ မစ္ဆရ ကုက္ကုစ္စာနိ၊ ဣဿာ, မစ္ဆရ, ကုက္ကုစ္စ စေတသိက်တို့ကို။ ပစ္စေကမေဝ၊ အသီးအသီးသာလျှင်။ ယောဇေတဗ္ဗာနိ။ ယှဉ်အပ်ကုန်၏။

၄၈။ သသင်္ခါရိက ပဠကေပိ ဗာထေ ထိန မိဒ္ဓေန ဝိသေသေတ္တာ ယောဇေတဗ္ဗာ။

၄၈။ တထေ၊ ထိုပဠမ အသင်္ခါရိကစိတ်အတူသာလျှင်။ သသင်္ခါ-ရိက ပဠကေပိ၊ သသင်္ခါရိကစိတ် ငါးခုဌာနလည်း။ ထိနမိဒ္ဓေန၊ ထိန, မိဒ္ဓ ဖြင့်။ ဝိသေသေတ္တာ။ အထူးပြု၍။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ယှဉ်အပ်ကုန်၏။

၄၉။ ဆန္ဒ ပီတိဝဇ္ဇိတာ ပန အညသမာနာ ကောဒသ အကုသလ-သာဓာရဏာ စတ္တာရော စာတိ ပန္နရသ ဓမ္မာ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတေ သမ္ပယုဇ္ဇန္တိ။

မောဟမူသင်္ဂဟနည်း ၄၉။ ပန၊ လောဘမူ, ဒေါသမူမှ တပါး မောဟမူကို ဆိုအံ့။ ဆန္ဒပီတိဝဇ္ဇိတာ၊ ဆန္ဒ, ပီတိသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ အညသမာနာ၊ အညသမာန်း အမည်ရှိကုန်သော။ ကောဒသ စ၊ တဆယ့်တပါးသော စေတသိက်တို့ဝင်း။ စတ္တာရော၊ လေးပါးကုန်သော။ အကုသလသာဓာရဏာ စ၊ အကုသလ သာဓာရဏာ-စေတသိက်တို့ဝင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပန္နရသ၊ တဆယ့်ငါးပါးကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ စေတသိက်တို့သည်။ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတေ၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ်၌။ သမ္ပယုဇ္ဇန္တိ၊ အညီအညွတ် အပြားအားဖြင့် ယှဉ်ကုန်၏။

၅၀။ ဝိစိကိစ္ဆာ သဟဂတစိတ္တေ စ အဓိမောက္ခ ဝိရဟိတာ ဝိစိကိစ္ဆာ-သဟဂတာ တထေဝ ပန္နရသ ဓမ္မာ သမုပလဗ္ဘန္တိ သဗ္ဗထာပိ ဒ္ဝါဒသာကုသလစိတ္တုပ္ပါဒေသု ပစ္စေကံ ယောဇိယမာနာပိ ဂဏ-နဝသေန သတ္တဓာဝ သင်္ဂဟိတာ ဘဝန္တိ။

၅၀။ ဝိစိကိစ္ဆာ သဟဂတ စိတ္တေ စ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ သဟဂုတ်စိတ်၌လည်း။ တထေဝ၊ ထိုဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ်အတူသာလျှင်။ အဓိမောက္ခ ဝိရဟိတာ၊ အဓိမောက္ခ စေတသိက်သည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ ဝါ၊ အဓိမောက္ခမှ ကင်းကုန်သော။ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတာ၊ ဝိစိကိစ္ဆာနှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော။ ပန္နရသ၊ တဆယ့်ငါးပါးကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ စေတသိက်တို့ကို။ သမုပလဗ္ဘန္တိ၊ ကောင်းစွာ ရအပ်ကုန်၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ သဗ္ဗထာပိ၊ ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာဖြင့်လည်း။ ဒ္ဝါဒသာကုသလစိတ္တုပ္ပါဒေသု၊ တဆယ့်နှစ်ပါးသော အကုသိုလ်စိတ်တို့၌။ ပစ္စေကံ၊ အသီးအသီး။ ယောဇိယမာနာပိ၊ ယှဉ်အပ်ကုန်သော်လည်း။ ဝါ၊ ယှဉ်အပ်ကုန်သည်ရှိသော်။ ဂဏနဝသေန၊ ရေတွက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ သတ္တဓာဝ၊ ခုနစ်ပါးအပြားဖြင့်သာလျှင်။ သင်္ဂဟိတာ၊ ရေတွက်အပ်ကုန်သည်။ ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ တေသု၊ ထိုအကုသိုလ်စိတ် တဆယ့်နှစ်ခုတို့၌။ သတ္တ-ဝိဓေါ၊ ခုနစ်ပါးအပြားရှိသော။ သင်္ဂဟော၊ သင်္ဂဟနည်းကို။ ဝေဒိ-တဗ္ဗော၊ သိအပ်၏။

အကုသိုလ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း သင်္ဂဟ ဂါထာ

၅၁။ ကေ္ကနဝိသာ ဌာရသ၊ ဝိသေကဝိသ ဝိသတိ။
ဒ္ဒါဝိသ ပန္နရသေတိ၊ သတ္တဓာ ကုသလေ ဌိတာ။

၅၁။ အကုသလေသု၊ အကုသိုလ်စိတ်တို့၌။ သင်္ဂဟာ၊ သင်္ဂဟနည်းတို့သည်။ ကေ္ကနဝိသ၊ တခုယုတ် နှစ်ဆယ်သော စေတသိက်တို့ဌင်း။ အဌာရသ၊ တဆယ့်ရှစ်ပါးသော စေတသိက်တို့ဌင်း။ ဝိသ၊ နှစ်ဆယ်သော စေတသိက်တို့ဌင်း။ ကေဝိသ၊ နှစ်ဆယ့်တပါးသော စေတသိက်တို့ဌင်း။ ဝိသတိ၊ နှစ်ဆယ်သောစေတသိက်တို့ဌင်း။ ဒ္ဒါဝိသ၊ နှစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော စေတသိက်တို့ဌင်း။ ပန္နရသ၊ တဆယ့်ငါးပါးသော စေတသိက်တို့ဌင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ သတ္တဓာ၊ ခုနစ်ပါးအပြားဖြင့်။ ဌိတာ၊ တည်ကုန်၏။

အကုသလယောဂိ စေတသိက် ၁၄-ပါး

၅၂။ သာဓာရဏာ စ စတ္တာရော၊ သမာနာ စ ဒသာပရေ။
စုဒ္ဒသေတေ ပဝုစ္စန္တိ၊ သဗ္ဗာကုသလ ယောဂိနော။

၅၂။ စတ္တာရော၊ လေးပါးကုန်သော။ သာဓာရဏာ စ၊ အကုသလ သာဓာရဏစေတသိက်တို့ဌင်း။ အပရေ၊ ဆန္ဒ,ပီတိ,အဓိမောက္ခ စေတသိက်မှ တပါးကုန်သော။ ဒသ၊ ဆယ်ပါးကုန်သော။ သမာနာ စ၊အညသမာန်း စေတသိက်တို့ဌင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စုဒ္ဒသ၊ တဆယ့်လေးပါးကုန်သော။ ဧတေ စေတသိကာ၊ ထိုစေတသိက်တို့ကို။ သဗ္ဗာကုသလ ယောဂိနော၊ အလုံးစုံသော အကုသိုလ် စိတ်တို့နှင့် ယှဉ်ခြင်းရှိကုန်၏ဟူ၍။ ပဝုစ္စန္တိ၊ အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်ကုန်၏။

အဟိတ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း ၄-ပါး

၅၃။ အဟေတုကေသု ပန ဟသနစိတ္တေ တာဝ ဆန္ဒ ဝဇိတာ အညသမာနာ ဒ္ဝါဒသ ဓမ္မာ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။

၅၃။ ပန၊ အကုသိုလ်စိတ်၌ သင်္ဂဟနည်းမှ တပါး အဟိတ်စိတ်၌ သင်္ဂဟနည်းကို ဆိုအံ့။ အဟေတုကေသု၊ အဟေတုစိတ် တဆယ့်ရှစ်ခုတို့တွင်။ ဟသနစိတ္တေ၊ ဟသိတုပ္ပါဒ် စိတ်၌။ တာဝ၊ ရှေးဦးစွာ။ သင်္ဂဟော၊ သင်္ဂဟနည်းကို။ မယာ၊ ငါသည်။ ဝုစ္စတေ၊ ဆိုအပ်၏။

ဟသနစိတ္တေ၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်၌။ ဆန္ဒဝဇိတာ၊ ဆန္ဒသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ ဝါ၊ ဆန္ဒကို ကြဉ်ကုန်သော။ အညသမာနာ၊ အညသမာန်း အမည်ရှိကုန်သော။ ဒ္ဝါဒသ၊တဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ စေတသိက်တို့သည်။ သင်္ဂဟံ၊ ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဝါ၊ ပေါင်းခြင်းသို့။ ဝါ၊ ပေါင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်ကုန်၏။

၅၄။ တထာ ဝေါဋ္ဌပ္ပနေ ဆန္ဒ ပီတိ ဝဇိတာ။

၅၄။ တထာ၊ ထိုအတူ။ ဝေါဋ္ဌပ္ပနေ၊ ဝုဋ္ဌောစိတ်၌။ ဆန္ဒ ပီတိ ဝဇိတာ၊ ဆန္ဒ ပီတိသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ ဝါ၊ ဆန္ဒ ပီတိကို ကြဉ်ကုန်သော။ အညသမာနာ၊ အညသမာန်းအမည်ရှိကုန်သော။ ဧကာဒသ၊ တဆယ့်တပါးကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ စေတသိက်တို့သည်။ သင်္ဂဟံ၊ ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဝါ၊ ပေါင်းခြင်းသို့။ ဝါ၊ ပေါင်းအပ်သည်၏အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်ကုန်၏။

၅၅။ သုခသန္တီရဏေ ဆန္ဒ ဝိရိယ ဝဇိတာ။

၅၅။ သုခသန္တီရဏေ၊ သောမနဿသဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ်၌။ ဆန္ဒ-ဝိရိယ ဝဇိတာ၊ ဆန္ဒ, ဝိရိယသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ ဝါ၊ ဆန္ဒ, ဝိရိယကို ကြဉ်ကုန်သော။ အညသမာနာ၊ အညသမာန်း အမည်ရှိကုန်သော။ ဧကာဒသ၊ တဆယ့်တပါးကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ စေတသိက်တို့သည်။ သင်္ဂဟံ၊

ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ရေတွက်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့။ ဝါ၊ ပေါင်းခြင်းသို့။ ဝါ၊ ပေါင်းအပ်သည်၏အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်ကုန်၏။

၅၆။ မနောဓာတုတ္တိကာ ဟေတုက ပဋိသန္ဓိယုဂဋ္ဌေ ဆန္ဒ ပီတိ ဝိရိယ-ဝဇ္ဇိတာ။

၅၆။ မနောဓာတုတ္တိကာ ဟေတုက ပဋိသန္ဓိယုဂဋ္ဌေ၊ မနောဓာတ်သုံးခု, အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ နှစ်ခုအစုံ၌။ ဆန္ဒ ပီတိ ဝိရိယ ဝဇ္ဇိတာ၊ ဆန္ဒ, ပီတိ, ဝိရိယသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ ဝါ၊ ဆန္ဒ, ပီတိ, ဝိရိယကို ကြဉ်ကုန်သော။ အညသမာနာ၊ အညသမာန်းအမည်ရှိကုန်သော။ ဒသ၊ ဆယ်ပါးကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ စေတသိက်တို့သည်။ သင်္ဂဟံ၊ ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ရေတွက်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့။ ဝါ၊ ပေါင်းခြင်းသို့။ ဝါ၊ ပေါင်းအပ်သည်၏အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်ကုန်၏။

၅၇။ ဒ္ဝိပဉ္စဝိညာဏေ ပကိဏ္ဏက ဝဇ္ဇိတာ တေယေဝ သင်္ဂယ္ဟန္တိ သဗ္ဗထာပိ အဌာရသသု အဟေတုကေသု ဂဏနဝသေန စတု-ဓာဝ သင်္ဂဟော ဟောတိ။

၅၇။ ဒ္ဝိပဉ္စဝိညာဏေ၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဏ် တဆယ်၌။ ပကိဏ္ဏက ဝဇ္ဇိတာ၊ ပကိဏ်း စေတသိက် ခြောက်ခုသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ ဝါ၊ ပကိဏ်း စေတသိက်ခြောက်ခုကို ကြဉ်ကုန်သော။ တေယေဝ၊ ထိုခုနစ်ပါးသော အညသမာန်း စေတသိက် (သဗ္ဗစိတ္တသာဓारณစေတသိက်) တို့ကိုသာ လျှင်။ သင်္ဂယ္ဟန္တိ၊ ရေတွက်အပ်ကုန်၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ သဗ္ဗထာပိ၊ ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း။ အဌာရသသု၊ တဆယ်ရှစ်ပါးကုန်သော။ အဟေတုကေသု၊ အဟိတ်စိတ်တို့၌။ ဂဏနဝသေန၊ ရေတွက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ စတုဓာဝ၊ လေးပါးအပြားဖြင့်သာလျှင်။ သင်္ဂဟော၊ ရေတွက်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ တေသု၊ ထိုအဟိတ်စိတ် တဆယ်ရှစ်ခုတို့၌။ စတုဗိဓော၊ လေးပါးအပြားရှိသော။ သင်္ဂဟော၊ သင်္ဂဟ နည်းကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိအပ်၏။

အဘိ-သင်္ဂဟ ၆—ပ-မ-ဗ-သ-စ

အဟိတ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း သင်္ဂဟ ၈ထောမျှား

၅၈။ ဒ္ဝိဒသေကာဒသ ဒသ၊ သတ္တ စာတိ စတုဒ္ဓေခေ။
အဋ္ဌာရသာ ဟေတုကေသု၊ စိတ္တုပ္ပါဒေသု သင်္ဂဟော။

၅၉။ အဟေတုကေသု သဗ္ဗတ္ထ၊ သတ္တ သေသာ ယထာရဟံ။
ဣတိ ဝိတ္ထာရတော ဝုတ္တော၊ တေတ္တိံသ ဝိဓ သင်္ဂဟော။

၅၈။ အဋ္ဌာရသာဟေတုကေသု စိတ္တုပ္ပါဒေသု၊ တဆယ့်ရှစ်ပါးသော အဟိဘ်စိတ်ဘို၌။ ဒ္ဝိဒသ စ၊ တဆယ့်နှစ်ပါးသော စေတသိက်တို့ဝင်း။ ဧကာဒသ စ၊ တဆယ့်တပါးသော စေတသိက်တို့ဝင်း။ ဒသ စ၊ ဆယ်ပါးသော စေတသိက်တို့ဝင်း။ သတ္တ စ၊ ခုနှစ်ပါးသော စေတသိက်တို့ဝင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စတုဒ္ဓေခေ၊ လေးပါးအပြားရှိသော။ သင်္ဂဟော၊ သင်္ဂဟနည်းကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိအပ်၏။

အဟိတ်စိတ်၌ အညသမာန်း စေတသိက်ယှဉ်ပုံ ၅၉။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံ ကုန်သော။ အဟေတုကေသု၊ အဟိတ်စိတ် တဆယ့်ရှစ်ခုတို့၌။ သတ္တ၊ သဗ္ဗစိတ္တ သာဓာရဏစေတသိက် ခုနှစ်ခုတို့သည်။ ယုဇ္ဇန္တိ၊ ယှဉ်ကုန်၏။

သေသာ၊ ဆန္ဒမှ ကြွင်းသော ပကိဏ္ဏကစေတသိက် ၈ါးခုတို့သည်။ ယထာ-ရဟံ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ ယုဇ္ဇန္တိ၊ ယှဉ်ကုန်၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝိတ္ထာရတော၊ အကျယ်အားဖြင့်။ တေတ္တိံသဝိဓ-သင်္ဂဟော၊ သုံးဆယ့်သုံးပါး အပြားရှိသော သင်္ဂဟနည်းကို။ မယာ၊ ၈ါသည်။ ဝုတ္တော၊ မိန့်အပ်ပြီ။

သင်္ဂဟနည်း ပြီး၏။

စေတသိက်ကို စိတ်နှင့်အမျှ ရေတွက်ခြင်း

၆၀။ ဣဏ္ဍံ စိတ္တာဝဝိယုတ္တာနံ၊ သမ္ပယောဂဋ္ဌ သင်္ဂဟံ။
ဥ ဒ္ဓ ဘေဒံ ယထာယောဂံ၊ စိတ္တေန သမမုဒ္ဒိသေ။

၆၀။ ဣဋ္ဌံ=ယထာဝုတ္တဘေဒေန၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အပြားအားဖြင့်။ စိတ္တာဝိယုတ္တာနံ၊ စိတ်၌ အမြဲယှဉ်ကုန်သော စေတသိက်တို့၏။ စိတ္တပရိစ္ဆေဒဝသေန၊ စိတ်ကို ပိုင်းခြားသည်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊ မိန့်အပ်သော။ သောဠသဝိဓံ၊ တဆယ့်ခြောက်ပါး အပြားရှိသော။ သမ္ဘယောဂဋ္ဌ၊ သမ္ဘယောဂနည်းကိုဂင်း။ စေတသိက ရာသိ ပရိစ္ဆေဒ-ဝသေန၊ စေတသိက်တို့၏ အစုကို ပိုင်းခြားသည်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝတ္တံ၊ မိန့်အပ်သော။ ဧတေတ္ထ သဝိဓံ၊ သုံးဆယ့်သုံးပါး အပြားရှိသော။ သင်္ဂဟဋ္ဌ၊ သင်္ဂဟနည်းကိုဂင်း။ ဥတ္တရဇ္ဈ၊ သိအပ်၏။ ဥ တ္ဌ၊ သိပြီး၍။ ယထာယောဂံ၊ ယှဉ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ စိတ္တေန၊ စိတ်နှင့်။ သမံ၊ မျှသော။ ဘေဒံ၊ အပြားကို။ ဥဒ္ဒိသေ၊ ပြရာ၏။

စေတသိက်ပိုင်း နိုဂုံး

ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟေ စေတသိကသင်္ဂဟ ဝိဘာဂေါ နာမ ဒုတိယော ပရိစ္ဆေဒေါ။

အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟေ၊ အဘိဓမ္မာ ခုနစ်ကျမ်း၌ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော အနက်တို့ကို အကျဉ်းအားဖြင့် ယူရာ ယူကြောင်း သင်ဂြိုဟ်ရာ သင်ဂြိုဟ်ကြောင်း ဖြစ်ခြင်းကြောင့် အဘိဓမ္မတ္ထ သင်ဟ အမည်ရှိသော ကျမ်း၌။ စေတသိကသင်ဟ ဝိဘာဂေါ နာမ၊ စေတသိက သင်ဟကို ဝေဘန်ရာ, ဝေဘန်ကြောင်း မည်သော။ ဒုတိယော၊ နှစ်ခုတို့၏ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော။ ပရိစ္ဆေဒေါ၊ အပိုင်းအခြားသည်။ ဣတိ=သမတ္တော၊ ပြီးပြီ။

စေတသိက်ပိုင်း ပြီး၏။

၃-ပကိဏ္ဏကနိဒါန်း

ပဋ္ဌိညာဉ် နှင့် မာတိကာစဉ်

၁။ သမ္မယုတ္တာ ယထာယောဂံ၊ တေပညာသ သဘာဝတော။
စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ၊ တေသံ ဒါနိ ယထာရဟံ။

၂။ ဝေဒနာ ဟေတုတော ကိစ္စ-ဒ္ဒါရာ လမ္မဏ ဝတ္ထုတော။
စိတ္တုပ္ပါဒဝသေနေဝ၊ သင်္ဂဟော နာမ နိယတော။

၁။ ယထာယောဂံ၊ ယှဉ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ သမ္မယုတ္တာ၊ အညီအညွတ် အပြားအားဖြင့် ယှဉ်ကုန်သော။ စိတ္တ စေတသိကာ၊ စိတ်, စေတသိက်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊တရားတို့သည်။ သဘာဝတော၊အာရမ္မဏ-ဝိဇာနန, ဖုသန အစရှိသော မိမိ မိမိတို့၏ ကိစ္စလက္ခဏာ အပြားအားဖြင့်။ တေပညာသ၊ ငါးဆယ်သုံးပါး အပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဒါနိ=ဣဒါနိ၊ ယခုအခါ၌။ တေသံ၊ ထိုငါးဆယ် သုံးပါးကုန်သော သဘော တရားတို့၏။ ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည်အ ားလျော်စွာ။

၂။ စိတ္တုပ္ပါဒဝသေနေဝ၊ စိတ်,စေတသိက်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်။ ဝေဒနာ ဟေတုတော၊ ဝေဒနာအပြား, ဟိတ်အပြား အာ ဖြင့်ရင်း။ ကိစ္စ-ဒ္ဒါရာလမ္မဏ ဝတ္ထုတော၊ ကိစ္စအပြား, ဒ္ဒါရအပြား, အာရုံအပြား, ဝတ္ထုအပြားအားဖြင့်ရင်း။ သင်္ဂဟော နာမ၊ ဝေဒနာဒိသင်္ဂဟ အမည်ရှိသော ပကိဏ္ဏက သင်္ဂဟ ၆-ပါးကို။ မယာ၊ ငါသည်။ နိယတော၊ ဆောင်အပ်၏။

၁-ဝေဒနာ သင်္ဂဟ

၃။ တတ္ထ ဝေဒနာသင်္ဂဟော တာဝ တိဝိဓာ ဝေဒနာ သုခံ, ဒုက္ခံ, အဒုက္ခ မသုခါ စေတိ၊ သုခံ, ဒုက္ခံ, သောမနဿံ, ဒေါမနဿံ, ဥပေက္ခာတိ စ ဘေဒေန ပန ပဉ္စဓာ ဟောတိ။

၃။ တတ္ထ=တေသု ဆသု ပကိဏ္ဏက သင်္ဂဟေသု၊ ထိုခြောက်ပါးသော ပကိဏ္ဏက သင်္ဂဟတို့တွင်။ ဝေဒနာသင်္ဂဟော၊ ဝေဒနာသင်္ဂဟ၌။ တာဝ၊

ရှေးဦးစွာ။ ဝေါ၊ ဤသို့။ ဝိဘာဂေါ၊ ဝေဘန်ခြင်းကို။ မယာ၊ ငါသည်။ ဝုစ္စတေ၊ မိန့်အပ်၏။

ဝေဒနာ ၃-ပါး။ ။ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာသည်— သုခဥ္စ၊ သုခဝေဒနာဝင်း။ ဒုက္ခဥ္စ၊ ဒုက္ခဝေဒနာဝင်း။ အဒုက္ခမသုခါစ၊ ဒုက္ခလည်း မဟုတ် သုခလည်း မဟုတ်သော ဥပေက္ခာဝေဒနာဝင်း။ ဣတိ=ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့ အနုဘဝနလက္ခဏာ အပြားဖြင့်။ တိဝိဓာ၊သုံးပါး အပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဝေဒနာ ၅-ပါး။ ။ပန၊ အနုဘဝန လက္ခဏာမှတပါး ဣန္ဒြိယဘေဒကို ဆိုအံ့။ ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာသည်— သုခဥ္စ၊ သုခဝေဒနာ ဝင်း။ ဒုက္ခဥ္စ၊ ဒုက္ခဝေဒနာဝင်း။ သောမနဿဥ္စ၊ သောမနဿ ဝေဒနာဝင်း။ ဒေါမနုဿဥ္စ၊ ဒေါမနဿ ဝေဒနာဝင်း။ ဥပေက္ခာ စ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာ ဝင်း။ ဣတိ=ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့ ဣန္ဒြေအပြားဖြင့်။ ပဉ္စဓာ၊ ငါးပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဝေဒနာဖြင့် စိတ်ကို ဝေဘန်ခြင်း

၄။ တတ္ထ သုခသဟဂတံ ကုသလဝိပါကံ ကာယဝိညာဏ မေကမေဝ။

သုခဝေဒနာယှဉ်စိတ် ၁-ပါး ၄။ တတ္ထ၊ ထိုဝေဒနာသင်္ဂဟာ၌။ ဝါ၊ ထို ငါးပါးသော ဝေဒနာတို့တွင်။ ဝါ၊ ထိုငါးပါးလော ဝေဒနာနှင့် တကွဖြစ်သော စိတ်တို့တွင်။ သုခသဟဂတံ၊ သုခဝေဒနာနှင့် တကွဖြစ်သော စိတ်သည်။ ကုသလဝိပါကံ၊ ကုသိုလ်၏ အကျိုးဖြစ်သော။ ကာယဝိညာဏ မေကမေဝ၊ ကာယဝိညာဏ်စိတ် တခုသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

တထာ ဒုက္ခသဟဂတံ အကုသလ ဝိပါကံ။

ဒုက္ခဝေဒနာယှဉ်စိတ် ၁-ပါး။ ။တထာ၊ ထိုအတူ။ ဒုက္ခသဟဂတံ၊ ဒုက္ခ-ဝေဒနာနှင့် တကွဖြစ်သော စိတ်သည်။ အကုသလဝိပါကံ၊ အကုသိုလ်၏ အကျိုးဖြစ်သော။ ကာယဝိညာဏမေက-မေဝ၊ ကာယဝိညာဏ်စိတ် တခုသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၅။ သောမနဿ သဟဂတ စိတ္တာနိ ပန လောဘမူလာနိ စတ္တာရိ, ဒ္ဝိဒသ ကာမावစရ သောဘနာနိ, သုခသန္ထီရဏ ဟသနာနိ စ ဒ္ဝေတိ အဒ္ဌာရသ ကာမावစရ သောမနဿ သဟဂတ စိတ္တာနိ စေဝ ပဌမ ဒုတိယ တတိယ စတုတ္ထဈာန သင်္ခါတာနိ စတုစတ္တာလီသ မဟဂ္ဂတ လောကုတ္တရ စိတ္တာနိ စေတိ ဒ္ဝိသင်္ဂဟံ ဘဝန္တိ။

သောမနဿဝေဒနာယုဇ်စိတ် ၆၂-ပါး ၅။ ပန၊ ဒုကွဝေဒနာမှတပါး သောမနဿ ဝေဒနာကို ဆိုအံ့။ သောမနဿ သဟဂတ စိတ္တာနိ၊ သောမနဿ ဝေဒနာနှင့်တကွ ဖြစ်သော စိတ်တို့သည်။ စတ္တာရိ၊ လေးပါးကုန်သော။ လောဘမူလာနိ စ၊ လောဘမူစိတ်တို့ဝင်း။ ဒ္ဝိဒသ၊ တဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။ ကာမावစရ-သောဘနာနိ စ၊ ကာမावစရ သောဘနစိတ်တို့ဝင်း။ ဒ္ဝေ၊ နှစ်ပါးကုန်သော။ သုခသန္ထီရဏ ဟသနာနိ စ၊ သောမနဿ သဟဂုတ် သန္ထီရဏ, ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်တို့ဝင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အဒ္ဌာရသ၊ တဆယ့်ရှစ်ပါးကုန်သော။ ကာမावစရ သောမနဿ သဟဂတစိတ္တာနိ စေဝ၊ ကာမावစရ သောမနဿသဟဂုတ်စိတ်တို့ဝင်း။ ပဌမ ဒုတိယ တတိယ စတုတ္ထဈာန-သင်္ခါတာနိ၊ ပဌမဈာန်စိတ် ကောဒသ, ဒုတိယဈာန်စိတ် ကောဒသ, တတိယဈာန်စိတ် ကောဒသ, စတုတ္ထဈာန်စိတ် ကောဒသဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ စတုစတ္တာလီသ၊ လေးဆယ့်လေးပါးကုန်သော။ မဟဂ္ဂတ-လောကုတ္တရ စိတ္တာနိ စ၊ မဟဂ္ဂုတ်, လောကုတ္တရာ စိတ်တို့ဝင်း။ ဣတိ= ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ ဒ္ဝိသင်္ဂဟံ၊ ခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိကုန်သည်။ ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၆။ ဒေါမနဿ သဟဂတ စိတ္တာနိ ပန ဒ္ဝေ ပဋိဃ သမ္ပယုတ္တ-စိတ္တာနေဝ။

ဒေါမနဿဝေဒနာယုဇ်စိတ် ၂-ပါး ၆။ ပန၊ သောမနဿ သဟဂုတ်မှတပါး ဒေါမနဿ သဟဂုတ်ကို ဆိုအံ့။ ဒေါမနဿ သဟဂတ စိတ္တာနိ၊ ဒေါမနဿ ဝေဒနာနှင့်တကွ

ဖြစ်သော စိတ်တို့သည်။ ဒေ၊ နှစ်ပါးကုန်သော။ ပဋိဃ သမ္ပယုတ္တ စိတ္တာ-နေ၀၊ ပဋိဃသမ္ပယုတ် စိတ်တို့သည်သာလျှင်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၇။ သေသာနိ သဗ္ဗာနိပိ ပဉ္စပညာသ ဥပေက္ခာ သဟဂတ စိတ္တာ-နေ၀ါတိ။

ဥပေက္ခာဝေဒနာယှဉ် စိတ် ၅၅-ပါး ၇။ သေသာနိ၊ သုခ, ဒုက္ခ, သော-မနဿ, ဒေါမနဿ သဟဂုတ် စိတ်မှ ကြွင်းကုန်သော။ သဗ္ဗာနိပိ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ပဉ္စ-ပညာသ၊ ငါးဆယ့်ငါးပါးကုန်သော စိတ်တို့သည်။ ဥပေက္ခာ သဟဂတ-စိတ္တာနေ၀၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် စိတ်တို့သည်သာလျှင်။ ဘ၀န္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သိအပ်၏။

ဝေဒနာ ၅-ပါးယှဉ်ပုံ သင်္ဂဟ ဂါထာများ

၈။ သုခံ ဒုက္ခ မုပေက္ခာတိ၊ တိ၀ိဓာ တတ္ထ ဝေဒနာ။
သောမနဿံ ဒေါမနဿ-မိတိ ဘေဒေန ပဉ္စဓာ။

၉။ သုခ, မေကတ္ထ ဒုက္ခဉ္စ၊ ဒေါမနဿံ ဒ္ဝယေ ဌိတံ။
ဒ္ဝါသဋ္ဌိသု သောမနဿံ၊ ပဉ္စပညာသ ကေတရာ။

၈။ တတ္ထ၊ ထိုဝေဒနာ သင်္ဂဟ၌။ ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာသည်။ သုခဉ္စ၊ သုခ ဝေဒနာရင်း။ ဒုက္ခဉ္စ၊ ဒုက္ခဝေဒနာရင်း။ ဥပေက္ခာ စ၊ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာရင်း။ ဣတိ=ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့ အနုဘ၀နေ လက္ခဏာ အပြားဖြင့်။ တိ၀ိဓာ၊ သုံးပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာသည်။ သုခဉ္စ၊ သုခဝေဒနာရင်း။ ဒုက္ခဉ္စ၊ ဒုက္ခ ဝေဒနာရင်း။ သောမနဿဉ္စ၊ သောမနဿ ဝေဒနာရင်း။ ဒေါမနဿဉ္စ၊ ဒေါမနဿ ဝေဒနာရင်း။ ဥပေက္ခာ စ၊ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာရင်း။ ဣတိ= ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤနှေ့အပြားဖြင့်။ ပဉ္စဓာ၊ ငါးပါးအပြား ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၉။ သုခဉ္စ၊ သုခဝေဒနာသည်ရင်း။ ဒုက္ခဉ္စ၊ ဒုက္ခဝေဒနာသည်ရင်း။ ကေတ္ထ၊ တခုသောစိတ်၌။ ဌိတံ၊ တည်၏။ ဒေါမနဿံ၊ ဒေါမနဿ

ဝေဒနာသည်။ ဒုယေ၊ စိတ်နှစ်ခုတို့၏ အပေါင်းခု။ ဍိတံ၊ တည်၏။ သောမနဿံ၊ သောမနဿ ဝေဒနာသည်။ ဒုါသဍ္ဌိသု၊ ခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော စိတ်တို့ခု။ ဍိတံ၊ တည်၏။ ဣတရာ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာသည်။ ပဉ္စပညာသကေ၊ ငါးဆယ့်ငါးပါးသော စိတ်ခု။ ဍိတာ၊ တည်၏။

ဝေဒနာသင်္ဂဟ ပြီး၏။

၂-ဟေတု သင်္ဂဟ

၁၀။ ဟေတုသင်္ခေ ဟေတူ နာမ လောဘော, ဒေါသော, မောဟော, အလောဘော, အဒေါသော, အမောဟော စာတိ ဆဗ္ဘိဝ ဘဝန္တိ။

ဟိတ် ၆-ပါး ၁၀။ ဟေတုသင်္ခေ၊ ဟေတုသင်္ဂဟခု။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဝိဘာဂေါ၊ ဝေဘန်ခြင်းကို။ မယာ၊ ငါသည်။ ဝုစ္စတေ၊ မိန့်အပ်၏။ ဟေတူ နာမ၊ ဟိတ်တို့မည်သည်ကား–လောဘော စ၊ လောဘဟိတ်ဌင်း။ ဒေါသော စ၊ ဒေါသဟိတ်ဌင်း။ မောဟော စ၊ မောဟဟိတ်ဌင်း။ အလောဘော စ၊ အလောဘဟိတ်ဌင်း။ အဒေါသော စ၊ အဒေါသဟိတ်ဌင်း။ အမောဟော စ၊ အမောဟဟိတ်ဌင်း။ ဣတိ=ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ ဆဗ္ဘိဝ၊ ခြောက်ပါး အပြားရှိကုန်သည်။ ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဟိတ်ဖြင့် စိတ်ကို ဝေဘန်ခြင်း

၁၁။ တတ္ထ ပဋ္ဌာနဝဇ္ဇေန, ဒ္ဒိပဋ္ဌာနိကဝဏ္ဏ, သမ္ပယုတ္တေန, သန္ဓိရဏ,-ဝေါဒ္ဒဗ္ဗေန, ဟသနဝသေန အဋ္ဌာရသ အဟေတုက စိတ္တာနိ နာမ။

အဟိတ်စိတ် ၁၈-ပါး ၁၁။ တတ္ထ၊ ထိုဟေတုသင်္ဂဟခု။ ဝါ၊ ထိုခြောက်ပါးသော ဟိတ်တို့တွင်။ ဝါ၊ ထိုခြောက်ပါးသော ဟိတ် ရှိ-မရှိသော စိတ်တို့တွင်။ ပဋ္ဌာနဝဇ္ဇေန, ဒ္ဒိပဋ္ဌ-

ဝိညာဏ, သမ္ပဋိစ္ဆန, သန္တီရဏ, ဝေါဋ္ဌပ္ပန, ဟသနဝေသန၊ ပဉ္စဒ္ဒါရာ-ဝဇ္ဇန်း, ဒွေပဉ္စဝိညာဏ် တဆယ်, သမ္ပဋိစ္ဆိုန်းဒွေ, သန္တီရဏသုံးခု, ဝုဋ္ဌေ၁, (မနောဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း) ဟသိတုပ္ပါဒ် စိတ်တို့၏အစုမ်းဖြင့်။ အဋ္ဌာ-ရသ၊ တဆယ့်ရှစ်ပါးကုန်သော စိတ်တို့သည်။ အဟေတုကစိတ္တာနိ နာမ၊ သမ္ပယုတ်ဟိတ် မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် အဟိတ်စိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၁၂။ သေသာနိ သဗ္ဗာနိပိ ကေသတ္တတိ စိတ္တာနိ သဟေတုကာနေဝ။

သဟိတ်စိတ် ၇၁-ပါး ၁၂။ သေသာနိ၊ အဟိတ်စိတ် အဋ္ဌာရသမ္မ ကြွင်းကုန်သော။ သဗ္ဗာနိပိ၊ အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော။ ကေသတ္တတိ စိတ္တာနိ၊ ခုနစ်ဆယ့်တပါးသော စိတ်တို့သည်။ သဟေတုကာနေဝ၊ သမ္ပယုတ်ဟိတ် ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သဟိတ်စိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်သာလျှင်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၁၃။ တတ္ထာပိ ဒွေ မောမူဟစိတ္တာနိ ကေဟေတုကာနိ။

ကေဟိတ်စိတ် ၂-ပါး ၁၃။ တတ္ထာပိ၊ ထိုသဟိတ်စိတ် ကေသတ္တတိတို့တွင်လည်း။ ဒွေ၊ နှစ်ပါးကုန်သော။ မောမူ-ဟစိတ္တာနိ၊ မောဟမူစိတ်တို့သည်။ ကေဟေတုကာနိ၊ ဟိတ်တခုသာ ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ကေဟိတ်စိတ် ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၁၄။ သေသာနိ ဒသ အကုသလ စိတ္တာနိ စေဝ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တာနိ ဒ္ဒါဒသ ကာမာဝစရ သောဘနာနိ စေတိ ဒ္ဒါဒိသတိ ဒ္ဒိဟေ-တုက စိတ္တာနိ။

ဒ္ဒိဟိတ်စိတ် ၂၂-ပါး ၁၄။ သေသာနိ၊ မောဟမူဒ္ဒေးမ္ပ ကြွင်းကုန်သော။ ဒသ၊ ဆယ်ပါးကုန်သော။ အကုသလစိတ္တာနိ စေဝ၊ အကုသိုလ်စိတ်တို့ဌင်း။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တာနိ၊ ဉာဏဝ်ပ္ပယုတ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဒ္ဒါဒသ၊ တဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။ ကာမာဝစရသောဘနာနိ စ၊ ကာမာဝစရ သောဘနစိတ်တို့ဌင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒ္ဒါဒိသတိ၊ နှစ်ဆယ့်

နှစ်ပါးသော စိတ်တို့သည်။ ဒုဟေတုကစိတ္တာနိ နာမ၊ ဟိတ်နှစ်ပါးရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ဒုဟိတ်စိတ် ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၁၅။ ဒ္ဒါဒသ ဉာဏသမ္ပယုတ္တ ကာမာဝစရ သောဘနာနိ စေဝ ပဋ္ဌတ္တ သ မဟဂ္ဂတ လောကုတ္တရ စိတ္တာနိ စေတ သတ္တစတ္တာလီသ တိဟေတုက စိတ္တာနိတိ။

တိဟိတ်စိတ် ၄၇-ပါး ၁၅။ ဒ္ဒါဒသ၊ တဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။ ဉာဏ-သမ္ပယုတ္တ ကာမာဝစရသောဘနာနိ စေဝ၊ ဉာဏသမ္ပယုတ် ကာမာဝစရသောဘနစိတ်တို့ဌင်း။ ပဋ္ဌတ္တိ ံသ၊ သုံးဆယ့်ငါးပါးကုန်သော။ မဟဂ္ဂတ လောကုတ္တရ စိတ္တာနိ စ၊ မဟဂ္ဂုတ်, လော-ကုတ္တရာစိတ်တို့ဌင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ သတ္တစတ္တာလီသ၊ လေးဆယ့်ခုနှစ်ပါးသောစိတ်တို့သည်။ တိဟေတုက စိတ္တာနိ၊ ဟိတ်သုံးပါး ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် တိဟိတ်စိတ်ဟူသော အမည်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သိအပ်၏။

ဟိတ် ၆-ပါးနှင့်ယှဉ်ပုံ သင်္ဂဟ ဂါထာမျှား

၁၆။ လောဘော ဒေါသော စ မောဟော စ၊
ဟေတူ အကုသလာ တယော။
အလောဘော ဒေါသော မောဟော စ၊
ကုသလာ ဗျာကတာ တထာ။

၁၇။ အဟေတုကာ ဒ္ဒွာဒသေက- ဟေတုကာ ဒ္ဒေ ဒ္ဒါဝိသတိ။
ဒ္ဒိဟေတုကာ မတာ သတ္တ- စတ္တာလီသ တိဟေတုကာ။

အကုသိုလ်ဟိတ် ၃-ပါး ၁၆။ အကုသလာ၊ အကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဟေတူ၊ ဟိတ်တို့သည်။ လောဘော စ၊ လောဘဟိတ်ဌင်း။ ဒေါသော စ၊ ဒေါသဟိတ်ဌင်း။ မောဟော စ၊ မောဟဟိတ်ဌင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ တယော၊ သုံးပါးအပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ကုသိုလ်ဟိတ် ၃-ပါး။ ။ကုသလာဗျာကတာ၊ ကုသိုလ်,အဗျာကတ ဖြစ်ကုန်သော။ ဟေတူ၊ဟိတ်တို့သည်။ အလောဘော စ၊ အလောဘဟိတ်ရင်း။ အဒေါသော စ၊အဒေါသဟိတ်ရင်း။ အမောဟော စ၊ အမောဟဟိတ်ရင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။တထာ၊ ထို့အတူ။ တယော၊ သုံးပါး အပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၁၇။ အဟေတုကာ၊ အဟိတ်စိတ်တို့ကို။ အဌာရသ၊ တဆယ့်ရှစ်ပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ မတာ၊ သိအပ်ကုန်၏။ ကေဟေတုကာ၊ ကေဟိတ်စိတ်တို့ကို။ ဒွေ၊ နှစ်ပါးအပြား ရှိကုန်၏ဟူ၍။ မတာ၊ သိအပ်ကုန်၏။ ဒ္ဒိဟေတုကာ၊ ဒ္ဒိဟိတ်စိတ်တို့ကို။ ဒ္ဒါဝီသတိ၊ နှစ်ဆယ့်နှင်ပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ မတာ၊ သိအပ်ကုန်၏။ တိဟေတုကာ၊ တိဟိတ်ဝိတ်တို့ကို။ သတ္တစတ္တာလီသ၊ လေးဆယ့်ခုနစ်ပါး အပြားရှိကုန်၏ ဟူ၍။ မတာ၊ သိအပ်ကုန်၏။

ဟေတုသင်္ဂဟ ပြီး၏။

၃-ကိစ္စသင်္ဂဟ

၁၈။ ကိစ္စသင်္ဂဟေ ကိစ္စာနိ နာမ ပဋိသန္ဓိ, ဘဝင်္ဂါ, ဝုဋ္ဌန, ဒဿန,-သဝန, ဃာယန, သာယန, ဖုသန, သမ္ပဋိစ္ဆန, သန္တီရဏ,-ဝေါဋ္ဌပ္ပန, ဇဝန, တဒါရမ္မဏ, စုတိဝသေန စုဒ္ဒသဝိဓာနိ ဘဝန္တိ။

ကိစ္စ ၁၄-ပါး ၁၈။ ကိစ္စသင်္ဂဟေ၊ ကိစ္စသင်္ဂဟဋ္ဌ။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဝိဘာဝေါ၊ ဝေဘန်ခြင်းကို။ မယာ၊ သည်။ ဝုစ္စတေ၊ မိန့်အပ်၏။ ကိစ္စာနိ နာမ၊ ကိစ္စတို့မည်သည်ကား–ပဋိသန္ဓိ ဘဝင်္ဂါဝုဋ္ဌန ဒဿန-သဝန ဃာယန သာယန ဖုသန သမ္ပဋိစ္ဆန သန္တီရဏ ဝေါဋ္ဌပ္ပန ဇဝန-တဒါရမ္မဏ စုတိဝသေန၊ ပဋိသန္ဓေကိစ္စ, ဘဝင်ကိစ္စ, အာဝဇ္ဇန်းကိစ္စ, ဒဿနကိစ္စ, သဝနကိစ္စ, ဃာယနကိစ္စ, သာယနကိစ္စ, ဖုသနကိစ္စ, သမ္ပဋ်-စ္ဆိန်းကိစ္စ, သန္တီရဏကိစ္စ, ဝုဋ္ဌေါကိစ္စ, ဇောကိစ္စ, တဒါရုံကိစ္စ, စုတိကိစ္စ

တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ စုဒ္ဒသဝိဓာနိ၊ တဆယ့်လေးပါး အပြားရှိကုန်သည်။ ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၁၉။ ပဋိသန္ဓိ ဘဝင်္ဂါဝဇ္ဇန ပဉ္စဝိညာဏဒ္ဒဝနာဒိဝသေန ပန တေသံ ဒသဓာ ဌာနဘေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဌာန ၁၀-ပါး ၁၉။ ပန၊ ကိစ္စမ္ပတပါး ဌာနကို ဆိုအံ့။ တေသံ၊ ထိုကိစ္စ တပ်သော စိတ်တို့၏။ ဌာနဘေဒေါ၊ ဌာနအပြားကို။ ပဋိသန္ဓိ ဘဝင်္ဂါဝဇ္ဇန ပဉ္စဝိညာဏ ဌာနာဒိဝသေန၊ ပဋိသန္ဓေဌာန, ဘဝင် ဌာန, အာဝဇ္ဇန်းဌာန, ပဉ္စဝိညာဏ်ဌာန အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းအား ဖြင့်။ ဝါ၊ ပဋိသန္ဓေ ဌာန, ဘဝင်ဌာန, အာဝဇ္ဇန်းဌာန, ပဉ္စဝိညာဏ်ဌာန, သမ္ပဋိစ္ဆိန်းဌာန, သန္တီရဏဌာန, ဝုဋ္ဌေါဌာန, ဇောဌာန, တဒါရုံဌာန, စုတိဌာနတို့၏ အစွမ်းအာ ဖြင့်။ ဒသဓာ=ဒသဝိဓေါ၊ ဆယ်ပါးအပြားရှိ၏ ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိအပ်၏။

ကိစ္စ, ဌာနတို့ဖြင့် စိတ်ကို ဝေဘန်ခြင်း

၂၀။ တတ္ထ ဒ္ဝေ ဥပေက္ခာသဟဂတ သန္တီရဏာနိ စေဝ အဌ မဟာ-ဝိပါကာနိ စ နဝ ရူပါရူပ ဝိပါကာနိ စေတိ ကေုနဝိသတိ စိတ္တာနိ ပဋိသန္ဓိ ဘဝင် စုတိ ကိစ္စာနိ နာမ။

ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိကိစ္စ တပ်သောစိတ် ၁၉-ပါး

၂၀။ တတ္ထ၊ ထိုကိစ္စသင်္ဂဟ၌။ ဝါ၊ ထိုကိစ္စ, ဌာနနှစ်ပါးတို့တွင်။ ဝါ၊ ထိုကိစ္စ,ဌာန တပ်သော စိတ်တို့ကုန်။ ဒ္ဝေ၊ နှစ်ပါး ကုန်သော။ ဥပေက္ခာသဟဂတ သန္တီရဏာနိ စေဝ၊ ဥပေက္ခာ သဟဂုတ် သန္တီရဏ စိတ်တို့ရှင်း။ အဌ၊ ရှစ်ပါးကုန်သော။ မဟာဝိပါကာနိ စ၊ မဟာ ဝိပါက် စိတ်တို့ရှင်း။ နဝ၊ ကိုးပါးကုန်သော။ ရူပါရူပဝိပါကာနိ စ၊ ရူပ ဝိပါက်, အရူပဝိပါက်စိတ်တို့ရှင်း။ ဣတိ=ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ ကေုနဝိသတိ စိတ္တာနိ၊ တခုယုတ် နှစ်ဆယ်သော စိတ် တို့သည်။ ပဋိသန္ဓိ ဘဝင် စုတိ ကိစ္စာနိ နာမ၊ ပဋိသန္ဓေကိစ္စ, ဘဝင်ကိစ္စ, စုတိကိစ္စတပ်သော စိတ်မည်ကုန်၏။

၂၁။ အာဝဇ္ဇန ကိစ္စာနိ ပန ဒ္ဝေ။

အာဝဇ္ဇန်းကိစ္စတပ်သောစိတ် ၂-ပါး ၂၁။ ပန၊ သုံးကိစ္စ တပ်သောစိတ် မှတပါး တစ်ကိစ္စ တပ်သော စိတ်ကို ဆိုအံ့။ အာဝဇ္ဇနကိစ္စာနိ၊ အာဝဇ္ဇန်းကိစ္စ တပ်သော စိတ်တို့သည်။ ဒ္ဝေ၊ ပဉ္စဒ္ဝါရာဝဇ္ဇန်းနှင့် မနောဒ္ဝါရာဝဇ္ဇန်း နှစ်ပါးတို့ဟုဆိုသည်။

၂၂။ တထာ ဒဿန သဝန ဃာယန သာယန ဖုသန သမ္ပဋိစ္ဆန-
ကိစ္စာနိ စ။

ဒဿနကိစ္စစသည် တပ်သောစိတ် ၂-ပါးစီ ၂၂။ ဒဿန သဝန ဃာယန-သာယန ဖုသန သမ္ပဋိ-စ္ဆန ကိစ္စာနိ စ၊ ဒဿနကိစ္စ, သဝနကိစ္စ, ဃာယနကိစ္စ, သာယနကိစ္စ, ဖုသနကိစ္စ, သမ္ပဋိစ္ဆိန်းကိစ္စတပ်သော စိတ်တို့သည်လည်း။ တထာ၊ ထို့အတူ။ ဒ္ဝေ၊ နှစ်ပါးတို့တည်း။

၂၃။ တီဏိ သန္တီရဏ ကိစ္စာနိ။

သန္တီရဏကိစ္စ တပ်သောစိတ် ၃-ပါး ၂၃။ သန္တီရဏကိစ္စာနိ၊ သန္တီရဏ ကိစ္စ တပ်သော စိတ်တို့သည်။ တီဏိ၊ သုံးပါးတို့တည်း။

၂၄။ မနောဒ္ဝါရာဝဇ္ဇနမေဝ ပဉ္စဒ္ဝါရေ ဝေါဋ္ဌပ္ပနကိစ္စံ သာဓေတိ။

ဝုဋ္ဌေါကိစ္စတပ်သောစိတ် ၁-ပါး ၂၄။ မနောဒ္ဝါရာဝဇ္ဇနမေဝ၊ မနောဒ္ဝါ-ရာဝဇ္ဇန်းသည်ပင်လျှင်။ ပဉ္စဒ္ဝါ-ရေ၊ ပဉ္စဒ္ဝါရ၌။ ဝေါဋ္ဌပ္ပနကိစ္စံ၊ ဝုဋ္ဌေါကိစ္စကို။ သာဓေတိ၊ ပြီးစေတတ်၏။

၂၅။ အာဝဇ္ဇနဒ္ဒယဝဇ္ဇိတာနိ ကုသလာကုသလ ဖလ ကိရိယစိတ္တာနိ ပဉ္စပညာသ ဇဝနကစိတ္တာနိ။

ဇောကိစ္စတပ်သောစိတ် ၅၅-ပါး ၂၅။ အာဝဇ္ဇနဒ္ဒယဝဇ္ဇိတာနိ၊ အာ-ဝဇ္ဇန်း ဒ္ဒေသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ ပဉ္စပညာသ၊ ငါးဆယ့်ငါးပါးကုန်သော။ ကုသလာကုသလဖလ-

ကိရိယစိတ္တာနိ၊ ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ဖိုလ်, ကိရိယာစိတ်တို့သည်။ ဇဝန-ကိစ္စာနိ နာမ၊ ဇောကိစ္စတပ်သော စိတ်မည်ကုန်၏။

၂၆။ အဋ္ဌ မဟာဝိပါကာနိ စေဝ သန္တီရဏတ္တယဉ္စေတိ ကောဒသ တဒါရမ္မဏကိစ္စာနိ။

တဒါရုံကိစ္စတပ်သောစိတ် ၁၁-ပါး ၂၆။ အဋ္ဌ၊ ရှစ်ပါးကုန်သော။ မဟာ-ဝိပါကာနိ စေဝ၊ မဟာဝိပါက်စိတ်တို့ဝင်း။ သန္တီရဏတ္တယဉ္စ၊ သန္တီရဏစိတ် သုံးခုတို့၏ အပေါင်းဝင်း။ ဣတိ=ဤမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့သော အပြားဖြင့်။ ကောဒသ၊ တဆယ့်တပါးကုန်သော စိတ်တို့သည်။ တဒါရမ္မဏကိစ္စာနိ နာမ၊ တဒါရုံကိစ္စတပ်သော စိတ်မည်ကုန်၏။

ဆိုင်ရာစိတ်တို့ တပ်နိုင်သည့်ကိစ္စများ

၂၇။ တေသု ပန ဒ္ဝေ ဥပေက္ခာ သဟဂတ သန္တီရဏစိတ္တာနိ ပဋ္ဌိသန္ဓိ-ဘဝင် စုတိ တဒါရမ္မဏ သန္တီရဏဝသေန ပဋ္ဌကိစ္စာနိ နာမ။

ငါးကိစ္စတပ်သောစိတ် ၂-ပါး ၂၇။ ပန၊ အစိတ်မှာပါး အပေါင်းကို ဆိုအံ့။ တေသု၊ ထိုကိစ္စ, ဌာနတပ်သော စိတ်အပေါင်းတို့တွင်။ ဒ္ဝေ၊ နှစ်ပါးကုန်သော။ ဥပေက္ခာသဟဂတ-သန္တီရဏစိတ္တာနိ၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ်တို့သည်။ ပဋ္ဌိသန္ဓိ ဘဝင်-စုတိ တဒါရမ္မဏ သန္တီရဏ ဝသေန၊ ပဋ္ဌိသန္ဓေကိစ္စ, ဘဝင်ကိစ္စ, စုတိကိစ္စ, တဒါရုံကိစ္စ, သန္တီရဏကိစ္စတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပဋ္ဌကိစ္စာနိ နာမ၊ ငါးကိစ္စတပ်သော စိတ်မည်ကုန်၏။

၂၈။ **မဟာဝိပါကာနိ အဋ္ဌ ပဋ္ဌိသန္ဓိ ဘဝင် စုတိ တဒါရမ္မဏဝသေန စတုကိစ္စာနိ နာမ။**

လေးကိစ္စတပ်သောစိတ် ၈-ပါး ၂၈။ အဋ္ဌ၊ ရှစ်ပါးကုန်သော။ မဟာ-ဝိပါကာနိ၊ မဟာဝိပါက်စိတ်တို့သည်။ ပဋ္ဌိသန္ဓိ ဘဝင် စုတိ တဒါရမ္မဏဝသေန၊ ပဋ္ဌိသန္ဓေကိစ္စ, ဘဝင်ကိစ္စ,

စုတိကိစ္စ, တဒါရုံကိစ္စတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ စတုကိစ္စာနိ နာမ၊ လေးကိစ္စတပ်သော စိတ်မည်ကုန်၏။

၂၉။ မဟဂ္ဂတဝိပါကာနိ နဝ ပဋိသန္ဓိ ဘဝင် စုတိဝသေန တိကိစ္စာနိ နာမ။

သုံးကိစ္စတပ်သောစိတ် ၉-ပါး ၂၉။ နဝ၊ ကိုးပါးကုန်သော။ မဟဂ္ဂတဝိပါကာနိ၊ မဟဂ္ဂုတ် ဝိပါက်စိတ်တို့သည်။ ပဋိသန္ဓိ ဘဝင် စုတိဝသေန၊ ပဋိသန္ဓေကိစ္စ, ဘဝင်ကိစ္စ, စုတိကိစ္စတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ တိကိစ္စာနိ နာမ၊ သုံးကိစ္စတပ်သော စိတ်မည်ကုန်၏။

၃၀။ သောမနဿ သန္တီရဏံ သန္တီရဏ တဒါဂုမ္မဏဝသေန ဒုကိစ္စံ။

နှစ်ကိစ္စတပ်သောစိတ် ၂-ပါး ၃၀။ သောမနဿ သန္တီရဏံ၊ သောမနဿ သဟဂုတ် သန္တီရဏ စိတ်သည်။ သန္တီရဏ တဒါရမ္မဏ ဝသေန၊ သန္တီရဏကိစ္စ, တဒါရုံကိစ္စတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဒုကိစ္စံ၊ နှစ် ကိစ္စတပ်သော စိတ်မည်၏။

၃၁။ တထာ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနံ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနာဝဇ္ဇန ဝသေန။

၃၁။ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနံ၊ ဝုဋ္ဌောစိတ် (မနောဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်)သည်။ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနာဝဇ္ဇနဝသေန၊ ဝုဋ္ဌောကိစ္စ, အာဝဇ္ဇန်းကိစ္စတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ တထာ၊ ထို့အတူ။ ဒုကိစ္စံ၊ နှစ်ကိစ္စတပ်သော စိတ်မည်၏။

၃၂။ သေသာနိ ပန သဗ္ဗာနိပိ ဇဝန မနောဓာတုဂ္ဂိက ဒ္ဝိပဉ္စ-ဝိညာဏာနိ ယထာသမ္ဘဝ'မေကကိစ္စာနိတိ။

တစ်ကိစ္စတပ်သောစိတ် ၆၈-ပါး ၃၂။ ပန၊ အနေကကိစ္စမှ တပါး ဧကကိစ္စကို ဆိုအံ့။ သေသာနိ၊ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်မှ ကြွင်းကုန်သော။ သဗ္ဗာနိပိ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဇဝန မနောဓာတုဂ္ဂိက ဒ္ဝိပဉ္စဝိညာဏာနိ၊ ဇောဝါးဆယ့်ငါးခု, မနောဓာတ်သုံးခု, ဒွေပဉ္စဝိညာဏ် ဘဆယ်တို့သည်။ ယထာသမ္ဘဝံ၊ ဖြစ်သင့်သည် အားလျော်စွာ။ ဧကကိစ္စာနိ၊ တကိစ္စတပ်သော စိတ်မည်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သိအပ်၏။

ကိစ္စ,ဌာနနှင့်တပ်သောစိတ်ပြု သင်္ဂဟ ဂါထာများ

၃၃။ ပဋိသန္ဓာဒယော နာမ၊ ကိစ္စဘေဒေန စုဒ္ဒသ။
ဒသစ ဌာနဘေဒေန၊ စိတ္တုပ္ပါဒါ ပကာသိတာ။

၃၄။ အဋ္ဌသဋ္ဌိ တထာ ဒ္ဝေ စ၊ နဝါဋ္ဌ ဒ္ဝေ ယထာက္ကမံ။
ကေ ဒ္ဝိ တိ စတုပ္ပဉ္ဇ-ကိစ္စဋ္ဌာနာနိ နိဒ္ဒိသေ။

၃၃။ ပဋိသန္ဓာဒယော နာမ၊ ပဋိသန္ဓေ အစရှိသည် မည်ကုန်သော။ စိတ္တုပ္ပါဒါ၊ စိတ်, စေတသိက်တို့ကို။ ကိစ္စဘေဒေန၊ ကိစ္စတို့၏အပြားဖြင့်။ စုဒ္ဒသ၊ တဆယ့်လေးပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ ပကာသိတာ၊ ပြအပ်ကုန်၏။ ဌာနဘေဒေန၊ ဌာနတို့၏အပြားဖြင့်။ ဒသစ၊ ဆယ်ပါးအပြားရှိကုန်၏ ဟူ၍။ ပကာသိတာ၊ ပြအပ်ကုန်၏။

၃၄။ ကေ ဒ္ဝိ တိ စတုပ္ပဉ္ဇ ကိစ္စဋ္ဌာနာနိ၊ တကိစ္စ, တဌာန၊ နှစ်ကိစ္စ, နှစ်ဌာန၊ သုံးကိစ္စ, သုံးဌာန၊ လေးကိစ္စ, လေးဌာန၊ ငါးကိစ္စ, ငါးဌာန တပ်သော စိတ်တို့ကို။ ယထာက္ကမံ၊ အစဉ်အတိုင်း။ အဋ္ဌသဋ္ဌိ စ၊ ခြောက်ဆယ့်ရှစ်ပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍ဝင်း။ တထာ၊ ထိုမြို့။ ဒ္ဝေ စ၊ နှစ်ပါးအပြားရှိကုန်၏ ဟူ၍ဝင်း။ နဝ စ၊ ကိုးပါးအပြား ရှိကုန်၏ဟူ၍ဝင်း။ အဋ္ဌ စ၊ ရှစ်ပါးအပြား ရှိကုန်၏ဟူ၍ဝင်း။ ဒ္ဝေ စ၊ နှစ်ပါးအပြား ရှိကုန်၏ဟူ၍ဝင်း။ နိဒ္ဒိသေ၊ ပြရာ၏။ ဝါ၊ ပြလေ့။

ကိစ္စသင်္ဂဟ ပြီး၏။

၄-ဒ္ဓါရသင်္ဂဟ

၃၅။ ဒ္ဓါရသင်္ဂဟော ဒ္ဓါရာနိ နာမ စက္ခုဒ္ဓါရံ, သောတဒ္ဓါရံ, ဃာနဒ္ဓါရံ, ဇိဝှါဒ္ဓါရံ, ကာယဒ္ဓါရံ, မနောဒ္ဓါရဉ္စေတိ ဆဗ္ဗိဓာနိ ဘဝန္တိ။

ဒ္ဓါရ ၆-ပါး ၃၅။ ဒ္ဓါရသင်္ဂဟော၊ ဒ္ဓါရသင်္ဂဟဋ္ဌ။ ဝေါ၊ ဤသို့။ ဝိဘာဝေါ၊ ဝေဘန်ခြင်းကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိအပ်၏။

ဒ္ဓါရာနိ နာမ၊ ဒ္ဓါရတို့မည်သည်ကား။ စက္ခုဒ္ဓါရဉ္စ၊ စက္ခုဒ္ဓါရဝင်း။ သောတဒ္ဓါရဉ္စ၊ သောတဒ္ဓါရဝင်း။ ဃာနဒ္ဓါရဉ္စ၊ ဃာနဒ္ဓါရဝင်း။ ဇိဝှါဒ္ဓါရဉ္စ၊ ဇိဝှါဒ္ဓါရ-

ရင်း။ ကာယဒ္ဒါရဉ္စ၊ ကာယဒ္ဒါရရင်း။ မနောဒ္ဒါရဉ္စ၊ မနောဒ္ဒါရရင်း။ ဣတိ=ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ ဆဗ္ဗိဓာနိ၊ ခြောက်ပါး အပြားရှိကုန်သည်၊ ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဒွါရဖြင့် စိတ်ကို ဝေဘန်ခြင်း

၃၆။ တတ္ထ စက္ခုမေဝ စက္ခုဒ္ဒါရံ

၃၇။ တထာ သောတာဒယော သောတဒ္ဒါရာဒီနိ။

၃၈။ မနောဒ္ဒါရံ ပန ဘဝင်္ဂန္တိ ပဝုစ္စတိ။

စက္ခုဒ္ဒါရမည်ပုံ ၃၆။ တတ္ထ၊ ထိုခြောက်ပါးသော ဒွါရတို့တွင်။ စက္ခုမေဝ၊ ပသာဒ စက္ခုသည်ပင်လျှင်။ စက္ခုဒ္ဒါရံ၊ စက္ခုဒ္ဒါရမည်၏။

သောတဒ္ဒါရစသည်မည်ပုံ ၃၇။ တထာ၊ ထိုအတူ။ သောတာဒယော၊ ပသာဒသောတ အစရှိသည်တို့သည်။ ဝါ၊ ပသာဒသောတ, ပသာဒဃာန, ပသာဒဇိဝှါ, ပသာဒကာယတို့သည်။ သောတဒ္ဒါရာဒီနိ၊ သောတဒ္ဒါရ အစရှိသည်မည်ကုန်၏။ ဝါ၊ သောတဒ္ဒါရ, ဃာနဒ္ဒါရ, ဇိဝှါဒ္ဒါရ, ကာယဒ္ဒါရမည်ကုန်၏။

မနောဒ္ဒါရမည်ပုံ ၃၈။ ပန၊ ပဉ္စဒ္ဒါရမှတပါး မနောဒ္ဒါရကို ဆိုအံ့။ ဝါ၊ ရူပ်ဒ္ဒါရမှတပါး နာမ်ဒ္ဒါရကို ဆိုအံ့။ ဝါ၊ သုဒ္ဓမှတပါး မိဿကကို ဆိုအံ့။ ဘဝင်္ဂ်။ ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒ တဆယ့်ကိုးခုကို (ဘဝင်ကိစ္စတပ်ခိုက် ပဋိသန္ဓေဝိပါက်စိတ် ၁၉-ပါးကို)။ မနောဒ္ဒါရန္တိ၊ မနောဒ္ဒါရဟူ၍။ ဝါ၊ အာဝဇ္ဇန်းအစရှိသော ဝိထိစိတ်တို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဟူ၍။ ဝါ၊ ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒ တဆယ့်ကိုးခုသည်ပင်လျှင် မနောဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း အစရှိသော ဝိထိစိတ်တို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဟူ၍။ ပဝုစ္စတိ၊ အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်၏။

၃၉။ တတ္ထ ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန စက္ခုဝိညာဏ သမ္ပဋိစ္ဆန သန္တီရဏ ဝေါဋ္ဌပ္ပန-ကာမာဝစရ ဇဝန တဒါရမ္မဏဝသေန ဆစတ္တာလီသ စိတ္တာနိ စက္ခုဒ္ဒါရေ ယထာရဟံ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

စက္ခုဒ္ဓါရဠိဖြစ်သောစိတ် ၄၆-ပါး ၃၉။ တတ္ထ၊ ထိုဒ္ဓါရသင်္ဂဟ၌။ ဝါ၊ ထိုခြောက်ပါးသော ဒ္ဓါရတို့တည်း။ ဝါ၊ ထိုခြောက်ပါးသော ဒ္ဓါရတို့၌ဖြစ်သော စိတ်တို့တည်း။ စက္ခုဒ္ဓါရေ၊ စက္ခုဒ္ဓါရ၌။ ပဥ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန စက္ခုဝိညာဏ သမ္ပဋိစ္ဆန သန္တီရဏ ဝေါဋ္ဌပ္ပန-ကာမာဝစရဇဝန တဒါရမ္မဏဝသေန၊ ပဥ္စဒ္ဓါရာဇ္ဇန်း, စက္ခုဝိညာဏ်ဒွေ, သမ္ပဋိစ္ဆိုန်းဒွေ, သန္တီရဏသုံးခု, ဝုဋ္ဌော, ကာမဇော တခုယုတ် သုံးဆယ်, တဒါရုံ ကောဒသတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဆစတ္တာလီသ စိတ္တာနိ၊ လေးဆယ့်ခြောက်ပါးသော စိတ်တို့သည်။ ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ ဥပပဇ္ဇန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

> တထာ ပဥ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန သောတဝိညာဏာဒိဝသေန သောတ-ဒ္ဓါရာဒိသုပိ ဆစတ္တာလီသေဝ ဘဝန္တိတိ သဗ္ဗထာပိ ပဥ္စဒ္ဓါရေ စတုပညာသ စိတ္တာနိ ကာမာဝစရာနေဝ။

သောတဒ္ဓါရစသည်၌ဖြစ်သောစိတ်။ ။တထာ၊ ထိုအတူ။ သောတဒ္ဓါရာဒိ-သုပိ၊ သောတဒ္ဓါရ အစရှိသည်တို့၌လည်း။ ဝါ၊ သောတဒ္ဓါရ, ဃာနဒ္ဓါရ, ဇိဝှါဒ္ဓါရ, ကာယဒ္ဓါရတို့၌လည်း။ ပဥ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန သောတဝိညာဏာဒိဝသေန၊ ပဥ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း, သောတ-ဝိညာဏ်အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝါ၊ ပဥ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း, သောတ ဝိညာဏ်၊ ပဥ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း, ဃာနဝိညာဏ်၊ ပဥ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း, ဇိဝှါဝိညာဏ်၊ ပဥ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း, ကာယဝိညာဏ်, သမ္ပဋိစ္ဆိုန်းဒွေ, သန္တီရဏ သုံးခု, ဝုဋ္ဌော, ကာမဇောတခုယုတ် သုံးဆယ်, တဒါရုံကောဒသတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဆစတ္တာလီသေဝ၊ လေးဆယ့်ခြောက်ပါးသော စိတ်တို့သည်သာလျှင်။ ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ သဗ္ဗထာပိ၊ အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း။ ပဥ္စဒ္ဓါရေ၊ ပဥ္စဒ္ဓါရ၌။ စတုပညာသ၊ ငါးဆယ့်လေးပါးကုန်သော။ စိတ္တာနိ၊ စိတ်တို့သည်။ ကာမာဝစရာနေဝ၊ ကာမာဝစရ စိတ်တို့သည်သာလျှင်။ ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၄၀။ မနောဒ္ဒါရေ ပန မနောဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန ပဉ္စပညာသ ဇဝန တဒါရမ္မဏ-ဝသေန သတ္တသင္ဒီ စိတ္တာနိ ဘဝန္တိ။

မနောဒ္ဒါရဒ္ဒြစ်သောစိတ် ၆၇-ပါး ၄၀။ ပန၊ ပဉ္စဒ္ဒါရမ္မ တပါး မနော-ဒ္ဒါရကို ဆိုအံ့။ မနောဒ္ဒါရေ၊ မနောဒ္ဒါရဒ္ဒ။ မနောဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန ပဉ္စပညာသ ဇဝန တဒါရမ္မဏဝသေန၊ မနောဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း, ဇောဝါးဆယ့်ငါးခု, တဒါရုံကောဒသတို့၏ အစုမ်းဖြင့်။ သတ္တသင္ဒီစိတ္တာနိ၊ ခြောက်ဆယ့်ခုနစ်ပါးကုန်သော စိတ်တို့သည်။ ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၄၁။ ကေုနဝိသတိ ပဋိသန္ဓိ ဘဝင် စုတိ ဝသေန ဒ္ဒါရဝိမုတ္တာနိ။

ဒ္ဒါရဝိမုတ်စိတ် ၄၁။ ကေုနဝိသတိ၊ (ဥပေက္ခာသန္တီရဏ ၂-ခု, မဟာ-ဝိပါက် ၈-ခု, မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက် ၉-ခု အားဖြင့်) တခုယုတ် နှစ်ဆယ်သောစိတ်တို့သည်။ ပဋိသန္ဓိဘဝင်စုတိဝသေန၊ ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိတို့၏အစုမ်းအားဖြင့်။ ဒ္ဒါရဝိမုတ္တာနိ၊ ဒ္ဒါရခြောက်ပါးမှ လွတ်သောစိတ်တို့ မည်ကုန်၏။

ဒ္ဒါရဒ္ဒြစ်သော စိတ်များ

၄၂။ တေသု ပန ပဉ္စဝိညာဏာနိ စေဝ မဟဂ္ဂတ လောကုတ္တရ ဇဝနာနိ စေတိ ဆတ္တိံသ ယထာရဟ မေကဒ္ဒါရိက စိတ္တာနိ နာမ။

တဒ္ဒါရဒ္ဒြစ်သောစိတ် ၃၆-ပါး ၄၂။ ပန၊ အစိတ်မှတပါး အပေါင်းကို ဆိုအံ့။ တေသု၊ ထို ဆဒ္ဒါရိက စိတ် အပေါင်းတို့တွင်။ ပဉ္စဝိညာဏာနိ စေဝ၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဏ်တဆယ်တို့ဌင်း။ မဟဂ္ဂတလောကုတ္တရ ဇဝနာနိ စ၊ မဟဂ္ဂုတ်, လောကုတ္တရာ ဇောနှစ်ဆယ့်ခြောက်ခုတို့ဌင်း။ ဣတိ=ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ ဆတ္တိံသ၊ သုံးဆယ့်ခြောက်ပါးကုန်သော စိတ်တို့သည်။ ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ ဧကဒ္ဒါရိကစိတ္တာနိ နာမ၊ တဒ္ဒါရဒ္ဒြစ်သော စိတ်တို့မည်ကုန်၏။

၄၃။ မနောဓာတုတ္တိကံ ပန ပဋ္ဌဒ္ဓါရိကံ။

ငါးဒ္ဓါရဋ္ဌဖြစ်သောစိတ် ၃-ပါး ၄၃။ ပန၊ တဒ္ဓါရဋ္ဌဖြစ်သော စိတ်မှ တပါး ငါးဒ္ဓါရဋ္ဌဖြစ်သော စိတ်ကို ဆိုအံ့။ မနောဓာတုတ္တိကံ၊ မနောဓာတ် သုံးခုသည်။ ပဋ္ဌဒ္ဓါရိကံ၊ ငါးဒ္ဓါရဋ္ဌ ဖြစ်၏။

၄၄။ သုခသန္ဓီရဏဝေါဋ္ဌပ္ပနကာမာဝစရဇဝနာနိ ဆဒ္ဓါရိကစိတ္တာနိ။

ခြောက်ဒ္ဓါရဋ္ဌ ဖြစ်သောစိတ် ၃၁-ပါး ၄၄။ သုခသန္ဓီရဏ ဝေါဋ္ဌပ္ပန-ကာမာဝစရ ဇဝနာနိ၊ သောမနဿသဟဂုတ် သန္ဓီရဏ, ဝုဋ္ဌော, (မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း) ကာမဇော တခုယုတ် သုံးဆယ်တို့သည်။ ဆဒ္ဓါရိကစိတ္တာနိ နာမ၊ ခြောက်ဒ္ဓါရဋ္ဌ ဖြစ်သော စိတ်တို့မည်ကုန်၏။

၄၅။ ဥပေက္ခာ သဟဂတ သန္ဓီရဏ မဟာဝိပါကာနိ ဆဒ္ဓါရိကာနိ စေဝ ဒ္ဓါရဝိမုတ္တာနိ စ။

ရုံခါ ၆-ဒ္ဓါရဋ္ဌဖြစ်၍ ရုံခါ ၆-ဒ္ဓါရမှလွတ်သောစိတ်၁၀-ပါး ၄၅။ ဥပေက္ခာ သဟဂတ သရန္ဓီဏ မဟာဝိ-ပါကာနိ၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္ဓီရဏ စိတ် နှစ်ခု, မဟာဝိပါက်စိတ် ရှစ်ခုတို့ သည်။ ဆဒ္ဓါရိကာနိ စေဝ၊ ရုံခါ ခြောက်ဒ္ဓါရဋ္ဌလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ဒ္ဓါရ-ဝိမုတ္တာနိ စ၊ ရုံခါ ခြောက်ဒ္ဓါရမှလည်း လွတ်ကုန်၏။

၄၆။ မဟဂ္ဂတ ဝိပါကာနိ ဒ္ဓါရဝိမုတ္တာနေဝါတိ။

၆-ဒ္ဓါရမှ အမြဲတမ်းလွတ်သောစိတ် ၉-ပါး ၄၆။ မဟဂ္ဂတဝိပါကာနိ၊ မဟဂ္ဂုတ် ဝိပါက် စိတ် ကိုးခုတို့သည်။ ဒ္ဓါရဝိမုတ္တာနေဝ၊ အချင်းခပ်သိမ်း ခြောက်ဒ္ဓါရမှ လွတ်ကုန်သည်သာလျှင်တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သိအပ်၏။

ဒ္ဓါရဋ္ဌဖြစ်သောစိတ် သင်္ဂဟဂါထာမျှား

၄၇။ ဧက ဒ္ဓါရိက စိတ္တာနိ၊ ပဋ္ဌ ဆဒ္ဓါရိကာနိ စ။
ဆဒ္ဓါရိက ဝိမုတ္တာနိ၊ ဝိမုတ္တာနိ စ သဗ္ဗထာ။

ဆတ္တိံသတိ တထာ တီဏိ၊ ကေတ္တိံသ ယထာဂ္ဂမံ။
ဒသဓာ နဝဓာ စေတိ၊ ပဥ္စဓာ ပရိဒီပယေ။

၄၇။ ကေဒ္ဓါရိကစိတ္တာနိ စ၊ တဒ္ဓါရဒ္ဓြစ်သော စိတ်တို့ကိုဋ္ဌင်း။ ပဥ္စ ဆဒ္ဓါရိကာနိ စ၊ ငါးဒ္ဓါရဒ္ဓ ဖြစ်သောစိတ်, ခြောက်ဒ္ဓါရဒ္ဓ ဖြစ်သောစိတ်တို့ကိုဋ္ဌင်း။ဆဒ္ဓါရိကဝိမုတ္တာနိ စ၊ ရံခါခြောက်ဒ္ဓါရဒ္ဓဖြစ်၍, ရံခါ ခြောက်ဒ္ဓါရမ္မ လွတ်သောစိတ်တို့ကိုဋ္ဌင်း။ သဗ္ဗထာ၊ အချင်းခပ်သိမ်း။ ဝိမုတ္တာနိ စ၊ ခြောက်ဒ္ဓါရမ္မလွတ်သော စိတ်တို့ကိုဋ္ဌင်း။

ယထာဂ္ဂမံ၊ အစဉ်အတိုင်း။ ဆတ္တိံသတိ စ၊ သုံးဆယ့်ခြောက်ပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍ဋ္ဌင်း။ တထာ၊ ထိုမြို့။ တီဏိ စ၊ သုံးပါးအပြားရှိကုန်၏ ဟူ၍ဋ္ဌင်း။ ကေတ္တိံသ စ၊ သုံးဆယ့်တပါး အပြားရှိကုန်၏ ဟူ၍ဋ္ဌင်း။ ဒသဓာ စ၊ ဆယ်ပါးအပြားရှိကုန်၏ ဟူ၍ဋ္ဌင်း။ နဝဓာ စ၊ ကိုးပါးအပြား ရှိကုန်၏ဟူ၍ဋ္ဌင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပဥ္စဓာ၊ ငါးပါးအပြားဖြင့်။ ပရိဒီပယေ၊ ပြရာ၏။

ဒ္ဓါရသင်္ဂဟ ပြီး၏။

၅-အာရမ္မဏ သင်္ဂဟ

၄၈။ အာလမ္မဏသင်္ဂဟေ အာရမ္မဏာနိ နာမ ရူပါရမ္မဏံ, သဒ္ဒါရမ္မဏံ, ဂန္ဓာရမ္မဏံ, ရသာရမ္မဏံ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏံ, ဓမ္မာရမ္မဏဥ္စေတိ ဆဗ္ဗိဓာနိ ဘဝန္တိ။

အာဝုံ ၆ ပါး ၄၈။ အာလမ္မဏသင်္ဂဟေ၊ အာရမ္မဏသင်္ဂဟဒ္ဒ။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဝိဘာဝေါ၊ ဝေဘန်ခြင်းကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိအပ်၏။ တနည်းကား—အာလမ္မဏသင်္ဂဟေ၊ အာရမ္မဏသင်္ဂဟဒ္ဒ။ ဧဝံ=ဤမိနာ ဝုစ္စမာန နယေန၊ ဤသို့ ဆိုလတ္တံ့သော နည်းဖြင့်။ ဝိဘာဝေါ၊ ဝေဘန်ခြင်းကို။ မယာ၊ ငါသည်။ ဝုစ္စတေ၊ မိန့်အပ်၏။

အာရမ္မဏာနိ နာမ၊ အာဝုံတို့ မည်သည်ကား— ရူပါရမ္မဏဥ္စ၊ ရူပါဝုံ ၎င်း။ သဒ္ဒါရမ္မဏဥ္စ၊ သဒ္ဒါဝုံ၎င်း။ ဂန္ဓာရမ္မဏဥ္စ၊ ဂန္ဓာဝုံ၎င်း။ ရသာရမ္မဏဥ္စ၊ ရသာဝုံ၎င်း။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏဥ္စ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာဝုံ၎င်း။ ဓမ္မာရမ္မဏဥ္စ၊ ဓမ္မာဝုံ

ၜင်း။ ဣတိ=ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ ဆဗ္ဗိ-ဓာနိ၊ ခြောက်ပါး အပြားရှိကုန်သည်။ ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

အာရုံဖြင့် စိတ်ကို ဝေဘန်ခြင်း

၄၉။ တတ္ထ ရူပမေဝ ရူပါရမ္မဏံ၊ တထာ သဒ္ဒါဒယော သဒ္ဒါရမ္မဏာ-ဒီနိ။

ရူပါရုံတရားကိုယ် ၄၉။ တတ္ထ၊ ထိုခြောက်ပါးသော အာရုံတို့တွင်။ ရူပမေဝ၊ ဝဏ္ဏာယတနသည်ပင်လျှင်။ ရူပါ-ရမ္မဏံ၊ ရူပါရုံမည်၏။

သဒ္ဒါရုံစသည်တရားကိုယ်။ ။တထာ၊ ထို့အတူ။ သဒ္ဒါဒယော၊ သဒ္ဒါ-ယတန အစရှိသည်တို့သည်။ ဝါ၊ သဒ္ဒါ-ယတန, ဂန္ဓာယတန, ရသာယတန, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနတို့သည်။ သဒ္ဒါရမ္မ-ဏာဒီနိ၊ သဒ္ဒါရုံ အစရှိသည် မည်ကုန်၏။ ဝါ၊ သဒ္ဒါရုံ, ဂန္ဓာရုံ, ရသာရုံ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ မည်ကုန်၏။

၅၀။ ဝမ္မာရမ္မဏံ ပန ပသာဒ သုခုမ ရူပ စိတ္တ စေတသိက နိဗ္ဗာန-ပညတ္တိ ဝသေန ဆဝေ သင်္ဂယှတိ။

ဝမ္မာရုံ ၆-မျိုးနှင့် တရားကိုယ် ၅၀။ ပန၊ သုဒ္ဓမ္မတပါး မိသဃကကို ဆိုအံ့။ ဝမ္မာရမ္မဏံ၊ ဝမ္မာရုံကို။ ပသာဒ သုခု-မရူပ စိတ္တ စေတသိက နိဗ္ဗာန ပညတ္တိဝသေန၊ ပသာဒရုပ်ငါးခု, သုခုမရုပ် သောဋ္ဌသ, စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်, စေတသိက် ဒွေပညာသ, နိဗ္ဗာန်, ပညတ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဆဝေ၊ ခြောက်ပါး အပြားအားဖြင့်။ သင်္ဂယှတိ၊ ရေတွက်အပ်၏။

၅၁။ တတ္ထ စက္ခုဒ္ဒါရိကစိတ္တာနံ သဗ္ဗေသမ္ပိ ရူပမေဝ အာရမ္မဏံ၊ တဉ္စ ပစ္စုပ္ပန္နံ၊ တထာ သောတဒ္ဒါရိကစိတ္တာဒီနမ္ပိ သဒ္ဒါဒီနိ၊ တာနိ စ ပစ္စုပ္ပန္နာနိယေဝ။

ရူပါရုံကို အာရုံပြုသောစိတ် ၅၁။ တတ္ထ၊ ထိုအာရမ္မဏသင်္ဂဟ၌။ ဝါ၊ ထိုခြောက်ပါးသော အာရုံတို့တွင်။ ဝါ၊ ထိုခြောက်ပါးသော အာရုံ၌ဖြစ်သော စိတ်တို့တွင်။ သဗ္ဗေသမ္မိ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ စက္ခုဒ္ဒါရိကစိတ္တာနံ၊ စက္ခုဒ္ဒါရ၌ ဖြစ်ကုန်သော စိတ်တို့၏။ အာရမ္မဏံ၊ အာရုံသည်။ ရူပမေဝ၊ ရူပါရုံသာတည်း။ တဋ္ဌ၊ ထိုရူပါရုံသည်လည်း။ ပစ္စုပ္ပန္နံ၊ ပစ္စုပ္ပန်သာတည်း။

သဒ္ဒါရုံစသည်ကို အာရုံပြုသောစိတ်။ ။တထာ၊ ထိုအတူ။ သောတဒ္ဒါ-ရိကစိတ္တာဒီနံ၊ သောတဒ္ဒါရ၌ ဖြစ်သောစိတ် အစရှိသည်တို့၏။ ဝါ၊ သောတဒ္ဒါရ၌ ဖြစ်သောစိတ်, ဃာန-ဒ္ဒါရ၌ ဖြစ်သောစိတ်, ဇိဝှါဒ္ဒါရ၌ ဖြစ်သောစိတ်, ကာယဒ္ဒါရ၌ ဖြစ်သောစိတ်တို့၏။ အာရမ္မဏာနိပိ၊ အာရုံတို့သည်လည်း။ သဒ္ဒါဒီနိ၊ သဒ္ဒါရုံ အစရှိသည်တို့တည်း။ ဝါ၊ သဒ္ဒါရုံ, ဂန္ဓာရုံ, ရသာရုံ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ အသီးသီးတို့တည်း။ တာနိ စ၊ ထိုသဒ္ဒါရုံ အစရှိသည်တို့သည်လည်း။ ဝါ၊ ထိုသဒ္ဒါရုံ, ဂန္ဓာရုံ, ရသာရုံ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံတို့သည်လည်း။ ပစ္စုပ္ပန္နာနိယေဝ၊ ပစ္စုပ္ပန်တို့သာလျှင်တည်း။

၅၂။ မနောဒ္ဒါရိကစိတ္တာနံ ပန ဆဗ္ဗိဓမ္မိ ပစ္စုပ္ပန္န မတီတံ အနာဂတံ ကာလဝိမုတ္တဉ္စ ယထာရဟ မာရမ္မဏံ ဟောတိ။

မနောဒ္ဒါရိကစိတ်တို့၏ အာရုံ ၅၂။ ပန၊ သုဒ္ဓမ္မတပါး မိသကကို ဆိုအံ့။ ဝါ၊ ပစ္စုပ္ပန်အာရုံမှတပါး ပစ္စုပ္ပန်, အတီတ်, အနာဂတ်, ကာလဝိမုတ် အာရုံကို ဆိုအံ့။ မနော-ဒ္ဒါရိကစိတ္တာနံ၊ မနောဒ္ဒါရ၌ ဖြစ်ကုန်သော စိတ်တို့၏။ အာရမ္မဏံ၊ အာရုံသည်။ ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည်အားလျှော်စွာ။ ပစ္စုပ္ပန္နဉ္စ၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်၍ ၎င်း။ အတီတဉ္စ၊ အတီတ်ဖြစ်၍ ၎င်း။ အနာဂတဉ္စ၊ အနာဂတ်ဖြစ်၍ ၎င်း။ ကာလဝိမုတ္တဉ္စ၊ ကာလဝိမုတ်ဖြစ်၍ ၎င်း။ ဆဗ္ဗိဓမ္မိ၊ ခြောက်ပါးအပြား ရှိသော အာရုံသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၅၃။ ဒ္ဒါရဝိမုတ္တာနဉ္စ ပဋ္ဌိသန္ဓိ ဘဝင် စုတိသင်္ခါတာနံ ဆဗ္ဗိဓမ္မိ ယထာ-သမ္ဘဝံ ယေဘုယ္ယေန ဘဝန္တရေ ဆဒ္ဒါရဂ္ဂဟိတံ ပစ္စုပ္ပန္န မတီတံ

ပညတ္တိဘူတံ ဝါ ကမ္မ ကမ္မနိမိတ္တ ဂတိနိမိတ္တသမ္ပတ် အာရမ္မဏံ ဟောတိ။

ဒ္ဝါရဝိမုတ်စိတ်တို့၏ အာရုံ ၅၃။ ပဋိသန္ဓိ ဘဝင် စုတိ သခ်ါတာနံ၊ ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ ဒ္ဝါရဝိမုတ္တာနံ၊ ဒ္ဝါရဝိမုတ်ဟု ဆိုအပ်သော စိတ်တခုယုတ် နှစ်ဆယ်တို့၏။ အာရမ္မဏဥ္စ၊ အာရုံသည်လည်း။ ယေဘုယ္ယေန၊ များသော အားဖြင့်။ ဘဝန္တရေ၊ အတီတာနန္တရဘဝ၌။ ဆဒ္ဝါရဂ္ဂဟိတံ၊ ခြောက်ဒ္ဝါရဖြင့် ယူအပ်သော။ ဝါ၊ ဆဒ္ဝါရိက မရဏာသန္နဇောသည် ယူအပ်သော။ ပစ္စုပ္ပန္နံ ဝါ၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်၍ဌင်း။ အတီတံ ဝါ၊ အတီတ်ဖြစ်၍ဌင်း။ ပညတ္တိ-ဘူတံ ဝါ၊ ပညတ်ဖြစ်၍ဌင်း။ ကမ္မ ကမ္မနိမိတ္တ ဂတိနိမိတ္တသမ္ပတံ၊ ကံ, ကမ္မ-နိမိတ်, ဂတိနိမိတ်ဟု သမ္ပတ်အပ်သော။ ဆဗ္ဗိဓမ္မိ၊ ခြောက်ပါး အပြားရှိသော အာရုံသည်လည်း။ ယထာသမ္ဘဝံ၊ ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ကေန်, အနေကန် အာရုံပြုသော စိတ်များ

၅၄။ တေသု စက္ခုဝိညာဏာဒီနိ ယထာက္ကမံ ရူပါဒိ ဧကေကာရမ္မဏာ-နေ ဝ။

ရူပါရုံစသည်ကို ကေန် အာရုံ ပြုသော စိတ်များ ၅၄။ တေသု၊ ထိုအာရမ္မဏိက စိတ် အပေါင်းတို့တွင်။ စက္ခုဝိညာဏာ-ဒီနိ၊ စက္ခုဝိညာဏ် အစရှိသော စိတ်တို့သည်။ ဝါ၊ စက္ခုဝိညာဏ်, သောတဝိညာဏ်, ဃာနဝိညာဏ်, ဇိဝှါ-ဝိညာဏ်, ကာယဝိညာဏ်စိတ်တို့သည်။ ယထာက္ကမံ၊ အစဉ်အတိုင်း။ ရူပါဒိ-ဧကေကာရမ္မဏာနေ ဝ၊ ရူပါရုံစသည်တို့တွင် တပါးပါးသော အာရုံရှိကုန်သည်သာလျှင်တည်း။

၅၅။ မနောဓာတုတ္တိကံ ပန ရူပါဒိ ပဉ္စာရမ္မဏံ။

ပဉ္စာရုံကို အာရုံပြုသောစိတ် ၃-ပါး ၅၅။ မနောဓာတုတ္တိကံ ပန၊ မနောဓာတ် သုံးခုသည်ကား။ ရူပါဒိပဉ္စာရမ္မဏံ၊ ရူပါရုံအစရှိသော ငါးပါးသော အာရုံရှိ၏။

၅၆။ သေသာနိ ကာမာဝစရ ဝိပါကာနိ ဟသနစိတ္တဉ္စေတိ သဗ္ဗထာပိ ကာမာဝစရာရမ္မဏာနေဝ။

ကာမ တရား ကိုသာ ၅၆။ သေသာနိ၊ ဒ္ဝေပဉ္စဝိညာဏ်တဆယ် သမ္မ-
အာရုံပြုသောစိတ် ၁၂-ပါး ဋ္ဌိဆုန်းဒ္ဝေမှ ကြွင်းကုန်သော။ ကာမာ-
ဝစရ ဝိပါကာနိ စ၊ ကာမာဝစရဝိပါက်
စိတ် တဆယ့်တခုတို့ဝင်း။ ဟသနစိတ္တဉ္စ၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်ဝင်း။ ဣတိ=
ဣမာနိ ဒ္ဝါဒသစိတ္တာနိ၊ ဤတဆယ့်နှစ်ပါးသော စိတ်တို့သည်။ သဗ္ဗထာပိ၊
ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း။ ကာမာဝစရာရမ္မဏာနေဝ၊
ကာမတရားသာလျှင် အာရုံရှိကုန်၏။

၅၇။ အကုသလာနိ စေဝ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တာ ကာမာဝစရ ဇဝနာနိ စေတိ လောကုတ္တရဝဇ္ဇိတ သဗ္ဗာရမ္မဏာနိ။

လောကိတရားကို အာရုံ ၅၇။ အကုသလာနိ စေဝ၊ အကုသိုလ်စိတ်
ပြုသောစိတ် ၂၀-ပါး တဆယ့် နှစ်ခုတို့ဝင်း။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တ-
ကာမာဝစရ ဇဝနာနိ စ၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ
ကာမာဝစရကုသိုလ် ကိရိယာဇော ရှစ်ခုတို့ဝင်း။ ဣတိ=ဣမာနိ ဝိသတိ
စိတ္တာနိ၊ ဤနှစ်ဆယ်သော စိတ်တို့သည်။ လောကုတ္တရ ဝဇ္ဇိတ သဗ္ဗာရမ္ม-
ဏာနိ၊ လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးသည် ကြဉ်အပ်သော အလုံးစုံသော
အာရုံရှိကုန်၏။ ဝါ၊ လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးကို ကြဉ်သော အလုံးစုံ
သော အာရုံရှိကုန်၏။

၅၈။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တာ ကာမာဝစရ ကုသလာနိ စေဝ ပဋ္ဌမဈာန-သင်္ခါတံ အဘိညာကုသလဉ္စေတိ အရဟတ္တမဂ္ဂ ဟလ ဝဇ္ဇိတ-သဗ္ဗာရမ္မဏာနိ။

အရဟတ္တမဂ်, ဖိုလ်ကြဉ် အလုံး ၅၈။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တာ ကာမာဝစရ-
စုံကို အာရုံပြုသောစိတ် ၅-ပါ ကုသလာနိ စေဝ၊ ဉာဏသမ္ပ-
ယုတ် ကာမာဝစရ ကုသိုလ်
စိတ် လေးခုတို့ဝင်း။ ပဋ္ဌမဈာနသင်္ခါတံ၊ ပဋ္ဌမဈာန်ဟု ဆိုအပ်သော။
အဘိညာ ကုသလဉ္စ၊ အဘိညာဏ် ကုသိုလ်စိတ်ဝင်း။ ဣတိ -ဣမာနိ

ပဠု စိတ္တာနိ၊ ဤပါးပါးသော စိတ်တို့သည်။ အရဟတ္တမဂ္ဂ ဖလ ဝင်္ဂီတ-သဗ္ဗာရမ္မဏာနိ၊ အရဟတ္တမဂ်, အရဟတ္တဖိုလ်သည် ကြည်အပ်ကုန်သော အလုံးစုံသော အာရုံရှိကုန်၏။ ဝါ၊ အရဟတ္တမဂ်, အရဟတ္တဖိုလ်ကို ကြည်သော အလုံးစုံသော အာရုံရှိကုန်၏။

၅၉။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တ ကာမာဝစရ ကိရိယာနိ စေဝ ကိရိယာဘိညာ-ဝေါဒ္ဒပ္ပနဥ္စေတိ သဗ္ဗထာပိ သဗ္ဗာရမ္မဏာနိ။

အလုံးစုံကို အာရုံပြုသော စိတ် ၆-ပါး ၅၉။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တ ကာမာဝစရ-ကိရိယာနိ စေဝ၊ ဉာဏသမ္ပယုတ် ကာမာဝစရကိရိယာစိတ် လေးခုတို့ဝင်း။ ကိရိယာဘိညာ စ၊ ကိရိယာအဘိညာဏ်စိတ်ဝင်း။ ဝေါဒ္ဒပ္ပနဥ္စ၊ ဝုဋ္ဌော(မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း)စိတ်ဝင်း။ ဣတိ=ဣမာနိ ဆစိတ္တာနိ၊ ဤခြောက်ပါးသော စိတ်တို့သည်။ သဗ္ဗထာပိ၊ ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း။ သဗ္ဗာရမ္မဏာနိ၊ ခပ်သိမ်းသော အာရုံရှိကုန်၏။

၆၀။ အာရုပ္ပေသု ဒုတိယ စတုတ္ထာနိ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာနိ။

မဟဂ္ဂုတ်ကိုသာ အာရုံပြုသောစိတ် ၆-ပါး ၆၀။ အာရုပ္ပေသု၊ အရူပ-စိတ်တဆယ့် နှစ်ခုတို့ တွင်။ ဒုတိယ စတုတ္ထာနိ၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနစိတ် သုံးခု, နေဝသညာ နာသညာယတနစိတ် သုံးခုတို့သည်။ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာနိ၊ မဟဂ္ဂုတ် တရားလျှင် အာရုံရှိကုန်၏။

၆၁။ သေသာနိ မဟဂ္ဂတစိတ္တာနိ သဗ္ဗာနိပိ ပညတ္တာရမ္မဏာနိ။

ပညတ်ကိုသာ အာရုံပြုသောစိတ် ၂၁-ပါး ၆၁။ သေသာနိ၊ ဝိညာဏ-ဉ္စာယတန စိတ်သုံးခု, နေဝသညာ နာသညာယတနစိတ် သုံးခု, အဘိညာဏ်ဒွေမှ ကြင်းကုန်သော။ သဗ္ဗာနိပိ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ မဟဂ္ဂတစိတ္တာနိ၊ မဟဂ္ဂုတ်စိတ်နှစ်ဆယ့်တခုတို့သည်။ ပညတ္တာရမ္မဏာနိ၊ ပညတ်တရားသာ လျှင် အာရုံရှိကုန်၏။

၆၂။ လောကုတ္တရစိတ္တာနိ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏာနိတိ။

နိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံပြုသောစိတ် ၈-ပါး ၆၂။ လောကုတ္တရစိတ္တာနိ၊ လောကုတ္တရာ စိတ်တို့သည်။ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏာနိ၊ နိဗ္ဗာန်တရားလျှင် အာရုံရှိကုန်၏။ ဝါ၊ နိဗ္ဗာန်တရားကို အာရုံပြုကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သိအပ်၏။

အာရုံပြုစိတ် သင်္ဂဟဂါထာများ

၆၃။ ပဋ္ဌဝိသ ပရိတ္တမ္ပိ၊ ဆ စိတ္တာနိ မဟဂ္ဂတေ။
ကေဝိသတိ ဝေါဟာရေ၊ အဋ္ဌ နိဗ္ဗာန ဂေါစရေ။
ဝိသာနုတ္တရ မုတ္တမ္ပိ၊ အဂ္ဂမဂ္ဂ ဖလုဋ္ဌိတေ။
ပဋ္ဌ သဗ္ဗတ္ထ ဆစ္ဆေတိ၊ သတ္တဓာ တတ္ထ သင်္ဂဟော။

ကေန်အာရုံပြုသောစိတ်များ ၆၃။ ပဋ္ဌဝိသ၊ နှစ်ဆယ့် ငါးပါးသော စိတ်တို့သည် ပရိတ္တမ္ပိ=ပရိတ္တမ္ပိ ဝေ၊ ကာမအာရုံ၌သာလျှင်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဆ စိတ္တာနိ၊ ခြောက်ပါးသော မဟဂ္ဂုတ် စိတ်တို့သည်။ မဟဂ္ဂတေ=မဟဂ္ဂတေ ဝေ၊ မဟဂ္ဂုတ်အာရုံ၌သာလျှင်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ကေဝိသတိ၊ နှစ်ဆယ့်တပါးသော မဟဂ္ဂုတ် စိတ်တို့သည်။ ဝေါဟာရေ=ဝေါဟာရေ ဝေ၊ ပညတ်အာရုံ၌သာလျှင်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

အဋ္ဌ၊ ရှစ်ပါးသော လောကုတ္တရာစိတ်တို့သည်။ နိဗ္ဗာနဂေါစရေ=နိဗ္ဗာနဂေါစရေ ဝေ၊ နိဗ္ဗာန်အာရုံ၌သာလျှင်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

အနေကန်အာရုံပြုသောစိတ်များ။ ။ဝိသ၊ နှစ်ဆယ်သော စိတ်တို့သည်။ အနုတ္တရမုတ္တမ္ပိ၊လောကုတ္တရာတရားကိုးပါးမှ လွတ်သော အာရုံ၌။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ပဋ္ဌ၊ ငါးပါးသောစိတ်တို့သည်။ အဂ္ဂမဂ္ဂ ဖလုဋ္ဌိတေ၊ အရဟတ္တမဂ်, အရဟတ္တဖိုလ်သည် ကြဉ်အပ်သော အလုံးစုံသော အာရုံ၌။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဆ စ၊ ခြောက်ပါးသောစိတ်တို့သည်ကား။ သဗ္ဗတ္ထ၊ ခပ်သိမ်းသော အာရုံ၌။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ တတ္ထ၊ ထိုအာရမ္မဏ သင်္ဂဟ၌။ သတ္တဓာ၊ ခုနစ်ပါး အပြားအားဖြင့်။ သင်္ဂဟော၊ ရေတွက်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

အာရမ္မဏသင်္ဂဟ ပြီး၏။

၆-ဝတ္ထု သင်္ဂဟ

၆၄။ ဝတ္ထုသင်္ဂဟော ဝတ္ထုနိ နာမ စက္ခု, သောတ, ဃာန, ဇိဝှါ, ကာယ, ဟဒယဝတ္ထု စေတိ ဆဗ္ဗိဓာနိ ဘဝန္တိ။

ဝတ္ထုရูပ် ၆-ပါး ၆၄။ ဝတ္ထုသင်္ဂဟော၊ ဝတ္ထုသင်္ဂဟ၌။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဝိဘာဂေါ၊ ဝေဘန်ခြင်းကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိအပ်၏။ **တနည်းကား**—ဝတ္ထုသင်္ဂဟော၊ ဝတ္ထုသင်္ဂဟ၌။ ဧဝံ=ဣမိနာ ဝုစ္စ-မာန နယေန၊ ဤဆိုလတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ ဝိဘာဂေါ၊ ဝေဘန်ခြင်းကို။ မယာ၊ ငါသည်။ ဝုစ္စတေ၊ မိန့်အပ်၏။

ဝတ္ထူနိနာမ၊ ဝတ္ထုတို့မည်ကုန်သည်ကား–စက္ခုဝတ္ထု စ၊ စက္ခုဝတ္ထုဌာန်း။ သောတဝတ္ထု စ၊ သောတဝတ္ထုဌာန်း။ ဃာနဝတ္ထု စ၊ ဃာနဝတ္ထုဌာန်း။ ဇိဝှါဝတ္ထု စ၊ ဇိဝှါဝတ္ထုဌာန်း။ ကာယဝတ္ထု စ၊ ကာယဝတ္ထုဌာန်း။ ဟဒယဝတ္ထု စ၊ ဟဒယဝတ္ထုဌာန်း။ ဣတိ=ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့သော အပြားဖြင့်။ ဆဗ္ဗိဓာနိပိ၊ ခြောက်ပါးအပြားရှိကုန်သည်လည်း။ ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဝတ္ထုဖြင့် ဘုံကို ဝေဘန်ခြင်း

၆၅။ တာနိ ကာမလောကေ သဗ္ဗာနိပိ လဗ္ဘန္တိ။

ကာမဘုံ၌ရသောဝတ္ထုရูပ် ၆၅။ ကာမလောကေ၊ ကာမဘုံ၌။ သဗ္ဗာ-နိပိ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ တာနိ၊ ထိုခြောက်ပါးသော ဝတ္ထုရูပ်တို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်၏။

၆၆။ ရူပလောကေ ပန ဃာနာဒိတ္တယံ နတ္ထိ။

ရူပဘုံ၌ရသောဝတ္ထုရုပ် ၆၆။ ပန၊ အလုံးစုံ ရသည်မှတပါး တစိတ်ရသည်ကို ဆိုအံ့။ ရူပလောကေ၊ ရူပဘုံ၌။ ဃာနာဒိတ္တယံ၊ ဃာနအစရှိသော (ဃာန, ဇိဝှါ, ကာယ,) ဝတ္ထုရုပ်တို့၏ သုံးခုတို့၏ အပေါင်းသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။

၆၇။ အရူပလောကေ ပန သဗ္ဗာနိပိ နာ သံဝိဇ္ဇန္တိ။

အရူပဘုံ၌ဝတ္ထုရုပ်မရ ၆၇။ ပန၊ တစိတ်ရသည်မှတပါး အလုံးစုံ မရသည်ကို ဆိုအံ့။ အရူပလောကေ၊ အရူပဘုံ၌။ သဗ္ဗာနိပိ၊ အလုံးစုံသော ဝတ္ထုရုပ်တို့သည်လည်း။ နာ သံဝိဇ္ဇန္တိ၊ မရှိကုန်။

ဝတ္ထုဖြင့် စိတ်ကို ဝေဘန်ခြင်း

၆၈။ တတ္ထ ပဋ္ဌိဝိညာဏာ ဓာတုယော ယထာက္ကမံ ဧကဇ္ဈန ပဋ္ဌ-ပသာဒဝတ္ထူနိ နိဿာယယော ပဝတ္တန္တိ။

ပသာဒဝတ္ထုရုပ်ကိုမှီသော ပဋ္ဌိဝိညာဏဓာတ် ၆၈။ တတ္ထ၊ ထိုဝတ္ထု သင်္ဂဟ၌။ ဝါ၊ ထိုခြောက်ပါးသော ဝတ္ထုရုပ်တို့တွင်။ ဝါ၊ ထိုခြောက်ပါးသော ဝတ္ထုရုပ်ကို မှီ-မမှီမူ၍ဖြစ်သော ဝိညာဏဓာတ်တို့တွင်။ ပဋ္ဌိဝိညာဏဓာတုယော၊ ပဋ္ဌ-ဝိညာဏဓာတ်တို့သည်။ ယထာက္ကမံ၊ အစဉ်အတိုင်း။ ဧကဇ္ဈန၊ စင်စစ်အားဖြင့်။ ပဋ္ဌပသာဒ ဝတ္ထူနိ၊ ငါးပါးသော ပသာဒဝတ္ထုရုပ်တို့ကို။ နိဿာယယော၊ မှီကုန်၍ သာလျှင်။ ပဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၆၉။ ပဋ္ဌဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန သမ္ပဋ္ဌိစ္ဆနသင်္ခါတာ ပန မနောဝတ္ထု ဝ ဟဒယံ နိဿိတာယယော ပဝတ္တန္တိ။

ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကိုအမြဲမှီသော မနောဓာတ် ၆၉။ ပန၊ ပဋ္ဌိဝိညာဏဓာတ်မှ တပါး မနောဓာတ်ကို ဆိုအံ့။ ပဋ္ဌ ဒ္ဓါရာ-ဝဇ္ဇန သမ္ပဋ္ဌိစ္ဆနသင်္ခါတာ၊ ပဋ္ဌ-ဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း, သမ္ပဋ္ဌိစ္ဆိန်းဒွေဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ မနောဓာတု ဝ၊ မနော-

ဓာတ်တို့သည်လည်း။ ဟဒယံ၊ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို။ နိဿိတာယေဝ၊ မှီကုန်၍သာလျှင်။ ပဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၇၀။ အဝသေသာ ပန မနောဝိညာဏဓာတုသင်္ခါတာ စ သန္တီရဏ-မဟာဝိပါက ပဋိဿဒ္ဓယ ပဌမမဂ္ဂ ဟသန ရူပါဝစရဝသေန ဟဒယ နိဿာယေဝ ပဝတ္တန္တိ။

ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကိုအမြဲမှီသော မနောဝိညာဏဓာတ်

၇၀။ ပန၊ ပဋ္ဌဝိညာဏဓာတ်, မနောဓာတ်မှ တပါး မနော ဝိညာဏဓာတ်ကို ဆိုအံ့။ အဝသေသာ၊ ပဋ္ဌဝိညာဏဓာတ်,မနောဓာတ်မှ ကြွင်းကုန်သော။ သန္တီရဏမဟာဝိပါက-ပဋိဿဒ္ဓယ ပဌမမဂ္ဂ ဟသန ရူပါဝစရဝသေန၊ သန္တီရဏ သုံးခု, မဟာဝိပါက်စိတ်ရှစ်ခု, ဒေါသမူဋေ, သောတာပတ္တိမဂ်, ဟသိတုပ္ပါဒ်,ရူပစိတ် တဆယ့်ငါးခုတို့၏ အစုမ်းဖြင့်။ တိ သ၊ သုံးဆယ်ကုန်သော။ မနော-ဝိညာဏဓာတု သင်္ခါတာ၊ မနောဝိညာဏဓာတ်ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ ဝိညာဏဓာတုယော စ၊ ဝိညာဏဓာတ်တို့သည်လည်း။ ဟဒယံ၊ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို။ နိဿာယေဝ၊ မှီကုန်၍သာလျှင်။ ပဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၇၁။ အဝသေသာ ကုသလာ ကုသလ ကိရိယာနုတ္တရဝသေန ပန နိဿာယ ဝါ အနိဿာယ ဝါ။

ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို ရံခါမှီ, မမှီဧသော မနောဝိညာဏဓာတ်

၇၁။ ပန၊ ကေန်မှီသည်မှ တပါး အနေကန်မှီသည်ကို ဆိုအံ့။ အဝသေ-သာ၊ သန္တီရဏ သုံးခု, မဟာဝိပါက်စိတ် ရှစ်ခု, ဒေါသမူဋေ, သောတာပတ္တိမဂ်, ဟသိတုပ္ပါဒ်, ရူပစိတ် တဆယ့်ငါးခုတို့မှ ကြွင်းကုန်သော။ ကုသလာ ကုသလ ကိရိယာနုတ္တရ-ဝသေန၊ လောကီကုသိုလ်စိတ် တဆယ့်နှစ်ခု, အကုသိုလ်စိတ် တဆယ်, ကိရိယာစိတ် တဆယ့်သုံးခု, လောကုတ္တရာစိတ် ခုနစ်ခုတို့၏ အစုမ်းဖြင့်။ ဒွေစတ္တာလီသ၊ လေးဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။ မနောဝိညာဏ ဓာတုယော၊ မနောဝိညာဏဓာတ်တို့သည်။ ဟဒယံ၊ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို။ နိဿာယ ဝါ၊ မှီကုန်၍ဝင်း။ အနိဿာယ ဝါ၊ မမှီကုန်မူ၍ဝင်း။ ပဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၇၂။ အာရုပ္ပဝိပါကဝသေန ဟဒယံ အနိဿာယေဝါတိ။

ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို မမှီသော မနောဝိညာဏဓာတ် ၇၂။ အာရုပ္ပဝိပါကဝသေန၊ အရူပဝိပါက်စိတ် လေးခုတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ စတာ-သော၊ လေးပါးကုန်သော၊ မနော-ဝိညာဏဓာတုယော၊ မနောဝိညာဏဓာတ်တို့သည်။ ဟဒယံ၊ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို။ အနိဿာယယော၊ မမှီကုန်မူ၍သာလျှင်။ ပဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သိအပ်၏။

ဝတ္ထုရုပ်နှင့်ဘုံစိတ် သင်္ဂဟ ဂါထာမျှား

၇၃။ ဆဝတ္ထုံ နိဿိတာ ကာမေ၊ သတ္တ ရူပေ စတုဗ္ဗိဓာ။
တိဝတ္ထုံ နိဿိတာ ရူပေ၊ ဓာတ္ဝေကာ နိဿိတာ မတာ။

၇၄။ တေစတ္တာလီသ နိဿာယ၊ ဒ္ဝေစတ္တာလီသ ဇာယရေ။
နိဿာယ စ အနိဿာယ၊ ပါကာရုပ္ပါ အနိဿိတာ။

ဘုံအလိုက်ရသော ဝတ္ထုရုပ်နှင့် ဝိညာဏဓာတ် ၇၃။ ကာမေ၊ ကာမတဆယ့်တဘုံ၌။ ဆဝတ္ထုံ၊ ခြောက်ပါးသောဝတ္ထုရုပ်ကို။ နိဿိတာ၊ မှီ၍ဖြစ်ကုန်သော။ ဝိညာဏဓာတုယော၊ ဝိညာဏဓာတ်တို့ကို။ သတ္တ၊ ခုနစ်ပါးအပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ မတာ၊ သိအပ်ကုန်၏။

ရူပေ၊ အသညသတ်ကြဉ်သော ရူပတဆယ့်ငါးဘုံ၌။ တိဝတ္ထုံ၊ သုံးပါးသောဝတ္ထုရုပ်ကို။ နိဿိတာ၊ မှီ၍ဖြစ်ကုန်သော။ ဝိညာဏဓာတုယော၊ ဝိညာဏဓာတ်တို့ကို။ စတုဗ္ဗိဓာ၊ လေးပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ မတာ၊ သိအပ်ကုန်၏။

အရူပေ၊ အရူပလေးဘုံ၌။ ဝတ္ထုံ၊ ဝတ္ထုရုပ်ကို။ အနိဿိတာ = အနိဿိတာ ဧဝ၊ မမှီမူ၍သာလျှင် ဖြစ်သော။ ဧကာ၊ တခုသော။ ဓာတု၊ မနောဝိညာဏဓာတ်ကို။ မတာ၊ သိအပ်၏။

ဝတ္ထုရုပ်ကိုမှီ,မမှီသောစိတ်မျှား ၇၄။ ဧတေစတ္တာလီသ၊ လေးဆယ့်သုံးပါးကုန်သော စိတ်တို့သည်။ ဝတ္ထုံ၊ ဝတ္ထုရုပ်ကို။ နိဿာယ = နိဿာယ ဧဝ၊ မှီကုန်၍သာလျှင်။ ဇာယရေ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဒ္ဒေစတ္တာလီသ၊ လေးဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော စိတ်တို့သည်။ ဝတ္ထုံ၊ ဝတ္ထုရုပ်ကို။ နိဿာယ စ၊ မှီကုန်၍ဂင်း။ အနိဿာယ စ၊ မမှီကုန်မူ၍ဂင်း။ ဇာယရေ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ပါကာရုပ္ပါ၊ အရူပဝိပါက်စိတ်ခြောက်ခုတို့သည်။ ဝတ္ထုံ၊ ဝတ္ထုရုပ်ကို။ အနိဿိတာ=အနိဿိတာ ဧဝ၊ မမှီကုန်မူ၍ သာလျှင်။ ဇာယရေ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ပကိဏ္ဏကပိုင်း နိဂုံး

ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟေ ပကိဏ္ဏက သင်္ဂဟ ဝိဘာဂေါ နာမ တတိယော ပရိစ္ဆေဒေါ။

အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟေ၊ အဘိဓမ္မာ ခုနစ်ကျမ်းဌ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော အနက်တို့၏ အကျဉ်းအားဖြင့် ယူရာ ယူကြောင်း သင်္ဂြိဟ်ရာ သင်္ဂြိဟ်ကြောင်း ဖြစ်ခြင်းကြောင့် အဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂဟ အမည်ရှိသော ကျမ်းဌ။ ပကိဏ္ဏက သင်္ဂဟ ဝိဘာဂေါ နာမ၊ ပကိဏ္ဏကသင်္ဂဟကို ဝေဘန်ရာ ဝေဘန်ကြောင်း မည်သော။ တတိယော၊ သုံးခုတို့၏ ပြည့်ကြောင်း ဖြစ်သော။ ပရိစ္ဆေဒေါ၊ အပိုင်းအခြားသည်။ ဣတိ=သမတ္တော၊ ပြီးပြီ။

ဝတ္ထုသင်္ဂဟ ပြီး၏။

ပကိဏ္ဏကပိုင်း ပြီး၏။

၄-စိတ်ဆိုင်း

ပဋ္ဌိညာဉ်

၁။ စိတ္တုပ္ပါဒါနု မိစ္ဆေဝံ၊ ကတ္ဝာ သင်္ဂဟ မုတ္တရုံ။
ဘူမိ ပုဂ္ဂလ ဘေဒေန၊ ပုဗ္ဗာပရ နိယာမိတံ။
ပဝတ္တိ သင်္ဂဟံ နာမ၊ ပဋ္ဌိသန္ဓိ ပဝတ္တိယံ။
ပဝက္ခာမိ သမာသေန၊ ယထာသမ္ဘဝတော ကထံ။

၁။ အဟံ၊ ငါသည်။ ဣစ္ဆေဝံ=ဣတိ ဧဝံ ယထာဝုတ္တနယေန၊ အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်။ စိတ္တုပ္ပါဒါနုံ၊ စိတ်, စေတသိက် ဖြစ်ကုန်သော နာမကွန္ဓာလေးပါးတို့၏။ ဥတ္တရုံ၊ ဝေဒနာသင်္ဂဟ အစရှိသည်တို့ကို ဝေဘန်သော အားဖြင့် မြတ်သော။ သင်္ဂဟံ၊ အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်သော ပကိဏ္ဏက သင်္ဂဟကို။ ကတ္ဝာ၊ ပြုပြီး၍။ ပုန၊ တဘန်၊ ဘူမိပုဂ္ဂလဘေဒေန၊ ဘုံ,ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အပြားဖြင့်။ လက္ခိတံ၊ မှတ်အပ်သော။ ပုဗ္ဗာပရနိယာမိတံ၊ ရှေးစိတ် နောက်စိတ်တို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော။ ပဋ္ဌိသန္ဓိ-ပဝတ္တိယံ၊ ပဋ္ဌိသန္ဓေအခါ, ပဝတ္တိအခါ၌။ ဝါ၊ ပဋ္ဌိသန္ဓေအခါ, ပဝတ္တိအခါ တို့တွင်။ ပဝတ္တိသင်္ဂဟံ နာမ၊ ပဝတ္တိ သင်္ဂဟအမည်ရှိသော ဝိထိသင်္ဂဟကို။ သမာသေန၊ အကျဉ်းအားဖြင့်။ ယထာသမ္ဘဝတော၊ ဖြစ်သင့်သည်အား လျော်စွာ။ ပဝက္ခာမိ၊ အပြားအားဖြင့် ဆိုပေအုံ့။

ဆ ဆက္က မာတိကာ

၂။ ဆ ဝတ္ထူနိ, ဆ ဒ္ဒါရာနိ, ဆ အာရမ္မဏာနိ, ဆ ဝိညာဏာနိ, ဆ ဝိထိယော, ဆဓာ ဝိသယပ္ပဝတ္တိ စေတိ ဝိထိသင်္ဂဟော ဆ ဆက္ကာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

၂။ ကထံ ပဝက္ခာမိ၊ အဘယ်ကဲ့သို့ ဆိုအပ်သနည်း ဟူမူကား။ ဆ၊ ခြောက်ပါးကုန်သော။ ဝတ္ထူနိ စ၊ ဝတ္ထုတို့ရင်း။ ဆ၊ ခြောက်ပါး ကုန်သော။ ဒ္ဒါရာနိ စ၊ ဒ္ဒါရတို့ရင်း။ ဆ၊ ခြောက်ပါးကုန်းသော။ အာရမ္မ-

ဏာနိ စ၊ အာရုံတို့ဌင်း။ ဆ၊ ခြောက်ပါးကုန်သော။ ဝိညာဏာနိ စ၊ ဝိညာဏ်တို့ဌင်း။ ဆ၊ ခြောက်ပါးကုန်သော။ ဝီထိယော စ၊ ဝီထိတို့ဌင်း။ ဆခေါ၊ ခြောက်ပါး အပြားရှိသော။ ဝိသယပွဝတ္ထု စ၊ အာရုံတို့၏ ဒ္ဒါရတို့၌ ဖြစ်ခြင်းဌင်း။ ဝါ၊ အာရုံတို့၌ စိတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းဌင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝီထိသင်္ဂဟော၊ ဝီထိသင်္ဂဟ၌။ ဆ၊ ခြောက်ပါးကုန်သော။ ဆဋ္ဌာနိ၊ ဆဋ္ဌတို့ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ သိအပ်ကုန်၏။

၃။ ဝီထိမုတ္တာနံ ပန ကမ္မ ကမ္မနိမိတ္တ ဂတိနိမိတ္တ ဝသေန တိဝိဓာ ဟောတိ ဝိသယပွဝတ္ထု။

ဝီထိမုတ္တဝိသယပွဝတ္ထု ၃-ပါး ၃။ ပန၊ အထူးကို ဆိုအံ့။ ဝီထိမုတ္တာနံ၊ ဝီထိမုတ်စိတ် တခုယုတ်နှစ်ဆယ်တို့၏။ ဝိသယပွဝတ္ထု၊ အာရုံတို့၌ စိတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည်။ ကမ္မ ကမ္မနိမိတ္တ ဂတိ-နိမိတ္တဝသေန၊ ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ တိဝိဓာ၊ သုံးပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

တနည်းကား—ကမ္မ ကမ္မနိမိတ္တ ဂတိနိမိတ္တဝသေန၊ ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ တိဝိဓာ၊ သုံးပါးအပြားရှိသေား။ ဝိသယပွ-ဝတ္ထု၊ အာရုံတို့၏ စိတ်တို့၌ ဖြစ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၄။ တတ္ထ ဝတ္ထု ဒ္ဒါရာ ရမ္မဏာနိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယာနေဝ။

အမ္ပာဝစကား ၄။ တတ္ထ=တေသု ဆသု ဆဋ္ဌေသု၊ ထိုခြောက်ပါးသော ဆဋ္ဌတို့တွင်။ ဝတ္ထု ဒ္ဒါရာ ရမ္မဏာနိ၊ ဝတ္ထု, ဒ္ဒါရ, အာရုံတို့သည်။ ပုဗ္ဗေ၊ ရှေးဖြစ်သော ပကိဏ္ဏကသင်္ဂဟ၌။ ဝုတ္တနယာနေဝ၊ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းရှိကုန်သည် သာလျှင်ဟည်း။

ဝိညာဏ ဆဋ္ဌ

၅။ စက္ခုဝိညာဏံ, သောတဝိညာဏံ, ဃာနဝိညာဏံ, ဇိဝှါဝိညာဏံ, ကာယဝိညာဏံ, မနောဝိညာဏဥ္စေတိ ဆ ဝိညာဏာနိ။

ဝိညာဏ် ၆-ပါး ၅။ စက္ခုဝိညာဏဥ၊ စက္ခုဝိညာဏ်ဝင်း။ သောတ-ဝိညာဏဥ၊ သောတဝိညာဏ်ဝင်း။ ဃာနဝိညာ-ဏဥ၊ ဃာနဝိညာဏ်ဝင်း။ ဇိဝှါဝိညာဏဥ၊ ဇိဝှါဝိညာဏ်ဝင်း။ ကာယ-ဝိညာဏဥ၊ ကာယဝိညာဏ်ဝင်း။ မနောဝိညာဏဥ၊ မနောဝိညာဏ်ဝင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဆ၊ ခြောက်ပါးကုန်သော။ ဝိညာဏာနိ၊ ဝိညာဏ်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဝိထိ ဆက္က

၆။ ဆ ဝိထိယော ပန စက္ခုဒ္ဒါရဝိထိ, သောတဒ္ဒါရဝိထိ, ဃာနဒ္ဒါရ, ဝိထိ, ဇိဝှါဒ္ဒါရဝိထိ, ကာယဒ္ဒါရဝိထိ, မနောဒ္ဒါရဝိထိ စေတိ ဒ္ဒါရဝေသေန ဝါ၊ စက္ခုဝိညာဏဝိထိ, သောတဝိညာဏဝိထိ, ဃာနဝိညာဏဝိထိ, ဇိဝှါဝိညာဏဝိထိ, ကာယဝိညာဏဝိထိ, မနောဝိညာဏဝိထိ စေဘိ ဝိညာဏဝေသေန ဝါ ဒ္ဒါရပ္ပဝတ္တာ စိတ္တပ္ပဝတ္တိယော ယောဇေတဗ္ဗာ။

ဒ္ဒါရအားဖြင့် ဝိထိ ၆-ပါး ၆။ ပန၊ အထူးကို ဆိုအံ့။ ဝါ၊ သုဒ္ဓမ္မတပါး မိဿကကို ဆိုအံ့။ ဝါ၊ အဘေဒမ္မတပါး ဘေဒကို ဆိုအံ့။ ဒ္ဒါရပ္ပဝတ္တာ၊ ဒ္ဒါရ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ စိတ္တပ္ပဝတ္တိယော၊ စိတ်တို့၏ဖြစ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ ဝိထိယော၊ ဝိထိတို့ကို။ စက္ခု-ဒ္ဒါရဝိထိ စ၊ စက္ခုဒ္ဒါရဝိထိဝင်း။ သောတဒ္ဒါရဝိထိ စ၊ သောတဒ္ဒါရဝိထိ ဝင်း။ ဃာနဒ္ဒါရဝိထိ စ၊ ဃာနဒ္ဒါရဝိထိဝင်း။ ဇိဝှါဒ္ဒါရဝိထိ စ၊ ဇိဝှါဒ္ဒါရ-ဝိထိဝင်း။ ကာယဒ္ဒါရဝိထိ စ၊ ကာယဒ္ဒါရဝိထိဝင်း။ မနောဒ္ဒါရဝိထိ စ၊ မနောဒ္ဒါရဝိထိဝင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒ္ဒါရဝေသေန ဝါ၊ ဒ္ဒါရ၏ အစွမ်းဖြင့်ဝင်း။

ဝိညာဉ်အားဖြင့် ဝိထိ ၆-ပါး။ ။စက္ခုဝိညာဏဝိထိ စ၊ စက္ခုဝိညာဏဝိထိ ဝင်း။ သောတဝိညာဏဝိထိ စ၊ သော-တဝိညာဏဝိထိဝင်း။ ဃာနဝိညာဏဝိထိ စ၊ ဃာနဝိညာဏဝိထိဝင်း။ ဇိဝှါဝိညာဏဝိထိ စ၊ ဇိဝှါဝိညာဏဝိထိဝင်း။ ကာယဝိညာဏဝိထိ စ၊ ကာယဝိညာဏဝိထိဝင်း။ မနောဝိညာဏဝိထိ စ၊ မနောဝိညာဏဝိထိဝင်း။

ဣတိ၊ ဣတ္ထိသို့။ ဝိညာဏဝသေန ဝါ၊ ဝိညာဏ်၏ အစွမ်းဖြင့်ရင်း။ ဆ၊ ခြောက်ပါး အပြားရှိကုန်၏ ဟူ၍။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ယှဉ်အပ်ကုန်၏။

တနည်းကား— ဒွါရပ္ပဝတ္တာ၊ ဒွါရဠဖြစ်ကုန်သော။ ဝိထိယော၊ ဝိထိတို့ကို။ စက္ခုဒ္ဒါရဝိထိ စ၊ စက္ခုဒ္ဒါရဝိထိဝင်း။ သောတဒ္ဒါရဝိထိ စ၊ သောတဒ္ဒါရဝိထိဝင်း။ ဃာနဒ္ဒါရဝိထိ စ၊ ဃာနဒ္ဒါရဝိထိဝင်း။ ဇိဝှါဒ္ဒါရဝိထိ စ၊ ဇိဝှါဒ္ဒါရဝိထိဝင်း။ ကာယဒ္ဒါရဝိထိ စ၊ ကာယဒ္ဒါရဝိထိဝင်း။ မနောဒ္ဒါရ-ဝိထိ စ၊ မနောဒ္ဒါရဝိထိဝင်း။ ဣတိ၊ ဣတ္ထိသို့။ ဒွါရဝသေန ဝါ၊ ဒွါရ၏ အ-စွမ်းအားဖြင့်လည်း။ ဆ၊ ခြောက်ပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ ယောဇေ-တဗ္ဗာ၊ ယှဉ်အပ်ကုန်၏။

စိတ္တပ္ပဝတ္တိယော၊ စိတ်တို့၏ဖြစ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ ဝိထိယော၊ ဝိထိတို့ကို။ စက္ခုဝိညာဏဝိထိ စ၊ စက္ခုဝိညာဏဝိထိဝင်း။ သောတဝိညာ-ဏဝိထိ စ၊ သောတဝိညာဏဝိထိဝင်း။ ဃာနဝိညာဏဝိထိ စ၊ ဃာနဝိညာ-ဏဝိထိဝင်း။ ဇိဝှါဝိညာဏဝိထိ စ၊ ဇိဝှါဝိညာဏဝိထိဝင်း။ ကာယဝိညာဏ-ဝိထိ စ၊ ကာယဝိညာဏဝိထိဝင်း။ မနောဝိညာဏဝိထိ စ၊ မနောဝိညာ-ဏဝိထိဝင်း။ ဣတိ၊ ဣတ္ထိသို့။ ဝိညာဏဝသေန ဝါ၊ ဝိညာဏ်၏ အစွမ်းဖြင့်-လည်း။ ဆ၊ ခြောက်ပါး အပြားရှိကုန်၏ ဟူ၍။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ယှဉ်-အပ်ကုန်၏။

တနည်းကား— ဒွါရဝသေန ဝါ၊ ဒွါရ၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း။ ဒွါရပ္ပ-ဝတ္တာ၊ ဒွါရဠဖြစ်ကုန်သော။ ဝိထိယော၊ ဝိထိတို့ကို။ စက္ခုဒ္ဒါရဝိထိ စ၊ စက္ခုဒ္ဒါရဝိထိဝင်း။ သောတဒ္ဒါရဝိထိ စ၊ သောတဒ္ဒါရဝိထိဝင်း။ ဃာန-ဒ္ဒါရဝိထိ စ၊ ဃာနဒ္ဒါရဝိထိဝင်း။ ဇိဝှါဒ္ဒါရဝိထိ စ၊ ဇိဝှါဒ္ဒါရဝိထိဝင်း။ ကာယဒ္ဒါရဝိထိ စ၊ ကာယဒ္ဒါရဝိထိဝင်း။ မနောဒ္ဒါရဝိထိ စ၊ မနောဒ္ဒါရ ဝိထိဝင်း။ ဣတိ၊ ဣတ္ထိသို့။ ဆ၊ ခြောက်ပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ ယော-ဇေတဗ္ဗာ၊ ယှဉ်အပ်ကုန်၏။

ဝိညာဏဝသေန ဝါ၊ ဝိညာဏ်၏အစွမ်းဖြင့်လည်း။ စိတ္တပ္ပဝတ္တိယော၊ စိတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ ဝိထိယော၊ ဝိထိတို့ကို။ စက္ခု-ဝိညာဏဝိထိ စ၊ စက္ခုဝိညာဏဝိထိဝင်း။ သောတဝိညာဏဝိထိ စ၊ သောတ-

ဝိညာဏဝိထိဝင်း။ ဃာနဝိညာဏဝိထိ စ၊ ဃာနဝိညာဏဝိထိဝင်း။ ဇိဝှါ-ဝိညာဏဝိထိ စ၊ ဇိဝှါဝိညာဏဝိထိဝင်း။ ကာယဝိညာဏဝိထိ စ၊ ကာယ-ဝိညာဏဝိထိဝင်း။ မနောဝိညာဏဝိထိ စ၊ မနောဝိညာဏဝိထိဝင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဆ၊ ခြောက်ပါးအပြား ရှိကုန်၏ဟူ၍။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ယှဉ်အပ်ကုန်၏။

တနည်းကား— ဆ၊ ခြောက်ပါး အပြား ရှိကုန်သော။ ဝိထိ-ယော၊ ဝိထိတို့ကို။ စက္ခုဒ္ဒါရဝိထိ စ၊ စက္ခုဒ္ဒါရဝိထိဝင်း။ သောတဒ္ဒါရ-ဝိထိ စ၊ သောတဒ္ဒါရဝိထိဝင်း။ ဃာနဒ္ဒါရဝိထိ စ၊ ဃာနဒ္ဒါရဝိထိဝင်း။ ဇိဝှါဒ္ဒါရဝိထိ စ၊ ဇိဝှါဒ္ဒါရဝိထိဝင်း။ ကာယဒ္ဒါရဝိထိ စ၊ ကာယဒ္ဒါရဝိထိ ဝင်း။ မနောဒ္ဒါရဝိထိ စ၊ မနောဒ္ဒါရဝိထိဝင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒ္ဒါရဝေသန ဝါ၊ ဒ္ဒါရ၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း။ ဒ္ဒါရပွဝတ္ထာ၊ ဒ္ဒါရဒ္ဒြစ်ကုန်၏ဟူ၍။ ယော-ဇေတဗ္ဗာ၊ ယှဉ်အပ်ကုန်၏။

ဆ၊ ခြောက်ပါးကုန်သော။ ဝိထိယော၊ ဝိထိတို့ကို။ စက္ခုဝိညာဏဝိထိ စ၊ စက္ခုဝိညာဏဝိထိဝင်း။ သောတဝိညာဏဝိထိ စ၊ သောတဝိညဏဝိထိ ဝင်း။ ဃာနဝိညာဏဝိထိ စ၊ ဃာနဝိညာဏဝိထိဝင်း။ ဇိဝှါဝိညာဏဝိထိ စ၊ ဇိဝှါဝိညာဏဝိထိဝင်း။ ကာယဝိညာဏဝိထိ စ၊ ကာယဝိညာဏဝိထိဝင်း။ မနောဝိညာဏဝိထိ စ၊ မနောဝိညာဏဝိထိဝင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝိညာဏ-ဝေသန ဝါ၊ ဝိညာဏ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်း။ စိတ္တပွဝတ္ထော်ယော၊ စိတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းတို့ဟူ၍။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ယှဉ်အပ်ကုန်၏။

ဝိသယပွဝတ္ထိဆက္က

၇။ အတိမဟန္တံ, မဟန္တံ, ပရိတ္တံ, အတိပရိတ္တဥ္စေတိ ပဥ္စဒ္ဒါရေ၊ မနောဒ္ဒါရေ ပန ဝိဘူတ မဝိဘူတဥ္စေတိ ဆဒေ ဝိသယပွဝတ္ထိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပဥ္စဒ္ဒါရဝိသယပွဝတ္ထိ ၄-ပါး ၇။ အတိမဟန္တဥ္စ၊ အလွန် များသော ဝိထိစိတ္တုပ္ပါဒ်ရှိသော အာရုံဝင်း။ မဟန္တဥ္စ၊ များသော ဝိထိစိတ္တုပ္ပါဒ်ရှိသော အာရုံဝင်း။ ပရိတ္တဥ္စ၊ နည်း

သော ဝိထိစိတ္တုပ္ပါဒ်ရှိသော အာရုံဂင်း။ အတိပရိတ္တဥ္စ၊ အလွန်နည်းသော ဝိထိစိတ္တုပ္ပါဒ်ရှိသော အာရုံဂင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပဥ္စဒ္ဒါရေ၊ ပဥ္စဒ္ဒါရ၌။ ဝိသယပ္ပဝတ္တိ၊ အာရုံတို့၏ ဒ္ဒါရတို့၌ ဖြစ်ခြင်းသည်။ ဝါ၊ အာရုံတို့၌ စိတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည်။ စတုဋ္ဌမာ၊ လေးပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

မနောဒ္ဒါရဝိသယပ္ပဝတ္တိ ၂-ပါး။ ။မနောဒ္ဒါရေ၊ မနောဒ္ဒါရ၌။ ဝိဘူတဥ္စ၊ ထင်သောအာရုံဂင်း။ အဝိဘူတဥ္စ၊ မထင်သောအာရုံဂင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝိသယပ္ပဝတ္တိ၊ အာရုံတို့၏ ဒ္ဒါရတို့၌ ဖြစ်ခြင်းသည်။ ဝါ၊ အာရုံတို့၌ စိတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည်။ ဒ္ဝိဓာ၊ နှစ်ပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဣတိ=ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ ဆဓာ၊ ခြောက်ပါး အပြားရှိသော။ ဝိသယပ္ပဝတ္တိ၊ အာရုံတို့၏ ဒ္ဒါရတို့၌ ဖြစ်ခြင်းကို။ ဝါ၊ အာရုံတို့၌ စိတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သိအပ်၏။

တနည်း—ဝိသယပ္ပဝတ္တိ၊ အာရုံတို့၏ ဒ္ဒါရတို့၌ဖြစ်ခြင်းကို။ ဝါ၊ အာရုံတို့၌ စိတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို။ ဆဓာ၊ ခြောက်ပါး အပြားရှိ၏ဟူ၍။ ဝေဒိ-တဗ္ဗာ၊ သိအပ်၏။

စိတ်သက်နှင့် ရုပ်သက်

၇။ ကထံ—

ဥပ္ပါဒ ဌိတိ ဘင်္ဂဝသေန ခဏတ္တယံ ဧကစိတ္တက္ခဏံ နာမ။

စိတ်သက် ၇။ ကထံ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ အဘယ်သို့ သိအပ်သနည်း ဟူမူကား။ ဥပ္ပါဒ ဌိတိ ဘင်္ဂဝသေန၊ ဥပါဒ်, ဌိ, ဘင်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ခဏတ္တယံ၊ ခဏငယ်တို့၏ သုံးခုတို့၏ အပေါင်းသည်။ ဧကစိတ္တက္ခဏံ နာမ၊ တခုသော စိတ္တက္ခဏ မည်၏။

၉။ တာနိ ပန သတ္တရသ စိတ္တက္ခဏာနိ ရူပဓမ္မာန မာယု။

ရုပ်သက် ၉။ ပန၊ စိတ်သက်မှတပါး ရုပ်သက်ကိုဆိုအံ့။ တာနိ=တာဒိ-သာနိ၊ ထိုသို့သဘောရှိကုန်သော။ သတ္တရသ စိတ္တက္ခ-ဏာနိ၊ တဆယ့်ခုနစ်ချက်သော စိတ်တို့၏ ခဏကဲ့သို့သော ခဏတို့သည်။

ရူပဓမ္မာနံ၊ ဝိညတ်ဒွေ, လက္ခဏရုပ်လေးခုသည် ကြဉ်အပ်သော နှစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော ရုပ်တို့၏။ အာယူ၊ အသက်တို့တည်း။

ပဋ္ဌာန်ရဝိထိများ

၁၀။ ကေစိတ္တက္ခဏာတိတာနိ ဝါ ဗဟုစိတ္တက္ခဏာတိတာနိ ဝါ ဌိတိပတ္တာနေဝ ပဋ္ဌာရမ္မဏာနိ ပဋ္ဌာရေ အာပါထ မာဂစ္ဆန္တိ၊ တသ္မာ ယဒိ ကေစိတ္တက္ခဏာတိတကံ ရူပါရမ္မဏံ စက္ခုဿ အာပါထ မာဂစ္ဆတိ။

စက္ခုဒ္ဒါရိက အတိမဟန္တာရုံ ဝိထိ ၁၀။ ကေစိတ္တက္ခဏာတိတာနိ ဝါ၊ တခုသော စိတ်၏ ခဏကဲ့သို့သော ခဏလျှင် လွန်ခြင်းရှိကုန်သည်ဖြစ်၍ရင်း။ ဗဟုစိတ္တက္ခဏာတိတာနိ ဝါ၊ များစွာသော စိတ်တို့၏ ခဏကဲ့သို့သော ခဏလျှင် လွန်ခြင်းရှိကုန်သည် ဖြစ်၍ရင်း။ ဝါ၊ တခုသောစိတ်, နှစ်ခုသောစိတ်, သုံးခုသောစိတ်, လေးခုသောစိတ်, ငါးခုသောစိတ်, ခြောက်ခုသောစိတ်, ခုနစ်ခုသောစိတ်, ရှစ်ခုသောစိတ်, ကိုးခုသောစိတ်, ဆယ်ခုသောစိတ်, တဆယ့်တခုသောစိတ်, တဆယ့်နှစ်ခုသောစိတ်, တဆယ့်သုံးခုသောစိတ်, တဆယ့်လေးခုသောစိတ်, တဆယ့်ငါးခုသောစိတ်တို့၏ ခဏကဲ့သို့သော ခဏလျှင် လွန်ခြင်း ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍ရင်း။ ဌိတိပတ္တာနေဝ၊ ဌိသို့ရောက်ကုန်သည် ဖြစ်၍သာလျှင်။ ပဋ္ဌာရမ္မဏာနိ၊ ငါးပါးသော အာရုံတို့သည်။ ပဋ္ဌာရေ၊ ပဋ္ဌာဒ္ဒါရဌာ။ အာပါထံ၊ ထင်ခြင်းသို့။ ယသ္မာ၊ အကြင့်ကြောင့်။ အာဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်ကုန်၏။

ရူပါရုံ စက္ခုဒ္ဒါရဌာ ထင်ခြင်း။ ။တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ဧကစိတ္တက္ခဏာတိ-တကံ၊ တခုသော စိတ်၏ ခဏကဲ့သို့သော ခဏလျှင် လွန်ခြင်းရှိသော။ ရူပါရမ္မဏံ၊ ရူပါရုံသည်။ စက္ခုဿ၊ စက္ခုပသာဒအား။ အာပါထံ၊ ထင်ခြင်းသို့။ ယဒိ အာဂစ္ဆတိ၊ အကယ်၍ ရောက်သည်ဖြစ်အုံ့။ ဧဝံသတိ၊ ဤသို့ ရောက်သည်ရှိသော်။

တတော ဒ္ဋိကၠတ္တုံ ဘဝဂေါ် စလိတေ ဘဝင်္ဂသောတံ ဝေါစ္ဆိန္နဒ္ဒုတ္ဝာ တမေဝ ရူပါရမ္မဏံ အာဝဇ္ဇန္တံ ပဋ္ဌဒ္ဒါရာဝဇ္ဇနစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ နိရုဇ္ဈတိ။

ဘဝင် ၂-ကြိမ်နှင့် ပဋ္ဌဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်ဖြစ်ခြင်း။ ။တတော၊ ထိုသို့ဆင်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်။ ဝါ၊ ထိုသို့ထင်ခြင်းသို့ ရောက်သည်မှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ ဒ္ဋိကၠတ္တုံ၊ နှစ်ကြိမ်။ ဘဝဂေါ်၊ ဘဝင်သည်။ စလိတေ၊ လှုပ်သည်ရှိသော်။ ဘဝင်္ဂသောတံ၊ ဘဝင်၏ အလျှည်းကို။ ဝေါစ္ဆိန္နဒ္ဒုတ္ဝာ၊ ဖြတ်၍။ တမေဝ ရူပါရမ္မဏံ၊ ထိုရူပါရုံကို သာလျှင်။ အာဝဇ္ဇန္တံ၊ ဆင်ခြင်တတ်သော။ ပဋ္ဌဒ္ဒါရာဝဇ္ဇနစိတ္တံ၊ ပဋ္ဌဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ၊ ဖြစ်၍။ နိရုဇ္ဈတိ၊ ချုပ်၏။

တတော တဿာနန္တရံ တမေဝ ရူပံ ပဿန္တံ စက္ခုဝိညာဏံ, သမ္ပဋိစ္ဆန္တံ သမ္ပဋိစ္ဆနစိတ္တံ, သန္တီရယမာနံ သန္တီရဏစိတ္တံ, ဝေါဋ္ဌပေန္တံ ဝေါဋ္ဌပနစိတ္တဉ္စေတိ ယထာက္ကမံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ နိရုဇ္ဈန္တိ။

စ, သံ, တိ, ဝုဋ္ဌောစိတ်တို့ဖြစ်ခြင်း။ ။တတော၊ ထိုပဋ္ဌဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း စိတ်ချုပ်သည်မှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ တဿ၊ ထိုပဋ္ဌဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်၏။ အနန္တရံ၊ အခြားမဲ့၌။ တမေဝ ရူပံ၊ ထိုရူပါရုံကိုပင်လျှင်။ ပဿန္တံ၊ မြင်တတ်သော။ စက္ခုဝိညာဏဉ္စ၊ စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်ရင်း။ သမ္ပဋိစ္ဆန္တံ၊ ခံလင့်သကဲ့သို့သော။ သမ္ပဋိစ္ဆနစိတ္တဉ္စ၊ သမ္ပဋိစ္ဆိန်းစိတ်ရင်း။ သန္တီရယမာနံ၊ စုံစမ်းလင့်သကဲ့သို့သော။ သန္တီရဏ-စိတ္တဉ္စ၊ သန္တီရဏစိတ်ရင်း။ ဝေါဋ္ဌပေန္တံ၊ ကောင်းစွာ မှတ်လင့်သကဲ့သို့သော။ ဝေါဋ္ဌပနစိတ္တဉ္စ၊ ဝုဋ္ဌောစိတ်ရင်း။ ဣတိ=ဣမာနိ စိတ္တာနိ၊ ဤစိတ်တို့သည်။ ယထာက္ကမံ၊ အစဉ်အတိုင်း။ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ၊ ဖြစ်၍။ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ ချုပ်ကုန်၏။

တတော ပရံ ဇဝနတ္တိံသ ကာမာဝစရ ဇဝနေသု ယံကိဉ္စိ လဒ္ဓပစ္စယံ ယေဘုယ္ယေန သတ္တက္ခတ္တုံ ဇဝတိ။

ဇောစိတ် ၇-ကြိမ်ဖြစ်ခြင်း။ ။တတော၊ ထိုဝုဋ္ဌောစိတ်ချုပ်သည်မှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ ဇဝနတ္တိံသ ကာမာဝစရဇဝ-နေသု၊ တခုယုတ် သုံးဆယ်သော ကာမာဝစရဇောတို့တွင်။ ယံကိဉ္စိ၊ အမှတ်

မရှိ တခုခုသော ဇောသည်။ လဒ္ဓပစ္စယံ၊ ယောနိသော မနသိကာရ အစ ရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့် ရအပ်သော အကြောင်းရှိသည်ဖြစ်၍။ ယေဘု-ယျေန၊ များသောအားဖြင့်။ သတ္တက္ခတ္တုံ၊ ခုနစ်ကြိမ်။ ဇဝတိ၊ စောင်။

ဇဝနာနုဗန္ဓာနိ စ ဒ္ဝေ တဒါရမ္မဏပါကာနိ ယထာရဟံ ပဝတ္တန္တိ၊ တတော ပရံ ဘဝင်္ဂပါတော။

တဒါရုံ ၂-ကြိမ်ဖြစ်ခြင်း။ ။ဇဝနာနုဗန္ဓာနိ၊ ဇောသို့ အစဉ်လိုက်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ ဒ္ဝေ၊ နှစ်ကြိမ်ကုန်သော။ တဒါ-ရမ္မဏပါကာနိ စ၊ တဒါရုံဝိပါက်စိတ်တို့သည်လည်း။ ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ ပဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ တတော၊ ထိုဒုတိယတဒါရုံ ချုပ်သည်မှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ ဘဝင်္ဂပါတော၊ ဘဝင်ကျသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၁၁။ တ္တောဝတာ စုဒ္ဒသ ဝိထိစိတ္တုပ္ပါဒါ ဒ္ဝေ ဘဝင်္ဂစလနာနိ ပုဗ္ဗေ-ဝါတီတက မေကစိတ္တက္ခဏန္တိ ကတ္ဝာ သတ္တရသ စိတ္တက္ခဏာနိ ပရိပူရေန္တိ၊ တတော ပရံ နိရုဇ္ဈတိ၊ အာရမ္မဏ မေတံ အတိမဟန္တံ နာမ ဂေါစရံ။

အတိမဟန္တာရုံမည်ပုံ ၁၁။ တ္တောဝတာ၊ ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိ ကုန်သော။ စုဒ္ဒသ၊ တဆယ့်လေးပါးကုန်သော။ ဝိထိစိတ္တုပ္ပါဒါ၊ ဝိထိစိတ်တို့ဝင်း။ ဒ္ဝေ၊ နှစ်ကြိမ်ကုန်သော။ ဘဝင်္ဂစလနာနိ၊ ဘဝင်္ဂစလနတို့ဝင်း။ ပုဗ္ဗေ၀၊ ရှေးဦးကလျှင်။ အတီတကံ၊ လွန်ခြင်းရှိသော။ ဧကစိတ္တက္ခဏံ၊ တခုသော စိတ္တက္ခဏဝင်း။ ဣတိကတ္ဝာ ဤတို ပဘောဒေန၊ ဤသို့သော အပြားဖြင့်။ သတ္တရသ စိတ္တက္ခဏာနိ၊ တဆယ့်ခုနစ်ချက်သော စိတ္တက္ခဏတို့သည်။ ပရိပူရေန္တိ၊ ပြည့်ကုန်၏။ တတော၊ ထိုဒုတိယတဒါရုံ၏ ဌိကာလမှ။ ပရံ၊ ဘင်ကာလ၌။ နိရုဇ္ဈတိ၊ (ပဠာရုံ) ချုပ်၏။ ဧတံ အာရမ္မဏံ၊ ထိုအာရုံသည်။ အတိမဟန္တံ နာမ၊ အတိမဟန္တာရုံ အမည်ရှိသော။ ဂေါစရံ၊ အာရုံတည်း။

၁၂။ ယာဝ တဒါရမ္မဏုပ္ပါဒါ ပန အပ္ပဟောန္တာ တိတက မာပါထ-
မာဂတံ အာရမ္မဏံ မဟန္တံ နာမ၊ တတ္ထ ဇဝနာဝသာနေ
ဘဝင်္ဂပါတောဝ ဟောတိ၊ နတ္ထိ တဒါရမ္မဏုပ္ပါဒေါ။

စကၠဒ္ဒါရိက မဟန္တာရုံ ဝိထိ ၁၂။ ပန၊ အတိမဟန္တာရုံ ဝိထိမှတပါး
မဟန္တာရုံဝိထိကို ဆိုအံ့။ ဝါ၊ တဒါ-
ရမ္မဏဝါရမှတပါး ဇဝနဝါရကို ဆိုအံ့။ ယာဝ တဒါရမ္မဏုပ္ပါဒါ၊ တဒါရုံဖြစ်
သည်တိုင်အောင်။ အပ္ပဟောန္တာတိတကံ၊ မလောက်သည်ဖြစ်၍ လွန်ခြင်း
ရှိသော။ ဝါ၊ မစွမ်းနိုင်သည်ဖြစ်၍ လွန်ခြင်းရှိသော။ ဝါ၊ အားနည်းသည်
ဖြစ်၍ လွန်ခြင်းရှိသော။ ဝါ၊ သတ္တိညံ့သည်ဖြစ်၍ လွန်ခြင်းရှိသော။
အာပါထံ၊ ထင်ခြင်းသို့။ အာဂတံ၊ ရောက်သော။ အာရမ္မဏံ၊ အာရုံသည်။
မဟန္တံ နာမ၊ မဟန္တာရုံမည်၏။

တတ္ထ၊ ထိုမဟန္တာရုံ၌။ ဇဝနာဝသာနေ၊ ဇောဏ် အဆုံး၌။ ဘဝင်-
ပါတောဝ၊ ဘဝင်ကျသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တဒါရမ္မဏုပ္ပါဒေါ၊
တဒါရုံတို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။

၁၃။ ယာဝ ဇဝနုပ္ပါဒါပိ အပ္ပဟောန္တာ တိတက မာပါထ မာဂတံ
အာရမ္မဏံ ပရိတ္တံ နာမ၊ တတ္ထ ဇဝနမ္ပိ အနုပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ ဒ္ဝတ္တိက္ခတ္တုံ
ဝေါဋ္ဌပ္ပနမေဝ ပဝတ္တတိ၊ တတော ပရံ ဘဝင်္ဂပါတောဝ
ဟောတိ။

စကၠဒ္ဒါရိက ပရိတ္တာရုံ ဝိထိ ၁၃။ ယာဝ ဇဝနုပ္ပါဒါပိ၊ ဇောဖြစ်သည်
တိုင်အောင်လည်း။ အပ္ပဟောန္တာ-
တိတကံ၊ မလောက်သည် ဖြစ်၍ လွန်ခြင်းရှိသော။ ဝါ၊ မစွမ်းနိုင်သည်ဖြစ်
၍ လွန်ခြင်းရှိသော။ ဝါ၊ အားနည်းသည်ဖြစ်၍ လွန်ခြင်းရှိသော။ ဝါ၊
သတ္တိညံ့သည်ဖြစ်၍ လွန်ခြင်းရှိသော။ အာပါထံ၊ ထင်ခြင်းသို့။ အာဂတံ၊
ရောက်သော။ အာရမ္မဏံ၊ အာရုံသည်။ ပရိတ္တံနာမ၊ ပရိတ္တာရုံမည်၏။

တတ္ထ၊ ထိုပရိတ္တာရုံ၌။ ဇဝနမ္ပိ=ဇဝနဿ အပိ၊ ဇောဏ်လည်း။ အနုပ္ပဇ္ဇိ-
တ္ဝာ=အနုပ္ပဇ္ဇနတောဝ၊ မဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ ဒ္ဝတ္တိက္ခတ္တုံ၊ နှစ်ကြိမ်ဝင်း
သုံးကြိမ်ဝင်း။ ဝေါဋ္ဌပ္ပနမေဝ၊ ဝုဋ္ဌောစိတ်သည်သာလျှင်။ ပဝတ္တတိ၊

ဖြစ်၏။ တတော၊ ထိုဝုဋ္ဌောစိတ် နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ်ချုပ်သည်မှ။ ပရုံ၊ နောက်၌။ ဘဝင်ပါတော၀၊ ဘဝင်ကျသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၁၄။ ယာ၀ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနုပ္ပါဒါ စ ပန အပ္ပဟောန္တာ တိတက မာ၀ပါထ-
မာ၀ကတံ နိရောဓ၀သန္နေ မာ၀ရမ္မဏံ အတိပရိတ္တံ နာမ၊ တတ္ထ
ဘ၀င်စလနမေ၀ ဟောတိ၊ နတ္ထိ ဝိထိစိတ္တုပ္ပါဒေါ။

စက္ခုဒ္ဒါရိက အတိပရိတ္တာရုံ ဝိထိ ၁၄။ ပန၊ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနဝါရမ္ပတ္ထပါး မော-
ဃ၀ါရကို ဆိုအံ့။ ယာ၀ ဝေါဋ္ဌ-
နုပ္ပါဒါ စ၊ ဝုဋ္ဌောစိတ်ဖြစ်သည်တိုင်အောင်လည်း။ အပ္ပဟောန္တာ တိတကံ၊ မလောက်သည်ဖြစ်၍ လွန်ခြင်းရှိသော။ ၀ါ၊ မစ္စမ်းနိုင်သည်ဖြစ်၍ လွန်ခြင်းရှိသော။ ၀ါ၊ အားနည်းသည်ဖြစ်၍ လွန်ခြင်းရှိသော။ ၀ါ၊ သတ္တိညံ့သည်ဖြစ်၍ လွန်ခြင်းရှိသော။ အာ၀ပါထံ၊ ထင်ခြင်းသို့။ အာဂတံ၊ ရောက်သော။ နိရောဓ၀သန္နေ၊ နိုးကပ်သော ချုပ်ခြင်းရှိသော (ချုပ်ခါနီးဖြစ်သော)။ အာ၀ေ့မ္မဏံ၊ အာရုံသည်။ အတိပရိတ္တံ နာမ၊ အတိပရိတ္တာရုံမည်၏။

တတ္ထ၊ ထိုအတိပရိတ္တာရုံ၌။ ဘ၀င်စလနမေ၀၊ ဘ၀င်လှုပ်ခြင်းသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဝိထိစိတ္တုပ္ပါဒေါ၊ ဝိထိစိတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။

၁၅။ ဣစ္ဆေ၀ံ စက္ခုဒ္ဒါရေ တထာ သောတဒ္ဒါရာဒီသု စေတိ သဗ္ဗ-
ထာပိ ပဋ္ဌဒ္ဒါရေ တဒါရမ္မဏ ဇ၀နေ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနေ မော၀ဃ၀ါရ သခ်ါ-
တာနံ စတုန္နံ ၀ါရာနံ ယထာက္ကမံ အာ၀ရမ္မဏဘူတာ ဝိသယပ္ပ-
၀တ္တိ စတုဓာ ၀ေဒိတ၀္ဗာ။

၁၅။ ဣစ္ဆေ၀ံ=ဣတိ ဧ၀ံ ယထာ၀ုတ္တနယေန၊ အကြင်အကြင်ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့်။ စက္ခုဒ္ဒါရေ၊ စက္ခုဒ္ဒါရ၌။ ဝိသယပ္ပ၀တ္တိ၊ အာရုံတို့၏ ဒ္ဒါရတို့၌ဖြာခြင်းသည်။ ၀ါ၊ အာရုံတို့၌ စိတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည်။ စတုဓာ၊ လေးပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

သောတဒ္ဒါရိကအတိမဟန္တာရုံ ဝိထိစသည် တထာ၊ ထိုအတူ။ သောတဒ္ဒါရာဒီသု စ၊ သောတဒ္ဒါရ အစရှိသည်တို့၌လည်း။ ၀ါ၊ သောတဒ္ဒါရ, ဃာနဒ္ဒါရ, ဇိ၀္ဟာဒ္ဒါရ,

ကာယဒ္ဒါရတို့ဟူလည်း။ ဝိသယပွဝတ္ထု၊ အာရုံတို့၏ ဒ္ဒါရတို့ဟူ၍ ဖြစ်ခြင်းသည်။ ဝါ၊ အာရုံတို့ဟူ စိတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည်။ စတုခေါ၊ လေးပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ သဗ္ဗထာပိ၊ ခပ်သိမ်းသောအခြင်းအရာဖြင့်လည်း။ ပဋ္ဌ-ဒ္ဒါရေ၊ ပဋ္ဌဒ္ဒါရဟု။ တဒါရမ္မဏ ဇဝနဝေါဋ္ဌဗ္ဗနမောဃဝါရသင်္ခါတာနံ၊ တဒါ-ရမ္မဏဝါရ, ဇဝနဝါရ, ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနဝါရ, မောဃဝါရဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ စတုန္နံ၊ လေးပါးကုန်သော။ ဝါရာနံ၊ ဝါရတို့၏။ ယထာက္ကမံ၊ အစဉ်အတိုင်း။ အာရမ္မဏဘူတာ၊ အကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ဝိသယပွဝတ္ထု၊ အာရုံတို့၏ ဒ္ဒါရတို့ဟူ ဖြစ်ခြင်းကို။ ဝါ၊ အာရုံတို့ဟူ စိတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို၊ စတုခေါ၊ လေးပါး အပြားရှိ၏ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သိအပ်၏။

ပဋ္ဌဒ္ဒါရဝိထိစိတ် သရုပ်ပြ သင်္ဂဟဂါထာ

၁၆။ ဝိထိစိတ္တာနိ သတ္တေဝ၊ စိတ္တုပ္ပါဒါ စတုဒ္ဒသ။
စတုပ္ပညာသ ဝိတ္ထာရာ၊ ပဋ္ဌဒ္ဒါရေ ယထာရဟံ။

အယမေတ္ထ ပဋ္ဌဒ္ဒါရေ ဝိထိစိတ္တပ္ပဝတ္တိနယော။

၁၆။ ပဋ္ဌဒ္ဒါရေ၊ ပဋ္ဌဒ္ဒါရဟု။ ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ ဥပဓေမာနာနိ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ ဝိထိစိတ္တာနိ၊ ဝိထိစိတ်တို့သည်။ အဝိ-သေသတော၊ သာမညအားဖြင့်။ သတ္တေဝ=သတ္တဝေ၊ ခုနစ်ပါး အပြား ရှိကုန်သည်သာလျှင်။ သိယုံ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဝိသေသတော၊ အထူးအားဖြင့်။ စိတ္တုပ္ပါဒါ=စိတ္တုပ္ပါဒဝသေန၊ စိတ်တို့၏ အသီးအသီးဖြစ်သော အစွမ်းဖြင့်။ စတုဒ္ဒသ၊ တဆယ့်လေးပါးအ ပြားရှိကုန်သည်။ သိယုံ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဝိတ္ထာရာ=ဝိတ္ထာရေန၊ အကျယ်အားဖြင့်။ စတုပ္ပညာသ၊ ငါးဆယ့် လေးပါးအပြားရှိကုန်သည်။ သိယုံ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဧတ္ထ၊ ဤဝိထိသင်္ဂဟအရာ၌။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်ခဲ့ ပြီးသည်ကား။ ပဋ္ဌဒ္ဒါရေ၊ ပဋ္ဌဒ္ဒါရဟု။ ဝိထိစိတ္တပ္ပဝတ္တိနယော၊ ဝိထိစိတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို ဆိုကြောင်းဖြစ်သောနည်းတည်း။

မနောဒ္ဓါရ ကာမဇောဝါရ

၁၇။ မနောဒ္ဓါရေ ပန ယဒိ ဝိဘူတမာရမ္မဏံ အာပါထ မာဂစ္ဆတိ၊ တတော ပရံ ဘဝင် စလန မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန ဇဝနာဝသာနေ တဒါရမ္မဏပါကာနိ ပဝတ္တန္တိ၊ တတော ပရံ ဘဝင်္ဂပါတော။

ဝိဘူတာရုံ ဝိထိ ၁၇။ ပန၊ ပဉ္စဒ္ဓါရမှတပါး မနောဒ္ဓါရကို ဆိုအံ့။ မနောဒ္ဓါရေ၊ အနန္တရာဒိ ပစ္စည်းတပ်သော ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒ တဆယ်ကိုးခုဟု ဆိုအပ်သော မနောဒ္ဓါရ၌။ ဝိဘူတံ၊ ထင်သော။ အာရမ္မဏံ၊ အာရုံသည်။ အာပါထံ၊ ထင်ခြင်းသို့။ ယဒိ အာဂစ္ဆတိ၊ အကယ်၍ ရောက်သည်ဖြင့်အံ့။ ဧဝံသတိ၊ ဤသို့ ရောက်သည် ရှိသော်။ တတော၊ ထိုသို့ထင်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်။ ဝါ၊ ထိုသို့ ထင်ခြင်းသို့ ရောက်သည်မှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ ဘဝင် စလန မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန ဇဝနာ-ဝသာနေ၊ ဘဝင်စလန, မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း, ဇော၏အဆုံး၌။ တဒါရမ္မဏ-ပါကာနိ၊ တဒါရုံ ဝိပါက်စိတ်တို့သည်။ ပဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ တတော၊ ထို ဒုတိယ တဒါရုံ ချုပ်သည်မှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ ဘဝင်္ဂပါတော၊ ဘဝင် ကျသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၁၈။ အဝိဘူတေ ပနာရမ္မဏေ ဇဝနာဝသာနေ ဘဝင်္ဂပါတောဝ ဟောတိ၊ နတ္ထိ တဒါရမ္မဏုပ္ပါဒေါတိ။

အဝိဘူတာရုံ ဝိထိ ၁၈။ ပန၊ ဝိဘူတာရုံမှတပါး အဝိဘူတာရုံကို ဆိုအံ့။ အဝိဘူတေ၊ မထင်သော။ အာရမ္မဏေ၊ အာရုံ၌။ ဇဝနာဝသာနေ၊ ဇော၏အဆုံး၌။ ဘဝင်္ဂပါတောဝ၊ ဘဝင်ကျ သည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တဒါရမ္မဏုပ္ပါဒေါ၊ တဒါရုံ၏ဖြစ်ခြင်း သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သိအပ်၏။

မနောဒ္ဓါရဝိထိစိတ် သရုပ်ပြ သင်္ဂဟဂါထာ

၁၉။ ဝိထိစိတ္တာနိ ဇဝေါ၊ စိတ္တုပ္ပါဒါ ဒသေရိတာ။
ဝိတ္ထာရေန ပနေတ္ထက-စတ္တာလီသ ဝိဘာဝယေ။
အယမေတ္ထ ပရိတ္တဇဝနဝါရော။

၁၉။ ဇော်ဌ၊ ဤမနောဒ္ဓါရ၌။ ဥပပ္ပန္နာနိ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ ဝိထိစိတ္တာနိ၊ ဝိထိစိတ်တို့ကို။ အဝိသေသတော၊ သာမညအားဖြင့်။ တိဏေဝ=တိဏိဝေ၊ သုံးပါး အပြားရှိကုန်၏ ဟူ၍သာလျှင်။ ဤရိတာ=ဤရိတာနိ၊ မိန့်အပ်ကုန်၏။

ဝိသေသတော၊ အထူးအားဖြင့်။ စိတ္တုပ္ပါဒါ=စိတ္တုပ္ပါဒဝသေန၊ စိတ်တို့၏ အသီးအသီးဖြစ်သော အစုမ်းဖြင့်။ ဒသ၊ ဆယ်ပါးအပြားရှိကုန်၏ ဟူ၍။ ဤရိတာ=ဤရိတာနိ၊ မိန့်အပ်ကုန်၏။

ပန၊ အထူးကိုဆိုအံ့။ ဝါ၊ ဝုတ္တကံမှတပါး အဝုတ္တကံကို ဆိုအံ့။ ဝါ၊ အဝုတ္တကတ္ထားမှတပါး ဝုတ္တကတ္ထားကိုဆိုအံ့။ ဝိတ္ထာရေန၊ အကျယ်အားဖြင့်။ ဧကစတ္တာလီသ၊ လေးဆယ့်တပါး အပြာ ရှိကုန်၏ဟူ၍။ ဝိဘာဝဝယေ၊ ထင်စွာပြရာ၏။

ဇော်ဌ၊ ဤဝိထိသင်္ဂဟ အရာ၌။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်ခဲ့ ပြီးသည်ကား။ ပရိတ္တဇဝနဝါရော၊ ကာမာဝစရဇော၏ ဝါရကို ဆိုကြောင်းဖြစ်သော နည်းတည်း။

မနောဒ္ဓါရ အပ္ပနာဇောဝါရ

၂၀။ အပ္ပနာဇဝနဝါရေ ပန ဝိဘူတာ' ဝိဘူတဘောဒေါ နတ္ထိ၊ တထာ တဒါရမ္မဏုပ္ပါဒေါ စ။

စျာနဝိထိ မဂ္ဂဝိထိမျှား ၂၀။ ပန၊ ကာမာဝစရဇော၏ ဝါရမှတပါး အပ္ပနာဇော၏ ဝါရကို ဆိုအံ့။ အပ္ပနာ-ဇဝနဝါရေ၊ အပ္ပနာဇော၏ ဝါရ၌။ ဝိဘူတာ' ဝိဘူဘောဒေါ၊ ဝိဘူတ, အဝိဘူတ အပြားသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ တထာ၊ ထို့အတူ။ တဒါရမ္မဏုပ္ပါဒေါ စ၊ တဒါရုံတို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည်လည်း။ နတ္ထိ၊ မရှိ။

၂၁။ တတ္ထ ဟိ ဉာဏသမ္ပယုတ္တ ကာမာဝစရ ဇဝနာန မဋ္ဌန် အည-တရသ္မိံ ပရိကမ္မောပစာရာ နုလောမ ဂေါတြဘု နာမေန စတုက္ခတ္တုံ တိက္ခတ္တုမေဝ ဝါ ယထာက္ကမံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ နိရုဒ္ဓါနန္တရ-

မေဝ ယထာရဟံ စတုတ္ထံ ပဌမံ ဝါ ဆဗ္ဗီသတိ မဟဂ္ဂတ-လောကုတ္တရ ဇဝနေသု ယထာဘိနိဟာရဝသေန ယံကိဉ္စိ ဇဝနံ အပ္ပနာဝီထိ မောတရတိ၊ တတော ပရံ အပ္ပနာဝသာနေ ဘဝင်္ဂပါတော ဟောတိ။

ကာမဥပစာရဇော စောခြင်း ၂၁။ ဟိ=ဝိတ္ထာရေမိ၊ အကျယ်ချဲ့ဦးအုံ့။ တတ္ထ၊ ထိုအပ္ပနာဇော၏ ဝါရဌ်။ အဌန်း၊ ရှစ်ပါးကုန်သော။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တ ကာမာဝစရ ဇဝနာနံ၊ ဉာဏသမ္ပယုတ် ကာမာဝစရဇောတို့တွင်။ အညာရသ္မိံ၊ အမှတ်မရှိ တခုခုသော ဇောသည်။ ပရိကမ္မော ပစာရော နုလောမ ဂေါတြဘု နာမေန၊ ပရိကံ, ဥပစာ, အနုလုံ, ဂေါတြဘုဟူသော အမည်ဖြင့်၊ စတုက္ခတ္တုံ ဝါ၊ လေးကြိမ်ရင်း။ တိက္ခတ္တုမေဝ ဝါ၊ သုံးကြိမ်သာလျှင်ရင်း။ ယထာက္ကမံ၊ အစဉ်အတိုင်း။ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ၊ ဖြစ်၍။ နိရုဒ္ဓေ၊ ချုပ်သည်ရှိသော်။

အပ္ပနာဇောဖြစ်ခြင်း။ ။နိရုဒ္ဓါနန္တရမေဝ၊ ချုပ်သည်၏ အခြားမဲ့ဌ်သာ လျှင်။ ယထာရဟံ၊ ခိပ္ပါဘိညာ, ဒန္ဓာဘိညာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ဌ် ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ စတုတ္ထံ ဝါ၊ လေးကြိမ်မြောက် ဖြစ်၍ရင်း။ ပဌမံ ဝါ၊ ငါးကြိမ်မြောက်ဖြစ်၍ရင်း။ ဆဗ္ဗီသတိ မဟဂ္ဂတ-လောကုတ္တရ ဇဝနေသု၊ နှစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော မဟဂ္ဂုတ်, လော-ကုတ္တရာဇောတို့တွင်။ ယထာဘိနိဟာရဝသေန၊ ရူပ, အရူပ, လောကုတ္တ-ရာမဂ်, ဖိုလ်တို့အားလျော်စွာ သမထ ဝိပဿနာ ဘာဝနာသို့ ရှေ့ရှုသည်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ယံကိဉ္စိ၊ အမှတ်မရှိ တခုခုသော။ ဇဝနံ၊ ဇောသည်။ အပ္ပ-နာဝီထိ ံ၊ အပ္ပနာဝီထိသို့။ သြတရတိ၊ သက်၏။

တတော၊ ထိုအပ္ပနာဝီထိသို့ သက်သည်မှ။ ပရံ၊ နောက်ဌ်။ အပ္ပနာ-ဝသာနေ၊ အပ္ပနာဇော၏အဆုံးဌ်။ ဘဝင်္ဂပါတော၊ ဘဝင်ကျသည်သာ လျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ကာမဥပစာရ ဇောနောင် အပွနာဇော ဖြစ်ပုံ

၂၂။ တတ္ထ သောမနဿ သဟဂတ ဇဝနာနန္တရံ အပွနာပိ သောမနဿ သဟဂတာဝ ပါဋိဂ်ိတ္ဌာ၊ ဥပေက္ခာ သဟဂတ-ဇဝနာနန္တရံ ဥပေက္ခာသဟဂတာဝ။

ကာမသောမနဿဇောနောင်ဖြစ်သော အပွနာဇော ၂၂။ တတ္ထ၊ ထိုအပွနာဇော၏ ဝါရ၌။ ဝါ၊ ထိုဉာဏသမ္ပယုတ် ကာမာဝစရဇော ရှစ်ခုတို့တွင်။ သောမနဿ သဟဂတ ဇဝနာနန္တရံ၊ သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် ကာမာဝစရဇောလေးခုတို့၏ အခြားမဲ့၌။ အပွနာပိ၊ အပွ-နာကိုလည်း။ သောမနဿသဟဂတာဝ၊ သောမနဿသဟဂုတ် အပွနာကို သာလျှင်။ ပါဋိဂ်ိတ္ဌာ၊ အလိုရှိအပ်၏။

ကာမဥပေက္ခာဇောနောင် ဖြစ်သော အပွနာဇော ဥပေက္ခာသဟဂတ ဇဝနာနန္တရံ၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် ကာမာဝစရဇော လေးခုတို့၏ အခြားမဲ့၌။ အပွနာပိ၊ အပွနာကိုလည်း။ ဥပေက္ခာသဟဂတာဝ၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် အပွနာကိုသာလျှင်။ ပါဋိဂ်ိတ္ဌာ၊ အလိုရှိအပ်၏။

တတ္ထာပိ ကုသလ ဇဝနာနန္တရံ ကုသလဇဝနဥော ဟေဋ္ဌိမဥ္စ ဖလဋ္ဌယ မပ္ပေတိ၊ ကိရိယဇဝနာနန္တရံ ကိရိယဇဝနံ အရဟတ္တ-ဖလဥ္စာတိ။

မဟာကုသိုလ်ဇောနောင် ဖြစ်သော အပွနာဇော တတ္ထာပိ=တသ္မိံ ကေဝေဒနာ ဇဝန-ဝါရေပိ၊ ထိုသို့ တူသော ဝေဒနာရှိသော ဇော၏ဝါရ၌လည်း။ ကုသလ-ဇဝနာနန္တရံ၊ မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ်ဇော လေးခုတို့၏ အခြားမဲ့၌။ ကုသလဇဝနဥော၊ မဟဂ္ဂုတ်, လောကုတ္တရာ ကုသိုလ်ဇောသည်ရင်း။ ဟေဋ္ဌိမံ၊ အောက်၌ဖြစ်သော။ ဖလဋ္ဌယဥ္စ၊ ဖိုလ်ဇောသုံးခုတို့၏ အပေါင်းသည်ရင်း။ အပ္ပေတိ=အပ္ပနာဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အပ္ပနာ၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်၏။

မဟာကိရိယာဇောနောင်ဖြစ်သော အပ္ပနာဇော — ကိရိယဇဝနာနန္တရံ၊ မဟာကိရိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်ဇော လေးခုတို့၏ အခြားမဲ့၌။ကိရိယဇဝနဥ္စ၊မဟဂ္ဂုတ် ကိရိယာဇောသည်ရင်း။ အရဟတ္တဖလဥ္စ၊ အရဟတ္တဖိုလ် (သမာပတ်) ဇောသည်ရင်း။ အပ္ပေတိ=အပ္ပနာဝေသေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အပ္ပနာ၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သိအပ်၏။

အပ္ပနာဇောဖြစ်ပုံ သင်္ဂဟ ဂါထာများ

၂၃။ ဒ္ဒတ္တိ ံသ သုခပုညမ္ပာ၊ ဒ္ဒါဒသော ပေက္ခကာ ပရံ။
သုခိတကြိယတော အဋ္ဌ၊ ဆ သမ္ဘောန္တိ ဥပေက္ခကာ။

ဝေဒနာအလိုက် အပ္ပနာဇော ဖြစ်ပုံ ၂၃။ သုခပုညမ္ပာ၊ သောမနဿ သဟဂုတ် မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ်ဇောနှစ်ခုမှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ ဒ္ဒတ္တိ ံသ၊ သုံးဆယ့်နှစ်ပါး ကုန်သော။ အပ္ပနာ၊ အပ္ပနာဇောတို့သည်။ သမ္ဘောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဥပေက္ခကာ၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ်ဇော နှစ်ခုမှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ ဒ္ဒါဒသ၊ တဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။ အပ္ပနာ၊ အပ္ပနာဇောတို့သည်။ သမ္ဘောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

သုခိတကြိယတော၊ သောမနဿ သဟဂုတ် မဟာကိရိယာ ဉာဏသမ္ပ-ယုတ်ဇောနှစ်ခုမှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ အဋ္ဌ၊ ရှစ်ပါးကုန်သော။ အပ္ပနာ၊ အပ္ပနာဇောတို့သည်။ သမ္ဘောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဥပေက္ခကာ၊ ဥပေက္ခာ သဟဂုတ် မဟာကိရိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် ဇော နှစ်ခုမှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ ဆ၊ ခြောက်ပါးကုန်သော။ အပ္ပနာ၊ အပ္ပနာ-ဇောတို့သည်။ သမ္ဘောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၂၄။ ပုထုဇ္ဇနာန သေက္ခာနံ၊ ကာမပုညေ တိဟေတုတော။
တိဟေတု ကာမ ကြိယတော၊ ဝိတရာဂါန မပ္ပုန။

အယမေတ္ထ ပနောဒ္ဒါရေ ဝိထိဝိတ္ထာပ္ပဝတ္တိနယော။

ပုဂ္ဂိုလ်အလိုက် အပ္ပနာဇောဖြစ်ပုံ ၂၄။ ပုထုဇ္ဇနာနဉ္စ၊ တိဟိတ်ပုထုဇ္ဇန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ဌင်း။ သေက္ခာ-နဉ္စ၊ အောက်ဖလဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်သုံးယောက်တို့၏ဌင်း။ ကာမပုညတိဟေတု-တော၊ တိဟိတ် ကာမကုသိုလ် လေးခုမှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ စတု စတ္တာ-လီသ၊ လေးဆယ့် လေးပါးကုန်သော။ အပ္ပနာ၊ အပ္ပနာဇောတို့သည်။ သမ္ဘောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဝိတရာဂါနံ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ တိဟေတုကာမကြိယတော၊ တိဟိတ် ကာမကိရိယာ လေးခုမှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ စုဒ္ဒသ၊ တဆယ့်လေးပါးကုန် သော။ အပ္ပနာ၊ အပ္ပနာဇောတို့သည်။ သမ္ဘောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဏ္ဍေ၊ ဤဝိထိသင်္ဂဟအရာ၌။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်ခဲ့ ပြီးသည်ကား။ မနောဒ္ဒါရေ၊ မနောဒ္ဒါရ၌။ ဝိထိစိတ္တပ္ပဝတ္တိနယော၊ ဝိထိစိတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်း ကို ဆိုကြောင်းဖြစ်သော နည်းတည်း။

တဒါရမ္မဏ နိယမ

၂၅။ သဗ္ဗတ္ထာပိ ပနေတ္ထ အနိဋ္ဌေ အာရမ္မဏေ အကုသလ ဝိပါကာ-နေဝ ပဉ္စဝိညာဏ သမ္ပဋိစ္ဆန သန္တီရဏ တဒါရမ္မဏာနိ။

အနိဋ္ဌာရုံ၌ဖြစ်သောဝိပါက် ၂၅။ ပန၊ ဇဝနဝါရမ္ပတပါး တဒါရမ္မဏ-ဝါရကို ဆိုအံ့။ ဏ္ဍေ၊ ဤ ပဉ္စဒ္ဒါရ, မနောဒ္ဒါရ၌။ သဗ္ဗတ္ထာပိ၊ အတိမဟန္တ အစရှိသော ခပ်သိမ်းသော အခြင်း အရာဖြင့်လည်း။ တနည်းကား—ဏ္ဍေ၊ ဤဝိထိသင်္ဂဟအရာ၌။ သဗ္ဗတ္ထာပိ၊ အလုံးစုံသော ပဉ္စဒ္ဒါရ,မနောဒ္ဒါရ တို့၌လည်း။ အနိဋ္ဌေ၊ အလိုမရှိအပ်သော။ အာရမ္မဏေ၊ မစင်, ခွေးကောင်ပုပ် အစရှိသော အာရုံ၌။ အကုသလ-ဝိပါကာနေဝ၊ အကုသိုလ်၏ အကျိုးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ ပဉ္စဝိညာဏ-သမ္ပဋိစ္ဆန သန္တီရဏ တဒါရမ္မဏာနိ၊ ပဉ္စဝိညာဏ်, သမ္ပဋိစ္ဆိန်း, သန္တီရဏ, တဒါရုံတို့သည်။ ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၂၆။ ဣဋ္ဌေ ကုသလ ဝိပါကာနိ။

ဣဋ္ဌာရုံ၌ဖြစ်သော ဝိပါက် ၂၆။ ဣဋ္ဌေ၊ အလိုရှိအပ်သော။ အာရမ္မဏေ၊ ထမင်း အဖျော် အိပ်ရာ နေရာ အဝတ် တန်းဆာ အစရှိသော အာရုံ၌။ ကုသလ-ဝိပါကာနိ၊ ကုသိုလ်၏ အကျိုးဖြစ်ကုန်သော။ ပဉ္စဝိညာဏ သမ္ပဋိစ္ဆန-သန္တီရဏ တဒါရမ္မဏာနိ၊ ပဉ္စဝိညာဏ်, သမ္ပဋိစ္ဆိန်း, သန္တီရဏ, တဒါရုံတို့သည်။ ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၂၇။ အတိဣဋ္ဌေ ပန သောမနဿ သဟဂတာနေဝ သန္တီရဏ-တဒါရမ္မဏာနိ။

အတိဣဋ္ဌာရုံ၌ ဖြစ်သော ဝိပါက် ၂၇။ ပန၊ အထူးကို ဆိုအံ့။ အတိဣဋ္ဌေ၊ အလွန်အလိုရှိအပ်သော။ အာရမ္မဏေ၊ ဘုရား အစရှိသော အာရုံ၌။ သောမ-နဿ သဟဂတာနေဝ၊ သောမနဿ သဟဂုတ်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။ သန္တီရဏတဒါရမ္မဏာနိ၊ သန္တီရဏ, တဒါရုံတို့သည်။ ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ရဟန္တာသန္တာန်၌ ဝိပါက်လည်းအမှန် ဇောလည်းအမှန် ဇောနောင် တဒါရုံဖြစ်ပုံ

တထာပိ သောမနဿ သဟဂတ ကိရိယဇဝနာဝသာနေ သော-မနဿ သဟဂတာနေဝ တဒါရမ္မဏာနိ ဘဝန္တိ။

သောမနဿကိရိယာ ဇောနောင် သောမနဿ တဒါရုံဖြစ်ခြင်း တတ္ထာပိ၊ ထိုတဒါရုံ ကောဒသတို့ တွင်လည်း။ သောမနဿ သဟဂတ-ကိရိယဇဝနာဝသာနေ၊ သောမနဿ သဟဂုတ် ကိရိယာဇော၏ အဆုံး၌။ သောမနဿ သဟဂတာနေဝ၊ သောမနဿသဟဂုတ်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ တဒါရမ္မဏာနိ၊ တဒါရုံတို့သည်။ ဘဝန္တိ ဖြစ်ကုန်၏။

ဥပေက္ခာ သဟဂတ ကိရိယဇဝနာဝသာနေ စ ဥပေက္ခာ သဟ-
ဂတာနေဝ ဟောန္တိ။

ဥပေက္ခာကိရိယာနောင် ဥပေက္ခာ တဒါရုံ ဖြစ်ခြင်း

ဥပေက္ခာ သဟဂတ ကိရိယဇဝနာဝ-
သာနေ စ၊ ဥပေက္ခာ သဟဂုတ်
ကိရိယာဇောဏ် အ ဆုံးဌ်လည်း။

ဥပေက္ခာသဟဂတာနေဝ၊ ဥပေက္ခာ သဟဂုတ် တဒါရုံတို့သည်သာလျှင်။
ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

အာဂန္တုက ဘဝင်ဝိထိ

၂၇။ ဒေါမနဿ သဟဂတ ဇဝနာဝသာနေ စ ပန တဒါရမ္မဏာနိ
စေဝ ဘဝင်္ဂါနိ စ ဥပေက္ခာ သဟဂတာနေဝ ဘဝန္တိ။

တသ္မာ ယဒိ သောမနဿ ပဋိသန္ဓိကဿ ဒေါမနဿ သဟဂတ-
ဇဝနာဝသာနေ တဒါရမ္မဏသမ္ဘဝေါ နတ္ထိ၊ တဒါ ယံကိဉ္စိ
ပရိစိတပုဗ္ဗ ပရိတ္တာရမ္မဏ မဟရဟ ဥပေက္ခာ သဟဂတ-
သန္တီရဏံ ဥပဇ္ဇတိ၊ တမနန္တရိတ္ဝာ ဘဝင်္ဂပါတေဝ ဟောတိတိ
ဝဒန္တိ အာစရိယာ။

ဒေါသဇောနောင် ဥပေက္ခာ တဒါရုံ,ဘဝင်သာဖြစ်ခြင်း

၂၇။ ပန၊ ဇောဖြင့် တဒါရုံကို မှတ်သည်
မှတပါး ဇောဖြင့် တဒါရုံ, ဘဝင်
နှစ်ရပ်ကို မှတ်သော အဘို့ကိုဆိုအံ့။

ဒေါမနဿ သဟဂတ ဇဝနာဝသာနေ စ၊ ဒေါမနဿသဟဂုတ်ဇောဏ်
အဆုံးဌ်လည်း။ ဥပေက္ခာ သဟဂတာနေဝ၊ ဥပေက္ခာ သဟဂုတ်သည်
သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ တဒါရမ္မဏာနိ စေဝ၊ တဒါရုံတို့သည်ရင်း။
ဘဝင်္ဂါနိ စ၊ ဘဝင်တို့သည်ရင်း။ ယသ္မာ၊ အကြင်ကြောင့်။ ဘဝန္တိ၊
ဖြစ်ကုန်၏။

အာဂန္တုက ဘဝင်စိတ်ဖြစ်ပုံ။ ။တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ သောမနဿပဋိ-
သန္ဓိကဿ၊ သောမနဿပဋိသန္ဓေနေ
ခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဒေါမနဿ သဟဂတ ဇဝနာဝသာနေ၊

ဒေါမနဿ သဟဂုတ်ဧေါ၏ အဆုံးဌ။ တဒါရမ္မဏသမ္ဘဝေါ၊ တဒါရုံတို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည်။ ယဒိ နတ္ထိ၊ အကယ်၍ မရှိသည်ဖြစ်အုံ့။ ဝေံသတိ၊ ဤသို့ မရှိသည်ရှိသော်။

တဒါ၊ ထိုအခါ၌။ ယံကိဉ္စိ၊ အမှတ်မရှိ တခုခုသော။ ပရိစိတပုဗ္ဗံ၊ ရှေးဌ၌လေ့ကျက်ဘူးသော။ ပရိတ္တာဝရမ္မဏံ၊ ကာမအာရုံကို။ အာရဗ္ဘ၊ အာရုံပြု၍။ ဥပေက္ခာ သဟဂတ သန္တိရဏံ၊ ဥပေက္ခာ သဟဂုတ် သန္တိ-ရဏစိတ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။ တံ၊ ထိုဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တိရဏ အာဂန္တုက ဘဝင်စိတ်ကို။ အနန္တရိတ္ဝာ၊ အနန္တရပစ္စည်းပြု၍။ ဘဝင်ပါ-တောဝ၊ သောမနဿ ဘဝင်ကျသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အာစရိယာ၊ ဆရာတို့သည်။ ဝဒန္တိ၊ ဆိုကုန်၏။

၂၉။ တထာ ကာမာဝစရ ဇဝနာဝသာနေ ကာမာဝစရ သတ္တာနံ ကာမာဝစရ ဓမ္မေသ္ဝေ အာရမ္မဏဘူတေသု တဒါရမ္မဏံ ဣစ္ဆန္တိ။

တဒါရုံဖြစ်ကြောင်း ၃-ပါး ၂၉။ တထာ၊ ထိုအတူ။ ကာမာဝစရ ဇဝနာ-ဝသာနေ၊ ကာမာဝစရဧေါ၏ အဆုံးဌ။ ကာမာဝစရသတ္တာနံ၊ ကာမာဝစရ သတ္တဝါတို့အား။ အာရမ္မဏ-ဘူတေသု၊ အာရုံဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ ကာမာဝစရ ဓမ္မေသ္ဝေ၊ ကာမာ-ဝစရတရားတို့ဌ်သာလျှင်။ တဒါရမ္မဏံ၊ တဒါရုံကို။ ဣစ္ဆန္တိ၊ အလိုရှိကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သိအပ်၏။

တဒါရုံ အင်္ဂါ ၃-ပါး

၃၀။ ကာမေ ဇဝနသတ္တာလ-မ္မဏာနံ နိယမေ သတိ။
ဝိဘူတေ တိမဟန္တေ စ၊ တဒါရမ္မဏ မိရိတံ။

အယမေတ္ထ တဒါရမ္မဏနိယမော။

၃၀။ ကာမေ၊ ကာမတဆယ်တဘုံ၌။ ပဝတ္တာနံ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ ဇဝနသတ္တာလမ္မဏာနံ၊ ကာမဧေါ, ကာမသတ္တဝါ, ကာမအာရုံတို့ကို။ ကိဟိ၊ သုံးပါးကုန်သော။ အဝေ်ဟိ၊ အင်္ဂါတို့ဖြင့်။ နိယမေ၊ မှတ်ခြင်း

သည်။ သတိ၊ ရှိသော်။ ဝိဘူတေ စ၊ ဝိဘူတာရုံ၌ရင်း။ အတိမဟန္တေ စ၊ အတိမဟန္တာရုံ၌ရင်း။ တဒါရမ္မဏံ၊ တဒါရုံကို။ ဣရိတံ=ဣစ္ဆိတံ၊ အလိုရှိအပ်၏။

ဇော်ဌ၊ ဣ ဝိထိသင်္ဂဟအရာ၌။ အယံ၊ ဣ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ကား။ တဒါရမ္မဏနိယမော၊ တဒါရုံကို မှတ်ကြောင်းဖြစ်သော နည်းတည်း။

တဒါရမ္မဏနိယမ ပြီး၏။

ဇဝန နိယမ

၃၁။ ဇဝနေသု စ ပရိတ္တဇဝနဝိထိယံ ကာမာဝစရ ဇဝနာနိ သတ္တက္ခတ္တုံ ဆက္ခတ္တုမေဝ ဝါ ဇဝန္တိ။

ကာမာဝစရဇော ၆-ကြိမ်, ၇-ကြိမ် ၃၁။ စ၊ ရှေးဝါကျ၌ အပြစ်တင်ဘွယ် ပယ်၍ခဲခက် စကားဆက်ကိုဆိုအံ့။ ဇဝနေသု၊ ဇောငါးဆယ့်ငါးခုတို့တွင်။ ပရိတ္တဇဝနဝိထိယံ၊ ကာမာဝစရဇောတို့၏ ဝိထိ၌။ ကာမာဝစရ ဇဝနာနိ၊ ကာမာဝစရဇောတို့သည်။ သတ္တက္ခတ္တုံ ဝါ၊ ခုနစ်ကြိမ်ရင်း။ ဆက္ခတ္တုမေဝ ဝါ၊ ခြောက်ကြိမ်သာလျှင်ရင်း။ ဇဝန္တိ၊ စောကုန်၏။

၃၂။ မန္ဒပ္ပဝတ္တိယံ ပန မရဏ ကာလာဒီသု ပဌဝါရမေဝ။

မရဏာသန္နကာမဇော ၅-ကြိမ် ၃၂။ ပန၊ အထူးကို ဆိုအံ့။ မန္ဒပ္ပဝတ္တိ-ယံ၊ နုံ့သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ ဝါ၊ မှီရာဝတ္ထုရုပ်၏အားနည်းခြင်းကြောင့်။ မရဏကာလာဒီသု၊ သေခါနီးကာလ အစရှိသည်တို့၌။ ပဌဝါရမေဝ၊ ငါးကြိမ်သာလျှင်။ ဇဝန္တိ၊ စောကုန်၏။

၃၃။ ဘဝဝေါ ပန ယမက ပါဋိဟာရိယ ကာလာဒီသု လဟု-ကပ္ပဝတ္တိယံ စတ္တာရိ ပဌ ဝါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓစိတ္တာနိ ဘဝန္တိတိပိ ဝဒန္တိ။

ပစ္စဝေက္ခဏာကာမဇော ၄-ကြိမ်,၅-ကြိမ် ၃၃။ ပန၊ အထူးကို ဆိုအံ့။ ဘဂဝတော၊ မြတ်စွာဘုရား၏။ ဝါ၊ မြတ်စွာဘုရား အား။ ယမကပါဠိဟာရိယ ကာလဒီ-သု၊ ရေ, မီး အစုံ အစုံသော တန်းခိုး ပြာဋိဟာတို့ကို ပြရာပြကြောင်း ကာလ အစရှိသည်တို့၌။ လဟုကပ္ပဝတ္တိယံ၊ လျင်စွာဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ စတ္တာရိ ဝါ၊ လေးကြိမ်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ပဥ္စ ဝါ၊ ငါးကြိမ်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ပစ္စဝေက္ခဏာ စိတ္တာနိ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဇောစိတ်တို့သည်။ ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဣတိပိ၊ ဤသို့လည်း။ အာစရိယာ၊ ဆရာတို့သည်။ ဝဒန္တိ၊ ဆိုကုန်၏။

အပ္ပနာဇော

၃၄။ အာဒိကမ္မိကဿ ပန ပဌမကပ္ပနာယံ မဟဂ္ဂတဇဝနာနိ အဘိ-ညာဇဝနာနိ စ သဗ္ဗဒါပိ ဧကဝါရမေव ဇဝန္တိ၊ တတော ပရံ ဘဝင်္ဂပါတော။

အာဒိကမ္မိက မဟဂ္ဂုတ်ဇော ၁-ကြိမ် ၃၄။ ပန၊ ကာမာဝစရ ဇောမှ တပါး မဟဂ္ဂုတ် ဇောကို ဆိုအံ့။ အာဒိကမ္မိကဿ၊ အစဉ်ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးပြန်းခြင်းအမှုရှိသော ပုဂ္ဂိုလ် အား။ ပဌမကပ္ပနာယံ၊ ရှေးဦးစွာဖြစ်သော အပ္ပနာ၌။ မဟဂ္ဂတဇဝနာနိ၊ မဟဂ္ဂုတ် ဇောတို့သည်။ ဧကဝါရမေဝ၊ တကြိမ်သာလျှင်။ ဇဝန္တိ၊ စောကုန်၏။

အဘိညာဉ်ဇော ၁-ကြိမ်။ ။အဘိညာဇဝနာနိ စ၊ အဘိညာဏ်ဇောတို့ သည်ကား။ သဗ္ဗဒါပိ၊ အခါခပ်သိမ်းလည်း။ ဧကဝါရမေဝ၊ တကြိမ်သာလျှင်။ ဇဝန္တိ၊ စောကုန်၏။

တတော၊ ထိုမဟဂ္ဂုတ်ဇော, အဘိညာဏ်ဇော ချုပ်သည်မှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ ဘဝင်္ဂပါတော၊ ဘဝင်ကျသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၃၅။ စတ္တာရော ပန မဂ္ဂပ္ပါဒါ ကေစိတ္တက္ခဏိကာ၊ တတော ပရံ ဒ္ဒေ တိဏိ ဖလစိတ္တာနိ ယထာရဟံ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ တတော ပရံ ဘဝင်္ဂပါတော။

မဂ်ဇော,ဖိုလ်ဇော ၃၅။ ပန၊ မဟာဂ္ဂတ်ဇောမှ တပါး လောကုတ္တရာ ဇောကိုဆိုအံ့။ စတ္တာရော၊ လေးပါးကုန်သော။ မဂ္ဂပ္ပါဒါ၊ မဂ်ဟူသော ဖြစ်ခြင်းတို့သည်။ ဝါ၊ မဂ်စိတ်တို့သည်။ ဝါ၊ မဂ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့သည်။ ကေစိတ္တက္ခဏိကာ၊ တခုသော စိတ္တက္ခဏရှိကုန်၏ (တကြိမ်သာ ဖြစ်ကုန်၏)။

တတော၊ ထိုမဂ်စိတ်ချုပ်သည်မှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ ဒ္ဒေတိဏိ ဖလစိတ္တာနိ၊ နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ်သော ဖိုလ်စိတ်တို့သည်။ ယထာရဟံ၊ ဒန္ဓာဘိညဉ, ခိပ္ပါ-ဘိညပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ တတော၊ ထိုဒုတိယဖိုလ်, တတိယဖိုလ်ချုပ်သည်မှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ ဘဝင်္ဂပါတော၊ ဘဝင်ကျသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၃၆။ နိရောဓသမာပတ္တိကာလေ ဒ္ဒိက္ခတ္တုံ စတုတ္ထာရုပ္ပဇ္ဈာနံ ဇဝတိ၊ တတော ပရံ နိရောဓံ ဖုသတိ။

၃၇။ ဝုဋ္ဌာနကာလေ စ အနာဂါမိဖလံ ဝါ အရဟတ္တဖလံ ဝါ ယထာရဟ မေကဝါရံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ နိရုဒ္ဓေ ဘဝင်္ဂပါတောဝ ဟောတိ။

နိရောဓသမာပတ် ဝိထိ၌ ဇောဖြစ်ပုံ ၃၆။ နိရောဓ သမာပတ္တိကာလေ၊ နိရောဓသမာပတ်ကို ဝင်စားသည်မှ ရှေအာဘိုဖြစ်သော ကာလ၌။ ဒ္ဒိက္ခတ္တုံ၊ နှစ်ကြိမ်။ စတုတ္ထာ-ရုပ္ပဇ္ဈာနံ၊ စတုတ္ထ အရူပ နေဝသညာ နာသညာယတန ကုသိုလ်, ကိရိယာ ဇောသည်။ ဇဝတိ၊ စောရ၏။ တတော၊ ထိုနေဝသညာ နာသညာယတန ကုသိုလ်, ကိရိယာဇောနှစ်ကြိမ် ချုပ်သည်မှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ နိရောဓံ၊ စိတ်, စေတသိက်, စိတ္တဇရူပ်တို့၏ ချုပ်ခြင်းသို့။ ဖုသတိ၊ ရောက်၏။

၃၇။ ဝုဋ္ဌာနကာလေ စ၊ နိရောဓသမာပတ်မှ ထသောကာလ၌လည်း။ အနာဂါမိဖလံ ဝါ=အနာဂါမိဖလေ ဝါ၊ အနာဂါမိဖိုလ်ဇောသည်ရင်း။

အရဟတ္တဖလံ ဝါ=အရဟတ္တဖလေ ဝါ၊ အရဟတ္တဖိုလ်ဇောသည်ရင်း။ ယထာရဟံ၊ အနာဂါမ်, ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ ဧကဝါရံ၊ တကြိမ်။ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ၊ ဖြစ်၍။ နိရုဒ္ဓေ၊ ချုပ်ပြီးသည်ရှိသော်။ ဘဝင်ပါတောဝ၊ ဘဝင်ကျသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

သမာပတ္တိဝိထိ၌ အပ္ပနာဇော အကြိမ်များစွာ ဖြစ်ခြင်း

၃၈။ သဗ္ဗတ္ထာပိ သမာပတ္တိဝိထိယံ ဘဝင်္ဂသောတော ဝိယ ဝိတိနိယ-
မော နတ္ထိတိ ကတ္ဝာ ဗဟူနိပိ လဗ္ဘန္တိတိ။

၃၈။ သဗ္ဗတ္ထာပိ၊ အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော။ သမာပတ္တိဝိထိယံ၊ စျာန-သမာပတ္တိဝိထိ, ဖလသမာပတ္တိဝိထိ၌။ ဘဝင်္ဂသောတော ဝိယ၊ ဘဝင်၏ အလျှင်ကဲ့သို့။ ဝိထိနိယမော၊ ဝိထိကို မှတ်ခြင်းသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ-ကတ္ဝာ=ဣတိတသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ဗဟူနိပိ၊ များစွာသော ဖြစ်ခြင်းတို့ကိုလည်း။ ဝါ၊ များစွာသော အပ္ပနာဇောတို့ကိုလည်း။ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သိအပ်၏။

ဇောဖြစ်ပုံ သင်္ဂဟဂါထာ

၃၉။ သတ္တက္ခတ္တုံ ပရိတ္တာနိ၊ မဂ္ဂါဘိညာ သကိံ မတာ။
အဝေသသာနိ လဗ္ဘန္တိ၊ ဇဝနာနိ ဗဟူနိပိ။

အယမေတ္ထ ဇဝနနိယမော။

၃၉။ ပရိတ္တာနိ၊ ကာမာဝစရဇောတို့ကို။ ဥဏ္ဏံ သကောဋ္ဌိယာ၊ အလွန်အားဖြင့်။ သတ္တက္ခတ္တုံ၊ ခုနစ်ကြိမ်။ မတာ=မတာနိ၊ သိအပ်ကုန်၏။

မဂ္ဂါဘိညာ၊ မဂ်ဇော, အဘိညာဏ်ဇောတို့ကို။ သကိံ၊ တကြိမ်။ မတာ၊ သိအပ်ကုန်၏။

အဝေသသာနိ၊ မဂ်ဇော, အဘိညာဏ်ဇောတို့မှ ကြွင်းကုန်သော။ ဇဝနာနိ၊ မဟဂ္ဂုတ်, လောကုတ္တရာဇောတို့ကို။ ဗဟူနိပိ၊ များစွာသောဖြစ်ခြင်းတို့ကိုလည်း။ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်၏။ **တနည် ကား**—အဝေသသာနိ၊ မဂ်ဇော, အဘိညာဏ်ဇောတို့မှ ကြွင်းကုန်သော။ ဗဟူနိပိ၊ များစွာလည်း

ဖြစ်ကုန်သော။ ဇဝနာနိ၊ မဟဂ္ဂုတ်ဧော, လောကုတ္တရာဧောတို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်၏။

ဧတ္ထ၊ ဣဝိထိသင်္ဂဟအရာ၌။ အယံ၊ ဣဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ကား။ ဇဝနနိယမော၊ ဧောကို မှတ်ကြောင်းဖြစ်သော နည်းတည်း။

ဇဝန နိယမ ပြီး၏။

ပုဂ္ဂလဘေဒ

၄၀။ ဒုဟေတုကာနု မဟေတုကာနဉ္စ ပနေတ္ထ ကိရိယဇဝနာနိ ဧစဝ အပ္ပနာဇဝနာနိ စ နလဗ္ဘန္တိ။

ဒ္ဝိဟိတ်, အဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် မရသောစိတ် ၄၀။ ပန၊ ဇဝနနိယမမှ တပါး ပုဂ္ဂလဘေဒကို ဆိုအံ့။

ဧတ္ထ၊ ဣပုဂ္ဂလဘေဒ၌။ ဝါ၊ တနည်းကား။ ဧတ္ထ၊ ဣတကျိပ်နှစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်။ ဒုဟေတုကာနဉ္စ၊ ဒ္ဝိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၎င်း။ အဟေတုကာနဉ္စ၊ ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်, သုဂတိအဟိတ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၎င်း။ ကိရိယဇဝနာနိ ဧစဝ၊ ကိရိယာဧောတို့ကိုရင်း။ အပ္ပနာဇဝနာနိ စ၊ အပ္ပနာဧောတို့ကိုရင်း။ နလဗ္ဘန္တိ၊ မရအပ်ကုန်။

၄၁။ တထာ ဉာဏသမ္မယုတ္တ ဝိပါကာနိ စ သုဂတိယံ။

၄၁။ တထာ၊ ထို့အတူ။ သုဂတိယံ၊ သုဂတိဘုံ၌။ ဒုဟေတုကာ-ဟေတုကာနံ၊ ဒ္ဝိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်, သုဂတိအဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဉာဏသမ္ပ-ယုတ္တ ဝိပါကာနိ စ၊ ဉာဏသမ္ပယုတ် မဟာဝိပါက်စိတ်တို့ကိုလည်း။ နလဗ္ဘန္တိ၊ မရအပ်ကုန်။

၄၂။ ဒုဂ္ဂတိယံ ပန ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တာနိ စ မဟာဝိပါကာနိ နလဗ္ဘန္တိ။

၄၂။ ဒုဂ္ဂတိယံ၊ ဒုဂ္ဂတိဘုံ၌။ အဟေတုကာနံ ပန၊ ဒုဂ္ဂတိအဟိတ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ကား။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တာနိ၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ဖြစ်ကုန်သော။ မဟာဝိပါကာနိ စ၊ မဟာဝိပါက်စိတ်တို့ကိုလည်း။ နလဗ္ဘန္တိ၊ မရအပ်ကုန်။

၄၃။ တိဟေတုကေသု စ ခီဏာသဝါနံ ကုသလာ ကုသလ ဇဝနာနိ စ နိ လဗ္ဘန္တိ။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မရသောစိတ် ၄၃။ တိဟေတုကေသု စ၊ တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်ကိုးယောက်တို့တွင်လည်း။ ခီဏာသဝါနံ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ကုသလာ ကုသလ ဇဝနာနိ စ၊ ကုသိုလ်, အကုသိုလ်ဇောတို့ကိုလည်း။ နိ လဗ္ဘန္တိ၊ မရအပ်ကုန်။

၄၄။ တထာ သေက္ခပုထုဇ္ဇနာနံ ကိရိယဇဝနာနိ။

ပုထုဇဉ်, သေက္ခ မရသောစိတ် ၄၄။ တထာ၊ ထို့အတူ၊ သေက္ခပုထုဇ္ဇနာနံ၊ အောက်ဖလဌာန် ပုဂ္ဂိုလ် သုံးယောက်, တိဟိတ်ပုထုဇ္ဇန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ကိရိယဇဝနာနိ၊ ကိရိယာဇောတို့ကို။ နိ လဗ္ဘန္တိ၊ မရအပ်ကုန်။

၄၅။ ဒဋ္ဌဂတ သမ္မယုတ္တ ဝိစိကိစ္ဆာ ဇဝနာနိ စ သေက္ခာနံ။

အောက်ဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် မရသောစိတ် ၄၅။ သေက္ခာနံ၊ အောက်ဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် သုံးယောက်တို့သည်။ ဒိဋ္ဌိဂတသမ္မယုတ္တ ဝိစိကိစ္ဆာ ဇဝနာနိ စ၊ ဒိဋ္ဌိဂတသမ္မယုတ်ဇော ဝိစိကိစ္ဆာဇောတို့ကိုလည်း။ နိ လဗ္ဘန္တိ၊ မရအပ်ကုန်။

၄၆။ အနာဂါမိပုဂ္ဂလာနံ ပန ပဋ္ဌိယဇဝနာနိ စ နလဗ္ဘန္တိ။

အနာဂါမ် မရသောစိတ် ၄၆။ ပန၊ အထူးကို ဆိုအံ့။ အနာဂါမိပုဂ္ဂလာနံ၊ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ပဋ္ဌိယဇဝနာနိ စ၊ ဒေါသမူဇောတို့ကိုလည်း။ နိ လဗ္ဘန္တိ၊ မရအပ်ကုန်။

၄၇။ လောကုတ္တရ ဇဝနာနိ စ ယထာရဟံ အရိယာန မေဝ သမုပ္ပဇ္ဇန္တိတိ။

အရိယာပုဂ္ဂိုလ်သာ ရသောစိတ် ၄၇။ လောကုတ္တရ ဇဝနာနိ စ၊ လောကုတ္တရာဇောရှစ်ခုတို့သည်ကား။ ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ အရိယာနမေဝ၊ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ရှစ်ယောက်တို့အားသာလျှင်။ သမုပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကောင်းစွာ အသီးအသီးဖြစ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သိအပ်၏။

ပုဂ္ဂိုလ်အလိုက် စိတ်ရ သင်္ဂဟ ဂါထာ

၄၈။ အသေက္ခာနံ စတုစတ္တာ–လီသ သေက္ခာန ပုဒ္ဒိသေ။
ဆပညာသ'ဝသေသာနံ၊ စတုပ္ပညာသ သမ္ဘဝါ။

အယပေတ္ထ ပုဂ္ဂလဘေဒါ။

၄၈။ အသေက္ခာနံ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ စတုစတ္တာလီသ၊ လေးဆယ့်လေးပါးလုံးသော ဝိထိစိတ်တို့ကို။ သမ္ဘဝါ=ယထာသမ္ဘဝံ၊ ဖြစ်သင့်သည့်အားလျော်စွာ။ ဥဒ္ဒိသေ၊ ပြရာ၏။

သေက္ခာနံ၊ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်ခုနစ်ယောက်တို့အား။ ဆပညာသ၊ ငါးဆယ့်ခြောက်ပါးသော ဝိထိစိတ်တို့ကို။ သမ္ဘဝါ=ယထာသမ္ဘဝံ၊ ဖြစ်သင့်သည့်အားလျော်စွာ။ ဥဒ္ဒိသေ၊ ပြရာ၏။

အဝသေသာနံ၊ သေက္ခ, အသေက္ခ ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှ ကြွင်းကုန်သော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ် လေးယောက်တို့အား။ စတုပ္ပညာသ၊ ငါးဆယ့်လေးပါးသော ဝိထိစိတ်တို့ကို။ သမ္ဘဝါ = ယထာသမ္ဘဝံ၊ ဖြစ်သင့်သည့်အားလျော်စွာ။ ဥဒ္ဒိသေ၊ ပြရာ၏။

အယံ၊ ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းသည်ကား။ ဇဏ္ဍ၊ ဤဝိထိသင်္ဂဟ အရာ၌။ ပုဂ္ဂလဘေဒေါ၊ ပုဂ္ဂလဘေဒတည်း။ ဝါ၊ ထိုထို ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အရေမ်းဖြင့် ဖြစ်သော ဝိထိစိတ်တို့ကို သိုရာ သိုကြောင်း ဖြစ်သော နည်းတည်း။

ပုဂ္ဂလဘေဒ ပြီး၏။

ဘူမိ ဝိဘာဂ

၄၉။ ကာမာဝစရဘူမိယံ ပနေတာနိ သဗ္ဗာနိပိ ဝိထိစိတ္တာနိ ယထာရဟ မုပလဗ္ဘန္တိ။

ကာမဘုံ၌ရသော ဝိထိစိတ် ၄၉။ ကာမာဝစရဘူမိယံ ပန= ကာမာဝစရဘူမိယံ ၎ဝ၊ ကာမာဝစရဘုံ၌ သာလျှင်။ သဗ္ဗာနိပိ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဧတာနိ ဝိထိ-စိတ္တာနိ၊ ထိုဝိထိစိတ်တို့ကို။ ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည်အား လျော်စွာ။ ဥပလဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်၏။

၅၀။ ရူပါဝစရဘူမိယံ ပဋိသန္ဓေန တဒါရမ္မဏ ဝဇ္ဇိတာနိ။

ရူပဘုံ၌ရသောဝိထိ စိတ် ၅၀။ ရူပါဝစရဘူမိယံ၊ ရူပါဝစရဘုံ၌။ ပဋိသ-န္ဓေန တဒါရမ္မဏ ဝဇ္ဇိတာနိ၊ ဒေါသမူဒ္ဓ, တဒါရုံ ကောဒသသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ ဧတာနိ ဝိထိစိတ္တာနိ၊ ထိုဝိထိစိတ်တို့ကို။ ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည်အား လျော်စွာ။ ဥပလဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်၏။

၅၁။ အရူပါဝစရဘူမိယံ ပဌမ မဂ္ဂ ရူပါဝစရ ဟသန ဟေဋ္ဌိမာရူပ-ဝဇ္ဇိတာနိ စ လဗ္ဘန္တိ။

အရူပဘုံ၌ ရသော ဝိထိစိတ် ၅၁။ စ၊ အထူးကို ဆိုအံ့။ အရူပါဝစရ ဘူမိယံ၊ အရူပါဝစရဘုံ၌။ ပဌမ မဂ္ဂ ရူပါဝစရ ဟသန-ဟေဋ္ဌိမာရူပ-ဝဇ္ဇိတာနိ၊ သောတာပတ္တိမဂ်, ရူပစိတ်တဘယ်ငါးခု, ဟသိတုပ္ပါဒ်, အောက် အောက်၌ဖြစ်သော အရူပ စိတ်သည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ ဧတာနိ ဝိထိစိတ္တာနိ၊ ထိုဝိထိစိတ်တို့ကို။ ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်၏။

၅၂။ သဗ္ဗတ္ထာပိ စ တံ တံ ပသာဒရဟိတာနံ တံ တံ ဒ္ဝါရိကဝိထိစိတ္တာနိ နလဗ္ဘဇ္ဇန္တိ။

ပသာဒရူပ်ချို့တဲ့သူမှာ စက္ခုဝိညာဉ်စသောဝိထိစိတ်တို့မရ ၅၂။ သဗ္ဗတ္ထာပိ စ၊ ခပ်သိမ်းသော ဘုံတို့၌လည်း။ တံ တံ ပသာဒ-ရဟိတာနံ၊ ထိုထို သို့သော စက္ခုပသာဒရူပ်စသည်မှ ကင်းကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ တံ တံ ဒ္ဒါရိက-ဝိထိစိတ္တာနိ၊ ထိုထိုသို့သော ဒ္ဒါရ၌ဖြစ်ကုန်သော ဝိထိစိတ်တို့ကို။ နလဗ္ဘန္တေ၀၊ မရအပ်ကုန်သည်သာလျှင်တည်း။

၅၃။ အသညသတ္တာနံ ပန သဗ္ဗထာပိ စိတ္တပ္ပ၀တ္တိ နတ္ထေ၀ါတိ။

အသညသတ်မှာ စိတ်မရှိ ၅၃။ အသညသတ္တာနံ ပန၊ အသညသတ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့အားကား။ သဗ္ဗထာပိ၊ ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာဖြင့်လည်း။ စိတ္တပ္ပ၀တ္တိ၊ စိတ်တို့၏ဖြစ်ခြင်းသည်။ နတ္ထေ၀=နတ္ထိ ဧ၀၊ မရှိသည်သာလျှင်တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဧ၀ဒိတဗ္ဗံ၊ သိအပ်၏။

ဘုံအလိုက် ဝိထိစိတ်ရပုံ သင်္ဂဟ ဂါထာ

၅၄။ အသိတိ ဝိထိစိတ္တာနိ၊ ကာမေ ရူပေ ယထာရဟံ။
စတုသဋ္ဌိ တထာ ရူပေ၊ ဒ္ဒေစတ္တာလီသ လဗ္ဘရေ။
အယမေတ္ထ ဘူမိ၀ိဘာ၀ေါ။

၅၄။ ကာမေ၊ ကာမတဆယ့်တဘုံ၌။ အသိတိ၊ ရှစ်ဆယ်သော။ ဝိထိ-စိတ္တာနိ၊ ဝိထိစိတ်တို့ကို။ ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ လဗ္ဘရေ၊ ရအပ်ကုန်၏။

ရူပေ၊ အသညသတ်ကြဉ်သော ရူပတဆယ့်ငါးဘုံ၌။ စတုသဋ္ဌိ၊ ခြောက်ဆယ့်လေးပါးကုန်သော။ ဝိထိစိတ္တာနိ၊ ဝိထိစိတ်တို့ကို။ ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ လဗ္ဘရေ၊ ရအပ်ကုန်၏။

တထာ၊ ထိုမြို့။ အရူပေ၊ အရူပလေးဘုံ၌။ ဒ္ဒေစတ္တာလီသ၊ လေးဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။ ဝိထိစိတ္တာနိ၊ ဝိထိစိတ်တို့ကို။ ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ လဗ္ဘရေ၊ ရအပ်ကုန်၏။

အယံ၊ ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ ဘူမိဝိဘာဂေါ၊ ဘူမိဝိဘာဂတည်း။ ဝါ၊ ဘုံတို့၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်သော ဝိထိစိတ်တို့ကို ဝေဘန်ကြောင်းဖြစ်သော နည်းတည်း။

ဘူမိဝိဘာဂ ပြီး၏။

ဝိထိစိတ်ဖြစ်ပုံ နိဂုံးချုပ်စကား

၅၅။ ဣစ္ဆေဝံ ဆဒ္ဒါရိက စိတ္တပ္ပဝတ္တိ ယထာသမ္ဘဝံ ဘဝင်္ဂန္တရိတာ ယာဝတာယုက မဗ္ဘောစ္ဆိန္နာ ပဝတ္တတိ။

ဝိထိစိတ် မပြတ်ဖြစ်ခြင်း ၅၅။ ဣစ္ဆေဝံ=ဣတိ ဧဝံ ယထာ ဝုတ္တနယေန၊ အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့်။ ဆဒ္ဒါရိကစိတ္တပ္ပဝတ္တိ၊ ခြောက်ဒ္ဒါရ၌ဖြစ်သော စိတ်တို့၏ဖြစ်ခြင်းသည်။ ယထာသမ္ဘဝံ၊ ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ ဘဝင်္ဂန္တရိတာ၊ ဘဝင်ခြားအပ်သည်။ ဟုတ္တာ၊ ဖြစ်၍။ ယာဝတာယုကံ၊ အသက်ရှည်သမျှ ကာလပတ်လုံး။ အဗ္ဘောစ္ဆိန္နာ၊ မပြတ်။ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။

ဝိထိပိုင်း နိဂုံး

ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟေ ဝိထိသင်္ဂဟ ဝိဘာဂေါ နာမ စတုတ္ထော ပရိစ္ဆေဒေါ။

အဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂဟေ၊ အဘိဓမ္မာ ခုနစ်ကျမ်း၌ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော အနက်တို့ကို အကျဉ်းအားဖြင့် ယူရာ ယူကြောင်း သင်္ဂြိုဟ်ရာ သင်္ဂြိုဟ်ကြောင်း ဖြစ်ခြင်းကြောင့် အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟအမည်ရှိသောကျမ်း၌။ ဝိထိသင်္ဂဟဝိဘာဂေါ နာမ၊ ဝိထိသင်္ဂဟကို ဝေဘန်ရာ ဝေဘန်ကြောင်းမည်သော။ စတုတ္ထော၊ လေးခုတို့၏ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော။ ပရိစ္ဆေဒေါ၊ အပိုင်းအခြားသည်။ ဣတိ=သမတ္တော၊ ပြီးပြီ။

ဝိထိပိုင်း ပြီး၏။

၅-စိသိမုတ်ပိုင်း

(ဘုံပိုင်း)

ပဋ္ဌာန်

၁။ ဝိထိစိတ္တ ဝေသေနေဝံ၊ ပဝတ္တိယ မုဒီရိတော။
ပဝတ္တိသင်္ဂဟော နာမ၊ သန္ဓိယံ ဒါနိ ဝုစ္စတိ။

၁။ ဧဝံ=ယထာဝုတ္တနယေန၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသောနည်း ဖြင့်။ ဝိထိစိတ္တဝေသန၊ ဝိထိစိတ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပဝတ္တိယံ၊ ပဝတ္တိအခါ၌။ ပဝတ္တိသင်္ဂဟော နာမ၊ ပဝတ္တိသင်္ဂဟ အမည်ရှိသော ဝိထိသင်္ဂဟကို။ မယာ၊ ငါသည်။ ဥဒီရိတော၊ မိန့်အပ်ပြီ။ ဒါနိ=ဣဒါနိ၊ ယခုအခါ၌။ သန္ဓိယံ၊ ပဋိသန္ဓေအခါ, စုတိအခါ၌။ ပဝတ္တိသင်္ဂဟော နာမ၊ ပဝတ္တိ-သင်္ဂဟ အမည်ရှိသော ဝိထိမုတ္တသင်္ဂဟကို။ မယာ၊ ငါသည်။ ဝုစ္စတိ၊ မိန့်အပ်၏။ ဝါ၊ မိန့်အပ်လတ္တံ့။

စတုက္က မာတိကာ

၂။ စတသော ဘူမိယော, စတုဗ္ဗိဓာ ပဋိသန္ဓိ, စတ္တာရိ ကမ္မာနိ, စတုဓာ မရဏုပ္ပတ္တိ စေတိ ဝိထိမုတ္တသင်္ဂဟော စတ္တာရိ စတုက္ကာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

၂။ စတသော၊ လေးပါးကုန်သော။ ဘူမိယော စ၊ ဘုံတို့ရင်း။ စတုဗ္ဗိဓာ၊ လေးပါးအပြားရှိသော။ ပဋိသန္ဓိ စ၊ ပဋိသန္ဓေရင်း။ စတ္တာရိ၊ လေးပါးကုန်သော။ ကမ္မာနိ စ၊ ကံတို့ရင်း။ စတုဓာ၊ လေးပါးအပြား ရှိသော။ မရဏုပ္ပတ္တိ စ၊ မရဏုပ္ပတ္တိရင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝိထိမုတ္တ-သင်္ဂဟော၊ ဝိထိမုတ္တသင်္ဂဟ၌။ စတ္တာရိ၊ လေးပါးကုန်သော။ စတုက္ကာနိ၊ စတုက္ကတို့ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ သိအပ်ကုန်၏။

၁-ဘူမိ စတုက္က

၃။ တတ္ထ အပါယဘူမိ, ကာမသုဂတိဘူမိ, ရူပါဝစရဘူမိ, အရူပါ-
ဝစရဘူမိ စေတိ စတသော ဘူမိယော နာမ။

ဘုံ ၄-မျိုး ၃။ တတ္ထ=ကေသု စတုက္ကေသု၊ ထိုလေးပါးသော စတုက္က
တို့ဘင်။ အပါယဘူမိ စ၊ အပါယ်ဘုံဌာန်း။ ကာမ-
သုဂတိဘူမိ စ၊ ကာမသုဂတိဘုံဌာန်း။ ရူပါဝစရဘူမိ စ၊ ရူပါဝစရဘုံဌာန်း။
အရူပါဝစရဘူမိ စ၊ အရူပါဝစရဘုံဌာန်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စတသော၊
လေးပါးကုန်သော။ ဘူမိယော နာမ၊ ဘုံမည်သည်တို့ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊
သိအပ်ကုန်၏။

ကာမ ၁၁-ဘုံ

၄။ တာသု နိရယော, တိရစ္ဆာနယောနိ, ပေတ္တိဝိသယော, အသု-
ရကာယော စေတိ အပါယဘူမိ စတုဗိဓာ ဟောတိ။

အပါယ် ၄-ဘုံ ၄။ တာသု=စတူသု ဘူမိသု၊ ထိုလေးပါးသော ဘုံတို့
တွင်။ နိရယော စ၊ ငရဲဘုံဌာန်း။ တိရစ္ဆာနယောနိ
စ၊ တိရစ္ဆာန်ဘုံဌာန်း။ ပေတ္တိဝိသယော စ၊ ပြိတ္တာဘုံဌာန်း။ အသုရကာ-
ယော စ၊ အသူရကာယ်ဘုံဌာန်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အပါယဘူမိ၊ အပါယ်ဘုံ
သည်။ စတုဗိဓာ၊ လေးပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

**၅။ မနုဿာ, စာတုမဟာရာဇိကာ, တာဝတိံသာ, ယာမာ,
တုသိတာ, နိမ္မာနရတိ, ပရနိမ္မိတ ဝသဝတ္တိ စေတိ ကာမသုဂတိ-
ဘူမိ သတ္တဝိဓာ ဟောတိ။**

ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ ၅။ မနုဿာ စ၊ မနုဿလူ့ဘုံဌာန်း။ စာတုမဟာရာ-
ဇိကာ စ၊ စတုမဟာရာဇ်နတ်ဘုံဌာန်း။ တာဝ-
တိံသာ စ၊ တာဝတိံသာနတ်ဘုံဌာန်း။ ယာမာ စ၊ ယာမာနတ်ဘုံဌာန်း။
တုသိတာ စ၊ တုသိတာနတ်ဘုံဌာန်း။ နိမ္မာနရတိ စ၊ နိမ္မာနရတိနတ်ဘုံဌာန်း။
ပရနိမ္မိတ ဝသဝတ္တိ စ၊ ပရနိမ္မိတ ဝသဝတ္တီနတ်ဘုံဌာန်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။

ကာမသုဂတိဘူမိ၊ကာမသုဂတိဘုံသည်။ သတ္တဝိဓာ၊ခုနစ်ပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၆။ သာ ပနာယ'မေကာဒသ ဝိဓာပိ ကာမာဝစရဘူမိစ္ဆဝ သခ်ံ ဂစ္ဆတိ။

၆။ ပန၊ အစိတ်မှတပါး အပေါင်းကို ဆိုအံ့။ ဧကာဒသ ဝိဓာပိ၊ တဆယ့်တပါး အပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်သော။ သာ အယံ ဘူမိ၊ ထိုဘုံသည်။ ကာမာဝစရဘူမိစ္ဆဝ၊ ကာမာဝစရဘုံ ဟူ၍သာလျှင်။ သခ်ံ၊ ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဝါ၊ ခေါ်ဝေါ်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။

ရူပ ၁၆-ဘုံ

၇။ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာ, ဗြဟ္မပုရောဟိတာ, မဟာဗြဟ္မာ စေတိ ပဌမဈာနဘူမိ။

ပဌမစျာန် ၃ ဘုံ ၇။ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာ စ၊ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာဘုံဌင်း။ ဗြဟ္မပုရောဟိတာ စ၊ ဗြဟ္မပုရောဟိတာဘုံဌင်း။ မဟာဗြဟ္မာ စ၊ မဟာဗြဟ္မာဘုံဌင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပဌမဈာနဘူမိ၊ ပဌမစျာန်ဘုံသည်။ တိဝိဓာ၊ သုံးပါးအပြား ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၈။ ပရိတ္တာဘာ, အပ္ပမာဏာဘာ, အာဘဿရာ စေတိ ဒုတိယဈာနဘူမိ။

ဒုတိယစျာန် ၃-ဘုံ ၈။ ပရိတ္တာဘာ စ၊ ပရိတ္တာဘာဘုံဌင်း။ အပ္ပမာဏာဘာ စ၊ အပ္ပမာဏာဘာဘုံဌင်း။ အာဘဿရာ စ၊ အာဘဿရာဘုံဌင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒုတိယဈာနဘူမိ၊ ဒုတိယစျာန်ဘုံသည်။ တိဝိဓာ၊ သုံးပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၉။ ပရိတ္တသုဘာ, အပ္ပမာဏသုဘာ, သုဘကိဏ္ဏာ စေတိ တတိယဈာနဘူမိ။

တတိယစျာန် ၃-ဘုံ ၉။ ပရိတ္တသုဘာ စ၊ ပရိတ္တသုဘာဘုံရင်း။ အပ္ပမာဏသုဘာ စ၊ အပ္ပမာဏသုဘာဘုံရင်း။ သုဘကိဏ္ဏာ စ၊ သုဘကိဏ္ဏာဘုံရင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ တတိယဈာနဘူမိ၊ တတိယစျာန်ဘုံသည်။ တိဝိဓာ၊ သုံးပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၁၀။ ဝေဟပ္ဖလာ, အသညသတ္တာ, သုဒ္ဓါဝါသာ စေတိ စတုတ္ထဈာနဘူမိတိ ရူပါဝစရဘူမိ သောဠသဝိဓာ ဟောတိ။

စတုတ္ထစျာန် ၇-ဘုံ ၁၀။ ဝေဟပ္ဖလာ စ၊ ဝေဟပ္ဖုလ်ဘုံရင်း။ အသညသတ္တာ စ၊ အသညသတ်ဘုံရင်း။ သုဒ္ဓါဝါသာ စ၊ သုဒ္ဓါဝါသငါးဘုံရင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စတုတ္ထဈာနဘူမိ၊ စတုတ္ထစျာန်ဘုံသည်။ သတ္တဝိဓာ၊ ခုနစ်ပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ ရူပါဝစရဘူမိ၊ ရူပါဝစရဘုံသည်။ သောဠသဝိဓာ၊ တဆယ့်ခြောက်ပါး အပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၁၁။ အဝိဟာ, အတပ္ပါ, သုဒဿာ, သုဒဿီ, အကနိဋ္ဌာ စေတိ သုဒ္ဓါဝါသဘူမိ ပဉ္စဝိဓာ ဟောတိ။

သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံ ၁၁။ အဝိဟာ စ၊ အဝိဟာဘုံရင်း။ အတပ္ပါ စ၊ အတပ္ပါဘုံရင်း။ သုဒဿာ စ၊ သုဒဿာဘုံရင်း။ သုဒဿီ စ၊ သုဒဿီဘုံရင်း။ အကနိဋ္ဌာ စ၊ အကနိဋ္ဌာဘုံရင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ သုဒ္ဓါဝါသဘူမိ၊ သုဒ္ဓါဝါသဘုံသည်။ ပဉ္စဝိဓာ၊ ငါးပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

အရူပ ၄-ဘုံ

၁၂။ အာကာသာနဉ္စာယတနဘူမိ, ဝိညာဏဉ္စာယတန ဘူမိ, အာကိဉ္စညာယတနဘူမိ, နေဝသညာနာသညာယတန ဘူမိ စေတိ အရူပဘူမိ စတုဗိဓာ ဟောတိ။

၁၂။ အာကာသာနဉ္စာယတနဘူမိ စ၊ အာကာသာနဉ္စာယတနဘုံရင်း။ ဝိညာဏဉ္စာယတနဘူမိ စ၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနဘုံရင်း။ အာကိဉ္စ-

ညာယတနဘူမိ စ၊ အာကိဉ္စညာယတနဘုံဌင်း။ နေဝသညာနာသညာ-ယတနဘူမိ စ၊ နေဝသညာနာသညာယတနဘုံဌင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အရူပ-ဘူမိ၊ အရူပဘုံသည်။ စတုဗိဓာ၊ လေးပါးအပြား ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဘုံ၌ ပုဂ္ဂိုလ်ရ သင်္ဂဟဂါထာများ

၁၃။ ပုထုဇ္ဇနာ နှ လဗ္ဘန္တိ၊ သုဒ္ဓါဝါသေသု ဃဗ္ဗထာ။
သောတာပန္နာ စ သကဒါ-ဂါမိနော စာပိ ပုဂ္ဂလာ။

၁၄။ အရိယာ နောပလဗ္ဘန္တိ၊ အသညာပါယဘူမိသု။
သေသဋ္ဌာနေသု လဗ္ဘန္တိ၊ အရိယာ နရိယာပိ စ။

ဣဒမေတ္ထ ဘူမိစတုက္ကံ။

၁၃။ သုဒ္ဓါဝါသေသု၊ သုဒ္ဓါ ဝါသဘုံတို့၌။ ဝါ၊ သုဒ္ဓါဝါသဘုံတို့သည်။ ဃဗ္ဗထာ၊ ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာ ဖြင့်။ ပုထုဇ္ဇနာ၊ ပုထုဇ္ဇန်ဖြစ်ကုန်သော။ ပုဂ္ဂလာ စာပိ၊ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုဌင်း။ သောတာပန္နာ၊ သောတာပန်ဖြစ်ကုန်သော။ ပုဂ္ဂလာ စာပိ၊ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုဌင်း။ သကဒါဂါမိနော၊ သကဒါဂါမ်ဖြစ်ကုန်သော။ ပုဂ္ဂလာ စာပိ၊ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုဌင်း။ နှ လဗ္ဘန္တိ၊ မရအပ်ကုန်။

၁၄။ အသညာပါယဘူမိသု၊ အသညသတ်ဘုံ, အပါယ်ဘုံတို့၌။ ဝါ၊ အသညသတ်ဘုံ အပါယ်ဘုံတို့သည်။ အရိယာ၊ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ရှစ်ယောက်တို့ကို။ နောပလဗ္ဘန္တိ=နှ ဥပလဗ္ဘန္တိ၊ မရအပ်ကုန်။

သေသဋ္ဌာနေသု၊ သုဒ္ဓါဝါသ, အပါယ်, အသညသတ်ဘုံတို့မှ ကြွင်းကုန်သော နှစ်ဆယ့်တဘုံတို့၌။ ဝါ၊ တို့သည်။ အရိယာ စ၊ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ရှစ်ယောက်တို့ကိုဌင်း။ အနရိယာပိ စ၊ (ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်ကြဉ်) ပုထုဇ္ဇန်ပုဂ္ဂိုလ် သုံးယောက်တို့ကိုဌင်း။ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်၏။

ဣဒံ၊ ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤဝိထိမုတ္တ သင်္ဂဟ အရာ၌။ ဘူမိစတုက္ကံ၊ ဘူမိစတုက္ကတည်း။

ဘူမိစတုက္က ပြီး၏။

၂-ပဋ္ဌိသန္ဓိ စတုက္က

၁၅။ အပါယပဋ္ဌိသန္ဓိ, ကာမသုဂတိပဋ္ဌိသန္ဓိ, ရူပါဝစရပဋ္ဌိသန္ဓိ, အရူပါ-ဝစရ ပဋ္ဌိသန္ဓိ စေတိ စတုဗိဓာ ပဋ္ဌိသန္ဓိ နာမ။

ပဋ္ဌိသန္ဓေ ၄-မျိုး ၁၅။ အပါယပဋ္ဌိသန္ဓိ စ၊ အပါယ်ပဋ္ဌိသန္ဓေဝင်း။ ကာမသုဂတိ ပဋ္ဌိသန္ဓိ စ၊ ကာမသုဂတိ ပဋ္ဌိသန္ဓေဝင်း။ ရူပါဝစရပဋ္ဌိသန္ဓိ စ၊ ရူပါဝစရပဋ္ဌိသန္ဓေဝင်း။ အရူပါ-ဝစရပဋ္ဌိသန္ဓိ စ၊ အရူပါဝစရပဋ္ဌိသန္ဓေဝင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စတုဗိဓာ၊ လေးပါးအပြားရှိသော။ ပဋ္ဌိသန္ဓိ နာမ၊ ပဋ္ဌိသန္ဓေမည်သည်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သိအပ်၏။

ကာမပဋ္ဌိသန္ဓေ ၁၀-ပါး

၁၆။ တတ္ထ အကုသလ ဝိပါကော ပေက္ခာ သဟဂတ သန္တီရဏံ အပါယဘူမိယံ ဩက္ကန္တိကွဏေ ပဋ္ဌိသန္ဓိ ဟုတ္ဝာ တတော ပရံ ဘဝင်ံ, ပရိယောသာနေ စဝနံ ဟုတ္ဝာ ဝေါစ္ဆိဇ္ဇတိ၊ အယမေ-ကာပါယ ပဋ္ဌိသန္ဓိ နာမ။

အပါယ်ပဋ္ဌိသန္ဓေ ၁၆။ တတ္ထ=တာသု စတူသု ပဋ္ဌိသန္ဓိသု၊ ထိုလေးပါးသော ပဋ္ဌိသန္ဓေတို့တွင်။ အကုသလ-ဝိပါကော ပေက္ခာ သဟဂတ သန္တီရဏံ၊ အာကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာ သဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ်သည်။ အပါယဘူမိယံ၊ အပါယ်ဘုံ၌။ ဩက္ကန္တိကွ-ဏေ၊ သက်သော ခဏ၌။ ပဋ္ဌိသန္ဓိ၊ ပဋ္ဌိသန္ဓေသည်။ ဟုတ္ဝာ၊ ဖြစ်၍။ တတော၊ ထိုပဋ္ဌိသန္ဓေအခါမှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ ဘဝင်ံ၊ ဘဝင်သည်။ ဟုတ္ဝာ၊ ဖြစ်၍။ ပရိယောသာနေ၊ အဆုံး၌။ စဝနံ၊ စုတိသည်။ ဟုတ္ဝာ၊ ဖြစ်၍။ ဝေါစ္ဆိဇ္ဇတိ၊ ပြတ်၏။ ကော၊ တခုသော။ အယံ ပဋ္ဌိသန္ဓိ၊ ဤပဋ္ဌိ-သန္ဓေသည်။ အပါယပဋ္ဌိသန္ဓိ နာမ၊ အပါယ်ပဋ္ဌိသန္ဓေ မည်၏။

ကာမသုဂတိ ပဋိသန္ဓေ ၉-ပါး

၁၇။ ကုသလ ဝိပါကော ပေက္ခာ သဟဂတ သန္တီရဏံ ပန ကာမ-
သုဂတိယံ မနုဿာနညေ့ဝ ဇစ္စန္ဓာဒီနံ ဘုမ္မသိတာနဉ္စ ဝိနိပါတိ-
ကာသုရာနံ ပဋိသန္ဓိ ဘဝင် စုတိ ဝသေန ပဝတ္တတိ။

ကာမသုဂတိအဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ၁၇။ ပန၊ ဒုဂ္ဂတိအဟိတ် ပဋိသန္ဓေမှ
တပါး သုဂတိအဟိတ် ပဋိသန္ဓေကို
ဆိုအံ့။ ကုသလဝိပါကော ပေက္ခာ သဟဂတ သန္တီရဏံ၊ ကုသလဝိပါက်
ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ်သည်။ ကာမသုဂတိယံ၊ ကာမသုဂတိဘုံ
၌။ ဇစ္စန္ဓာဒီနံ၊ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ကန်းသောသူ အစရှိကုန်သော။
မနုဿာနညေ့ဝ၊ လူတို့၏ရင်း။ ဝါ၊ တို့အားရင်း။ ဘုမ္မသိတာနံ၊ ဘုမ္မဇိုဝ်း
နတ်တို့၏ အလားသာလျှင် အလားရှိခြင်းကြောင့် ဘုမ္မဇိုဝ်းနတ်တို့ကို မှီ၍
ဖြစ်ကုန်သော။ ဝိနိပါတိကာသုရာနဉ္စ၊ ဝိနိပါတိက အသူရာတို့၏ရင်း။ ဝါ၊
တို့အားရင်း။ ပဋိသန္ဓိ ဘဝင် စုတိ ဝသေန၊ ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိတို့၏
အစွမ်းဖြင့်။ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။

၁၈။ မဟာဝိပါကာနိ ပန အဋ္ဌ သဗ္ဗတ္ထာပိ ကာမသုဂတိယံ ပဋိသန္ဓိ-
ဘဝင် စုတိ ဝသေန ပဝတ္တန္တိ။

ကာမသုဂတိသဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ၁၈။ ပန၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေမှ တပါး
သဟိတ်ပဋိသန္ဓေကို ဆိုအံ့။ အဋ္ဌ၊
ရှစ်ပါးကုန်သော။ မဟာဝိပါကာနိ၊ မဟာဝိပါက်စိတ်တို့သည်။ သဗ္ဗတ္ထာပိ၊
အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော။ ကာမသုဂတိယံ ဧဝ၊ ကာမသုဂတိ ခုနစ်ဘုံ၌
သာလျှင်။ ပဋိသန္ဓိ ဘဝင် စုတိ ဝသေန ၊ ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိတို့၏
အစွမ်းဖြင့်။ ပဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၁၉။ ဣမာ နဝ ကာမသုဂတိ ပဋိသန္ဓိယော နာမ။

၁၉။ နဝ၊ ကိုးပါးကုန်သော။ ဣမာ၊ ဤပဋိသန္ဓေတို့သည်။ ကာမ-
သုဂတိ ပဋိသန္ဓိယော နာမ၊ ကာမသုဂတိ ပဋိသန္ဓေတို့ မည်ကုန်၏။

၂၀။ သာ ပနာယံ ဒသဝိဓာပိ ကာမာဝစရ ပဋိသန္ဓိစ္ဆေဝ သခ်ံ ဂစ္ဆတိ။

၂၀။ ပန၊ အစိတ်မှတပါး အပေါင်းကို ဆိုအံ့။ ဒသဝိဓာပိ၊ ဆယ်ပါး အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ သာ အယံ ပဋိသန္ဓိ၊ ထိုပဋိသန္ဓေသည်။ ကာမာဝစရပဋိသန္ဓိစ္ဆေဝ၊ ကာမာဝစရပဋိသန္ဓေဟူ၍သာလျှင်။ သခ်ံ၊ ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဝါ၊ ခေါ်ဝေါ်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။

ကာမပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သက်တမ်း

၂၁။ တေသု စတုန္နံ အပါယာနံ, မနုဿာနံ ဝိနိပါတိကာသုရာနဉ္စ အာယုပ္ပမာဏ ဂဏနာယ နိယမော နတ္ထိ။

အသက်တမ်း အမြဲမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်များ ၂၁။ တေသု=ဒသသု ပဋိ-သန္ဓိယုတ္တပုဂ္ဂလေသု၊ ထိုဆယ်ပါးသော ပဋိသန္ဓေနှင့် ယှဉ်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်။ စတုန္နံ၊ လေးယောက်ကုန်သော။ အပါယာနဉ္စ၊ အပါယ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ရင်း။ ဝါ၊ တို့အားရင်း။ မနုဿာနဉ္စ၊ လူတို့၏ရင်း။ ဝါ၊ တို့အားရင်း။ ဝိနိပါတိကာသုရာနဉ္စ၊ ဝိနိပါတိကအသူရာတို့၏ရင်း။ ဝါ၊ တို့အားရင်း။ အာယုပ္ပမာဏဂဏနာယ၊ အသက်အတိုင်းအရှည်ကို ရေတွက်ခြင်း၌။ နိယမော၊ မြဲခြင်းသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။

နတ်တို့၏သက်တမ်း

၂၂။ စာတုမဟာရာဇိကာနံ ပန ဒေဝါနံ ဒိဗ္ဗာနိ ပဉ္စဝဿသတာနိ အာယုပ္ပမာဏံ၊ မနုဿဂဏနာယ နဝုတိ ဝဿသတ သဟဿပ္ပ-မာဏံ ဟောတိ။

စတုမဟာရာဇ်နတ်သက်ကို လူသက်ဖြင့် ရေတွက်ခြင်း ၂၂။ ပန၊ အနိယမမှ တပါး နိယမကို ဆိုအံ့။ စာတုမဟာရာဇိကာနံ၊ စတု-မဟာရာဇ်ဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေ-ဝါနံ၊ နတ်တို့၏။ အာယုပ္ပမာဏံ၊ အသက်အတိုင်းအရှည်သည်။ ဒိဗ္ဗာနိ၊

နတ်ဌဖြစ်ကုန်သော။ ပဉ္စဝဿသတာနှိ၊ အနှစ်ငါးရာတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

မနုဿဂဏနာယ၊ လူတို့၏ အရေအတွက်အားဖြင့်။ နဝုတိ ဝဿ သတ-သဟဿပေါမာဏံ၊ အနှစ်ကိုးသန်း အတိုင်း အရှည်ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

> တတော စတုဂ္ဂုဏံ တာဝတိံသာနံ, တတော စတုဂ္ဂုဏံ ယာမာနံ, တတော စတုဂ္ဂုဏံ တုသိတာနံ, တတော စတုဂ္ဂုဏံ နိမ္မာနရတီနံ, တတော စတုဂ္ဂုဏံ ပရနိမ္မိတ ဝသဝတ္တီနံ။

တာဝတိံသာနတ်သက်။ ။တတော၊ ထို စတုမဟာရာဇ် နတ်တို့၏ အသက် အတိုင်းအရှည်ထက်။ စတုဂ္ဂုဏံ၊ လေးဆတက်သည်။ တာဝတိံသာနံ၊ တာဝတိံသာဘုံဌဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊ နတ်တို့၏။ အာယုပေါမာဏံ၊ အသက် အတိုင်း အရှည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ယာမာနတ်သက်။ ။တတော၊ ထိုတာဝတိံသာ နတ်တို့၏ အသက် အတိုင်း အရှည်ထက်။ စတုဂ္ဂုဏံ၊ လေးဆတက်သည်။ ယာမာနံ၊ ယာမာဘုံဌဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊ နတ်တို့၏။ အာယုပေါ-မာဏံ၊ အသက်အတိုင်းအရှည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

တုသိတာနတ်သက်။ ။တတော၊ ထိုယာမာနတ်တို့၏ အသက်အတိုင်း အရှည်ထက်။ စတုဂ္ဂုဏံ၊ လေးဆတက်သည်။ တုသိတာနံ၊ တုသိတာဘုံဌဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊ နတ်တို့၏။ အာယုပေါ-မာဏံ၊ အသက် အတိုင်းအရှည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

နိမ္မာနရတီနတ်သက်။ ။တတော၊ ထိုတုသိတာနတ်တို့၏အသက်အတိုင်း အရှည်ထက်။ စတုဂ္ဂုဏံ၊ လေးဆတက်သည်။ နိမ္မာနရတီနံ၊ နိမ္မာနရတီဘုံဌဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊ နတ်တို့၏။ အာယုပေါ-မာဏံ၊အသက်အတိုင်းအရှည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ပရနိမ္မိတ ဝသဝတ္တီနတ်သက်။ ။တတော၊ ထိုနိမ္မာနရတီနတ်တို့၏ အသက် အတိုင်းအရှည်ထက်။ စတုဠ္ဃဏ်၊ လေးဆ တက်သည်။ ပရနိမ္မိတ ဝသဝတ္တီနံ၊ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊ နတ်တို့၏။ အာယုပ္ပမာဏံ၊ အသက် အတိုင်း အရှည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ [illegible]

ဝသဝတ္တီနတ်သက် သင်္ဘာဂါထာ [illegible]

၂၃။ နဝသတဉ္ဉေကဝီသ-ဝဿာနံ ကောဋ္ဌိယော တထာ။
ဝဿ သတ သဟဿာနိ၊ သဋ္ဌိ စ ဝသဝတ္တိသု။

ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီနတ်သက်ကို လူသက်ဖြင့် ရေတွက်ပြပုံ

၂၃။ ဝသဝတ္တိသု=ဝသဝတ္တီနံ၊ ဝသဝတ္တီ ဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊ နတ်တို့၏။ အာယုပ္ပမာဏံ၊ အသက် အတိုင်းအရှည်သည်။ မနုဿဂဏနာယ၊ လူတို့၏အရေအတွက်အားဖြင့်။ ဝဿာနံ၊ နှစ်တို့၏။ နဝသတဉ္ဉ ကောဋ္ဌိယော၊ ကုဋေကိုးရာတို့သည်ရင်း။ ဧကဝီသ ကောဋ္ဌိယော စ၊ နှစ်ဆယ့်တကုဋေတို့ဘည်ရင်း။ တထာ၊ ထိုမြို့။ သဋ္ဌိ စ ဝဿ သတ သဟဿာနိ၊ အနှစ်ခြောက်သန်းတို့သည်ရင်း။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ရူပါဝစရပဋ္ဌိသန္ဓေ ၆-ပါး

ရူပါဝစရ နာမ်ပဋ္ဌိသန္ဓေ ၅-ပါး

၂၄။ ပဌမဗျာနဝိပါကံ ပဌမဗျာနဘူမိယံ ပဋ္ဌိသန္ဓိ ဘဝင် စုတိ-ဝသေန ပဝတ္တတိ။

ပဌမစျာန်ဝိပါက် ပဋ္ဌိသန္ဓေ

၂၄။ ပဌမဗျာနဝိပါကံ၊ ပဌမစျာန်နှင့်ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်သည်။ ပဌမဗျာန-ဘူမိယံ၊ ပဌမစျာန် ဘုံ၌။ ပဋ္ဌိသန္ဓိ ဘဝင် စုတိ ဝသေန၊ ပဋ္ဌိသန္ဓေ,ဘဝင်, စုတိတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။

၂၅။ တထာ ဒုတိယဈာနဝိပါကံ တတိယဈာနဝိပါကဉ္စ ဒုတိယဈာန-ဘူမိယံ။

ဒုတိယစျာန် တတိယစျာန် ဝိပါက်ပဋိသန္ဓေ ၂၅။ တထာ၊ ထို့အတူ။ ဒုတိယဈာနဝိပါ-ကဉ္စ၊ ဒုတိယစျာန်နှင့်ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်သည်ရင်း။ တတိယဈာနဝိပါကဉ္စ၊ တတိယစျာန်နှင့် ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်သည်ရင်း။ ဒုတိယဈာနဘူမိယံ၊ ဒုတိယစျာန်ဘုံ၌။ ပဋိသန္ဓိ ဘဝင် စုတိ ဝသေန၊ ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိ တို့၏အစွမ်းဖြင့်။ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။

၂၆။ စတုတ္ထဈာနဝိပါကံ တတိယဈာနဘူမိယံ။

စတုတ္ထစျာန်ဝိပါက်ပဋိသန္ဓေ ၂၆။ စတုတ္ထဈာနဝိပါကံ၊ စတုတ္ထစျာန်နှင့် ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်သည်။ တတိ-ယဈာနဘူမိယံ၊ တတိယစျာန်ဘုံ၌။ ပဋိသန္ဓိ ဘဝင် စုတိ ဝသေန၊ ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိတို့၏အစွမ်းဖြင့်။ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။

၂၇။ ပဉ္စမဈာနဝိပါကံ စတုတ္ထဈာနဘူမိယံ။

ပဉ္စမစျာန်ဝိပါက်ပဋိသန္ဓေ ၂၇။ ပဉ္စမဈာနဝိပါကံ၊ ပဉ္စမစျာန်နှင့်ယှဉ်သော ဝိပါက်စိတ်သည်။ စတုတ္ထဈာန-ဘူမိယံ၊ စတုတ္ထစျာန်ဘုံ၌။ ပဋိသန္ဓိ ဘဝင် စုတိ ဝသေန၊ ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိတို့၏အစွမ်းဖြင့်။ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။

ရူပါဝစရ ရူပ်ပဋိသန္ဓေ ၁-ပါး

၂၈။ အသညသတ္တာနံ ပန ရူပမေဝ ပဋိသန္ဓိ ဟောတိ၊ တထာ တတော ပရံ ပဝတ္တိယံ စဝနကာလေ စ ရူပမေဝ ပဝတ္တိတ္ဝာ နိရုဇ္ဈတိ။

အသညသတ်ပဋိသန္ဓေ ၂၈။ ပန၊ အထူးကို ဆိုအံ့။ အသညသတ္တာနံ၊ အသညသတ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ ရူပမေဝ၊ ဇီဝိတဆက္က, ဇီဝိတနဝက ကလာပ်ရုပ်သည်သာလျှင်။ ပဋိသန္ဓိ၊ ပဋိသန္ဓေ

သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တထာ၊ ထို့အတူ။ တတော၊ ထိုပဋိသန္ဓေအခါမှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ ပဝတ္တိယဉ္စ၊ ပဝတ္တိအခါ၌ရင်း။ စဝနကာလေ စ၊ စုတိသောအခါ၌ရင်း။ ရူပမေဝ၊ ဇီဝိတဆက္ကံ, ဇီဝိတနဝက ကလာပ်ရုပ်သည်သာလျှင်။ ဘဝင်် စုတိ ဝသေန၊ ဘဝင်, စုတိတို့၏အစွမ်းဖြင့်။ ပဝတ္တိတ္ဝာ၊ ဖြစ်၍။ နိရုဇ္ဈတိ၊ ချုပ်၏။

ဣမာ ဆ ရူပါဝစရ ပဋိသန္ဓိယော နာမ။

ဆ၊ ခြောက်ပါးကုန်သော။ ဣမာ၊ ဤပဋိသန္ဓေတို့သည်။ ရူပါဝစရ-ပဋိသန္ဓိယော နာမ၊ ရူပါဝစရ ပဋိသန္ဓေတို့ မည်ကုန်၏။

ရူပဗြဟ္မာတို့၏ သက်တမ်း

၂၉။ တေသု ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာနံ ဒေဝါနံ ကပ္ပသ တတိယော ဘာဂေါ အာယုပ္ပမာဏံ။

၃၀။ ဗြဟ္မပုရောဟိတာနံ ဥပဒ္ဒုကပ္ပေါ။

၃၁။ မဟာဗြဟ္မာနံ ဧကော ကပ္ပေါ။

ရူပ ပဌမစျာန်ဗြဟ္မာတို့၏ သက်တမ်း ၂၉။ တေသု=ဆသု ပဋိသန္ဓိယုတ္တပုဂ္ဂလေသု၊ ထိုခြောက်ပါးသော ပဋိသန္ဓေနှင့် ယှဉ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်။ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာနံ၊ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊ ဗြဟ္မာတို့၏။ အာယုပ္ပမာဏံ၊ အသက်အတိုင်းရှည်သည်။ ကပ္ပသ၊ အသင်္ခေ်ယျကပ်၏။ တတိယော ဘာဂေါ၊ သုံးဘို့ တဘို့သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၃၀။ ဗြဟ္မပုရောဟိတာနံ၊ ဗြဟ္မပုရောဟိတာဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊ ဗြဟ္မာတို့၏။ အာယုပ္ပမာဏံ၊ အသက် အတိုင်းအရှည်သည်။ ဥပဒ္ဒုကပ္ပေါ၊ အသင်္ခေ်ယျကပ် ထက်ဝက်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၃၁။ မဟာဗြဟ္မာနံ၊ မဟာဗြဟ္မာဘုံ၌ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊ ဗြဟ္မာတို့၏။ အာယုပ္ပမာဏံ၊ အသက်အတိုင်းအရှည်သည်။ ဧကော ကပ္ပေါ၊ အသင်္ခေ်ယျကပ် တကပ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၃၂။ ပရိတ္တာဘာနံ ဒ္ဒေ ကပ္ပါနိ။

၃၃။ အပ္ပမာဏာဘာနံ စတ္တာရိ ကပ္ပါနိ။

၃၄။ အာဘဿရာနံ အဋ္ဌ ကပ္ပါနိ။

ရူပဒုတိယစျာန်ပြဟ္မာတို့၏ ၃၂။ ပရိတ္တာဘာနံ၊ ပရိတ္တာဘာဘုံ၌ဖြစ်ကုန် သက်တမ်း သော။ ဒေဝါနံ၊ ပြဟ္မာတို့၏။ အာ-ယုပ္ပမာဏံ၊ အသက် အတိုင်းအရှည် သည်။ ဒ္ဒေ ကပ္ပါနိ၊ မဟာကပ် နှစ်ကပ်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၃၃။ အပ္ပမာဏာဘာနံ၊ အပ္ပမာဏာဘာဘုံ၌ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊ ပြဟ္မာတို့၏။ အာယုပ္ပမာဏံ၊ အသက်အတိုင်းရှည်သည်။ စတ္တာရိ ကပ္ပါနိ၊ မဟာကပ် လေးကပ်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၃၄။ အာဘဿရာနံ၊ အာဘဿရာဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊ ပြဟ္မာတို့၏။ အာယုပ္ပမာဏံ၊ အသက်အတိုင်းအရှည်သည်။ အဋ္ဌ ကပ္ပါနိ၊ မဟာကပ် ရှစ်ကပ်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၃၅။ ပရိတ္တသုဘာနံ သောဋ္ဌသ ကပ္ပါနိ။

၃၆။ အပ္ပမာဏသုဘာနံ ဒ္ဒတ္တိံသ ကပ္ပါနိ။

၃၇။ သုဘကိဏ္ဏာနံ စတုသट္ဌိကပ္ပါနိ။

ရူပတတိယစျာန်ပြဟ္မာတို့၏ ၃၅။ ပရိတ္တ သုဘာနံ၊ ပရိတ္တ သုဘာဘုံ၌ သက်တမ်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါနံ။ ပြဟ္မာတို့ ၏။ အာယုပ္ပမာဏံ၊ အသက်အတိုင်း အရှည်သည်။ သောဋ္ဌသ ကပ္ပါနိ၊ မဟာကပ် တဆယ့်ခြောက်ကပ်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၃၆။ အပ္ပမာဏ သုဘာနံ၊ အပ္ပမာဏ သုဘာဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊ ပြဟ္မာတို့၏။ အာယုပ္ပမာဏံ၊ အသက် အတိုင်းအရှည်သည်။ ဒ္ဒတ္တိံသ ကပ္ပါနိ၊ မဟာကပ် သုံးဆယ့်နှစ်ကပ်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၃၇။ သုဘကိဏ္ဍာနံ၊ သုဘကိဏ္ဍာဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊ ဗြဟ္မာတို့၏။ အာယုပ္ပမာဏံ၊ အသက်အတိုင်းအရှည်သည်။ စတုသဋ္ဌိ-ကပ္ပါနိ၊ မဟာကပ် ခြောက်ဆယ့်လေးကပ်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၃၈။ ဝေဟပ္ဖလာနံ အသညသတ္တာနဉ္စ ပဉ္စ ကပ္ပသတာနိ။

ရူပစတုတ္ထစျာန်ဗြဟ္မာတို့၏ သက်တမ်း ၃၈။ ဝေဟပ္ဖလာနံ၊ ဝေဟပ္ဖိုလ်ဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါနဉ္စ၊ ဗြဟ္မာတို့၏ ရင်း။ အသညသတ္တာနံ၊ အသညသတ်ဘုံ၌ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါနဉ္စ၊ ဗြဟ္မာတို့၏ရင်း။ အာယုပ္ပမာဏံ၊ အသက် အတိုင်း အရှည်သည်။ ပဉ္စကပ္ပသတာနိ။ မဟာကပ် ငါးရာတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၃၉။ အဝိဟာနံ ကပ္ပ သဟဿာနိ။

၄၀။ အတပ္ပါနံ ဒွေ ကပ္ပသဟဿာနိ။

၄၁။ သုဒဿာနံ စတ္တာရိ ကပ္ပသဟဿာနိ။

၄၂။ သုဒဿီနံ အဋ္ဌ ကပ္ပသဟဿာနိ။

၄၃။ အကနိဋ္ဌာနံ သောဠသ ကပ္ပသဟဿာနိ။

သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မာတို့၏ သက်တမ်း ၃၉။ အဝိဟာနံ၊ အဝိဟာဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊ ဗြဟ္မာတို့၏။ အာယုပ္ပမာဏံ၊ အသက် အတိုင်းအရှည်သည်။ ကပ္ပသဟ-ဿာနိ၊ မဟာကပ် တထောင်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၄၀။ အတပ္ပါနံ၊ အတပ္ပါဘုံ၌ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊ ဗြဟ္မာတို့၏။ အာယုပ္ပမာဏံ၊ အသက်အတိုင်း အရှည်သည်။ ဒွေ ကပ္ပ သဟဿာနိ၊ မဟာကပ် နှစ်ထောင်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၄၁။ သုဒဿာနံ၊ သုဒဿာဘုံ၌ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊ ဗြဟ္မာတို့၏။ အာယုပ္ပမာဏံ၊ အသက်အတိုင်းအရှည်သည်။ စတ္တာရိ ကပ္ပ သဟဿာနိ၊ မဟာကပ် ၎င်းထောင်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၄၂။ သုဒဿီနံ၊ သုဒဿီဘုံ၌ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊ ဗြဟ္မာတို့၏။ အာယုပ္ပမာဏံ၊ အသက် အတိုင်းအရှည်သည်။ အဋ္ဌ ကပ္ပ သဟဿာနိ၊ မဟာကပ် ရှစ်ထောင်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၄၃။ အကနိဋ္ဌာနံ၊ အကနိဋ္ဌာဘုံ၌ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊ ဗြဟ္မာတို့၏။ အာယုပ္ပမာဏံ၊ အသက် အတိုင်းအရှည်သည်။ သောဠသ ကပ္ပ သဟဿာနိ၊ မဟာကပ် တသောင်းခြောက်ထောင်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

အရူပပဋိသန္ဓေ ၄-ပါး

၄၄။ ပဌမာရုပ္ပါဒိဝိပါကာနိ ပဌမာရုပ္ပါဒိဘူမိသု ယထာက္ကမံ ပဋိသန္ဓိ-ဘဝင် စုတိ ဝသေန ပဝတ္တန္တိ။

ဣမာ စတသ္သော အာရုပ္ပပဋိသန္ဓိယော နာမ။

၄၄။ ပဌမာရုပ္ပါဒိဝိပါကာနိ၊ ပဌမ အရူပ (အာကာသာနဉ္စာယတန) အစရှိသော ဝိပါက်စိတ်တို့သည်။ ပဌမာရုပ္ပါဒိ ဘူမိသု၊ ပဌမ အရူပ (အာကာသာနဉ္စာယဘန)အစရှိသော ဘုံတို့၌။ ယထာက္ကမံ၊ အစဉ် အတိုင်း။ ပဋိသန္ဓိ ဘဝင် စုတိ ဝသေန၊ ပဋိသန္ဓေ,ဘဝင်,စုတိတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

စတသ္သော၊ လေးပါးကုန်သော။ ဣမာ၊ ဤပဋိသန္ဓေတို့သည်။ အာရုပ္ပပဋိသန္ဓိယော နာမ၊ အရူပ ပဋိသန္ဓေတို့ မည်ကုန်၏။

အရူပ ဗြဟ္မာတို့၏ သက်တမ်း

၄၅။ တေသု ပန အာကာသာနဉ္စာယတနူပဂါနံ ဒေဝါနံ ဝီသတိ-ကပ္ပ သဟဿာနိ အာယုပ္ပမာဏံ။

၄၅။ ပန၊ အထူးကိုဆိုအံ့။ ဝါ၊ ပဋိသန္ဓေမှတပါး အာယုပ္ပမာဏကို ဆိုအံ့။ တေသု=စတူသု ပဋိသန္ဓိယုတ္တပုဂ္ဂလေသု၊ ထိုလေးပါးသော ပဋိ-သန္ဓေနှင့်ယှဉ်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်။ အာကာသာနဉ္စာယတနူပဂါနံ၊ အာ-ကာသာနဉ္စာယတနဘုံသို့ ကပ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊ ဗြဟ္မာတို့၏။

အာယုပ္ပမာဏံ၊ အသက်အတိုင်းအရှည်သည်။ ဝိသတိ ကပ္ပ သဟဿာနိ၊ မဟာကပ် နှစ်သောင်းတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၄၆။ ဝိညာဏဋ္ဌာယတနူပဂါနံ ဒေဝါနံ စတ္တာဝီသ ကပ္ပ သဟဿာနိ။

၄၆။ ဝိညာဏဋ္ဌာယတနူပဂါနံ၊ ဝိညာဏဋ္ဌာယတနဘုံသို့ ကပ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊ ဗြဟ္မာတို့၏။ အာယုပ္ပမာဏံ၊ အသက်အတိုင်းအရှည်သည်။ စတ္တာဝီသ ကပ္ပ သဟဿာနိ၊ မဟာကပ် လေးသောင်းတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြင်းကုန်၏။

၄၇။ အာကိဉ္စညာယတနူပဂါနံ ဒေဝါနံ သဋ္ဌိ ကပ္ပ သဟဿာနိ။

၄၇။ အာကိဉ္စညာယတနူပဂါနံ၊ အာကိဉ္စညာယတနဘုံသို့ ကပ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊ ဗြဟ္မာတို့၏။ အာယုပ္ပမာဏံ၊ အသက်အတိုင်းအရှည်သည်။ သဋ္ဌိ ကပ္ပ သဟဿာနိ၊ မဟာကပ် ခြောက်သောင်းတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၄၈။ နေဝသညာနာသညာယတနူပဂါနံ ဒေဝါနံ စတုရာသီတိ ကပ္ပ-သဟဿာနိ။

၄၈။ နေဝသညာ နာသညာယတနူပဂါနံ၊ နေဝသညာ နာသညာယတနဘုံသို့ကပ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊ ဗြဟ္မာတို့၏။ အာယုပ္ပမာဏံ၊ အသက်အတိုင်းအရှည်သည်။ စတုရာသီတိ ကပ္ပသဟဿာနိ၊ မဟာကပ် ရှစ်သောင်း လေးထောင်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

တဘဝ၌ တူမြဲတရား ၃-ပါး

၄၉။ ပဋိသန္ဓိ ဘဝင်္ဂ၊ တထာ စဝန မာနသံ။
ကေမေဝ တထေဝေက-ဝိသယဋ္ဌေက ဇာတိယံ။

ဣဒမတ္ထ ပဋိသန္ဓိစတုက္ကံ။

၄၉။ ကေဇာတိယံ၊ တခုသော ဘဝ၌။ ပဋိသန္ဓိ စ၊ ပဋိသန္ဓေစိတ်သည်ရင်း။ ဘဝင်္ဂ၊ ဘဝင်စိတ်သည်ရင်း။ တထာ၊ ထို့အတူ။ စဝနမာနသဉ္စ၊ စုတိစိတ်သည်ရင်း။ ကေမေဝ၊ ဘူမိ, ဇာတိ, သမ္ပယုတ္တဓမ္မ, သခ်ါရ-

အားဖြင့် တူသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တထေဝ၊ ထို့အတူသာ လျှင်။ ဧကဝိသယဠ၊ တူသောအာရုံ ရှိသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဣဒံ၊ ဤ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ကား။ ဇော၊ ဤ ဝီထိမုတ္တ သင်္ဂဟ အရာ ၌။ ပဋိသန္ဓိစတုက္ကံ၊ ပဋိသန္ဓိစတုက္ကတည်း။

ပဋိသန္ဓိစတုက္က ပြီး၏။

၃-ကမ္မ စတုက္က

ကံ ၄-ပါး ၄-လီ

၅၀။ ဇနကံ, ဥပတ္ထမ္ဘကံ, ဥပပီဠကံ, ဥပ ဃာတကဥေ္စတိ ကိစ္စဝသေန။

ကိစ္စအားဖြင့် ကံ ၄-ပါး ၅၀။ ဇနကဥ၊ ပဋိသန္ဓေဝိပါက် ကဋတ္တာရူပ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ကံရင်း။ ဥပတ္ထမ္ဘကဥ၊ ထောက်ပံ့ ခိုင်စေတတ်သော ကံရင်း။ ဥပပီဠကဥ၊ ဂပ်၍ နှိပ်စက်တတ်သောကံရင်း။ ဥပ ဃာတကဥ၊ ကပ်၍ သတ်တတ်သော ကံရင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ကိစ္စဝသေန၊ ကိစ္စ၏အစွမ်းဖြင့်။ စတ္တာရိ၊ လေးပါးကုန်သော။ ကမ္မာနိ နာမ၊ ကံမည်သည်တို့ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ သိအပ်ကုန်၏။

၅၁။ ဂရုကံ, အာသန္နံ, အာစိဏ္ဏံ, ကဋတ္တာကမ္မဥေ္စတိ ပါကဒါန-ပရိယာယေန။

အကျိုးပေး ရှေနောက် အစီအစဉ်ဖြင့် ကံ၄-ပါး

၅၁။ ဂရုကဥ၊ လေးသောကံရင်း။ အာသန္နဥ၊ သေခါနီး ကာလ၌ အောက်မေ့အပ်, ပြုအပ်သော ကံရင်း။ အာစိဏ္ဏဥ၊ မပြတ် လေ့ကျက်အပ်သော ကံရင်း။ ကဋတ္တာကမ္မဥ၊ အကျိုးပေးကာမျှဖြစ်သော ကံရင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပါကဒါနပရိယာယေန၊ အကျိုးပေးသော အစဉ်ဖြင့်။ စတ္တာရိ၊ လေးပါး ကုန်သော။ ကမ္မာနိ နာမ၊ ကံမည်သည်တို့ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ သိအပ်ကုန်၏။

၅၂။ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယံ, ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယံ, အပရာပရိယဝေဒနီယံ, အဟောသိကမ္မဥ္စေတိ ပါကကာလဝသေန စတ္တာရိ ကမ္မာနိ နာမ။

အကျိုးပေးရာ ကာလအားဖြင့် ကံ ၄-ပါး

၅၂။ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယဥ္စ၊ (ယခု ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ) **မျက်မှောက်သော ကိုယ်၏ အဖြစ်၌ ခံစားအပ်သော** အကျိုးရှိသော ကံဝင်း။ ၀၊ (ယခု ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ) **မျက်မှောက်သော ကိုယ်၏အဖြစ်၌ အကျိုးပေးခြင်း** လက္ခဏာရှိသော ကံဝင်း။ ။**ဥပပဇ္ဇ-ဝေဒနီယဥ္စ၊** (ယခုဘဝမှနောက် တဆက်တည်းဖြစ်သော) **အခြားမဲ့သော ကိုယ်၏အဖြစ်၌ဖြစ်၍ ခံစားအပ်သော** အကျိုးရှိသော ကံဝင်း။ ၀၊ နှစ်ခု မြောက်သော ဘဝ၌ **အကျိုးပေးခြင်း** လက္ခဏာရှိသော ကံဝင်း။ ။ **အပရာပရိယဝေဒနီယဥ္စ၊** **မျက်မှောက်သောကိုယ်၏ အဖြစ်မှလည်းတပါး, အခြားမဲ့သော ကိုယ်၏ အဖြစ်မှလည်း** တပါးသော **အမှတ်မရှိသော ကိုယ်၏အဖြစ်၌ ခံစားအပ်သော** အကျိုးရှိသော ကံဝင်း။ ၀၊ သုံးခု မြောက်သော ဘဝမှစ၍ နိဗ္ဗာန်ရသည့် ဘဝတိုင်အောင် **အကျိုးပေးခြင်း** လက္ခဏာရှိသော ကံဝင်း။ ။**အဟောသိကမ္မဥ္စ၊** **အကျိုးပေးပြီးသည်လည်း** မဟုတ်, ပေးလတ္တံ့ သည်လည်းမဟုတ်, ဖြစ်ပြီးသည်သာလျှင် ကံမည်သော (အချည်းနှီးဖြစ်သော) **အဟောသိကံ**ဝင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပါကကာလ-ဝသေန၊ **အကျိုးပေးရာ ကာလ၏ အစွမ်း**ဖြင့်။ **စတ္တာရိ**၊ **လေးပါး**ကုန်သော။ **ကမ္မာနိ** **နာမ**၊ **ကံ**မည်သည်တို့ကို။ **ဝေဒိတဗ္ဗာနိ**၊ **သိအပ်**ကုန်၏။

၅၃။ တထာ အကုသလံ, ကာမာဝစရကုသလံ, ရူပါဝစရကုသလံ အရူပါဝစရကုသလဥ္စေတိ ပါကဌာနဝသေန။

အကျိုးပေးရာ ဌာနအားဖြင့် ကံ ၄-ပါ

၅၃။ တထာ၊ **ထို**အတူ။ **အကုသလဥ္စ**၊ **အကုသိုလ်**ကံဝင်း။ **ကာမာဝစ-ရကုသလဥ္စ**၊ **ကာမာဝစရ ကုသိုလ်**ကံဝင်း။ **ရူပါဝစရကုသလဥ္စ**၊ **ရူပါဝစရကုသိုလ်**ကံဝင်း။ **အရူပါဝစရကုသ-လဥ္စ**၊ **အရူပါဝစရ ကုသိုလ်**ကံဝင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပါကဌာနဝသေန၊ **အကျိုးပေးရာ ဌာန**၏ **အစွမ်း**ဖြင့်။ **စတ္တာရိ**၊ **လေးပါး**ကုန်သော။ **ကမ္မာနိ** **နာမ**၊ **ကံ**မည်သည်တို့ကို။ **ဝေဒိတဗ္ဗာနိ**၊ **သိအပ်**ကုန်၏။

ကာမဘုံ၌ အကျိုးပေးသော ကာမာဝစရကံ-၂၀

အကုသိုလ်ကံ အမျိုးမျိုး

၅၄။ တတ္ထ အကုသလံ ကာယကမ္မံ ဝစီကမ္မံ, မနောကမ္မဥ္စေတိ ကမ္မဒ္ဒါရ ဝသေန တိဝိဓံ ဟောတိ။

ကမ္မဒ္ဒါရအားဖြင့် အကုသိုလ်ကံ ၃-ပါး ၅၄။ တတ္ထ၊ ထိုလေးပါးသော ကံတို့တွင်။ အကုသလံ၊ အကုသိုလ်ကံသည်။ ကာယကမ္မဥ္စ၊ ကာယကံဌင်း။ ဝစီကမ္မဥ္စ၊ ဝစီကံဌင်း။ မနောကမ္မဥ္စ၊ မနောကံဌင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ကမ္မဒ္ဒါရဝသေန၊ ကမ္မဒ္ဒါရ၏ အစွမ်းဖြင့်။ တိဝိဓံ၊ သုံးပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

အကုသလကမ္မပထတရား ၁၀-ပါး

၅၅။ ကထံ—

ပါဏာတိပါတော, အဒိန္နာဒါနံ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရော စေတိ ကာယဝိညတ္တိသင်္ခါတော ကာယဒ္ဒါရေ ဗဟုလ္လဝုတ္တိတော ကာယ-ကမ္မံ နာမ။

ကာယကံ ၃-ပါး ၅၅။ ကထံ ဟောတိ၊ အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း ဟူမူ ကား။ ပါဏာတိပါတော စ၊ သူ၏အသက်ကို လျင်စွာချခြင်းဌင်း။ အဒိန္နာဒါနဥ္စ၊ အရှင်သည် ကိုယ်နှုတ်ဖြင့် မပေးအပ်သော သူတပါးဥစ္စာကို ခိုးယူခြင်းဌင်း။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရော စ၊ သူတော်မဟုတ်, သူယုတ်တို့၏အကျင့်ကို မှီဝဲသောအစွမ်းဖြင့် ကာယဒ္ဒါရ၌ ဖြစ်သော မသွားလာအပ်သော မာတုရက္ခိတ စသော ဌာန၌ လွန်ကြူးခြင်း စေတနာဟု ဆိုအပ်သော ကာမဂုဏ်တို့၌ မှားသောအကျင့်ဌင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ တိဝိဓံ၊ သုံးပါးအပြားရှိသော။ ကမ္မံ၊ ကံသည်။ ကာယ-ဝိညတ္တိသင်္ခါတော၊ ကာယဝိညတ်ဟု ဆိုအပ်သော။ ဝါ၊ ကိုယ်ဖြင့် သိစေတတ်သည်ဟု ဆိုအပ်သော။ ဝါ၊ ကိုယ်ကြောင့် သိအပ်သည်ဟု ဆိုအပ်

သော။ ကာယဒ္ဌိရေ၊ (ကာယကံ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော) ကာယဒ္ဌိရဋ္ဌ။ ဗာဟုလ္လဝုတ္တိတော၊ မျှားစ္ဌာ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ ကာယကမ္မံ နာမ၊ ကာယကံ မည်၏။

၅၆။ မုသာဝါဒေါ, ပိသုဏဝါစာ, ဖရုသဝါစာ, သမ္ဖပ္ပလာပေါ စေတိ ဝစီဝိညတ္တိသင်္ခါတေ ဝစီဒ္ဌိရေ ဗာဟုလ္လဝုတ္တိတော ဝစီကမ္မံ နာမ။

ဝစီကံ ၄-ပါး ၅၆။ မုသာဝါဒေါ စ၊ မဟုတ်သည်ကို ဟုတ်သောအားဖြင့် ဆိုကြောင်းဖြစ်သော စကားရင်း။ ပိသုဏဝါစာ စ၊ သူနှစ်ယောက်တို့၏ အချစ်ကို မှုန်မှုန်ညက်ညက် ဖျက်ဆီးတတ်သော စကားရင်း။ ဖရုသဝါစာ စ၊ လှကဲ့သို့ ကြမ်းတမ်းသော အတ္ထေ ရှိသော စကားရင်း။ သမ္ဖပ္ပလာပေါ စ၊ စီးပွါးချမ်းသာကို ဖျက်ဆီးတတ်သော သီတာမိဖုယားကို ဆောင်ခြင်း အစရှိသော ပြိန်ဖျင်းသောစကားကို ဆိုခြင်းရင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စတုဗိဓံ၊ လေးပါးအပြားရှိသော။ ကမ္မံ၊ ကံသည်။ ဝစီဝိညတ္တိသင်္ခါတေ၊ ဝစီဝိညတ်ဟု ဆိုအပ်သော။ ဝါ၊ စကားဖြင့် သိစေတတ်သည်ဟု ဆိုအပ်သော။ ဝါ၊ စကားကြောင့် သိအပ်သည်ဟု ဆိုအပ်သော။ ဝစီဒ္ဌိရေ၊ (ဝစီကံ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော) ဝစီဒ္ဌိရဋ္ဌ။ ဗာဟုလ္လဝုတ္တိတော၊ မျှားစ္ဌာဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ ဝစီကမ္မံ နာမ၊ ဝစီကံမည်၏။

၅၇။ အဘိဇ္ဈာ, ဗျာပါဒေါ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ စေတိ အညတြာပိ ဝိညတ္တိယာ မနသိ ယေဝ ဗာဟုလ္လဝုတ္တိတော မနောကမ္မံ နာမ။

မနောကံ ၃-ပါး ၅၇။ အဘိဇ္ဈာ စ၊ သူတပါး စည်းစိမ်ချမ်းသာကို ငေ့ရှုတပ်သောအားဖြင့် ကြံခြင်းရင်း။ ဗျာပါဒေါ စ၊ စီးပွါးချမ်းသာကို ဖျက်ဆီးကြောင်း ဖြစ်သော ဒေါသရင်း။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ စ၊ ဖောက်ပြန်သောအားဖြင့် မြင်ခြင်းရင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ တိဝိဓံ၊ သုံးပါးအပြားရှိသော။ ကမ္မံ၊ ကံသည်။ ဝိညတ္တိယာ၊ ကာယဝိညတ်, ဝစီဝိညတ်ကို။ **အ**ညတြာပိ၊ ကြဉ်ရှိလည်း။ မနသိ ယေဝ၊ စိတ်ဌသာလျှင်။ ဗာဟုလ္လဝုတ္တိတော၊ မျှားစ္ဌာဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ **တ**နည်းကား—မနသိ၊ စိတ်ဌ။ ဗာဟုလ္လဝုတ္တိတောယေဝ၊ မျှားစ္ဌာ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် သာလျှင်။ မနောကမ္မံ နာမ' မနောကံမည်၏။

ကံဖြစ်ကြောင်း တရားများ

၅၈။ တေသု ပါဏာတိပါတော, ဖရုသဝါစာ, ဗျာပါဒေါ စ ဒေါသ-
မူလေန ဇာယန္တိ။

ဒေါသမူကြောင့်ဖြစ်သော အကုသိုလ်ကံ ၃-ပါး

၅၈။ တေသု၊ ထိုအကုသလကမ္မပထ ဆယ်ပါးတို့တွင်။ ပါဏာတိပါတော စ၊ ပါဏာတိပါတသည်၎င်း။ ဖရုသဝါစာ စ၊ ဖရုသဝါစာသည်၎င်း။ ဗျာပါဒေါ စ၊ ဗျာပါဒသည်၎င်း။ ဒေါသမူလေန၊ ဒေါသဟု ဆိုအပ်သော မူလကြောင့်။ ဇာယန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၅၉။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရော, အဘိဇ္ဈာ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ စ လောဘမူလေန။

လောဘမူကြောင့်ဖြစ်သော အကုသိုလ်ကံ ၃-ပါး

၅၉။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရော စ၊ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရသည်၎င်း။ အဘိဇ္ဈာ စ၊ အဘိဇ္ဈာသည်၎င်း။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ စ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသည်၎င်း။ လောဘမူလေန၊ လောဘဟု ဆိုအပ်သော မူလကြောင့်။ ဇာယန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၆၀။ သေသာနိ စတ္တာရိပိ ဒ္ဒိဟိ မူလေဟိ သမ္ဘဝန္တိ။

လောဘမူ,ဒေါသမူကြောင့် ဖြစ်သော အကုသိုလ်ကံ ၄-ပါး

၆၀။ သေသာနိ၊ ဆိုအပ်ပြီးသည်မှ ကြွင်းကုန်သော။ စတ္တာရိပိ၊ လေးပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော အဒိန္နာဒါန်, မုသာဝါဒ, ပိသုဏဝါစာ, သမ္ဖပ္ပလာပတို့သည်ကား။ ဒ္ဒိဟိ၊ နှစ်ပါးကုန်သော။ မူလေဟိ၊ လောဘမူ, ဒေါသမူတို့ကြောင့်။ သမ္ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၆၁။ စိတ္တုပ္ပါဒဝသေန ပနေတံ အကုသလံ သဗ္ဗထာပိ ဒ္ဒါဒသဝိဓံ ဟောတိ။

စိတ္တုပ္ပါဒ်အားဖြင့် အကုသိုလ်ကံ ၁၂-ပါး

၆၁။ ပန၊ အထူးကိုဆိုအံ့။ ဝါ၊ အစိတ်မှတပါး အပေါင်းကို ဆိုအံ့။ စိတ္တုပ္ပါဒဝသေန၊ စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ တေံ အကုသလံ၊ ထိုအကုသိုလ်ကံသည်။ သဗ္ဗထာပိ၊ ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာ

အားဖြင့်လည်း။ ဒ္ဒါဒသဝိဓံ၊ တဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ကာမကုသိုလ်ကံ အမျိုးမျိုး

၆၂။ ကာမာဝစရ ကုသလမ္ပိ ကာယဒ္ဒါရေ ပဝတ္တံ ကာယကမ္မံ၊ ဝစီဒ္ဒါရေ ပဝတ္တံ ဝစီကမ္မံ၊ မနောဒ္ဒါရေ ပဝတ္တံ မနောကမ္မဥ္စေတိ ကမ္မဒ္ဒါရဝသေန တိဝိဓံ ဟောတိ။

ကမ္မဒ္ဒါရအားဖြင့် ၃-ပါး ၆၂။ ကာမာဝစရ ကုသလမ္ပိ၊ ကာမာဝစရ ကုသိုလ်ကံသည်လည်း။ ကာယဒ္ဒါရေ၊ ကာယဒ္ဒါရ၌။ ပဝတ္တံ၊ ဖြစ်သော။ ကာယကမ္မဥ္စ၊ ကာယကံ၎င်း။ ဝစီဒ္ဒါရေ၊ ဝစီဒ္ဒါရ၌။ ပဝတ္တံ၊ ဖြစ်သော။ ဝစီကမ္မဥ္စ၊ ဝစီကံ၎င်း။ မနောဒ္ဒါရေ၊ မနောဒ္ဒါရ၌။ ပဝတ္တံ၊ ဖြစ်သော။ မနောကမ္မဥ္စ၊ မနောကံ၎င်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ကမ္မဒ္ဒါရဝသေန၊ ကမ္မဒ္ဒါရ၏ အစွမ်းဖြင့်။ တိဝိဓံ၊ သုံးပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၆၃။ တထာ ဒါန သီလ ဘာဝနာ ဝသေန။

ဒါနစသောအားဖြင့် ကုသိုလ်မှု ၃-ပါး ၆၃။ တထာ၊ ထို့အတူ။ ဒါန သီလ ဘာဝနာ-ဝသေန၊ ဒါန, သီလ, ဘာဝနာတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ တိဝိဓံ၊ သုံးပါး အပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၆၄။ စိတ္တုပ္ပါဒဝသေန ပနေတံ အဋ္ဌဝိဓံ ဟောတိ။

စိတ္တုပ္ပါဒ်အားဖြင့် ၈-ပါး ၆၄။ ပန၊ အထူးကို ဆိုအံ့။ ဝါ၊ အစိတ်မှ တပါး အပေါင်းကို ဆိုအံ့။ စိတ္တုပ္ပါဒ-ဝသေန၊ စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဧတံ ကုသလံ၊ ထိုကာမာဝစရ ကုသိုလ်ကံသည်။ အဋ္ဌဝိဓံ၊ ၈-ပါး အပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ပုညကိရိယဝတ္ထု ၁၀-ပါး

၆၅။ ဒါန, သီလ, ဘာဝနာ, အပစာယန, ဝေယျာဝစ္စ, ပတ္တိဒါန,-
ပတ္တာနုမောဒန, ဓမ္မသဝန, ဓမ္မဒေသနာ, ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မဝသေန
ဒသဝိဓံ ဟောတိ။

၆၅။ ဒါန သီလ ဘာဝနာ အပစာယန ဝေယျာဝစ္စ ပတ္တိဒါန ပတ္တာ-
နုမောဒန ဓမ္မသဝန ဓမ္မဒေသနာ ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မဝသေန၊ အလှူပေးခြင်း, သီလဆောက်တည်ခြင်း, ကမ္မဋ္ဌာန်းဘာဝနာစီးဖြန်းခြင်း, ရတနာသုံးပါး ဆရာမိဘ စသော သူတို့အား အရိုအသေပြုခြင်း, ရတနာသုံးပါး ဆရာ မိဘစသော သူတို့၏ အမှုကြီးငယ်ကို ရွက်ဆောင်ခြင်း, မိမိပြုသော ကုသိုလ်အဘို့ကို သူတပါးအား ပေးဝေခြင်း, သူတပါးပြုသော ကုသိုလ် အဘို့ကို ဝမ်းမြောက်ခြင်း, တရားနာခြင်း, တရားဟောခြင်း, အယူကို ဖြောင့်မတ်စွာ ယူခြင်းတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဒသဝိဓ၊ ဆယ်ပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၆၆။ တံ ပနေတံ ဝိသတိ ဝိဓမ္မိ ကာမာဝစရကမ္မမိစ္ဆေ၀ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ။

၆၆။ ပန၊ အစိတ်မှတပါး အပေါင်းကို ဆိုအံ့။ ဝိသတိဝိဓမ္မိ၊ နှစ်ဆယ်အတိုင်းအရှည် ရှိသည်လည်း ဖြစ်သော။ ဧတံ ကမ္မံ၊ ထိုကုသိုလ်, အကုသိုလ်ကံသည်။ ကာမာဝစရ ကမ္မမိစ္ဆေ၀၊ ကာမာဝစရကံ ဟူ၍သာ လျှင်။ သင်္ခံ၊ ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဝါ၊ ခေါ်ဝေါ်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။

ရူပဗြဟ္မာဘုံသို့ လားစေသော ကံ ၅-ပါး

၆၇။ ရူပါ၀စရကုသလံ ပန မနောကမ္မမေ၀၊ တဉ္စ ဘာ၀နာမယံ
အပ္ပနာ၀ပတ္တံ၊ စျာနင်္ဂဘေဒေန ပဉ္စ၀ိဓံ ဟောတိ။

ရူပကုသိုလ်ကံ ၅-ပါး ၆၇။ ပန၊ ကာမာ၀စရကံမှတပါး ရူပါ၀စရကံကို ဆိုအံ့။ ရူပါ၀စရကုသလံ၊ ရူပါ၀စရကုသိုလ် ကံသည်။ မနောကမ္မမေ၀၊ မနောကံသာတည်း။ တဉ္စ၊ ထိုရူပါ၀စရကံဟု

ဆိုအပ်သော မနောကံသည်လည်း။ ဘာဝနာမယံ၊ ဘာဝနာဖြင့် ပြီး၏။ အပ္ပနာပတ္တံ၊ အပ္ပနာသို့ ရောက်၏။ စျာနဂ်ဘေဒေန၊ စျာန်အင်္ဂါတို့နှင့် ယှဉ်သော အပြားဖြင့်။ ပဌဝိဓံ၊ ငါးပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

အရူပဗြဟ္မာဘုံသို့ လားစေသော ကံ ၄-ပါး

၆၈။ တထာ အရူပါဝစရကုသလဉ္စ မနောကမ္မံ၊ တမ္မိ ဘာဝနာမယံ အပ္ပနာပတ္တံ၊ အာရမ္မဏဘေဒေန စတုဗ္ဗိဓံ ဟောတိ။

အရူပကုသိုလ်ကံ ၄-ပါး ၆၈။ တထာ၊ ထိုအတူ။ အရူပါဝစရ ကုသ-
လဉ္စ၊ အရူပါဝစရ ကုသိုလ်ကံသည်
လည်း။ မနောကမ္မံ၊ မနောကံသာတည်း။ တမ္မိ၊ ထိုအရူပါဝစရကုသိုလ်
ဟု ဆိုအပ်သော မနောကံသည်လည်း။ ဘာဝနာမယံ၊ ဘာဝနာဖြင့် ပြီး၏။
အပ္ပနာပတ္တံ၊ အပ္ပနာသို့ ရောက်၏။ အာရမ္မဏဘေဒေန၊ ကောင်းကင်
အာရုံ အစရှိသော လေးပါးသော အာရုံတို့၏ အပြားဖြင့်။ စတုဗ္ဗိဓံ၊
လေးပါး အပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ကာမာဝစရကံ၏ အကျိုးပေးရာဘုံ

၆၉။ တ္ထောကုသလ ကမ္မ မုဒ္ဓစ္စရဟိဟံ အပါယဘူမိယံ ပဋိသန္ဓိံ ဇနေတိ၊ ပဝတ္တိယံ ပန သဗ္ဗမ္ပိ ဒ္ဒါဒသဝိဓံ သတ္တာကုသလ-ပါကာနိ သဗ္ဗတ္ထာပိ ကာမလောကေ ရူပလောကေ စ ယထာရဟံ ဝိပစ္စတိ။

အကုသိုလ်ကံ၏ ပဋိသန္ဓေ ၆၉။ တ္ထော၊ ဤလေးပါးသော ကံတို့တွင်။
အကျိုးပေးရာဘုံ ဥဒ္ဓစ္စရဟိတံ၊ ဥဒ္ဓစ္စ စေတနာသည် ကြဉ်
အပ်သော။ အကုသလကမ္မံ၊ အကုသိုလ်
ကံ တဆယ့်တခုသည်။ အပါယဘူမိယံ၊ အပါယ်ဘုံ၌။ ပဋိသန္ဓိံ၊ ပဋိသန္ဓေ
ကို။ ဇနေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။

အကုသိုလ်ကံ၏ပဝတ္တိ အကျိုးပေးရာဘုံ ပဝတ္တိယံ ပန၊ ပဝတ္တိအခါ၌ကား။ ဒ္ဝါဒသဝိဓံ၊ တဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိသော။ သဗ္ဗမ္ပိ၊ အလုံးစုံသော အကုသိုလ်ကံသည်လည်း။ သတ္တ၊ ခုနစ်ပါးကုန်သော။ အကုသလပါကာနိ၊ အကုသလဝိပါက်စိတ်တို့ကို။ သဗ္ဗတ္ထာ-ပိ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်သော။ ကာမလောကေ စ၊ ကာမဘုံ၌ရင်း။ ရူပ-လောကေ စ၊ ရူပဘုံ၌ရင်း။ ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ ဝိပစ္စတိ၊ အကျိုးကို ဖြစ်စေ၏။

၇၀။ ကာမာဝစရ ကုသလမ္ပိ ကာမသုဂတိယမေव ပဋိသန္ဓိं ဇနေတိ၊ တထာ ပဝတ္တိယဉ္စ မဟာဝိပါကာနိ၊ အဟေတုကဝိပါကာနိ ပန အဌပိ သဗ္ဗတ္ထာပိ ကာမလောကေ ရူပလောကေ စ ယထာရဟံ ဝိပစ္စတိ။

ကာမကုသိုလ်ကံ၏ ပဋိသန္ဓေ အကျိုးပေးရာဘုံ ၇၀။ ကာမာဝစရ ကုသလမ္ပိ၊ ကာမာ-ဝစရ ကုသိုလ်ကံသည်လည်း။ ကာမသုဂတိယမေव၊ ကာမသုဂတိ ခုနစ်ဘုံ၌သာလျှင်။ ပဋိသန္ဓိं၊ ပဋိသန္ဓေကို။ ဇနေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။

ကာမကုသိုလ်ကံ၏ပဝတ္တိ အကျိုးပေးရာဘုံ တထာ၊ ထို့အတူ။ ပဝတ္တိယဉ္စ၊ ပဝတ္တိအခါ၌လည်း။ မဟာဝိပါကာနိ၊ မဟာဝိပါက်စိတ်ရှစ်ခုတို့ကို။ ဇနေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။ အဌပိ၊ ရှစ်ပါး အပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ အဟေတုကဝိပါကာနိ ပန၊ အဟိတ်ကုသလဝိပါက်စိတ်တို့ကိုမူကား။ သဗ္ဗတ္ထာပိ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်သော။ ကာမလောကေ စ၊ ကာမဘုံ၌ရင်း။ ရူပလောကေ စ၊ ရူပဘုံ၌ရင်း။ ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ ဝိပစ္စတိ၊ (အကျိုး၏အဖြစ်ဖြင့်) ဖြစ်စေ၏။

တိဟိတ် ဥက္ကဋ္ဌကံ စသည် ကွဲပြားခြင်း

၇၁။ တတ္ထာပိ တိဟေတုက မုက္ကဋ္ဌံ ကုသလံ တိဟေတုကံ ပဋိသန္ဓိံ ဒတ္ဌာ ပဝတ္တေ သောဌသ ဝိပါကာနိ ဝိပစ္စတိ။

တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌကံ အကျိုးပေးပုံ ၇၁။ တတ္ထာပိ၊ ထိုကာမာဝစရ ကုသိုလ်ကံတို့တွင် လည်း။ တိဟေတုက-မုက္ကဋ်၊ တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သော။ စတုဗိုဓံ၊ လေးပါးအပြား ရှိသော။ ကုသလံ၊ ကုသိုလ်ကံသည်။ တိဟေတုကံ၊ တိဟိတ်ဖြစ်သော။ စတုဗိုဓံ၊ လေးပါးအပြားရှိသော။ ပဋိသန္ဓိ၊ ပဋိသန္ဓေကို။ ဒတ္တာ၊ ပေး၍။ ပဝတ္တေ၊ ပဝတ္တိ အခါ၌။ သောဌသ ဝိပါကာနိ၊ တဆယ့်ခြောက်ပါးသော ဝိပါက်စိတ်တို့ကို။ ဝိပစ္စတိ၊ (အကျိုး၏အဖြစ်ဖြင့်) ဖြစ်စေ၏။

၇၂။ တိဟေတုက မောမကံ ဒ္ဋိဟေတုက မုက္ကဋ္ဌဉ္စ ကုသလံ ဒ္ဋိဟေ-တုကံ ပဋိသန္ဓိံ ဒတ္တာ ပဝတ္တေ တိဟေတုက ရဟိတာနိ ဒ္ဝါဒသ ဝိပါကာနိ ဝိပစ္စတိ။

ဒ္ဋိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌကံ အကျိုးပေးပုံ ၇၂။ တိဟေတုက မောမကံ၊ တိဟိတ်သြမကဖြစ်သော။ စတုဗိုဓံ၊ လေးပါး အပြားရှိသော။ ကုသလဉ္စ၊ ကုသိုလ်ကံသည်ရင်း။ ဒ္ဋိဟေတုက မုက္ကဋ်၊ ဒ္ဋိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သော။ စတုဗိုဓံ၊ လေးပါးအပြားရှိသော။ ကုသလဉ္စ၊ ကုသိုလ်ကံသည်ရင်း။ ဒ္ဋိဟေတုကံ၊ ဒ္ဋိဟိတ်ဖြစ်သော။ စတုဗိုဓံ၊ လေးပါး အပြားရှိသော။ ပဋိသန္ဓိံ၊ ပဋိသန္ဓေကို။ ဒတ္တာ၊ ပေး၍။ ပဝတ္တေ၊ ပဝတ္တိအခါ၌။ တိဟေတုက ရဟိတာနိ၊ တိဟိတ် ဝိပါက်စိတ် လေးခုသည် ကြဉ်အပ်ကုန်သော။ ဒ္ဝါဒသ ဝိပါကာနိ၊ တဆယ့်နှစ်ပါးသော ဝိပါက်စိတ်တို့ကို။ ဝိပစ္စတိ၊ (အကျိုး၏အဖြစ်ဖြင့်) ဖြစ်စေ၏။

၇၃။ ဒ္ဋိဟေတုက မောမကံ ပန ကုသလံ အဟေတုကမေဝ ပဋိသန္ဓိံ ဒေတိ၊ ပဝတ္တေ စ အဟေတုက ဝိပါကာနေဝ ဝိပစ္စတိ။

ဒ္ဋိဟိတ်သြမကကံ အကျိုးပေးပုံ ၇၃။ ဒ္ဋိဟေတုက မောမကံ၊ ဒ္ဋိဟိတ်သြမကဖြစ်သော။ စတုဗိုဓံ၊ လေးပါး အပြားရှိသော။ ကုသလံ ပန၊ ကုသိုလ်ကံသည်ကား။ အဟေတုက-မေဝ၊ အဟိတ်သာလျှင် ဖြစ်သော။ ပဋိသန္ဓိံ၊ ပဋိသန္ဓေကို။ ဒေတိ၊ ပေး၏။ ပဝတ္တေ စ၊ ပဝတ္တိအခါ၌လည်း။ အဟေတုကဝိပါကာနေဝ၊

အဟိတ်ကုသလဝိပါက်စိတ် ရှစ်ခုတို့ကိုသာလျှင်။ ဝိပစ္စတိ၊ (အကျိုး၏ အဖြစ်ဖြင့်) ဖြစ်စေ၏။

ကေစိဝါဒ သင်္ဂဟ ဂါထာများ

၇၄။ အသခ်ါရံ သသခ်ါရ- ဝိပါကာနိ နေ ပစ္စတိ။
သသခ်ါရ မသခ်ါရ- ဝိပါကာနိတိ ကေစနေ။
တေသံ ဒ္ဝါဒသ ပါကာနိ၊ ဒသ'ဒ္ဓ စ ယထာက္ကမံ။
ယထာဝုတ္တာ နုသာရေန၊ ယထာသမ္ဘဝ မုဒ္ဒိသေ။

၇၄။ အသခ်ါရံ၊ အသခ်ါရိက ကုသိုလ်ကံသည်။ သသခ်ါရ ဝိပါကာနိ၊ သသခ်ါရိက ဝိပါက်စိတ်တို့ကို။ နေ ပစ္စတိ၊ မဖြစ်စေ။ သသခ်ါရံ၊ သသခ်ါ-ရိက ကုသိုလ်ကံသည်။ အသခ်ါရ ဝိပါကာနိ၊ အသခ်ါရိက ဝိပါက်စိတ်တို့ကို။ နေ ပစ္စတိ၊ မဖြစ်စေ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ကေစန၊ အချို့သော ဆရာတို့သည်။ ဝါ၊ မောရဝါပီ အရပ်၌ သီတင်းသုံးသော **အရှင်မဟာဓမ္မရက္ခိတ မထေရ်** တည်းဟူသော ကေစိဆရာတို့သည်။ ဝဒန္တိ၊ ဆိုကုန်၏။

တေသံ၊ ထိုကေစိဆရာတို့၏။ ဝါဒေ၊ အယူ၌။ ယထာဝုတ္တာနုသာရေန၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းကို အစဉ်မှီးသဖြင့်။ ယထာက္ကမံ၊ အစဉ်အတိုင်း။ ဒ္ဝါဒသ၊ တဆယ်နှစ်ပါးကုန်သော။ ပါကာနိ စ၊ ဝိပါက်စိတ်တို့ကိုရင်း။ ဒသ၊ ဆယ်ပါးကုန်သော။ ပါကာနိ စ၊ ဝိပါက်စိတ်တို့ကိုရင်း။ အဒ္ဓ၊ ရှစ်ပါးကုန်သော။ ပါကာနိ စ၊ ဝိပါက်စိတ်တို့ကိုရင်း။ ယထာ-သမ္ဘဝံ၊ ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ ဥဒ္ဒိသေ၊ ပြရာ၏။

ရူပကံ၏ အကျိုးပေးရာဘုံ

၇၅။ ရူပါဝစရ ကုသလံ ပန ပဌမဇ္ဈာနံ ပရိတ္တံ ဘာဝေတ္ဝာ ဗြဟ္မ-ပါရိသဇ္ဇေသု ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

ပဌမစျာန်ရ ပုဂ္ဂိုလ်လားရာ ၇၅။ ပန၊ ကာမာဝစရ ကုသိုလ်ကံမှ ပဌမစျာန်ဘုံ တပါး ရူပါဝစရ ကုသိုလ်ကံကို ဆိုအံ့။ ဝါ၊ ဓမ္မာဓိဋ္ဌာန်မှတပါး ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန်ကို ဆိုအံ့။ ယောဂါ-ဝစရော၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ရူပါဝစရကုသလံ၊ ရူပါ-

ဝစရကုသိုလ်ကံကို။ ပရိတ္တံ၊ နည်းသော အာနုဘော်ရှိသော။ ပဌမဈာနံ၊ ပဌမစျာန်ကို။ ဘာဝေတ္တာ၊ ပွါးစေ၍။ ဝါ၊ စီးဖြန်း၍။ **တနည်းကား—** ပဌမဈာနံ၊ ပဌမစျာန်ကို။ ပရိတ္တံ၊ နည်းသော အာနုဘော်ရှိအောင်။ ဘာဝေတ္တာ၊ ပွါးစေ၍။ ဝါ၊ စီးဖြန်း၍။ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇေသု၊ ဗြဟ္မပါရိ-သဇ္ဇာဘုံတို့၌။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။

၇၆။ တဒေဝ မဇ္ဈိမံ ဘာဝေတ္တာ ဗြဟ္မပုရောဟိတေသု။

၇၆။ မဇ္ဈိမံ၊ အလတ်ဖြစ်သော အာနုဘော်ရှိသော။ တဒေဝ၊ ထို ပဌမစျာန်ကို ပင်လျှင်။ ဘာဝေတ္တာ၊ ပွါးစေ၍။ ဝါ၊ စီးဖြန်း၍။ **တနည်းကား—**တဒေဝ၊ ထိုပဌမစျာန်ကိုပင်လျှင်။ မဇ္ဈိမံ၊ အလတ်ဖြစ်သော အာနုဘော်ရှိအောင်။ ဘာဝေတ္တာ၊ ပွါးစေ၍။ ဝါ၊ စီးဖြန်း၍။ ဗြဟ္မ-ပုရောဟိတေသု၊ ဗြဟ္မပုရောဟိတာဘုံတို့၌။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။

၇၇။ ပဏီတံ ဘာဝေတ္တာ မဟာဗြဟ္မေသု။

၇၇။ ပဏီတံ၊ မြတ်သော အာနုဘော်ရှိသော။ တဒေဝ၊ ထိုပဌမစျာန်ကိုပင်လျှင်။ ဘာဝေတ္တာ၊ ပွါးစေ၍။ ဝါ၊ စီးဖြန်း၍။ **တနည်းကား—** တဒေဝ၊ ထိုပဌမစျာန်ကိုပင်လျှင်။ ပဏီတံ၊ မြတ်သော အာနုဘော်ရှိ-အောင်။ ဘာဝေတ္တာ၊ ပွါးစေ၍။ ဝါ ၊စီးဖြန်း၍။ မဟာဗြဟ္မေသု၊ မဟာ-ဗြဟ္မာဘုံတို့၌။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။

၇၈။ တထာ ဒုတိယဈာနံ တတိယဈာနဉ္စ ပရိတ္တံ ဘာဝေတ္တာ ပရိတ္တာဘေသု။

ဒုတိယစျာန်, တတိယစျာန်ရ ပုဂ္ဂိုလ်လားရာ ဒုတိယစျာန်ဘုံ

၇၈။ တထာ၊ ထို့အတူ။ ပရိတ္တံ၊ နည်း-သောအာနုဘော်ရှိသော။ ဒုတ်-ယဈာနဉ္စ၊ ဒုတိယစျာနကိုရင်း။ တတိယဈာနဉ္စ၊ တတိယစျာန်ကိုရင်း။ ဘာဝေတ္တာ၊ ပွါးစေ၍။ ဝါ၊ စီးဖြန်း-၍။ **တနည်းကား—**ဒုတိယဈာနဉ္စ၊ ဒုတိယစျာန်ကိုရင်း။ တတိယဈာနဉ္စ၊ တတိယစျာန်ကိုရင်း။ ပရိတ္တံ၊ နည်းသော အာနုဘော်ရှိအောင်။ ဘာဝေ-တ္တာ၊ ပွါးစေ၍။ ဝါ၊ စီးဖြန်း၍။ ပရိတ္တာဘေသု၊ ပရိတ္တာဘာဘုံတို့၌။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။

၇၉။ မဇ္ဈိမံ ဘာဝေတ္ဝာ အပ္ပမာဏာဘေသု။

၇၉။ မဇ္ဈိမံ၊ အလတ်ဖြစ်သော အာနုဘော်ရှိသော။ ဒုတိယဈာန၊ ဒုတိယစျာန်ကိုဋ္ဌင်း။ တတိယဈာန၊ တတိယစျာန်ကိုဋ္ဌင်း။ ဘာဝေတ္ဝာ၊ ပွါးစေ၍။ ဝါ၊ စီးဖြန်း၍။ **တနည်းကား**—ဒုတိယဈာန၊ ဒုတိယစျာန်ကိုဋ္ဌင်း။ တတိယဈာန၊ တတိယစျာန်ကိုဋ္ဌင်း။ မဇ္ဈိမံ၊ အလတ်ဖြစ်သော အာနုဘော်ရှိအောင်။ ဘာဝေတ္ဝာ၊ ပွါးစေ၍။ ဝါ၊ စီးဖြန်း၍။ အပ္ပမာဏာဘေသု၊ **အပ္ပမာဏာဘာဝတိုဋ္ဌိ**။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။

၈၀။ ပဏီတံ ဘာဝေတ္ဝာ အာဘာသရေသု။

၈၀။ ပဏီတံ၊ မြတ်သော အာနုဘော်ရှိသော။ ဒုတိယဈာန၊ ဒုတိယစျာန်ကိုဋ္ဌင်း။ တတိယဈာန၊ တတိယစျာန်ကိုဋ္ဌင်း။ ဘာဝေတ္ဝာ၊ ပွါးစေ၍။ ဝါ၊ စီးဖြန်း၍။ **တနည်းကား**—ဒုတိယဈာန၊ ဒုတိယစျာန်ကိုဋ္ဌင်း။ တတိယဈာန၊ တတိယစျာန်ကိုဋ္ဌင်း။ ပဏီတံ၊ မြတ်သော အာနုဘော်ရှိအောင်။ ဘာဝေတ္ဝာ၊ ပွါးစေ၍။ ဝါ၊ စီးဖြန်း၍။ **အာဘာသရေသု**၊ **အာဘာသရာဘာဝတိုဋ္ဌိ**။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။

၈၁။ စတုတ္ထဈာနံ ပရိတ္တံ ဘာဝေတ္ဝာ ပရိတ္တသုဘေသု။

စတုတ္ထစျာန်ရ ပုဂ္ဂိုလ်လားရာ တတိယစျာန်ဘုံ

၈၁။ ပရိတ္တံ၊ နည်းသော **အာနုဘော်ရှိ**သော။**စတုတ္ထဈာနံ**၊ **စတုတ္ထစျာန်**ကို။ ဘာဝေတ္ဝာ၊ ပွါးစေ၍။ ဝါ၊ စီးဖြန်း၍။ **တနည်းကား**—**စတုတ္ထဈာနံ**၊**စတုတ္ထစျာန်**ကို။ ပရိတ္တံ၊**နည်း**သော **အာနုဘော်ရှိ**အောင်။ ဘာဝေတ္ဝာ၊ ပွါးစေ၍။ ဝါ၊ စီးဖြန်း၍။ ပရိတ္တသုဘေသု၊ **ပရိတ္တသုဘာဝတိုဋ္ဌိ**။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။

၈၂။ မဇ္ဈိမံ ဘာဝေတ္ဝာ အပ္ပမာဏသုဘေသု။

၈၂။ မဇ္ဈိမံ၊ အလတ်ဖြစ်သော အာနုဘော်ရှိသော။ **စတုတ္ထဈာနံ**၊ **စတုတ္ထစျာန်**ကို။ ဘာဝေတ္ဝာ၊ ပွါးစေ၍။ ဝါ၊ စီးဖြန်း၍။ **တနည်းကား**—**စတုတ္ထဈာနံ**၊ **စတုတ္ထစျာန်**ကို။ **မဇ္ဈိမံ**၊ **အလတ်ဖြစ်**သော **အာနုဘော်**

ရှိအောင်။ ဘာဝေတ္ဌာ၊ ပ္ပါးစေ၍။ ဝါ၊ စီးဖြန်း၍။ အပ္ပမာဏသုဘေသု၊ အပ္ပမာဏသုဘာဘုံတို့၌။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဖြစ်၏။

၈၃။ ပဏီတံ ဘာဝေတ္ဌာ သုဘကိဏ္ဏေသု။

၈၃။ ပဏီတံ၊ မြတ်သော အာနုဘော်ရှိသော။ စတုတ္ထဈာနံ၊ စတုတ္ထစျာန်ကို။ ဘာဝေတ္ဌာ၊ ပ္ပါးစေ၍။ ဝါ၊ စီးဖြန်း၍။ **တနည်းကား—** စတုတ္ထဈာနံ၊ စတုတ္ထစျာန်ကို။ ပဏီတံ၊ မြတ်သော အာနုဘော်ရှိအောင်။ ဘာဝေတ္ဌာ၊ ပ္ပါးစေ၍။ ဝါ၊ စီးဖြန်း၍။ သုဘကိဏ္ဏေသု၊ သုဘကိဏ္ဏဘုံတို့၌။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။

ပဠုမစျာန်ရ ပုဂ္ဂိုလ်လားရာ ရူပစတုတ္ထစျာန်ဘုံများ

၈၄။ ပဠုမဈာနံ ဘာဝေတ္ဌာ ဝေဟပ္ဖလေသု။

၈၄။ ပဠုမဈာနံ၊ ပဠုမစျာန်ကို။ ဘာဝေတ္ဌာ၊ ပ္ပါးစေ၍။ ဝါ၊ စီးဖြန်း၍။ ဝေဟပ္ဖလေသု၊ ဝေဟပ္ဖိုလ်ဘုံတို့၌။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။

၈၅။ တဒေဝ သညာဝိရာဂံ ဘာဝေတ္ဌာ အသညသတ္တေသု။

၈၅။ သညာဝိရာဂံ၊ ကင်းသောသညာရှိသော။ တဒေဝ၊ ထိုပဠုမစျာန်ကိုပင်လျှင်။ ဘာဝေတ္ဌာ၊ ပ္ပါးစေ၍။ ဝါ၊ စီးဖြန်း၍။ **တနည်းကား—** တဒေဝ၊ ထိုပဠုမစျာန်ကိုပင်လျှင်။ သညာဝိရာဂံ၊ ကင်းသော သညာရှိအောင်။ ဘာဝေတ္ဌာ၊ ပ္ပါးစေ၍။ ဝါ၊ စီးဖြန်း၍။ အသညသတ္တေသု၊ အသညသတ်ဘုံတို့၌။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။

၈၆။ အနာဂါမိနော ပန သုဒ္ဓါဝါသေသု ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

၈၆။ အနာဂါမိနော ပန=အနာဂါမိနော ၎ဝ၊ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်သာလျှင်။ သုဒ္ဓါဝါသေသု၊ သုဒ္ဓါဝါသဘုံတို့၌။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

အရူပကံ၏ အကျိုးပေးရာဘုံ

၈၇။ အရူပါဝစရ ကုသလဌ ယထာက္ကမံ ဘာဝေတ္ဌာ အရူပေသု ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

၇၇။ အရူပါဝစရ ကုသလဉ္စ၊ အရူပါဝစရ ကုသိုလ်ကံကိုလည်း။ ယထာဂ္ဂမံ၊ အစဉ်အတိုင်း။ ဘာဝေတ္ဝာ၊ ပွါးစေ၍။ ဝါ၊ စီးပြန်း၍။ **အရူပေသု**၊ **အရူပဘုံတို့၌**။ ဥပဇ္ဇန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

နိဂုံး ဂါထာ

၇၈။ ဣတ္ထံ မဟဂ္ဂတံ ပုညံ၊ ယထာဘူမိ ဝဝတ္ထိတံ။
ဇနေတိ သဒိသံ ပါကံ၊ ပဋိသန္ဓိ ပဝတ္တိယံ။

ဣဒမေတ္ထ ကမ္မစတုက္ကံ။

ထပ်တူအကျိုးကို ဖြစ်စေသည့် မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ကံ ၇၈။ ဣတ္ထံ = ယထာဝုတ္တဘေဒေန၊ **အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီး သော** အပြားအားဖြင့်။ **မဟဂ္ဂ**-တံ၊ **မဟဂ္ဂုတ်ဖြစ်သော**။ ပုညံ၊ **ကုသိုလ်ကံသည်**။ **ပဋိသန္ဓိ ပဝတ္တိယံ**၊ **ပဋိ**-**သန္ဓေအခါ, ပဝတ္တိအခါ၌**။ **ယထာဘူမိ ဝဝတ္ထိတံ**၊ **ဘုံကို မှတ်သည်အား**လျော်စွာ။ **သဒိသံ**၊ **မိမိနှင့်တူသော**။ **ပါကံ**၊ **ဝိပါက်စိတ်ကို**။ **ဇနေတိ**၊ **ဖြစ်စေ၏**။

ဣဒံ၊ **ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ကား**။ **ဧတ္ထ**၊ **ဝိထိမုတ္တသင်္ဂဟအရာ၌**။ **ကမ္ম**-**စတုက္ကံ**၊ **ကမ္မစတုက္ကတည်း**။

ကမ္မစတုက္က ပြီး၏။

၄-မရဏုပ္ပတ္တိစတုက္က
စုတိ ပဋိသန္ဓိက္ကမ

၇၉။ **အာယုက္ခယေန, ကမ္မက္ခယေန ဥဘယက္ခယေန, ဥပစ္ဆေဒက ကမ္မုနာ စေတ စုတိ၏ မရဏုပ္ပတ္တ နာမ**။

သခြင်း ၄-ပါး ၇၉။ **အာယုက္ခယေန** စ၊ **အသက်၏ ကုန်ခြင်းကြောင့်** ၎င်း။ **ကမ္မက္ခယေန** စ၊ **ကံ၏ ကုန်ခြင်းကြောင့်** ၎င်း။ **ဥဘယက္ခယေန** စ၊ **အသက်, ကံ နှစ်ပါး၏ ကုန်ခြင်းကြောင့်**၎င်း။ **ဥပစ္ဆေဒက ကမ္မုနာ** စ၊ **ကပ်၍ဖြတ်တတ်သော ကံကြောင့်**၎င်း။ **သတ္တာနံ**၊

သတ္တဝါတို့၏။ ဝါ၊ သတ္တဝါတို့အား။ မရဏံ၊ သေခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စတုဓာ၊ လေးပါးအပြားရှိသော။ မရဏုပ္ပတ္တိ နာမ၊ မရဏုပ္ပတ္တိမည်သည်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သိအပ်၏။

စုတေခါနိုးကာလ နိမိတ်ထင်ပုံ

၉၀။ တထာ စ မရန္တာနံ ပန မရဏကာလေ ယထာရဟံ အဘိမုခီ-ဘူတံ ဘဝန္တရေ ပဋိသန္ဓိဇနကံ ကမ္မံ ဝါ,

တံ ကမ္မကရဏကာလေ ရူပါဒိက မုပလဒ္ဓ ပုဗ္ဗ မုပကရဏဘူတဉ္စ ကမ္မနိမိတ္တံ ဝါ,

အနန္တရ မုပ္ပဇ္ဇမာန ဘဝေ ဥပလဘိတဗ္ဗ မုပဘောဂဘူတဉ္စ ဂတိ-နိမိတ္တံ ဝါ ကမ္မဗလေန ဆန္နံ ဒ္ဝါရာနံ အညတရသ္မိं ပစ္စုပဋ္ဌာတိ။

ကံအာဂရုံထင်ပုံ ၉၀။ ပန၊ အထူးကို ဆိုအံ့။ ဝါ၊ သေခြင်းမှတပါး သေခါနိုးကာလ၌ ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ် ထင်သည်ကို ဆိုအံ့။ တထာ စ = တတော ဧဝ၊ ထိုလေးပါးသော အကြောင်းကြောင့်သာလျှင်။ မရန္တာနံ၊ သေကုန်သော။ သတ္တာနံ၊ သတ္တဝါတို့အား။ မရဏကာလေ၊ သေခါနီးကာလ၌။ ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ အဘိမုခီဘူတံ၊ ရှေ့ရှုသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ဘဝန္တ-ရေ၊ ဘဝတပါး၌။ ပဋိသန္ဓိဇနကံ၊ ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေတတ်သော။ ကမ္မံ ဝါ၊ ကုသိုလ်, အကုသိုလ်ကံသည်ရင်း။

ကမ္မနိမိတ်ထင်ပုံ။ ။တံ ကမ္မကရဏကာလေ၊ ထိုကုသိုလ်, အကုသိုလ်ကံကို ပြုရာပြုကြောင်းဖြစ်သောကာလ၌။ ဥပလဒ္ဓ-ပုဗ္ဗဉ္စ၊ ရှေးဦးရအပ်သည်လည်း ဖြစ်ထသော။ ဥပကရဏဘူတဉ္စ၊ အဆောက်အဦ ဖြစ်၍လည်း ဖြစ်ထသော။ ရူပါဒိကံ၊ ရူပါရုံအစရှိသော။ ဝါ၊ ရူပါရုံ, သဒ္ဒါရုံ, ဂန္ဓာရုံ, ရသာရုံ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ, ဓမ္မာရုံဟု ဆိုအပ်သော။ ကမ္ম-နိမိတ္တံ ဝါ၊ တုတ်, လုံကန်, ဓား, လုံ, လေး, မြား, ကျောင်း, ဘုရား, စေတီ, ဆွမ်း, သင်္ကန်း, ထီး, တမ်းခွန်, ပန်းမာလ် အစရှိသော ကမ္ম-နိမိတ်သည်ရင်း။

ဂတိနိမိတ်ထင်ပုံ။ ။အနုန္တရ မုပ္ပဇ္ဇမာန ဘဝေ၊ အခြားမဲ့ဖြစ်လတ္တံ့ သော ဘဝ၌။ ဥပလဘိတဗ္ဗ၊ ရအပ်သည်လည်း ဖြစ်ထ သော။ ဥပဘောဂဘူတ၊ ခံစားအပ်သည် ဖြစ်၍လည်း ဖြစ်ထသော။ ဂတိနိမိတ္တံ ဝါ၊ အမိဝမ်းရေ, ငရဲအိုး, ငရဲထိန်း, ငရဲမီးလျှံ, ခွေးနက်ကြီး, နတ်သမီး, ဗိမာန်, ပဒေသာပင် အစရှိသော ဂတိနိမိတ်သည်ရင်း။ ကမ္မ-ဗလေန၊ ကံ၏ အစွမ်းကြောင့်။ ဆန္နံ၊ ခြောက်ပါးကုန်သော။ ဒွါရာနံ၊ ဒွါရတို့တွင်။ အညတရသ္မိံ၊ အမှတ်မရှိ တခုခုသော ဒွါရ၌။ ပစ္စုပဋ္ဌာတိ၊ အဖန်တလဲလဲ ရှေ့ရှုဖြစ်၍ ထင်၏။

စုတေခါနီးကာလ စိတ်အစဉ်ဖြစ်ပုံ

> တတော ပရံ တမေဝ တထောပဋ္ဌိတံ အာရမ္မဏံ အာရဗ္ဘ ဝိပစ္စမာနက ကမ္မာနုရူပံ ပရိသုဒ္ဓံ ဥပက္ကိလိဋ္ဌံ ဝါ ဥပလဘိတဗ္ဗ-ဘဝါနုရူပံ တတ္ထေဝ ဏတံဝ စိတ္တသန္တာနံ အဘိဏှံ ပဝတ္တတိ ဗဟုလ္လေန။

တတော၊ ထိုသို့ အဖန်တလဲလဲ ရှေ့ရှုဖြစ်၍ ထင်သည်မှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ တထောပဋ္ဌိတံ=တထာ ဥပဋ္ဌိတံ၊ ထိုသို့သော အခြင်းအရာဖြင့် အဖန်တလဲလဲ ရှေ့ရှုဖြစ်၍ ထင်သော။ တမေဝ အာရမ္မဏံ၊ ထိုကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်ဟု ဆိုအပ်သော အာရုံကိုပင်လျှင်။ အာရဗ္ဘ၊ အာရုံပြု၍။ ဝိပစ္စမာနက ကမ္မာနုရူပံ၊ ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေတတ်သော ကံအားလျော်စွာ။ ပရိသုဒ္ဓံ ဝါ၊ စင်ကြယ်သည်ဖြစ်၍ရင်း။ ဥပက္ကိလိဋ္ဌံ ဝါ၊ ညစ်နွမ်းသည်ဖြစ်၍ရင်း။ ဥပလဘိတဗ္ဗ ဘဝါနုရူပံ၊ ရအပ် ခံစားအပ်သော ဘဝအားလျော်စွာ။ တတ္ထ၊ ထိုရအပ် ခံစားအပ်သော ဘဝ၌။ သြဏတံဝ သြဏတံ ဣဝ၊ ညှတ်သကဲ့သို့။ တနည်းကား—သြဏတံဝ= သြဏဟံ ဧဝ၊ ညှတ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော။ စိတ္တသန္တာနံ၊ စိတ်၏ အစဉ်သည်။ အဘိဏှံ၊ မပြတ်။ ဗဟုလ္လေန၊ များသောအားဖြင့်။ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။

တနည်း ကံအာရုံ ထင်ပုံ

တမေဝ ဝါ ပန ဇနကဘူတံ ကမ္မံ အဘိနဝ ကရဏဝသေန ဒ္ဒါရပတ္တံ ဟောတိ။

ပန၊ အထူးကို ဆိုအံ့။ ဇနကဘူတံ၊ ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေတတ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ တမေဝ ဝါ ကမ္မံ၊ ထိုကံသည်ပင်လျှင်။ အဘိ-နဝကရဏဝသေန၊ မိမိကိုယ်ကို အသစ်ပြုသည်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဒ္ဒါရပတ္တံ၊ ဒ္ဒါရသို့ ရောက်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

မရဏာသန္နဝိထိ

၉၁။ ပစ္စာသန္နမရဏသ တသ ဝိထိစိတ္တာဝသာနေ ဘဝင်္ဂယေ ဝါ စဝနဝသေန ပစ္စုပ္ပန္နဘဝ ပရိယောသာနဘူတံ စုတိစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ နိရုဇ္ဈတိ။

စုတိစိတ်ဖြစ်ပုံ ၉၁။ ပစ္စာသန္နမရဏသ၊ အလွန်နီးသော သေခြင်းရှိသော။ တသ၊ ထိုသတ္တဝါအား။ ဝိထိစိတ္တာ-ဝသာနေ ဝါ၊ တဒါရုံအဆုံး, ဇောအဆုံးရှိသော ဝိထိစိတ်တို့၏ အဆုံး၌ဌာန်း။ ဘဝင်္ဂယေ ဝါ၊ ဘဝင်၏ အဆုံး၌ဌာန်း။ ဝါ၊ ဘဝင်၏ ကုန်ခြင်း၌ဌာန်း။ စဝနဝသေန၊ စုတေသည်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပစ္စုပ္ပန္နဘဝ ပရိယော-သာနဘူတံ၊ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၏ အဆုံးဖြစ်၍ဖြစ်သော။ စုတိစိတ္တံ၊ စုတိစိတ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ၊ ဖြစ်၍။ နိရုဇ္ဈတိ၊ ချုပ်၏။

တသ္မိံ နိရုဒ္ဓါဝသာနေ တသာနန္တရမေဝ တထာဂတိတံ အာဝရမ္မဏံ အာရဗ္ဘ သဝတ္ထုကံ အဝတ္ထုကမေဝ ဝါ ယထာရဟံ အဝိဇ္ဇာနုသယ ပရိကၠိတ္တေန တဏှာနုသယမူလကေန သခ်ါ-ရေန ဇနယမာန သမ္မယုတ္တေဟိ ပရိဂ္ဂယှမာန သဟဇာတာန-ပဓိဋ္ဌာနဘာဝေန ပုဗ္ဗင်္ဂမဘူတံ ဘဝန္တရ ပဋိသန္ဓာန ဝသေန ပဋိသန္ဓိ သခ်ါတံ မာနသံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနမေဝ ပတိဋ္ဌာတိ ဘဝန္တရေ။

ပဋိသန္ဓေစိတ်ဖြစ်ပုံ။ ။တသ္မိံ၊ ထိုစုတိစိတ်သည်။ နိရုဒ္ဓေ၊ ချုပ်ပြီးသည်ရှိသော်။ နိရုဒ္ဓါဝသာနေ၊ ချုပ်သည်၏ အဆုံး၌။

တဿ၊ ထိုစုတိစိတ်၏။ အနန္တရမေဝ၊ **အခြားမဲ့၌**သာလျှင်။ တထာဂဟိတံ၊ ထိုသို့သော အခြင်းအရာဖြင့် ဆဒ္ဒါရိက မရဏာသန္နဇောသည် ယူအပ်သော။ အာရမ္မဏံ၊ ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်ဟု ဆိုအပ်သော အာရုံကို။ အာရဗ္ဘ ၊အာရုံပြု၍။ သဝတ္ထုကံ ဝါ၊ ဝတ္ထုရูပ် ရှိသည် ဖြစ်၍ဌင်း။ အဝတ္ထုကမေဝ ဝါ၊ ဝတ္ထုရูပ် မရှိသည်ဖြင်၍ဌင်း။ယထာရဟံ၊ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ အဝိဇ္ဇာနုသယ ပရိကို့တွေန၊ အဝိဇ္ဇာနုသယသည် ခြုံရုံအပ်သော။ တဏှာနုသယမူလကေန၊ တဏှာနုသယလျှင် အကြောင်းရင်းရှိသော။ သခ်ါရေန၊ ကုသိုလ်, အကုသိုလ်ကံသည်။ ဇနိယမာနံ၊ ဖြစ်စေအပ်သော။ သမ္ပယုတ္တေဟိ၊ ဖဿ, ဝေဒနာ အစရှိသော သမ္ပယုတ်တရားတို့သည်။ ပရိဂ္ဂယ္ဟမာနံ၊ ခြုံရုံ၍ယူအပ်သော။ သဟဇာတာနံ၊ ဖဿ, ဝေဒနာ အစရှိသော သဟဇာတ်တရားတို့၏။ အဓိဋ္ဌာနဘာဝေန၊ တည်ရာ၏အဖြစ်ဖြင့်။ ပုဗ္ဗင်္ဂမဘူတံ၊ ပြဋ္ဌာန်းသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ဘဝန္တရ ပဋိသန္ဓာန ဝသေန၊ ရှေနောက်ဖြစ်သော ဘဝအထူးကို တစေ်တည်းကဲ့သို့ စပ်တတ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပဋိသန္ဓိသခ်ါတံ၊ ပဋိသန္ဓေဟု ဆိုအပ်သော။ မာနသံ၊ စိတ်သည်။ ဥပဇ္ဇမာနမေဝ၊ ဖြစ်ဆဲဖြစ်၍သာလျှင်။ ဘဝန္တရေ၊ ဘဝတပါးဌ၌။ ဝါ၊ ဘဝသစ်ဌ၌။ ပတိဋ္ဌာတိ၊ တည်၏။

ကာမပဋိသန္ဓေစိတ်၏ အာရုံ

၉၂။ မရဏာသန္နဝီထိယံ ပနေတ္ထ မန္ဒပ္ပဝတ္တာနိ ပဉ္စေဝ ဇဝနာနိ ပါဋိကင်္ခိတဗ္ဗာနိ၊ တသ္မာ ယဒိ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏေသု အာပါထမာဂတေသု ဓရန္တေသ္ဝေ ဝ မရဏံ ဟောတိ။

ပစ္စုပ္ပန်အာရုံထင်ရှားစဉ် သေခြင်းဖြစ်ခြင်း

၉၂။ ပန၊ အထူးကိုဆိုအံ့။ တွေ့၊ ဤမရဏုပ္ပတ္တိဌ်။ ဝါ၊ မရဏာသန္နဝီထိဌ်။ မန္ဒပ္ပဝတ္တာနိ၊ နုံ့သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ ပဉ္စေဝ၊ ငါးကြိမ်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။ ဇဝနာနိ၊ ဇောတို့ကို။ ယသ္မာ၊ အကြင့်ကြောင့်။ ပါဋိကင်္ခိတဗ္ဗာနိ၊ အလိုရှိအပ်ကုန်၏။ တသ္မာ။ ထို့ကြောင့်။ အာပါထမာဂတေသု၊ ထင်ခြင်းသို့ရောက်ကုန်သော။ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏေသု၊ တုတ်, လုံကန်, ဓား, လုံ, လေး, မြား, ကျောင်း, ဘုရား,စေတီ, ဆွမ်း,

သက်န်း, ထီး, တမ်းခွန်, ပန်းမာလ်အစရှိသော ကမ္မနိမိတ်၊ အမိဝမ်းရေ, ငရဲအိုး, ငရဲထိန်း, ငရဲမီးလျှံ, ခွေးနက်ကြီး, နတ်သီး,ဗိမာန်, ပဒေသာပင် အစရှိသော ဂတိနိမိတ်ဟု ဆိုအပ်သော ပစ္စုပ္ပန်အာရုံတို့သည်။ ဓရန္တေ-သွဝ၊ ထင်ရှားရှိကုန်စဉ်လျှင်။ မရဏံ၊ သေခြင်းသည်။ ယဒိ ဟောတိ၊ အကယ်၍ဖြစ်အုံ့။ ဧဝံသတိ၊ ဤသို့ ဖြစ်သည်ရှိသော်။

ယခုဘဝ မရဏာသန္နဇောဏ် အာရုံကိုပင်
ဒုတိယဘဝ ပဋိသန္ဓေစိတ်က ယူခြင်း

တဒါ ပဋိသန္ဓိ ဘဝင်္ဂါနမ္မိ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏတာ လဗ္ဘတိတိ ကတ္ဝာ ကာမာဝစရ ပဋိသန္ဓိယာ ဆဒ္ဒါရဂ္ဂဟိတံ ကမ္မနိမိတ္တံ ဂတိနိမိတ္တဉ္စ ပစ္စုပ္ပန္နေ မတိတာရမ္မဏံ ဥပလဗ္ဘတိ။

မရဏာသန္နဇောဏ် အာရုံဖြစ်သော **တဒါ၊ ထိုအခါ၌။ ပဋိသန္ဓိ ဘဝင်္ဂါ-**
ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ် **နမ္မိ၊ ပဋိသန္ဓေ ဘဝင်စိတ်တို့၏**
လည်း။ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏတာ၊

ပစ္စုပ္ပန်အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကို။ လဗ္ဘတိ၊ ရအပ်၏။ ဣတိ ကတ္ဝာ=ဣတိ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ကာမာဝစရပဋိသန္ဓိယာ၊ ကာမာဝစရ ပဋိသန္ဓေ၏။ အာရမ္မဏံ၊ အာရုံကို။ ဆဒ္ဒါရဂ္ဂဟိတံ၊ ခြောက်ဒွါရဖြင့် ယူအပ်သော။ ဝါ၊ ဆဒ္ဒါရိက မရဏာသန္နဇောသည် ယူအပ်သော။ ပစ္စုပ္ပန္နဉ္စ၊ ပစ္စုပ္ပန်လည်း ဖြစ်သော။ အတီတဉ္စ၊ အတိတ်လည်းဖြစ်သော။ ကမ္မနိမိတ္တဉ္စ၊ တုတ်, လုံကန်, ဓား, လုံ, လေး, မြား, ကျောင်း, ဘုရား, စေတီ, ဆွမ်း, သက်န်း, ထီး, တမ်းခွန်, ပန်းမာလ်အစရှိသော ကမ္မနိမိတ်ကိုရင်း။ မနောဒ္ဒါရဂ္ဂဟိတံ၊ မနောဒ္ဒါရဖြင့် ယူအပ်သော။ ပစ္စုပ္ပန္နမေဝ၊ ပစ္စုပ္ပန်သာလျှင် ဖြစ်သော။ ဂတိနိမိတ္တဉ္စ၊ အမိဝမ်းရေး, ငရဲအိုး, ငရဲထိန်း, ငရဲမီးလျှံ, ခွေးနက်ကြီး, နတ်သီး, ဗိမာန်, ပဒေသာပင် အစရှိသော ဂတိနိမိတ်ကိုရင်း။ ဥပလဗ္ဘတိ၊ ရအပ်၏။

ကမ္မံ ပန အတီတမေဝ၊ တဉ္ဉ မနောဒ္ဓါရဂ္ဂဟီတံ၊ တာနိ ပန သဗ္ဗာနိပိ ပရိတ္တဓမ္မဘူတာနေဝါရမ္မဏာနိ။

မရဏာဝသန္နဇောဝ၏ အာရုံဖြစ်သောကံ။ ။ကမ္မံ ပန၊ ကုသိုလ်, အကုသိုလ် ကံသည်ကား။ အတီတမေဝ၊ အတိတ်သာလျှင်တည်း။ တဉ္ဉ၊ ထိုအတိတ်ဖြစ်သော ကုသိုလ်, အကုသိုလ် ကံကိုလည်း။ မနောဒ္ဓါရဂ္ဂဟီတံ၊ မနောဒ္ဓါရဖြင့် ယူအပ်၏။

ပန၊ အစိတ်မှတပါး အပေါင်းကိုဆိုအံ့။ သဗ္ဗာနိပိ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ တာနိ၊ ထိုကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်တို့သည်။ ပရိတ္တ-ဓမ္မဘူတာနေဝ၊ ကာမတရားသာလျှင် ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ အာရမ္မဏာနိ၊ အာရုံတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ရူပ အရူပ ပဋိသန္ဓေ၏ အာရုံ

၉၃။ ရူပါဝစရ ပဋိသန္ဓိယာ ပန ပညတ္တိဘူတံ ကမ္မနိမိတ္တမေဝါရမ္မဏံ ဟောတိ။

ရူပ ပဋိသန္ဓေ၏အာရုံ ၉၃။ ပန၊ ကာမာဝစရ ပဋိသန္ဓေ၏ အာရုံမှတပါး မဟဂ္ဂုတ် ပဋိသန္ဓေ၏ အာရုံကို ဆိုအံ့။ ရူပါဝစရပဋိသန္ဓိယာ၊ ရူပါဝစရ ပဋိသန္ဓေ၏။ အာရမ္မဏံ၊ အာရုံသည်။ ပညတ္တိဘူတံ၊ ပညတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ကမ္မနိမိတ္တမေဝ၊ ပထဝီ ကသိုဏ်း အစရှိသော ကမ္မနိမိတ်သည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၉၄။ တထာ အရူပပဋိသန္ဓိယာ စ မဟဂ္ဂတဘူတံ ပညတ္တိဘူတဉ္စ ကမ္မနိမိတ္တမေဝ ယထာရဟ မာရမ္မဏံ ဟောတိ။

အရူပ ပဋိသန္ဓေ၏အာရုံ ၉၄။ တထာ၊ ထို့အတူ။ အရူပ ပဋိသန္ဓိယာ၊ အရူပ ပဋိသန္ဓေ၏။ အာရမ္မဏဉ္စ၊ အာရုံသည်လည်း။ ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ မဟဂ္ဂတ ဘူတဉ္စ၊ မဟဂ္ဂုတ်ဖြစ်၍လည်း ဖြစ်ထသော။ ပညတ္တိဘူတဉ္စ၊ ပညတ်ဖြစ်၍လည်း ဖြစ်ထသော။ ကမ္မနိမိတ္တမေဝ၊ အာကာသာနဉ္စာယတန ကုသိုလ်,

ကောင်းကင်ပညတ် အစရှိသော ကမ္မနိမိတ်သည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၉၅။ အသညသတ္တာနံ ပန ဇီဝိတနိကန္တိမေ ပဋိသန္ဓိဘာဝေန ပတိဋ္ဌာတိ၊ တသ္မာ တေ ရူပပဋိသန္ဓိကာ နာမ။

ရူပ်ပဋိသန္ဓေသာ ရှိသောပုဂ္ဂိုလ် ၉၅။ ပန၊ နာမ်ပဋိသန္ဓေမှတပါး ရူပ်ပဋိသန္ဓေကို ဆိုအံ့။ အသညသတ္တာနံ၊ အသညသတ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ဝါ၊ အသညသတ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ ဇီဝိတနိကန္တိမေ၀၊ ဇီဝိတနိကန္တိ ကလာပ်ရူပ်သည်သာလျှင်။ ပဋိသန္ဓိဘာဝေန၊ ပဋိသန္ဓေ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ယသ္မာ၊ အကြင့်ကြောင့်။ ပတိဋ္ဌာတိ၊ တည်၏။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ တေ၊ ထိုအသညသတ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ရူပပဋိသန္ဓိကာ နာမ၊ ရူပ်လျှင် ပဋိသန္ဓေရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ မည်ကုန်၏။

၉၆။ အာရုပ္ပါ အရူပပဋိသန္ဓိကာ။

နာမ်ပဋိသန္ဓေသာ ရှိသောပုဂ္ဂိုလ် ၉၆။ အာရုပ္ပါ၊အရူပပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ အရူပပဋိသန္ဓိကာ၊ နာမ်လျှင် ပဋိသန္ဓေရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့မည်ကုန်၏။

၉၇။ သေသာ ရူပါရူပပဋိသန္ဓိကာ။

ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ရူပ်နာမ် ၂-ပါးရှိသော ပုဂ္ဂိုလ် ၉၇။ သေသာ၊ အသညသတ်, အရူပပုဂ္ဂိုလ်တို့မှ ကြွင်းကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ရူပါရူပပဋိသန္ဓိကာ၊ ရူပ်, နာမ်နှစ်ပါးလျှင် ပဋိသန္ဓေရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ မည်ကုန်၏။

စုတိစိတ်နောင် ပဋိသန္ဓေဖြစ်ပုံ

၉၈။ အာရုပ္ပ စုတိယာ ဟောန္တိ၊ ဟေဋ္ဌိမာရုပ္ပ ဝဇ္ဇိတာ။
ပရိမာရုပ္ပသန္ဓိ စ၊ တထာ ကာမတဟေတုကာ။
ရူပါ၀စရစုတိယာ၊ အဟေတုရဟိတာ သိယုံ။
သဗ္ဗာ ကာမတိဟေတုမှာ၊ ကာမေသ္ဝေ ပနေတရာ။

အယမေတ္ထ စုတိပဋိသန္ဓိက္ကမော။

အရူပစုတိနောင် ပဋိသန္ဓေဖြစ်ပုံ ၉၈။ အာရုပ္ပ စုတိယာ၊ အရူပ စုတိ လေးခုမှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ ဟေဋ္ဌိမာရုပ္ပ ဝဋ္ဋတာ၊ အောက်အောက်၌ဖြစ်သော အရူပ ပဋိသန္ဓေသည် ကြည်အပ်ကုန်သော။ **အာ**ရုပ္ပသန္ဓိ စ၊ အရူပပဋိသန္ဓေ လေးခုတို့သည်ရင်း။ တထာ၊ ထိုမြို့။ ကာမတိဟေတုကာ စ၊ ကာမတိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ လေးခုတို့သည်ရင်း။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ရူပစုတိနောင် ပဋိသန္ဓေ ဖြစ်ပုံ ရူပါဝစရစုတိယာ၊ ရူပါဝစရစုတိ ခြောက်ခုမှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ **အ**ဟေတုရဟိတာ၊ အဟိတ် ပဋိသန္ဓေသည် ကြည်အပ်ကုန်သော။ သတ္တရသ၊ တဆယ့်ခုနစ်ပါးသော ပဋိသန္ဓေတို့သည်။ သိယုံ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ကာမတိဟိတ် စုတိနောင် ပဋိသန္ဓေဖြစ်ပုံ ကာမတိဟေတုမှာ၊ ကာမတိဟိတ် စုတိ လေးခုမှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ သဗ္ဗာ၊ **အ**လုံးစုံသော တခုယုတ် နှစ်ဆယ်သော ပဋိသန္ဓေတို့သည်။ သိယုံ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ကာမအဟိတ်, ဒ္ဒိဟိတ် စုတိနောင် ပဋိသန္ဓေဖြစ်ပုံ ပန၊ ဆက်ဆံသည်မှတပါး မဆက်ဆံသည်ကို ဆိုအံ့။ ဣတရာ၊ ကာမအဟိတ်စုတိနှစ်ခု, ဒ္ဒိဟိတ်စုတိလေးခုမှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ ကာမေ-သ္ဝဝ၊ ကာမတဆယ့်တဘုံတို့၌ သာလျှင်။ **ဒ**သ ပဋိသန္ဓိယော၊ ဆယ်ပါးသော ပဋိသန္ဓေတို့သည်။ သိယုံ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ **တ**နည်း**ကား**—ကာမေသ္ဝဝ =ကာမေသု ဧဝ၊ ကာမပဋိသန္ဓေ တဆယ်တို့သည်သာလျှင်။ သိယုံ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

အယံ၊ ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤဝိထိမုတ္တသင်္ဂဟအရာ၌။ စုတိပဋိသန္ဓိဣတိ=ကမော၊ စုတိပဋိသန္ဓေတို့၏ **အ**စဉ်ကို ဆိုကြောင်းဖြစ်သော နည်းတည်း။

စုတိပဋိသန္ဓိဣတိ=ကမ ပြီး၏။

ဘဝင်နှင့် စုတိစိတ်ဖြစ်ပုံ

၉၉။ ဣစ္စေဝံ ဂဟိတ ပဋိသန္ဓိကာနံ ပန ပဋိသန္ဓိ နိရောဓာနန္တရတော ပဘုတိ တမေဝါရမ္မဏ မာရဗ္ဘ တဒေဝ စိတ္တံ ယာဝ စုတိ-စိတ္တုပ္ပါဒါ အသတိ ဝိထိစိတ္တုပ္ပါဒေ ဘဝဿ အင်္ဂဘာဝေန ဘဝင်္ဂသန္တတိသင်္ခါတံ မာနသံ အဗ္ဗောစ္ဆိန္နံ နဒီသောတော ဝိယ ပဝတ္တတိ။

ဘဝင်အစဉ်ဖြစ်ပုံ ၉၉။ ပန၊ စုတိ ပဋိသန္ဓေ အစဉ်မှတပါး ဘဝင်အစဉ်ကို ဆိုအံ့။ ဣစ္စေဝံ=ဣတိ ဧဝံ ယထာ-ဝုတ္တနယေန၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့်။ ဂဟိတပဋိသန္ဓိ-ကာနံ၊ ယူအပ်ပြီးသော ပဋိသန္ဓေရှိကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ ပဋိသန္ဓိ-နိရောဓာနန္တရတော၊ ပဋိသန္ဓေစိတ် ချုပ်သည်၏ အခြားမဲ့မှ။ ပဘုတိ၊ စ၍။ တမေဝါရမ္မဏံ၊ ထိုပဋိသန္ဓေစိတ်၏ အာရုံကိုပင်လျှင်။ အာရဗ္ဘ၊ အာရုံပြု၍။ တဒေဝ စိတ္တံ၊ ထိုပဋိသန္ဓေ စိတ်သည်ပင်လျှင်။ ယာဝ စုတိ-စိတ္တုပ္ပါဒါ၊ စုတိစိတ် ဖြစ်သည်တိုင်အောင်။ ဝိထိစိတ္တုပ္ပါဒေ၊ ဝိထိစိတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည်။ ဝါ၊ ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း, စက္ခုဝိညာဏ်၊ ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း, သောတဝိညာဏ်၊ ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း, ဃာနဝိညာဏ်၊ ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း, ဇိဝှါ-ဝိညာဏ်၊ ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း, ကာယဝိညာဏ်၊ မနောဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း, ဇော အစရှိသော ဝိထိစိတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည်။ အသတိ။ မရှိသော်။ ဘဝဿ၊ ဘဝ၏။ အင်္ဂဘာဝေန၊ (တည်တံ့ခြင်း) အကြောင်း၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဘဝင်္ဂ-သန္တတိ သင်္ခါတံ၊ ဘဝင်အစဉ်ဟု ဆိုအပ်သော။ မာနသံ၊ စိတ်သည်။ အဗ္ဗောစ္ဆိန္နံ၊ မပြတ်။နဒီသောတော ဝိယ၊ မြစ်ရေအယဉ်ကဲ့သို့။ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။

၁၀၀။ ပရိယောသာနေ စ စဝနဝသေန စုတိစိတ္တံ ဟုတ္ဝာ နိရုဇ္ဈတိ။

စုတိစိတ်ဖြစ်ပုံ ၁၀၀။ ပရိယောသာနေ စ၊ အဆုံးဌာ်လည်း။ စဝန-ဝသေန၊ စုတိသည်၏ အစွမ်းဖြင့်။ စုတိစိတ္တံ၊ စုတိစိတ်သည်။ ဟုတ္ဝာ၊ ဖြစ်၍။ နိရုဇ္ဈတိ၊ ချုပ်၏။

သံသရာစက် လည်ပုံ

၁၀၁။ တတော ပရဟ္ဠ ပဋိသန္ဓိဝေယော ရထစက္ကမိဝ ယထာက္ကမံ ဧဝ ပရိဝတ္တန္တာ ပဝတ္တန္တိ။

၁၀၁။ တတော၊ ထိုစုတိစိတ် ချုပ်သည်မှ။ ပရဟ္ဠ၊ နောက်ဘဝဘဝ၌ လည်း။ ပဋိသန္ဓိဝေယော၊ ပဋိသန္ဓေ အစရှိကုန်သော စိတ်တို့သည်။ ယထာက္ကမံ၊ အစဉ်အတိုင်း။ ရထစက္ကမိဝ၊ ရထားလှည်းဘီးစက်ကဲ့သို့။ ပရိဝတ္တန္တာဧဝ၊ လည်ကုန်သည်ဖြစ်၍သာလျှင်။ ပဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၁၀၂။ ပဋိသန္ဓိ ဘဝင် ဝီထိယော၊ စုတိ စေဟ တထာ ဘဝန္တရေ။ ပုန သန္ဓိ ဘဝင် မိစ္ဆယံ၊ ပရိဝတ္တတိ စိတ္တသန္တတိ။

၁၀၂။ ဣဟ၊ ဤပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌။ ပဋိသန္ဓိ ဘဝင် ဝီထိယော စ၊ ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, ဝီထိစိတ်တို့သည်ရင်း။ စုတိ စ၊ စုတိစိတ်သည်ရင်း။ ပရိဝတ္တန္တိ ယထာ၊ လည်၍ ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့။ တထာ၊ ထိုအတူ။ ပုန၊ တဘန်။ ဘဝန္တရေ၊ ဘဝတပါး၌။ သန္ဓိ ဘဝင် မိတိ =သန္ဓိဘဝင် ဣတိ၊ ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်အစရှိသော။ အယံ စိတ္တသန္တတိ၊ ဤစိတ်၏အစဉ်သည်။ ပရိဝတ္တတိ၊ လည်၍ဖြစ်၏။

သံသရာစက် ပြတ်ပုံ

ပဋိသန္ဓိယ ပဝေနတ မဒ္ဒုဝံ၊ အဓိဂန္တွာ ပဒမစ္ဆုတံ ဗုဓော။ သုသမုစ္ဆိန္ဒ သိနေဟ ဗန္ဓနာ၊ သမ'ပေဿန္တိ စိရာယ သုဗ္ဗတာ။

ပန၊ သံသရာစက် လည်သည်မှတပါး သံသရာစက် ပြတ်သည်ကိုဆိုအံ့။ ဗုဓော၊ ပညာရှိတို့သည်။ အဓုဝံ၊ မမြဲသော သဘောရှိသော။ ဝါ၊ မြဲသော သဘော မရှိသော။ ဧတံ၊ ထိုဝဋ္ဋဘရားကို။ ပဋိသန္ဓိယ၊ ပညာဖြင့် ဓာတ်ခြင်း၍။ စိရာယ=စိရံ ကာလံ၊ ရှည်မြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး။ သုဗ္ဗတာ၊ ကောင်းသော အကျင့်ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။ သုသမုစ္ဆိန္ဒ သိနေဟ-ဗန္ဓနာ၊ ကောင်းစွာမက်ဖြင့် ဖြတ်အပ်ပြီးသော ချစ်ခြင်း နှောင်ဖွဲ့ခြင်းရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။ ဝါ၊ ချစ်ခြင်း, နှောင်ဖွဲ့ခြင်းကို ကောင်းစွာ မက်ဖြင့် ဖြတ်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ အစ္ဆုတံ၊ ဇွေလျှောခြင်းမရှိသော။ ပဒံ၊ နိဗ္ဗာန်ကို။

အဓိဂန္ဓာ၊ မဂ်ဉာဏ်, ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် သိကုန်၍။ သမံ၊ ခပ်သိမ်းသော ဝဋ်ဆင်းရဲတို့၏ ငြိမ်းရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာနဓာတ်သို့။ ဃေ။ ရောက်ကုန်လတ္တံ့။

ဝိထိမုတ်ပိုင်း နိဂုံး

ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟေ ဝိထိမုတ္တသင်္ဂဟ ဝိဘာဂေါ နာမ ပဉ္စမော ပရိစ္ဆေဒေါ။

အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟေ၊ အဘိဓမ္မာခုနစ်ကျမ်းဌ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော အနက်တို့ကို အကျဉ်းအားဖြင့် ယူရာ ယူကြောင်း သင်္ဂြိဟ်ရာ သင်္ဂြိဟ်ကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အမည်ရှိသော ကျမ်းဌ။ ဝိထိမုတ္တသင်္ဂဟ ဝိဘာဂေါ နာမ၊ ဝိထိမုတ္တသင်္ဂဟကို ဝေဘန်ရာ ဝေဘန်ကြောင်းမည်သော။ ပဉ္စမော၊ ငါးခုတို့၏ ပြည့်ကြောင်း ဖြစ်သော။ ပရိစ္ဆေဒေါ၊ အပိုင်းအခြားသည်။ ဣတိ=သမတ္တော၊ ပြီးပြီ။

ဝိထိမုတ်ပိုင်း ပြီး၏။

၆-ရုပ်ပိုင်း

အနုသန္ဓေနှင့် ပဋ္ဌိညာဉ်

၁။ တ္ထောဝတာ ဝိဘတ္တာ ဟိ၊ သပ္ပဘေဒပ္ပဝတ္တိကာ။
စိတ္တ စေတသိကာ ဓမ္မာ၊ ရူပံ ဒါနိ ပဝုစ္စတိ။

၁။ တ္ထောဝတာ=တ္ထောဝန္တေဟိ ပဉ္စဟိ ပရိစ္ဆေဒေဟိ၊ ဤမျှ အတိုင်း အရှည်ရှိသော ငါးပါးသောပရိစ္ဆေဒတို့ဖြင့်။ သပ္ပဘေဒ ပဝတ္တိကာ၊ (စိတ်, စေတသိက်, ပကိဏ္ဏကဟူသော) သုံးပါးသော ပရိစ္ဆေဒတို့ဖြင့် ဆိုအပ်သော အပြား, (ဝိထိ,ဝိထိမုတ္တဟူသော) နှစ်ပါးသော ပရိစ္ဆေဒတို့ဖြင့် ဆိုအပ်သော ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သော။ ဝါ၊ ဥဒ္ဒေသ, နိဒ္ဒေသ, ပဋ္ဌိနိဒ္ဒေသတို့၏ အစွမ်းဖြင့် ဆိုအပ်သောအပြား, ပဝတ္တိ ပဋ္ဌိသန္ဓေတို့၏ အစွမ်းဖြင့် ဆိုအပ်သော ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သော။ စိတ္တ စေတသိကာ၊ စိတ်,စေတသိက် ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ သဘောတရားတို့ကို။ ဟိ -ယသ္မာ၊ အကြင့်ကြောင့်။ မယာ၊ ငါ သည်။ ဝိဘတ္တာ၊ ဝေဘန်အပ်ကုန်ပြီ။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ဒါနိ=ဣဒါနိ၊ ယခုအခါ၌။ ရူပံ၊ ရုပ်ကို။ ပဝုစ္စတိ၊ အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်၏။ ဝါ၊ မိန့် အပ်လတ္တံ့။

ရုပ်ပိုင်း မာတိကာ

၂။ သမုဋ္ဌေသာ ဝိဘာဝါ စ၊ သမုဋ္ဌာနာ ကလာပတော။
ပဝတ္တိက္ကမတော စေတိ၊ ပဉ္စဓာ တတ္ထ သင်္ဂဟော။

ရူပသင်္ဂဟ ၅-ပါး။ ၂။ သမုဋ္ဌေသာ စ၊ ရုပ်ကို အကျဉ်းပြခြင်းအားဖြင့် ၎င်း။ ဝိဘာဝါ စ၊ရုပ်ကို ဝေဘန်ခြင်းအားဖြင့် ၎င်း။သမုဋ္ဌာနာ စ၊ စက္ခုဒသက အစရှိသော ရုပ်ကလာပ်တို့၏ဖြစ်ကြောင်း အားဖြင့်၎င်း။ ကလာပတော စ၊ စက္ခု အစရှိသော ရုပ်တို့၏ အပေါင်း အစည်းအားဖြင့်၎င်း။ ပဝတ္တိက္ကမတော စ၊ ဘဝ,ကာလ,သတ္တဝါအပြားဖြင့် ရုပ်တို့၏ဖြစ်စဉ်အားဖြင့်၎င်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။တတ္ထ၊ ထိုရူပသင်္ဂဟ၌။ ပဉ္စဓာ၊ ငါးပါးအပြားအားဖြင့်။ သင်္ဂဟော၊ ရေတွက်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဝါ၊ ဖြစ်လတ္တံ့။

၁-ရူပသမုဒ္ဒေသ

ရုပ် ၂၈-ပါး

၃။ စတ္တာရိ မဟာဘူတာနိ, စတုန္နဉ္စ မဟာဘူတာနံ ဥပါဒါယ ရူပန္တိ ဒုဝိဓမ္မေတံ ရူပံ ကောဒသဝိဓေန သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။

မဟာဘုတ်နှင့် ဥပါဒါရူပ် ၃။ စတ္တာရိ၊ လေးပါးကုန်သော၊ မဟာ-ဘူတာနိ စ၊ မဟာဘုတ်တို့ဌင်း။ စတုန္နံ၊ လေးပါးကုန်သော။ မဟာဘူတာနံ၊ မဟာဘုတ်တို့ကို။ ဥပါဒါယ ရူပဉ္စ၊ မှီ၍ဖြစ်သော ရူပ်ဌင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒုဝိဓမ္မံ၊ နှစ်ပါး အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ ဧတံ ရူပံ၊ ထိုရူပ်သည်။ ကောဒသဝိဓေန၊ တဆယ့်တပါးအပြားဖြင့်။ သင်္ဂဟံ၊ ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဝါ၊ ခေါ်ဝေါ်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။

၄။ ကထံ—

ပဌဝိဓာတု, အာပေါဓာတု, တေဇောဓာတု, ဝါယောဓာတု ဘူတရူပံ နာမ။

မဟာဘုတ် ၄-ပါး ၄။ ကထံ-ဂစ္ဆတိ၊ အဘယ်သို့ ရောက်သနည်း ဟူမူကား။ ပထဝီဓာတု၊ ပထဝီဓာတ်သည်ဌင်း။ အာပေါဓာတု၊ အာပေါဓာတ်သည်ဌင်း။ တေဇောဓာတု၊ တေဇောဓာတ်သည်ဌင်း။ ဝါယောဓာတု၊ ဝါယောဓာတ်သည်ဌင်း။ ဘူတရူပံ နာမ၊ ဘူတရုပ်မည်၏။

ဥပါဒါရုပ် ၂၄-ပါး

၅။ စက္ခု, သောတံ, ဃာနံ, ဇိဝှါ, ကာယော ပသာဒရူပံ နာမ။

ပသာဒရုပ် ၅-ပါး ၅။ စက္ခု၊ စက္ခုပသာဒသည်ဌင်း။ သောတံ၊ သောတပသာဒသည်ဌင်း။ ဃာနံ၊ ဃာနပသာဒသည်ဌင်း။ ဇိဝှါ၊ ဇိဝှါပသာဒသည်ဌင်း။ ကာယော၊ ကာယပသာဒသည်ဌင်း။ ပသာဒရူပံ နာမ၊ ပသာဒရုပ် မည်၏။

၆။ ရူပံ, သဒ္ဒါ, ဂန္ဓော, ရသော, အာပေါဓာတုဝိဝဇ္ဇိတံ ဘူတတ္တယ-သင်္ခါတံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ဂေါစရရူပံ နာမ။

ဂေါစရရူပ် ၇-ပါး ၆။ ရူပံ၊ ရူပါရုံသည်၎င်း။ သဒ္ဒါ၊ သဒ္ဒါရုံသည်၎င်း။ ဂန္ဓော၊ ဂန္ဓာရုံသည်၎င်း။ ရသော၊ ရသာရုံသည်၎င်း။ အာပေါဓာတုဝိဝဇ္ဇိတံ၊ အာပေါဓာတ်သည် ကြဉ်အပ်သော။ ဘူတတ္တယသင်္ခါတံ၊ ဘူတရူပ်တို့၏ သုံးခုတို့၏ အပေါင်းဟု ဆိုအပ်သော။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံသည်၎င်း။ ဂေါစရရူပံ နာမ၊ ဂေါစရရူပ်မည်၏။

၇။ ဣတ္ထတ္တံ, ပုရိသတ္တံ ဘာဝရူပံ နာမ။

ဘာဝရူပ် ၂-ပါး ၇။ ဣတ္ထတ္တံ၊ ဣတ္ထိ (မိန်းမ)၏ အဖြစ်သည်၎င်း။ ပုရိသတ္တံ၊ ပုရိသ (ယောကျ်ား)၏ အဖြစ်သည်၎င်း။ ဘာဝရူပံ နာမ၊ ဘာဝရူပ် မည်၏။

၈။ ဟဒယဝတ္ထု ဟဒယရူပံ နာမ။

ဟဒယရူပ် ၁-ပါး ၈။ ဟဒယဝတ္ထု၊ ဟဒယဝတ္ထုသည်။ ဟဒယ ရူပံ နာမ၊ ဟဒယရူပ်မည်၏။

၉။ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဇီဝိတရူပံ နာမ။

ဇီဝိတရူပ် ၁-ပါး ၉။ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေသည်။ ဇီဝိတ ရူပံ နာမ၊ ဇီဝိတရူပ် မည်၏။

၁၀။ ကဗဠီကာဟာရော အာဟာရော အာဟာရရူပံ နာမ။

အာဟာရရူပ် ၁-ပါး ၁၀။ ကဗဠီကာရော၊ အလုတ်အလွေးကို မပြုအပ်သော်လည်း ပြုအပ်သကဲ့သို့သော။ အာဟာ-ရော၊ အာဟာရသည်။ အာဟာရ ရူပံ နာမ၊ အာဟာရရူပ်မည်၏။

၁၁။ ဣတိ စ အဋ္ဌာရသဝိဓမ္မေတံ ရူပံ သဘာဝရူပံ, သလက္ခဏရူပံ, နိပ္ဖန္နရူပံ, ရူပရူပံ, သမ္မသနရူပန္တိ စ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။

သဘာဝရူပ်စသည် ၁၁။ ဣတိ=ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့သော အပြားအားဖြင့်။ အဋ္ဌာရသဝိဓမ္မေ၊ တဆယ့်ရှစ်ပါး အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ ဧတံ ရူပံ၊ ထိုရူပ်သည်—

သဘာဝရူပန္တိ စ၊ ကကွဋ္ဌ အစရှိသော မိမိတို့၏ သဘောအားဖြင့် ရအပ်သောကြောင့် **သဘာဝရုပ်**ဟူ၍ဋဌ်း။

သလက္ခဏ ရူပန္တိ စ၊ အနိစ္စအစရှိသော လက္ခဏာတို့နှင့် တကွဖြစ်သောကြောင့် **သလက္ခဏရုပ်**ဟူ၍ဋဌ်း။

နိပ္ဖန္နရူပန္တိ စ၊ ပရိစ္ဆေဒ အစရှိသောအဖြစ်ကို ကြဉ်၍ မိမိတို့ သဘောအားဖြင့်သာလျှင် ကံအစရှိသော အကြောင်းတို့သည် ပြီးစေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် **နိပ္ဖန္နရုပ်** ဟူ၍ဋဌ်း။

ရူပ ရူပန္တိ စ၊ အချမ်းအပူ အစရှိသော ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အကြောင်းတို့ကြောင့် ဖောက်ပြန်တတ်သည်၏ အဖြစ်, အချမ်းအပူ အစရှိသော ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အကြောင်းတို့သည် ဖောက်ပြန်စေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် **ရူပရုပ်**ဟူ၍ဋဌ်း။

သမ္မသန ရူပန္တိ စ၊ ပရိစ္ဆေဒ အစရှိသော အဖြစ်ကိုလွန်၍ သဘောအားဖြင့်သာလျှင် ရအပ်သောကြောင့် အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တတည်းဟူသော လက္ခဏာယာဉ် သုံးပါးသို့ တင်သဖြင့် သုံးသပ်ခြင်းငှါ ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် **သမ္မသနရုပ်**ဟူ၍ဋဌ်း။ သင်္ဂီဟ၊ ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ရေတွက်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့။ ဝါ၊ ခေါ်ဝေါ်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။

၁၂။ အာကာသဓာတု ပရိစ္ဆေဒ ရူပံ နာမ။

ပရိစ္ဆေဒရုပ် ၁-ပါး ၁၂။ အာကာသဓာတု၊ အာကာသဓာတ်သည်။ ပရိစ္ဆေဒရူပံ နာမ၊ ပရိစ္ဆေဒရုပ် မည်၏။

၁၃။ ကာယဝိညတ္တိ, ဝစီဝိညတ္တိ ဝိညတ္တိရူပံ နာမ။

ဝိညတ်ရုပ် ၂-ပါ ၁၃။ ကာယဝိညတ္တိ၊ ကာယဝိညတ်သည်ဋဌ်း။ ဝစီ-ဝိညတ္တိ၊ ဝစီဝိညတ်သည်ဋဌ်း။ ဝိညတ္တိရူပံ နာမ၊ ဝိညတ်ရုပ် မည်၏။

၁၄။ ရူပသု လဟုတာ, မုဒုတာ, ကမ္မညတာ, ဝိညတ္တိဒ္ဒယံ ဝိကာရ-ရူပံ နာမ။

ဝိကာရရူပ် ၅-ပါး ၁၄။ ရူပဿ၊ နိပ္ဖန္နရူပ် အဌာရသ၏။ လဟုတာ၊ ပေါ့သော အဖြစ်သည်၎င်း။ မုဒုတာ၊ နူးညံ့သော အဖြစ်သည်၎င်း။ ကမ္မညတာ၊ အမှုဌ် ကောင်းသောအဖြစ်သည်၎င်း။ ဝိညတ္တိဒွယံ၊ ဝိညတ်ရူပ် နှစ်ခုအပေါင်းသည်၎င်း။ ဝိကာရရူပံ နာမ၊ ဝိကာရရူပ် မည်၏။

၁၅။ ရူပဿ ဥပစယော, သန္တတိ, ဇရတာ, အနိစ္စတာ လက္ခဏရူပံ နာမ။

လက္ခဏရူပ် ၄-ပါး ၁၅။ ရူပဿ၊ စက္ခုအစရှိသောရူပ်၏။ ဥပစယော၊ ဖြစ်ဆဲသည်၎င်း။ သန္တတိ၊ ဖြစ်စဉ်သည်၎င်း။ ဇရတာ၊ ရင့်သော အဖြစ်သည်၎င်း။ အနိစ္စတာ၊ ပျက်သော အဖြစ်သည်၎င်း။ လက္ခဏရူပံ နာမ၊ လက္ခဏရူပ် မည်၏။

၁၆။ ဇာတိရူပမေဝ ဟေတ္ထု ဥပစယ သန္တတိ နာမေန ပဝုစ္စတိတိ ဧကာဒသဝိဓမ္မေတံ ရူပံ အဌဝိသတိ ဝိဓံ ဟောတိ သရူပ ဝသေန။

ဇာတိရူပ် ၁၆။ ပန၊ အထူးကို ဆိုအံ့။ ဇာတိ၊ ဤလက္ခဏရူပ် လေးခု တို့တည်း။ ဇာတိရူပမေဝ၊ ဇာတိရူပ် တခုကိုပင်လျှင်။ ဥပစယ သန္တတိ နာမေန၊ ဥပစယ, သန္တတိ ဟူသော အမည်ဖြင့်။ ပဝုစ္စတိ၊ မိန့်အပ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဧကာဒသဝိဓမ္မိ၊ တဆယ့်တပါး အပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်သော။ ဧတံ ရူပံ၊ ထိုရူပ်သည်။ သရူပ ဝသေန၊ သရူပ်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝါ၊ မိမိတို့၏ သဘော၏အစွမ်းဖြင့်။ အဌဝိသတိ ဝိဓံ၊ နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး အပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၁၇။ ကထံ—

ဘူတပ္ပသာဒဝိသယာ၊ ဘာဝေါ ဟဒယ မိစ္ဆပိ။
ဇီဝိတာဟာရရူပေဟိ၊ အဌာရသဝိဓ တထာ။

ပရိစ္ဆေဒေါ စ ဝိညတ္တိ၊ ဝိကာရော လက္ခဏန္တိ စ။
အနိပ္ဖန္နာ ဒသာ စေတိ၊ အဌဝိသတိ ဝိဓံ ဘဝေ။

အယမေတ္ထ ရူပသမုဒ္ဒေသော။

နိုပ္ပန္နရုပ် ၁၈-ပါး ၁၇။ ကထံ–ဟောတိ၊ အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်းဟူ
မူကား။ ဘူတပ္ပသာဒ ဝိသယာပိ၊ ဘူတရုပ်
လေးခု, ပသာဒရုပ် ၎င်းခု, ဝိသယရုပ် ခုနစ်ခုတို့ဝင်း။ ဘာဝေါပိ၊ ဘာဝ
ရုပ် နှစ်ခုဝင်း။ ဟဒယံပိ၊ ဟဒယရုပ်ဝင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဇီဝိတာဟာရ-
ရူပေဟိ၊ ဇီဝိတရုပ်, အာဟာရရုပ်တို့နှင့်။ သဟ၊ တကွ။ အဋ္ဌာရသဝိဓံ၊
တဆယ့်ရှစ်ပါး အပြားရှိသော။ နိုပ္ပန္နဉ္စ၊ နိုပ္ပန္နရုပ်ဝင်း။

အနိုပ္ပန္နရုပ် ၁၀-ပါး။ ။တတ္ထ၊ ထိုမှတပါး။ ပရိစ္ဆေဒေါ စ၊ ပရိစ္ဆေဒ
ရုပ်ဝင်း။ ဝိညတ္တိ စ၊ ဝိညတ်ရုပ် နှစ်ခုဝင်း။
ဝိကာရော စ၊ ဝိကာရရုပ် ၎င်းခုဝင်း။ လက္ခဏဉ္စ၊ လက္ခဏရုပ် လေးခုဝင်း။
ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒသ၊ ဆယ်ပါးကုန်သော။ အနိုပ္ပန္နာ စ၊ အနိုပ္ပန္နရုပ်တို့
ဝင်း။ **ဣတိ**=ဣမိနာ ပဘေဒေန၊ ဤသို့သော အပြားဖြင့်။ အဋ္ဌဝိသတိ-
ဝိဓံ၊ နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး အပြားရှိသည်။ ဘဝေ၊ ဖြစ်၏။

အယံ၊ ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ကား။ ဇတ္ထ၊ ဤရူပသင်္ဂဟ၌။ ဝါ၊ ရူပ-
သမုဒ္ဒေသ စသော ၎င်းပါးတို့တွင်။ ရူပသမုဒ္ဒေသော၊ ရုပ်ကို အကျဉ်း
ပြကြောင်းဖြစ်သော နည်းတည်း။

ရူပသမုဒ္ဒေသ ပြီး၏။

၂-ရူပဝိဘာဂ

**၁၈။ သပ္ပဋ္ဌ ပနေတံ ရူပံ အဟေတုကံ သပ္ပစ္စယံ သာသဝံ သခ်ံတံ
လောကိယံ ကာမာဝစရံ အနာရမ္မဏံ အပ္ပဟာတပ္ပမေဝါတိ
ဧကဝိဓမ္မိ အဗ္ဗတ္တိက ဗာဟိရာဒိ ဝသေန ဗဟုဝါ ဘေဒံ ဂစ္ဆတိ။**

၁၈။ ပန၊ ရူပသမုဒ္ဒေသမှ တပါး ရူပဝိဘာဂကို ဆိုအံ့။ သပ္ပဋ္ဌ=သပ္ပ
ဋ္ဌ ၀ေ။ အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်သော။ ဧတံ ရူပံ၊ ထိုရုပ်သည်–

အဟေတုကံ၊ **အ**လောဘ အစရှိသော သမ္မယုတ်ဟိတ် မရှိသည်၏
အဖြစ်ကြောင့် **အ**ဟေတုကလည်း မည်၏။

သပ္ပစ္စယံ၊ ကံ, စိတ်, ဥတု, အာဟာရတည်း ဟူသော အကြောင်း
ဟရား ၎င်းပါးတို့နှင့် တကွ ဖြစ်သောကြောင့် **သ**ပ္ပစ္စယလည်း မည်၏။

(သပ္ပစ္စယံ၊ ကံ, စိတ်, ဥတု, အာဟာရတည်းဟူသော အကြောင်းတရား ၄-ပါး ရှိသည့်အဖြစ်ကြောင့် **သပ္ပစ္စယလည်း** မည်၏။ ဋီကာကျော် စာမျက်နှာ-၂၀၃။)

သာသဝံ၊ **အာသဝေါ**တရား လေးပါးတို့၏ အာရုံဖြစ်ခြင်းကြောင့် **သာသဝ**လည်း မည်၏။

သခ်ံတံ၊ ကံ, စိတ်, ဥတု, **အာဟာ**ရတည်းဟူသော **အ**ကြောင်းတရား လေးပါးတို့သည် ပေါင်းရှိ ပြုပြင်အပ်သောကြောင့် **သခ်ံတ**လည်း မည်၏။

လောကိယံ၊ ဥပါဒါန်၏ **အာ**ရုံဖြစ်သော သခ်ၨိရ လောကဌ် အကျုံးဝင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် **လောကိယ**လည်း **မ**ည်၏။

ကာမာဝစရံ၊ ကာမတဏှာ၏ ကျင်လည်ရာဖြစ်သောကြောင့် **ကာမာ-ဝစ**ရလည်း မည်၏။

အနာရမ္မဏံ၊ **အာ**ရုံကို မယူတတ် သည်၏ **အ**ဖြစ်ကြောင့် **အ**နာရမ္မဏ လည်း မည်၏။

အပ္ပဟာတဗ္ဗမေဝ၊ တဒင်္ဂပဟာန် ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန် သမုစ္ဆေဒပဟာန် တို့၏ **အ**စွမ်းဖြင့် မပယ်အပ်သည်၏ **အ**ဖြစ်ကြောင့် **အ**ပ္ပဟာတဗ္ဗလည်း မည်၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ **ကေ**ဝိ**ဓ**မ္မိ၊ တခုသော **အ**ဘို့ရှိသည်လည်း ဖြစ်သော။ ရူပံ၊ ရူပ်သည်။ **အ**ဗ္ဗတ္တိက ဗာဟိရာဒိဝသေန၊ **အ**ဗ္ဗတ္တိက, ဗာဟိရ**အ**စရှိ သည်တို့၏ **အ**စွမ်းဖြင့်။ ဗဟုဝါ၊ များသော **အ**ပြားအားဖြင့်။ ဘေဒံ၊ ပြားခြင်းသို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။

၁၉။ ကထံ—

ပသာဒသခ်ါတံ ပဋ္ဌဝိ**ဓ**မ္မိ **အ**ဗ္ဗတ္တိ**ကရူ**ပံ နာမ၊ ဣတရံ ဗာဟိ**ရ**ရူပံ။

အဗ္ဗတ္တိ**ကရ**ပ် ၅-ပါး ၁၉။ ကထံ-ဂစ္ဆတိ၊ **အ**ဘယ်သို့ ရောက်သနည်းဟူ မူကား။ ပသာဒသခ်ါတံ၊ ပသာဒ**ရ**ပ်ဟု ဆိုအပ်သော။ ပဋ္ဌဝိ**ဓ**မ္မိ၊ ငါးပါး**အ**ပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်သော။ ရူပံ၊ ရူပ်သည်။ **အ**ဗ္ဗတ္တိ**ကရူ**ပံ နာမ၊ **အ**ဗ္ဗတ္တိ**ကရ**ပ် **မ**ည်၏။

ဗာဟိရရုပ် ၂၃-ပါး။ ။ဣတရံ၊ ဤမှတပါးသော နှစ်ဆယ့်သုံးပါးသော ရုပ်သည်။ ဗာဟိရရူပံ နာမ၊ ဗာဟိရရုပ် မည်၏။

၂၀။ ပသာဒ, ဟဒယ သခ်ါတံ ဆဗ္ဗိဓမ္မိ ဝတ္ထုရူပံ နာမ၊ ဣတရံ အဝတ္ထုရူပံ။

ဝတ္ထုရုပ် ၆-ပါး ၂၀။ ပသာဒ ဟဒယ သခ်ါတံ၊ ပသာဒရုပ် ၈ါးခု, ဟဒယရုပ် တခုဟု ဆိုအပ်သော။ ဆဗ္ဗိဓမ္မိ၊ ခြောက်ပါး အပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်သော။ ရူပံ၊ ရုပ်သည်။ ဝတ္ထုရူပံ နာမ၊ ဝတ္ထုရုပ် မည်၏။

အဝတ္ထုရုပ် ၂၂-ပါး။ ။ဣတရံ၊ ဤမှ တပါးသော နှစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော ရုပ်သည်။ အဝတ္ထုရူပံ နာမ၊ အဝတ္ထုရုပ်မည်၏။

၂၁။ ပသာဒ, ဝိညတ္တိ သခ်ါတံ သတ္တဝိဓမ္မိ ဒ္ဒါရရူပံ နာမ၊ ဣတရံ အဒ္ဒါရရူပံ။

ဒ္ဒါရရုပ် ၇-ပါး ၂၁။ ပသာဒ ဝိညတ္တိ သခ်ါတံ၊ ပသာဒရုပ် ၈ါးခု, ဝိညတ်ရုပ် နှစ်ခုဟု ဆိုအပ်သော။ သတ္တဝိဓမ္မိ၊ ခုနစ်ပါး အပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်သော။ ရူပံ၊ ရုပ်သည်။ ဒ္ဒါရရူပံ နာမ၊ ဒ္ဒါရရုပ် မည်၏။

အဒ္ဒါရရုပ် ၂၁-ပါး။ ။ဣတရံ၊ ဤမှ တပါးသော နှစ်ဆယ့်တပါးသောရုပ်သည်။အဒ္ဒါရရူပံ နာမ၊ အဒ္ဒါရရုပ် မည်၏။

၂၂။ ပသာဒ, ဘာဝ, ဇီဝိတ သခ်ါတံ အဋ္ဌဝိဓမ္မိ ဣန္ဒြိယရူပံ နာမ၊ ဣတရံ အနိန္ဒြိယရူပံ။

ဣန္ဒြိယရုပ် ၈-ပါး ၂၂။ ပသာဒ ဘာဝ ဇီဝိတ သခ်ါတံ၊ ပသာဒရုပ် ၈ါးခု, ဘာဝရုပ် နှစ်ခု, ဇီဝိတရုပ် တခုဟု ဆိုအပ်သော။ အဋ္ဌဝိဓမ္မိ၊ ရှစ်ပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်သော။ ရူပံ၊ ရုပ်သည်။ ဣန္ဒြိယ-ရူပံ နာမ၊ ဣန္ဒြိယရုပ် မည်၏။

အနိန္ဒြိယရုပ် ၂၀-ပါး။ ။ဣတရံ၊ ဤမှတပါးသော နှစ်ဆယ်သော ရုပ်သည်။ အနိန္ဒြိယရူပံ နာမ၊ အနိန္ဒြိယ ရုပ်မည်၏။

၂၃။ ပသာဒ, ဝိသယ သခ်ါတံ ဒ္ဝါဒသဝိဓမ္မိ သြဠာရိကရူပံ သန္တိကေ-
ရူပံ သပ္ပဋိဃရူပဉ္စ၊ ဣတရံ သုခုမရူပံ ဒူရေရူပံ အပ္ပဋိဃရူပဉ္စ။

သြဠာရိကရုပ် ၁၂-ပါး စသည် ၂၃။ ပသာဒ ဝိသယ သခ်ါတံ၊ ပသာဒ
ရုပ် ၈ါးခု, ဝိသယရုပ် ခုနစ်ခုဟု
ဆိုအပ်သော။ ဒ္ဝါဒသဝိဓမ္မိ၊ တဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်သော။
ရူပံ၊ ရုပ်သည်။ သြဠာရိကရူပဉ္စ၊ သြဠာရိကရုပ်လည်း မည်၏။ ဝါ၊ ရှုနှုရင်း
ကြမ်းတမ်းသောရုပ်လည်း မည်၏။ သန္တိကေရူပဉ္စ၊ သန္တိကေရုပ်လည်း
မည်၏။ ဝါ၊ နီးသောရုပ်လည်း မည်၏။ သပ္ပဋိဃရူပဉ္စ၊ သပ္ပဋိဃရုပ်လည်း
မည်၏။ ဝါ၊ ထိပါးခြင်းရှိသော ရုပ်လည်း မည်၏။

သုခုမရုပ်စသည် ၁၆-ပါး။ ။ဣတရံ၊ ဤမှတပါးသော တဆယ့်ခြောက်
ခုသောရုပ်သည်။ သုခုမရူပဉ္စ၊ သုခုမရုပ်
လည်းမည်၏။ ဝါ၊ သိမ်မွေ့သော ရုပ်လည်း မည်၏။ ဒူရေရူပဉ္စ၊ ဒူရေရုပ်
လည်း မည်၏။ ဝါ၊ ဝေးသောရုပ်လည်း မည်၏။ အပ္ပဋိဃရူပဉ္စ၊ အပ္ပဋိဃ
ရုပ်လည်း မည်၏။ ဝါ၊ ထိပါးခြင်း မရှိသောရုပ်လည်း မည်၏။

၂၄။ ကမ္မဇံ ဥပါဒိန္နရူပံ၊ ဣတရံ အနုပါဒိန္နရူပံ။

ဥပါဒိန္နရုပ်=ကမ္မဇရုပ် ၂၄။ ကမ္မဇံ၊ ကမ္မဇရုပ် တဆယ့်ရှစ်ခုသည်။
ဥပါဒိန္နရူပံ နာမ၊ ဥပါဒိန္နရုပ် မည်၏။ ဝါ၊
အာရုံပြုသောအားဖြင့် တဏှာ, ဒိဋ္ဌိတို့သည် ကပ်အပ်သော ကံသည်
အကျိုး၏အဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်သောကြောင့် ဥပါဒိန္နရုပ် မည်၏။

အနုပါဒိန္နရုပ်။ ။ဣတရံ၊ ဤမှတပါးသော တိုဇရုပ်သည်။ အနုပါဒိန္န-
ရူပံ၊ အနုပါဒိန္နရုပ်မည်၏။ ဝါ၊ အာရုံပြုသောအားဖြင့်
တဏှာ, ဒိဋ္ဌိတို့သည် ကပ်အပ်သောကံသည် အကျိုး၏ အဖြစ်ဖြင့် မယူ
အပ်သောကြောင့် အနုပါဒိန္နရုပ် မည်၏။

၂၅။ ရူပါယတနံ သနိဒဿနရူပံ၊ ဣတရံ အနိဒဿနရူပံ။

သနိဒဿနရုပ် ၂၅။ ရူပါယတနံ၊ ရူပါယတနသည်။ သနိဒဿန ရူပံ၊
သနိဒဿနရုပ် မည်၏။ ဝါ၊ မြင်ခြင်းနှင့်တကွ

ဖြစ်သောရုပ် မည်၏။ ဝါ၊ မြင်အပ်သည်နှင့်တကွဖြစ်သောရုပ် မည်၏။။ဝါ၊ မြင်အပ်သည်၏ အဖြစ်နှင့် တကွဖြစ်သောရုပ် မည်၏။

အနိဒဿနရုပ်။ ။ဤတရုံ၊ ဤမှတပါးသော နှစ်ဆယ့် ခုနစ်ခုသော ရုပ်သည်။ အနိဒဿန ရူပံ၊ အနိဒဿနရုပ် မည်၏။ ဝါ၊ မြင်ခြင်းမရှိသောရုပ် မည်၏။ ဝါ၊ မြင်အပ်သည်မရှိသောရုပ် မည်၏။ ဝါ၊ မြင်အပ်သည်၏ အဖြစ်မရှိသောရုပ် မည်၏။

ဂေါစရဂ္ဂါဟိကရုပ် ၇-ပါး

၂၆။ စက္ခာဒိဒ္ဒယံ အသမ္ဘတ္တာဝသေန၊ ဃာနာဒိတ္တယံ သမ္ဘတ္တာဝသေ-နာတိ ပဥ္စဝိဓမ္မိ ဂေါစရဂ္ဂါဟိကရူပံ၊ ဤတရုံ အဂေါစရဂ္ဂါဟိကရူပံ။

အသမ္ဘတ္တအာဝရုံ ၂၆။ စက္ခာဒိဒ္ဒယံ၊ စက္ခုအစရှိသော ရုပ်နှစ်ခုတို့၏ အပေါင်းသည်။ အသမ္ဘတ္တာဝသေန၊ မရောက်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်။

သမ္ဘတ္တအာဝရုံ။ ။ဃာနာဒိတ္တယံ၊ ဃာနအစရှိသော ရုပ်သုံးခုတို့၏ အပေါင်းသည်။ သမ္ဘတ္တာဝသေန၊ ရောက်သည်၏အစွမ်းဖြင့်။

တနည်းကား—အသမ္ဘတ္တာဝသေန၊ မရောက်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပဝတ္တံ၊ ဖြစ်သော။ စက္ခာဒိဒ္ဒယံ၊ စက္ခုအစရှိသော ရုပ်နှစ်ခုတို့၏အပေါင်းဌင်း။ သမ္ဘတ္တာဝသေန၊ ရောက်သည်၏အစွမ်းဖြင့်။ ပဝတ္တံ၊ ဖြစ်သော။ ဃာနာ-ဒိတ္တယံ၊ ဃာနအစရှိသော ရုပ်သုံးခုတို့၏အပေါင်းဌင်း။ ဤတိ၊ ဤသို့။ ပဥ္စဝိဓမ္မိ၊ ငါးပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်သော။ရူပံ၊ ရုပ်သည်။ ဂေါစ-ရဂ္ဂါဟိကရူပံ၊ အာရုံကို ယူတတ်သောရုပ် မည်၏။ ဝါ၊ အာရုံကို ယူရာဖြစ်သောရုပ် မည်၏။ ဝါ၊ အာရုံ၏ ယူရာဖြစ်သောရုပ်မည်၏။

အဂေါစရဂ္ဂါဟိကရုပ် ၂၃-ပါး။ ။ဤတရုံ၊ ဤမှတပါးသော နှစ်ဆယ့် သုံးပါးသော ရုပ်သည်။ အဂေါစရဂ္ဂါ-ဟိက ရူပံ၊ အာရုံကို မယူတတ်သောရုပ် မည်၏။ ဝါ၊ အာရုံကို ယူရာ မဟုတ်သောရုပ် မည်၏။ ဝါ၊ အာရုံ၏ ယူရာမဟုတ်သောရုပ် မည်၏။

၂၇။ ဝဏ္ဏော ဂန္ဓော ရသော သြေါ ဘူတစတုက္ကဇေတိ အဌဝိဓမ္မိ အဝိနိဗ္ဘောဂရူပံ၊ ဣတရံ ဝိနိဗ္ဘောဂရူပံ။

အဝိနိဗ္ဘောဂရူပ် ဂ-ပါး ၂၇။ ဝဏ္ဏော စ၊ ရူပါရုံဂင်း။ ဂန္ဓော စ၊ ဂန္ဓာရုံဂင်း။ ရသောစ၊ ရသာရုံဂင်း။ သြေါ စ၊ သြေါဂင်း။ ဘူတစတုက္ကဇ၊ ဘူတရူပ်တို့၏ လေးခုတို့၏ အပေါင်းဂင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အဌဝိဓမ္မိ၊ ရှစ်ပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ ရူပံ၊ ရူပ်သည်။ အဝိနိဗ္ဘောဂရူပံ၊ အသီ.အသီး မခွဲခြမ်းအပ်သောရူပ် မည်၏။

ဝိနိဗ္ဘောဂရူပ် ၂၀-ပါး။ ။ဣတရံ၊ ဤမှတပါးသော နှစ်ဆယ်သောရူပ်သည်။ ဝိနိဗ္ဘောဂရူပံ၊ အသီးအသီး ခွဲခြမ်းအပ်သောရူပ် မည်၏။

ရူပဝိဘာဂ သင်္ဂဟ ဂါထာ

၂ဂ။ ဣစ္ဘေဝ မဋ္ဌဝိသတိ- ဝိဓမ္မိ စ ဝိစက္ခဏာ။
အဇ္ဈတ္တိကာဒဘေဒေန၊ ဝဘဇ္ဇ ယထာရဟာ။

အယမေတ္ထ ရူပဝိဘာဂေါ။

၂ဂ။ ဣစ္ဘေဝံ=ဣတိဧဝံ ယထာဝုတ္တနယေန၊ အကြင်အကြင်ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့်။ အဌဝိသတိ ဝိဓမ္မိ၊ နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ ရူပဋ္ဌ=ရူပံဧဝ၊ ရူပ်သည်ပင်လျှင်။ ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ အဇ္ဈတ္တိကာဒိ ဘေဒေန၊ အဇ္ဈတ္တိကရူပ် အစရှိသည်တို့၏ အပြားဖြင့်။ ဝိစက္ခဏာ၊ ပညာရှိတို့သည်။ ဝိဘဇ္ဇ၊ ဝေဘန်ကုန်၏။

အယံ၊ ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤရူပသင်္ဂဟ၌။ ဝါ၊ ဤရူပသမုဒ္ဒေသ စသော ငါးပါးတို့တွင်။ ရူပဝိဘာဂေါ၊ ရူပ်ကို ဝေဘန်ကြောင်းဖြစ်သော နည်းတည်း။

ရူပဝိဘာဂ ပြီး၏။

၃-ရူပသမုဋ္ဌာန နယ

၂၉။ ကမ္မံ, စိတ္တံ, ဥတု, အာဟာရော စေတိ စတ္တာရိ ရူပသမုဋ္ဌာနာနိ နာမ။

ရုပ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော တရား ၄-ပါး　　၂၉။ ကမ္မဉ္စ၊ ကာမကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ရူပကုသိုလ် ကံ နှစ်ဆယ့်ငါးခုလုံး။ စိတ္တဉ္စ၊ အရူပဝိပါက်လေးခု, ဒွေပဉ္စဝိညာဏ် တဆယ်, ရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ်သည် ကြဉ်အပ်သော ခုနစ်ဆယ့်ငါးပါး သော စိတ်ဌင်း။ ဥတု စ၊ ဥတုဌင်း။ အာဟာရော စ၊ အာဟာရဌင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စတ္တာရိ၊ လေးပါးကုန်သော အကြောင်းတို့သည်။ ရူပ-သမုဋ္ဌာနာနိ နာမ၊ ရုပ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော အကြောင်းတို့ မည်ကုန်၏။

၃၀။ တတ္ထ ကာမာဝစရံ ရူပါဝစရဉ္စေတိ ပဉ္စဝိသတိ ဝိဓမ္မာ ကုသလာ-ကုသလ ကမ္မ'မဘိသင်္ခတံ အဏ္ဍတ္ထိကသန္တာနေ ကမ္မသမုဋ္ဌာန-ရူပံ ပဋိသန္ဓိ မုပါဒါယ ခဏေ ခဏေ သမုဋ္ဌာပေတိ။

ကမ္မဇရုပ်ကို ဖြစ်စေသော ကံ ၂၅-ပါး　　၃၀။ တတ္ထ၊ ထိုလေးပါးသောအကြောင်း တို့တွင်။ ကာမာဝစရဉ္စ၊ ကာမာဝစရ ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံ နှစ်ဆယ်ဌင်း။ ရူပါဝစရဉ္စ၊ ရူပါဝစရ ကုသိုလ်ကံ ငါးခုဌင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပဉ္စဝိသတိ ဝိဓမ္မာ၊ နှစ်ဆယ့်ငါးပါး အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ ကုသလာ ကုသလ-ကမ္မံ၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံသည်။ အဏ္ဍတ္ထိကသန္တာနေ၊ အဏ္ဍတ္ထိက သန္တာန်၌။ အဘိသင်္ခတံ၊ ပြုပြင်အပ်သော။ ကမ္မသမုဋ္ဌာနရူပံ၊ ကံလျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်ကို။ ဝါ၊ ကံကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်(ကမ္မဇရုပ်)ကို။ ပဋိသန္ဓိ ။ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဥပါဒ်ကို။ ဥပါဒါယ၊ အစပြု၍။ ခဏေ ခဏေ၊ ခဏတိုင်း ခဏတိုင်း။ ဝါ၊ တခ တခသောစိတ်၏ သံးပါး သံးပါးသော ခဏ၌။ သမုဋ္ဌာပေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။

၃၁။ အရူပဝိပါက ဒ္ဝိပဉ္စဝိညာဏဝဇ္ဇိတံ ပဉ္စသတ္တတိ ဝိဓမ္မာ စိတ္တံ စိတ္တ-သမုဋ္ဌာနရူပံ ပဌမဘဝဂ်ံ ပုပါဒါယ ဇာဝယန္တေမေဝ သမုဋ္ဌာ-ဌပေတိ။

စိတ္တဇရူပ်ကို ဖြစ်စေသော စိတ် ၂၅-ပါး ၃၁။ အရူပဝိပါက ဒ္ဝိပဉ္စဝိညာဏ ဝဋ္ဋတံ၊ အရူပဝိပါက် လေးခု, ဒ္ဝေပဉ္စဝိညာဏ် တဆယ်, ရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ်သည် ကြဉ်အပ်သော။ ပဉ္စသတ္တတိ ဝိဓမ္မိ၊ ခုနစ်ဆယ့်ငါးပါး အပြားရှိသည် လည်းဖြစ်သော။ စိတ္တံ၊ စိတ်သည်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပံ၊ စိတ်လျှင်ဖြစ် ကြောင်းရှိသော ရူပ်ကို။ ဝါ၊ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရူပ်(စိတ္တဇရူပ်)ကို။ ပဌမဘာဝင်္ဂံ၊ ပဌမဘာဝင်ကို။ ဥပါဒါယ၊ အစပြု၍။ ဇာယန္တမေဝ၊ ဥပါဒ်ဆဲ ဖြစ်၍သာလျှင်။ အဇ္ဈတ္တိကသန္တာနေ၊ အဇ္ဈတ္တိက သန္တာန်၌။ သမုဋ္ဌာ-ပေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။

၃၂။ တတ္ထ အပ္ပနာဇဝနံ ဣရိယာပထမ္မိ သန္နာမေတိ။

ဣရိယာပုထ်ကိုလည်း ခိုင်စေသော စိတ် ၂၆-ပါး ၃၂။ တတ္ထ၊ ထို ခုနစ်ဆယ့်ငါးပါး သောစိတ်တို့တွင်။ အပ္ပနာဇဝနံ၊ အပ္ပနာဇော ဆဗ္ဗီသသည်။ ဣရိ-ယာပထမ္မိ၊ ဣရိယာပုထ်ကိုလည်း။ ဝါ၊ သွားခြင်း, ရပ်ခြင်း, ထိုင်ခြင်း, လျောင်းခြင်း ဣရိယာပုထ်ကိုလည်း။ သန္နာမေတိ၊ ခိုင်စေ၏။

၃၃။ ဝေါဋ္ဌပ္ပန ကာမာဝစရ ဇဝနာဘိညာ ပန ဝိညတ္တိမ္မိ သမုဋ္ဌာ-ပေန္တိ။

ဝိညတ်ကိုလည်းဖြစ်စေသော စိတ် ၃၁-ပါး ၃၃။ ဝေါဋ္ဌပ္ပန ကာမာဝစရ ဇဝနာဘိညာ ပန၊ ဝုဋ္ဌော, ကာမဇော တခုယုတ် သုံးဆယ်, အဘိညာဏ် ဒွေတို့သည် ကား။ ဝိညတ္တိမ္မိ၊ ကာယဝိညတ်, ဝစီဝိညတ်ကိုလည်း။ သမုဋ္ဌာပေန္တိ၊ ဖြစ်-စေတတ်ကုန်၏။

၃၄။ သောမနဿ ဇဝနာနိ ပနေတ္ထ တေရသ ဟသနမ္မိ ဇနေန္တိ။

ရယ်ရှင်မှုကိုလည်း ဖြစ်စေသော စိတ် ၁၃-ပါး ၃၄။ ပန၊ အထူးကို ဆိုအံ့။ ဇော်ထ၊ ဤ ဝိညတ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ဝုဋ္ဌော, ကာမဇော တခုယုတ် သုံးဆယ်, အဘိညာဏ်ဒွေတို့တွင်။ တေရသ၊ တဆယ့်သုံးပါးကုန်သော။

သောမနဿဇဝနာနိ၊ သောမနဿသဟဂုတ် ဇောတို့သည်။ ဟသနမ္မိ၊ ရှင်ခြင်းကိုလည်း။ ဇနေန္တိ၊ ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏။

၃၅။ သီတုဏှောတု သမညာတာ တေဇောဓာတု ဌိတိပတ္တာဝ ဥတု-သမုဋ္ဌာနရူပံ အဏ္ဍတ္တဉ္စ ဗဟိဒ္ဓါ စ ယထာရဟံ သမုဋ္ဌာပေတိ။

ရုပ်ကို ဖြစ်စေသောဥတု (တေဇောဓာတ်) ၃၅။ သီတုဏှောတု သမညာတာ၊ သီတဥတု, ဥဏှဥတုဟု ဆိုအပ်သော။ တေဇော-ဓာတု၊ တေဇောဓာတ်သည်။ ဌိတိပတ္တာ-ဝ၊ (ရုပ်၏) ဌီသို့ရောက်သည်ဖြစ်၍သာလျှင်။ ဥတုသမုဋ္ဌာနရူပံ၊ ဥတုလျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်ကို။ ဝါ၊ ဥတုကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကို။ အဏ္ဍတ္တဉ္စ၊ အဏ္ဍတ္တသန္တာန်၌ရင်း။ ဗဟိဒ္ဓါ စ၊ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ရင်း။ ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ သမုဋ္ဌာပေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။

၃၆။ သြဇာသင်္ခါတော အာဟာရော အာဟာရ သမုဋ္ဌာနရူပံ
အဇ္ဈောဟရဏကာလေ ဌာနပတ္တောဝ သမုဋ္ဌာပေတိ။

အာဟာရဇရုပ် ဖြစ်ပုံ ၃၆။ သြဇာသင်္ခါတော၊ သြဇာဟု ဆိုအပ်သော။ အာဟာရော၊ အာဟာရသည်။ အာဟာရ-သမုဋ္ဌာနရူပံ၊ အာဟာရလျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိသောရုပ်ကို။ ဝါ၊ အာဟာရ-ကြောင့် ဖြစ်သော ရုပ်ကို။ အဇ္ဈောဟရဏကာလေ၊ မျိုသော ကာလ၌။ ဌာနပတ္တောဝ၊ (ရုပ်၏) ဌီသို့ရောက်သည်ဖြစ်၍ သာလျှင်။ အဏ္ဍတ္တိက-သန္တာနေ၊ အဏ္ဍတ္တိက သန္တာန်၌။ သမုဋ္ဌာပေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။

၃၇။ တတ္ထ ဟဒယ, ဣန္ဒြိယရူပါနိ ကမ္မဇာနေဝ။

ကမ္မဇရုပ် ၈ကန် ၉ ပါး ၃၇။ တတ္ထ၊ ထိုရုပ်အပေါင်းတို့တွင်။ ဟဒယ-ဣန္ဒြိယ ရူပါနိ၊ ဟဒယရုပ်, ဣန္ဒြိယရုပ် ၈-ပါးတို့သည်။ ကမ္မဇာနေဝ၊ ကံကြောင့်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်၏။

၃၈။ ဝိညတ္တိဒ္ဒယံ စိတ္တဇမေဝ။

စိတ္တဇရုပ် ၈ကန် ၂-ပါး ၃၈။ ဝိညတ္တိဒ္ဒယံ၊ ဝိညတ်ဒွေသည်။ စိတ္တဇမေဝ၊ စိတ်ကြောင့်သာလျှင် ဖြစ်၏။

၃၉။ သဒ္ဒါ စိတ္တောတုဧော။

ဒီဧရုပ် ၃၉။ သဒ္ဒါ၊ သဒ္ဒရုပ်သည်။ စိတ္တောတုဧော၊ စိတ်,ဥတုကြောင့် ဖြစ်၏။

၄၀။ လဟုတာဒိတ္တယံ ဥတုစိတ္တာဟာရေဟိ သမ္ဘောတိ။

တီဧရုပ် ၄၀။ လဟုတာဒိတ္တယံ၊ လဟုတာ အစရှိသော ရုပ်သုံးခုတို့၏ အပေါင်းသည်။ ဥတုစိတ္တာဟာရေဟိ၊ ဥတု, စိတ်, အာဟာရတို့ကြောင့်။ သမ္ဘောတိ၊ ဖြစ်၏။

၄၁။ အဝိနိဗ္ဘောဂရူပါနိ ဧဝ အာကာသဓာတု စ စတူဟိ သမ္ဘူ-တာနိ။

စတုဧရုပ် ၉-ပါး ၄၁။ အဝိနိဗ္ဘောဂရူပါနိ ဧဝ၊ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ်ရှစ်ခု တို့သည်ရင်း။ အာကာသဓာတု စ၊ အာကာသ ဓာတ်သည်ရင်း။ စတူဟိ၊ လေးပါးကုန်သော အကြောင်းတို့ကြောင့်။ သမ္ဘူတာနိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၄၂။ လက္ခဏရူပါနိ နကုတောစိ ဧာယန္တိ။

နကုတောစိရုပ် ၄-ပါး ၄၂။ လက္ခဏရူပါနိ၊ လက္ခဏရုပ် လေးခုတို့ သည်။ ကုတောစိ၊ တစုံတခုသော အကြောင်းတို့ကြောင့်။ နဧာယန္တိ၊ မဖြစ်ကုန်။

ကမ္မဧရုပ် စသည်ပြု သင်္ဂဟ ဂါထာမျှား

၄၃။ အဋ္ဌာရသ ပန္နရသ၊ တေရသ ဒ္ဋ္ဌိဒသာတိ စ။
ကမ္မစိတ္တောတုကာဟာရ-ဧာနိ ဟောန္တိ ယထာက္ကမံ။

၄၄။ ဧာယမာနာဒိ ရူပါနံ၊ သဘာဝတ္တာ ဟိ ကေဝလံ။
လက္ခဏာနိ နဧာယန္တိ၊ ကေဟိစိတိ ပကာသိတံ။

အယမေတ္ထ ရူပသမုဋ္ဌာန နယော။

၄၃။ ကမ္မစိတ္တောတုကာဟာရဇာနိ် ကမ္မဇရုပ် စိတ္တဇရုပ် ဥတုဇရုပ် အာဟာရဇရုပ်တို့သည်။ ယထာကွမ်း၊ အစဉ်အတိုင်း။ အဋ္ဌာရသာတိ စ၊ တဆယ့်ရှစ်ပါး အပြားရှိကုန်သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ပန္နရသာတိ စ၊ တဆယ့်ငါးပါး အပြားရှိကုန်သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ တေရသာတိ စ၊ တဆယ့်သုံးပါး အပြားရှိကုန်သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဒွါဒသာတိ စ၊ တဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိကုန်သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

နာ ကုတောစိရုပ် မည်ခြင်းအကြောင်း

၄၄။ ကေဝလံ၊ သက်သက်။ ဇာယမာနာဒိရူပါနံ၊ ဖြစ်ဆဲ အစရှိကုန်သော နိပ္ဖန္နရုပ်တို့၏။ သဘာဝတ္တာ ဟိ = သဘာဝတ္တာ ဧဝ၊ သဘောဟု အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်။ လက္ခဏာနိ၊ လက္ခဏရုပ် လေးခုတို့သည် (အမှတ်အသားအဖြစ်သာ ဖြစ်ကြသည်)။ ကေဟိစိ၊ တစုံတခုသော အကြောင်းတို့ကြောင့်။ နာ ဇာယန္တိ၊ မဖြစ်ကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပကာသိတံ၊ ပြအပ်၏။

အယံ၊ ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤရူပသင်္ဂဟ၌။ ဝါ၊ ဤရူပသမုဒ္ဒေသ စသော ပါးပါးကို့တွင်။ ရူပသမုဋ္ဌာန နယော၊ ရူပသမုဋ္ဌာန်ကို ဆိုကြောင်းဖြစ်သော နည်းတည်း။

ရူပသမုဋ္ဌာန နယ ပြီး၏။

၄-ရူပ ကလာပ

၄၅။ ကေ ပ ပါ ဒါ, ကေ နိ ရောဓာ, ကေ နိ သ ယာ, သ ဟ ဝုတ္တိ နော ကေ ဝိ သ တိ ရူပ ကလာပါ နာ မ။

ရူပ်ကလာပ် လက္ခဏာ ၄-ပါ

၄၅။ ကေ ပ ပါ ဒါ၊ တ ကွ ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သော။ ဝါ၊ တူသောဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သော။ ကေ နိ ရောဓာ၊ တ ကွ ချုပ်ခြင်းရှိကုန်သော။ ဝါ၊ တူသော ချုပ်ခြင်းရှိကုန်သော။ ကေ နိ သ ယာ၊ တူသောမှီရာရှိကုန်သော၊ သ ဟ-

ဝုတ္တိနော၊ တက္ခဖြစ်ခြင်း ရှိကုန်သော။ ဝါ၊ အသီး အသီး ကလာပ်၌ တည်သော ရုပ်၏အစွမ်းဖြင့် တက္ခဖြစ်ကုန်သော (အတူဖြစ်နေနိုင်သည့် သဘာဝရှိကုန်သော)။ကေဝိသတိ၊နှယ်ဆယ့်တပါးသော ရုပ်အစုအပေါင်း တို့သည်။ ရူပကလာပါ နာမ၊ ရုပ်ကလာပ်တို့မည်ကုန်၏။

ကမ္မဇ ကလာပ် ၉-စည်း

၄၆။ တတ္ထ ဇီဝိတံ အဝိနိဗ္ဘောဂရူပဉ္စ စက္ခုနာ သဟ စက္ခုဒသကန္တိ ပဝုစ္စတိ။

စက္ခုဒသက ကလာပ် ၄၆။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ဆယ့်တပါးသော ရုပ်ကလာပ် တို့တွင်။ ဇီဝိတဉ္စ၊ ဇီဝိတရုပ်ကိုလည်း။ အဝိ-နိဗ္ဘောဂရူပဉ္စ၊ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ရှစ်ခုကိုလည်း။ စက္ခုနာ၊ စက္ခုပသာဒနှင့်။ သဟ၊ တက္ခ။ စက္ခုဒသကန္တိ၊ စက္ခုဒသကဟူ၍။ ဝါ၊ စက္ခုဖြင့် မှတ်အပ်သော ရုပ်ဆယ်ခုအပေါင်းဟူ၍။ ပဝုစ္စတိ၊ အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်၏။

တတ္ထ သောတာဒီဟိ သဒ္ဓိံ သောတဒသကံ, ဃာနဒသကံ, ဇိဝှါဒသကံ, ကာယဒသကံ, ဣတ္ထိဘावဒသကံ, ပုမ္ဘावဒသကံ, ဝတ္ထုဒသကဉ္စေတိ ယထာက္ကမံ ယောဇေတဗ္ဗံ။

သောတဒသက ကလာပ်စသည်။ ။တတ္ထ၊ ထိုအတူ။ သောတာဒီဟိ၊ သောတပသာဒ အစရှိသည်တို့နှင့်။ ဝါ၊ သောတပသာဒ, ဃာနပသာဒ, ဇိဝှါပသာဒ, ကာယပသာဒ, ဣတ္ထိဘော, ပုမ္ဘော, ဟဒယဝတ္ထုတို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ တက္ခ။

သောတဒသကန္တိ စ၊ သောတဒသကဟူ၍ရင်း။ ဝါ၊ သောတဖြင့် မှတ်အပ်သော ရုပ်ဆယ်ခု အပေါင်းဟူ၍ရင်း။

ဃာနဒသကန္တိ စ၊ ဃာနဒသကဟူ၍ရင်း။ဝါ၊ ဃာနဖြင့် မှတ်အပ်သော ရုပ်ဆယ်ခု အပေါင်းဟူ၍ရင်း။

ဇိဝှါဒသကန္တိ စ၊ ဇိဝှါဒသက ဟူ၍ရင်း။ ဝါ၊ ဇိဝှါဖြင့် မှတ်အပ်သော ရုပ်ဆယ်ခု အပေါင်းဟူ၍ရင်း။

ကာယဒသကန္တိ စ၊ ကာယဒသကဟူ၍ဝင်း။ ဝါ၊ ကာယဖြင့် မှတ်အပ်သော ရုပ်ဆယ်ခု အပေါင်းဟူ၍ဝင်း။

ဣတ္ထိဘာဝဒသကန္တိ စ၊ ဣတ္ထိဘာဝ ဒသကဟူ၍ဝင်း။ ဝါ၊ ဣတ္ထိဘောဖြင့် မှတ်အပ်သော ရုပ်ဆယ်ခု အပေါင်းဟူ၍ဝင်း။

ပုမ္ဘာဝဒသကန္တိ စ၊ ပုမ္ဘာဝဒသက ဟူ၍ဝင်း။ ဝါ၊ ပုမ္ဘောဖြင့် မှတ်အပ်သော ရုပ်ဆယ်ခု အပေါင်းဟူ၍ဝင်း။

ဝတ္ထုဒသကန္တိ စ၊ ဝတ္ထုဒသကဟူ၍ဝင်း။ ဝါ၊ ဟဒယဝတ္ထုဖြင့် မှတ်အပ်သော ရုပ်ဆယ်ခု အပေါင်းဟူ၍ဝင်း။ ပဝုစ္စတိ၊ အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ယထာဣဒံ၊ အစဉ်အတိုင်း။ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ ယှဉ်အပ်၏။

အဝိနိဗ္ဘောဂ ရူပမေဝ ဇီဝိတေန သဟ ဇီဝိတနဝကန္တိ ပဝုစ္စတိ။ ဣမေ နဝ ကမ္မသမုဋ္ဌာန ကလာပါ။

ဇီဝိတနဝက ကလာပ်။ ။အဝိနိဗ္ဘောဂရူပမေဝ၊ အဝိနိဗ္ဘောဂရူပ် ရှစ်ခု ကိုပင်လျှင်။ ဇီဝိတေန၊ ဇီဝိတိနြေနှင့်။ သဟ၊ တကွ။ ဇီဝိတနဝကန္တိ၊ ဇီဝိတနဝက ကလာပ်ဟူ၍။ ဝါ၊ ဇီဝိတဖြင့် မှတ်အပ်သော ရုပ်ကိုးခု အပေါင်းဟူ၍။ ပဝုစ္စတိ၊ အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ နဝ၊ ကိုးပါးကုန်သော။ ဣမေ ရူပ ကလာပါ၊ ဤရုပ်ကလာပ်တို့သည်။ ကမ္မသမုဋ္ဌာန ကလာပါ၊ ကံကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်တို့ မည်ကုန်၏။ ဝါ၊ ကံလျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်ကလာပ်တို့ မည်ကုန်၏။

စိတ္တဇ ကလာပ် ၆-စည်း

၄၇။ အဝိနိဗ္ဘောဂရူပံ ပန သုဒ္ဓဋ္ဌကံ,
တဒေဝ ကာယဝိညတ္တိယာ သဟ ကာယဝိညတ္တိနဝကံ,
ဝစီဝိညတ္တိသဒ္ဒေဟိ သဟ ဝစီဝိညတ္တိ ဒသကံ,
လဟုတာဒီဟိ သဒ္ဓိံ လဟုတာဒေကာဒသကံ,
ကာယဝိညတ္တိ လဟုတာဒိ ဒ္ဝိဒသကံ,

ဝစီဝိညတ္တိသဒ္ဒလဟုတာဒိ တေရသကဥ္စေတိ ဆ စိတ္တသမุฏฐာန-ကလာပါ။

သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ် ၄၇။ ပန၊ ကမ္မဇကလာပ်မှတပါး စိတ္တဇ ကလာပ်ကို ဆိုအံ့။ အဝိနိဗ္ဘောဂရူပ်၊ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ်ရှစခုသည်။ သုဒ္ဓဋ္ဌက၊ သကသကသော အဋ္ဌ ကလာပမည်သည်။ ဟောတ၊ ဖြစ်၏။

ကာယဝိညတ္တိ နဝက ကလာပ်။ ။တဒေဝ၊ ထိုသုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်သည် ပင်လျှင်။ ကာယဝိညတ္တိယာ၊ ကာယ-ဝိညတ်နှင့်။ သဟ၊ တက္ခ။ ကာယဝိညတ္တိနဝကဥ္စ၊ ကာယဝိညတ္တိနဝက ကလာပ် မည်သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဝစီဝိညတ္တိ ဒသက ကလာပ်။ ။ဝစီဝိညတ္တိသဒ္ဒေဟိ၊ ဝစီဝိညတ်, သဒ္ဒတို့နှင့်။ သဟ၊ တက္ခ။ ဝစီဝိညတ္တိဒသကဥ္စ၊ ဝစီဝိညတ္တိဒသက ကလာပ်မည်သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

လဟုတာဒေကာ ဒသက ကလာပ်။ ။လဟုတာဒီဟိ၊ လဟုတာ အစရှိသည်တို့နှင့်။ သဒ္ဒိ ၊ တက္ခ။ လဟုတာဒေကာဒသကဥ္စ၊ လဟုတာဒိ ဧကာဒသက ကလာပ်မည်သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ကာယဝိညတ္တိလဟုတာဒိ ဒ္ဝါဒသက ကလာပ် (ကာယဝိညတ္တိနဝကကလာပ်နှင့် လဟုတာဒိတို့အပေါင်းသည်) ကာယဝိညတ္တိလဟုတာဒိ ဒ္ဝါဒသကဥ္စ၊ ကာယဝိညတ္တိလဟုတာဒိ ဒ္ဝါဒ-သက ကလာပ် မည်သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဝစီဝိညတ္တိသဒ္ဒလဟုတာဒိ တေရသက ကလာပ် (ဝစီဝိညတ္တိ ဒသက ကလာပ်နှင့် လဟုတာဒိတို့ အပေါင်းသည်) ဝစီဝိညတ္တိ သဒ္ဒလဟု-တာဒိ တေရသကဥ္စ၊ ဝစီဝိညတ္တိသဒ္ဒလဟု-တာဒိ တေရသက ကလာပ်မည်သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ ဆ၊ ခြောက်ပါးကုန်သော။ ဣမေ ရူပ ကလာပါ၊ ဤရုပ်ကလာပ်တို့သည်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာန ကလာပါ၊ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်တို့ မည်ကုန်၏။ ဝါ၊ စိတ်လျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်ကလာပ်တို့ မည်ကုန်၏။

ဥတုဇ ကလာပ ၄-စည်း

၄၈။ သုဒ္ဓဋ္ဌကံ, သဒ္ဒနဝကံ, လဟုတာဒေကာဒသကံ, သဒ္ဒလဟုတာဒိဒ္ဒါဒသကဥ္စေတိ စတ္တာရော ဥတုသမုဋ္ဌာန ကလာပါ။

၄၈။ သုဒ္ဓဋ္ဌကဥ္စ၊ သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်ၘင်း။

သဒ္ဒနဝကဥ္စ၊ သဒ္ဒနဝက ကလာပ်ၘင်း။

လဟုတာဒေကာဒသကဥ္စ၊ လဟုတာဒိ ဧကာဒသက ကလာပ်ၘင်း။

သဒ္ဒလဟုတာဒိဒ္ဒါဒသကဥ္စ၊ သဒ္ဒလဟုတာဒိ ဒ္ဒါဒသက ကလာပ်ၘင်း။

ဣတိ၊ ဤသို့။ စတ္တာရော၊ လေးပါးကုန်သော။ ဣမေ ရူပ ကလာပါ၊ ဤရုပ်ကလာပ်တို့သည်။ ဥတုသမုဋ္ဌာန ကလာပါ၊ ဥတုကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်တို့ မည်ကုန်၏။ ဝါ၊ ဥတုလျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်ကလာပ်တို့ မည်ကုန်၏။

အာဟာရဇ ကလာပ် ၂-စည်း

၄၉။ သုဒ္ဓဋ္ဌကံ, လဟုတာဒေကာဒသကဥ္စေတိ ဒွေ အာဟာရသမုဋ္ဌာန ကလာပါ။

၄၉။ သုဒ္ဓဋ္ဌကဥ္စ၊ သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်ၘင်း။

လဟုတာဒေကာဒသကဥ္စ၊ လဟုတာဒိ ဧကာဒသက ကလာပ်ၘင်း။

ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒွေ၊ နှစ်ပါးကုန်သော။ ဣမေ ရူပ ကလာပါ၊ ဤရုပ်ကလာပ်တို့သည်။ အာဟာရသမုဋ္ဌာန ကလာပါ၊ အာဟာရကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်တို့ မည်ကုန်၏။ ဝါ၊ အာဟာရလျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်ကလာပ်တို့ မည်ကုန်၏။

အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓ ကလာပ်ခဲ့ပုံ

၅၀။ တတ္ထ သုဒ္ဓဋ္ဌကံ, သဒ္ဒနဝကဉ္စေတိ ဒ္သေ ဥတုသမုट्ठာန ကလာပါ ဗဟိဒ္ဓါပိ လဗ္ဘန္တိ၊ အဝသေသာ ပန သဗ္ဗေပိ အဇ္ဈတ္တိကမေव။

ဗဟိဒ္ဓ ရူပ်ကလာပ် ၂-ပါး ၅၀။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ဆယ့်တပါးသော ရူပ်ကလာပတို့တွင်။ သုဒ္ဓဋ္ဌကဉ္စ၊ သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်ရင်း။ သဒ္ဒနဝကဉ္စ၊ သဒ္ဒနဝက ကလာပ်ရင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒ္သေ၊ နှစ်ပါးကုန်သော။ ဥတုသမုट्ठာန ကလာပါ၊ ဥတုကြောင့်ဖြစ်သော ရူပ်ကလာပ်တို့ကို။ ဗဟိဒ္ဓါပိ၊ အပသန္တာန်၌လည်း။ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်၏။

အဇ္ဈတ္တိက ရူပ်ကလာပ် ၁၉-ပါး။ ။ပန၊ ဆက်ဆံသည်မှတပါး မဆက်ဆံသည်ကို ဆိုအံ့။ အဝသေသာ၊ နှစ်ပါးသော ဥတုသမုट्ठာနိကရူပ်မှ ကြွင်းကုန်သော။ သဗ္ဗေပိ၊ အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဧကူန ဝီသတိ ဋ္ဌပ ကလာပါ၊ တခုယုတ် နှစ်ဆယ်သော ရူပ်ကလာပ်တို့ကို။ အဇ္ဈတ္တိကမေဝ၊ အဇ္ဈတ္တိကသန္တာန်၌သာလျှင်။ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်၏။

ကမ္မဇကလာပ် စသည်ပြု သင်္ဂဟ ဂါထာများ

၅၁။ ကမ္မစိတ္တောတုကာဟာရ-သမုट्ठာနာ ယထာက္ကမံ။
နဝ ဆ စတုရော ဒ္သေတိ၊ ကလာပါ ဧကဝီသတိ။

ကလာပါနံ ပရိစ္ဆေဒ-လက္ခဏတ္တာ ဝိစက္ခဏာ။
နှ ကလာပဂ် မိစ္ဆာဟု၊ အာကာသံ လက္ခဏာနိ စ။

အယမေတ္ထ ကလာပယောဇနာ။

ရူပ်ကလာပ် ၂၁-စည်း ၅၁။ ကမ္မ စိတ္တောတုကာဟာရ သမုट्ठာနာ၊ ကံကြောင့်ဖြစ်သော ရူပ်ကလာပ်, စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရူပ်ကလာပ်, ဥတုကြောင့်ဖြစ်သော ရူပ်ကလာပ်, အာဟာရကြောင့်ဖြစ်သော ရူပ်ကလာပ်တို့သည်။ ယထာက္ကမံ၊ အစဉ်အတိုင်း။ နဝ စ၊ ကိုးပါးအပြားရှိကုန်သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဆ စ၊ ခြောက်ပါး အပြားရှိကုန်သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ စတုရော စ၊ လေးပါး အပြားရှိကုန်သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဒွေ စ၊ နှစ်ပါး အပြားရှိကုန်သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ကလာပါ၊ ကလာပ်တို့သည်။ ဧကဝိသတိ၊ နှစ်ဆယ့်တပါး အပြားရှိကုန်သည်။ သိယုံ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ကလာပ်မထိုက်သော ရုပ် ၅-ပါး။ ။အာကာသဥ္စ၊ အာကာသဓာတ်ကို ၎င်း။ လက္ခဏာနိ စ၊ လက္ခဏာရုပ် လေးခုတို့ကိုဟု ဆိုလို၏။ အာကာသ လက္ခဏာနှင့်၊ အာကာသဓာတ်, လက္ခဏာရုပ် လေးခုတို့၏။ ကလာပါနှင့်၊ ကလာပ်တို့ကို။ ပရိစ္ဆေဒ လက္ခဏတ္တာ၊ ပိုင်းခြားကြောင်း, မှတ်ကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ကလာပဂ်ံ ဣတိ၊ ကလာပ်၏အင်္ဂါဟူ၍။ ဝိစက္ခဏာ၊ ပညာရှိတို့သည်။ နအာဟု၊ မဆိုကုန်။

အယံ၊ ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ကား။ ဇေ္ဌ၊ ဤရှေးသင်္ဂီဟ၌။ ဝါ၊ ရူပ-သမုဒ္ဒေသ စသော ငါးပါးတို့တွင်။ ကလာပ ယောဇနာ၊ ကလာပ်ကို ယှဉ်ကြောင်းဖြစ်သော နည်းတည်း။

ရူပကလာပ ပြီး၏။

၅-ရူပ ပဝတ္တိကွမ (ရုပ်ဖြစ်စဉ်)

၅၂။ သဗ္ဗာနိပိ ပနေတာနိ ရူပါနိ ကာမလောကေ ယထာရဟံ အနုနာနိ ပဝတ္တိယံ ဥပလဗ္ဘန္တိ။

ကာမဘုံ၌ ရုပ်ဖြစ်စဉ် ၅၂။ ပန၊ ရူပကလာပမှတပါး ရူပပဝတ္တိကွမကို ဆိုအံ့။ သဗ္ဗာနိပိ၊ အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဧတာနိ ရူပါနိ၊ ထိုရုပ်ဘို့ကို။ ကာမလောကေ၊ ကာမဘုံ၌။ ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ ပဝတ္တိယံ၊ ပဝတ္တိအခါ၌။ အနုနာနိ၊ မယုတ်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ ဥပလဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်၏။

သံသေဒဇနှင့် သြပပါတိကသတ္တဝါတို့၌ ရုပ်ကလာပ်ဖြစ်ပုံ

၅၃။ ပဋိသန္ဓိယံ ပန သံသေဒဇာနဉ္စေဝ သြပပါတိကာနဉ္စ စက္ခု-သောတ ဃာန ဇိဝှါ ကာယ ဘာဝ ဝတ္ထုဒသက သင်္ခါတာနိ သတ္တ ဒသကာနိ ပါတုဘဝန္တိ ဥက္ကဋ္ဌဝသေန။

အလွန်ဆုံး ကလာပ် ၇-စည်း ၅၃။ ပန၊ ပဝတ္တိမှတပါး ပဋိသန္ဓေကို ဆိုအံ့။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ပဋိသန္ဓေ အခါ၌။ သံသေဒဇာနဉ္စေဝ၊ အညှိုဖြစ်ကုန်သော ပိုး လောက် အစရှိသော သတ္တဝါတို့အားလုံး။ သြပပါတိကာနဉ္စ၊ ကိုယ်ထင်ရှားဖြစ်သော စတုမဟာရာဇ် တာဝတိံသာအစရှိသော သတ္တဝါတို့အားလုံး။ ဥက္ကဋ္ဌ-ဝသေန၊ အလွန်၏အစွမ်းဖြင့်။ စက္ခု သောတ ဃာန ဇိဝှါ ကာယ ဘာဝ-ဝတ္ထုဒသက သင်္ခါတာနိ၊ စက္ခုဒသက, သောတဒသက, ဃာနဒသက, ဇိဝှါဒသက, ကာယဒသက, ဣတ္ထိဘာဝဒသက, ပုမ္ဘာဝဒသက, ဝတ္ထု-ဒသကဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ သတ္တ ဒသကာနိ၊ ခုနစ်ပါးသော ဒသက တို့သည်။ ပါတုဘဝန္တိ၊ ထင်ရှားဖြစ်ကုန်၏။ ဝါ၊ တပြိုင်နက်ဖြစ်ကုန်၏။

သြမကဝသေန ပန စက္ခု သောတ ဃာန ဘာဝဒသကာနိ ကဒါစိပိ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ တသ္မာ တေသံ ဝသေန ကလာပ ဟာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ရုံခါမရအပ်သော ကလာပ် ၄-စည်း။ ။**သြမကဝသေန ပန၊ အယုတ်၏ အစွမ်းဖြင့်ကား။ စက္ခု သောတ-ဃာန ဘာဝဒသကာနိ၊ စက္ခုဒသက, သောတဒသက, ဃာနဒသက, ဣတ္ထိ-ဘာဝ ဒသက, ပုမ္ဘာဝ ဒသကတို့ကို။ ကဒါစိပိ၊ ရုံခါလည်း။ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ မရအပ်ကုန်။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ တေသံ၊ ထိုစက္ခု, သောတ, ဃာန, ဘာဝဒသကတို့၏။ ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်။ ကလာပ ဟာနိ၊ ကလာပ်၏ ယုတ်ခြင်းကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သိအပ်၏။**

၅၄။ ဂဗ္ဘသေယျကသတ္တာနံ ပန် ကာယ ဘာဝ ဝတ္ထုဒသကသင်္ခါ-တာနိ တီဏိ ဒသကာနိ ပါတုဘဝန္တိ၊ တတ္ထာပိ ဘာဝဒသကံ ကဒါစိပိ နုပ္ပဇ္ဇတိ။

ဂဗ္ဘသေယျက ပုဂ္ဂိုလ်အား ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ် ၃-စည်း

၅၄။ ပန်၊ သံသေဒဇ, ဩပပါတိကပဋိ-သန္ဓေမှတပါး, ဂဗ္ဘသေယျက ပဋိ-သန္ဓေကို ဆိုအံ့။ ဂဗ္ဘသေယျက-သတ္တာနံ၊ အမိဝမ်းတွင်းဌ ကိန်းကုန်သော သတ္တဝါတို့အား။ ကာယ-ဘာဝ ဝတ္ထုဒသက သင်္ခါတာနိ၊ ကာယ ဒသက, ဣတ္ထိဘာဝဒသက, ပုမ္ဘာဝ-ဒသက, ဝတ္ထုဒသကဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ တီဏိ ဒသကာနိ၊ (ကာယ-ဒသက, ဝတ္ထုဒသက, ဘာဝဒသက) သုံးပါးသော ဒသကတို့သည်။ ပါတု-ဘဝန္တိ၊ ထင်ရှားဖြစ်ကုန်၏။

ရုံခါဌ် ဘာဝဒသက မရခြင်း။ ။တတ္ထာပိ၊ ထိုသုံးပါးသော ဒသကတို့ တွင်လည်း။ ဘာဝဒသကံ၊ ဘာဝဒသက ကို။ ကဒါစိ၊ ရုံခါ။ နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ မရအပ်။

တတော ပရံ ပဝတ္တိကာလေ ကမေန စက္ခုဒသကာဒီနိ စ ပါတုဘဝန္တိ။

တတော၊ ထိုပဋိသန္ဓေ အခါမှ။ ပရံ၊ နောက်ဌ။ ပဝတ္တိကာလေ၊ ပဝတ္တိ ကာလဌ။ ကမေန၊ အစဉ်အားဖြင့်။ စက္ခုဒသကာဒီနိ စ၊ စက္ခုဒသက အစရှိသည်တို့သည်လည်း။ ဝါ၊ စက္ခုဒသက, သောတဒသက, ဃာန-ဒသက, ဇိဝှါဒသကတို့သည်လည်း။ ပါတုဘဝန္တိ၊ ထင်ရှားဖြစ်ကုန်၏။

၅၅။ ဣစ္ဆေဝံ ပဋိသန္ဓိမုပါဒါယ ကမ္မသမုဋ္ဌာနာ, ဒုတိယစိတ္တမုပါဒါယ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ, ဌိတိကာလ မုပါဒါယ ဥတုသမုဋ္ဌာနာ, ဩဇာ-ဖရဏမုပါဒါယ အာဟာရသမုဋ္ဌာနာ စေတိ စတုသမုဋ္ဌာန-ရူပကလာပ သန္တတိ ကာမလောကေ ဒီပဇာလာ ဝိယ နဒီ-သောတော ဝိယ စ ယာဝတာယုက မဗ္ဗောစ္ဆိန္နာ ပဝတ္တတိ။

ရူပ်လေးပါးတို့ ဖြစ်ပေါ်ပုံ ရှေနောက်အစီအစဉ် ၅၅။ ဣစ္ဆေဝံ=ဣတိ ဧဝံ ယထာဝုတ္တနယေန၊ ဣသို့ အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်။ ပဋိသန္ဓိ ၊ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဥပါဒ်ကို။ ဥပါဒါယ၊ အစပြု၍။ ကမ္မသမုဋ္ဌာနာ၊ ကံကြောင့် ဖြစ်သော ရူပ်ကလာပ်တို့သည်။ ပဝတ္တန္တိ၊ (ရှေးဦးစွာ) ဖြစ်ကုန်၏။

ဒုတိယစိတ္တံ၊ (ပဋိသန္ဓေနောင်) ပဌမဘဝင်စိတ်ကို။ ဥပါဒါယ၊ အစပြု၍။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ၊ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရူပ်ကလာပ်တို့သည်။ ပဝတ္တန္တိ၊ (ကမ္မဇရူပ်, ဥတုဇရူပ်တို့နောက် ဆက်၍) ဖြစ်ကုန်၏။

ဌိတိကာလံ၊ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဌီကာလကို၊ ဥပါဒါယ၊ အစပြု၍။ ဥတုသမုဋ္ဌာနာ၊ ဥတုကြောင့်ဖြစ်သော ရူပ်ကလာပ်တို့သည်။ ပဝတ္တန္တိ၊ (ကမ္မဇရူပ်၏နောက် ဒုတိယအားဖြင့်)ဖြစ်ကုန်၏။

ဩဇာဝဖရဏံ၊ ဩဇာ၏ နှံ့သောကာလကို။ ဥပါဒါယ၊ အစပြု၍။ အာဟာရသမုဋ္ဌာနာ စ၊ အာဟာရကြောင့် ဖြစ်သော ရူပ်ကလာပ်တို့သည်လည်း။ ပဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဣတိ၊ ဣသို့။ စတုသမုဋ္ဌာန ရူပ ကလာပ သန္တတိ၊ လေးပါးသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သော ရူပ်ကလာပ်တို့၏ အစဉ်သည်။ ကာမလောကေ၊ ကာမဘုံ၌။ ဒီပဇာလာ ဝိယ စ၊ ဆီမီးလျှံကဲ့သို့ရင်း။ နဒီသောတော ဝိယ စ၊ မြစ်ရေအယဉ်ကဲ့သို့ရင်း။ ယာဝတာယုကံ၊ အသက်ရှည်သော ကာလပတ်လုံး။ အဗ္ဗောစ္ဆိန္နာ၊ မပြတ်။ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။

ရူပ် ၄-ပါး နောက်ဆုံးချုပ်ပုံ

၅၆။ မရဏကာလေ ပန စုတိစိတ္တော'ပရိသတ္တရသမ စိတ္တသ ဌိတိ-ကာလ'မုပါဒါယ ကမ္မဇရူပါနိ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ပုရေတရ'မုပ္ပန္နာနိ စ ကမ္မဇရူပါနိ စုတိစိတ္တသမကာလမေဝ ပဝတ္တိတ္ဝာ နိရုဇ္ဈန္တိ။

၅၆။ ပန၊ ဖြစ်သည်မှတပါး မဖြစ်သည် ကိုဆိုအံ့။

ကမ္မဇရူပ်မဖြစ်ပေါ်သော အခါန်။ ။မရဏကာလေ၊ သေခါနီးကာလ၌။ စုတိစိတ္တော'ပရိသတ္တရသမ စိတ္တသ၊ စုတိစိတ်၏ အထက်၌ရှိသော တဆယ့်ခုနစ်ခုတို့၏ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော

စိတ်၏ (စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသည်ရှိသော် ၁၇-ချက်မြောက်သောစိတ်၏။) ဌိတိကာလံ၊ ဌီကာလကို။ ဥပါဒါယ၊ အစပြု၍။ ကမ္မဇရူပါနိ၊ ကမ္မဇရုပ်တို့သည်။ နဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ မဖြစ်ကုန်။

ကမ္မဇရုပ် ချုပ်ခြင်း။ ။ပုရေတရုံ၊ စုတိစိတ်၏ အထက်၌ရှိသော တဆယ့်ခုနစ်ခုတို့၏ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော စိတ်၏ ဥပါဒကွဏ်၌။ ဝါ၊ စုတိစိတ်မှပြန်၍ ရေသည်ရှိသော် တဆယ့်ခုနစ်ချက်မြောက်သော စိတ်၏ ဥပါဒကွဏ်၌။ ဥပဇ္ဇနာနိ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ ကမ္မဇရူပါနိ၊ ကမ္မဇရုပ်တို့သည်။ စုတိစိတ္တသမကာလမေဝ၊ စုတိစိတ်နှင့် မျှသော ကာလပတ်လုံးသာလျှင်။ ပဝတ္တိတ္ဝာ၊ ဖြစ်၍။နိရုဇ္ဈန္တိ၊ ချုပ်ကုန်၏။

တတော ပရံ စိတ္တဇာဟာရဇရူပဉ္စ ဝေါစ္ဆိဇ္ဇတိ။

စိတ္တဇ,အာဟာရဇရုပ် ချုပ်ခြင်း။ ။တတော၊ ထိုကမ္မဇရုပ်ချုပ်သည်မှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ စိတ္တဇာဟာရဇ-ရူပဉ္စ၊ စိတ္တဇရုပ်, အာဟာရဇရုပ်သည်လည်း။ ဝေါစ္ဆိဇ္ဇတိ၊ ပြတ်၏။

တတော ပရံ ဥတုသမုဋ္ဌာနံ ရူပပရမ္ပရာ ယာဝ မတ ကဠေဝရ-သင်္ခါတာ ပဝတ္တန္တိ။

အကောင်ပုပ် ဖြစ်သည့်တိုင် ဥတုဇရုပ် ဆက်၍ ဖြစ်ခြင်း တတော၊ ထိုစိတ္တဇရုပ်, အာဟာရဇရုပ် ပြတ်သည်မှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ ဥတုသမုဋ္ဌာန ရူပပရမ္ပရာ၊ ဥတုလျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်ကလာပ် အဆက်ဆက်တို့သည်။ ယာဝ မတ ကဠေဝရ သင်္ခါတာ၊ သေ၍ အကောင်ပုပ် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုအပ်သည်တိုင်အောင်။ ပဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ် ဖြစ်ပုံ သင်္ဂဟ ဂါထာ

၅၇။ ဣစ္ဆေဝံ မတသတ္တာနံ၊ ပုနဒေဝ ဘဝန္တိရေ။
ပဋိသန္ဓိ မုပါဒါယ၊ တထာရူပံ ပဝတ္တတိ။

၅၇။ ဣစ္ဆေဝံ=ဣတိ ဧဝံ ယထာဝုတ္တနယေန၊ ဤသို့ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်။ ဣဟ ဘဝေ၊ ဤပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌။ ပဋိသန္ဓိံ၊ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဥပါဒ်ကို။ ဥပါဒါယ၊ အစပြု၍။ ရူပံ၊ စတုသမုဋ္ဌာနိက

ရုပ်သည်။ ပဝတ္တတိ ယထာ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့။ တထာ၊ ထို့အတူ။ မတ-သတ္တာနံ၊ သေကုန်သော သတ္တဝါတို့အား။ ပုနဒေဝ၊ တဖန်လျှင်။ဘဝန္တရေ၊ ဘဝတပါးခ်ီ။ ပဋိသန္ဓိံ၊ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ဥပါဒ်ကို။ ဥပါဒါယ၊ အစပြု၍။ ရူပံ၊ စတုသမုဋ္ဌာနိက ရုပ်သည်။ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။

ရူပဘုံ၌ ရုပ်ဖြစ်စဉ်

၅၈။ ရူပလောကေ ပန ဃာန ဇိဝှါ ကာယ ဘာဝဒသကာနိ စ အာဟာရဇကလာပါနိ စ နတ္ထိ လဗ္ဘန္တိ၊ တသ္မာ တေသံ ပဋိသန္ဓိ-ကာလေ စက္ခု သောတ ဝတ္ထုဒသေန တီဏိ ဒသကာနိ ဇီဝိတနဝကဉ္စေတိ စတ္တာရော ကမ္မသမုဋ္ဌာနကလာပါ။

ရူပဘုံ၌ မရသော ရုပ်ကလာပ် ၆-ပါး ၅၈။ ပန၊ ကာမဘုံ၌ဖြစ်သော ရုပ်မှ တပါး ရူပဘုံ၌ဖြစ်သော ရုပ်ကို ဆိုအံ့။ ရူပလောကေ၊ ရူပဘုံ၌။ ဃာန ဇိဝှါ ကာယ ဘာဝ-ဒသကာနိ စ၊ ဃာနဒသက, ဇိဝှါဒသက, ကာယဒသက, ဣတ္ထိဘာဝ-ဒသက, ပုမ္ဘာဝဒသကတို့ကိုဦး။ အာဟာရဇ ကလာပါနိ စ၊ အာဟာရဇ ကလာပ်တို့ကိုဦး။ နတ္ထိ လဗ္ဘန္တိ၊ မရအပ်ကုန်။

ရူပဘုံ၌ ရသော ကမ္မဇရုပ်ကလာပ် ၄-ပါး တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ တေသံ၊ ထိုရူပ ဗြဟ္မာတို့၏။ ဝါ၊ ထိုရူပဗြဟ္မာတို့သည်။ ပဋိသန္ဓိကာလေ၊ ပဋိသန္ဓေ အခါ၌။ စက္ခု သောတ ဝတ္ထုဒသေန၊ စက္ခုဒသက, သောတဒသက, ဝတ္ထုဒသကတို့၏ အစုမ်းဖြင့်။ တီဏိ ဒသကာနိ စ၊ သုံးပါးသော ဒသကတို့ဦး။ ဇီဝိတနဝကဉ္စ၊ ဇီဝိတနဝက ကလာပ်ဦး။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စတ္တာရော၊ လေးပါးကုန်သော။ ကမ္မသမုဋ္ဌာန ကလာပါ၊ ကံကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်တို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်၏။

ပဝတ္တိယံ စိတ္တောတုသမုဋ္ဌာနာ စ လဗ္ဘန္တိ။

ပဝတ္တိယံ၊ ပဝတ္တိအခါ၌။ စိတ္တောတုသမုဋ္ဌာနာ စ၊ စိတ်ကြောင့် ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်, ဥတုကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်တို့ကိုလည်း။ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်၏။

၅၉။ အသညသတ္တာနံ ပန စက္ခု သောတ ဝတ္ထု သဒ္ဒါပိ နေ လဗ္ဘန္တိ၊ တထာ သဗ္ဗာနိပိ စိတ္တဇရူပါနိ၊ တသ္မာ တေသံ ပဋိသန္ဓိကာလေ ဇီဝိတ နဝကမေဝ။

အသညသတ်ပုဂ္ဂိုလ် မရသော ရုပ်ကလာပ် ၅၉။ ပန၊ အထူးကို ဆိုအံ့။ အသညသတ္တာနံ၊ အသညသတ် ပုဂ္ဂိုလ် တို့အား။စက္ခု သောတ ဝတ္ထု သဒ္ဒါ-ပိ၊ စက္ခု, သောတ, ဝတ္ထု, သဒ္ဒတို့ကိုလည်း။ နေ လဗ္ဘန္တိ၊ မရအပ်ကုန်။

တထာ၊ ထိုအတူ။ သဗ္ဗာနိပိ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ စိတ္တဇ-ရူပါနိ၊ စိတ္တဇရုပ်တို့ကို။ နေ လဗ္ဘန္တိ၊မရအပ်ကုန်။

အသညသတ်ပုဂ္ဂိုလ် ရသော ကမ္မဇရုပ်ကလာပ် တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ တေသံ၊ ထိုအသညသတ်ဗြဟ္မာတို့၏။ ဝါ၊ တို့အား။ ပဋိ-သန္ဓိကာလေ၊ ပဋိသန္ဓေအခါ၌။ ဇီဝိတ-နဝကမေဝ၊ ဇီဝိတနဝက ကလာပ်သည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ပဝတ္တိယဉ္စ သဒ္ဒဝဇ္ဇိတံ ဥတုသမုဋ္ဌာနရူပံ အတိရိစ္စတိ။

ပဝတ္တိယဉ္စ၊ ပဝတ္တိအခါ၌လည်း။ သဒ္ဒဝဇ္ဇိတံ၊ သဒ္ဒသည် ကြဉ်အပ်သော။ ဥတုသမုဋ္ဌာနရူပံ၊ ဥတုလျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်သည်။ အတိရိစ္စတိ၊ ကြွင်း၏။

၆၀။ ဣစ္စေဝံ ကာမရူပါသညီ သခ်ါတေသု တီသု ဌာနေသု ပဋိသန္ဓိ-ပဝတ္တိဝသေန ဒုဝိဓာ ရူပပဝတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ရုပ်ဖြစ်ခြင်း ၂-မျိုး ၆၀။ ဣစ္စေဝံ = ဣတိ ဧဝံ ယထာဝုတ္တနယေန၊ ဤသို့ အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့်။ ကာမ ရူပါ သညီသခ်ါတေသု၊ ကာမဘုံ, ရူပဘုံ, အသညသတ်ဘုံဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ တီသု၊ သုံးပါးကုန်သော။ဌာနေသု၊ ဘုံတို့၌။ ပဋိသန္ဓိ ပဝတ္တိဝသေန၊ ပဋိသန္ဓေ, ပဝတ္တိတို့၏အစွမ်းဖြင့်။ ဒုဝိဓာ၊ နှစ်ပါးအပြားရှိသော။ ရူပပဝတ္တိ၊ ရုပ်၏ဖြစ်ခြင်းကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သိအပ်၏။

ဘုံအလိုက်ရူပ်ဖြစ်ပုံ သင်္ဂဟဂါထာမျှား

၆၁။ အဋ္ဌဝီသတိ ကာမေသု၊ ဟောန္တိ တေဝီသ ရူပိသု။
သတ္တရသေဝ သညီနံ၊ အရူပေ နတ္ထိ ကိဉ္စိပိ။
သဒ္ဒါ ဝိကာရော ဇရတာ၊ မရဏဥ္စော'ပပတ္တိယံ။
နိ လဗ္ဘန္တိ ပဝတ္တေ တု၊ နိ ကိဉ္စိပိ နိ လဗ္ဘတိ။

အယမေတ္ထ ရူပ ပဝတ္တိက္ကမော။

ကာမဘုံစသည်၌ ရသော ရူပ်မျှား ၆၁။ ကာမေသု၊ ကာမ တဆယ့်တဘုံတို့၌။ အဋ္ဌဝီသတိ၊ နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးကုန်သော ရူပ်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ရူပိသု၊ အသညသတ်ကြဉ်သော ရူပတဆယ့်ငါးဘုံတို့၌။ တေဝီသ၊ (ဃာန, ဇိဝှါ, ကာယ, ဘာဝရူပ် ၂-ပါး ကြဉ်) နှစ်ဆယ့်သုံးပါးကုန်သော ရူပ်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

အသညီနံ၊ အသညသတ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ သတ္တရသေဝ၊ (ပဿာဒရူပ် ၅-ပါး၊ ဘာဝရူပ် ၂-ပါး၊ ဟဒယဝတ္ထုရူပ်၊ ဝိညတ်ရူပ် ၂-ပါး၊ သဒ္ဒရူပ် ကြဉ်) တဆယ့်ခုနစ်ပါးသော ရူပ်တို့သည်သာလျှင်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

အရူပေ၊ အရူပလေးဘုံ၌။ ကိဉ္စိပိ၊ တစုံတခုသော ရူပ်သည်လည်း။ နတ္ထိ၊ မရှိ။

ပဋိသန္ဓေအခါ၌ မရသောရူပ်။ ။ဥပပတ္တိယံ၊ ပဋိသန္ဓေအခါ၌။ သဒ္ဒါစ၊ သဒ္ဒကိုဌင်း။ ဝိကာရော စ၊ ဝိကာရရူပ် ငါးခုကိုဌင်း။ ဇရတာ စ၊ ဇရတာကိုဌင်း။ မရဏဥ္စ၊ အနိစ္စတာကိုဌင်း။ နိ လဗ္ဘန္တိ၊ မရအပ်ကုန်။

ပဝတ္တိအခါ ရူပ်အားလုံး ရခြင်း။ ။တု၊မရသည်မှတပါး ရသည်ကိုဆိုအံ့။ ပဝတ္တေ၊ ပဝတ္တိအခါ၌။ ကိဉ္စိပိ၊ တစုံတခုသော ရူပ်ကိုလည်း။ နိ လဗ္ဘတိ၊ မရအပ်သည်ကား။ နိ၊ မဟုတ်။ လဗ္ဘတိ ဧဝ၊ ရအပ်သည်သာလျှင်တည်း။

အယံ၊ ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ကား။ ဣတ္ထ၊ ဤရူပသင်္ဂဟအရာ၌။ ဝါ၊ ရူပသမုဒ္ဒေသစသော ငါးပါးတို့တွင်။ ရူပပဝတ္တိက္ကမော၊ ရုပ်၏ဖြစ်စဉ်ကို ဆိုကြောင်းဖြစ်သော နည်းတည်း။

ရူပ ပဝတ္တိက္ကမ ပြီး၏။

နိဗ္ဗာန်ကို ပြခြင်း

**၆၂။ နိဗ္ဗာနံ ပန လောကုတ္တရသင်္ခါတံ စတုမဂ္ဂဉာဏေန သစ္ဆိကာ-
တဗ္ဗံ မဂ္ဂဖလဝန မာရမ္မဏဘူတံ ဝါနသင်္ခါတာယ တဏှာယ
နိက္ခန္တတ္တာ နိဗ္ဗာနန္တိ ပဝုစ္စတိ။**

နိဗ္ဗာန်မည်ပုံ ၆၂။ ပန၊ ရုပ်မှတပါး နိဗ္ဗာန်ကို ဆိုအံ့။ ဝါ၊ စိတ် စေတသိက် ရုပ်မှတပါး နိဗ္ဗာန်ကို ဆိုအံ့။ မဂ္ဂဖလဝန်၊ မင်ဖိုလ်တို့၏။ အာရမ္မဏဘူတံ၊ အာရုံဖြစ်၍ဖြစ်သော။ စတုမဂ္ဂဉာဏေန၊ လေးပါးသော မင်ဉာဏ်ဖြင့်။ သစ္ဆိကာတဗ္ဗံ၊ မျက်မှောက် ပြုအပ်သော။ လောကုတ္တရ သင်္ခါတံ၊ လောကုတ္တရာဟု ဆိုအပ်သော။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ကို။ ဝါနသင်္ခါတာယ၊ သတ္တဝါတို့ကို သံသရာဝင်ခြင်း ချုပ်တတ် မြေးတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဝါနဟု ဆိုအပ်သော။ တဏှာယ၊ တဏှာမှ။ နိက္ခန္တတ္တာ၊ ထွက်မြောက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ နိဗ္ဗာနန္တိ၊ နိဗ္ဗာန်ဟူ၍။ ပဝုစ္စတိ၊ အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်၏။

**၆၃။ တဒေတံ သဘာဝတော ဧကဝိဓမ္မိ သဉ္ဉပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန-
ဓာတု, အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာနဓာတု စေတိ ဒုဝိဓံ ဟောတိ
ကာရဏ ပရိယာယေန။**

နိဗ္ဗာန် ၂-မျိုး ၆၃။ သဘာဝတော၊ သဘောအားဖြင့်။ ဝါ၊ မိမိ၏ ကိစ္စလက္ခဏာအားဖြင့်။ ဧကဝိဓမ္မိ၊ တခုသော အဘို့ရှိသည်လည်း ဖြစ်သော။ တဒေတံ=တံ ဧတံ နိဗ္ဗာနံ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်သည်။

သဉ္ဉပါဒိသေသ နိဗ္ဗာနဓာတု စ၊ ခန္ဓာငါးပါးသာလျှင် ကိလေသာတို့မှ ကြွင်းသည်နှင့် တကွဖြစ်သော **သဉ္ဉပါဒိသေသ** နိဗ္ဗာနဓာတ်ရင်း။ အနု

ပါဒိသေသနိဗ္ဗာနခေါတု စ၊ ခန္ဓာငါးပါးသာလျှင် ကိလေသာတို့မှ အကြွင်းမရှိသော **အနုပါဒိသေသ** နိဗ္ဗာနခေါတ်ဏင်း။ ဝါ၊ ကိလေသာတို့မှ ကြွင်းသော ခန္ဓာငါးပါး မရှိသော **အနုပါဒိသေသ** နိဗ္ဗာနခေါတ်ဏင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ကာရဏပရိယာယေန၊ သိစေတတ်သော အကြောင်း၏ အမြွက်ဖြင့်။ ဒုဝိဓံ၊ နှစ်ပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၆၄။ တထာ သုညတံ, အနိမိတ္တံ, အပ္ပဏိဟိတဉ္စေတိ တိဝိဓံ ဟောတိ အာကာရဘေဒေန။

နိဗ္ဗာန် ၃-မျိုး ၆၄။ တထာ၊ ထိုမှတပါး–

သုညတဉ္စ၊ ရာဂ, ဒေါသ, မောဟတို့မှ ဆိတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သုညတ အမည်ရှိသော နိဗ္ဗာန်ဏင်း။

အနိမိတ္တဉ္စ၊ ရာဂ, ဒေါသ, မောဟတည်းဟူသော အကြောင်းကင်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့် အနိမိတ္တ အမည်ရှိသော နိဗ္ဗာန်ဏင်း။

အပ္ပဏိဟိတဉ္စ၊ ရာဂ, ဒေါသ, မောဟတည်းဟူသော တောင့်တခြင်းကင်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့် အပ္ပဏိဟိတ အမည်ရှိသော နိဗ္ဗာန်ဏင်း။

ဣတိ၊ ဤသို့။ အာကာရဘေဒေန၊ အခြင်းအရာတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ တိဝိဓံ၊ သုံးပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

နိဗ္ဗာန်မည်ပုံ သင်္ဂဟ ဂါထာ

၆၅။ ပဒ မစ္စုတ မစ္စုန္တံ၊ အသင်္ခတ မနုတ္တရံ။
နိဗ္ဗာနမိတိ ဘာသန္တိ၊ ဝါနမုတ္တာ မဟေသယော။

၆၅။ အစ္စုတံ၊ စုတိခြင်း မရှိသော။ အစ္စုန္တံ၊ စုတိဟု ဆိုအပ်သော အဆုံးကိုလွန်သော။ အသင်္ခတံ၊ ကံ, စိတ်, ဥတု, အာဟာရတည်းဟူသော အကြောင်းတရားတို့သည် မပြုပြင်အပ်သော။ အနုတ္တရံ၊ မိမိထက်လွန်သော တရားမရှိသော။ ပဒံ၊ မင်, ဖိုလ်တို့၏ အာရုံဖြစ်သော တရားကို။ နိဗ္ဗာနမိတိ၊ နိဗ္ဗာန်ဟူ၍။ ဝါနမုတ္တာ၊ ဝါနဟု ဆိုအပ်သော တဏှာမှ လွတ်တော်မူကုန်သော။ မဟေသယော၊ မြတ်စွာဘုရားတို့သည်။ ဘာ-သန္တိ၊ ဟောတော်မူကုန်၏။

ပရမတ္ထတရား ၄-ပါး နိုဂုံး

ဣတိ စိတ္တံ စေတသိကံ၊ ရူပံ နိဗ္ဗာန မိစ္စပိ။
ပရမတ္ထံ ပကာသေန္တိ၊ စတုဓာဝ တထာဂတာ။

ဣတိ=ဧဝံ ယထာဝုတ္တနယေန၊ ဤသို့ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီး သောနည်းဖြင့်။ စိတ္တံ၊ စိတ်ဝင်း။ စေတသိကံ၊ စေတသိက်ဝင်း။ ရူပံ၊ ရုပ်ဝင်း။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ဝင်း။ ဣစ္စပိ=ဣတိအပိ၊ ဤသို့လည်း။ စတုဓာဝ၊ လေးပါးအပြားဖြင့်သာလျှင်။ ပရမတ္ထံ၊ ပရမတ္ထတရားကို။ တထာဂတာ၊ မြတ်စွာဘုရားတို့သည်။ ပကာသေန္တိ၊ ထင်ရှားပြကုန်၏။

ရုပ်ပိုင်း နိုဂုံး

ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟေ ရူပသင်္ဂဟ ဝိဘာဂေါ နာမ
ဆဋ္ဌော ပရိစ္ဆေဒေါ။

အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟေ၊ အဘိဓမ္မာခုနစ်ကျမ်းဌ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော အနက်တို့ကို အကျဉ်းအားဖြင့် ယူရာ ယူကြောင်း သင်္ဂြိုဟ်ရာ သင်္ဂြိုဟ်ကြောင်း ဖြစ်ခြင်းကြောင့် အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အမည်ရှိသောကျမ်းဌ။ ရူပသင်္ဂဟ ဝိဘာဂေါ နာမ၊ ရူပသင်္ဂဟကို ဝေဘန်ရာ ဝေဘန်ကြောင်း မည်သော။ ဆဋ္ဌော၊ ခြောက်ခုတို့၏ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော။ ပရိစ္ဆေဒေါ၊ အပိုင်းအခြားသည်။ ဣတိ=သမတ္တော၊ ပြီးပြီ။

ရုပ်ပိုင်း ပြီး၏။

၇-သမုဒ္ဒညီးဝိုင်း

ပဋ္ဌိညာဉ်

၁။ ဒ္ဒါသတ္တတိဝိဓာ ဝုတ္တာ၊ ဝတ္ထုဓမ္မာ သလက္ခဏာ။
တေသံ ဒါနိ ယထာယောဂံ၊ ပဝက္ခာမိ သမုစ္စယံ။

၁။ သလက္ခဏာ၊ အာရမ္မဏဝိဇာနန, ဖုသန, ကက္ခဋ, သဒ္ဓိ အစ ရှိသော မိမိတို့၏ ကိစ္စလက္ခဏာနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော။ ဒ္ဒါသတ္တတိဝိဓာ၊ (စိတ်, စေတသိက်, နိပ္ဖန္နရုပ် ၁၈-ပါး, နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော)ခုနစ်ဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိကုန်သော။ ဝတ္ထုဓမ္မာ၊ (ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားဖြစ်သော) သဘောတရားတို့ကို။ မယာ၊ ငါသည်။ ဝုတ္တာ၊ မိန့်အပ်ကုန်ပြီ။ ဒါနိ= ဣဒါနိ၊ ယခုအခါ၌။ တေသံ၊ ထိုခုနစ်ဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော သဘောတရား တို့၏။ သမုစ္စယံ၊ ပေါင်းခြင်းကို။ ယထာယောဂံ၊ ယှဉ်သင့်သည်အား လျော်စွာ။ အဟံ၊ ငါသည်။ ပဝက္ခာမိ၊ အပြားအားဖြင့် ဆိုပေအုံ့။

သင်္ဂဟ ၄-ပါး မာတိကာ

၂။ **အကုသလ သင်္ဂဟော, မိဿက သင်္ဂဟော, ဗောဓိပက္ခိယ-သင်္ဂဟော, သဗ္ဗသင်္ဂဟော စေတိ သမုစ္စယသင်္ဂဟော စတုဗ္ဗိ-ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။**

သမုစ္စယသင်္ဂဟ ၄-ပါး ၂။ အကုသလသင်္ဂဟော စ၊ အကုသလသင်္ဂဟ ၎င်း။ မိဿကသင်္ဂဟော စ၊ မိဿကသင်္ဂဟ ၎င်း။ ဗောဓိပက္ခိယသင်္ဂဟော စ၊ ဗောဓိပက္ခိယသင်္ဂဟ၎င်း။ သဗ္ဗသင်္ဂဟော စ၊ သဗ္ဗသင်္ဂဟ၎င်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စတုဗ္ဗိဓော၊ လေးပါးအပြားရှိသော။ သမုစ္စယသင်္ဂဟော၊ သမုစ္စယသင်္ဂဟကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိအပ်၏။

၁-အကုသလ သင်္ဂဟ

၃။ ကထံ—

အကုသလသင်္ဂဟော တာဝ စတ္တာရော အာသဝါ ကာမာသဝေါ, ဘဝါသဝေါ, ဒိဋ္ဌာသဝေါ, အဝိဇ္ဇာသဝေါ။

၃။ ကထံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ အဘယ်သို့ သိအပ်သနည်းဟူမူကား။ အကုသလသင်္ဂဟော၊ အကုသလသင်္ဂဟဠု။ တာဝ၊ ရှေးဦးစွာ။ ဝိဘာဂေါ၊ ဝေဘန်ခြင်းကို။ မယာ၊ ငါသည်။ ဝုစ္စတေ၊ မိန့်အပ်၏။

အာသဝ ၄-ပါး။ ။အာသဝါ၊ (သတ္တဝါတို့သန္တာန်၌ ယိုစီးဖြစ်ပွါးနေတတ်၍ မှီးယစ်မိုက်မဲစေတတ်သော) အာသဝတို့သည်။ ကာမာသဝေါ၊ ကာမာသဝဝင်း။ ဘဝါသဝေါ၊ ဘဝါသဝဝင်း။ ဒိဋ္ဌာသဝေါ၊ ဒိဋ္ဌာသဝဝင်း။ အဝိဇ္ဇာသဝေါ၊ အဝိဇ္ဇာသဝဝင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စတ္တာရော၊ လေးပါး အပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၄။ စတ္တာရော ခြဿာ ကာမောဃော, ဘဝေါဃော, ဒိဋ္ဌောဃော, အဝိဇ္ဇောဃော။

ခြဿ ၄-ပါး ၄။ ခြဿာ၊ (သတ္တဝါတို့ကို ဝဋ္ဌဆင်းရဲ၌ နစ်မြုပ်စေတတ်သော) ခြဿတို့သည်။ ကာမောဃော၊ ကာမောဃဝင်း။ ဘဝေါဃော၊ ဘဝေါဃဝင်း။ ဒိဋ္ဌောဃော၊ ဒိဋ္ဌောဃဝင်း။ အဝိဇ္ဇောဃော၊ အဝိဇ္ဇောဃဝင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စတ္တာရော၊ လေးပါး အပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၅။ စတ္တာရော ယောဂါ ကာမယောဂေါ, ဘဝယောဂေါ, ဒိဋ္ဌိယောဂေါ, အဝိဇ္ဇာယောဂေါ။

ယောဂ ၄-ပါး ၅။ ယောဂါ၊ (သတ္တဝါတို့ကို ဝဋ္ဌဆင်းရဲ၌ ယှဉ်ကပ်တွယ်စပ်စေတတ်သော) ယောဂတို့သည်။ ကာမယောဂေါ၊ ကာမယောဂဝင်း။ ဘဝယောဂေါ၊ ဘဝယောဂဝင်း။ ဒိဋ္ဌိယောဂေါ၊ ဒိဋ္ဌိယောဂဝင်း။ အဝိဇ္ဇာယောဂေါ၊ အဝိဇ္ဇာယောဂဝင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စတ္တာရော၊ လေးပါး အပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၆။ စတ္တာရော ဂန္ထာ အဘိဇ္ဈာကာယဂန္ထော, ဗျာပါဒေါ ကာယဂန္ထော, သီလဗ္ဗတပရာမာသော ကာယဂန္ထော, ဣဒံသစ္စာဘိနိဝေသော ကာယဂန္ထော။

ဂန္ဓ ၄-ပါး ၆။ ဂန္ဓာ၊ (သတ္တဝါတို့ကို ဝဋ္ဋဆင်းရဲ၌ ဆက်စပ်ထိုးဖွဲ့တတ်သော) ဂန္ဓတို့သည်။ အဘိဗျာကာယဂန္ဓာ၊ အဘိဗျာကာယဂန္ဓဂင်း။ ဗျာပါဒေါ ကာယဂန္ဓာ၊ ဗျာပါဒကာယဂန္ဓဂင်း။ သီလဗ္ဗတပရာမာသော ကာယဂန္ဓာ၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသကာယဂန္ဓဂင်း။ ဣဒံ သစ္စာဘိနိဝေသော ကာယဂန္ဓာ၊ ဣဒံ သစ္စာဘိနိဝေသကာယဂန္ဓဂင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စတ္တာရော၊ လေးပါး အပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၇။ စတ္တာရော ဥပါဒါနာ ကာမုပါဒါနံ, ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ, သီလဗ္ဗတုပါဒါနံ, အတ္တဝါဒုပါဒါနံ။

ဥပါဒါန် ၄ ပါး ၇။ ဥပါဒါနာ၊ (ဝဋ္ဋဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်း အာရုံတို့ကို ပြင်းစွာတွယ်ကပ် တပ်မက်စွဲလမ်းတတ်သော)ဥပါဒါန်တို့သည်။ ကာမုပါဒါနံ၊ ကာမုပါဒါန်ဂင်း။ ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ၊ ဒိဋ္ဌုပါဒါန်ဂင်း။ သီလဗ္ဗတုပါဒါနံ၊ သီလဗ္ဗတုပါဒါန်ဂင်း။ အတ္တဝါဒုပါဒါနံ၊ အတ္တဝါဒုပါဒါန်ဂင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စတ္တာရော၊ လေးပါး အပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၈။ ဆ နိဝရဏာနိ ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏံ, ဗျာပါဒနိဝရဏံ, ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏံ, ဥद्ဓစ္စကုက္ကုစ္စနိဝရဏံ, ဝိစိကိစ္ဆာနိဝရဏံ, အဝိဇ္ဇာနိဝရဏံ။

နိဝရဏ ၆-ပါး ၈။ နိဝရဏာနိ၊ (စျာန်, မဂ်,ဖိုလ်တို့ကို တားမြစ်ပိတ်ပင်တားဆီးတတ်သော) နိဝရဏတို့သည်။ ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏံ၊ ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏဂင်း။ ဗျာပါဒနိဝရဏံ၊ ဗျာပါဒနိဝရဏဂင်း။ ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏံ၊ ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏဂင်း။ ဥद्ဓစ္စကုက္ကုစ္စနိဝရဏံ၊ ဥद्ဓစ္စကုက္ကုစ္စနိဝရဏဂင်း။ ဝိစိကိစ္ဆာနိဝရဏံ၊ ဝိစိကိစ္ဆာနိဝရဏဂင်း။ အဝိဇ္ဇာနိဝရဏံ၊ အဝိဇ္ဇာနိဝရဏဂင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဆ၊ ခြောက်ပါး အပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၉။ သတ္တ အနုသယာ ကာမရာဂါနုသယော, ဘဝရာဂါနုသယော, ပဋိဃာနုသယော, မာနာနုသယော, ဒိဋ္ဌာနုသယော, ဝိစိကိစ္ဆာနုသယော, အဝိဇ္ဇာနုသယော။

အနုသယ ၇-ပါး ၉။ အနုသယာ၊ (လျှောက်ပတ်သော အကြောင်းကို ရလျှင် ဖြစ်ပေါ်ရန် အစဉ်ကိန်းနေသော) အနုသယတို့သည်။ ကာမရာဂါနုသယော၊ ကာမရာဂါနုသယဝင်း။ ဘဝရာဂါနုသယော၊ ဘဝရာဂါနုသယဝင်း။ ပဋိဃာနုသယော၊ ပဋိဃာနုသယဝင်း။ မာနာနုသယော၊ မာနာနုသယဝင်း။ ဒိဋ္ဌာနုသယော၊ ဒိဋ္ဌာနုသယဝင်း။ ဝိစိကိစ္ဆာနုသယော၊ ဝိစိကိစ္ဆာနုသယဝင်း။ အဝိဇ္ဇာနုသယော၊ အဝိဇ္ဇာနုသယဝင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ သတ္တ၊ ခုနစ်ပါးအပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၁၀။ ဒသ သံယောဇနာနိ ကာမရာဂသံယောဇနံ, ရူပရာဂသံယောဇနံ, အရူပရာဂသံယောဇနံ, ပဋိဃသံယောဇနံ, မာနသံယောဇနံ, ဒိဋ္ဌိသံယောဇနံ, သီလဗ္ဗတပရာမာသသံယောဇနံ, ဝိစိကိစ္ဆာ သံယောဇနံ, ဥဒ္ဓစ္စသံယောဇနံ, အဝိဇ္ဇာသံယောဇနံ သုတ္တေန္တေ။

သုတ္တန်နည်း သံယောဇဉ် ၁၀-ပါး ၁၀။ သုတ္တေန္တေ၊ သုတ္တန်၌။ ဝုတ္တာနိ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော။ သံယောဇနာနိ၊ (ဝဋ်ဆင်းရဲ၌ နှောင်ဖွဲ့တတ်သော) သံယောဇဉ်တို့သည်။ ကာမရာဂသံယောဇနံ ကာမရာဂ သံယောဇဉ်ဝင်း။ ရူပရာဂသံယောဇနံ၊ ရူပရာဂ သံယောဇဉ်ဝင်း။ အရူပရာဂ သံယောဇနံ၊ အရူပရာဂ သံယောဇဉ်ဝင်း။ ပဋိဃသံယောဇနံ၊ ပဋိဃသံယောဇဉ်ဝင်း။ မာနသံယောဇနံ၊ မာနသံယောဇဉ်ဝင်း။ ဒိဋ္ဌိသံယောဇနံ၊ ဒိဋ္ဌိသံယောဇဉ်ဝင်း။ သီလဗ္ဗတပရာမာသသံယောဇနံ၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသသံယောဇဉ်ဝင်း။ ဝိစိကိစ္ဆာသံယောဇနံ၊ ဝိစိကိစ္ဆာသံယောဇဉ်ဝင်း။ ဥဒ္ဓစ္စသံယောဇနံ၊ ဥဒ္ဓစ္စသံယောဇဉ်ဝင်း။ အဝိဇ္ဇာသံယောဇနံ၊ အဝိဇ္ဇာ သံယောဇဉ်ဝင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒသ၊ ဆယ်ပါးအပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၁၁။ အပရာနိပိ ဒသ သံယောဇနာနိ ကာမရာဂသံယောဇနံ, ဘဝရာဂသံယောဇနံ, ပဋိဃသံယောဇနံ, မာနသံယောဇနံ, ဒိဋ္ဌိသံယောဇနံ, သီလဗ္ဗတပရာမာသသံယောဇနံ, ဝိစိကိစ္ဆာ-

သံယောဇနံ, ဣဿာသံယောဇနံ, မစ္ဆရိယသံယောဇနံ, အဝိဇ္ဇာ-သံယောဇနံ အဘိဓမ္မေ။

အဘိဓမ္မာနည်း သံယောဇဉ် ၁၁။ **အဘိဓမ္မေ၊ အဘိဓမ္မာ၌။** ဝုတ္တာနိ၊ ၁၀-ပါး ဟော တော် မူအပ် ကုန်သော။ အပရာနိပိ၊ တပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ သံယောဇနာနိ၊ (ဝဋ္ဋဆင်းရဲ၌ နှောင်ဖွဲ့တတ်သော) သံယောဇဉ်တို့သည်။ ကာမရာဂ သံယောဇနံ၊ ကာမရာဂသံယောဇဉ်ရင်း။ ဘဝရာဂ-သံယောဇနံ၊ ဘဝရာဂသံယောဇဉ်ရင်း။ ပဋိဃသံယောဇနံ၊ ပဋိဃသံယော-ဇဉ်ရင်း။ မာနသံယောဇနံ၊ မာနသံယောဇဉ်ရင်း။ ဒိဋ္ဌိသံယောဇနံ၊ ဒိဋ္ဌိ-သံယောဇဉ်ရင်း။ သီလဗ္ဗတပရာမာသသံယောဇနံ၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသ သံယောဇဉ်ရင်း။ ဝိစိကိစ္ဆာသံယောဇနံ၊ ဝိစိကိစ္ဆာသံယောဇဉ်ရင်း။ ဣဿာသံယောဇနံ၊ ဣဿာသံယောဇဉ်ရင်း။ မစ္ဆရိယ သံယောဇနံ၊ မစ္ဆရိယ သံယောဇဉ်ရင်း။ အဝိဇ္ဇာ သံယောဇနံ၊ အဝိဇ္ဇာ သံယောဇဉ်ရင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒသ၊ ဆယ်ပါးအပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ။ ဖြစ်ကုန်၏။

၁၂။ ဒသ ကိလေသာ လောဘော, ဒေါသော, မောဟော, မာနော, ဒိဋ္ဌိ, ဝိစိကိစ္ဆာ, ထိနံ, ဥद्ध စ္စံ, အဟိရိကံ, အနောတ္တပ္ပံ။

ကိလေသာ ၁၀ ပါး ၁၂။ ကိလေသာ၊ (သတ္တဝါတို့ကို ပူပန်စေတတ် နှိပ်စက်တတ် ညစ်နွမ်းစေတတ်သော) ကိလေသာတို့သည်။ လောဘော၊ လောဘရင်း။ ဒေါသော၊ ဒေါသရင်း။ မောဟော၊ မောဟရင်း။ မာနော၊ မာနရင်း။ ဒိဋ္ဌိ၊ ဒိဋ္ဌိရင်း။ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ ဝိစိကိစ္ဆာရင်း။ ထိနံ၊ ထိနရင်း။ ဥद्ध စ္စံ၊ ဥद्ध စ္စရင်း။ အဟိရိကံ၊ အဟိရိက ရင်း။ အနောတ္တပ္ပံ၊ အနောတ္တပ္ပရင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒသ၊ ဆယ်ပါး အပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၁၃။ အာသဝါဒီသု ပနေတ္ထ ကာမဘဝနာမေန တဗ္ဗတ္ထုကာ တဏှာ အဝိပ္ပေတာ၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသော, ဣဒံသစ္စာဘိနိဝေသော, အတ္တဝါဒုပါဒေါ စ တထာ ပဝတ္တံ ဒိဋ္ဌိဂတမေဝ ပဝုစ္စတိ။

တရားကိုယ် ယူပုံယူနည်း-လောဘ ၁၃။ ပန၊ အထူးကိုဆိုအံ့။ ဧတ္ထ၊ ဤအကုသလသင်္ဂဟာ၌။ အာ-သဝါဒီသု၊ အာသဝအစရှိသည်တို့၌။ ကာမဘဝနာမေန၊ ကာမဟူသော အမည်, ဘဝဟူသောအမည်ဖြင့်။ တဗ္ဗတ္ထု၊ ထိုကာမဟူသောအမည်, ဘဝဟူသော အမည်၏ မှီရာဖြစ်သော။ ဝါ၊ ရူပဘဝ, အရူပဘဝလျှင် မှီရာရှိသော။ တဏှာ၊ တဏှာကို။ ဝါ၊ လောဘစေတသိက်ကို။ အဓိပ္ပေ-တာ၊ အလိုရှိအပ်၏။

ဒိဋ္ဌိတရားကိုယ် ၁၄။ တထာ ပဝတ္တံ၊ ထိုသို့သော အခြင်းအရာဖြင့် ဖြစ်သော။ ဒိဋ္ဌိဂတမေव၊ ဒိဋ္ဌိစေတသိက် တခုကိုပင်လျှင်။ သီလဗ္ဗတပရာမာသော စ၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသဟူ၍ဝင်း။ ဣဒံ-သစ္စာဘိနိဝေသော စ၊ ဣဒံသစ္စာဘိနိဝေသဟူ၍ဝင်း။ အတ္တဝါဒုပါဒေါ စ၊ အတ္တဝါဒုပါဒါန်ဟူ၍ဝင်း။ ပဝုစ္စတိ၊ အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်၏။

တရားကိုယ်ပြ သင်္ဂဟ ဂါထာများ

၁၄။ အာသဝေါ ယောဂေါ စ၊ ယောဂေါ ဂန္ထော စ ဝတ္ထုတော။
ဥပါဒါနာ ဒုဝေ ဝုတ္တာ၊ အဋ္ဌ နီဝရဏာ သိယုံ။
ဆဋ္ဌေဝါနုသယာ ဟောန္တိ၊ နဝ သံယောဇနာ မတာ။
ကိလေသာ ဒသ ဝုတ္တောယံ၊ နဝဓာ ပါပသင်္ဂဟော။

၁၄။ ဝတ္ထုတော၊ သဘောအားဖြင့်။ ဝါ၊ တရားကိုယ်အားဖြင့်။ အာ-သဝေါ၊ အာသဝ, ဩဃတို့ကိုဝင်း။ ယောဂေါ စ၊ ယောဂတို့ကိုဝင်း။ ဂန္ထောစ၊ ဂန္ထတို့ကိုဝင်း။ တယော၊ (လောဘ, ဒိဋ္ဌိ, မောဟ အားဖြင့်) သုံးပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ ဝုတ္တာ၊ မိန့်အပ်ကုန်၏။

ဥပါဒါနာ၊ ဥပါဒါန်တို့ကို။ ဒုဝေ၊ (တရားကိုယ်အားဖြင့် လောဘ, ဒိဋ္ဌိ) နှစ်ပါးအပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ ဝုတ္တာ၊ မိန့်အပ်ကုန်၏။

နီဝရဏာ၊ နီဝရဏတို့သည်။ အဋ္ဌ၊ (လောဘ, ဒေါသ, မောဟ, ဥဒ္ဓစ္စ, ကုက္ကုစ္စ, ဝိစိကိစ္ဆာ, ထိန, မိဒ္ဓအားဖြင့်) ရှစ်ပါးအပြားရှိကုန်သည်။ သိယုံ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

အနုသယာ၊ အနုသယတို့သည်။ ဆဋ္ဌေ၀၊ (လောဘ, ဒေါသ, မောဟ, မာန, ဒိဋ္ဌိ, ဝိစိကိစ္ဆာအားဖြင့်) ခြောက်ပါး အပြားရှိကုန်သည် သာလျှင်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

သံယောဇနာ၊ သံယောဇဉ်တို့ကို။ နဝ၊ ကိုးပါးအပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ မတာ၊ သိအပ်ကုန်၏။

ကိလေသာ၊ ကိလေသာတို့ကို။ ဒသ၊ ဆယ်ပါးအပြား ရှိကုန်၏ဟူ၍။ မတာ၊ သိအပ်ကုန်၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ နဝဓာ၊ ကိုးပါးအပြားဖြင့်။ အယံ ပါပသင်္ခေါ၊ ဤအကုသလ သင်္ဂဟကို။ မယာ၊ ငါသည်။ ဝုတ္တော၊ မိန့်အပ်ပြီ။

အကုသလသင်္ဂဟ ပြီး၏။

၂-မိဿက သင်္ဂဟ

၁၅။ မိဿကသင်္ခေါ ဆ ဟေတူ လောဘော, ဒေါသော, မောဟော, အလောဘော, အဒေါသော, အမောဟော။

၁၅။ မိဿကသင်္ခေါ၊ မိဿကသင်္ဂဟဟု။ ဧ၀ံ၊ ဤသို့။ ဝိဘာဝေါ၊ ဝေဘန်ခြင်းကို။ မယာ၊ ငါသည်။ ဝုစ္စတေ။ မိန့်အပ်၏။

ဟိတ် ၆-ပါး။ ။ဟေတူ၊ ဟိတ်တို့သည်။ လောဘော၊ လောဘဟိတ်ဝင်း။ ဒေါသော၊ ဒေါသဟိတ်ဝင်း။ မောဟော၊ မောဟဟိတ်ဝင်း။ အလောဘော၊ အလောဘဟိတ်ဝင်း။ အဒေါသော၊ အဒေါသဟိတ်ဝင်း။ အမောဟော၊ အမောဟဟိတ်ဝင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဆ၊ ခြောက်ပါး အပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၁၆။ သတ္တ စျာနင်္ဂါနိ ဝိတက္ကော, ဝိစာရော, ပီတိ, ဧကဂ္ဂတာ, သောမနဿံ, ဒေါမနဿံ, ဥပေက္ခာ။

စျာနင် ၇-ပါး ၁၆။ စျာနဂ်ါနိ၊ စျာနင်တို့သည်။ ဝိတက္ကော၊ ဝိတက်စျာနင်ရင်း။ ဝိစာရော၊ ဝိစာရစျာနင်ရင်း။ ပီတိ၊ ပီတိစျာနင်ရင်း။ ဧကဂ္ဂတာ။ ဧကဂ္ဂတာစျာနင်ရင်း။ သောမနဿံ၊ သောမနဿစျာနင်ရင်း။ ဒေါမနဿံ၊ ဒေါမနဿစျာနင်ရင်း။ ဥပေက္ခာ၊ ဥပေက္ခာစျာနင်ရင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ သတ္တ၊ ခုနစ်ပါးအပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

မဂ္ဂင် ၁၂-ပါး

ဒ္ဒါဒသ မဂ္ဂဂ်ါနိ သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ, သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တော, သမ္မာအာဇီဝေါ, သမ္မာဝါယာမော, သမ္မာသတိ, သမ္မာသမာဓိ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ, မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပေါ, မိစ္ဆာဝါယာမော, မိစ္ဆာသမာဓိ။

အရိယမဂ္ဂင် ဂ-ပါး ၁၇။ မဂ္ဂဂ်ါနိ၊ မဂ္ဂင်တို့သည်။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်ရင်း။ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်ရင်း။ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာဝါစာမဂ္ဂင်ရင်း။ သမ္မာကမ္မန္တော၊ သမ္မာကမ္မန္တမဂ္ဂင်ရင်း။ သမ္မာအာဇီဝေါ၊ သမ္မာအာဇီဝမဂ္ဂင်ရင်း။ သမ္မာဝါယာမော၊ သမ္မာဝါယာမ မဂ္ဂင်ရင်း။ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသတိမဂ္ဂင်ရင်း။ သမ္မာသမာဓိ၊ သမ္မာသမာဓိမဂ္ဂင်ရင်း။

မိစ္ဆာမဂ္ဂင် ၄-ပါး။ ။မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်ရင်း။ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပေါ၊ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်ရင်း။ မိစ္ဆာဝါယာမော၊ မိစ္ဆာဝါယာမ မဂ္ဂင်ရင်း။ မိစ္ဆာသမာဓိ၊ မိစ္ဆာသမာဓိမဂ္ဂင်ရင်း။

ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒ္ဒါဒသ၊ တဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဣန္ဒြေ ၂၂-ပါး

၁၈။ ဗာဝိသတိန္ဒြိယာနိ စက္ခုန္ဒြိယံ, သောတိန္ဒြိယံ, ဃာနိန္ဒြိယံ, ဇိဝှိန္ဒြိယံ, ကာယိန္ဒြိယံ, ဣတ္ထိန္ဒြိယံ, ပုရိသိန္ဒြိယံ, ဇီဝိတိန္ဒြိယံ, မနိန္ဒြိယံ, သုခိန္ဒြိယံ, ဒုက္ခိန္ဒြိယံ, သောမနဿိန္ဒြိယံ, ဒေါမနဿိန္ဒြိယံ,

ဥပေက္ခိန္ဒြိယံ, သဒ္ဓိန္ဒြိယံ, ဝီရိယိန္ဒြိယံ, သတိန္ဒြိယံ, သမာဓိန္ဒြိယံ, ပညိန္ဒြိယံ, အနညာတညဿာမီတိန္ဒြိယံ, အညိန္ဒြိယံ, အညာ-တာဝိန္ဒြိယံ။

ရုပ်ဂျနေ့ ၈-ပါး ၁၈။ ဂျန္ဒြိယာနိ၊ (ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို အစိုးတရဖြစ်ပေါ်,တည်တံ့,ပ္ပါးမျှားစေသော)ဂျန္ဒြေတို့သည်။ စက္ခုန္ဒြိယံ၊ စက္ခုန္ဒြေရင်း။ သောတိန္ဒြိယံ၊ သောတိန္ဒြေရင်း။ ဃာနိန္ဒြိယံ၊ ဃာနိန္ဒြေရင်း။ ဇိဝှိန္ဒြိယံ၊ ဇိဝှိန္ဒြေရင်း။ ကာယိန္ဒြိယံ၊ ကာယိန္ဒြေရင်း။ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ၊ ဣတ္ထိန္ဒြေရင်း။ ပုရိသိန္ဒြိယံ၊ ပုရိသိန္ဒြေရင်း။ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေရင်း။

နာမ်ဂျနေ့ ၁၄-ပါး။ ။မနိန္ဒြိယံ၊ မနိန္ဒြေရင်း။ သုခိန္ဒြိယံ၊ သုခိန္ဒြေရင်း။ ဒုက္ခိန္ဒြိယံ၊ ဒုက္ခိန္ဒြေရင်း။ သောမနဿိန္ဒြိယံ၊ သောမနဿိန္ဒြေရင်း။ ဒေါမနဿိန္ဒြိယံ၊ ဒေါမနဿိန္ဒြေရင်း။ ဥပေက္ခိန္ဒြိယံ၊ ဥပေက္ခိန္ဒြေရင်း။ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ၊ သဒ္ဓိန္ဒြေရင်း။ ဝီရိယိန္ဒြိယံ၊ ဝီရိယိန္ဒြေရင်း။ သတိန္ဒြိယံ၊ သတိန္ဒြေရင်း။ သမာဓိန္ဒြိယံ၊ သမာဓိန္ဒြေရင်း။ ပညိန္ဒြိယံ၊ ပညိန္ဒြေရင်း။ အနညာတညဿာမီတိန္ဒြိယံ၊ အနညာတညဿာမီတိန္ဒြေရင်း။ အညိန္ဒြိယံ၊ အညိန္ဒြေရင်း။ အညာတာဝိန္ဒြိယံ၊ အညာတာဝိန္ဒြေရင်း။

ဂျတိ၊ ဤသို့။ ဗာဝီသတိ၊ နှစ်ဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၁၉။ နဝ ဗလာနိ သဒ္ဓါဗလံ, ဝီရိယဗလံ, သတိဗလံ, သမာဓိဗလ, ပညာဗလံ, ဟိရိဗလံ, သြတ္တပ္ပဗလံ, အဟိရိကဗလံ, အနောတ္တပ္ပ-ဗလံ။

ဗိုလ် ၉-ပါး ၁၉။ ဗလာနိ၊ (ဆန့်ကျင်ဘက် တရားတို့နှင့် တွေ့သော်လည်း မတုန်မလှုပ်,မြဲမြံခိုင်ခံ့တည်တံ့သော) ဗိုလ်တို့သည်။ သဒ္ဓါဗလံ၊ သဒ္ဓါဗိုလ်ရင်း။ ဝီရိယဗလံ၊ ဝီရိယဗိုလ်ရင်း။ သတိဗလံ၊ သတိဗိုလ်ရင်း။ သမာဓိဗလံ၊ သမာဓိဗိုလ်ရင်း။ ပညာဗလံ၊ ပညာဗိုလ်ရင်း။ ဟိရိဗလံ၊ ဟိရိဗိုလ်ရင်း။ သြတ္တပ္ပဗလံ၊ သြတ္တပ္ပဗိုလ်ရင်း။ အဟိရိက-

ဗလံ၊ အဟိရိကဗိုလ်ရင်း။ အနောတ္တပ္ပဗလံ၊ အနောတ္တပ္ပဗိုလ်ရင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ နဝ၊ ကိုးပါး အပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၂၀။ စတ္တာရော အဓိပတီ ဆန္ဒာဓိပတိ, ဝီရိယာဓိပတိ, စိတ္တာဓိပတိ, ဝိမံသာဓိပတိ။

အဓိပတိ ၄-ပါး ၂၀။ အဓိပတိ၊ (သဟဇာတ်တရားတို့၏ အချုပ်အခြာ အကြီးအမှူးဖြစ်သော)အဓိပတိတို့သည်။ ဆန္ဒာ-ဓိပတိ၊ ဆန္ဒာဓိပတိရင်း။ ဝီရိယာဓိပတိ၊ ဝီရိယာဓိပတိရင်း။ စိတ္တာဓိပတိ၊ စိတ္တာဓိပတိရင်း။ ဝိမံသာဓိပတိ၊ ဝိမံသာဓိပတိရင်း။ ဣတိ၊ဤသို့။ စတ္တာရော၊ လေးပါးအပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

အာဟာရ ၄-ပါး

၂၁။ စတ္တာရော အာဟာရာ ကဗဠီကာရော အာဟာရော, ဖဿော ဒုတိယော, မနောသဉ္စေတနာ တတိယာ, ဝိညာဏံ စတုတ္ထံ။

ရူပ်အာဟာရ ၁-ပါး ၂၁။ အာဟာရာ၊ (သဟဇာတ်တရားတို့ကို ခိုင်ခဲ့ အောင်ကို ဆောင်တတ်သော) အာဟာရ တို့သည်။ ကဗဠီကာရော၊ အလုတ် အလေ့းကို မပြုအပ်သော်လည်း ပြုအပ် သကဲ့သို့သော။ အာဟာရော၊ အာဟာရရင်း။

နာမ်အာဟာရ ၃-ပါး။ ။ဒုတိယော၊ နှစ်ခုတို့၏ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော။ ဖဿော၊ ဖဿာဟာရရင်း။ တတိယာ၊ သုံးခု တို့၏ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော။ မနောသဉ္စေတနာ၊ မနောသဉ္စေတနာဟာ-ရရင်း။ စတုတ္ထံ၊ လေးခုတို့၏ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော။ ဝိညာဏံ၊ ဝိညာ-ဏာဟာရရင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စတ္တာရော၊ လေးပါး အပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

တရားကိုယ် ယူပုံ ယူနည်း

၂၂။ ဣန္ဒြိယေသု ပနေတ္ထ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဉ္စ အနညာတညဿာ-ပိတိန္ဒြိယံ။

၂၃။ အရဟတ္တပလဉ္စ အညာတာဝိန္ဒြိယံ။

၂၄။ မဗ္ဗေ ဆ ဉာဏာနိ အညိန္ဒြိယာနိတိ ပဝုစ္စန္တိ။

လောကုတ္တရာ ပညိန္ဒြေ ၃-ပါး ၂၂။ ပန၊ အထူးကို ဆိုအံ့။ ဘွေ၊ ဤ မိသကသင်္ဂဟ၌။ ဣန္ဒြိယေသု၊ ဣန္ဒြေတို့တွင်။ ဝါ၊ ဣန္ဒြေတို့၌။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဉာဏံ၊ သောတာပတ္တိမဂ်-ဉာဏ်ကို။ အနညာတညဿာမိတိန္ဒြိယန္တိ၊ အနညာတညဿာမိတိန္ဒြေ (မသိဘူးသေးသော သစ္စာ ၄-ပါးနှင့် နိဗ္ဗာန်ကို အစဦးစွာ အစိုးတရ သိမြင်သောဉာဏ်)ဟူ၍။ ပဝုစ္စတိ၊ အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်၏။

၂၃။ အရဟတ္တ ဖလဉာဏံ၊ အရဟတ္တဖိုလ် ဉာဏ်ကို။ အညာတာ-ဝိန္ဒြိယန္တိ၊ အညာတာဝိန္ဒြေ (အလုံးစုံသော သစ္စာ ၄-ပါး, နိဗ္ဗာန်စသော တရားတို့ကို အစိုးတရသိမြင်ပြီးသောဉာဏ်)ဟူ၍။ ပဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

၂၄။ မဗ္ဗေ၊ အလယ်၌။ ဆ ဉာဏာနိ၊ ခြောက်ပါးသော (မဂ်, ဖိုလ်) ဉာဏ်တို့ကို။ အညိန္ဒြိယာနိတိ၊ အညိန္ဒြေတို့ဟူ၍။ ပဝုစ္စတိ = ပဝုစ္စန္တေ၊ အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်ကုန်၏။

၂၅။ ဇီဝိတိန္ဒြိယဉ္စ ရူပါရူပဝေသန ဒုဝိဓံ ဟောတိ။

ဇီဝိတိန္ဒြေ ၂-ပါး ၂၅။ ဇီဝိတိန္ဒြိယဉ္စ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေသည်ကား။ ရူပါရူပ-ဝသေန၊ ရူပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ, နာမ်ဇီဝိတိန္ဒြေတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဒုဝိဓံ၊ နှစ်ပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၂၆။ ပဋ္ဌဝိညာဏေသု စျာနင်္ဂါနိ, အဝိရိယေသု ဗလာနိ, အဟေတု-ကေသု မဂ္ဂင်္ဂါနိ နိ လဗ္ဘန္တိ။

၂၇။ တထာ ဝိစိကိစ္ဆာစိတ္တေ ကေဝ္ဌတာ မဂ္ဂိန္ဒြိယ ဗလဘာဝံ နိ ဝစ္ဆတိ။

စျာနင်္ဂမထိုက်သော တရား ၂၆။ ပဋ္ဌဝိညာဏေသု၊ ဒွေပဋ္ဌဝိညာဏ်-တဆယ်တို့၌။ စျာနင်္ဂါနိ၊ စျာနင်တို့ကို။ နိ လဗ္ဘန္တိ၊ မရအပ်ကုန်။ (ဝိတက်သည် စျာန်ဖြစ်ကြောင်းမူလဖြစ်သဖြင့် ဝိတက်မယှဉ်သောစိတ်၌ ရှိသောတရားများ စျာနင်္ဂမထိုက်)။

ဗိုလ်မထိုက်သော တရား။ ။အဝိရိယေသု၊ ဝိရိယ မဖြစ်သောစိတ် တဆယ့်ခြောက်ခုတို့၌။ ဗလာနိ၊ ဗိုလ်တို့ကို။ နာ လဗ္ဘန္တိ၊ မရအပ်ကုန်။

မဂ္ဂင်မထိုက်သော တရား။ ။အဟေတုကေသု၊ အဟိတ်စိတ် တဆယ့်ရှစ်ခုတို့၌။ မဂ္ဂင်္ဂါနိ၊ မဂ္ဂင်တို့ကို။ နာ လဗ္ဘန္တိ၊ မရအပ်ကုန်။

မဂ္ဂင်, ဈာန်, ဗိုလ်မထိုက်သော တရား ၂၇။ တထာ၊ ထို့အတူ။ ဝိစိကိစ္ဆာ-စိတ္တေ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ သဟဂုတ်စိတ်၌။ ကေဝဋ္ဋတာ၊ ကေဝဋ္ဋတာ စေတသိက်သည်။ မဂ္ဂိန္ဒြိယဗလဘာဝံ၊ မဂ္ဂင်, ဈာန်, ဗိုလ်အဖြစ်သို့။ နာ ဂစ္ဆတိ၊ မရောက်။

၂၈။ ဒ္ဝိဟေတုက တိဟေတုက ဇဝနေသ္ဝေ ယထာသမ္ဘဝံ အဓိပတိ ကေဝ လဗ္ဘတိ။

အဓိပတိယုဇ္ဇသော ဇောစိတ် ၂၈။ ဒ္ဝိဟေတုက တိဟေတုက ဇဝနေ-သ္ဝေ၊ ဒ္ဝိဟိတ်ဇော တဆယ့်ရှစ်ခု, တိဟိတ်ဇော သုံးဆယ့်လေးခုတို့၌သာလျှင်။ ယထာသမ္ဘဝံ၊ ဖြစ်သင့်သည် အားလျော်စွာ။ အဓိပတိ၊ အဓိပတိကို။ ကေဝ၊ တခု တခုစီသာလျှင်။ လဗ္ဘတိ၊ ရအပ်၏။ (သာဓိပတိဇော ၅၂-ပါး ဖြစ်သည်။)

တရားကိုယ်ပြ သင်္ဂဟဂါထာများ

၂၉။ ဆ ဟေတူ ပဋ္ဌ စျာနင်္ဂါ၊ မဂ္ဂင်္ဂါ နဝ ဝတ္ထုတော။
သောဠသိန္ဒြိယဓမ္မာ စ၊ ဗလဓမ္မာ နဝေရိတာ။
ဝ ဝ ဝ
စတ္တာရော ဓမ္မတ ဝုတ္တာ၊ တထာဟာရာတ သတ္တဓာ။
ကုသလာဒိ သမာကိဏ္ဏာ၊ ဝုတ္တော မိဿကသင်္ဂဟော။

ဟိတ်တရားကိုယ် ၆-ပါး ၂၉။ ဝတ္ထုတော၊ သဘောအားဖြင့်။ ဝါ၊ တရားကိုယ်အားဖြင့်။ ဟေတူ၊ ဟိတ်တို့ကို။ ဆ၊ ခြောက်ပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ ဤရိတာ၊ မိန့်အပ်ကုန်၏။

ဗျာနင်တရားကိုယ် ၅-ပါး။ ။ဗျာနင်္ဂါနိ၊ ဗျာနင်တို့ကို။ ပဋ္ဌ၊ ငါးပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ ဤရိတာ၊ မိန့်အပ်ကုန်၏။

မဂ္ဂင်တရားကိုယ် ၉-ပါး။ ။မဂ္ဂင်္ဂါနိ၊ မဂ္ဂင်တို့ကို။ နဝ၊ ကိုးပါးအပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ ဤရိတာ၊ မိန့်အပ်ကုန်၏။

ဣန္ဒြေတရားကိုယ် ၁၆-ပါး။ ။ဣန္ဒြိယဓမ္မာ စ၊ ဣန္ဒြေတရားတို့ကိုကား။ သောဠသ၊ တဆယ့်ခြောက်ပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ ဤရိတာ၊ မိန့်အပ်ကုန်။

ဗိုလ်တရားကိုယ် ၉-ပါး။ ။ဗလဓမ္မာ၊ ဗိုလ်တရားတို့ကို။ နဝ၊ ကိုးပါး အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ ဤရိတာ၊မိန့်အပ်ကုန်၏။

အဓိပတိတရားကိုယ် ၄-ပါး။ ။**အ**ဓိပတီ၊ အဓိပတိတို့ကို။ စတ္တာရော၊ **လေးပါး** အပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ ဝုတ္တာ၊ မိန့်အပ်ကုန်၏။

အာဟာရတရားကိုယ် ၄-ပါး။ ။အာဟာရာ၊ အာဟာရတို့ကို။ တထာ၊ ထို့အတူ။ စတ္တာရော၊ လေးပါးအပြားရှိကုန်၏ဟူ၍။ ဝုတ္တာ၊ မိန့်အပ်ကုန်၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ သတ္တဓာ၊ ခုနစ်ပါး အပြားဖြင့်။ ကုသလာဒိသမာ-ကိဏ္ဏာ၊ ကုသိုလ် အစရှိသည်တို့ဖြင့် ပြွမ်းသော။ မိဿကသင်္ဂဟော၊ မိဿကသင်္ဂဟကို။ မယာ၊ ငါသည်။ ဝုတ္တော၊ မိန့်အပ်ပြီ။

မိဿကသင်္ဂဟ ပြီး၏။

၃-ဗောဓိပက္ခိယ သင်္ဂဟ

သင်္ဂဟ ၇-ပါး

၃၀။ ဗောဓိပက္ခိယသင်္ဂဟော စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာနံ, ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာနံ, စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာနံ, ဓမ္မာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာနံ။

၃၀။ ဗောဓိပက္ခိယ သင်္ဂဟော၊ ဗောဓိပက္ခိယသင်္ဂဟဋ္ဌ။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဝိဘာဂေါ၊ ဝေဘန်ခြင်းကို။ မယာ၊ ငါသည်။ ဝုစ္စတေ၊ မိန့်အပ်၏။

(၁)သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါး။ ။သတိပဋ္ဌာနာ၊ သတိပဋ္ဌာန်တို့သည်။ ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာနံ၊ ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ဌင်း။ ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာနံ၊ ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ဌင်း။ စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာနံ၊ စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ဌင်း။ ဓမ္မာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာနံ၊ ဓမ္မာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ဌင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စတ္တာရော၊ လေးပါး အပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၃၁။ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ ဥပ္ပန္နာနံ ပါပကာနံ ပဟာနာယ ဝါယာမော, အနုပ္ပန္နာနံ ပါပကာနံ အနုပ္ပါဒါယ ဝါယာမော, အနုပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဥပ္ပါဒါယ ဝါယာမော, ဥပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဘိယျောဘာဝါယ ဝါယာမော။

(၂)သမ္မပ္ပဓာန် ၄-ပါး ၃၁။ သမ္မပ္ပဓာနာ၊ သမ္မပ္ပဓာန်တို့သည်။ ဥပ္ပန္နာနံ၊ ဖြစ်ကုန်ပြီးသော။ ပါပကာနံ၊ အကုသိုလ်တရားတို့ကို။ ပဟာနာယ၊ ပယ်ခြင်းငှါ။ ဝါယာမော၊ လုံ့လပြုခြင်းဌင်း။

အနုပ္ပန္နာနံ၊ မဖြစ်ကုန်သေးသော။ ပါပကာနံ၊ အကုသိုလ်တရားတို့ကို။ အနုပ္ပါဒါယ၊ မဖြစ်စေခြင်းငှါ။ ဝါယာမော၊ လုံ့လပြုခြင်းဌင်း။

အနုပ္ပန္နာနံ၊ မဖြစ်ကုန်သေးသော။ ကုသလာနံ၊ ကုသိုလ်တရားတို့ကို။ ဥပ္ပါဒါယ၊ ဖြစ်စေခြင်းငှါ။ ဝါယာမော၊ လုံ့လပြုခြင်းဌင်း။

ဥပ္ပန္နာနံ၊ ဖြစ်ကုန်ပြီးသော။ ကုသလာနံ၊ ကုသိုလ်တရားတို့ကို။ ဘိယျောဘာဝါယ၊ အလွန်ပွါးများစေခြင်းငှါ။ ဝါယာမော၊ လုံ့လပြုခြင်းဌင်း။

ဣတိ၊ ဤသို့။ စတ္တာရော၊ လေးပါးအပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၃၂။ စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒါ ဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒေါ, ဝီရိယိဒ္ဓိပါဒေါ, စိတ္တိဒ္ဓိပါဒေါ, ဝီမံသိဒ္ဓိပါဒေါ။

(၃)ဣဒ္ဓိပါဒ် ၄-ပါး ၃၂။ ဣဒ္ဓိပါဒါ(ကောင်းမှုကုသိုလ်, စျာန်, မဂ်, ဖိုလ်တို့၏ အောင်မြင်ပြီးစီးကြောင်း အခြေခံဖြစ်သော) ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့သည်။ ဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒေါ၊ ဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒ်ရင်း။ ဝီရိယိဒ္ဓိပါဒေါ၊ ဝီရိယိဒ္ဓိပါဒ်ရင်း။ စိတ္တိဒ္ဓိပါဒေါ၊ စိတ္တိဒ္ဓိပါဒ်ရင်း။ ဝီမံသိဒ္ဓိပါဒေါ၊ ဝီမံသိဒ္ဓိ-ပါဒ်ရင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စတ္တာရော၊ လေးပါး အပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၃၃။ ပဋိပ္ဒိယာနိ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ, ဝီရိယိန္ဒြိယံ, သတိန္ဒြိယံ, သမာဓိန္ဒြိယံ, ပညိန္ဒြိယံ။

(၄)ဣန္ဒြေ ၅-ပါး ၃၃။ ဣန္ဒြိယာနိ၊ ဣန္ဒြေတို့သည်။ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ၊ သဒ္ဓိန္ဒြေ ရင်း။ ဝီရိယိန္ဒြိယံ၊ ဝီရိယိန္ဒြေရင်း။ သတိန္ဒြိယံ၊ သတိန္ဒြေရင်း။ သမာဓိန္ဒြိယံ၊ သမာဓိန္ဒြေရင်း။ ပညိန္ဒြိယံ၊ ပညိန္ဒြေရင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပဉ္စ၊ ငါးပါးအပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၃၄။ ပဉ္စ ဗလာနိ သဒ္ဓါဗလံ, ဝီရိယဗလံ, သတိဗလံ, သမာဓိဗလံ ပညာဗလံ။

(၅)ဗိုလ် ၅-ပါး ၃၄။ ဗလာနိ၊ (ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့ကြောင့် တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိ ကြံ့ခိုင်သော) ဗိုလ်တို့သည်။ သဒ္ဓါ-ဗလံ၊ သဒ္ဓါဗိုလ်ရင်း။ ဝီရိယဗလံ၊ ဝီရိယဗိုလ်ရင်း။ သတိဗလံ၊ သတိဗိုလ်ရင်း။ သမာဓိဗလံ၊ သမာဓိဗိုလ်ရင်း။ ပညာဗလံ၊ ပညာဗိုလ်ရင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပဉ္စ၊ ငါးပါးအပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၃၅။ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ, ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ, ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ, ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ, ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ, သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ, ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ။

(၆)ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး ၃၅။ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ၊ (သစ္စာ ၄-ပါး တရားအပေါင်းကို ထိုးထွင်းမျှသိကြောင်းဖြစ်သော) ဗောဇ္ဈင်တို့သည်။ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ၊သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်ရင်း။ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ၊

ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်ဂင်း။ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ၊ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်ဂင်း။ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ၊ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်ဂင်း။ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ၊ ပဿဒ္ဓိ-သမ္မောဇ္ဈင်ဂင်း။ သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ၊ သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်ဂင်း။ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ၊ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်ဂင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ သတ္တ၊ ခုနစ်ပါးအပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၃၆။ အဋ္ဌ မဂ္ဂင်္ဂါနိ သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ, သမ္မာဝါစာ, သမ္မာ-ကမ္မန္တော, သမ္မာအာဇီဝေါ, သမ္မာဝါယာမော, သမ္မာသတိ, သမ္မာသမာဓိ။

(၇)မဂ္ဂင် ဂ-ပါး ၃၆။ မဂ္ဂင်္ဂါနိ၊ မဂ္ဂင်တို့သည်။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်ဂင်း။ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပ မဂ္ဂင်ဂင်း။ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာဝါစာ မဂ္ဂင်ဂင်း။ သမ္မာကမ္မန္တော၊ သမ္မာကမ္မန္တ မဂ္ဂင်ဂင်း။ သမ္မာအာဇီဝေါ၊ သမ္မာအာဇီဝ မဂ္ဂင်ဂင်း။ သမ္မာဝါယာမော၊ သမ္မာဝါယာမ မဂ္ဂင်ဂင်း။ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသတိ မဂ္ဂင်ဂင်း။ သမ္မာ-သမာဓိ၊ သမ္မာသမာဓိ မဂ္ဂင်ဂင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အဋ္ဌ၊ ရှစ်ပါးအပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

တရားကိုယ် ယူပုံယူနည်း

၃၇။ တတ္ထ ပန စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာတိ သမ္မာသတိ ကောဝ ပဝုစ္စတိ။

၃၈။ တထာ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာတိ စ သမ္မာဝါယာမော။

သတိပဋ္ဌာန်တရားကိုယ် ၃၇။ ပန၊ အထူးကိုဆိုအံ့။ တတ္ထ၊ ဤဗောဓိ-ပက္ခိယသင်္ဂဟ၌။ သမ္မာသတိ ကောဝ၊ သမ္မာသတိ တခုကိုပင်လျှင်။ စတ္တာရော၊ လေးပါးကုန်သော။ သတိပဋ္ဌာ-နာတိ၊ သတိပဋ္ဌာန်တို့ဟူ၍။ ပဝုစ္စတိ၊ အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်၏။

သမ္မပ္ပဓာန်တရားကိုယ် ၃၈။ တထာ၊ ထိုအတူ။ သမ္မာဝါယာမော၊ သမ္မာဝါယာမ တခုကိုပင်လျှင်။ စတ္တာ-ရော၊ လေးပါးကုန်သော။ သမ္မပ္ပဓာနာတိ၊ သမ္မပ္ပဓာန်တို့ဟူ၍။ ပဝုစ္စတိ၊ အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်၏။

ဗောဓိပက္ခိယ တရားကိုယ်ပြု သင်္ဂဟ ဂါထာများ

၃၉။ ဆန္ဒော စိတ္တ မုပေက္ခာ စ၊ သဒ္ဓါ ပဿဒ္ဓိ ပီတိယော။
သမ္မာဒိဋ္ဌိ စ သက်ပ္ပေါ၊ ဝါယာမော ဝိရတိတ္တယံ။

သမာသတိ သမာဓိဘိ၊ စုဒ္ဒသေတေ သဘာဝတော။
သတ္တတ္တိံ သပ္ပဘေဒေန၊ သတ္တဓာ တတ္ထ သင်္ဂဟော။

တရားကိုယ်အားဖြင့် ၁၄-ပါး ၃၉။ ဧတေ၊ ထိုဗောဓိပက္ခိယ တရားတို့သည်။ သဘာဝတော၊ သဘောအားဖြင့်။ ဝါ၊ တရားကိုယ်အားဖြင့်။ ဆန္ဒော စ၊ ဆန္ဒစေတသိက်ဌင်း။ စိတ္တဥ္စ၊ လောကုတ္တရာစိတ်ဌင်း။ ဥပေက္ခာ စ၊ တဏှာမဏ္ဍိတ္ထတာ စေတသိက်ဌင်း။ သဒ္ဓါ ပဿဒ္ဓိ ပီတိယော စ၊ သဒ္ဓါ, ပဿဒ္ဓိ, ပီတိစေတသိက်တို့ဌင်း။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ စ၊ အမောဟစေတသိက်ဌင်း။ သက်ပ္ပေါ စ၊ ဝိတက်စေတသိက်ဌင်း။ ဝါယာမော စ၊ ဝီရိယစေတသိက်ဌင်း။ ဝိရတိတ္တယဉ္စ၊ ဝိရတိ စေတသိက်တို့၏ သုံးခုတို့၏ အပေါင်းဌင်း။ သမ္မာသတိ စ၊ သတိ စေတသိက်ဌင်း။ သမ္မာသမာဓိ စ၊ ဧကဂ္ဂတာ စေတသိက်ဌင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စုဒ္ဒသ၊ တဆယ့်လေးပါး အပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

နဝမည်အပြားအားဖြင့် ၃၇-ပါး။ ။ပဘေဒေန၊ အပြား အား ဖြင့်။ သတ္တတ္တိံ သ၊ သုံးဆယ့်ခုနစ်ပါး အပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ တတ္ထ၊ ထိုဗောဓိပက္ခိယ သင်္ဂဟ၌။ သတ္တဓာ၊ ခုနစ်ပါး အပြားဖြင့်။ သင်္ဂဟော၊ ရေတွက်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဌာနဖြင့် ဝေဘန်ခြင်း

၄၀။ သက်ပ္ပ ပဿဒ္ဓိ စ ပီတုပေက္ခာ၊
ဆန္ဒော စ စိတ္တံ ဝိရတိတ္တယဉ္စ။

နဝေကဌာနာ ဝိရိယံ နဝ ဌ၊
သတိ သမာဓိ စတု ပဉ္စ ပညာ။

သဒ္ဓါ ဒုဋ္ဌာနုတ္တမ သတ္တတ္တိ ံသ-
ဝမ္ဘာန မေသော ပဝရော ဝိဘာဝေါ။

၄၁။ သဗ္ဗေ လောကုတ္တရေ ဟောန္တိ၊ နှ ဝါ သင်္ကပ္ပပိတိယော။
လောကိယေပိ ယထာယောဂံ၊ ဆဗ္ဗိသုဒ္ဓိ ပဝတ္တိယံ။

တဋ္ဌာနတပ်သော ဗောဓိပက္ခိယတရား ၉-ပါး ၄၀။ သင်္ကပ္ပပဿဒ္ဓိ စ၊ ဝိတက်, ပဿဒ္ဓိစေတသိက် တို့ဝင်း။ ပီတုပေက္ခာ စ၊ ပီတိ, တတြမဇ္ဈတာ စေတသိက်တို့ဝင်း။ ဆန္ဒော စ၊ ဆန္ဒ စေတ-သိက်ဝင်း။ စိတ္တဉ္စ၊ လောကုတ္တရာစိတ်ဝင်း။ ဝိရတိတ္တယဉ္စ၊ ဝိရတိ စေတသိက်တို့၏ သုံးခုတို့၏အပေါင်းဝင်း။ ဣတိ၊ ဣတိသို့။ နဝ၊ ကိုးပါး သော တရားတို့သည်။ ကေဋ္ဌာနာ၊ တခုသောဋ္ဌာနရှိကုန်၏။ ဝါ၊ တဋ္ဌာန တပ်ကုန်၏။ (တကိစ္စတပ်၏)

၉-ဋ္ဌာနတပ်သောတရား ၁-ပါး။ ။ဝိရိယံ၊ ဝိရိယ စေတသိက်သည်။ နဝဋ္ဌာနံ၊ ကိုးဋ္ဌာနရှိ၏။ ဝါ၊ ကိုးဋ္ဌာန တပ်၏။ (၉-ကိစ္စတပ်၏)

၈-ဋ္ဌာနတပ်သောတရား ၁-ပါး။ ။သတိ၊ သတိ စေတသိက်သည်။ အဋ္ဌ ဋ္ဌာနာ၊ ရှစ်ဋ္ဌာနရှိ၏။ ဝါ၊ ရှစ်ဋ္ဌာန တပ်၏။ (၈-ကိစ္စတပ်၏)

၇-ဋ္ဌာနတပ်သောတရား ၁-ပါး။ ။သမာဓိ၊ ဧကဂ္ဂတာ စေတသိက် သည်။ စတုဋ္ဌာနာ၊ လေးဋ္ဌာနရှိ၏။ ဝါ၊ လေးဋ္ဌာနတပ်၏။ (၇-ကိစ္စတပ်၏)

၅-ဋ္ဌာနတပ်သောတရား ၁-ပါး။ ။ပညာ၊ ပညိန္ဒြေ စေတသိက်သည်။ ပဉ္စ ဋ္ဌာနာ၊ ငါးဋ္ဌာနရှိ၏။ ဝါ၊ ငါးဋ္ဌာန တပ်၏။ (၅-ကိစ္စတပ်၏)

၂-ဋ္ဌာနတပ်သောတရား ၁-ပါ။ ။သဒ္ဓါ၊ သဒ္ဓါစေတသိက်သည်။ ဒုဋ္ဌာ-နာ၊ နှစ်ဋ္ဌာနရှိ၏။ ဝါ၊ နှစ်ဋ္ဌာနတပ်၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ ဥတ္တမ သတ္တတ္တိ ံသ ဓမ္မာနံ၊ မြတ်ကုန်သော သုံးဆယ့် ခုနစ်ပါးသော ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့၏။ ပဝရော။ မြတ်သော။ သော= ဤဒိသော၊ ဤသို့သဘောရှိသော။ ဝိဘာဂေါ၊ ဝေဘန်ခြင်းကို။ မယာ၊ ငါသည်။ ဝုတ္တော၊ မိန့်အပ်၏။

စိတ်ဖြင့် ဝေဘန်ခြင်း ၄၁။ လောကုတ္တရေ၊ လောကုတ္တရာစိတ်၌။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံကုန်သော ဗောဓိပက္ခိယ တရားတို့ သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

သင်္ဘပ ပိတိယော၊ ဝိတက်, ပိတိ စေတသိက်တို့သည်။ ဝါ-လောကုတ္တ-ရေ၊ အချို့သော လောကုတ္တရာစိတ်၌။ နဟောန္တိ၊ မဖြစ်ကုန်။

လောကိယေပိ၊ လောကီသောဘနစိတ်၌လည်း။ ဆဗ္ဗိသုဒ္ဓိပဝတ္တိယံ၊ ခြောက်ပါးသော ဝိသုဒ္ဓိတို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည်။ သတိ၊ ရှိသော်။ ယထာ-ယောဂံ၊ ယှဉ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဗောဓိပက္ခိယသင်္ဂဟ ပြီး၏။

၄-သဗ္ဗသင်္ဂဟ

၄၂။ သဗ္ဗသင်္ဂဟော ပဋ္ဌာနဿ ရူပက္ခန္ဓော, ဝေဒနာက္ခန္ဓော, သညာက္ခန္ဓော, သင်္ခါရက္ခန္ဓော, ဝိညာဏက္ခန္ဓော။

ခန္ဓာ ၅-ပါး ၄၂။ သဗ္ဗသင်္ဂဟော၊ (စိတ်, စေတသိက်,ရုပ်, နိဗ္ဗာန်တည်း ဟူသော ပရမတ္ထတရားအားလုံးလို သိမ်းကျုံး ရေတွက်ရာ)သဗ္ဗသင်္ဂဟ၌။ ဝေ၊ ဤသို့။ ဝိဘာဂေါ၊ ဝေဘန်ခြင်းကို။ မယာ၊ ငါသည်။ ဝုစ္စတေ၊ မိန့်အပ်၏။ ခန္ဓာ၊ ခန္ဓာတို့သည်။ ရူပက္ခန္ဓော၊ ရူပက္ခန္ဓာ ၎င်း။ ဝေဒနာက္ခန္ဓော၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၎င်း။ သညာက္ခန္ဓော၊ သညာက္ခန္ဓာ ၎င်း။ သင်္ခါရက္ခန္ဓော၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၎င်း။ ဝိညာဏက္ခန္ဓော၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ ၎င်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပဋ္ဌ၊ ငါးပါးအပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၄၃။ ပဋ္ဌိပါဒါနက္ခန္ဓာ ရူပုပါဒါနက္ခန္ဓော, ဝေဒနုပါဒါနက္ခန္ဓော, သညုပါဒါနက္ခန္ဓော, သင်္ခါရုပါဒါနက္ခန္ဓော, ဝိညာဏုပါဒါနက္ခန္ဓော။

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ၅-ပါး ၄၃။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ ဥပါဒါန်၏ အာဝရုံဖြစ်သော (လောကီ)ခန္ဓာတို့သည်။ ရူပုပါဒါနက္ခန္ဓော၊ ရူပုပါဒါနက္ခန္ဓာဝုတ်။ ဝေဒနုပါဒါနက္ခန္ဓော၊ ဝေဒနုပါဒါနက္ခန္ဓာဝုတ်။ သညုပါဒါနက္ခန္ဓော၊ သညုပါဒါနက္ခန္ဓာဝုတ်။ သင်္ခါရုပါဒါနက္ခန္ဓော၊ သင်္ခါရုပါဒါနက္ခန္ဓာဝုတ်။ ဝိညာဏုပါဒါနက္ခန္ဓော၊ ဝိညာဏုပါဒါနက္ခန္ဓာဝုတ်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပဋ္ဌ၊ ငါးပါးအပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၄၄။ ဒ္ဒါဒသာယတနာနိ စက္ခာယတနံ, သောတာယတနံ, ဃာနာယတနံ, ဇိဝှါယတနံ, ကာယာယတနံ, မနာယတနံ, ရူပါယတနံ, သဒ္ဒါယတနံ, ဂန္ဓာယတနံ, ရသာယတနံ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ, ဓမ္မာယတနံ။

အာယတန ၁၂-ပါး ၄၄။ အာယတနာနိ၊ (စိတ်စေတသိက်တို့၏ဖြစ်ရာ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော)အာယတနတို့သည်။ စက္ခာယတနံ၊ စက္ခာယတနဝုတ်။ သောတာယတနံ၊ သောတာယတနဝုတ်။ ဃာနာယတနံ၊ ဃာနာယတနဝုတ်။ ဇိဝှါယတနံ၊ ဇိဝှါယတနဝုတ်။ ကာယာယတနံ၊ ကာယာယတနဝုတ်။ မနာယတနံ၊ မနာယတနဝုတ်။ ရူပါယတနံ၊ ရူပါယတနဝုတ်။ သဒ္ဒါယတနံ၊ သဒ္ဒါယတနဝုတ်။ ဂန္ဓာယတနံ၊ ဂန္ဓာယတနဝုတ်။ ရသာယတနံ၊ ရသာယတနဝုတ်။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနဝုတ်။ ဓမ္မာယတနံ၊ ဓမ္မာယတနဝုတ်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒ္ဒါဒသ၊ တဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဝေတ် ၁၈-ပါး

၄၅။ အဋ္ဌာရသ ဝေတုယော စက္ခုဝေတု, သောတဝေတု, ဃာနဝေတု, ဇိဝှါဝေတု, ကာယဝေတု, ရူပဝေတု, သဒ္ဒဝေတု, ဂန္ဓဝေတု, ရသဝေတု, ဖောဋ္ဌဗ္ဗဝေတု, စက္ခုဝိညာဏဝေတု, သောတဝိညာဏဝေတု, ဃာနဝိညာဏဝေတု, ဇိဝှါဝိညာဏ-

ဓာတု, ကာယဝိညာဏဓာတု, မနောဓာတု, မနောဝိညာဏ-ဓာတု, ဓမ္မဓာတု။

ရူပ်ဓာတ် ၁၀-ပါး ၄၅။ ဓာတုယော၊ (မိမိသဘောကို ဆောင်တတ်သော) ဓာတ်တို့သည်။ စက္ခုဓာတု၊ စက္ခုဓာတ်ဂုဏ်း။ သောတဓာတု၊ သောတဓာတ်ဂုဏ်း။ ဃာနဓာတု၊ ဃာနဓာတ်ဂုဏ်း။ ဇိဝှါဓာတု၊ ဇိဝှါဓာတ်ဂုဏ်း။ ကာယဓာတု၊ ကာယဓာတ်ဂုဏ်း။ ရူပ-ဓာတု၊ ရူပဓာတ်ဂုဏ်း။ သဒ္ဒဓာတု၊ သဒ္ဒဓာတ်ဂုဏ်း။ ဂန္ဓဓာတု၊ ဂန္ဓဓာတ်ဂုဏ်း။ ရသဓာတု၊ ရသဓာတ်ဂုဏ်း။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတု၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်ဂုဏ်း။

နာမ်ဓာတ် ၇ ပါး။ ။စက္ခုဝိညာဏဓာတု၊ စက္ခုဝိညာဏဓာတ်ဂုဏ်း။ သောတဝိညာဏဓာတု၊ သောတဝိညာဏဓာတ်ဂုဏ်း။ ဃာနဝိညာဏဓာတု၊ ဃာနဝိညာဏဓာတ်ဂုဏ်း။ ဇိဝှါဝိညာဏဓာတု၊ ဇိဝှါဝိညာဏဓာတ်ဂုဏ်း။ ကာယဝိညာဏဓာတု၊ ကာယဝိညာဏဓာတ်ဂုဏ်း။ မနောဓာတု၊ မနောဓာတ်ဂုဏ်း။ မနောဝိညာဏဓာတု၊ မနောဝိညာဏဓာတ်ဂုဏ်း။

ပိဿကဓာတ် ၁-ပါး။ ။ဓမ္မဓာတု၊ ဓမ္မဓာတ်ဂုဏ်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အဌာ-ရသ၊ တဆယ့်ရှစ်ပါး အပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၄၆။ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ, ဒုက္ခသမုဒယော အရိယသစ္စံ, ဒုက္ခနိရောဓော အရိယသစ္စံ, ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ အရိယသစ္စံ။

သစ္စာ ၄-ပါး ၄၆။ အရိယသစ္စာနိ၊ (အရိယာတို့ ထိုးထွင်းရှု သိအပ်သောအမှန်တရား) အရိယသစ္စာတို့သည်။ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခဟု ဆိုအပ်သော။ အရိယသစ္စံ၊ အရိယသစ္စာဂုဏ်း။ ဒုက္ခသမုဒယော၊ ဒုက္ခ၏အကြောင်းဖြစ်သော။ အရိယသစ္စံ၊ အရိယသစ္စာဂုဏ်း။ ဒုက္ခနိရော-ဓော၊ ဒုက္ခ၏ ချုပ်ရာဖြစ်သော။ အရိယသစ္စံ၊ အရိယသစ္စာဂုဏ်း။ ဒုက္ခ-နိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ၊ ဒုက္ခ၏ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့်ဟု ဆိုအပ်သော။ အရိယသစ္စံ၊ အရိယသစ္စာဂုဏ်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စတ္တာရိ၊ လေးပါးအပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

တရားကိုယ် ယူပုံယူနည်း

၄၇။ ဣတ္ထ ပန စေတသိက သုခုမရူပ နိဗ္ဗာန ဝသေန ကေ္ကနသတ္တတိ ဓမ္မာ ဓမ္မာယတန ဓမ္မဓာတုတိ သင်္ခ ဂစ္ဆန္တိ။

၄၈။ မနာယတနမေဝ သတ္တဝိညာဏ ဓာတုဝသေန ဘိဇ္ဇတိ။

ဓမ္မာယတန, ဓမ္မဓာတ်တရားကိုယ် ၄၇။ ပန၊ အသူးကိုဆိုအံ့။ ဣတ္ထ၊ ဤသဗ္ဗသင်္ဂဟ၌။ စေတသိက-သုခုမရူပ နိဗ္ဗာနဝသေန၊ စေတသိက် ဒွေပညာသ, သုခုမရုပ် သောင်္ဘသ, နိဗ္ဗာန်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ကေ္ကနသတ္တတိဓမ္မာ၊ တခုယုတ် ခုနစ်ဆယ်သော တရားတို့သည်။ ဓမ္မာယတန ဓမ္မဓာတုတိ သင်္ခ၊ ဓမ္မာယတန, ဓမ္မဓာတ်ဟု ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ဓမ္မာယတန, ဓမ္မဓာတ်ဟု ရေတွက်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့။ ဝါ၊ ဓမ္မာယတန, ဓမ္မဓာတ်ဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ဓမ္မာယတန, ဓမ္မဓာတ်ဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်ကုန်၏။

ဝိတ် ၂-မျိုး ၄၈။ မနာယတနမေဝ၊ မနာယတန တခုသည်ပင်လျှင်။ သတ္တဝိညာဏ ဓာတုဝသေန၊ သတ္တဝိညာဏ ဓာတ်၏အစွမ်းဖြင့်။ ဘိဇ္ဇတိ၊ ပြား၏။

တရားကိုယ်ပြ သင်္ဂဟဂါထာများ

၄၉။ ရူပဉ္စ ဝေဒနာ သညာ၊ သေသ စေတသိကာ တထာ။
ဝိညာဏမိတိ ပဉ္စေတေ၊ ပဉ္စက္ခန္ဓာတိ ဘာသိတာ။

၅၀။ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာတိ၊ တထာ တေဘူမကာ မတာ။
ဘေဒါဘာဝေန နိဗ္ဗာနံ၊ ဝန္ဓသင်္ဂဟ နိဿဠံ။

ဝန္ဓာ ၅-ပါ တရားကိုယ် ၄၉။ ရူပဉ္စ၊ ရုပ်အင္ဒြိယသင်း။ ဝေဒနာ စ၊ ဝေဒနာ စေတသိက်ဌင်း။ သညာ စ၊ သညာစေတသိက်ဌင်း။ သေသစေတသိကာ စ၊ ဝေဒနာ, သညာမှ ကြွင်းသော စေတသိက်ငါးဆယ်တို့ဌင်း။ တထာ၊ ထိုမြို့။ ဝိညာဏဉ္စ၊ စိတ်တခုယုတ် ကိုးဆယ်ဌင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပဉ္စ၊ ငါးပါးကုန်သော။ ဘေတ-

ထိုတရားတို့ကို။ ပဋ္ဌာန္ဓာတိ၊ ငါးပါးသော ခန္ဓာတို့ဟူ၍။ တထာဂတေဟိ၊ မြတ်စွာဘုရားတို့သည်။ ဘာသိတာ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်၏။

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ တရားကိုယ် ၅၀။ တထာ၊ ထိုအတူ၊ တေဘူမကာ၊ ဘုံသုံးပါးဌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဧတေ၊ ထိုသဘောတရား ငါးပါးတို့ကို။ ပဋ္ဌပါဒါနက္ခန္ဓာတိ၊ ငါးပါးသော ဥပါဒါ-နက္ခန္ဓာတို့ဟူ၍။ မတာ၊ သိအပ်ကုန်၏။

နိဗ္ဗာန် ခန္ဓဝိမုတ်ဖြစ်ခြင်း အကြောင်း နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်သည်။ ဘေဒါဘာဝေန၊ ပစ္စုပ္ပန်, အတိတ်, အနာဂတ်, အဗျတ္တ, ဗဟိဒ္ဓ, ဒူရ, အာသန္န, ဟီန, ပဏီတ, သုခုမ, သြဠာရိကဟု ဆိုအပ်သော တဆယ့်တပါး အပြားဏိမရှိခြင်းကြောင့်။ ခန္ဓ-သင်္ဂဟနိဿဠံ၊ ခန္ဓာဟူသော အရေအတွက်မှ လွတ်၏။

၅၁။ ဒ္ဒါရာလမ္မဏဘေဒေန၊ ဘဝန္တာ ယတနာနိ စ။
ဒ္ဒါရာလမ္မ တဒုပ္ပန္န- ပရိယာယေန စာတုယော။

အာယတန ၁၂-ပါး ပြားပုံ ၅၁။ အာယတနာနိ၊ အာယတနတို့သည်။ ဒ္ဒါရာ-လမ္မဏဘေဒေန၊ ခြောက်ပါးသော ဒ္ဒါရ, ခြောက်ပါးသော အာရုံတို့၏ အပြားဖြင့်။ ဒ္ဒါဒသ၊တဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိကုန်သည်။ ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ခာတ် ၁၈-ပါး ပြားပုံ။ ။ခာတုယော စ၊ ခာတ်တို့သည်လည်း။ ဒ္ဒါရာ-လမ္မ တဒုပ္ပန္န ပရိယာယေန၊ ခြောက်ပါးသော ဒ္ဒါရ, ခြောက်ပါးသော အာရုံ, ထိုဒ္ဒါရ, အာရုံကိုမှီ၍ဖြစ်သော ဝိညာဏ်တို့၏အစဉ်ဖြင့်။ အဌာရသ၊ တဆယ့်ရှစ်ပါး အပြားရှိကုန်သည်။ ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၅၂။ ဒုက္ခံ တေဘူမကံ ဝဋ္ဋံ၊ တဏှာ သမုဒယော ဘဝေ။
နိရောဓော နာမ နိဗ္ဗာနံ၊ မဂ္ဂေါ ဧလာကုတ္တရော မတော။

သစ္စာ ၄-ပါး တရားကိုယ် ၅၂။ တေဘူမကံ၊ ဘုံသုံးပါးဌ ဖြစ်သော။ ဝဋ္ဋံ၊ ဝဋ်တရားသည်။ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခ-သစ္စာမည်သည်။ ဘဝေ၊ ဖြစ်၏။

တဏှာ၊ လောဘ စေတသိက်သည်။ သမုဒယော၊ သမုဒယသစ္စာ မည်သည်။ ဘဝေ၊ ဖြစ်၏။

နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်သည်။ နိရောဓော နာမ၊ နိရောဓ သစ္စာမည်သည်။ ဘဝေ၊ ဖြစ်၏။

လောကုတ္တရော၊ လောကုတ္တရာ ဖြစ်သော။ မဂ္ဂေါ၊ မဂ္ဂင် ရှစ်ပါးကို။ မဂ္ဂေါ၊ မဂ္ဂသစ္စာမည်၏ဟူ၍။ မတော၊ သိအပ်၏။

၅၃။ မဂ္ဂယုတ္တာ ဖလာ စေဝ၊ စတုသစ္စ ဝိနိဿဋာ။
ဣတိ ပဉ္ဇပ္ပဘေဒေန၊ ပဝုတ္တော သဗ္ဗသင်္ဂဟော။

သစ္စာဝိမုတ် ၅၃။ မဂ္ဂယုတ္တာ စ၊ မဂ္ဂင် ရှစ်ပါးနှင့် ယှဉ်ကုန်သော မဂ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့သည်ရင်း။ ဖလာ စေဝ၊ ဖိုလ်-စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့သည်ရင်း။ စတုသစ္စ ဝိနိဿဋာ၊ သစ္စာလေးပါးမှ လွတ်ကုန်၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ ပဉ္ဇပ္ပဘေဒေန၊ ငါးပါးသော အပြားဖြင့်။ သဗ္ဗသင်္-ဂဟော၊ သဗ္ဗသင်္ဂဟာကို။ ယော၊ ငါသည်။ ပဝုတ္တော၊ အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်ပြီ။

သဗ္ဗသင်္ဂဟ ပြီး၏။

သမ္ဗုဇ္ဈပိုင်း နိဂုံး

ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂဟ သမ္ဗုဇ္ဈယသင်္ဂဟ ဝိဘာဝေါ နာမ သတ္တမော ပရိစ္ဆေဒေါ။

အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟော၊ အဘိဓမ္မာခုနစ်ကျမ်းဌ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော အနုက်တို့၏ အကျဉ်းအားဖြင့် ယူရာ ယူကြောင်း သင်ဂြိုဟ်ရာ သင်ဂြိုဟ်ကြောင်း ဖြစ်ခြင်းကြောင့် အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟအမည်ရှိသော ကျမ်းဌ။ သမ္ဗုဇ္ဈယသင်္ဂဟ ဝိဘာဝေါ နာမ၊ သမ္ဗုဇ္ဈယသင်္ဂဟကို ဝေဘန်ရာ ဝေဘန်ကြောင်း မည်သော။ သတ္တမော၊ ခုနစ်ခုတို့၏ ပြည့်ကြောင်း ဖြစ်သော။ ပရိစ္ဆေဒေါ၊ အပိုင်းအခြားသည်။ ဣတိ=သမတ္တော၊ ပြီးပြီ။

သမ္ဗုဇ္ဈပိုင်း ပြီး၏။

အဘိ-သင်္ဂ ၁ဖ—ပ-မ-ဗ-သ-စ

၈-ပစ္စည်းဝိုင်း

ပဋ္ဌာန်

၁။ ယေသံ သခ်္ခတ ဓမ္မာနံ၊ ယေ ဓမ္မာ ပစ္စယာ ယထာ။
တံ ဝိဘာဂ မိဟေဒါနိ၊ ပဝက္ခာမိ ယထာရဟံ။

၁။ ယေသံ၊ အကြင်သို့ သဘောရှိကုန်သော။ သခ်္ခတဓမ္မာနံ၊ သဟိတ်စိတ် ကေသတ္တတို့, မောဟမူဒ္ဒေ၌ မောဟကြဉ်သော စေတသိက်ဒွေ ပညာသ, သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်, သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ် အစရှိကုန်သော အကျိုး ပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့အား။ ယေ ဓမ္မာ၊ အကြင် ဟိတ်ခြောက်ပါး အစရှိသော အကြောင်း ပစ္စည်းတရားတို့သည်။ ယထာ=ယေန ပကာရေန၊ အကြင် ဟေတုသတ္တိအစရှိသော အပြားဖြင့်။ ပစ္စယာ=ဥပကာရကာ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

တံ ဝိဘာဂံ၊ ထို ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့အား ထိုပစ္စည်းတရားတို့၏ ကျေးဇူးပြုတတ်သော သတ္တိအပြားကို။ ဣဟ=ဣမသ္မိံ သမုစ္စယသင်္ဂဟာနန္တရ-ဌာနေ၊ သမုစ္စယသင်္ဂဟ၏ အခြားမဲ့ဖြစ်သော ဤပစ္စယသင်္ဂဟအရာ၌။ ဣဒါနိ၊ ယခုအခါ၌။ ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ အဟံ၊ ငါသည်။ ပဝက္ခာမိ၊ အပြားအားဖြင့် ဆိုပေအုံ့။

ပစ္စယသင်္ဂဟ နည်း ၂-ပါး

၂။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒနယော, ပဌာနနယော စေတိ ပစ္စယသင်္ဂဟော ဒုဝိဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၂။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒနယော စ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်းရင်း။ ပဌာန နယော စ၊ ပဌာန်းနည်းရင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပစ္စယသင်္ဂဟော၊ ပစ္စယသင်္ဂဟကို။ ဒုဝိဓော၊ နှစ်ပါးအပြားရှိ၏ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိအပ်၏။

၃။ တတ္ထ တဗ္ဘာဝဘာဝိဘာဝါကာရမတ္တော ပလက္ခိတော ပဋ္ဌိစ္စ-
သမုပ္ပါဒနယော၊ ပဌာနနယော ပန အာဟစ္စ ပစ္စယဋ္ဌိတိ မာရဗ္ဘ
ပဝုစ္စတိ၊ ဥဘယံ ပန ဝေါမိဿိတ္တာ ပပဉ္ဇေန္တိ အာစရိယာ။

ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်း မည်ပုံ ၃။ တတ္ထ=တေသု ဒ္ဒိသု နယေသု၊ ထိုနည်း
နှစ်ပါးတို့တွင်။ တဗ္ဘာဝ ဘာဝိဘာဝါ-
ကာရမတ္တော ပလက္ခိတော၊ ထို အဝိဇ္ဇာ အစရှိသော အကြောင်းတရား
တို့၏ ဖြစ်သဖြင့် ဖြစ်လေ့ရှိကုန်သော သင်္ခါရ အစရှိကုန်သော အကျိုး
တရားတို့၏ ဖြစ်သောအခြင်းအရာမျှဖြင့် မှတ်အပ်သောနည်းသည်။ ပဋ္ဌိစ္စ-
သမုပ္ပါဒနယော၊ ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်း မည်၏။

ပဌာန်းနည်း မည်ပုံ။ ။ပဌာန နယော ပန၊ ပဌာန်းနည်းကိုကား။
အာဟစ္စ ပစ္စယဋ္ဌိတိ၊ အထူးပြု၍ဖြစ်သော
ပစ္စည်းဟု ဆိုအပ်သော တည်ရာကို။ အာရဗ္ဘ၊ အကြောင်းပြု၍။ ပဝုစ္စတိ၊
မိန့်အပ်၏။

ဥဘယံ၊ နည်းနှစ်ပါးကို။ ဝေါမိဿိတ္တာ၊ ရောနှောမ်း၍။ အာစရိယာ၊
အဋ္ဌကထာ ဆရာတို့သည်။ ပပဉ္ဇေန္တိ၊ ခွဲကုန်၏။ မယံ ပန၊ ငါ အနုရုဒ္ဓါ
ဆရာတို့သည်ကား။ ဝိသုံ ဝိသုံ၊ အသီးအသီး။ ဒဿယိဿာမ၊ ပြကုန်အံ့။

ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်း ၁၂-ပါး

၄။ တတ္ထ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ၊ သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ၊ ဝိညာ-
ဏပစ္စယာ နာမရူပံ၊ နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတနံ၊ သဠာယတန-
ပစ္စယာ ဖဿော၊ ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ၊
တဏှာပစ္စယာ ဥပါဒါနံ၊ ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ၊ ဘဝပစ္စယာ
ဇာတိ၊ ဇာတိပစ္စယာ ဇရာ မရဏံ, သောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခ-
ဒေါမနဿုပါယာသာ သမ္ဘဝန္တိ၊ ဧဝ မေတဿ ကေဝလဿ
ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတိတိ။

အယမေတ္ထ ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒနယော။

၄။ တတ္ထ - တေသု ဒ္ဒိသု နယေသု၊ ထိုနည်းနှစ်ပါးတို့တွင်။ အဝိဇ္ဇာ။ပ။
သမုဒယော ဟောတိတိ၊ အဝိဇ္ဇာ။ပ။ သမုဒယော ဟောတိ ဟူသော။

အယံ နယော၊ ဤနည်းသည်။ ဧတ္ထ၊ ဤပစ္စယသင်္ဂဟအရာ၌။ ပဋိစ္စ-သမုပ္ပါဒနယော၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်း မည်၏။

အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရဖြစ်ခြင်း။ ။အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ၊ သစ္စာလေးပါး တရားကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟ ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ သင်္ခါရာ၊ ပုညာဘိသင်္ခါရ, အပုညာဘိ-သင်္ခါရ, အာနေဉ္ဇာဘိ သင်္ခါရတို့သည်။ သမ္ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

သင်္ခါရကြောင့် ဝိညာဉ်ဖြစ်ခြင်း။ ။သင်္ခါရပစ္စယာ၊ သင်္ခါရဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဝိညာဏံ၊ ပဋိ-သန္ဓေစိတ် ကေုနဝိသဟု ဆိုအပ်သော ဝိညာဏ်သည်။ ဝါ၊ လောကီဝိပါက် ဗာတ္တိံသဟု ဆိုအပ်သော ဝိညာဏ်သည်။ ဝါ၊ စိတ်တခုယုတ် ကိုးဆယ်ဟု ဆိုအပ်သော ဝိညာဏ်သည်။ သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏။

ဝိညာဉ်ကြောင့် နာမ်ရုပ်ဖြစ်ခြင်း။ ။ဝိညာဏပစ္စယာ၊ ဝိညာဏ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ နာမရူပံ၊ နာမ်သည်ရင်း, ရုပ်သည်ရင်း, နာမ်ရုပ်သည်ရင်း။ သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏။

နာမ်ရုပ်ကြောင့် သဠာယတနဖြစ်ခြင်း။ ။နာမရူပ ပစ္စယာ၊ နာမ်ရုပ် ဟူသောအကြောင်းကြောင့်။ သဠာယတနံ၊ စက္ခာယတန, သောတာယတန, ဃာနာယတန, ဇိဝှါ-ယတန, ကာယာယတန, မနာယတနသည်။ ဝါ- သဠာယတနံ၊ သဠာ-ယတနသည်။ သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏။

သဠာယတနကြောင့် ဖဿဖြစ်ခြင်း။ ။သဠာယတန ပစ္စယာ၊ သဠာ-ယတန ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဖဿော၊ စက္ခုသမ္ဖဿ, သောတသမ္ဖဿ, ဃာနသမ္ဖဿ, ဇိဝှါ-သမ္ဖဿ, ကာယသမ္ဖဿ, မနောသမ္ဖဿသည်။ သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏။

ဖဿကြောင့် ဝေဒနာဖြစ်ခြင်း။ ။ဖဿပစ္စယာ၊ ဖဿဟူသော အ-ကြောင်းကြောင့်။ ဝေဒနာ၊ စက္ခု-သမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ, သောတသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ, ဃာနသမ္ဖဿဇာ

ဝေဒနာ, ဇိဝှါသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ, ကာယသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ, မနောသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာသည်။ ဝါ၊ သုခဝေဒနာ, ဒုက္ခဝေဒနာ, ဥပေက္ခာ ဝေဒနာသည်။ သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏။

ဝေဒနာကြောင့် တဏှာဖြစ်ခြင်း။ ။ဝေဒနာပစ္စယာ၊ ဝေဒနာဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ တဏှာ၊ ကာမတဏှာ, ဘဝတဏှာ, ဝိဘဝတဏှာသည်။ ဝါ၊ ရူပတဏှာ, သဒ္ဒတဏှာ, ဂန္ဓတဏှာ, ရသတဏှာ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗတဏှာ, ဓမ္မတဏှာသည်။ သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏။

တဏှာကြောင့် ဥပါဒါန်ဖြစ်ခြင်း။ ။တဏှာပစ္စယာ၊ တဏှာဟူသော အ ကြောင်း ကြောင့်။ ဥပါဒါနံ၊ ကာမုပါဒါန်,ဒိဋ္ဌုပါဒါန်,သီလဗ္ဗတုပါဒါန်, အတ္တဝါဒုပါဒါန်သည်။ သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏။

ဥပါဒါန်ကြောင့် ဘဝဖြစ်ခြင်း။ ။ဥပါဒါနပစ္စယာ၊ ဥပါဒါန် ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဘဝေါ၊ ကမ္မဘဝ, ဥပပတ္တိဘဝသည်။ သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏။ (ကမ္မဘဝ=ကုသိုလ်ကံ, အကုသိုလ်ကံ, သခ်ါရ ၃-ပါး၊ ဥပပတ္တိဘဝ=လောကီဝိပါက် ၃၂-ပါး, ယှဉ်ဘက်စေတသိက်, ကမ္မဇရူပ်မျှား)။

ဘဝကြောင့် ဇာတိဖြစ်ခြင်း။ ။ဘဝပစ္စယာ၊ ကမ္မဘဝဟူသော (သခ်ါရ) အကြောင်းကြောင့်။ ဇာတိ၊ ပဋ္ဌိသန္ဓေ နေခြင်းသည်။ သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏။

ဇာတိကြောင့် ဇရာမရဏဖြစ်ခြင်း။ ။ဇာတိပစ္စယာ၊ ဇာတိဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဇရာ မရဏံ၊ အိုခြင်း, သေခြင်းသည်။ သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏။

ဇာတိ၏ အကျိုးဆက်မျှား။ ။သောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခ ဒေါမနဿုပါယာသာ၊ စိုမ်းရိမ်ခြင်း, ငိုကြွေးခြင်း, ဆင်းရဲခြင်း, နှလုံးမသာယာခြင်း, ပြင်းစွာပင်ပန်းခြင်းတို့သည်။ သမ္ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဝေါ=ဣမိနာ ယထာဝုတ္တ ပစ္စယ ပရံပရ ဝိဓိနာ၊ အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ပစ္စည်း အဆက်ဆက်ဟု ဆိုအပ်သော အစီ အရင်ဖြင့်။ ကေဝလဿ၊ ချမ်းသာအစရှိသည်နှင့် မရောသော။ ဧတဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ၊ ထိုဆင်းရဲအစု၏။ သမုဒယော၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ထင်ရှား၏။

ဣတိ အယံ၊ ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ ပဋ္ဌိစ္စ-သမုပ္ပါဒနယော၊ ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်းတည်း။

အဓိပ္ပာယ် စသည်ကို ပြခြင်း

၅။ တတ္ထ တယော အဒ္ဓါ, ဒ္ဝါဒသင်္ခါနိ, ဝီသတာကာရာ, တိသန္ဓိ, စတုသင်္ခေပါ, တီဏိ ဝဋ္ဋာနိ, ဒ္ဝေ မူလာနိ စ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

၅။ တတ္ထ၊ ထိုပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်း၌။ တယော၊ သုံးပါးကုန်သော။ အဒ္ဓါ စ၊ ကာလတို့ကိုဋဌင်း။ ဒ္ဝါဒသ၊ တဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော။ အင်္ခါနိ စ၊ အင်္ခါတို့ကိုဋဌင်း။ ဝီသတိ၊ နှစ်ဆယ်သော။ အာကာရာ စ၊ အခြင်းအရာတို့ကိုဋဌင်း။ တိသန္ဓိ စ၊ သုံးပါးသော အစပ်ကိုဋဌင်း။ စတုသင်္ခေပါ စ၊ လေးပါးသော အလှာတို့ကိုဋဌင်း။ တီဏိ၊ သုံးပါးကုန်သော။ ဝဋ္ဋာနိ စ၊ ဝဋ်တို့ကိုဋဌင်း။ ဒ္ဝေ၊ နှစ်ပါးကုန်သော။ မူလာနိ စ၊ မူလတို့ကိုဋဌင်း။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ သိအပ်ကုန်၏။

အဓိပ္ပာယ်=ကာလ ၃-ပါး

၆။ ကထံ—

အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရာ အတီတော အဒ္ဓါ, ဇာတိ ဇရာ မရဏံ အနာဂတော အဒ္ဓါ, မဇ္ဈေ အဋ္ဌ ပစ္စုပ္ပန္နော အဒ္ဓါတိ တယော အဒ္ဓါ။

အတီတ်ကာလ ၆။ ကထံ-ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ အဘယ်သို့ သိအပ်ကုန်သနည်း ဟူမူကား။ **အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရာ၊ အဝိဇ္ဇာ, သင်္ခါရတို့** သည်။ **အဟီတော၊ အတီတ်ဖြစ်သော။ အဒ္ဓါ၊** ကာလမည်၏။

အနာဂတ်ကာလ။ ။ဇာတိ ဇရာ မရဏံ၊ ဇာတိ, ဇရာ, မရဏသည်။ အနာဂတော၊ အနာဂတ် ဖြစ်သော။ အဒ္ဓါ၊ ကာလမည်၏။

ပစ္စုပ္ပန်ကာလ။ ။မဇ္ဈေ၊ အလယ်၌။ အဋ္ဌ၊ ရှစ်ပါးကုန်သော ဝိညာဏ်, နာမရူပ်, သဠာယတန, ဖဿ, ဝေဒနာ, တဏှာ, ဥปาဒါန်, ဘဝတို့သည်။ ပစ္စုပ္ပန္နော၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော။ အဒ္ဓါ၊ ကာလမည်၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ တယော၊ သုံးပါးကုန်သော။ အဒ္ဓါ၊ ကာလတို့ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သိအပ်ကုန်၏။

၇။ အဝိဇ္ဇာ, သင်္ခါရာ, ဝိညာဏံ, နာမရူပံ, သဠာယတနံ, ဖဿော, ဝေဒနာ, တဏှာ, ဥปาဒါနံ, ဘဝေါ, ဇာတိ, ဇရာမရဏန္တိ ဒ္ဋိဒသင်္ခါနိ။

အင်္ဂါ ၁၂-ပါး ၇။ အဝိဇ္ဇာ၊ အဝိဇ္ဇာဝင်း။ သင်္ခါရာ၊ သင်္ခါရတို့ဝင်း။ ဝိညာဏံ၊ ဝိညာဏ်ဝင်း။ နာမရူပံ၊ နာမ်ရူပ်ဝင်း။ သဠာယတနံ၊ သဠာယတနဝင်း။ ဖဿော၊ ဖဿဝင်း။ ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာဝင်း။ တဏှာ၊ တဏှာဝင်း။ ဥปาဒါနံ၊ ဥปาဒါန်ဝင်း။ ဘဝေါ၊ ဘဝဝင်း။ ဇာတိ၊ ဇာတိဝင်း။ ဇရာ မရဏံ၊ ဇရာ မရဏဝင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒ္ဋိဒသ၊ တဆယ်နှစ်ပါးကုန်သော။ အင်္ဂါနိ၊ အင်္ဂါတို့ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ သိအပ်ကုန်၏။

၈။ သောကာဒိဝစနံ ပနေတ္ထ နိဿန္ဒဖလနိဒဿနံ။

သောကစသည်ကို ဆိုရခြင်းအကျိုး ၈။ ပန၊ အထူးကို ဆိုအံ့။ ဝါ၊ (တိုက်ရိုက်ဖော်ထုတ်ပြောဆိုခြင်း) နိုတ္တတ္ထမှတပါး, (သွယ်ဝိုက်၍ပြောဆိုခြင်း) နေယျတ္ထကိုဆိုအံ့။ ဧတ္ထ၊ ဤပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ် နည်း၌။ သောကာဒိဝစနံ၊ သောက အစရှိသော စကားကို ဆိုခြင်းသည်။ နိဿန္ဒ ဖလ နိဒဿနံ ဝေ၊ ဇာတိ၏ မုချမဟုတ်သော အကျိုးဆက်မျှကို ပြခြင်းသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဝိသုံ၊ အသီး။ အင်္ဂဒဿနံ၊ အင်္ဂါကို ပြခြင်းသည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်။

ခြင်းရာ-၂၀, အစပ် ၃-ပါး, အလွှာ ၄-ပါး

၉။ အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရဂ္ဂဟဏေန ပနေတ္ထ တဏှုပါဒါနဘဝါပိ ဂဟိတာ ဘဝန္တိ။

အတိတ်အကြောင်း ၅-ပါး ၉။ ပန၊ အထူးကိုဆိုအံ့။ ဧတ္ထ၊ ဤတဆယ့်နှစ်ပါးသော အင်္ဂါတို့တွင်။ အဝိဇ္ဇာ-သင်္ခါရဂ္ဂဟဏေန၊ အဝိဇ္ဇာ, သင်္ခါရကို ယူသဖြင့်။ တဏှုပါဒါနဘဝါပိ၊ တဏှာ, ဥပါဒါန်, ကမ္မဘဝတို့ကိုလည်း။ ဝါ၊ တို့သည်လည်း။ ဂဟိတာ၊ ယူအပ်ကုန်သည်။ ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

တထာ တဏှုပါဒါနဘဝဂ္ဂဟဏေန စ အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရာ။

ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်း ၅-ပါး။ ။တထာ၊ ထို့အတူ။ တဏှုပါဒါနဘဝဂ္ဂဟ-ဏေန စ၊ တဏှာ, ဥပါဒါန်, ဘဝကိုယူသဖြင့်လည်း။ အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရာ၊ အဝိဇ္ဇာ, သင်္ခါရတို့ကို။ ဝါ၊ တို့သည်။ ဂဟိတာ၊ ယူအပ်ကုန်သည်။ ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဇာတိ ဇရာ မရဏဂ္ဂဟဏေန စ ဝိညာဏာဒိဖလပဋ္ဌကမေဝ ဂဟိတန္တိ ကတ္တာ။

ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးနှင့် အနာဂတ်အကျိုး ၅ ပါးစီ ဇာတိ ဇရာ မရဏဂ္ဂဟဏေန စ၊ ဇာတိ, ဇရာ, မရဏကို ယူသဖြင့်လည်း။ ဝိညာ-ဏာဒိဖလပဋ္ဌကမေဝ၊ ဝိညာဏ် အစရှိသော (ဝိညာဏ်, နာမ်ရูပ်, သဠာယတန, ဖဿ, ဝေဒနာ) အကျိုးငါးပါး အပေါင်းကိုသာလျှင်။ ဂဟိတံ၊ ယူအပ်၏။ ဣတိ ကတ္တာ=ဣတိ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်—

အကြောင်းအကျိုး သင်္ဂဟ ဂါထာ

၁၀။ အတီတေ ဟေတဝေါ ပဋ္ဌ၊ ဣဒါနိ ဖလပဋ္ဌကံ။
ဣဒါနိ ဟေတဝေါ ပဋ္ဌ၊ အာယတိံ ဖလပဋ္ဌကန္တိ။
ဝိသတာကာရော တိသန္ဓိ၊ စတုသခ်ေပါ စ ဘဝန္တိ။

၁၀။ အတိတေ၊ လွန်လေပြီးသော ဘဝ၌။ ပဋ္ဌ၊ ငါးငါးကုန်သော။ ဟေတဝေါ၊ အကြောင်းတို့ဌင်း။ ဣဒါနိ၊ ယခုပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌။ ဖလပဋ္ဌကံ၊ အကျိုးငါးပါး အပေါင်းဌင်း။ ဣဒါနိ၊ ယခုပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌။ ပဋ္ဌ၊ ငါးပါးကုန်သော။ ဟေတဝေါ၊ အကြောင်းတို့ဌင်း။ အာယတိံ၊ နောင်လာလတ္တံ့သောဘဝ၌။ ဖလပဋ္ဌကံ၊ အကျိုးငါးပါး အပေါင်းဌင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝီသတိ၊ နှစ်ဆယ်သော။ အာကာရာ စ၊ အခြင်းအရာတို့သည်ဌင်း။ တိသန္ဓိ စ၊ သုံးပါးသော အစပ်သည်ဌင်း။ စတုသခ်ေပါ စ၊ လေးပါးသော အလွှာတို့သည်ဌင်း။ ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဝဋ် ၃-ပါး

၁၁။ အဝိဇ္ဇာ တဏှုပါဒါနာ စ ကိလေသဝဋ္ဋံ, ကမ္မဘဝသခ်ါတော ဘဝေကဒေသော သခ်ါရာ စ ကမ္မဝဋ္ဋံ, ဥပပတ္တိ ဘဝသခ်ါတော ဘဝေကဒေသော အဝသေသာ စ ဝိပါကဝဋ္ဋန္တိ တိဏိ ဝဋ္ဋာနိ။

ကိလေသဝဋ် ၁၁။ **အဝိဇ္ဇာ** စ၊ **အဝိဇ္ဇာ**သည်ဌင်း။ **တဏှာ**, **ဥပါဒါန်**တို့သည်ဌင်း။ **ကိလေသဝဋ္ဋံ**၊ **ကိလေသဝဋ်** မည်၏။

ကမ္မဝဋ်။ ။**ကမ္မဘဝသခ်ါတော**၊ **ကမ္မဘဝ**ဟု ဆိုအပ်သော။ **ဘဝေကဒေသော** စ၊ ဘဝတစိတ်သည်ဌင်း။ **သခ်ါရာ** စ၊ (ပုညာဘိသခ်ါရ, အပုညာဘိသခ်ါရ, အာနေဉ္ဇာဘိသခ်ါရ) **သခ်ါရ**တို့သည်ဌင်း။ **ကမ္မဝဋ္ဋံ**၊ **ကမ္မဝဋ်** မည်၏။

ဝိပါကဝဋ်။ ။**ဥပပတ္တိဘဝသခ်ါတော**၊ **ဥပပတ္တိဘဝ**ဟု ဆိုအပ်သော။ **ဘဝေကဒေသော** စ၊ ဘဝတစိတ်သည်ဌင်း။ **အဝသေသာ** စ၊ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်မှ ကြွင်းကုန်သော ဝိညာဏ်, နာမ်ရုပ်, သဠာယတန, ဖဿ, ဝေဒနာ, ဇာတိ, ဇရာ, မရဏတို့သည်ဌင်း။ **ဝိပါကဝဋ္ဋံ**၊ **ဝိပါကဝဋ်** မည်၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ **တိဏိ**၊ သုံးပါးကုန်သော။ **ဝဋ္ဋာနိ**၊ **ဝဋ်**တို့ကို။ **ဝေဒိ**-**တဗ္ဗာနိ**၊ **သိအပ်**ကုန်၏။

၁၂။ အဝိဇ္ဇာ တဏှာဝဝသေန ဒွေ မူလာနိ စ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

ဝဋ္ဋမြစ် ၂-ပါး ၁၂။ အဝိဇ္ဇာ တဏှာဝဝသေန၊ အဝိဇ္ဇာ, တဏှာတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဒွေ၊ နှစ်ပါးကုန်သော။ မူလာနိ စ၊ မူလတို့ကိုလည်း။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ သိအပ်ကုန်၏။

ဝဋ္ဋပြတ်ပုံနှင့် လည်ပုံ

၁၃။ တေသမေဝ စ မူလာနံ၊ နိရောဓေန နိရုဇ္ဈတိ။
ဇရာ မရဏ မုစ္ဆာဃ၊ ပိဋ္ဌိတာန မဘိဏှသော။
အာသဝါနံ သမုပ္ပါဒါ၊ အဝိဇ္ဇာ စ ပဝတ္တတိ။

ဝဋ္ဋမာဟန္ဒ မိစ္ဆေဝံ၊ တေဘူမက မနာဒိကံ။
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါတိ၊ ပဋ္ဌပေသိ မဟာမုနိ။

၁၃။ စ၊ သံသရာစက် လည်သည်မှတပါး သံသရာစက် ပြတ်သည်ကို ဆိုအံ့။ တေသမေဝ မူလာနံ၊ ထိုနှစ်ပါးသော အဝိဇ္ဇာ, တဏှာမူလတို့၏ သာလျှင်။ နိရောဓေန၊ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ချုပ်ခြင်းကြောင့်။ ဝဋ္ဋံ၊ ဝဋ္ဋတရားသည်။ နိရုဇ္ဈတိ၊ ချုပ်၏။

အဝိဇ္ဇာ၏ အကြောင်းအာသဝ။ ။ဇရာမရဏမုစ္ဆာဃ၊ အိုခြင်း, သေခြင်း, တွေ့ဝေ မိန်းမောခြင်းဖြင့်။ ဝါ၊ အိုခြင်း, သေခြင်း, တွေ့ဝေ မိန်းမောခြင်းသည်။ အဘိဏှသော၊ မပြတ်။ ပိဋ္ဌိတာနံ၊ နှိပ်စက်အပ်ကုန်သော သတ္တဝါတို့အား။ အာသဝါနံ၊ အာသဝေါတရားတို့၏။ သမုပ္ပါဒါ၊ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ အဝိဇ္ဇာ စ၊ အဝိဇ္ဇာသည်လည်း။ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။ ဝါ၊ ပ္ပါး၏။

ဣစ္ဆေဝံ=ဣတိ ဧဝံ ယထာဝုတ္တနယေန၊ ဤသို့ အကြင်အကြင်ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့်။ အာဗန္ဓံ၊ မပြတ်လည်ထသော။ အနာဒိကံ၊ အစမထင်သော။ ဝါ၊ မသိအပ်သော အစရှိသော။ တေဘူမကံ၊ ဘုံသုံးပါးဌဿဖြစ်သော။ ဝဋ္ဋံ၊ ဝဋ္ဋတရားကို။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါတိ၊ အကြောင်းတရားတို့၏

ညီညွတ်ခြင်းကိုစွဲ၍ အကျိုးတရားတို့၏ ဖြစ်ရာဟူ၍။ မဟာမုနိ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ပဋ္ဌပေသိ=ပညာပေသိ၊ ပညတ်တော်မူ၏။ ဝါ၊ ပဋ္ဌပေသိ=ဒေသေသိ၊ ဟောတော်မူ၏။

ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်း ပြီး၏။

ပဋ္ဌာန်းနည်း

၁၄။ ဟေတုပစ္စယော, အာရမ္မဏပစ္စယော, အဓိပတိပစ္စယော, အနန္တရပစ္စယော, သမနန္တရပစ္စယော, သဟဇာတပစ္စယော, အညမညပစ္စယော, နိဿယပစ္စယော, ဥပနိဿယပစ္စယော, ပုရေဇာတပစ္စယော, ပစ္ဆာဇာတပစ္စယော, အာသေဝနပစ္စယော, ကမ္မပစ္စယော, ဝိပါကပစ္စယော, အာဟာရပစ္စယော, ဣန္ဒြိယပစ္စယော, ဈာနပစ္စယော, မဂ္ဂပစ္စယော, သမ္မယုတ္တပစ္စယော, ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော, အတ္ထိပစ္စယော, နတ္ထိပစ္စယော, ဝိဂတပစ္စယော, အဝိဂတပစ္စယောတိ။

အယမေတ္ထ ပဋ္ဌာနနယော။

၂၄-ပစ္စည်း ၁၄။ ဟေတုပစ္စယော ။ပ။ အဝိဂတပစ္စယောတိ၊ ဟေတုပစ္စယော ။ပ။ အဝိဂတပစ္စယော ဟူသော။ အယံ နယော၊ ဤနည်းသည်။ ဇော်ထွ၊ ဤပစ္စယသင်္ဂဟအရာ၌။ ဝါ၊ ဤနှစ်ပါးသော နည်းတို့တွင်။ ပဋ္ဌာနနယော၊ ပဋ္ဌာန်းနည်းမည်၏။

ဟေတုပစ္စယော၊ ဟေတုပစ္စည်းဌာန်း။ပ။ အဝိဂတပစ္စယော၊ အဝိဂတပစ္စည်းဌာန်း။ ဤတို၊ ဤသို့။ စတုဝိသတိပစ္စယာ၊ နှစ်ဆယ့်လေးပါးသော ပစ္စည်းတို့သည်။ မဟာပကရဏော၊ အနန္တနယဖြစ်သော သမနန္တပဋ္ဌာန်း ကျမ်းကြီး၌။ ဌိတာ၊ တည်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

တနည်းကား=ဟေတုပစ္စယော၊ ဟေတုလည်းဖြစ်, ပစ္စည်းလည်းဖြစ်သော တရားဌာန်း ။ပ။ အဝိဂတပစ္စယော၊ အဝိဂတလည်းဖြစ်,

ပစ္စည်းလည်းဖြစ်သော တရားရင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စတုဝိသတိပစ္စယာ၊ နှစ်ဆယ့်လေးပစ္စည်းတို့သည်။ မဟာပဋ္ဌာနေ၊ အနန္တနယဖြစ်သော သမန္တပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး၌။ ဌိတာ၊ တည်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

တနည်းကား—ဟေတုပစ္စယော၊ ဟိတ်ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားရင်း။ အာရမ္မဏပစ္စယော၊ အာရုံဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားရင်း။ အဓိပတိပစ္စယော၊ အကြီးအမှူးဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားရင်း။

အနန္တရပစ္စယော၊ အခြားမဲ့ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားရင်း။ သမနန္တရပစ္စယော၊ ကောင်းစွာအခြားမဲ့ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားရင်း။ သဟဇာတပစ္စယော၊ တကွဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားရင်း။

အညမညပစ္စယော၊ အချင်းချင်းဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားရင်း။ နိဿယပစ္စယော၊ မှီရာဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားရင်း။ ဥပနိဿယပစ္စယော၊ အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားရင်း။

ပုရေဇာတပစ္စယော၊ ရှေ့၌ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားရင်း။ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယော၊ နောက်မှဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားရင်း။ အာသေဝနပစ္စယော၊ အဖန်တလဲလဲ မှီဝဲထုံအပ်သည်ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားရင်း။ ဝါ၊ အဖန်တလဲလဲ မှီဝဲထုံတတ်သည်ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားရင်း။

ကမ္မပစ္စယော၊ မျိုးစေ့ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားရင်း။ ဝိပါကပစ္စယော၊ အကျိုးဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားရင်း။ အာဟာရပစ္စယော၊ ထောက်ပံ့ ခိုင်စေတတ်သည်ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားရင်း။

ဣန္ဒြိယပစ္စယော၊ အစိုးရသည်ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားရင်း။ ဈာနပစ္စယော၊ ကပ်၍ရှုတတ်သည်ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရား

ရင်း။ မဂ္ဂပစ္စယော၊ (လားရာလမ်းသဖွယ်)အကြောင်းဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြု တတ်သော တရားရင်း။

သမ္မယုတ္တပစ္စယော၊ ယှဉ်သည်ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားရင်း။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော၊ မယှဉ်သည်ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားရင်း။ အတ္ထိပစ္စယော၊ ရှိသည်ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားရင်း။

နတ္ထိပစ္စယော၊ မရှိသည်ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားရင်း။ ဝိဂတပစ္စယော၊ ကင်းသည်ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားရင်း။ အဝိဂတပစ္စယော၊ မကင်းသည်ဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားရင်း။

ဣတိ၊ ဤသို့။ စတုဝီသတိပစ္စယာ၊ နှစ်ဆယ့်လေးပစ္စည်းတို့သည်။ မဟာပကရဏေ၊ အနန္တနယဖြစ်သော သမန္တ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး၌။ ဌိတာ၊ တည်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

တနည်းကား—ဟေတုပစ္စယော၊ ဟေတုသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်သောတရားရင်း ။ပ။ အဝိဂတပစ္စယော၊ အဝိဂတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားရင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စတုဝီသတိပစ္စယာ၊ နှစ်ဆယ့်လေးပစ္စည်းတို့သည်။ မဟာပကရဏေ၊ အနန္တနယဖြစ်သော သမန္တ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး၌၊ ဌိတာ၊ တည်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

အယံ၊ ဤသည်ကား။ ဇော်ဌ၊ ဤအရာ၌။ ပဋ္ဌာန နယော၊ ပဋ္ဌာန်းနည်းတည်း။

ပစ္စည်း ၆-မျိုး သင်္ဂဟ ဂါထာမျှား

၁၅။ ဆဓာ နာမန္တု နာမဿ၊ ပဋ္ဌာ နာမရူပိနံ။
ကေဓာ ပုန ရူပဿ၊ ရူပံ နာမဿ ဧကဓာ။

ပညတ္တိနာမရူပါနိ၊ နာမဿ ဒုဝိဓာ ဒ္ဝယံ။
ဒ္ဝယဿ နဝဓာ ဧတေ၊ ဆဗ္ဗိဓာ ပစ္စယာ ကထံ။

၁၅။ တု၊ ဥဒ္ဒေသမှတပါး နိဒ္ဒေသကိုဆိုအံ့။ ဝါ၊ ပစ္စည်းတို့၏ အသီးအသီး ကျေးဇူးပြုတတ်သည်မှတပါး သတ္တိတူကို ပေါင်း၍ ပြဦးအံ့။ ဝါ။ ပဋ္ဌာန်းနည်းကို အကျယ်ခွဲ၍ ပြဦးအံ့။

နာမ်သည် နာမ်အား ၆-နည်း။ ။နာမံ၊ နာမ်သည်။ နာမဿ၊ နာမ်အ ချင်းချင်းအား။ ဆဓာ၊ ခြောက်ပါးသော အခြင်းအရာဖြင့်။ ပစ္စယော=ဥပကာရကော၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

နာမ်သည် နာမ်ရုပ်အား ၅-နည်း။ ။နာမံ၊ နာမ်သည်။ နာမရူပိနံ၊ နာမ် ရုပ်တို့အား။ ပဉ္စဓာ၊ ငါးပါးသော အခြင်းအရာဖြင့်။ ပစ္စယော=ဥပကာရကော၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

နာမ်သည် ရုပ်အား ၁-နည်း။ ။ပုန၊ တဖန်။ နာမံ၊ နာမ်သည်။ ရူပဿ၊ ရုပ်အား။ ဧကဓာ၊ တပါးသောအခြင်းအရာဖြင့်။ ပစ္စယော=ဥပကာရကော၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ရုပ်သည် နာမ်အား ၁-နည်း။ ။စ၊ နာမ်ပစ္စည်းတပ်သည်မှတပါး ရုပ် ပစ္စည်းတပ်သည်ကို ဆိုအံ့။ ရူပ၊ ရုပ်သည်။ နာမဿ၊ နာမ်အား။ ဧကဓာ၊ တပါးသော အခြင်းအရာဖြင့်။ ပစ္စယော=ဥပကာရကော၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ပညတ်နာမ်ရုပ်သည် နာမ်အား ၂-နည်း။ ။ပညတ္တိ နာမ ရူပါနိ၊ ပညတ်, နမ်, ရုပ်တို့သည်။ နာမဿ၊ နာမ်အား။ ဒုဝိဓာ၊ နှစ်ပါးသော အခြင်းအရာဖြင့်။ ပစ္စယာ=ဥပကာရ-ကာ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

နာမ်ရုပ်သည် နာမ်ရုပ်အား ၉-နည်း။ ။စ၊ သုဒ္ဓမှတပါး မိသကကိုဆိုအံ့။ ဒ္ဒယံ၊ နာမ်ရုပ် နှစ်ခုအပေါင်းသည်။ ဒ္ဒယဿ၊ နာမ်ရုပ်နှစ်ခုအပေါင်းအား။ နဝဓာ၊ ကိုးပါးသောအခြင်းအရာဖြင့်။ ပစ္စယော=ဥပကာရကော၊ ကျေးဇူး ပြုတတ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ ပစ္စယာ၊ ပစ္စည်းတို့သည်။ ဆဗ္ဗိဓာ၊ ခြောက်ပါးအပြားဖြင့်။ ဌိတာ၊ တည်ကုန်၏။

ကထံ ဌိတာ၊ အဘယ်သို့ တည်ကုန်သနည်း ဟူမူကား။ စ-တပ္ပါက-ဌိကရောမိ၊ ထိုစကားကို ထင်စ္ဓာပြုဦးအံ့။ ဝါ၊ စ-ဝိတ္ထာရေမိ၊ အကျယ်ခွဲဦးအံ့။

(၁)နာမ်က နာမ်အား ကျေးဇူးပြုသော ၆-ပစ္စည်း

၁၆။ အနန္တရနိရုဒ္ဓါ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ ပဋ္ဌုပ္ပန္နာနံ စိတ္တစေတသိ-ကာနံ ဓမ္မာနံ အနန္တရ သမနန္တရ နတ္ထိ ဝိဂတဝသေန, ပုရိမာနိ ဇဝနာနိ ပစ္ဆိမာနံ ဇဝနာနံ အာသေဝနဝသေန, သဟဇာတာ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ အညမညံ သမ္ပယုတ္တ ဝသေနေတိ စ ဆဝေ နာမံ နာမဿ ပစ္စယော ဟောတိ။

အနန္တရစသည့် ၄-ပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ

၁၆။ အနန္တရနိရုဒ္ဓါ၊ အခြားမဲ့ ဖြစ်၍ချုပ်ကုန်ပြီးသော။ စိတ္တစေတသိ-ကာ၊ စိတ်, စေတသိက် ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ ရဟန္တာတို့၏ စုတိကြဉ်သော စိတ်တခုယုတ် ကိုးဆယ်, စေတသိက် ဒွေပညာသ နာမကွန္ဓာတို့သည်။

ပဋ္ဌုပ္ပန္နာနံ၊ မိမိသို့ အတူလိုက်၍ ဖြစ်ကုန်သော (မိမိချုပ်ပျောက်ပြီးနောက် တဆက်တည်းဖြစ်ပေါ်သော)။ စိတ္တစေတသိကာနံ၊ စိတ်, စေ-တသိက် ဖြင်ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ ရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ်နှင့်တကွ စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်, စေတသိက် ဒွေပညာသ နာမကွန္ဓာတို့အား။

အနန္တရ သမနန္တရ နတ္ထိ ဝိဂတဝသေန၊ အနန္တရသတ္တိ, သမနန္တရ-သတ္တိ, နတ္ထိသတ္တိ,ဝိဂတသတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယာ =ဥပကာရကာ၊ ကျေးဇူးပြု-တတ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

အာသေဝန ပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ

ပုရိမာနိ၊ ရှေးရှေးဌိဖြစ်ကုန်သော။ ဇဝနာနိ၊ အဆုံးဇော, မဂ်ဇော, ဖိုလ်ဇော ကြဉ်သော ဇောသတ္တစတ္တာလီသ, စေတသိက် ဒွေပညာ-သ နာမကွန္ဓာတို့သည်။

ပစ္ဆိမာနံ၊ နောက်နောက်၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဇဝနာနံ၊ ပဌမဇော, ဖိုလ်ဇော ကြည်သော ဇောကေပညာသ, စေတသိက် ဒွေပညာသ နာမကွန္ဓာတို့အား။

အာသေဝနဝသေန စ၊ အာသေဝနသတ္တိဖြင့်လည်း။ ပစ္စယာ=ဥပ-ကာရကာ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

သမ္မယုတ္တပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ သဟဇာတာ၊ တကွဖြစ်ကုန်သော။ စိတ္တစေတ-သိကာ၊ စိတ် စေတသိက် ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ နာမကွန္ဓာတရားတို့သည်။

အညမညံ၊ အချင်းချင်း။ ဝါ၊ အညမညံ=အညော အညဿ၊ တပါး သည် တပါးအား။

သမ္မယုတ္တဝသေန၊ သမ္မယုတ္တသတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယာ=ဥပကာရကာ၊ ကျေး ဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဣတိ၊ ဣတိသို့။ နာမံ၊ နာမ်သည်။ နာမဿ၊ နာမ်အချင်းချင်းအား။ ဆဓာ၊ ခြောက်ပါးသော အခြင်းအရာဖြင့်။ ပစ္စယော=ဥပကာရကော၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

(၂) နာမ်က နာမ်ရုပ်အား ကျေးဇူးပြုသော ၅-ပစ္စည်း

၁၇။ ဟေတု စျာနဂ် မဂ္ဂင်္ဂါနိ သဟဇာတာနံ နာမရူပါနံ ဟေတာဒိ-ဝသေန, သဟဇာတာ စေတနာ သဟဇာတာနံ နာမရူပါနံ နာနာက္ခဏိကာ စေတနာ ကမ္မာဘိနိဗ္ဗတ္တာနံ နာမရူပါနံ ကမ္မဝသေန, ဝိပါကက္ခန္ဓာ အညမညံ သဟဇာတာနံ ရူပါနံ ဝိပါကဝသေနေတိ စ ပဋ္ဌာ နာမ် နာမရူပါနံ ပစ္စယော ဟောတိ။

ဟေတု, စျာန, မဂ္ဂ ပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ ၁၇။ ဟေတု စျာနင်္ဂ မဂ္ဂင်္ဂါနိ၊ ဟိတ်, စျာနင်, မဂ္ဂင်တို့သည်။

သဟဇာတာနံ၊ တက္ခ ဖြစ်ကုန်သော။ နာမရူပါနံ၊ နာမ်ရုပ်တို့အား။ ဟေတာဒိဝသေန၊ ဟေတု အစရှိသော သတ္တိဖြင့်။ ဝါ၊ ဟေတုသတ္တိ, စျာနသတ္တိ, မဂ္ဂသတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယာ=ဥပကာရကာ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

သဟဇာတကမ္မပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ သဟဇာတာ၊ တက္ခဖြစ်သော။ စေတနာ၊ စိတ်တခုယုတ် ကိုးဆယ်၌ ရှိသော စေတနာ တခုယုတ် ကိုးဆယ်သည်။

သဟဇာတာနံ၊ တက္ခဖြစ်ကုန်သော။ နာမရူပါနံ၊ စိတ်တခုယုတ် ကိုးဆယ်, စေတနာ ကြဉ်သော စေတသိက် ဧကပညာသ, စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်တို့အား။

ကမ္မာသေန၊ သဟဇာတကမ္မသတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယော=ဥပကာရကော၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ နာနာက္ခဏိကာ၊ အထူး ထူးသော ကာလ၌ တည်သော။ စေတနာ၊ အတိတ်ဖြစ်သော ကုသိုလ်, အကုသိုလ် စေတနာ သုံးဆယ်သုံးခုသည်။

ကမ္မာဘိနိဗ္ဗတ္တာနံ၊ ကံဟုဆိုအပ်သော မိမိကြောင့် ဖြစ်ကုန်သော။ နာမရူပါနံ၊ ဝိပါက်ဆတ္တိ ံသ နာမက္ခန္ဓာ, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်, အသညသတ်ကမ္မဇရုပ်, ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်တို့အား။

ကမ္မဝသေန၊ နာနာက္ခဏိက ကမ္မသတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယော=ဥပကာရကော၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဝိပါကပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ။ ။ဝိပါကက္ခန္ဓာ၊ ဝိပါက် ဆတ္တိ ံသ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါးတို့သည်။

အညမညံ=အညော အညဿ စ၊ တပါးသည် တပါးအားရင်း။ သဟဇာတာနံ၊ တက္ခဖြစ်ကုန်သော။ ရူပါနဉ္စ၊ ဝိညတ်ဒွေကြဉ်သော စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်တို့အားရင်း။

ဝိပါကဝေသန၊ ဝိပါကသတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယာ = ဥပကာရကာ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ နာမံ၊ နာမ်သည်။ နာမရူပါနံ၊ နာမ်ရုပ်တို့အား။ ပဋ္ဌာ၊ ငါးပါးသော အခြင်းအရာဖြင့်။ ပစ္စယော=ဥပကာရကော၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

(၃) နာမ်က ရုပ်အား ကျေးဇူးပြုသော ၁-ပစ္စည်း

၁၈။ ပစ္ဆာဇာတာ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ ပုရေဇာတဿ ဣမဿ ကာယဿ ပစ္ဆာဇာတဝေသေနတိ ကေဝေ၀ နာမံ ရူပဿ ပစ္စယော ဟောတိ။

ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ

၁၈။ ပစ္ဆာဇာတာ၊ နောက်နောက်၌ ဖြစ်ကုန်သော။ စိတ္တစေတသိကာ၊ စိတ်, စေတသိက်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ ပဋ္ဌေါကာရ ဘုံ၌ ဖြစ်ခိုက်, ဖြစ်နေ အရူပဝိပါက်လေးခု ကြဉ်သော ပဌမဘဝင် အစရှိသော နောက်နောက်သော စိတ်ရှစ်ဆယ့်ငါးခု, စေတသိက် ဒွေပညာသ နာမကွန္ဓာတို့သည်။

ပုရေဇာတဿ၊ ရှေးရှေး၌ဖြစ်သော။ ဣမဿ၊ ဤသိသဘောရှိသော။ ကာယဿ၊ ပဋ္ဌိသန္ဓေ အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ ဌီသို့ရောက်သော ကေဇကာယ, ဒုဇကာယ, တိဇကာယ, စတုဇကာယအား။

ပစ္ဆာဇာတဝေသေန၊ ပစ္ဆာဇာတသတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယာ=ဥပကာရကာ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ နာမံ၊ နာမ်သည်။ ရူပဿ၊ ရုပ်အား။ ကေဝေ၀၊ တခုဝသာ အခြင်းအရာဖြင့်သာလျှင်။ ပစ္စယော=ဥပကာရကော၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

(၄) ရုပ်က နာမ်အား ကျေးဇူးပြုသော ၁-ပစ္စည်း

၁၉။ ဆဝတ္ထု၊နိ ပဝတ္တိယံ သတ္တန္နံ ဝိညာဏဓာတုနံ, ပဋ္ဌာဝရမ္မဏာနိ စ ပဋ္ဌဝိညာဏဝိထိယာ ပုရေဇာတဝသေနေတိ ဧကဓာ ရူပံ နာမဿ ပစ္စယော ဟောတိ။

ဝတ္ထုပုရေဇာတပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ

၁၉။ ဆဝတ္ထု၊နိ၊ခြောက်ပါးသော ဝတ္ထုရုပ်တို့သည်။ ဝါ၊ မန္ဒာယုက, အမန္ဒာ-ယုက, မဇ္ဈိမာယုကအားဖြင့် သုံးပါးတို့တွင် မဇ္ဈိမာယုကဖြစ်၍ အတီတ ဘဝင် တချက်လွန်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော စက္ခုဝတ္ထု, ။ပ။ ကာယဝတ္ထု, ပဋိသန္ဓေ အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု, နိရောဓသမာပတ်မှ ထသောအခါ ရှေးဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု, မရဏာသန္နအခါ စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသော် တဆယ့်ခုနစ်ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော ခြောက်ပါးသော ဝတ္ထုရုပ်တို့သည်။

ပဝတ္တိယံ၊ ပဝတ္တိအခါ၌။ သတ္တန္နံ၊ ခုနစ်ပါးကုန်သော။ ဝိညာဏဓာတုနံ၊ ဝိညာဏ ဓာတ်တို့အား။

ပုရေဇာတဝသေန၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတ သတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယော=ဥပကာ-ရကာ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

အာရမ္မဏပုရေဇာတပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ။ ။ပဋ္ဌာဝရမ္မဏာနိ၊ ငါးပါးသော အာရုံတို့သည်။

ပဋ္ဌဝိညာဏဝိထိယာ စ၊ ပဋ္ဌဝိညာဏဝိထိအားလည်း။

ပုရေဇာတဝသေန၊ အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ သတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယော=ဥပကာရကာ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ ရူပံ၊ ရုပ်သည်။ နာမဿ၊ နာမ်အား။ ဧကဓာ၀၊ တခုသော အခြင်းအရာဖြင့်သာလျှင်။ ပစ္စယော=ဥပကာရကော၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

(၅) ပညတ်နာမ်ရုပ်က နာမ်အား ကျေးဇူးပြုသော ၂-ပစ္စည်း

၂၀။ အာရမ္မဏဝသေန, ဥပနိဿယဝသေနေတိ စ ဒုဝိဓာ ပညတ္တိ-နာမရူပါနိ နာမသေဝ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။

၂၀။ ပညတ္တိ နာမ ရူပါနိ၊ ပညတ်, နာမ်, ရုပ်တို့သည်။ အာရမ္မဏ-ဝသေန စ၊ အာရမ္မဏသတ္တိဖြင့်ရင်း။ ဥပနိဿယဝသေန စ၊ ဥပနိဿယ သတ္တိဖြင့်ရင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒုဝိဓာ၊ နှစ်ပါးသော အခြင်းအရာဖြင့်။ နာမသေဝ၊ နာမ်အားသာလျှင်။ ပစ္စယာ=ဥပကာရကာ၊ ကျေးဇူး ပြုတတ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၂၁။ တတ္ထ ရူပါဒိဝသေန ဆဗ္ဗိဓံ ဟောတိ အာရမ္မဏံ။

အာရမ္မဏပစ္စည်း ၆-ပါး ၂၁။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ ရူပါဒိဝသေန၊ ရူပါရုံ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝါ၊ ရူပါရုံ။ပ။ဓမ္မာရုံတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ အာရမ္မဏံ၊ အာရမ္မဏပစ္စည်းသည်။ ဆဗ္ဗိဓံ၊ ခြောက်ပါး အပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၂၂။ ဥပနိဿယော ပန တိဝိဓော ဟောတိ အာရမ္မဏူပနိဿယော, အနန္တရူပနိဿယော, ပကတူပနိဿယော စေတိ။

ဥပနိဿယ ၃-မျိုး ၂၂။ ပန၊ အာရမ္မဏပစ္စည်းမှ တပါး ဥပနိဿယ ပစ္စည်းကို ဆိုအံ့။ ဥပနိဿယပစ္စယော၊ ဥပနိဿယပစ္စည်းသည်။ အာရမ္မဏူပနိဿယော စ၊ အာရမ္မဏူပနိဿယ ပစ္စည်းရင်း။ အနန္တရူပနိဿယော စ၊ အနန္တရူပနိဿယ ပစ္စည်းရင်း။ ပကတူပနိဿယော စ၊ ပကတူပနိဿယပစ္စည်းရင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ တိဝိဓော၊ သုံးပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၂၃။ တတ္ထ အာရမ္မဏမေဝ ဂရုကတံ အာရမ္မဏူပနိဿယော။

အာရမ္မဏူပနိဿယပစ္စည်းသရုပ် ၂၃။ တတ္ထ၊ ထိုသုံးပါးတို့တွင်။ ဂရု-ကတံ၊ အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော။ အာရမ္မဏမေဝ၊ ဣဋ္ဌဖြစ်သော နိပ္ဖန္နရုပ် အဋ္ဌာရသ, ဒေါသမူဒ္ဓေ

မောဟမူဒ္ဓေ ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဏ်ကြဉ်သော စိတ်ရှစ်ဆယ့်လေးခု, ဒေါသ ဣဿာ မစ္ဆရိယ ကုက္ကုစ္စ ဝိစိကိစ္ဆာ ကြဉ်သော စေတသိက် လေးဆယ့်ခုနစ်ခု, ကာလဝိမုတ်ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုအပ်သော အာရုံခြောက်ပါး သည်သာလျှင်။ အာရမ္မဏူပ နိဿယော၊ အာရမ္မဏူပ နိဿယ ပစ္စည်း မည်၏။

၂၄။ အနန္တရနိရုဒ္ဓါ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ အနန္တရူပနိဿယော။

အနန္တရူပနိဿယပစ္စည်း သရုပ် ၂၄။ အနန္တရနိရုဒ္ဓါ၊ အခြားမဲ့ ဖြစ်၍ ချုပ်ကုန်ပြီးသော။ စိတ္တစေတ-သိကာ၊ စိတ်, စေတသိက်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ ရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ် ကြဉ်သော စိတ်တဒုယုတ် ကိုးဆယ်, စေတသိက် ဒွေဝညာသ နာမကွန္ဓာ တို့သည်။ အနန္တရူပနိဿယော၊ အနန္တရူပနိဿယပစ္စည်း မည်၏။

၂၅။ ရာဂါဒယော ပန ဓမ္မာ သဒ္ဓါဒယော စ သုခံ ဒုက္ခံ ပဋိဂ္ဂလော ဘောဇနံ ဥတု သေနာသနဉ္စ ယထာရဟံ အဇ္ဈတ္တဉ္စ ဗဟိဒ္ဓါ စ ကုသလာဒိဓမ္မာနံ, ကမ္မံ ဝိပါကာနန္တိ စ ဗဟုဓာ ဟောတိ ပကတူပနိဿယော။

ပကတူပနိဿယပစ္စည်း ၂၅။ ပန၊ အနန္တရူပနိဿယ ပစ္စည်းမှတပါး ပကတူပနိဿယ ပစ္စည်းကို ဆိုအံ့။ ရာဂါ-ဒယော၊ ရာဂအစရှိကုန်သော။ ဝါ၊ ရာဂ, ဒေါသ, မောဟ, မာန, ဒိဋ္ဌိ, ပတ္ထနာဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ စ၊ တရားတို့သည်ရင်း။ သဒ္ဓါဒယော၊ သဒ္ဓါ အစရှိကုန်သော။ ဝါ၊ သဒ္ဓါ, သီလ, သုတ, စာဂ, ပညာဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ စ၊ တရားတို့သည်ရင်း။ သုခဉ္စ၊ ကာယိက သုခသည်ရင်း။ ဒုက္ခဉ္စ၊ ကာယိက ဒုက္ခသည်ရင်း။ ပဋိဂ္ဂလော စ၊ ကလျာဏမိတ္တ စသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်ရင်း။ ဘောဇနဉ္စ၊ လျောက်ပတ်သည် အစရှိသော ဘောဇဉ်သည်ရင်း။ ဥတု စ၊ လျောက်ပတ်သည် အစရှိသော အချမ်းအပူ ဟူသော ဥတုသည်ရင်း။ သေနာသနဉ္စ၊ လျောက်ပတ်သည် အစရှိသော ကျောင်း အိပ်ရာ နေရာသည်ရင်း။

ပစ္စယုပ္ပန်။ ။ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ အဋ္ဌတ္ထဉ္စ၊ အဋ္ဌတ္ထ သန္တာန်၌ရင်း။ ဗဟိဒ္ဓါစ၊ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ရင်း။ကုသလာဒိ-ဓမ္မာနံ၊ ကုသိုလ် အစရှိသော တရားတို့အား။ ဝါ၊ ကုသိုလ် ဧကဝိသ, အကုသိုလ် ဒွါဒသ, ဝိပါက် ဆတ္တိံသ, ကြိယာ ဝိသ နာမကွန္ဓာတို့အား။

ပစ္စယသတ္တိ။ ။ဥပနိဿယဝသေန၊ ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယာ=ဥပကာရကာ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ပကတူပနိဿယ၌ ကမ္မပစ္စည်း။ ။ကမ္မံ၊ ဗလဝဖြစ်သော ကုသိုလ်, အကုသိုလ် ကံသည်။

ဝိပါကာနံ၊ ဝိပါက် ဆတ္တိံသ နာမကွန္ဓာတို့အား။ ဥပနိဿယဝသေန၊ ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယော=ဥပကာရကော၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဣတိ စ၊ ဤသို့လျှင်။ ပကတူပနိဿယော၊ ပကတူပနိဿယပစ္စည်းသည်။ ဗဟုဓာ၊ များသော အပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

(၆)နာမ်ရုပ်နှစ်ပါးက နာမ်ရုပ် ၂-ပါးကို ကျေးဇူးပြုသော ၉-ပစ္စည်း

၂၆။ အဓိပတိ, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, အာဟာရ, ဣန္ဒြိယ,-ဝိပွယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ဝသေနေတိ ယထာရဟံ နဝဓာ နာမရူပါနိ နာမရူပါနံ ပစ္စယာ ဘဝန္တိ။

၂၆။ နာမရူပါနိ၊ နာမ်ရုပ်တို့သည်။ အဓိပတိ သဟဇာတ အညမည-နိဿယ အာဟာရ ဣန္ဒြိယ ဝိပွယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတဝသေန၊ အဓိပတိသတ္တိ, သဟဇာတသတ္တိ, အညမညသတ္တိ, နိဿယသတ္တိ, အာဟာရသတ္တိ, ဣန္ဒြိယသတ္တိ, ဝိပွယုတ္တသတ္တိ, အတ္ထိသတ္တိ, အဝိဂတသတ္တိဖြင့်။ ဝါ၊ အဓိ-ပတိပစ္စည်း။ပ။ အဝိဂတပစ္စည်းတို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ နဝဓာ၊ ကိုးပါးအပြားဖြင့်။ နာမရူပါနံ၊ နာမ်, ရုပ်တို့အား။ ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ ပစ္စယာ=ဥပကာရကာ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

အဓိပတိပစ္စည်း ၂-မျိုး

၂၇။ တတ္ထ ဂရုကတ မာရမ္မဏံ အာရမ္မဏာဓိပတိဝသေန နာမာနံ, သဟဇာတာဓိပတိ စတုဗိဓောပိ သဟဇာတဝသေန သဟဇာ-တာနံ နာမရူပါနဉ္စိ စ ဒုဝိဓော ဟောတိ အဓိပတိပစ္စယော။

အာရမ္မဏာဓိပတိပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ

၂၇။ တတ္ထ၊ ထိုကိုးပါးသော ပစ္စည်းတို့တွင်။ ဂရုကတံ၊ အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော။ အာရမ္မဏံ၊ ဣဋ္ဌဖြစ်သော နိပ္ဖန္နရူပ် အဋ္ဌာရသ၊ ဒေါသမူဋ္ဌေ, မောဟမူဋ္ဌေ, ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဏ်ကြဉ်သော စိတ်ရှစ်ဆယ့်လေးခု၊ ဒေါသ, ဣဿာ, မစ္ဆရိယ, ကုက္ကုစ္စ, ဝိစိကိစ္ဆာ ကြဉ်သော စေတသိက် လေးဆယ့်ခုနစ်ခု၊ ကာလ-ဝိမုတ်ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုအပ်သော အာရုံခြောက်ပါးသည်။

နာမာနံ၊ အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူစိတ်ရှစ်ခု, မဟာကုသိုလ်စိတ်ရှစ်ခု, မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ်လေးခု, လောကုတ္တရာ စိတ်ရှစ်ခု၊ ဒေါသ ဣဿာ မစ္ဆရိယ ကုက္ကုစ္စ ဝိစိကိစ္ဆာ အပေါမည်သော ကြဉ်သော စေတသိက် လေးဆယ့်ငါးခု နာမက္ခန္ဓာတို့အား။

အာရမ္မဏာဓိပတိဝသေန၊ အာရမ္မဏာဓိပတိ သတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယော= ဥပကာရကော၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

သဟဇာတာဓိပတိ ပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ

စတုဗိဓောပိ၊ လေးပါး အပြားရှိသည် လည်းဖြစ်သော။ သဟဇာတာ ဓိပတိ၊ မောဟမူဋ္ဌေ, ဟသိတုပ္ပါဒ် ကြဉ်သော အဓိပတိတပ်ခိုက်, တပ်နေ သာဓိပတိဇော ငါးဆယ့်နှစ်ခုဟု ရှိသော ဆန္ဒ, ဝီရိယ, ဝီမံသ, သာဓိပတိဇော ငါးဆယ့်နှစ်ခုဟု ဆိုအပ်သော အဓိပတိ ပစ္စည်းသည်။

သဟဇာတာနံ၊ တကွဖြစ်ကုန်သော။ နာမရူပါနံ၊ အဓိပတိတရားကိုယ် ကြဉ်သော သာဓိပတိဇော ငါးဆယ့်နှစ်ခု၊ ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်သော စေတသိက် ဧကပညာသ၊ သာဓိပတိ စိတ္တဇရူပ်တို့အား။

သဟဇာတဝသေန၊ သဟဇာတာဓိပတိသတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယော=ဥပကာ-ရကော၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣဘိ စ၊ ဤသို့လျှင်။ အဓိပတိပစ္စယော၊ အဓိပတိပစ္စည်းသည်။ ဒုဝိဓော၊ နှစ်ပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

သဟဇာတ ပစ္စည်း ၃-မျိုး

၂၇။ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ အညမညံ သဟဇာတရူပါနဉ္စ, မဟာ-ဘူတာ အညမညံ ဥပါဒါရူပါနဉ္စ, ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝတ္ထုဝိပါကာ အညမညန္တိ စ တိဝိဓော ဟောတိ သဟဇာတပစ္စယော။

နာမ်သည် နာမ်ရုပ်အား ကျေးဇူးပြုပုံ ၂၇။ **စိတ္တစေတသိကာ၊ စိတ်, စေတသိက် ဖြစ်ကုန်သော။** ဓမ္မာ၊ နာမကွန္ဓာတရားတို့သည်။ **အညမညံ**=အညောအညဿ စ၊ တပါးသည် တပါးအားလုံး။ **သဟဇာတရူပါနဉ္စ**၊ **သဟဇာတ်ဖြစ်ကုန်သော** **စိတ္တဇရူပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရူပ်တို့အားလုံး**။ **သဟဇာတဝသေန**၊ **သဟ-ဇာတ** **သတ္တိဖြင့်**။ **ပစ္စယာ**=ဥပကာရကာ၊ ကျေးဇူး ပြုတတ်ကုန်သည်။ **ဟောန္တိ**၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ရူပ်သည် ရူပ်အား ကျေးဇူးပြုပုံ။ ။**မဟာဘူတာ**၊ **မဟာဘူတ်တို့သည်**။ **အညမညံ**=**အညော** **အညဿ** **စ**၊ **တပါးသည်** **တပါးအားလုံး**။ **ဥပါဒါရူပါနဉ္စ**၊ **ဥပါဒါ** **ရူပ်တို့အားလုံး**။ **သဟဇာတဝသေန**၊ **သဟဇာတသတ္တိဖြင့်**။ **ပစ္စယာ**=ဥပကာရကာ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ **ဟောန္တိ**၊ ဖြစ်ကုန်၏။

နာမ်ရုပ်အချင်းချင်း ကျေးဇူးပြုပုံ **ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ**၊ **ပဋိသန္ဓေအခါ၌**။ **ဝတ္ထုဝိပါကာ**၊ **ဟဒယဝတ္ထု, ပဥ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေ** **နာမကွန္ဓာ** **တို့သည်**။ **အညမညံ**=**အညော** **အညဿ**၊ **တပါး** **သည်တပါးအား**။ **သဟဇာတဝသေန**၊ **သဟဇာတ** **သတ္တိဖြင့်**။ **ပစ္စယာ**=ဥပကာရကာ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ **ဟောန္တိ**၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဣတိ စ၊ ဤသို့လျှင်။ **သဟဇာတပစ္စယော**၊ **သဟဇာတပစ္စည်းသည်**။ **တိဝိဓော**၊ **သုံးပါးအပြားရှိသည်**။ **ဟောတိ**၊ ဖြစ်၏။

အည္ေမည္ပစ္စည်း ၃-မျိုး

၂၉။ စိတ္တေစတသိကာ ဝမ္မာ အည္ေမည့်, မဟာဘူတာ အည္ေမည့်, ပဋိသန္ဓိကၽေား ဝတ္ထုဝိပါကာ အည္ေမည္ကို စ တိဝိေဓာ ေဟာတိ အည္ေမည္ပစ္စေယာ။

နာမ်နာမ်ျင်း ကျေးဇူး ပြုပုံ ၂၉။ စိတ္တေစတသိကာ၊ စိတ်, စေတသိက် ဖြစ်ကုန်သော။ ဝမ္မာ၊ နာမကွန္ဓာတရား တို့သည်။အည္ေမည့်=အညောအညသ၊ တပါးသည် တပါးအား။ အည္ေမည္ဝေသန၊ အည္ေမည္သတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယာ=ဥပကာရကာ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ ေဟာကို၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ရုပ်ရုပ်ျင်း ကျေးဇူးပြုပုံ။ ။မဟာဘူတာ၊ မဟာဘူတ်တို့သည်။ အည္ေမည့် = အညောအညသ၊ တပါးသည် တပါးအား။ အည္ေမည္ဝေသန၊ အည္ေမည္သတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယာ=ဥပကာရကာ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ ေဟာကို၊ ဖြစ်ကုန်၏။

နာမ်ရုပ်အျင်းျင်း ကျေးဇူးပြုပုံ ပဋိသန္ဓိကၽေား၊ ပဋိသေန္ဓခဏ၌။ ဝတ္ထုဝိပါကာ၊ ဟဒယဝတ္ထု, ပဥ္စေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမကွန္ဓာ တို့သည်။ အည္ေမည့်=အညော အညသ၊ တပါးသည် တပါးအား။ အည္ေမည္ဝေသန၊ အည္ေမည္သတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယာ=ဥပကာရကာ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ ေဟာကို၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဣတိ စ၊ ဤသို့လျှင်။ အည္ေမည္ပစ္စေယာ၊ အည္ေမည ပစ္စည်းသည်။ တိဝိေဓာ၊ သုံးပါးအပြားရှိသည်၊ ေဟာတိ၊ ဖြစ်၏။

နိဿယပစ္စည်း ၃-မျိုး

၃၀။ စိတ္တေစတသိကာ ဝမ္မာ အည္ေမည့် သဟေဇာတရူပါနဉ္စ, မဟာဘူတာ အည္ေမည့် ဥပါဒါရူပါနဉ္စ, ဆဝတ္ထူနိ သတ္တန္နံ ဝိညာဏခေါတူနန္တိ စ တိဝိေဓာ ေဟာတိ နိဿယပစ္စေယာ။

နာမ်သည် နာမ်ရုပ်အား ၃၀။ စိတ္တစေတသိကာ၊ စိတ်, စေတသိက်ဖြစ် ကျေးဇူးပြုပုံ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ နာမကွန္ဓာဘာရားတို့ သည်။ အညမညံ=အညောအညဿ စ၊ တပါးသည် တပါးအားရင်း။ သဟဇာတရူပါနဉ္စ၊ တကွဲ့ဖြစ်ကုန်သော စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်တို့အားရင်း။ နိဿယဝသေန၊ သဟဇာတ နိဿယသတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယာ=ဥပကာရကာ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ရုပ်သည် ရုပ်အားကျေးဇူးပြုပုံ။ ။မဟာ ဘူတာ၊ မဟာ ဘုတ် တို့သည်။ အညမညံ= အညောအညဿ စ၊ တပါးသည် တပါးအားရင်း။ ဥပါဒါရူပါနဉ္စ၊ ဥပါဒါရုပ်တို့အားရင်း။ နိဿယဝသေန၊ သဟဇာတ နိဿယ သတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယာ=ဥပကာရကာ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ရုပ်က နာမ်အား ကျေးဇူးပြုပုံ။ ။ဆဝတ္ထု။နိ၊ ခြောက်ပါးသော ဝတ္ထုရုပ် တို့သည်။ဝါ၊မန္ဒာယုက, အမန္ဒာယုက, မဏ္ဍိမာယုကအားဖြင့် သုံးပါးတို့တွင် မဏ္ဍိမာယုကဖြစ်၍ အတိတဘဝင် တချက်လွန်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော စက္ခုဝတ္ထု, ။ပ။ ကာယဝတ္ထု, ပဋိသန္ဓေ အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု, နိရောဓ သမာပတ်မှ ထသောအခါ ရှေးဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု, မရဏာသန္နအခါ စုတိစိတ်မှပြန်၍ ရေသည်ရှိသော် တဆယ့်ခုနစ်ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့် အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော ခြောက်ပါးသော ဝတ္ထုရုပ်တို့သည်။ သတ္တန္ဒုံ၊ ခုနစ်ပါးကုန်သော။ ဝိညာဏဓာတူနုံ၊ ပဉ္စဝေါကာရ ဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက်လေးခု ကြဉ်သော ဝိညာဏဓာတ်တို့ အား။ နိဿယဝသေန၊ ပုရေဇာတ နိဿယသတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယာ=ဥပကာ-ရကာ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဣတိ စ၊ ဤသို့လျှင်။ နိဿယပစ္စယော၊ နိဿယပစ္စည်းသည်။ တိဝိဓော၊ သုံးပါး အပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

အာဟာရပစ္စည်း ၂-မျိုး

၃၁။ ကဗဠိကာရော အာဟာရော ဣမသ္မိံ ကာယသ္မိံ, အရူပိနော အာဟာရာ သဟဇာတာနံ နာမရူပါနန္တိ စ ဒုဝိဓော ဟောတိ အာဟာရပစ္စယော။

ရုပ်သည် ရုပ်အား ကျေးဇူးပြုပုံ ၃၁။ ကဗဠိကာရော၊ အလုတ်အလေ့းကို မပြုအပ်သော်လည်း ပြုအပ်သကဲ့သို့သော။ အာဟာရော၊ ဆွမ်း ခဲဘွယ် ဘောဇဉ် အစရှိသည်၌ တည်သော ဗဟိဒ္ဓသြဇာသည်။ ဣမသ္မိံ၊ ဤသို့ သဘောရှိသော။ ကာယသ္မိံ၊ အာဟာ-ရဇကာယအား။ တနည်းကား—ကဗဠိကာရော၊ အလုတ်အလေ့းကို မပြုအပ်သော်လည်း ပြုအပ်သကဲ့သို့သော။ အာဟာရော၊ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ရှိသော စတုသမုဋ္ဌာနိကသြဇာ, ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ ရှိသော ဥတုဇသြဇာ သည်။ ဣမသ္မိံ၊ ဤသို့သဘောရှိသော။ ကာယသ္မိံ၊ ကလာပ်တူသြဇာ ကြည်သော ကလာပ်တူ, ကလာပ်ပြားဖြစ်သော စတုသမုဋ္ဌာနိက ကာယ အား။ အာဟာရဝသေန၊ ရုပ်အာဟာရသတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယော=ဥပကာ-ရကော၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

နာမ်က နာမ်ရုပ်အား ကျေးဇူးပြုပုံ။ ။အရူပိနော၊ နာမ်ဖြစ်ကုန်သော။ အာဟာရာ၊ ဖဿ, စေတနာ, ဝိညာဏ်ဟု ဆိုအပ်သော နာမ်အာဟာရ တရားကိုယ်သုံးပါးတို့သည်။ သဟဇာတာနံ၊ တကွဖြစ်ကုန်သော။ နာမရူပါနံ၊ စိတ်တဇုယုတ်ကိုးဆယ်, စေတသိက် ဒွေပညာသ, စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်တို့အား။ အာဟာ-ရဝသေန၊ နာမ်အာဟာရသတ္တိဖြင့်။ ဝါ၊ သဟဇာတသတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယော= ဥပကာရကာ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဣတိ စ၊ ဤသို့လျှင်။ အာဟာရပစ္စယော၊ အာဟာရပစ္စည်းသည်။ ဒုဝိဓော၊ နှစ်ပါး အပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဣန္ဒြိယပစ္စည်း ၃-မျိုး

၃၂။ ပဋ္ဌပသာဒါ ပဋ္ဌန် ဝိညာဏာနံ, ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဥပါဒိန္နရူပါနံ, အရူပိနော ဣန္ဒြိယာ သဟဇာတာနံ နာမရူပါနန္တိ စ တိဝိဓေ ဟောတိ ဣန္ဒြိယပစ္စယော။

ရုပ်သည် နာမ်အား ကျေးဇူးပြုပုံ ၃၂။ ပဋ္ဌပသာဒါ၊ ငါးပါးသော ပသာဒရုပ်တို့သည်။ ဝါ၊မဒ္ဒဿယုက, အမဒ္ဒဿယုက, မဇ္ဈိမာယုကအားဖြင့် သုံးပါးတို့တွင် မဇ္ဈိမာယုကဖြစ်၍ အတိတဘဝင် တချက်လွန်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော စက္ခုပသာဒ ။ပ။ ကာယပသာဒတို့သည်။ ပဋ္ဌနံ၊ ငါးပါးကုန်သော။ ဝိညာဏာနံ၊ ဝိညာဏ်တို့အား။ ဝါ၊ စက္ခုဝိညာဏ် ။ပ။ ကာယဝိညာဏ်တို့အား။ ဣန္ဒြိယာသေန၊ ပုရေဇာတိန္ဒြိယသတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယာ=ဥပကာရကာ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ရုပ်ရုပ်ချင်း ကျေးဇူးပြုပုံ။ ။ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ၊ ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ရုပ် ဇီဝိတိန္ဒြိယသည်။ ဥပါဒိန္နရူပါနံ၊ ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေကြဉ်သော ကလာပ်တူ ဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်, အသညသတ်ကမ္မဇရုပ်, ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်တို့အား။ ဣန္ဒြိယဝသေန၊ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယသတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယော=ဥပကာရကော၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

နာမ်က နာမ်ရုပ်အား ကျေးဇူးပြုပုံ အရူပိနော၊ နာမ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဣန္ဒြိယာ၊ ဇီဝိတ, စိတ်, ဝေဒနာ, သဒ္ဓါ, ဝီရိယ, သတိ, ဃောဋ္ဌတာ, ပညာအားဖြင့် နာမ်ဣန္ဒြေတရားကိုယ်ရှစ်ပါးတို့သည်။ သဟဇာတာနံ၊ တကွဖြစ်ကုန်သော။ နာမရူပါနံ၊ စိတ်တခုယုတ် ကိုးဆယ်, စေတသိက် ဒွေ ပညာသ, စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်တို့အား။ ဣန္ဒြိယဝသေန၊ သဟဇာတိန္ဒြိယသတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယာ=ဥပကာရကာ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဣတိ စ၊ ဤသို့လျှင်။ ဣန္ဒြိယပစ္စယော၊ ဣန္ဒြိယပစ္စည်းသည်။ တိဝိဓေ၊ သုံးပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဝိပွယုတ္တပစ္စည်း ၃-မျိုး

၃၃။ သြက္ကန္တိကွဏေ ဝတ္ထု ဝိပါကာနံ, စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ သဟဇာတရူပါနံ သဟဇာတဝသေန, ပစ္ဆာဇာတာ စိတ္တစေတ-သိကာ ဓမ္မာ ပုရေဇာတဿ ဣမဿ ကာယဿ ပစ္ဆာဇာတ-ဝသေန, ဆဝတ္ထုနိုပဝတ္တယ သတ္တန္နဉ္စ ဝိညာဏဓာတူနံ ပုရေဇာတ-ဝသေနေတိ စ တိဝိဓေ ဟောတိ ဝိပွယုတ္တပစ္စယော။

သဟဇာတဝိပွယုတ် ၃၃။ သြက္ကန္တိကွဏေ၊ ပဋိသန္ဓေခဏာ၌။ ဝတ္ထု၊ ပဋ္ဌဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေနာမကွန္ဓာနှင့် အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုသည်။ ဝိပါကာနံ၊ ပဋ္ဌဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမကွန္ဓာတို့အား။ သဟဇာတဝသေန၊ သဟဇာတဝိပွယုတ္တသတ်ဖြင့်။ ပစ္စယော=ဥပကာရကော၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

စိတ္တစေတသိကာ၊ စိတ်စေတသိက်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ ပဋ္ဌဝေါကာ-ရဘုံ၌ ဖြစ်ခိုက်, ဖြစ်နေ အရူပဝိပါက် လေးခု, ဒွေပဋ္ဌဝ်ညာဏ် တဆယ်, ရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ် ကြဉ်သော စိတ်ခုနစ်ဆယ့်ငါးခု နာမကွန္ဓာတို့သည်။ သဟဇာတရူပါနံ၊ သဟဇာတ်ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေဂဗမ္ဘဇရုပ် တို့အား။ သဟဇာတဝသေန၊ သဟဇာတဝိပွယုတ္တသတ်ဖြင့်။ ပစ္စယော= ဥပကာရကာ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ပစ္ဆာဇာတဝိပွယုတ်။ ။ပစ္ဆာဇာတာ၊ နောက်နောက်၌ ဖြစ်ကုန်သော။ စိတ္တစေတသိကာ၊ စိတ် စေတသိက်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ၊ ပဋ္ဌဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်ခိုက်, ဖြစ်နေ အရူပဝိပါက်လေးခု ကြဉ်သော ပဌမဘဝင် အစရှိသော နောက်နောက်သော စိတ်ရှစ်ဆယ့်ငါးခု နာမကွန္ဓာတို့သည်။ ပုရေဇာတဿ၊ ရှေးရှေး၌ဖြစ်သော။ ဣမဿ၊ ဤသို့ သဘောရှိသော။ ကာယဿ၊ ပဋိသန္ဓေအစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ ဦးသို့ရောက်သော ဧကဇကာယ, ဒွိဇကာယ, တိဇကာယ, စတုဇကာယအား။ ပစ္ဆာဇာတဝသေန၊ ပစ္ဆာဇာတ ဝိပွယုတ္တ-သတ်ဖြင့်။ ပစ္စယော=ဥပကာရကာ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ပုရေဇာတဝိပွယုတ်။ ။ဆဝတ္ထု။နိ၊ခြောက်ပါးသောဝတ္ထုရုပ်တို့သည်။ ဝါ၊ မန္ဒာယုက, အမန္ဒာယုက, မဇ္ဈိမာယုကအားဖြင့် သုံးပါးတို့တွင် မဇ္ဈိမာယုကဖြစ်၍ အတိတဘဝင် တချက်လွန်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော စက္ခုဝတ္ထု,။ပ။ ကာယဝတ္ထု, ပဋိသန္ဓေ အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အဘူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု, နိရောဓသမာပတ်မှ ထသောအခါ ရှေးဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု, မရဏာသန္နအခါ စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ ရေသည်ရှိသော် တဆယ့်ခုနစ်ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော ခြောက်ပါးသော ဝတ္ထုရုပ်တို့သည်။ ပဝတ္တိယံ၊ ပဝတ္တိအခါ၌။ သတ္တန္နံ၊ ခုနစ်ပါးကုန်သော။ ဝိညာဏဓာတူနံ၊ အရူပဝိပါက်လေးခုကြဉ်သော ဝိညာဏဓာတ်တို့အား။ ပုရေဇာတဝသေန၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတ ဝိပွယုတ္တသတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယာ = ဥပကာရကာ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဣတိ စ၊ ဤသို့လျှင်။ ဝိပွယုတ္တပစ္စယော၊ ဝိပွယုတ္တပစ္စည်းသည်။ တိဝိဓော၊ သုံးပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

အတ္ထိပစ္စည်းမျိုး သင်္ဂဟ ဂါထာ

၃၄။ သဟဇာတံ ပုရေဇာတံ၊ ပစ္ဆာဇာတဉ္စ သဗ္ဗထာ။
ကဗဠီကာရော အာဟာရော၊ ရူပဇီဝိတ မိစ္စယန္တိ။

ပဉ္စဝိဓော ဟောတိ အတ္ထိပစ္စယော, အဝိဂတပစ္စယော စ။

အတ္ထိ, အဝိဂတပစ္စည်း ၅-မျိုး ၃၄။ သဗ္ဗထာ၊ ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာဖြင့်။ မယာ၊ ငါသည်။ ဝုတ္တံ၊ မိန့်အပ်ပြီးသော။ တိဝိဓံ၊ သုံးပါးအပြားရှိသော။ သဟဇာတဉ္စ၊ သဟဇာတပစ္စည်းဌင်း။ ဒုဝိဓံ၊ နှစ်ပါးအပြားရှိသော။ ပုရေဇာတဉ္စ၊ ပုရေဇာတပစ္စည်းဌင်း။ ပစ္ဆာဇာတဉ္စ၊ ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်းဌင်း။ ကဗဠီကာရော၊ အလုတ်အလေးကို မပြုအပ်သော်လည်း ပြုအပ်သကဲ့သို့သော။ အာဟာရော စ၊ အာဟာရပစ္စည်းဌင်း။ ရူပဇီဝိတဉ္စ၊ ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေဌင်း။

ဣတိ၊ ဤသို့။ ပဋ္ဌိဝိဓေ၁၊ ငါးပါးအပြားရှိသော။ အယံဓမ္မော၁၊ ဤပစ္စည်း တရားသည်။ အတ္ထိပစ္စယော၁၊ အတ္ထိပစ္စည်းမည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ အဝိဂတ-ပစ္စယော စ၊ အဝိဂတပစ္စည်းမည်သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ပစ္စည်းအကျဉ်း ၄-ပါး

၃၅။ အာရမ္မဏူပနိဿယ ဂမ္မတ္ထိပစ္စယေသု စ သဗ္ဗေပိ ပစ္စယာ သမောဓာနံ ဂစ္ဆန္တိ။

၃၅။ စ၊ ရှေးဝါကျ၌ အပြစ်တင်ဘွယ် ပယ်၍ ခဲခက် စကားဆက်ကို ဆိုဦးအံ့။ ဝါ၊ နိတတ္ထမှတပါး နေယျတ္ထကို ဆိုဦးအံ့။ ဝါ၊ဥဇုဝုစ် (အဖြောင့်တိုက်ရိုက်ဆင်ခြင်း)မှ တပါး, ဝက်ဝုစ် (သွယ်ဝိုက်၍ဆင်ခြင်း)ကို ဆိုဦးအံ့။ သဗ္ဗေပိ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ပစ္စယာ၊ ပစ္စည်းတို့သည်။ အာရမ္မဏူပနိဿယ ဂမ္မတ္ထိပစ္စယေသု၊ အာရမ္မဏပစ္စည်း, ဥပနိဿယ-ပစ္စည်း, ဂမ္မပစ္စည်း, အတ္ထိပစ္စည်းတို့၌။ သမောဓာနံ၊ ပေါင်းခြင်းသို့။ ဝါ၊ ပေါင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်ကုန်၏။

အထူးမှတ်ရန်

၃၆။ သဟဇာတရူပန္တိ ပနေတ္ထ သဗ္ဗထာပိ ပဝတ္တေ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ, ပဋိသန္ဓိယံ ကဋတ္တာရူပါနဉ္စ ဝသေန ဒုဝိဓံ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သဟဇာတရုပ် ၂-မျိုး ၃၆။ ပန၊အထူးကိုဆိုအံ့။ ဇွတ္ထ၊ ဤပဋ္ဌာန်းနည်း၌။ သဗ္ဗထာပိ=သဗ္ဗသို့ပိ၊ ဟေတုအစရှိသော ပစ္စည်းကို အကျယ်ပြုရာ အလုံးစုံ၌လည်း။ မယာ၊ ငါ အနုရုဒ္ဓါဆရာသည်။ ဝုတ္တံ၊ မိန့်အပ်သော။ သဟဇာတရူပန္တိ၊ သဟဇာတရုပ် ဟူသည်ကား။ ပဝတ္တေ၊ ပဝတ္တိအခါ၌။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ၊ စိတ်လျှင်ဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်သော။ ဝါ၊ စိတ်ကြောင့် ဖြစ်ကုန်သော။ ရူပါနဉ္စ၊ ရုပ်တို့၏ဌင်း။ ပဋိသန္ဓိယံ၊ ပဋိသန္ဓေအခါ၌။ ကဋတ္တာရူပါနဉ္စ၊ ကဋတ္တာရုပ်တို့၏ဌင်း။ ဝသေန၊ အာဇွမ်းအားဖြင့်။ ဒုဝိဓံ၊ နှစ်ပါး အပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သိအပ်၏။

ပစ္စည်းမျိုးပြ သင်္ဂဟ ဂါထာ

၃၇။ ဣတိ တေကာလိကာ ဓမ္မာ၊ ကာလမုတ္တာ စ သမ္ဘဝါ။
အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ စ၊ သခ်တ္တာသခ်တ္တာ တထာ။
ပညတ္တိ နာမ ရူပါနံ၊ ဝသေန တိဝိဓာ ဌိတာ။
ပစ္စယာ နာမ ပဋ္ဌာနေ၊ စတုဝီသတိ သမ္ဘဝေ။

တေကာလိကပစ္စည်းစသည် ခဲ့ပြခြင်း

၃၇။ ဣတိ = ဧဝံ ယထာဝုတ္တနယေန၊ ဤသို့အကြောင် အကြောင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်။ သမ္ဘဝါ=ယထာ-သမ္ဘဝံ၊ ဖြစ်သင့်သည်အား လျော်သဖြင့်။ တေကာလိကာ စ၊ ကာလသုံးပါးရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ကာလမုတ္တာ စ၊ ကာလသုံးပါးမှ လွတ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ အဇ္ဈတ္တဉ္စ၊ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဗဟိဒ္ဓါ စ၊ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ တထာ၊ ထိုမြို့။ ဝါ၊ ထိုမိဿကမှတပါး သုဒ္ဓကိုဆိုအံ့။

သခ်တာ စ၊ ပစ္စယုပ္ပန်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ အသခ်တာ စ၊ ပစ္စည်းလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ သဘောတရားတို့သည်။ ပညတ္တိနာမရူပါနံ၊ ပညာ်, နာမ်, ရုပ်တို့၏။ ဝသေန၊ အစွမ်းဖြင့်၊ တိဝိဓာ၊ သုံးပါးအပြားဖြင့်။ ဌိတာ၊ တည်ကုန်၏။

သမ္ဘဝေ=သမ္ဘဝေ ဣ ဿ ဣ ဟု ဆိုလေ။ ပဋ္ဌာနေ၊ အနန္တနယဖြစ်သော သမန္တပဋ္ဌာန်း ကျမ်းကြီး၌။ စတုဝီသတိ၊ နှစ်ဆယ့်လေးပါး အရေအတွက်ရှိကုန်သော။ ပစ္စယာ နာမ၊ ပစ္စည်းတို့မည်ကုန်သည်။ ဌိတာ၊ တည်ကုန်၏။

ရုပ်နာမ်ခွဲပုံ

၃၈။ တတ္ထ ရူပဓမ္မာ ရူပက္ခန္ဓောဝ, စိတ္တစေတသိကသခ်ါတာ စတ္တာရော အရူပိနော ခန္ဓာ နိဗ္ဗာနဉ္စေတိ ပဉ္စဝိဓမ္မိ အရူပန္တိ စ နာမန္တိ စ ပဝုစ္စတိ။

ရုပ်တရား ၃၈။ တတ္ထ၊ ထိုပညတ်, နာမ်, ရုပ်တို့တွင်။ ရူပကွန္ဓောဝ၊ ရူပကွန္ဓာကိုသာလျှင်။ ရူပဓမ္မာ၊ ရုပ်တရားတို့ဟူ၍။ ပဝုစ္စတိ၊ အပြားအားဖြင့် ဆိုအပ်၏။

နာမ်တရား ၅-ပါး။ ။စိတ္တ စေတသိက သင်္ခါတာ၊ စိတ် စေတသိက်ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ အရူပိနော၊ နာမ်ဖြစ်ကုန်သော။ စတ္တာရော၊ လေးပါးကုန်သော။ ခန္ဓာ စ၊ ခန္ဓာတို့၎င်း။ နိဗ္ဗာနဉ္စ၊ နိဗ္ဗာန်၎င်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပဉ္စဝိဓမ္မိ၊ ငါးပါးအပြားရှိသော တရားကိုလည်း။ အရူပန္တိ စ၊ အရူပ ဟူ၍၎င်း။ နာမန္တိ စ၊ နာမ် ဟူ၍၎င်း။ ပဝုစ္စတိ၊ အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်၏။

၃၉။ တတော အဝသေသာ ပညတ္တိ ပန ပညာပိယတ္တာ ပညတ္တိ, ပညာပနတော ပညတ္တိတိ စ ဒုဝိဓာ ဟောတိ။

ပညတ် ၂-မျိုး ၃၉။ ပန၊ နာမ်ရုပ်မှတပါး ပညတ်ကို ဆိုအံ့။ တတော=တေဟိ နာမရူပေဟိ၊ ထိုနာမ်ရုပ်တို့မှ။ အဝသေသာ၊ ကြွင်းသော။ ပညတ္တိ၊ ပညတ်သည်။ ပညာပိယတ္တာ၊ အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပညတ္တိ စ၊ **အတ္ထပညတ်**၎င်း။ ဝါ၊ **ဝစ္စပညတ်**၎င်း။ ပညာပနတော၊ အပြားအားဖြင့် သိစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပညတ္တိ စ၊ **သဒ္ဒပညတ်**၎င်း။ ဝါ၊ **ဝါစကပညတ်**၎င်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒုဝိဓာ၊ နှစ်ပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

အတ္ထပညတ် အမျိုးမျိုး

၄၀။ ကထं—

တံ တံ ဘူတ ဝိပရိဏာမာ ကာရ မုပါဒါယ တထာ တထာ ပညတ္တာ ဘူမိ ပဗ္ဗတာဒိကာ,

သမ္ဘာရ သန္ဓိဝေသာ ကာရ မုပါဒါယ ဂေဟ ရထ သကဋာ-ဒိကာ,

ခန္ဓပဉ္စက မုပါဒါယ ပုရိသ ပုဂ္ဂလာဒိကာ,
စန္ဒဝဇ္ဇနာဒိက မုပါဒါယ ဒိသာ ကာလာဒိကာ,
အသမ္ဘုဏာကာရ မုပါဒါယ ကူပ ဂုဟာဒိကာ,
တံ တံ ဘူတနိမိတ္တံ, ဘာဝနာဝိသေသဉ္စ ဥပါဒါယ ကသိဏ-
နိမိတ္တာဒိကာ စေတိ ဝေမာဒိပ္ပဘေဒါ ပန ပရမတ္ထတော အဝိဇ္ဇ-
မာနာပိ အတ္ထစ္ဆာယာကာရေန စိတ္တုပ္ပါဒါန မာရမ္မဏဘူတာ
တံ တံ ဥပါဒါယ ဥပနိဓာယ ကာရဏံ ကတ္ဝာ တထာ တထာ
ပရိကပ္ပိယမာနာ သဒ္ဒါယတိ, သမညာယတိ, ဝေါဟရီယတိ,
ပညာပ်ယတီတိ ပညတ္တိတိ ပဝုစ္စတိ။ အယံ ပညတ္တိ ပညာပိ-
ယတ္တာ ပညတ္တိ နာမ။

၄၀။ ကထံ-ဟောတိ၊ အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်းဟူမူကား။ ပန=ဝိတ္ထာ
ရေမိ၊ အကျယ်ခွဲဦးအံ့။ ဝါ-ပန=တပ္ပါကဋ္ဌိ ကရောမိ၊ တိုစကားကို ထင်စွာ
ပြုဦးအံ့။

သဏ္ဌာနပညတ်။ ။တံတံဘူတ ဝိပရိဏာမာ ကာရံ၊ ထိုထိုသို့သော ပထဝီ
စသော မဟာဘူတ်တို့၏ ဖောက်ပြန်သော အခြင်း
အရာကို။ ဥပါဒါယ၊ စွဲ၍။ ဝါ၊ အမှီပြု၍။ တထာ တထာ၊ ထိုထိုသို့သော
အခြင်းအရာဖြင့်။ ပညတ္တာ၊ ပညတ်အပ်သော။ ဝါ၊ အပြားအားဖြင့်
သိစေအပ်သော။ ဘူမိပဗ္ဗတာဒိကာ စ၊ မြေ,တောင် အစရှိသော
သဏ္ဌာနပညတ်ရင်း။

သမူဟပညတ်။ ။သမ္ဘာရ သန္နိဝေသာ ကာရံ၊ သစ်, မြေစိုင်, ချည်အစ
ရှိသော အဆောက်အဦတို့၏ စုဝေးသော အခြင်း
အရာကို။ ဥပါဒါယ၊ စွဲ၍။ ဝါ၊ အမှီပြု၍။ တထာ တထာ၊ ထိုထိုသို့သော
အခြင်းအရာဖြင့်။ ပညတ္တာ၊ ပညတ်အပ်သော။ ဝါ၊ အပြားအားဖြင့်
သိစေအပ်သော။ ဂေဟ ရထ သကဋာဒိကာ စ၊ အိမ်, ရထား, လှည်း, အိုး
ပုဆိုး အစရှိသော သမူဟပညတ်ရင်း။

ဇာတိပညတ်။ ။ခန္ဓပဥ္စကံ၊ ခန္ဓာငါးပါးအပေါင်းကို။ ဥပါဒါယ၊ စွဲ၍။ ဝါ၊ အမှီပြု၍။ တထာ တထာ၊ ထိုထိုသို့သော အခြင်းအရာဖြင့်။ ပညတ္တာ၊ ပညတ်အပ်သော။ ဝါ၊ အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်သော။ ပုရိသ ပုဂ္ဂလာဒိကာ စ၊ ယောကျ်ား,ပုဂ္ဂိုလ် အစရှိသော ဇာတိပညတ်ဧကင်း။

ဒိသာ, ကာလပညတ်။ ။စန္ဒာဝဇ္ဇနာဒိကံ၊ လ, နေ, နက္ခတ်တို့၏မြင်းမိုရ်တောင်ကို လကျိုရစ်လှည့်၍ သွားခြင်း အစရှိသော အခြင်းအရာကို။ ဥပါဒါယ၊ စွဲ၍။ ဝါ၊ အမှီပြု၍။ တထာ တထာ၊ ထိုထိုသို့သော အခြင်းအရာဖြင့်။ ပညတ္တာ၊ ပညတ်အပ်သော။ ဝါ၊ အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်သော။ ဒိသာ ကာလာဒိကာ စ၊ အရှေ့အရပ် အစရှိသော ဒိသာပညတ်, နံနက်စသော ကာလပညတ်ဧကင်း။

အာကာသပညတ်။ ။အသမ္ဘုဏ္ဍာကာရံ၊ ထိုထိုသို့သော ရုပ်ကလာပ်တို့သည် မတွေ့အပ်သော အခေါင်း အစရှိသော အခြင်းအရာကို။ ဥပါဒါယ၊ စွဲ၍။ ဝါ၊ အမှီပြု၍။ တထာ တထာ၊ ထိုထိုသို့သော အခြင်းအရာဖြင့်။ ပညတ္တာ၊ ပညတ်အပ်သော၊ ဝါ၊ အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်သော။ ကူပ ဂုဟာဒိကာ စ၊ တွင်း, လိုဏ်, အပေါက် အစရှိသော အာကာသပညတ်ဧကင်း။

နိမိတ်ပညတ်။ ။တံတံဘူတနိမိတ္တံ၊ ထိုထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် တင်သော ပထဝီကသိုဏ်း အစရှိသော နိမိတ်ကိုဧကင်း။ ဘာဝနာဝိသေသဋ္ဌ၊ ပရိကမ္မစသည်ဖြင့် ပြားသော ဘာဝနာ၏ အစဉ်ဟူသော အထူးကိုဧကင်း။ ဥပါဒါယ၊ စွဲ၍။ ဝါ၊ အမှီပြု၍။ တထာ တထာ၊ ထိုထိုသို့သော အခြင်းအရာဖြင့်။ ပညတ္တာ၊ ပညတ်အပ်သော။ ဝါ၊ အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်သော။ ကသိဏနိမိတ္တာဒိကာ စ၊ ကသိုဏ်းနိမိတ်, အသုဘနိမိတ်, ဥဂ္ဂဟနိမိတ်, ပဋိဘာဂနိမိတ် အစရှိသော နိမိတ်ပညတ်ဧကင်း။

အတ္ထပညတ်မည်ပုံ။ ။ဣတိ၊ ဤသို့။ ဧဝမာဒိပဘေဒါ၊ ဤသို့စသည် အပြားရှိသော။ ပရမတ္ထတော၊ ပရမတ္ထအားဖြင့်။ အဝိဇ္ဇမာနာပိ၊ ထင်ရှားမရှိသော်လည်း။ အတ္ထစ္ဆာယာကာရေန၊ ပရမတ္ထ၏ အရိပ်အရောင် အာဘာသဟူသော အခြင်းအရာဖြင့်။ စိတ္တုပ္ပါဒါနံ၊ စိတ်,

စေတသိက်တို့၏။ အာရုံမှကဘူတာ၊ အာရုံဖြစ်၍ဖြစ်သော အတ္ထပညတ်ကို။ တံ တံ၊ ထိုထိုသို့သော အခြင်းအရာကို။ ဥပါဒါယ၊ စွဲ၍။ ဝါ၊ အမှီပြု၍။ ဥပနိဓာယ၊ ထောက်၍။ ကာရဏံ၊ အကြောင်းကို။ ကတ္တာ၊ ပြု၍။ တထာ တထာ၊ ထိုထိုသို့သော အခြင်းအရာဖြင့်။ ပရိကပ္ပိယမာနာ၊ ကြံဆအပ်သည်ဖြစ်၍။ သဒ္ဒါယတိ၊ ရေတွက်အပ်၏။ သမညာယတိ၊ သမုတ်အပ်၏။ ဝေါဟရိယတိ၊ ခေါ်ဝေါ်အပ်၏။ ပညာပိယတိ၊ အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်၏။ ဣတိ=တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ပညတ္တိတိ၊ ပညတ်ဟူ၍။ဝါ၊ အတ္ထပညတ်ဟူ၍။ ဝါ၊ ဝစ္စပညတ်ဟူ၍။ ပဝုစ္စတိ၊ အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်၏။ အယံ ပညတ္တိ၊ ဤပညတ်သည်။ ပညာပိယတ္တာ၊ အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပညတ္တိ နာမ၊ အတ္ထ-ပညတ်မည်၏။ ဝါ၊ ဝစ္စပညတ်မည်၏။ (နှား, ခွေးစသည့် ဝေါဟာရ အသံစကားလုံးများဖြင့် ခေါ်ဝေါ်အပ် ဖော်ပြအပ်သော နှားကောင် ခွေးကောင် စသော အနက်ဒြပ်တို့သည် အတ္ထပညတ်များဖြစ်သည်)။

သဒ္ဒပညတ် ၆-ပါး

၎၁။ ပညာပနတော ပညတ္တိ ပန နာမ နာမကမ္မာဒိ နာမေန ပရိဒီပိတာ။

သာ ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ, အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ, ဝိဇ္ဇမာနေန အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ, အဝိဇ္ဇမာနေန ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ, ဝိဇ္ဇမာ-နေန ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ, အဝိဇ္ဇမာနေန အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ စေတိ ဆဗ္ဗိဓာ ဟောတိ။

သဒ္ဒပညတ် ပရိယာယ် ၎၁။ ပန၊ အတ္ထပညတ်မှတပါး သဒ္ဒပညတ်ကို ဆိုအံ့။ ပညာပနတော၊ သိစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပညတ္တိ၊ သဒ္ဒပညတ်ကို။ နာမ နာမကမ္မာဒိ နာမေန၊ နာမ, နာမကမ္မ အစရှိသော အမည်ဖြင့်။ ဝါ၊ နာမ, နာမကမ္မ, နာမ-ဓေယျ, နိရုတ္တိ, ဗျဉ္ဇန, အဘိလာပ တည်းဟူသော ခြောက်ပါးသော အမည်ဖြင့်။

ဝါ၊ အနက်၌ ညွှတ်တတ်သော အမည်ဟု ဆိုအပ်သော နာမ,

အနက်၌ ညွှတ်သည်ဖြစ်၍ ပြအပ်သော နာမကမ္မ,
အနက်၌ ညွှတ်တတ်သည်ဖြစ်၍ ထားအပ်သည်ဟု ဆိုအပ်သော နာမ ဓေယျ,
ထုတ်၍ဆိုအပ်သော ဝိဂြိုဟ်တည်းဟူသော နိရုတ္တိ,
အနက်ကို ပြတတ်သော ဝါကျဟု ဆိုအပ်သော ဗျညှန,
ရှေ့ရှုအနက်ကို ဟောတတ်သော သဒ္ဒါဟု ဆိုအပ်သော အဘိလာပ တည်းဟူသော ခြောက်ပါးသော အမည်ဖြင့်။ ပရိဒီပိတာ၊ ပြအပ်၏။

ဝိဇ္ဇမာနစသော သဒ္ဒပညတ် ၆-ပါး။ ။သာ၊ ထိုခြောက်ပါးသော အမည်ဖြင့် ပြအပ်သော သဒ္ဒ ပညတ်သည်—

ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ စ၊ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော ပညတ်ရင်း။
အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ စ၊ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိသော ပညတ်ရင်း။
ဝိဇ္ဇမာနေန အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ စ၊ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသည်ဖြစ်၍ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိသော ပညတ်ရင်း။
အဝိဇ္ဇမာနေန ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ စ၊ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိသည်ဖြစ်၍ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော ပညတ်ရင်း။
ဝိဇ္ဇမာနေန ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ စ၊ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသည်ဖြစ်၍ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော ပညတ်ရင်း။
အဝိဇ္ဇမာနေန အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ စ၊ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိသည်ဖြစ်၍ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိသော ပညတ်ရင်း။
ဣတိ၊ ဤသို့။ ဆဗ္ဗိဓာ၊ ခြောက်ပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၄၂။ တတ္ထ ယဒါ ပန ပရမတ္ထတော ဝိဇ္ဇမာနံ ရူပ ဝေဒနာဒိ ဝေါ ပညာပေန္တိ၊ တဒါယံ ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ။

ဝိဇ္ဇမာနပညတ်မည်ပုံ ၄၂။ ပန=ဝိတ္ထာဝရေမိ၊ အကျယ်ခွဲဦးအုံ့။ ဝါ-ပန= တပ္ပါကဋ္ဌိ ကရောမိ၊ ထိုစကားကို

ထင်စ္ဓာပြုဉီးအုံ့။ တတ္ထ=တေသု ဆသု ပညတ္တိသု၊ ထိုခြောက်ပါးသော ပညတ်တို့တွင်။ ယဒါ၊ အကြင်အခါ၌။ ဧတာယ၊ ထိုရူပ, ဝေဒနာ အစရှိသော သဒ္ဒပညတ်ဖြင့်။ ပရမတ္ထတော၊ ပရမတ္ထအားဖြင့်။ ဝိဇ္ဇမာနံ၊ ထင်ရှားရှိသော။ ရူပဝေဒနာဒိံ၊ ရူပ်, ဝေဒနာ အစရှိသည်ကို။ ပညာ-ပေန္တိ၊ အပြားအားဖြင့် သိစေတတ်ကုန်၏။ တဒါ၊ ထိုအခါ၌။ အယံ၊ ဤ ရူပ, ဝေဒနာ အစရှိသော ပညတ်ကို။ ဝိဇ္ဇမာန ပညတ္တိတိ၊ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော သဒ္ဒပညတ်ဟူ၍။ ပဝုစ္စတိ၊ အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်၏။ (ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော အနက်များကို ခေါ်ဝေါ်သည့် ဝေါဟာရစကားများကို ဝိဇ္ဇမာနပညတ်ဟုခေါ်သည်)။

ယဒါ ပန ပရမတ္ထတော အဝိဇ္ဇမာနံ ဘူမိပဗ္ဗတာဒိံ ဧတာယ ပညာပေန္တိ၊ တဒါယံ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိတိ ပဝုစ္စတိ။

အဝိဇ္ဇမာန ပညတ်မည်ပုံ။ ။ပန၊ ဝိဇ္ဇမာနပညတ်မှတပါး အဝိဇ္ဇမာန ပညတ်ကို ဆိုအုံ့။ ယဒါ၊ အကြင်အခါ၌။ ဧတာယ၊ ထိုဘူမိ, ပဗ္ဗတ အစရှိသော သဒ္ဒပညတ်ဖြင့်။ ပရမတ္ထတော၊ ပရမတ္ထအားဖြင့်။ အဝိဇ္ဇမာနံ၊ ထင်ရှားမရှိသော။ ဘူမိပဗ္ဗတာဒိံ၊ မြေ, တောင် အစရှိသည်ကို။ ပညာပေန္တိ၊ အပြားအားဖြင့် သိစေတတ်ကုန်၏။ တဒါ၊ ထိုအခါ၌။ အယံ၊ ဤ ဘူမိ, ပဗ္ဗတအစရှိသောပညတ်ကို။ အဝိဇ္ဇ-မာနပညတ္တိတိ၊ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိသော သဒ္ဒပညတ်ဟူ၍။ ပဝုစ္စတိ၊ အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်၏။ (ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိသော အနက်တို့ကို ခေါ်ဝေါ်ထားသည့် ဝေါဟာရစကားများကို အဝိဇ္ဇမာန ပညတ်ဟုခေါ်သည်၊ ဥပမာ–ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ, ယောဂျိုး, မိန်းမ)။

ဥဘိန္နံ ပန ဝေါမိဿကဝသေန သေသာ ယထာက္ကမံ ဆဋ္ဌဘိညော, ဣဒ္ဓိသဒ္ဒေါ, စက္ခုဝိညာဏံ, ရာဇပုတ္တောတိ စ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဝိဇ္ဇမာနေန အဝိဇ္ဇမာန ပညတ်စသည် ၄-ပါး မည်ပုံ ပန၊ သုဒ္ဓမှတပါး မိဿကကို ဆိုအုံ့။ ဥဘိန္နံ၊ ဝိဇ္ဇမာနပညတ်, အဝိဇ္ဇမာနပညတ် နှစ်ပါးတို့၏။ ဝေါမိဿကဝသေန၊ ရောသည်၏အစွမ်းဖြင့်။ သေသာ၊ ဝိဇ္ဇမာနပညတ်, အဝိဇ္ဇမာနပညတ် နှစ်ပါးမှ ကြွင်းကုန်သော—

ဝိဇ္ဇမာနေန အဝိဇ္ဇမာန ပညတ်, အဝိဇ္ဇမာနေန ဝိဇ္ဇမာနပညတ်, ဝိဇ္ဇ-မာနေန ဝိဇ္ဇမာနပညတ်, အဝိဇ္ဇမာနေန အဝိဇ္ဇမာနပညတ် လေးပါးတို့ကို။ ယထာဂ္ဂမံ၊ အစဉ် အတိုင်း။

ဆဋ္ဌဘိညော၊ ခြောက်ပါးသော အဘိညာဏ်ရှိသောသူ။

ဣတ္ထိသဒ္ဒေါ၊ မိန်းမ၏အသံ။

စက္ခုဝိညာဏံ၊ စက္ခုဝတ္ထုကိုမှီ၍ ဖြစ်သောဝိညာဏ်။

ရာဇပုတ္တောဝ၊ မင်း၏သား။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သိအပ်ကုန်၏။

အတ္ထ, သဒ္ဒပညတ် ၂-ပါးကို သိပုံနှင့် နာမပညတ် ဖြစ်လာပုံ

၄၃။ ဝစီယောသာ နုသာရေန၊ သောတဝိညာဏဝီထိယာ။
ပဝတ္တာ နန္ဒရုပ္ပန္နေ၊ မနောဒ္ဓါရသ ဂေါစရာ။
အတ္ထာ ယသ္သာနုသာရေန၊ ဝိညာယန္တိ တတော ပရံ။
သာယံ ပညတ္တိ ဝိညေယ္ယာ၊ လောကသင်္ကေတ နိမ္မိတာ။

အတ္ထပညတ်ကို ၄-ကြိမ်မြောက် ၄၃။ ဝစီယောသာနုသာရေန၊ ဘူမိ, ပဗ္ဗတ, ရူပ, ဝေဒနာ အစရှိသော ဝစီမယသဒ္ဒကို အစဉ်လျှောက်၍ မနောဒ္ဓါရဝီထိဖြင့် သိပုံ

အာရုံပြုသဖြင့်။ ပဝတ္တာယ၊ ဖြစ်သော။ သောတဝိညာဏဝီထိယာ၊ သောတဝိညာဏဝီထိ, တဒနုဝတ္တက မနောဒ္ဓါရဝီထိ၏။

ဝါ၊ မူလဋ္ဌိကာဆရာ အလိုအားဖြင့် သောတဒ္ဓါရဝီထိ, တဒနုဝတ္တက မနောဒ္ဓါရဝီထိ, သုဒ္ဓမနောဒ္ဓါရဝီထိ၏။

ပဝတ္တာနန္တရုပ္ပန္နေ မနောဒ္ဓါရသ၊ ဖြစ်သည်မှ အခြားမဲ့၍ နာမပညတ်ကို ကြံသော အခြင်းအရာဖြင့် ဖြစ်သော မနောဒ္ဓါရိက ဝိညာဏ် အစဉ် (မနောဒ္ဓါရဝီထိ)၏။ ဝါ၊ ဖြစ်သည်မှအခြားမဲ့၍ ဖြစ်သော ဤ ဘူမိ, ပဗ္ဗတ, ရူပ, ဝေဒနာ အစရှိသော အမည်သည် ဤမြေ, တောင်, ရုပ်, ဝေဒနာ အစရှိသော အနက်၏ အမည်တည်းဟု ရှေးဦးသိဘူးသော

ကမ္ဘာဦးသူ လူပညာရှိတို့၏ အမှတ်သင်္ကေတ ပညတ်ကို မှီသော မနောဒ္ဓါရိက ဝိညာဏ်အစဉ်၏။ ဂေါစရာ၊ အာရုံဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။

တတော၊ ထိုဘူမိ, ပဗ္ဗတ, ရူပ, ဝေဒနာ အစရှိသော နာမပညတ်ကို ယူတတ်သော မနောဒ္ဓါရိက ဝိညာဏ်အစဉ်မှ (ထိုတတိယမနောဒ္ဓါရ-ဝီထိမှ)။ ပရုံ၊ နောက်၌။ ယဿ၊ အကြင် သမ္မုတိ, ပရမတ္ထအားဖြင့် ပြားသော ဘူမိ, ပဗ္ဗတ, ရူပ, ဝေဒနာအစရှိသော **နာမပညတ်**ကို။ အနုသာရေန၊ **အစဉ်လျှောက်**သဖြင့်။ **အတ္ထာ**၊ သမ္မုတိ, ပရမတ္ထအားဖြင့် ပြားသော မြေ, တောင်, ရုပ်, ဝေဒနာအစရှိသော **အတ္ထပညတ်**တို့ကို။ ဝိညာယန္တိ၊ (စတုတ္ထမြောက် မနောဒ္ဓါရဝီထိဖြင့်) သိအပ်ကုန်၏။

နာမပညတ် ဖြစ်လာပုံ။ ။သာယံ=သာ အယံ ပညတ္တိ၊ ထိုမြေ, တောင်, ရုပ်, ဝေဒနာအစရှိသော **အတ္ထပညတ်**ကို အပြားအားဖြင့် သိစေတတ်သော ဘူမိ, ပဗ္ဗတ, ရူပ, ဝေဒနာအစရှိသော **အကွဲရှာအစဉ်**ဟု ဆိုအပ်သော **နာမ** ပညတ်ကို။ လောကသင်္ကေတနိမ္မိတာ၊ ကမ္ဘာဦးသူ လူပညာရှိတို့၏ အမှတ်သင်္ကေတ ပညတ်ဖြင့် ပြီး၏ဟူ၍။ ဝိညေယ္ယာ၊ သိအပ်၏။

ပစ္စည်းပိုင်း နိဂုံး

ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂဟ ပစ္စယသင်္ဂဟ ဝိဘာဂေါ နာမ

အဋ္ဌမော ပရိစ္ဆေဒေါ။

အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ၊ အဘိဓမ္မာခုနစ်ကျမ်း၌ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော အနက်တို့ကို အကျဉ်းအားဖြင့် ယူရာ ယူကြောင်း **သင်ဂြိုဟ်ရာ** သင်ဂြိုဟ်ကြောင်း ဖြစ်ခြင်းကြောင့် အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အမည်ရှိသော ကျမ်း၌။ ပစ္စယသင်္ဂဟ ဝိဘာဂေါ နာမ၊ ပစ္စယသင်္ဂဟကို ဝေဘန်ရာ ဝေဘန်ကြောင်းမည်သော။ အဋ္ဌမော၊ ရှစ်ခုတို့၏ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော။ ပရိစ္ဆေဒေါ၊ အပိုင်းအခြားသည်။ ဣတိ=သမတ္တာ၊ ပြီးပြီ။

ပစ္စည်းပိုင်း ပြီး၏။

၃-ကမ္ဘဏ္ဍာန်းပိုင်း

ပဋိညာဉ်

၁။ သမထ ဝိပဿနာနှင့်၊ ဘာဝနာနှင့် မဂ်တော် ပရ။
ကမ္မဋ္ဌာနံ ပဝက္ခာမိ၊ ဒုဝိဓမ္မိ ယထာဂ္ဂမံ။

ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂-မျိုး ၁။ ဣတော၊ ဣပ္ပစ္စယသင်္ခေါမှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ သမထ ဝိပဿနာနှံ၊ သမထ, ဝိပဿနာဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။

၀၊ နိ၀ရဏကို ငြိမ်းစေတတ်သောကြောင့် သမထ, အနိစ္စ-ဒုက္ခ-အနတ္တတည်းဟူသော အခြင်းအရာဖြင့် ရှုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဝိပဿနာဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ ဘာ၀နာနှံ၊ နှစ်ပါးသော ဘာ၀နာတို့၏။ ဒုဝိဓမ္မိ၊ နှစ်ပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ ကမ္မဋ္ဌာနံ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို။

၀၊ နှစ်ပါးအပြားရှိသော ဘာ၀နာကံ၏ ဖြစ်ရာ ဖြစ်သောကြောင့် ကမ္မဋ္ဌာန်း ဖြစ်၍ ဖြစ်သော ပထ၀ီကသိုဏ်းစသော ပညတ်, တေဘူမက သင်္ခါရတည်းဟူသော အာရုံကို။ ၀၊ နောက်နောက်သော ဘာ၀နာကံ၏ နီးစွာသော အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော ရှေးရှေးသော ဘာ၀နာအစဉ်ဟု ဆိုအပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ ၀၊ စျာနသုခ, ဖလသုခ, နိဗ္ဗာနသုခ စသည်၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဘာ၀နာကံတည်းဟူသော ကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ ယထာဂ္ဂမံ၊ အစဉ်အတိုင်း။

၀၊ အကြင်အကြင် သမထ, ဝိပဿနာတို့၏ အစဉ်ဖြင့်။

၀၊ နိ၀ရဏကို ငြိမ်းစေတတ်သော သမထ, အနိစ္စ-ဒုက္ခ-အနတ္တတည်းဟူသော အခြင်းအရာဖြင့် ရှုတတ်သော ဝိပဿနာတို့၏ အစဉ်ဖြင့်။ အဟံ၊ ဝါသည်။ ပ၀က္ခာမိ၊ အပြားအားဖြင့် ဆိုပေအုံ့။

သမထ ကမ္မဋ္ဌာန်းနည်း

သမထ ကမ္မဋ္ဌာန သင်္ဂဟ ၇-ပါး

၂။ တတ္ထ သမထသင်္ဂဟေ တာဝ ဒသ ကသိဏာနိ, ဒသ အသုဘာ, ဒသ အနုဿတိယော, စတသော အပ္ပမညာ-ယော, ကော သညာ, ကေ ဝဝတ္ထာနံ, စတ္တာဝေရာ အာရုပ္ပါ စေတိ သတ္တဝိဓေန သမထ ကမ္မဋ္ဌာန သင်္ဂဟော။

ကမ္မဋ္ဌာန်း ၄၀-အကျဉ်း မာတိကာ ၂။ တတ္ထ၊ ထိုသမထဘာဝနာ, ဝိပဿနာဘာဝနာ တို့တွင်။

သမထ သင်္ဂဟေ၊ သမထသင်္ဂဟ၌။ တာဝ၊ ရှေးဦးစွာ။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဝိဘာဂေါ၊ ဝေဘန်ခြင်းကို။ မယာ၊ ငါသည်။ ဝုစ္စတေ၊ မိန့်အပ်၏။

ဒသ၊ ဆယ်ပါးကုန်သော။ ကသိဏာနိ စ၊ ကသိုဏ်းတို့ရင်း။

ဒသ၊ ဆယ်ပါးကုန်သော။ အသုဘာ စ၊ အသုဘတို့ရင်း။

ဒသ၊ ဆယ်ပါးကုန်သော။ အနုဿတိယော စ၊ အနုဿတိတို့ရင်း။

စတသော၊ လေးပါးကုန်သော။ အပ္ပမညာယော စ၊ အပ္ပမညာတို့ရင်း။

ကော၊ တခုသော။ သညာ စ၊ (အာဟာရေ ပဋိကူလ) သညာရင်း။

ကေ၊ တခုသော။ ဝဝတ္ထာနဉ္စ၊ (စတုဓာတု) ဝဝတ္ထာန်ရင်း။

စတ္တာရော၊ လေးပါးကုန်သော။ အာရုပ္ပါ စ၊ အာရုပ္ပတို့ရင်း။

ဣတိ၊ ဤသို့။ သတ္တဝိဓေန၊ ခုနစ်ပါးအပြားဖြင့်။ သမထကမ္မဋ္ဌာန သင်္ဂဟော၊ သမထကမ္မဋ္ဌာနသင်္ဂဟကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိအပ်၏။

စရိုက် ၆-ပါး

၃။ ရာဂစရိတာ, ဒေါသစရိတာ, မောဟစရိတာ, သဒ္ဓါစရိတာ, ဗုဒ္ဓိစရိတာ, ဝိတက္ကစရိတာ စေတိ ဆဗ္ဗိဓေန စရိတ သင်္ဂဟော။

ရာဂစရိုက် ၃။ ရာဂစရိတာ စ၊ ရာဂစရိုက်ရင်း။ ဝါ၊ ရာဂပြောခြင်းရင်း။ ဝါ၊ ရာဂမျှားခြင်းရင်း။ ဝါ၊ မပြတ်ဖြစ်သောရာဂရင်း။ ဝါ၊ ရာဂသဘောရင်း။

ဒေါသစရိုက်။ ။ဒေါသစရိုတာ စ၊ ဒေါသစရိုက်ရင်း။ ဝါ၊ ဒေါသပြောခြင်းရင်း။ ဝါ၊ ဒေါသမျှားခြင်းရင်း။ ဝါ၊ မပြတ်ဖြစ်သောဒေါသရင်း။ ဝါ၊ ဒေါသသဘောရင်း။

မောဟစရိုက်။ ။မောဟစရိုတာ စ၊ မောဟစရိုက်ရင်း။ ဝါ၊ မောဟပြောခြင်းရင်း။ ဝါ၊ မောဟမျှားခြင်းရင်း။ ဝါ၊ မပြတ်ဖြစ်သော မောဟရင်း။ ဝါ၊ မောဟသဘောရင်း။

သဒ္ဓါစရိုက်။ ။သဒ္ဓါစရိုတာ စ၊ သဒ္ဓါစရိုက်ရင်း။ ဝါ၊ သဒ္ဓါပြောခြင်းရင်း။ ဝါ၊ သဒ္ဓါမျှားခြင်းရင်း။ ဝါ၊ မပြတ်ဖြစ်သော သဒ္ဓါရင်း။ ဝါ၊ သဒ္ဓါသဘောရင်း။

ဗုဒ္ဓိစရိုက်။ ။ဗုဒ္ဓိစရိုတာ စ၊ ဗုဒ္ဓိစရိုက်ရင်း။ ဝါ၊ ပညာပြောခြင်းရင်း။ ဝါ၊ ပညာမျှားခြင်းရင်း။ ဝါ၊ မပြတ်ဖြစ်သောပညာရင်း။ ဝါ၊ ပညာသဘောရင်း။

ဝိတက်စရိုက်။ ။ဝိတက္ကစရိုတာ စ၊ ဝိတက်စရိုက်ရင်း။ ဝါ၊ ဝိတက်ပြောခြင်းရင်း။ ဝါ၊ ဝိတက်မျှားခြင်းရင်း။ ဝါ၊ မပြတ်ဖြစ်သော ဝိတက်ရင်း။ ဝါ၊ ဝိတက်သဘောရင်း။

ဣတိ၊ ဤသို့။ ဆဗ္ဗိဓေန၊ ခြောက်ပါးသော အပြားဖြင့်။ စရိတသင်္ခေပေါ၊ စရိတသင်္ခေပကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိအပ်၏။

၄။ ပရိကမ္မ ဘာဝနာ, ဥပစာရဘာဝနာ, အပ္ပနာဘာဝနာ စေတိ တိသော ဘာဝနာ။

ဘာဝနာ ၃-ပါ ၄။ ပရိကမ္မဘာဝနာ စ၊ ပရိကမ္မဘာဝနာရင်း။ ဝါ၊ အပ္ပနာဘာဝနာကို ပြုပြင်တတ်သော ဘာဝနာရင်း။ ဝါ၊ အပ္ပနာဘာဝနာ၏ ရှေ့အဘို့ဖြစ်သော ဘာဝနာရင်း။

ဥပစာရဘာဝနာ စ၊ ဥပစာရဘာဝနာရင်း။ ဝါ၊ တဒင်္ဂပဟာန်ဖြင့် နိဝရဏတို့ကို ခွါသည်မှစ၍ ဂေါတြဘု အဆုံးရှိသော ကာမာဝစရဘာဝနာရင်း။ ဝါ၊ အပ္ပနာ၏ အနီးဖြစ်သော ဘာဝနာရင်း။

အပ္ပနာဘာဝနာ စ၊ အပ္ပနာဘာဝနာဌာန်း။ ဝါ၊ မဟဂ္ဂုတ်အဖြစ်သို့ ရောက်သော အပ္ပနာဘာဝနာဌာန်း။

ဣတိ၊ ဤသို့။ တိသော၊ သုံးပါးကုန်သော။ ဘာဝနာ၊ ဘာဝနာတို့ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သိအပ်ကုန်၏။

၅။ ပရိကမ္မနိမိတ္တံ, ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တံ, ပဋိဘာဂနိမိတ္တဥ္စေတိ တီဏိ နိမိတ္တာနိ စ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

နိမိတ် ၃-ပါး ၅။ ပရိကမ္မနိမိတ္တဥ္စ၊ ပရိကမ္မနိမိတ်ဌာန်း။ ဝါ၊ ပထဝီ, ပထဝီအစရှိသည်ဖြင့် စီးဖြန်းခြင်း ပရိကမ္မဘာဝနာ၏ အာရုံဖြစ်သော ကသိုဏ်းဝန်း အစရှိသည်ဟု ဆိုအပ်သော ပရိကမ္မ-နိမိတ်ဌာန်း။

ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တဥ္စ၊ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ဌာန်း။ ဝါ၊ စက္ခုဝိညာဏ်ဖြင့် မြင်အပ်သကဲ့သို့ မနောဒ္ဒါရိက ကုသိုလ်ဇောသည် ယူအပ်သော အာရုံဖြစ်သော ကသိုဏ်း-ဝန်း အစရှိသည်ဟု ဆိုအပ်သော ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ဌာန်း။ ဝါ၊ စက္ခုဝိညာဏ်ဖြင့် မြင်အပ်သကဲ့သို့ မနောဒ္ဒါရိက ကုသိုလ်ဇောဖြင့် ယူတတ်သော ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အာရုံဖြစ်သော ကသိုဏ်းဝန်း အစရှိသည်ဟု ဆိုအပ်သော ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ဌာန်း။

ပဋိဘာဂနိမိတ္တဥ္စ၊ ပဋိဘာဂနိမိတ်ဌာန်း။ ဝါ၊ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်နှင့်တူသော ညိုသော အဆင်းစသော ကသိုဏ်းအပြစ်မှ ကင်းသော ဥပစာရ, အပ္ပနာ-တို့၏ အာရုံဖြစ်သော (စင်ကြယ်သန့်စင် ကြည်လင်ထွန်းလင်း တောက်ပ-သော) ကသိုဏ်းဝန်း အစရှိသည်ဟု ဆိုအပ်သော ပဋိဘာဂနိမိတ်ဌာန်း။

ဣတိ၊ ဤသို့။ တီဏိ၊ သုံးပါးကုန်သော။ နိမိတ္တာနိ စ၊ နိမိတ်တို့ကို လည်း။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ သိအပ်ကုန်၏။

ကမ္မဋ္ဌာန်း ၄၀

၆။ ကထံ—

ပထဝီကသိဏံ, အာပေါကသိဏံ, တေဇောကသိဏံ, ဝါယော-ကသိဏံ, နီလကသိဏံ, ပီတကသိဏံ, လောဟိတကသိဏံ

ဩဒါတကသိဏံ, အာကာသကသိဏံ, အာလောကကသိဏ-
ဥေတိ ဣမာနိ ဒသ ကသိဏာနိ နာမ။

ကသိုဏ်း ၁၀-ပါး ၆။ ကထံ-ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ အဘာယ်သို့ သိအပ်ကုန် သနည်းဟူမူကား—

ပထဝီ ကသိဏဟု၊ မြေကြီးသည်ပင် တစိတ်၌ မတည်မှု၍ အဆုံးမရှိ နှံ့သောအဖြစ်ဖြင့် အလုံးစုံဟူသော အနက်ကြောင့် ကသိဏမည်သော ပထဝီ ကသိုဏ်းငင်း။

အာပေါ ကသိဏဟု၊ ရေသည်ပင် တစိတ်၌ မတည်မှု၍ အဆုံးမရှိ နှံ့သော အဖြစ်ဖြင့် အလုံးစုံဟူသော အနက်ကြောင့် ကသိဏမည်သော အာပေါ ကသိုဏ်းငင်း။

တေဇော ကသိဏဟု၊ မီးသည်ပင် တစိတ်၌ မတည်မှု၍ အဆုံးမရှိ နှံ့သော အဖြစ်ဖြင့် အလုံးစုံဟူသော အနက်ကြောင့် ကသိဏမည်သော တေဇော ကသိုဏ်းငင်း။

ဝါယော ကသိဏဟု၊ လေသည်ပင် တစိတ်၌ မတည်မှု၍ အဆုံးမရှိ နှံ့သော အဖြစ်ဖြင့် အလုံးစုံဟူသော အနက်ကြောင့် ကသိဏမည်သော ဝါယော ကသိုဏ်းငင်း။

နီလ ကသိဏဟု၊ ညိုသောအဆင်းသည်ပင် တစိတ်၌မတည်မှု၍ အဆုံးမရှိနှံ့သော အဖြစ်ဖြင့် အလုံးစုံဟူသောအနက်ကြောင့် ကသိဏမည်သော နီလ ကသိုဏ်းငင်း။

ပီတ ကသိဏဟု၊ ရွှေသော အဆင်းသည်ပင် တစိတ်၌ မတည်မှု၍ အဆုံးမရှိ နှံ့သောအဖြစ်ဖြင့် အလုံးစုံဟူသော အနက်ကြောင့် ကသိဏမည်သော ပီတ ကသိုဏ်းငင်း။

လောဟိတ ကသိဏဟု၊ နီသောအဆင်းသည်ပင် တစိတ်၌ မတည်မှု၍ အဆုံးမရှိ နှံ့သောအဖြစ်ဖြင့် အလုံးစုံဟူသော အနက်ကြောင့် ကသိဏမည်သော လောဟိတ ကသိုဏ်းငင်း။

သြဒါတ ကသိဏာ၊ ဖြူသော အဆင်းသည်ပင် တစိတ်၌ မတည်မှု၍ အဆုံးမရှိ နှံ့သောအဖြစ်ဖြင့် အလုံးစုံဟူသော အနက်ကြောင့် ကသိဏ မည်သော သြဒါတ ကသိုဏ်းရင်း။

အာကာသ ကသိဏာ၊ ပိုင်းခြားအပ်သော ကောင်းကင်သည်ပင် တစိတ်၌ မတည်မှု၍ အဆုံးမရှိ နှံ့သောအဖြစ်ဖြင့် အလုံးစုံဟူသော အနက်ကြောင့် ကသိဏမည်သော ပရိစ္ဆိန္နာကာသ ကသိုဏ်းရင်း။

အာလောက ကသိဏာ၊ နံရံပေါက် စသည်တို့၌ ထင်သော နေ, လ စသည်တို့၏ အရောင် အလင်းသည်ပင် တစိတ်၌ မတည်မှု၍ အဆုံးမရှိ နှံ့သောအဖြစ်ဖြင့် အလုံးစုံဟူသော အနက်ကြောင့် ကသိဏမည်သော အာလောက ကသိုဏ်းရင်း။

ဣတိ=ဣမာနိ၊ ဤသည်တို့သည်။ ဒသ ကသိဏာနိ နာမ၊ ဆယ်ပါးသော ကသိုဏ်းတို့ မည်ကုန်၏။ **တနည်းကား—** ဣတိ=ဣမာနိ ဒသ၊ ဤဆယ်ပါးတို့သည်။ ကသိဏာနိ နာမ၊ ကသိုဏ်းတို့ မည်ကုန်၏။

> ၇။ ဥဒ္ဓုမာတကံ, ဝိနီလကံ, ဝိပုဗ္ဗကံ, ဝိစ္ဆိဒ္ဒကံ, ဝိက္ခာယိတကံ, ဝိက္ခိတ္တကံ, ဟတဝိက္ခိတ္တကံ, လောဟိတကံ, ပုဠုဝကံ, အဋ္ဌိ-ကဥ္စေတိ ဣမေ ဒသ အသုဘာ နာမ။

အသုဘ ၁၀-ပါ ၇။ ဥဒ္ဓုမာတကဟု၊ သေသည်မှ အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌ လေဖြင့်ပြည့်သော သားရေ အိတ်ကဲ့သို့ ဖူးဖူးယောင်သည် ဖြစ်၍ စက်ဆုပ်ဖွယ်ရှိသော အကောင်ပုပ်ရင်း။

ဝိနီလကဟု၊ အဖြူ အနီ စသည်နှင့် ရောလျက် မျှားသောအားဖြင့် ညိုသော အဆင်းရှိသည်ဖြစ်၍ စက်ဆုပ်ဖွယ်ရှိသော အကောင်ပုပ်ရင်း။

ဝိပုဗ္ဗကဟု၊ ပိုသောပြည်ရှိသည်ဖြစ်၍ စက်ဆုပ်ဖွယ်ရှိသော အကောင်ပုပ်ရင်း။

ဝိစ္ဆိဒ္ဒကဟု၊ အလယ်၌ နှစ်ပိုင်းပြတ်သည်ဖြစ်၍ စက်ဆုပ်ဖွယ်ရှိသော အကောင်ပုပ်ရင်း။

ဝိကွာယိတကဋ္ဌ၊ ခွေး, မြေခွေး အစရှိသည်တို့သည် အထူးထူးသော အခြင်းအရာဖြင့် ခဲအပ်သည်ဖြစ်၍ စက်ဆုပ်ဖွယ်ရှိသော အကောင်ပုပ်ရင်း။

ဝိကွိတ္တကဋ္ဌ၊ ခွေး, မြေခွေး အစရှိသည်တို့သည် အထူးထူးသော အခြင်းအရာဖြင့် အပိုင်းအပိုင်းဖြတ်လျက် ထိုထိုသောအရပ်၌ ပစ်အပ်သည် ဖြစ်၍ စက်ဆုပ်ဖွယ်ရှိသော အကောင်ပုပ်ရင်း။

ဟတဝိကွိတ္တကဋ္ဌ၊ ကျီးခြေသဏ္ဌာန် အစရှိသည်ဖြင့် ထားလက်နက်ဖြင့် သတ်လျက် အထူးထူးသော အခြင်းအရာဖြင့် ပစ်အပ်သည်ဖြစ်၍ စက်ဆုပ်ဖွယ်ရှိသော အကောင်ပုပ်ရင်း။

လောဟိတကဋ္ဌ၊ ယိုသော သွေးရှိသည်ဖြစ်၍ စက်ဆုပ်ဖွယ်ရှိသော အကောင်ပုပ်ရင်း။

ပုဋ္ဌုဝကဋ္ဌ၊ ပိုးလောက်တို့ဖြင့် ပြည့်သည်ဖြစ်၍ စက်ဆုပ်ဖွယ်ရှိသော အကောင်ပုပ်ရင်း။

အဋ္ဌိကဋ္ဌ၊ အရိုးစုသာဖြစ်၍ စက်ဆုပ်ဖွယ်ရှိသော အကောင်ပုပ်ရင်း။

ဣတိ=ဣမေ၊ ဤသည်တို့သည်။ ဒသ အသုဘာ နာမ၊ ဆယ်ပါးသော အသုဘတို့ မည်ကုန်၏။ **တနည်းကား**—ဣတိ=ဣမေ ဒသ၊ ဤဆယ်ပါး တို့သည်။ အသုဘာ နာမ၊ အသုဘတို့ မည်ကုန်၏။

> ဂ။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ, ဓမ္မာနုဿတိ, သံဃာနုဿတိ, သီလာနုဿတိ, စာဂါနုဿတိ, ဒေဝတာနုဿတိ, ဥပသမာနုဿတိ, မရဏာ-နုဿတိ, ကာယဂတာသတိ, အာနာပါနဿတိ ဧတေ ဣမာ ဒသ အနုဿတိယော နာမ။

အနုဿတိ ၁၀ ပါး ၁။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ၀၊ အရဟတာ အာစရှိသော မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်တော်ကိုးပါးကို အဖန်တလဲလဲ ဆင်ခြင်မှုခြင်းရင်း။

ဓမ္မာနုဿတိ ၀၊ သဒ္ဓဝဂ္ဂါတရား အစဉ်သော တရားတော်၏ ဂုဏ်တော်ခြောက်ပါးကို အဖန်တလဲလဲ ဆင်ခြင်မှုခြင်းရင်း။

သံဃာနုဿတိ စ၊ သုပ္ပဋိပန္နတာ အစရှိသော သံဃာတော်၏ ဂုဏ်တော်ကိုးပါးကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ခြင်းငင်း။

သီလာနုဿတိ စ၊ မိမိ၏ သီလဂုဏ်ကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ခြင်းငင်း။

စာဂါနုဿတိ စ၊ မိမိ၏ စွန့်ကြဲခြင်းဂုဏ်ကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ခြင်းငင်း။

ဒေဝတာနုဿတိ စ၊ သဒ္ဓါ အစရှိသော ဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံသော နတ်တို့သည် နတ်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်၏၊ ထိုသဒ္ဓါ အစရှိသော ဂုဏ်တို့သည် ငါ၌လည်း ရှိကုန်၏ဟု နတ်တို့ကို သက်သေအရာ၌ထားရ၍ နတ်တို့၏ သဒ္ဓါ အစရှိသော ဂုဏ်နှင့်တူသော မိမိ၏သဒ္ဓါ အစရှိသောဂုဏ်ကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ခြင်းငင်း။

ဥပသမာနုဿတိ စ၊ နိဗ္ဗာန်၏ ဝိရာဂစသော ဂုဏ်ကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ခြင်းငင်း။

မရဏာနုဿတိ စ၊ သေခြင်းတရားကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ခြင်းငင်း။

ကာယဂတာသတိ စ၊ ဆံအစရှိသော ကိုယ်အစုဋ္ဌဖြစ်သော သတိငင်း။

အာနာပါနသတိ စ၊ ထွက်သက် ဝင်သက်ကို အာရုံပြု၍ အောက်မေ့ခြင်း သတိငင်း။

ဣတိ=ဣမာ၊ ဤသည်တို့သည်။ ဒသ အနုဿတိယော နာမ၊ ဆယ်ပါးသော အနုဿတိတို့ မည်ကုန်၏။ **တနည်းကား**—ဣတိ=ဣမာ ဒသ၊ ဤဆယ်ပါးတို့သည်။ အနုဿတိယော နာမ၊ အနုဿတိတို့ မည်ကုန်၏။

၉။ မေတ္တာ, ကရုဏာ, မုဒိတာ, ဥပေက္ခာ စေတိ ဣမာ စတသော အပ္ပမညာယော နာမ, ဗြဟ္မဝိဟာရောတိ စ ပဝုစ္စတိ။

အပ္ပမညာ ၄-ပါး ၉။ မေတ္တာ စ၊ အတိုင်းမသိသော သုခိတ, ဒုက္ခိတ သတ္တဝါပညတ်ကို အာရုံပြု၍ အမျှချစ်ခြင်းငင်း။

ကရုဏာ စ၊ အတိုင်းမသိသော ဒုက္ခိတသတ္တဝါ ပညတ်ကိုအာရုံပြု၍ သနားခြင်းငင်း။

မုဒိတာ စ၊ အတိုင်းမသိသော သုခိတ သတ္တဝါပညတ်ကို အာရုံပြု၍ ဝမ်းမြောက်ခြင်းငင်း။

ဥပေက္ခာ စ၊ အတိုင်းမသိသော သုခိတ, ဒုက္ခိတ သတ္တဝါပညတ်ကို အာရုံပြု၍ လျစ်လျူ၊ရှုခြင်းငင်း။

ဣတိ=ဣမာ၊ ဤသည်တို့သည်။ စတသော အပ္ပမညာယော နာမ၊ လေးပါးသော အပ္ပမညာတို့ မည်ကုန်၏။ **တနည်းကား**—ဣတိ=ဣမာ စတသော၊ ဤလေးပါးတို့သည်။ **အ**ပ္ပမညာယော နာမ၊ အပ္ပမညာတို့ မည်ကုန်၏။ ဗြဟ္မဝိဟာရောတိ စ၊ (မြတ်သော နေခြင်း) **ဗြဟ္မဝိဟာရ**ဟူ၍လည်း။ ပဝုစ္စတိ၊ အပြားအားဖြင့် မိန့်အပ်၏။

၁၀။ အာဟာရေ ပဋိကူလသညာ ဧကော သညာ နာမ။

သညာ ၁-ပါး ၁၀။ အာဟာရေ၊ မျိုအပ်သော အစာအာဟာရ၌။ ပဋိကူလသညာ၊ စက်ဆုပ် ရွံရှာဘွယ်ဟူသော အမှတ်သည်။ ဧကော၊ တခုသော။ သညာ နာမ၊ သညာမည်၏။

၁၁။ စတုဓာတု ဝဝတ္ထာနံ ဧကံ ဝဝတ္ထာနံ နာမ။

ဝဝတ္ထာန် ၁-ပါး ၁၁။ စတုဓာတု ဝဝတ္ထာနံ၊ ပထဝီဓာတ်, အာပေါဓာတ်, တေဇောဓာတ်, ဝါယောဓာတ်ဟူသော ဓာတ်လေးပါးကို ပိုင်းခြားခြင်းသည်။ ဧကံ၊ တခုသော။ ဝဝတ္ထာနံ နာမ၊ ဝဝတ္ထာန် မည်၏။

၁၂။ အာကာသာနဉ္စာယတနာဒယော စတ္တာရော အာရုပ္ပါ နာမတိ သဗ္ဗထာပိ သမထနိဒ္ဒေသေ စတ္တာလီသ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ ဘဝန္တိ။

အာရုပ္ပ ၄-ပါး ၁၂။ အာကာသာနဉ္စာယတနာဒယော၊ အာကာသာ-နဉ္စာယတန အစရှိသည်တို့သည်။ ဝါ၊ အာကာ-သာနဉ္စာယတန, ဝိညာဏဉ္စာယတန, အာကိဉ္စညာယတန, နေဝသညာ နာသညာယတနတို့သည်။ စတ္တာရော အာရုပ္ပါ နာမ၊ လေးပါးသော အာရုပ္ပတို့ မည်ကုန်၏။

တနည်းကား—အာကာသာနဉ္စာ ယတနာဒယော၊ အာကာသာနဉ္စာ-ယတန အစရှိကုန်သော။ ဝါ၊ အာကာသာနဉ္စာယတန, ဝိညာဏဉ္စာ-ယတန, အာကိဉ္စညာယတန, နေဝသညာ နာသညာယတနဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ စတ္တာရော၊ လေးပါးတို့သည်။ အာရုပ္ပါ နာမ၊ အာရုပ္ပတို့ မည်ကုန်၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ သဗ္ဗထာပိ၊ ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာဖြင့်လည်း။ သမထနိဒ္ဒေသေ၊ သမထကိုညွှန်းရာ၌။ စတ္တာလီသ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ၊ လေးဆယ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့သည်။ ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

သပ္ပါယ ဘေဒ

စရိုက်ဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဝေဘန်ပုံ

၁၃။ စရိတာသု ပန ဒသ အသုဘာ, ကာယဂတာသတိသင်္ခါတာ ကောဋ္ဌာသဘာဝနာ စ ရာဂစရိတဿ သပ္ပါယာ။

ရာဂစရိုက်မျိုးသူနှင့် ဆီလျော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း

၁၃။ ပန၊ အထူးကို ဆိုအံ့။ စရိ-တာသု၊ ခြောက်ပါးသော စရိုက်တို့၌။ ဝါ၊ ခြောက်ပါးသော စရိုက်တို့တွင်။ ဒသ၊ ဆယ်ပါးကုန်သော။ အသုဘာ စ၊ အသုဘတို့သည်ရင်း။ ကာယဂတာသတိ သင်္ခါတာ၊ ဆံအစရှိသော ကိုယ်အစု၌ ဖြစ်သော သတိဟု ဆိုအပ်သော။ ကောဋ္ဌာသ ဘာဝနာ စ၊ ဆံအစရှိသော ကိုယ်အစု၌ ပွါးစေခြင်း ဘာဝနာသည်ရင်း။ ရာဂစရိတဿ၊ ရာဂပြောသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဝါ၊ ရာဂမျိုးသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဝါ၊ မပြတ်ဖြစ်သော ရာဂရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဝါ၊ ရာဂသဘောရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ သပ္ပါယာ၊ လျောက်ပတ်ကုန်၏။ (သာယာနှစ်သက်အပ်သော ဣဋ္ဌာရုံကို တပ်မက်ငြိတွယ်တတ်သော ရာဂစရိုက်ရှိသူအတွက် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော စက်ဆုပ်ဖွယ်အနိဋ္ဌာရုံဖြစ်သည့် အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပွါးရသည်။)

၁၄။ စတဿော အပ္ပမညာယော, နီလာဒီနိ စ စတ္တာရိ ကသိဏာနိ ဒေါသစရိတဿ။

ဒေါသစရိုက်မျိုးသူနှင့် ဆီလျော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း

၁၄။ စတဿော၊ လေးပါးကုန်သော။ အပ္ပမညာယော စ၊ အပ္ပမညာကမ္မဋ္ဌာန်းတို့သည်၎င်း။ နီလာဒီနိ၊ နီလ အစရှိကုန်သော။ ဝါ၊ နီလ, ပီတ, လောဟိတ, ဩဒါတဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ စတ္တာရိ၊ လေးပါးကုန်သော။ ကသိဏာနိ စ၊ ကသိုဏ်းတို့သည်၎င်း။ ဒေါသစရိတဿ၊ ဒေါသပြောသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ သပ္ပါယာနိ၊ လျောက်ပတ်ကုန်၏။ (စရိုက်ကြမ်းသူအတွက် စိတ်ကိုနှုးညံ့ပြေ့ပျောင်းဖွယ် နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်သည့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုပွါးစေရသည်။)

၁၅။ အာနာပါနံ မောဟစရိတဿ, ဝိတက္ကစရိတဿ စ။

ဝိတက်စရိုက်, မောဟစရိုက်မျိုးသူနှင့် ဆီလျော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း

၁၅။ အာနာပါနံ၊ ထွက်သက်, ဝင်သက်၌ အာရုံပြုသော သတိသည်။ မောဟစရိတဿ စ၊ မောဟပြောသော ပုဂ္ဂိုလ်အား၎င်း။ ဝိတက္ကစရိတဿ စ၊ ဝိတက်ပြောသော ပုဂ္ဂိုလ်အား၎င်း။ သပ္ပါယံ၊ လျောက်ပတ်၏။

၁၆။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ အာဒယော ဆ သဒ္ဓါစရိတဿ။

သဒ္ဓါစရိုက်မျိုးသူနှင့် ဆီလျော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း

၁၆။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ အာဒယော၊ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ အစရှိကုန်သော။ ဝါ၊ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ၊ ဓမ္မာနုဿတိ, သံဃာနုဿတိ, သီလာနုဿတိ, စာဂါနုဿတိ, ဒေဝတာနုဿတိ-ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ ဆ၊ ခြောက်ပါးကုန်သော အနုဿတိတို့သည်။ သဒ္ဓါစရိတဿ၊ သဒ္ဓါပြောသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ သပ္ပါယာ၊ လျောက်ပတ်ကုန်၏။

၁၇။ မရဏ, ဥပသမ, သညာ, ဝဝတ္ထာနာနိ ဗုဒ္ဓိစရိတသ။

ပညာစရိုက်များသူနှင့် ဆီလျော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၁၇။ မရဏ, ဥပသမ, သညာ, ဝဝတ္ထာနာနိ၊ မရဏာနုဿတိ, ဥပသမာနုဿတိ, အာဟာရဋ္ဌ စက်ဆုပ်ရွံရှာဘွယ်ဟူသော အမှတ်, ခေတ်လေးပါးတို့ကို ပိုင်းခြားခြင်းတို့သည်။ ဗုဒ္ဓစရိတသ၊ ပညာပြောသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဝါ၊ ပညာများသောပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဝါ၊ မပြတ်ဖြစ်သော ပညာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ဝါ၊ ပညာသဘောရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ သပ္ပါယာနိ၊ လျောက်ပတ်ကုန်၏။

၁၈။ သေသာနိ ပန သဗ္ဗာနိပိ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ သဇ္ဇသမ္မိ သပ္ပါယာနိ။

ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း လျောက်ပတ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၁၈။ ပန၊ မဆက်ဆံသည်မှတပါး ဆက်ဆံသည်ကို ဆိုအံ့။ သေသာနိ၊ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်မှ ကြွင်းကုန်သော။ ဝါ၊ အသုဘဆယ်ပါး, ကာယဂတာသတိ, အပ္ပမညာလေးပါး, နီလ, ပီတ, လောဟိတ, ဩဒါတအားဖြင့် ကသိုဏ်း ၄-ပါး, အာနာပါန-သတိ, ဗုဒ္ဓါနုဿတိ, ဓမ္မာနုဿတိ, သံဃာနုဿတိ, သီလာနုဿတိ, စာဂါ-နုဿတိ, ဒေဝတာနုဿတိ, မရဏာနုဿတိ, ဥပသမာနုဿတိဟု ဆိုအပ်သော အနုဿတိကိုးပါး, အာဟာရေ ပဋိကူလသညာ, စတုဓာတု ဝဝတ္ထာန်တို့မှ ကြွင်းကုန်သော။ သဗ္ဗာနိပိ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ၊ ဆယ်ပါးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့သည်။ ဝါ၊ ပထဝီ, အာပေါ, တေဇော, ဝါယော, အာကာသ, အာလောကအားဖြင့် ကသိုဏ်းခြောက်ပါး, အာရုပ္ပလေးပါးဟု ဆိုအပ်ကုန်သော ဆယ်ပါးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့သည်။ သဗ္ဗေသမ္မိ၊ ရာဂ, ဒေါသ, မောဟ, ဝိတက်, သဒ္ဓါ, ပညာပြောသော ခပ်သိမ်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အားလည်း။ သပ္ပါယာနိ၊ လျောက်ပတ်ကုန်၏။

တတ္ထာပိ ကသိဏေသု ပုထုလံ မောဟစရိတသ, ခုဒ္ဒကံ ဝိတက္ကစရိတသေဝါတိ။

မောဟစရိုက် ထူသူအား လျော်သော ကသိုဏ်းဝန်း တတ္ထာပိ၊ ထိုဆယ်ပါးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့တွင်လည်း။ ကသိဏေသု၊ ကသိုဏ်းခြောက်ပါးတို့၌။ ဝါ၊ ပထဝီကသိုဏ်း, အာပေါကသိုဏ်း, တေဇောကသိုဏ်း, ဝါယောကသိုဏ်း, အာကာသကသိုဏ်း, အာလောက ကသိုဏ်းဟု ဆိုအပ်သော ခြောက်ပါးသော ကသိုဏ်းတို့၌။ ပုထုလံ၊ ကြီးစွဆုံး ကောက်နယ်တလင်းခန့်မျှရှိသော ကသိုဏ်းဝန်းသည်။ မောဟစရိတဿ၊ မောဟပြောသောပုဂ္ဂိုလ်အား။ သပ္ပါယံ၊ လျောက်ပတ်၏။

ဝိတက်စရိုက်မျှားသူအား လျော်သော ကသိုဏ်းဝန်း ခုဒ္ဒကံ၊ ငယ်စွဆုံး ခွက်မျှစကောမျှ ရှိသော ကသိုဏ်းဝန်းသည်။ ဝိတက္ကစရိတသော၀၊ ဝိတက်ပြောသော ပုဂ္ဂိုလ်အားသာလျှင်။ သပ္ပါယံ၊ လျောက်ပတ်၏။

အယံ၊ ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ကား။ ဇ္ဈာ၊ ဤသမထနိဒ္ဒေသ၌။ သပ္ပါယ-ဘေဒေါ၊ သပ္ပါယဘေဒတည်း။ ဝါ၊ လျောက်ပတ်သော အပြားကို ဆိုကြောင်းဖြစ်သော နည်းတည်း။

သပ္ပါယဘေဒ ပြီး၏။

ဘာဝနာ ဘေဒ

ဘာဝနာဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဝေဘန်ပုံ

၁၉။ ဘာဝနာသု ပန သဗ္ဗတ္ထာပိ ပရိကမ္မဘာဝနာ လဗ္ဘတေ ဝ။

ကမ္မဋ္ဌာန်းတိုင်းဌ် ပရိကမ္မ ဘာဝနာ ရခြင်း ၁၉။ ပန၊ သပ္ပါယဘေဒမှတပါး ဘာဝနာ-ဘေဒကို ဆိုအံ့။ ဘာဝနာသု၊ ဘာဝနာတို့၌။ ဝါ၊ ဘာဝနာတို့တွင်။ သဗ္ဗတ္ထာပိ၊ အလုံးစုံသော ကမ္မဋ္ဌာန်း လေးဆယ်တို့၌လည်း။ ပရိကမ္မဘာဝနာ၊ ပရိ-ကမ္မဘာဝနာကို။ လဗ္ဘတေ ဝ၊ ရအပ်သည်သာလျှင်တည်း။

ဗုဒ္ဓါနုဿတိအာဒီသု အဌသု သညာ ဝေဒတ္ထာနေသု စာတိ ဒသသု ကမ္မဋ္ဌာနေသု ဥပစာရဘာဝနာဝ သမ္ဘူတိ၊ နတ္ထိ အပ္ပနာ။

ဥပစာရဘာဝနာသာ ရသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၁၀-ပါး ဗုဒ္ဓါနုဿတိအာဒီသု၊ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ အစ ရှိကုန်သော။ ဝါ၊ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ, ဓမ္မာနုဿတ, သင်ဃာနုဿတ, သလာနုဿတ, စာဂါနုဿတိ, ဒေဝတာနုဿတိ, ဥပသမာနုဿတိ, မရဏာနုဿတိဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ အဌသု၊ ရှစ်ပါးကုန်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့၌ဌင်း။ သညာ ဝေဒတ္ထာနေသု စ၊ အာဟာရေ ပဋိကူလသညာ, စတုမဟာဘူဝေဒတ္ထာန် တို့၌ဌင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒသသု၊ ဆယ်ပါးကုန်သော။ ကမ္မဋ္ဌာနေသု၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့၌။ ဥပစာရဘာဝနာဝ၊ ဥပစာရဘာဝနာ သည်သာလျှင်။ သမ္ဘူတိ၊ ပြည့်စုံ၏။ အပ္ပနာ၊ အပ္ပနာဘာဝနာသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။

၂၀။ သေသေသု ပန သမတ္တိံသ ကမ္မဋ္ဌာနေသု အပ္ပနာဘာဝနာပိ သမ္ဘူတိ။

ဘာဝနာ ၃-ပါးလုံး ရသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၃၀-ပါး ၂၀။ ပန၊ သုံးပါးအကုန် မရအပ်သည်မှ တပါး ရသည်ကို ဆိုအံ့။ သေသေသု၊ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ဆယ်ပါးမှ ကြွင်းကုန်သော။ သမတ္တိံသ ကမ္မဋ္ဌာနေသု၊ အမျှသုံးဆယ် သော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့၌။ အပ္ပနာဘာဝနာပိ၊ အပ္ပနာဘာဝနာ သည်လည်း။ သမ္ဘူတိ၊ ပြည့်စုံ၏။

စျာန်ဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဝေဘန်ပုံ

၂၁။ တတ္ထာပိ ဒသ ကသိဏာနိ, အာနာပါနဉ္စ ပဉ္စကဇ္ဈာနိကာနိ။

စျာန် ၅-ပါးကိုဖြစ်စေသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၁၁-ပါး ၂၁။ တတ္ထာပိ၊ ထိုအမျှ သုံးဆယ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့ တွင်လည်း။ ဒသ ကသိဏာနိ စ၊ ဆယ်ပါးသော ကသိုဏ်း ပညတ်တို့သည်ဌင်း။ အာနာပါနဉ္စ၊ ထွက်သက်ဝင်သက် (အာနာပါန)

ပညတ်သည်ရင်း။ ပဠုကဇ္ဈာနိကာနိ၊ စျာန်ငါးပါး အပေါင်းရှိကုန်၏။ ဝါ၊ စျာန်ငါးပါးအပေါင်းခ္ဍ ယှဉ်ကုန်၏။ ဝါ၊ စျာန်ငါးပါးအပေါင်း၏ အာရုံဖြစ်ကုန်၏။ (စျာန် ၅-ပါး ရသော ကမ္မဋ္ဌာန်းများ ဖြစ်၏။)

၂၂။ ဒသ အသုဘာ ကာယဂတာသတိ စ ပဋမဇ္ဈာနိကာ။

ပဋမစျာန်ကိုဖြစ်စေသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၁၁-ပါး

၂၂။ ဒသ အသုဘာ စ၊ ဆယ်ပါးသော အသုဘတို့သည်ရင်း။ ကာယဂတာ-သတိ စ၊ ကာယဂတာသတိသည်ရင်း။

ပဋမဇ္ဈာနိကာ၊ ပဋမစျာန်ရှိကုန်၏။ ဝါ၊ ပဋမစျာန်ခ္ဍ ယှဉ်ကုန်၏။ ဝါ၊ ပဋမစျာန်၏ အာရုံဖြစ်ကုန်၏။ (ပဋမစျာန် တပါးသာ ရသော ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြစ်၏)

၂၃။ မေတ္တာဒယော တယော စတုက္ကဇ္ဈာနိကာ။

စျာန်၄-ပါးကို ဖြစ်စေသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၃-ပါး

၂၃။ မေတ္တာဒယော၊ မေတ္တာအစ ရှိကုန်သော။ ဝါ၊ မေတ္တာ, ကရုဏာ, မုဒိတာ- ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။

တယော၊ သုံးပါးကုန်သော ဗြဟ္မဝိဟာရတရားတို့သည်။ စတုက္ကဇ္ဈာနိကာ၊ စျာန်လေးပါး အပေါင်းရှိကုန်၏။ ဝါ၊ စျာန်လေးပါးအပေါင်းခ္ဍ ယှဉ်ကုန်၏။ ဝါ၊ စျာန်လေးပါးအပေါင်း၏ အာရုံဖြစ်ကုန်၏။(ပ,ဒု,တ, စတုတ္ထစျာန် ၄-ပါးရသော ကမ္မဋ္ဌာန်းများဖြစ်၏။)

၂၄။ ဥပေက္ခာ ပဉ္စမဇ္ဈာနိကာတိ ဆဋ္ဌိသတိ ရူပါဝစရဇ္ဈာနိကာနိ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ။

ပဉ္စမစျာန်ကိုဖြစ်စေသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၁-ပါး

၂၄။ ဥပေက္ခာ၊ ဥပေက္ခာဟု ဆိုအပ်သော ဗြဟ္မဝိဟာရ တရားတပါးသည်။ ပဉ္စ-မဇ္ဈာနိကာ၊ ပဉ္စမစျာန်ရှိ၏။ ဝါ၊ ပဉ္စမ

စျာန်ခ္ဍ ယှဉ်၏။ ဝါ၊ ပဉ္စမစျာန်၏ အာရုံဖြစ်၏။ (ပဉ္စမစျာန် တပါးသာ ရသော ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြစ်၏။)

ဣတိ၊ ဤသို့။ ဆဗ္ဗီသတိ၊ နှစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးကုန်သော။ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့သည်။ ရူပါဝစရဇ္ဈာနိကာနိ၊ ရူပါဝစရစျာန်ရှိကုန်၏။ ဝါ၊ ရူပါဝစရစျာန်၌ ယှဉ်ကုန်၏။ ဝါ၊ ရူပါဝစရစျာန်၏ အာရုံဖြစ်ကုန်၏။

၂၅။ စတ္တာရော ပန အာရုပ္ပါ အာရုပ္ပဇ္ဈာနိကာ။

အယမေတ္ထ ဘာဝနာဘေဒေါ။

အရူပစျာန်ကိုဖြစ်စေသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၄-ပါး

၂၅။ ပန၊ ရူပါဝစရစျာန်၏ အာရုံမှတပါး အာရုပ္ပစျာန်၏ အာရုံကို ဆိုအံ့။ စတ္တာရော၊ လေးပါးကုန်သော။ ဝါ၊ အာကာသာနဉ္စာယတန, ဝိညာဏဉ္စာယတန, အာကိဉ္စညာယတန, နေဝ-သညာနာသညာယတနအားဖြင့် လေးပါးကုန်သော။ အာရုပ္ပါ၊ အာရုပ္ပတို့သည်။ အာရုပ္ပဇ္ဈာနိကာ၊ အာရုပ္ပစျာန်ရှိကုန်၏။ ဝါ၊ အာရုပ္ပစျာန်၌ ယှဉ်ကုန်၏။ ဝါ၊ အာရုပ္ပစျာန်၏ အာရုံဖြစ်ကုန်၏။

အယံ၊ ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤသမထနိဒ္ဒေသ၌။ ဘာဝနာ-ဘေဒေါ၊ ဘာဝနာဘေဒတည်း။ ဝါ၊ ဘာဝနာ၏ အပြားကို ဆိုကြောင်းဖြစ်သော နည်းတည်း။

ဘာဝနာဘေဒ ပြီး၏။

ဂေါစရ ဘေဒ

နိမိတ်ဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဝေဘန်ပုံ

၂၆။ နိမိတ္တေသု ပန ပရိကမ္မနိမိတ္တံ,ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တဉ္စ သဗ္ဗတ္ထာပိ ယထာ-ရဟံ ပရိယာယေန လဗ္ဘန္တေ၀။

ပရိကမ္မနိမိတ်, ဥဂ္ဂဟနိမိတ် ရသော ကမ္မဋ္ဌာန်း

၂၆။ ပန၊ ဘာဝနာဘေဒမှတပါး နိမိတ္တ-ဘေဒကို ဆိုအံ့။ ဝါ၊ ဘာဝနာဘေဒ မှတပါး ဂေါစရဘေဒကို ဆိုအံ့။ ဝါ၊ ဘာဝနာအပြားမှတပါး အာရုံအပြားကို ဆိုအံ့။

နိမိတ္တေသု၊ နိမိတ်တို့တွင်။ ပရိကမ္မနိမိတ္တဋ္ဌ၊ ပရိကမ္မနိမိတ်ကိုဋ္ဌင်း။ ဝါ၊ ပထဝီ, ပထဝီအစရှိသည်ဖြင့် စီးဖြန်းခြင်း ပရိကမ္မဘာဝနာ၏ အာရုံဖြစ်သော ကသိုဏ်းဝန်း အစရှိသည်ဟုဆိုအပ်သော ပရိကမ္မနိမိတ်ကိုဋ္ဌင်း။

ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တဋ္ဌ၊ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ကိုဋ္ဌင်း။ ဝါ၊ စက္ခုဝိညာဏ်ဖြင့် မြင်အပ်သကဲ့သို့ မနောဒ္ဒါရိက ကုသိုလ်ဇောဖြင့် ယူတတ်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ အာရုံဖြစ်သော ကသိုဏ်းဝန်း အစရှိသည်ဟု ဆိုအပ်သော ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ကိုဋ္ဌင်း။

ဝါ၊ ပရိကမ္မနိမိတ် တည်းဟူ သော ပဌမနိမိတ်၏ အထက်ဌ် တဆင့်တက်၍ ယူတတ်သော ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အာရုံဖြစ်သော ကသိုဏ်းဝန်း အစရှိသည် ဟု ဆိုအပ်သော ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ကိုဋ္ဌင်း။

သဗ္ဗတ္ထာပိ၊ အလုံးစုံသော ကမ္မဋ္ဌာန်းလေးဆယ်တို့ဌ်လည်း။ ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ ပရိယာယေန၊ ပရိယာယ်အားဖြင့်။ ဝါ၊ ဥပစာရအားဖြင့်။ လဗ္ဘန္တေ၀၊ ရအပ်ကုန်သည်သာလျှင်တည်း။

၂၇။ ပဌဝီဘာဝနိမိတ္တ ပန် ကသိဏာသုဘ ကောဋ္ဌာသ အာနာ-ပါနေသ္ဝေ၀ လဗ္ဘတိ၊ တတ္ထ ဟိ ပဌဝီဘာဝနိမိတ္တ မာရဗ္ဘ ဥပစာရသမာဓိ, အပ္ပနာသမာဓိ စ ပ၀တ္တန္တိ။

ပဌဝီဘာဝ နိမိတ်ရသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၂-ပါး

၂၇။ ပန၊ အလုံးစုံ ရအပ်သည်မှတပါး မရအပ်သည်ကို ဆိုအံ့။

ပဌဝီဘာဝနိမိတ္တံ၊ပဌဝီဘာဝနိမိတ်ကို။ ဝါ၊ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်နှင့် တူသော ညီသော အဆင်းစသော ကသိုဏ်းအပြစ်မှ ကင်းသော ဥပစာရ, အပ္ပနာတို့၏ အာရုံဖြစ်သော ကသိုဏ်းဝန်း အစရှိသည်ဟု ဆိုအပ်သော ပဌဝီဘာ-ဝနိမိတ်ကို။ ကသိဏာသုဘ ကောဋ္ဌာသ အာနာပါနေသ္ဝေ၀၊ ကသိုဏ်း ပညတ်ဆယ်ပါး, အသုဘ ပညတ်ဆယ်ပါး, ဆံအစရှိသော ကာယအစု ပညတ်, (ကာယဂတာသတိ) ထွက်သက် ဝင်သက် ပညတ် (အာနာ-ပါနသတိ)တို့ဌ် သာလျှင်။ လဗ္ဘတိ၊ ရအပ်၏။

ဟိ=သစ္စံ၊ မှန်၏။ တတ္ထ၊ ထိုကသိုဏ်းပညတ်ဆယ်ပါး, အသုဘပညတ်ဆယ်ပါး, ဆံအစရှိသော ကာယအစု ပညတ်, ထွက်သက် ဝင်သက်

ပညတ်တို့၌။ ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ၊ ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို။ ဝါ၊ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်နှင့်တူသော ညိုသောအဆင်းစသော ကသိုဏ်းအပြစ်မှကင်းသော ဥပစာရ, အပွနာတို့၏ အာရုံဖြစ်သော ကသိုဏ်းဝန်း အစရှိသည်ဟု ဆိုအပ်သော ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို။ အာရဗ္ဘ၊ အာရုံပြု၍။ ဥပစာရသမာဓိ စ၊ ဥပစာရသမာဓိသည်ရင်း။ အပွနာသမာဓိ စ၊ အပွနာသမာဓိသည်ရင်း။ ပဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဘာဝနာနှင့် နိမိတ်ကို တွဲစပ်ပုံ

၂၇။ ကထံ—

အာဒိကမ္မိကဿ ဟိ ပထဝီမဏ္ဍလာဒီသု နိမိတ္တံ ဥဂ္ဂဏှန္တဿ တ'မာရမ္မဏံ ပရိကမ္မနိမိတ္တန္တိ ပဝုစ္စတိ၊ သာ စ ဘာဝနာ ပရိကမ္မဘာဝနာ နာမ။

ပရိကမ္မနိမိတ်မည်ပုံ ၂၇။ ကထံ-ပဝတ္တန္တိ၊ အဘယ်သို့ ဖြစ်ကုန်သနည်း ဟူမူကား။ ဟိ-တပ္ပါကဋ္ဌိ ကရောမိ၊ ကိုစကားကို ထင်ရှားစွာ ပြုဦးအုံ့။ ဝါ- ဟိ=ဝိတ္ထာရေမိ၊ အကျယ်ခွဲဦးအုံ့။

အာဒိကမ္မိကဿ၊ ရှေးဦး အစ၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းခြင်း အမှုရှိသည်ဖြစ်၍။ ပဌဝီမဏ္ဍလာဒီသု၊ ပထဝီကသိုဏ်းဝန်း အစရှိသည်တို့၌။ နိမိတ္တံ၊ အာရုံကို။ ဥဂ္ဂဏှန္တဿ၊ ယူတတ်သော ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝါ၊ အား။ တံ အာရမ္မဏံ၊ ထိုပထဝီ ကသိုဏ်းဘန်းအစရှိသော (ရှေးဦးအစဖြစ်သော) အာရုံကို။ ပရိကမ္မနိမိတ္တန္တိ၊ ပရိကမ္မနိမိတ်ဟူ၍။ ပဝုစ္စတိ၊ အပြားအားဖြင့် ဆိုအပ်၏။ (ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်ကိုစ၍ ပြုလုပ်စီးဖြန်းသည့်အခါ၌ ရှေးဦးအစ ယူသောအာရုံကို ပရိကမ္မနိမိတ်ဟု ခေါ်သည်။)

သာ စ ဘာဝနာ၊ ထိုဘာဝနာသည်လည်း။ ပရိကမ္မဘာဝနာ နာမ၊ ပရိကမ္မဘာဝနာ မည်၏။

၂၉။ ယဒါ ပန တံ နိမိတ္တံ စိတ္တေန သမုဂ္ဂဟိတံ ဟောတိ၊ စက္ခုနာ ပဿန္တဿေဝ (*) မနောဒ္ဒါရဿ အာဝဇ္ဇနဝီထိမာဂတံ၊ တဒါ တမေဝ အာရမ္မဏံ ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တံ နာမ၊ သာ စ ဘာဝနာ သမာဓိယတိ။

ဥဂ္ဂဟနိမိတ်မည်ပုံ ၂၉။ ပန၊ ပရိကမ္မနိမိတ်မှတပါး ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ကို ဆိုအုံ့။ ယဒါ၊ အကြင်အခါ၌။ တံ နိမိတ္တံ၊ ထိုပရိကမ္မနိမိတ်ဟု ဆိုအပ်သော ပထဝီကသိုဏ်းဝန်း အစရှိသော အာရုံကို။ ဝါ၊ သည်။ စိတ္တေန၊ မနောဒ္ဓါရိကစိတ်ဖြင့်။ သမုဂ္ဂဟိတံ၊ ကောင်းစွာယူအပ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ စက္ခုနာ၊ စက္ခုပသာဒဖြင့်။ ဝါ၊ စက္ခုဝိညာဏ်ဖြင့်။ ပဿန္တော၊ မြင်သကဲ့သို့။ **တနည်းကား**—ပဿန္တော၊ မြင်သော သူအား။ အာပါထံ၊ ထင်ခြင်းသို့။ **အာဂတံ** ဣဝ၊ ရောက်သကဲ့သို့။ မနော-ဒ္ဓါရဿ၊ မနောဒ္ဓါရအား။ ဝါ၊ မနောဒ္ဓါရိကဝိညာဏ်အား။ အာပါထံ၊ ထင်ခြင်းသို့။ အာဂတံ၊ ရောက်၏။

တဒါ၊ ထိုအခါ၌။ တမေव အာရမ္မဏံ၊ ထိုပထဝီကသိုဏ်းဝန်း အစရှိရှိသော အာရုံသည်ပင်လျှင်။ ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တံ နာမ၊ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်မည်၏။

သာ စ ဘာဝနာ၊ ထိုဘာဝနာသည်လည်း။ သမာဓိယာတိ၊ တည်ကြည်၏။

၃၀။ တထာ သမာဟိတဿ ပနေတဿ တတော ပရံ တသ္မိံ ဥဂ္ဂဟ-နိမိတ္တေ ပရိကမ္မသမာဓိနာ ဘာဝန မနုယုဉ္ဇန္တဿ ယဒါ တပ္ပဋိ-ဘာဂံ ဝတ္ထုမေ့ ဝိမုစ္စိတံ ပညတ္တိသခ်ါတံ ဘာဝနာမယ မာရမ္မဏံ စိတ္တေ သန္ဌသိန္ဒံ သမပ္ပိတံ ဟောတိ၊ တဒါ တံ ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ သမုပ္ပန္နန္တိ ပဝုစ္စတိ။

ပဋိဘာဂနိမိတ်မည်ပုံ ၃၀။ ပန၊ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်မှတပါး ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို ဆိုအုံ့။ တထာ သမာဟိတဿ၊ ထိုသို့သော အခြင်းအရာဖြင့် တည်ကြည်သည်ဖြစ်၍။ တတော၊ ထိုဥဂ္ဂဟနိမိတ်ထင်သည်မှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ တသ္မိံ ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တေ၊ ထိုဥဂ္ဂဟနိမိတ်၌။ ပရိ-ကမ္မသမာဓိနာ၊ ပရိကမ္မသမာဓိဖြင့်။ ဘာဝနံ၊ ပွါးခြင်းကို။ အနုယုဉ္ဇန္တဿ၊ အဖန်တလဲလဲ လုံ့လပြုသော။ ဧတဿ၊ ထိုယောဂိပုဂ္ဂိုလ်အား။ ယဒါ၊ အကြင်အခါ၌။ တပ္ပဋိဘာဂံ၊ ထိုဥဂ္ဂဟနိမိတ်နှင့်တူသော။ ဝတ္ထုမေ့ဝိမုစ္စိတံ၊ ပရမတ္ထမမှလွတ်သော။ ဝါ၊ ကသိုဏ်းဝန်းဟူ့ဖြစ်သော ကသိုဏ်းအပြစ်မှ လွတ်သော။ ပညတ္တိသခ်ါတံ၊ ပညတ်ဟု ဆိုအပ်သော။ ဘာဝနာမယံ၊

ဘာဝနာဖြင့်ပြီးသော။ အာရမ္မဏံ၊ ပထဝီကသိုဏ်းဝန်း အစရှိသော အာရုံသည်။ စိတ္တော၊ မနောဒ္ဓါရိကစိတ်၌။ သန္ဓိသိန္ဓံ၊ စုဝေးသည်(ငြိမ်သက်စွာ တည်နေသည်)။ သမပ္ပိတံ၊ ကောင်းစွာဝင်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

တဒါ၊ ထိုအခါ၌။ တံ ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ၊ ထိုပဋိဘာဂနိမိတ်ကို။ သမ္ပယုန္ဒန္တိ၊ ကောင်းစွာ ဖြစ်ပြီဟူ၍။ ဝါ၊ ကောင်းစွာ ပြည့်စုံပြီဟူ၍။ ပဝုစ္စတိ၊ အပြားအားဖြင့် ဆိုအပ်၏။

၃၁။ တတော ပဌာယ ပရိဗန္ဓဝိပ္ပဟီနာ ကာမာဝစရ သမာဓိ-
သခ်ါတာ ဥပစာရဘာဝနာ နိပ္ဖန္နာ နာမ ဟောတိ။

ဥပစာရဘာဝနာ ပြည့်စုံခြင်း ၃၁။ တတော၊ ထိုပဋိဘာဂနိမိတ် ထင်သည်မှ။ ပဌာယ၊ စ၍။ ပရိဗန္ဓ-ဝိပ္ပဟီနာ၊ ပယ်အပ်ပြီးသော နိဝရဏ တည်းဟူသော ဘေးရန်ရှိသော။ ဝါ၊ နိဝရဏ တည်းဟူသော ဘေးရန်ကို ပယ်ပြီးသော။ ကာမာဝစရ-သမာဓိသခ်ါတာ၊ ကာမာဝစရသမာဓိဟု ဆိုအပ်သော။ ဥပစာရဘာဝနာ၊ ဥပစာရဘာဝနာသည်။ နိပ္ဖန္နာ နာမ၊ ဖြစ်သည်မည်သည်။ ဝါ၊ ပြီးပြည့်စုံသည် မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ရူပစျာန် ဖြစ်ပုံ

၃၂။ တတော ပရံ တမေဝ ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ ဥပစာရသမာဓိနာ
သမာသေဝန္တဿ ရူပါဝစရ ပဌမဈာန မပ္ပေတိ။

ပဌမစျာန်ရခြင်း ၃၂။ တတော၊ ထိုဥပစာရဘာဝနာ ဖြစ်သည်မှ။ ဝါ၊ ထိုဥပစာရဘာဝနာ ပြီးပြည့်စုံသည်မှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ တမေဝ ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ၊ ထိုပဋိဘာဂနိမိတ်ကိုပင်လျှင်။ ဥပ-စာရသမာဓိနာ၊ ဥပစာရသမာဓိဖြင့်။ သမာသေဝန္တဿ၊ ကောင်းစွာ မှီဝဲသော ယောဂါဝစရ ပုဂ္ဂိုလ်အား။ ရူပါဝစရပဌမဈာနံ၊ ရူပါဝစရ ပဌမစျာန်သည်။ အပ္ပေတိ=အပ္ပနာဝေသန ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အပ္ပနာ၏ အစွမ်း ဖြင့် ဖြစ်၏။

၃၃။ တတော ပရံ တမေဝ ပဌမဈာနံ အာဝဇ္ဇနံ, သမာပဇ္ဇနံ, အဓိ-ဋ္ဌာနံ, ဝုဋ္ဌာနံ, ပစ္စဝေက္ခဏာ စေတိ ဣမာဟိ ပဥ္စဟိ ဝသီတာဟိ ဝသီဘူတံ ကတ္ဝာ ဝိတက္ကာဒိက မောဠာရိကင်ံ ပဟာနာယ ဝိစာရာဒိ သုခုမဂုံပ္ပတ္တိယာ ပဒဟတော ယထာဣမံ ဒုတိယဈာ-နာဒယော ယထာရဟ မပ္ပေန္တိ။

ဝသီဘော် ၅-ပါးနှင့် ဒုတိယစျာန် စသည်ကိုရခြင်း

၃၃။ တတော၊ ထိုပဌမစျာန်ကို ရသည်မှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ တမေဝ ပဌမဈာနံ၊ ထိုပဌမ-စျာန်ကိုပင်လျှင်—

အာဝဇ္ဇနဉ္စ၊ အာဝဇ္ဇနဝသီဘော်ဌာ။ ဝါ၊ ပဌမစျာန်၏ အင်္ဂါငါးပါး တို့တွင် တပါးပါးသော အာရုံ၌ဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်း၏ အခြားမဲ့၌ လေး ကြိမ် ငါးကြိမ်သောဇော, နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ်သော ဘဝင်ထက်အလွန်သို့ မရောက်မူ၍ အထပ်ထပ် စျာန်အင်္ဂါကို ဆင်ခြင်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော စျာန်အင်္ဂါကို ဆင်ခြင်ခြင်းငှါ တတ်နိုင်သော ယောဂိပုဂ္ဂိုလ်၏ အစွမ်းသတ္တိဝင်း။

သမာပဇ္ဇနဉ္စ၊ သမာပဇ္ဇနဝသီဘော်ဌာ။ ဝါ၊ ဝင်စားခြင်းငှါ အလိုရှိ သောသူ၏ အဖြစ်တည်းဟူသော စိတ်၏အခြားမဲ့၌ နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ် သော ဘဝင်ထက် အလွန်သို့ မရောက်မူ၍ ဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်း၏အခြား မဲ့၌ ဝင်စားခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော စျာန်ကို ဝင်စား ခြင်းငှါ တတ်နိုင်သော ယောဂိပုဂ္ဂိုလ်၏ အစွမ်းသတ္တိဝင်း။

အဓိဋ္ဌာနဉ္စ၊ အဓိဋ္ဌာနဝသီဘော်ဌာ။ ဝါ၊ တံတားသည် ရေအယဉ် ရှိသော မြစ်၏ ရေအယဉ်ကို ဖြတ်သကဲ့သို့ ဘဝင်၏ အယဉ်ကို ဖြတ်၍ ပိုင်းခြားတိုင်းသော ကာလပတ်လုံး စျာန်ကိုထားခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော ဘဝင်ကျခြင်းမှ စျာန်ကိုစောင့်ခြင်းငှါ လျော်သော ဆောက်တည်ခြင်းငှါ တတ်နိုင်သော ယောဂိပုဂ္ဂိုလ်၏ အစွမ်းသတ္တိဝင်း။ ဝါ၊ ပိုင်းခြားတိုင်းသော ကာလမှ အထက်သို့ သွားခြင်းငှါမပေးမူ၍ စျာန် ကိုထားခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော ဆောက်တည်ခြင်းငှါ တတ်နိုင်သော ယောဂိပုဂ္ဂိုလ်၏ အစွမ်းသတ္တိဝင်း။

ဝုဋ္ဌာနဠ၊ **ဝုဋ္ဌာနဝသီဘော်**ဂင်း။ ဝါ၊ ပိုင်းခြားတိုင်းသော ကာလကို မလွန်စေမူ၍ စျာန်မှထခြင်းဌ် စွမ်းနိုင်သောသူ၏ အဖြစ်တည်းဟူသော စျာန်မှထခြင်းဌါ တတ်နိုင်သော ယောဂိပုဂ္ဂိုလ်၏ အစွမ်းသတ္တိဂင်း။ ဝါ၊ ပိုင်းခြားတိုင်းသော ကာလ၏ အတွင်းဌ် မထမူ၍ ပိုင်းခြားတိုင်းသော ကာလ၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင် စျာန်မှထခြင်းဌ် စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော စျာန်မှထခြင်းဌါ တတ်နိုင်သော ယောဂိပုဂ္ဂိုလ်၏ အစွမ်းသတ္တိဂင်း။

ပစ္စဝေက္ခဏဠ၊ **ပစ္စဝေက္ခဏာဝသီဘော်**ဂင်း။ ဝါ၊ ပဌမစျာန်၏ အင်္ဂါ ငါးပါးတို့တွင် တပါးပါးသော အာရုံဌ်ဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်း၏အခြားမဲ့ဌ် လေးကြိမ် ငါးကြိမ်သောဇော, နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ်သော ဘဝင်ထက် အလွန်သို့ မရောက်မူ၍ အထပ်ထပ်စျာန်အင်္ဂါကို ဆင်ခြင်သော မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း၏ အခြားမဲ့ဌ် ဇောစိတ်ဖြင့် စျာန်အင်္ဂါကို ဆင်ခြင်ခြင်းဌါ တတ်နိုင်သော ယောဂိပုဂ္ဂိုလ်၏ အစွမ်းသတ္တိဂင်း။

အထက်စျာန်မျှားရပုံ။ ။ဣတိ၊ ဤသို့။ ဣမာဟိ ပဠူဟိ ဝသိတာဟိ၊ ဤ ငါးပါးသော ဝသီဘော်တို့ဖြင့်။ ဝသီဘူတံ၊ လေ့လာစွာဖြစ်သည်ကို။ ကတ္တာ၊ ပြု၍။ ဝိတက္ကာဒိကံ၊ ဝိတက်အစရှိသော။ သြဠာရိကင်္ဂ ံ၊ ရုန့်ရင်းသော စျာန်အင်္ဂါကို။ ပဟာနာယ၊ ပယ်ခြင်းဌါ။ ဝိစာရာဒိသုခုမင်္ဂုပ္ပတ္တိယာ၊ ဝိစာရ အစရှိသော သိမ်မွေ့သော စျာန်အင်္ဂါ ဖြစ်ခြင်းဌါ။ ပဒဟတော=ပဒဟန္တသ၊ အဖန်တလဲလဲ ပထဝီ, ပထဝီအစ ရှိသည်ဖြင့် စီးဖြန်းခြင်း ပရိကံကိုပြု သော ယောဂိပုဂ္ဂိုလ်အား။ ယထာဂ္ဂမံ၊ အစဉ်အတိုင်း။ ဒုတိယဇ္ဈာနာဒယော၊ ဒုတိယစျာန် အစရှိသည်တို့သည်။ ဝါ၊ ဒုတိယစျာန်, တတိယစျာန်, စတုတ္ထစျာန်, ပဉ္စမစျာန်တို့သည်။ ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ အပ္ပေန္တိ=အပ္ပနာဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ အပ္ပနာ၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ကုန်၏။

၃၄။ ဣစ္ဧဝံ ပထဝီကသိဏာဒီသု ဒ္ဒါဝိသတိ ကမ္မဋ္ဌာနေသု ပဋိဘာဂ-
နိမိတ္တ မုပလဗ္ဘတိ။

ပဋိဘာဂနိမိတ်ရသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၂-ပါး ၃၄။ ဣစ္ဆေဝံ = ဣတိ ဧဝံ ယထာဝုတ္တနယေန၊ ဤသို့ အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့်။ ပထဝီကသိဏာဒီသု၊ ပထဝီကသိုဏ်း အစရှိကုန်သော။ ဝါ၊ ကသိုဏ်းပညတ်ဆယ်ပါး, အသုဘ-ပညတ်ဆယ်ပါး, ဆံ အစရှိသော ကာယအစုပညတ်, ထုက်သက် ဝင်သက် ပညတ်ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ ဒွါဒသတိ ကမ္မဋ္ဌာနေသု၊ နှစ်ဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့၌။ ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ၊ ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို။ ဥပလဗ္ဘတိ၊ ရအပ်၏။

၃၅။ အဝသေသေသု ပန အပ္ပမညာ သတ္တပညတ္တိယံ ပဝတ္တန္တိ။

အပ္ပမညာ ၄-ပါးတို့၏ အာရုံ ၃၅။ ပန၊ အထူးကို ဆိုအံ့။ အဝသေ-သေသု၊ ဆိုအပ်ပြီးသော နှစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းမှ ကြွင်းကုန်သော တဆယ့်ရှစ်ပါးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့တွင်။ အပ္ပမညာ၊ အပ္ပမညာတို့သည်။ သတ္တပညတ္တိယံ၊ သုခိတ, ဒုက္ခိတ သတ္တဝါပညတ်၌။ ပဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

အရူပစျာန် ဖြစ်ပုံ

၃၆။ အာကာသဝဏ္ဏိတ ကသိဏေသု ပန ယံကိဉ္စိ ကသိဏံ ဥဋ္ဌါ-ဒေတ္တာ လဒ္ဓမာကာသံ အနန္တဝသေန ပရိကမ္မံ ကရောန္တဿ ပဌမာရုပ္ပ မပ္ပေတိ။

အာကာသာနဉ္စာယတန စျာန်ကို ရခြင်း ၃၆။ ပန၊ ရူပအာရုံမှတပါး အရူပအာရုံကို ဆိုအံ့။ ဝါ၊ ရူပစျာန်ကို ရသည်မှတပါး အရူပစျာန် ရသည်ကို ဆိုအံ့။

အာကာသဝဏ္ဏိတ ကသိဏေသု၊ အာကာသ ကသိုဏ်းသည် ကြဉ်အပ်သော ကသိုဏ်းကိုးပါးတို့တွင်။ ဝါ၊ အာကာသ ကသိုဏ်းကိုကြဉ်သော ကသိုဏ်းကိုးပါးတို့တွင်။ ယံကိဉ္စိ၊ အမှတ်မရှိ တခုခုသော။ ကသိဏံ၊ ကသိုဏ်းကို။ ဥဋ္ဌါဒေတ္တာ။ ခွါ၍၊ လဒ္ဓံ၊ ရအပ်သော။ အာကာသံ၊ အဆုံးမရှိသော ကောင်းကင်ပညတ်ကို။ အနန္တ ဝသေန၊ အဆုံးမရှိသည်၏

အစ္စမ်ားဖြင့်။ ပရိကမ္မံ၊ "အနန္တံ အာကာသံ, အနန္တံ အာကာသံ"ဟု အဖန်တလဲလဲ စီးဖြန်းခြင်း ပရိကံကို။ ကရောန္တသ၊ ပြုသောယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား။ ပဋမာရုပ်၊ ပဋမ အရူပစျာန်သည်။ အပေတိ=အပ္ပနာ ဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အပ္ပနာ၏ အစ္စမ်ားဖြင့် ဖြစ်၏။

၃၇။ တမေဝ ပဋမာရုပ္ပဝိညာဏာ အနန္တဝသေန ပရိကမ္မ ကရောန္တသ ဒုတိယာရုပ္ပ မပေတိ။

ဝိညာဏာဉ္စာယတန စျာန်ကို ရခြင်း

၃၇။ တမေဝ ပဋမာရုပ္ပဝိညာဏံ၊ ထိုပဋမာရုပ္ပဝိညာဏ်ကိုပင်လျှင်။ (အာရဗ္ဘ၊ အာရုံပြု၍) အနန္တဝသေန၊ အဆုံးမရှိသည်၏ အစ္စမ်ားဖြင့်။ ပရိကမ္မံ၊ "အနန္တံ ဝိညာဏံ, အနန္တံ ဝိညာဏံ"ဟု အဖန်တလဲလဲ စီးဖြန်းခြင်း ပရိကံကို။ ကရောန္တသ၊ ပြုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဒုတိယာရုပ်၊ ဒုတိယ အရူပစျာန်သည်။ အပေတိ=အပ္ပနာဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အပ္ပနာ၏ အစ္စမ်ားဖြင့် ဖြစ်၏။

၃၈။ တမေဝ ပဋမာရုပ္ပဝိညာဏာဘာဝံ ပန နတ္ထိ ကိဉ္စိတိ ပရိကမ္မံ ကရောန္တသ တတိယာရုပ္ပ မပေတိ။

အာကိဉ္စညာယတန စျာန်ကို ရခြင်း

၃၈။ ပန၊ အထူးကို ဆိုအံ့။ ဝါ၊ ဒုတိယာရုပ္ပစျာန်မှတပါး တတိယာရုပ္ပစျာန်ကို ဆိုအံ့။ တမေဝ ပဋမာရုပ္ပဝိညာဏာဘာဝံ၊ ထိုပဋမာရုပ္ပဝိညာဏ်၏ မရှိခြင်းတည်းဟူသော နတ္ထိဘောပညတ်ကိုပင်လျှင်။ (အာရဗ္ဘ၊ အာရုံပြု၍။) နတ္ထိ ကိဉ္စိတိ၊ နတ္ထိ ကိဉ္စိဟု။ ပရိကမ္မံ၊ စီးဖြန်းခြင်းပရိကံကို။ ကရောန္တသ၊ ပြုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား။ တတိယာရုပ်၊ တတိယ အရူပစျာန်သည်။ အပေတိ=အပ္ပနာဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အပ္ပနာ၏ အစ္စမ်ားဖြင့် ဖြစ်၏။

၃၉။ တတိယာရုပ်ံ သန္တ မေတံ ပဏီတ မေတန္တိ ပရိကမ္မံ ကရောန္တသ စတုတ္ထာရုပ္ပ မပေတိ။

နေ့ဝသညာနာသညာယတန စျာန်ကို ရခြင်း ၃၉။ တတိယာရုပ်ပ်ပ်

အဘိညာဏ်ကို ပြဆိုခြင်း

၄၁။ **အဘိညာဝေသန ပဝတ္တမာနံ ပန ရူပါဝစရ ပဉ္စမဈာနံ အဘိညာပါဒက ပဉ္စမဈာနာ ဝုဋ္ဌဟိတ္ဝာ အဓိဋ္ဌေယျာဒီက-မာဝဇ္ဇေတ္ဝာ ပရိကမ္မံ ကရောန္တဿ ရူပါဒီသု အာဝရမ္မဏေသု ယထာရဟ မပ္ပေတိ။**

အဘိညာဏ် ဖြစ်ပုံ ဝိထိ ၄-ဆင့် ၄၁။ ပန၊ အထူးကို ဆိုအံ့။ အဘိညာဝေသန၊ အဘိညာဏ်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပဝတ္တမာနံ၊ ဖြစ်သော။ ရူပါဝစရပဉ္စမဈာနံ၊ ရူပါဝစရ ပဉ္စမ-စျာန်သည်။ အဘိညာပါဒက ပဉ္စမဈာနာ၊ အဘိညာဏ်၏ အခြေဖြစ်သော ရူပါဝစရ ပဉ္စမစျာန်မှ။ ဝုဋ္ဌဟိတ္ဝာ၊ ထ၍။

အဓိဋ္ဌေယျာဒီကံ၊ အင်္ဂါန်ခြင်း အစရှိသည်ကို။ ဝါ၊ အဓိဋ္ဌာန်အပ်ဖန်ဆင်းအပ်သော အရာ, အထောင်စသော သူငယ်အသွင် အစရှိသည်ကို။ အာဝဇ္ဇေတ္ဝာ၊ ဆင်ခြင်၍။ ပရိကမ္မံ၊ "သတံ ဟောမိ, သဟဿံ ဟောမိ" အစရှိသည်ဖြင့် အဖန်တလဲလဲ စီးဖြန်းခြင်း ပရိကံကို။ ကရောန္တဿ၊ ပြု သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား။ ရူပါဒီသု၊ ရူပါရုံ အစရှိကုန်သော။ ဝါ၊ ရူပါရုံ, သဒ္ဒါရုံ, ဂန္ဓာရုံ, ရသာရုံ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ, ဓမ္မာရုံဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ အာဝရမ္မဏေသု၊ ခြောက်ပါးသော အာရုံတို့၌။ ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည် အားလျော်စွာ။ အပ္ပေတိ=အပ္ပနာဝေသန ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အပ္ပနာ၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်၏။ (ပါဒကစျာနဝိထိ၊ အဓိဋ္ဌာနဝိထိ၊ အဘိညာဉ်ပါဒကဝိထိ၊ အဘိညာဉ်ဝိထိ။)

၄၂။ အဘိညာ စ နာမ—

ဣဒ္ဓိဝိဓံ ဒိဗ္ဗသောတံ၊ ပရစိတ္တဝိဇာနနာ။
ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုုတိ ပဉ္စဝေ။

အယ ပေတ္ထ ဂေါစရဘေဒေါ။
နိဒ္ဒေသော စ သမတ္ထ ကမ္မဋ္ဌာန နယော။

အဘိညာဏ် ၅-ပါး ၄၂။ စ၊ ရှေဝါကျ၌ အပြစ်တင်ဘွယ် ပယ်၍ခဲခက် စကားဆက်ကို ဆိုဦးအုံ့။ အဘိညာ နာမ၊ အဘိညာဏ်မည်သည်ကား။ ဝါ၊ အထူးသဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ်ပညာ မည်သည်ကား—

ဣဒ္ဓိဝိဓံ၊ ဣဒ္ဓိဝိဓ အဘိညာဏ်ရင်း။ ဝါ၊ အထူးထူး အပြားပြား တန်းခိုး ဖန်ဆင်းခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သော ဣဒ္ဓိဝိဓ အဘိညာဏ်ရင်း။

ဒိဗ္ဗသောတံ၊ ဒိဗ္ဗသောတ အဘိညာဏ်ရင်း။ ဝါ၊ နတ်၏ နားကဲ့သို့ အဝေးမှအသံကို ကြားစွမ်းနိုင်သော ဒိဗ္ဗသောတ အဘိညာဏ်ရင်း။

ပရစိတ္တဝိဇာနနာ၊ ပရစိတ္တဝိဇာနန အဘိညာဏ်ရင်း။ ဝါ၊ သူတပါး၏ စိတ်ကို သိစွမ်းနိုင်သော ပရစိတ္တဝိဇာနန အဘိညာဏ်ရင်း။

ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ အဘိညာဏ်ရင်း။ ဝါ၊ ရှေးဘ၌နေဘူးသော ခန္ဓာအစဉ်ကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ခြင်း သတိနှင့်ယှဉ်သော အဘိညာဏ်ရင်း။

ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဏ်ရင်း။ ဝါ၊ နတ်တို့မျက်စိကဲ့သို့ အဝေးမှ အဆင်းကို မြင်စွမ်းနိုင်သော ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဏ်ရင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပဠုမာ၊ ငါးပါးအပြား ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဧတ္ထ၊ ဤ သမထ ကမ္မဋ္ဌာန်း၌။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းသည်။ ဂေါစရဘေဒေါ၊ ဂေါစရဘေဒတည်း။ ဝါ၊ အာရုံ၏ အပြား ကို ဆိုရာဆိုကြောင်းဖြစ်သော နည်းတည်း။

သမထ ကမ္မဋ္ဌာန နယော၊ သမထကမ္မဋ္ဌာန်းနည်းသည်။ နိဋ္ဌိတော ၀=နိဋ္ဌိတော ၈၀၊ အပြီးသို့ ရောက်သည်သာလျှင်တည်း။

ဂေါစရဘေဒ ပြီး၏။

သမထကမ္မဋ္ဌာန်းနည်း ပြီး၏။

ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းနည်းခွဲ သိဘွယ်များ

၄၃။ ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာနေ ပန သီလဝိသုဒ္ဓိ, စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ, ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ, ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ, မဂ္ဂါမဂ္ဂညာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ, ပဋိပဒါညာဏ-ဒဿနဝိသုဒ္ဓိ, ညာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ စေတိ သတ္တဝိဓေန ဝိသုဒ္ဓိ-သင်္ဂဟော။

ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါး ၄၃။ ပန၊ သမထကမ္မဋ္ဌာန်းမှတပါး ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဆိုအံ့။ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာနေ၊ ဝိပဿနာ-ကမ္မဋ္ဌာန်းခွဲ—

သီလဝိသုဒ္ဓိ စ၊ သီလဝိသုဒ္ဓိဌင်း။ ဝါ၊ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလ၏ စင်ကြယ်ခြင်းဌင်း။

စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ စ၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဌင်း။ ဝါ၊ ဥပစာရသမာဓိ, အပ္ပနာသမာဓိ စိတ်၏ စင်ကြယ်ခြင်းဌင်း။

ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ စ၊ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဌင်း။ ဝါ၊ လက္ခဏ, ရသ, ပစ္စုပဋ္ဌာန်, ပဒဋ္ဌာန်၏ အစွမ်းဖြင့် နာမ်ရုပ်ကို သိမ်းဆည်းသော ဉာဏ်၏ စင်ကြယ်ခြင်းဌင်း။ (နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စင်ကြယ်သောအမြင် ရှိခြင်းဌင်း။)

ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ စ၊ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိဌင်း။ ဝါ၊ နာမ်ရုပ်၏ အကြောင်းကို သိမ်းဆည်းသည်ဖြစ်၍ တဆယ့်ခြောက်ပါးသော ယုံမှားခြင်းကို လွန်နိုင်သော ဉာဏ်၏ စင်ကြယ်ခြင်းဌင်း။(ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ယုံမှားမှုမှ စင်ကြယ်ခြင်းဌင်း။)

မဂ္ဂါမဂ္ဂညာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ စ၊ မဂ္ဂါမဂ္ဂ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိဌင်း။ ဝါ၊ ဝိပဿနာ ညစ်ညူးကြောင်း ဘေးရန်ကို သိမ်းဆည်းသောအားဖြင့် မဂ်ဟုတ်သည်, မဂ်မဟုတ်သည်ကို သိမြင်နိုင်သော ဉာဏ်၏ စင်ကြယ်ခြင်းဌင်း။

ပဋိပဒါညာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ စ၊ ပဋိပဒါ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိဌင်း။ ဝါ၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်မှစ၍ သစ္စာနုလောမဉာဏ်တိုင်အောင် ကိုးပါးသော ဝိပ-သနာ ဉာဏ်ဟုဆိုအပ်သော မဂ်တည်းဟူသော ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ၏ အကျင့်ဖြစ်သော ဉာဏ်အမြင်၏ စင်ကြယ်ခြင်းဌင်း။

ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ စ၊ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိရင်း။ ဝါ၊ နိဗ္ဗာန်ကို သိမြင်နိုင်သော မဂ်ဉာဏ်၏ စင်ကြယ်ခြင်းရင်း။

ဣတိ၊ ဤသို့။ သတ္တဝိဓေန၊ ခုနစ်ပါးသော အပြားဖြင့်။ ဝိသုဒ္ဓိသင်္ဂဟော၊ ဝိသုဒ္ဓိသင်္ဂဟကို။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိအပ်၏။

လက္ခဏာယာဉ် ၃-ပါး

၄၄။ အနိစ္စလက္ခဏံ, ဒုက္ခလက္ခဏံ, အနတ္တလက္ခဏဉ္စေတိ တီဏိ လက္ခဏာနိ။

၄၄။ အနိစ္စလက္ခဏဉ္စ၊ အနိစ္စလက္ခဏာဝရင်း။ ဝါ၊ မှတ်အပ်သော အမြဲမရှိခြင်းရင်း။ ဝါ၊ မှတ်ကြောင်းဖြစ်သော အမြဲမရှိခြင်းရင်း။

ဒုက္ခလက္ခဏဉ္စ၊ ဒုက္ခလက္ခဏာဝရင်း။ ဝါ၊ မှတ်အပ်သော ဆင်းရဲခြင်းရင်း။ ဝါ၊ မှတ်ကြောင်းဖြစ်သော ဆင်းရဲခြင်းရင်း။

အနတ္တလက္ခဏဉ္စ၊ အနတ္တလက္ခဏာဝရင်း။ ဝါ၊ မှတ်အပ်သော ကိုယ်မဟုတ်ခြင်းရင်း။ ဝါ၊ မှတ်ကြောင်းဖြစ်သော ကိုယ်မဟုတ်ခြင်းရင်း။ (ပရမတ္ထတရားတို့သည် သူ့သဘာဝ အတိုင်းသာ ဖြစ်ကြ ပျက်ကြသဖြင့် ကိုယ်ဖြစ်စေချင်သလို မဖြစ်နိုင်ခြင်းရင်း။)

ဣတိ၊ ဤသို့။ တီဏိ၊ သုံးပါးကုန်သော။ လက္ခဏာနိ၊ လက္ခဏာတို့ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ သိအပ်ကုန်၏။

အနုပဿနာ ၃-ပါး

၄၅။ အနိစ္စာနုပဿနာ, ဒုက္ခာနုပဿနာ, အနတ္တာနုပဿနာ ဧစတိ တိယော အနုပဿနာ။

၄၅။ အနိစ္စာနုပဿနာ စ၊ အနိစ္စာနုပဿနာဝရင်း။ ဝါ၊ အမြဲမရှိခြင်းကို အဖန်တလဲလဲ ရှုခြင်းရင်း။

ဒုက္ခာနုပဿနာ စ၊ ဒုက္ခာနုပဿနာဝရင်း။ ဝါ၊ ဆင်းရဲခြင်းကို အဖန်တလဲလဲ ရှုခြင်းရင်း။

အနတ္တာနုပဿနာ စ၊ အနတ္တာနုပဿနာဝင်း။ ဝါ၊ ကိုယ်မဟုတ်ခြင်းကို အဖန် တလဲလဲ ရှုခြင်းဝင်း။

ဣတိ၊ ဤသို့။ တိသော၊ သုံးပါးကုန်သော။ အနုပဿနာ၊ အနုပဿနာတို့ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သိအပ်ကုန်၏။

ဝိပဿနာဉာဏ် ၁၀-ပါး

၄၆။ သမ္မသနဉာဏံ, ဥဒယဗ္ဗယဉာဏံ, ဘင်္ဂဉာဏံ, ဘယဉာဏံ, အာဒီနဝဉာဏံ, နိဗ္ဗိဒါဉာဏံ, မုစ္စိတုကမ္မတာဉာဏံ, ပဋိသင်္ခါ-ဉာဏံ, သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏံ, အနုလောမဉာဏဥ္စေတိ ဒသ ဝိပဿနာဉာဏာနိ။

၄၆။ သမ္မသနဉာဏဥ္စ၊ သမ္မသနဉာဏ်ဝင်း။ ဝါ၊ ခန္ဓာအစရှိသည်တို့ကို အပေါင်းအစည်းအားဖြင့် သုံးသပ်သော အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော ဉာဏ်ဝင်း။ (ရူပ်နာမ် သင်္ခါရတရားတို့ကို အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တဟု လက္ခဏာသုံးပါးတင်၍ ရှုတတ်သောဉာဏ်ဝင်း။)

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏဥ္စ၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဝင်း။ ဝါ၊ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းကို အဖန်တလဲလဲ ရှုသောအစွမ်းဖြင့် ဖြစ်သောဉာဏ်ဝင်း။

ဘင်္ဂဉာဏဥ္စ၊ ဘင်္ဂဉာဏ်ဝင်း။ ဝါ၊ ဖြစ်ခြင်းကို လွှတ်၍ ပျက်ခြင်း၌ ဖြစ်သောဉာဏ်ဝင်း။

ဘယဉာဏဥ္စ၊ ဘယဉာဏ်ဝင်း။ ဝါ၊ သင်္ခါရတို့ကို ဘေးအားဖြင့် အဖန်တလဲလဲ ရှုသော အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်သော ဉာဏ်ဝင်း။

အာဒီနဝဉာဏဥ္စ၊ အာဒီနဝဉာဏ်ဝင်း။ ဝါ၊ မြင်အပ်သော ဘေးရှိသော သင်္ခါရတို့ကို အပြားအားဖြင့် ရှုသော အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော ဉာဏ်ဝင်း။ (ရူပ်နာမ် သင်္ခါရတို့၌ အပြစ်မြင်သော ဉာဏ်ဝင်း။)

နိဗ္ဗိဒါဉာဏဥ္စ၊ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်ဝင်း။ ဝါ၊ မြင်အပ်သော အပြစ်ရှိသော သင်္ခါရတို့၌ ငြီးငွေ့သော အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော ဉာဏ်ဝင်း။

မုစ္စိတု ကမ္မတာ ဉာဏဟု၊ မုစ္စိတု ကမ္မတာ ဉာဏ်ရင်း။ ဝါ၊ ငြိုးငွေ့၍ သင်္ခါရတို့မှ လွတ်ခြင်းငှါ အလိုရှိသည်၏ အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော ဉာဏ်ရင်း။

ပဋိသင်္ခါဉာဏဟု၊ ပဋိသင်္ခါဉာဏ်ရင်း။ ဝါ၊ လွတ်ခြင်း၏ အကြောင်း၏ ပြည့်စုံခြင်းငှါ တဖန်သင်္ခါရတို့ကို သိမ်းဆည်းသည်၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်သော ဉာဏ်ရင်း။ (သင်္ခါရတို့၌ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု ထပ်မံ၍ စွမ်းအား ရှိသမျှ အားထုတ် ရှုပွါးသော ဉာဏ်ရင်း။)

သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏဟု၊ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်ရင်း။ ဝါ၊ သင်္ခါရတရား တို့၌ ကြောက်ခြင်းနှစ်သက်ခြင်းကို ကြဉ်သော အစွမ်းဖြင့် လျစ်လျူ၊ ရှု၍ ဖြစ်သော ဉာဏ်ရင်း။

အနုလောမဉာဏဟု၊ အနုလောမဉာဏ်ရင်း။ ဝါ၊ ရှေးဉာဏ် ကိုးပါးတို့၏ ကိစ္စပြီးခြင်း, အထက်၌ သုံးဆယ့်ခုနစ်ပါးသော ဗောဓိပက္ခိယ တရားနှင့် လျော်သော ဉာဏ်ရင်း။

ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒသ၊ ဆယ်ပါးကုန်သော။ ဝိပဿနာဉာဏာနိ၊ ဝိပဿနာဉာဏ်တို့ကို ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ သိအပ်ကုန်၏။

ဝိမောက္ခ(မဂ်)၃-ပါး

၎၇။ သုညတော ဝိမောက္ခော, အနိမိတ္တော ဝိမောက္ခော, အပ္ပဏိဟိတော ဝိမောက္ခော စေတိ တယော ဝိမောက္ခာ။

သုညတမဂ် ၎၇။ သုညတော ဝိမောက္ခော စ၊ သုညတဝိမောက္ခ ရင်း။ ဝါ၊ အတ္တမှ ဆိတ်သည်ဖြစ်၍ (အနတ္တလက္ခဏာကို ရှုခြင်းဖြင့်) သံယောဇဉ်စသည်တို့မှ လွတ်သော မဂ်ရင်း။

အနိမိတ္တမဂ်။ ။အနိမိတ္တော ဝိမောက္ခော စ၊ အနိမိတ္တဝိမောက္ခရင်း။ ဝါ၊ နိစ္စနိမိတ်စသည် မရှိသည်ဖြစ်၍(အနိစ္စလက္ခဏာကိုရှုခြင်း ဖြင့်) သံယောဇဉ်စသည်တို့မှ လွတ်သော မဂ်ရင်း။

အပ္ပဏိဟိတမဂ်။ ။အပ္ပဏိဟိတော ဝိမောက္ခော စ၊ အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခ ရင်း။ ဝါ၊ တဏှာတည်းဟူသော တောင့်တခြင်း ကင်းသည်ဖြစ်၍ သံယောဇဉ် စသည်တို့မှ လွတ်သော မဂ်ရင်း။

ဣတိ၊ ဤသို့။ တယော၊ သုံးပါးကုန်သော။ ဝိမောက္ခာ၊ ဝိမောက္ခတို့ကို။ ဝါ၊ မင်တို့ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သိအပ်ကုန်၏။

၄၈။ သုညတာ နုပဿနာ, အနိမိတ္တာ နုပဿနာ, အပ္ပဏိဟိတာ-နုပဿနာ စေတိ တီဏိ ဝိမောက္ခမုခါနိ စ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

ဝိမောက္ခ မုခ (ဝိပဿနာ)၃-ပါး ၄၈။ သုညတာနုပဿနာ စ၊ သုညတာနုပဿနာဝင်း။ ဝါ၊ အတ္တမ္မ ဆိတ်ခြင်းကို အဖန်တလဲလဲ ရှုခြင်းဝင်း။ (အနတ္တ လက္ခဏာ ရှုပ္ပါးခြင်း။)

အနိမိတ္တာနုပဿနာ စ၊ အနိမိတ္တာနုပဿနာဝင်း။ ဝါ၊ နိစ္စနိမိတ် စသည်၏ မရှိခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်းဝင်း။ (အနိစ္စ လက္ခဏာ ရှုပ္ပါးခြင်း။)

အပ္ပဏိဟိတာနုပဿနာ စ၊ အပ္ပဏိဟိတာနုပဿနာဝင်း။ ဝါ၊ တဏှာ တည်းဟူသော တောင့်တခြင်းကင်းသည်ကို အဖန်တလဲလဲ ရှုခြင်းဝင်း။ (ဒုက္ခလက္ခဏာ ရှုပ္ပါးခြင်း။)

ဣတိ၊ ဤသို့။ တီဏိ၊ သုံးပါးကုန်သော။ ဝိမောက္ခမုခါနိ စ၊ ဝိမောက္ခမုခတို့ကိုလည်း။ ဝါ၊ သံယောဇဉ်စသည်မှ လွတ်သော မင်၏ အကြောင်းတို့ကိုလည်း။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ သိအပ်ကုန်၏။

ဝိသုဒ္ဓိ ဘေဒ

သီလဝိသုဒ္ဓိမည်ပုံ

၄၉။ ကထံ—

ပါတိမောက္ခသံဝရသီလံ, ဣန္ဒြိယသံဝရသီလံ, အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိ-သီလံ, ပစ္စယသန္နိဿိတသီလဥေ္စတိ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလံ သီလ-ဝိသုဒ္ဓိ နာမ။

စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလ ၄၉။ ကထံ-ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ အဘယ်သို့ သိအပ်ကုန်သနည်း ဟူမူကား—

ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ။ ။ပါတိမောက္ခသံဝရသီလဥ၊ ပါတိမောက္ခ-သံဝရသီလဝင်း။ ဝါ၊ မိမိကိုစောင့်သော သူကို အပါယ်ဆင်းရဲ စသည်တို့မှ လွတ်စေတတ်သည်ဖြစ်၍ ကာယဒုစရိုက်

စသည်တို့မှ စောင့်လျက် ကာယကံ, ဝစီကံတို့ကို ကောင်းစွာ ထားတတ်သော စေတနာဝင်း။

ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ။ ။ဣန္ဒြိယသံဝရသီလဟု၊ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလဝင်း။ ဝါ၊ စက္ခုန္ဒြေ, သောတိန္ဒြေ, ဃာနိန္ဒြေ, ဇိဝှိန္ဒြေ, ကာယိန္ဒြေ, မနိန္ဒြေတို့ကို ရူပါရုံ, သဒ္ဒါရုံ, ဂန္ဓာရုံ, ရသာရုံ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ, ဓမ္မာရုံတို့မှ စောင့်သော အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်၍ ကာယကံ, ဝစီကံတို့ကို ကောင်းစွာ ထားတတ်သော စေတနာဝင်း။

အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလ။ ။အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလဟု၊ အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလဝင်း။ ဝါ၊ မိစ္ဆာဇီဝမှ ကြဉ်သဖြင့် အသက်မွေးခြင်း စသော အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်၍ ကုသိုလ်တရားတို့ကို လွန်စွာဆောင်တတ်သော စေတနာဝင်း။

ပစ္စယသန္နိဿိတသီလ။ ။ပစ္စယသန္နိဿိတသီလဟု၊ ပစ္စယသန္နိဿိတသီလဝင်း။ ဝါ၊ ပစ္စည်းလေးပါးကို အမှီပြု၍ ထိုပစ္စည်းလေးပါးတို့ကို ဤသံသရာဝဋ္ဋဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်ခြင်း အကျိုးရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အဖန်တလဲလဲ ဉာဏ်ဖြင့်သက်ဝင်လျက် "ပဋိသင်္ခါယောနိသော" အစရှိသည်ဖြင့် ဆင်ခြင်တတ်သည်ဖြစ်၍ ကုသိုလ်တရားတို့ကို လွန်စွာဆောင်တတ်သော စေတနာဝင်း။

ဤတို၊ ဤသို့။ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလံ၊ လေးပါးသော ပါရိသုဒ္ဓိသီလသည်။ ဝါ၊ ဒေသနာကြားခြင်း, ဤနေ့ကိုစောင့်ခြင်း, ရှာမှီးခြင်း, အဖန်တလဲလဲ ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်၍ ဆင်ခြင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် စင်ကြယ်သော-လေးပါးအပြားရှိလျက် ကုသိုလ်တရားတို့၏ တည်ရာဖြစ်သော-စေတနာသည်။ သီလဝိသုဒ္ဓိနာမ၊ သီလဝိသုဒ္ဓိမည်၏။ ဝါ၊ သီလ၏ စင်ကြယ်ခြင်းမည်၏။ ဝါ၊ စင်ကြယ်သော သီလမည်၏။

၅၀။ ဥပစာရသမာဓိ, အပ္ပနာသမာဓိ စေတိ ဒုဝိဓေါပိ သမာဓိ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ နာမ။

စိတ္တဝိသုဒ္ဓိမည်ပုံ ၅၀။ ဥပစာရသမာဓိ စ၊ ဥပစာရသမာဓိဝင်း။ ဝါ၊ အပ္ပနာစျာန်၏ အနီးခ္ခ တည်ကြည်ခြင်းဝင်း။ အပ္ပနာသမာဓိ စ၊ အပ္ပနာသမာဓိဝင်း။ အပ္ပနာစျာန်ခ္ခဖြစ်သော တည်ကြည်ခြင်းဝင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒုဝိဓောပိ၊ နှစ်ပါး အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ သမာဓိ၊ သမာဓိသည်။ ဝါ၊ တည်ကြည်ခြင်းသည်။ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ နာမ၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိမည်၏။ ဝါ၊ စိတ်ကို နိဝရဏကင်းသော အဖြစ်သို့ရောက်စေသဖြင့် သုတ်သင်တတ်သောကြောင့် စင်ကြယ်သော တည်ကြည်ခြင်းမည်၏။

၅၁။ လက္ခဏ, ရသ, ပစ္စုပဋ္ဌာန, ပဒဋ္ဌာန ဝသေန နာမရူပ ပရိဂ္ဂဟော ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ နာမ။

ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိမည်ပုံ ၅၁။ လက္ခဏ ရသ ပစ္စုပဋ္ဌာန ပဒဋ္ဌာန ဝသေန၊ လက္ခဏ, ရသ, ပစ္စုပဋ္ဌာန်, ပဒဋ္ဌာန်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝါ၊ တေဘူမက တရားတို့၏ ဆက်ဆံခြင်း တည်းဟူသော လက္ခဏ, ကိစ္စတည်းဟူသော ရသ, ထင်သော အခြင်းအရာ ကည်းဟူသော ပစ္စုပဋ္ဌာန်, နီးစွာသော အကြောင်းတည်းဟူသော ပဒဋ္ဌာန်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝါ၊ တေဘူမက တရားတို့၏ သဘောတည်းဟူသော လက္ခဏ, ပြည့်စုံခြင်းတည်းဟူသော ရသ, အကျိုးတည်းဟူသော ပစ္စုပဋ္ဌာန်, နီးစွာသော အကြောင်းတည်းဟူသော ပဒဋ္ဌာန်၏ အစွမ်းဖြင့်။ နာမရူပ ပရိဂ္ဂဟော၊ နာမ်ရုပ်ကို သိမ်းဆည်းခြင်းသည်။ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ နာမ၊ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိမည်၏။ ဝါ၊ အယူ၏ စင်ကြယ်ခြင်းမည်၏။ ဝါ၊ စင်ကြယ်သော အယူမည်၏။

၅၂။ တေသမေव ဝ နာမရူပါနံ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟော ကင်္ခါဝိတရဏ-ဝိသုဒ္ဓိ နာမ။

ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိမည်ပုံ ၅၂။ စ၊ ဆက်၍ ဆိုဦးအုံ့။ တေသမေဝ နာမရူပါနံ၊ ထို နာမ်ရုပ် တို့၏ သာလျှင်။ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟော၊ အကြောင်းကို သိမ်းဆည်းခြင်းသည်။ ကင်္ခါ-ဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိနာမ၊ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိမည်၏။ ဝါ၊ တဆယ့်ခြောက်ပါးသော ယုံမှားခြင်းကို လွန်နိုင်သော ဉာဏ်၏ စင်ကြယ်ခြင်းမည်၏။ ဝါ၊

စင်ကြယ်သော တဆယ့်ခြောက်ပါးသော ယုံမှားခြင်းတို့ကို လွန်နိုင်သော ဉာဏ်မည်၏။

မဂ္ဂါမဂ္ဂညာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိမည်ပုံ

၅၃။ တတော ပရံ ပန တထာ ပရိဂ္ဂတေသု သပ္ပစ္စယေသု တေဘူမက-
သင်္ခါရေသု အတီတာဒိဘေဒဘိန္နေသု ခန္ဓာဒိနယ မာရဗ္ဘ
ကလာပ ဝသေန သင်္ခိပိတ္မာ—
အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန,
ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန,
အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေနာတိ
အဒ္ဓါနဝသေန သန္တတိဝသေန ခဏဝသေန ဝါ သမ္မသနဉာဏေန
လက္ခဏတ္တယံ သမ္မသန္တသ။
တေသ္ဝေ ပစ္စယဝသေန ခဏဝသေန စ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏေန
ဥဒယဗ္ဗယံ သမနုပဿန္တသ စ။

၅၃။ ပန၊ ကခ်ီဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိမှ တပါး မဂ္ဂါမဂ္ဂညာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိကို ဆိုအံ့။ တတော၊ ထိုနာမ်ရူပ်တို့၏ အကြောင်းကို သိမ်းဆည်းသည်မှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ တထာ ပရိဂ္ဂဟိတေသု၊ ထိုထိုသို့သော အခြင်းအရာဖြင့် သိမ်းဆည်းအပ်ကုန်သော။ ဝါ၊ အသီးအသီး လက္ခဏာ, ရသ, ပစ္စုပဋ္ဌာန်, ပဒဋ္ဌာန်ကိုမှတ်ခြင်း, အကြောင်းကို မှတ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် သိမ်းဆည်းအပ်ကုန်သော။ သပ္ပစ္စယေသု၊ အကြောင်းနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော။ အတီတာဒိ ဘေဒဘိန္နေသု၊ အတိတ်စသည် အပြားဖြင့် ပြားကုန်သော။ တေဘူမကသင်္ခါရေသု၊ ဘုံသုံးပါး၌ဖြစ်သော သင်္ခါရတို့၌။ ခန္ဓာဒိနယံ၊ ခန္ဓာအစရှိသော နည်းကို။ အာရဗ္ဘ၊ အာရုံပြု၍။ ကလာပဝဝေသန၊ အပေါင်းအစည်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ သင်္ခိပိတ္မာ၊ ချုံး၍။

ခယဋ္ဌေန၊ ကုန်တတ်သော သဘောသို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်။ အနိစ္စံ၊ အနိစ္စမည်၏။ ဝါ၊ အမြဲမရှိ။

ဘယဋ္ဌေန၊ ဘေးဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခမည်၏။ ဝါ၊ ဆင်းရဲ၏။

အသာရကဌေန၊ အတ္တတည်းဟူသော အနုစ်မရှိ ခြင်းကြောင့်။ အနတ္တာ၊ အနတ္တမည်၏။ ဝါ၊ ကိုယ်မဟုတ်။

ဣတိ၊ ဤသို့။ အဒ္ဓါနဝသေန ဝါ၊ အတိတ်အစရှိသော ကာလ၏အစွမ်း ဖြင့်ရင်း။ သန္တတိဝသေန ဝါ၊ အတိတ်အစရှိသော သန္တာန်၏ အစွမ်းဖြင့် ရင်း။ ခဏဝသေန ဝါ၊ အတိတ်အစရှိသော ခဏ၏ အစွမ်းဖြင့်ရင်း။ သမ္မသနဉာဏေန၊ သုံးသပ်တတ်သော ဉာဏ်ဖြင့်။ လက္ခဏတ္တယံ၊ လက္ခဏာ ယာဉ် သုံးပါးတို့၏ အပေါင်းကို။ သမ္မသန္တသ စ၊ သုံးသပ်သော ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်၏ရင်း။

တေသ္ဝဝ=တေသုဝေ၊ ထိုတေဘုမက သင်္ခါရတို့၌သာလျှင်။ ပစ္စယ-ဝသေန စ၊ အကြောင်း၏ အစွမ်းဖြင့်ရင်း။ ခဏဝသေန စ၊ ခဏ၏ အစွမ်းဖြင့်ရင်း။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏေန၊ အဖြစ်အပျက်ကို သိသော ဉာဏ်ဖြင့်။ ဥဒယဗ္ဗယံ၊ အဖြစ်အပျက်ကို။ သမနုပဿန္တသ စ၊ အဖန်တလဲလဲရှုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ရင်း။

ဝိပဿနာ ညစ်ညူးကြောင်းတရား ၁၀-ပါး

သြဘာသော ပီတိ ပဿဒ္ဓိ၊ အဓိမောက္ခော စ ပဂ္ဂဟော။
သုခံ ဉာဏ မုပဋ္ဌာန- မုပေက္ခာ စ နိကန္တိ စေတိ--
သြဘာသာဒိ ဝိပဿနုပက္ကိလေသ ပရိဗန္ဓ ပရိဂ္ဂဟ ဝသေန
မဂ္ဂါမဂ္ဂ လက္ခဏ ဝဝတ္ထာနံ မဂ္ဂါမဂ္ဂ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ နာမ။

သြဘာသ။ ။သြဘာသော စ၊ အရောင်ရင်း။ ဝါ၊ ဝိပဿနာစိတ်ကြောင့် ဖြစ်သော ကိုယ်မှုထွက်သော အလင်းဟု ဆိုအပ်သော အရောင်ရင်း။

ပီတိ ၅-မျိုး။ ။ပီတိ စ၊ နှစ်သက်ခြင်းရင်း။ ဝါ၊ ဝိပဿနာနှင့်တကွ ဖြစ်သော ခုဒ္ဒကာပီတိ, ခဏိကာပီတိ, သြက္ကန္တိကာပီတိ, ဥဗ္ဗေဂါပီတိ, ဖရဏာပီတိ တည်းဟူသော ငါးပါးအပြားရှိသော ပီတိရင်း။ ဝါ၊ အနည်းငယ်နှစ်သက်ခြင်း, တခဏနှစ်သက်ခြင်း, သမုဒ္ဒရာ လှိုင်းတံပိုး

ကဲ့သို့ သက်သက်၍ ပြက်သော နှစ်သက်ခြင်း, ကိုယ်ကို ကောင်းကင်သို့ လွှင့်စေတတ်သော နှစ်သက်ခြင်း, တကိုယ်လုံးနှံ့သော နှစ်သက်ခြင်း တည်းဟူသော ငါးပါး အပြားရှိသော နှစ်သက်ခြင်းဌာန်း။

ပဿဒ္ဓိ။ ။ပဿဒ္ဓိ စ၊ ငြိမ်းခြင်းဌာန်း။ ဝါ၊ ကိုယ်စိတ်တို့၏ ပူပန်ခြင်းမှ ငြိမ်းခြင်း လက္ခဏာရှိသော ကာယပဿဒ္ဓိ စိတ္တပဿဒ္ဓိ၏ အစွမ်းဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိသော ငြိမ်းခြင်းဌာန်း။

အဝိမောက္ခ။ ။အဝိမောက္ခော စ၊ သဒ္ဓါယုံကြည်ခြင်းဌာန်း။ ဝါ၊ အားကြီးသော သဒ္ဓါနှေးဟု ဆိုအပ်သော သဒ္ဓါယုံကြည်ခြင်းဌာန်း။

ပဂ္ဂဟ။ ။ပဂ္ဂဟော စ၊ ထောက်ပံ့ခိုင်စေခြင်းဌာန်း။ ဝါ၊ သမ္မပ္ပဓာန် ကိစ္စကို ပြီးစေတတ်သော ဝီရိယ သမ္မောဇ္ဈင်ဟု ဆိုအပ်သော ထောက်ပံ့ခိုင်စေခြင်းဌာန်း။

သုခ။ ။သုခဉ္စ၊ ချမ်းသာခြင်းဌာန်း။ ဝါ၊ လွန်မြတ်သော ချမ်းသာခြင်း ဌာန်း။ ဝါ၊ ဝိပဿနာစိတ်နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော စေတသိက သုခဌာန်း။

ဉာဏ(ဝိပဿနာဉာဏ်)။ ။ဉာဏဉ္စ၊ ဉာဏ်ဌာန်း။ ဝါ၊ သိကြားမင်းသည် လွှတ်အပ်သော ဝရဇိန်မိုးကြိုးစက်နှင့် တူသော လက္ခဏာဃာတ သုံးပါးကို ရှုသည်ဖြစ်၍ဖြစ်သောဉာဏ် (ဝိပဿနာ ဉာဏ်)ဌာန်း။

ဥပဋ္ဌာန။ ။ဥပဋ္ဌာနဉ္စ၊ ထင်ခြင်းသတိဌာန်း။ ဝါ၊ သတိပဋ္ဌာန် ဖြစ်၍ ဖြစ်သော ကြာမြင့်စွာ ပြုအပ်ပြီးသော အမှုစသည်ကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ခြင်းဌာ စွမ်းနိုင်သော ထင်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော သတိဌာန်း။ (ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ၌ မြဲစွာတည်သော သတိတရားဌာန်း။)

ဥပေက္ခာ။ ။ဥပေက္ခာ စ၊ လျစ်လျူရှုခြင်းဌာန်း။ ဝါ၊ သမ္ပယုတ်တရား တို့နှင့် အညီအညွှတ်ဖြစ်သော ဝိပဿနာနှင့်တကွ ဖြစ်သော ဥပေက္ခာ သမ္မောဇ္ဈင်ဖြစ်၍ဖြစ်သော တကြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာ, ပဋိနာဒ္ဓါရုပ-

ဝဇ္ဇနီးစိတ်နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်၍ဖြစ်သော စေတနာတည်း ဟူသော အာဝဇ္ဇနုပေက္ခာအားဖြင့် နှစ်ပါး အပြားရှိသော ဥပေက္ခာဌာန်း။ (၁-ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံကို တည်တံ့ထင်ရှားနေအောင် ဗျာပါဒမမျှားတော့ပဲ အသင့်အားဖြင့် ရှုစားတတ်သော တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာ။ ၂-ဖြစ်မှုပျက်မှုကို ရှုသည့်အခါ အလွန်လျင်မြန်စွာ တည်တည်တံ့တံ့ ဆင်ခြင်နိုင်သော အာဝဇ္ဇနီးနှင့် ယှဉ်သော အာဝဇ္ဇနုပေက္ခာ။)

နိကန္တိ။ ။နိကန္တိ စ၊ တပ်ခြင်းတဏှာဌာန်း။ ဝါ၊ သြဘာသ စသော ကိုးပါးတို့သည် ဖြစ်ကုန်သည်ရှိသော် "ငါ့အား ဤမှ ရှေးကာလ၌ ဤသို့သဘောရှိသောအရောင်သည် မဖြစ်စဘူး"စသောနည်းဖြင့် ထိုသြဘာသ စသော ကိုးပါးတို့၌ တပ်ခြင်းကိုပြုသော သိမ်မွေ့သော တဏှာဌာန်း။

ဤတို၊ ဤသို့။ သြဘာသာဒိ ဝိပဿနုပက္ကိလေသ ပရိဗန္ဓ ပရိဂ္ဂဟ-ဝသေန၊ သြဘာသ စသော ဆယ်ပါးသောဝိပဿနာ ညစ်ညူးကြောင်း ဘေးရန်တို့ကို သိမ်းဆည်းသောအစွမ်းဖြင့်။ မဂ္ဂါမဂ္ဂ လက္ခဏ ဝဝတ္ထာနံ၊ မဂ်ဟုတ်သည် မဟုတ်သည်၏ လက္ခဏာကို ပိုင်းခြားသော ဉာဏ်သည်။ ဝါ၊ မှတ်အပ်သော မဂ်ဟုတ်သည် မဟုတ်သည်ကို မှတ်ခြင်း ပိုင်းခြားခြင်းဟု ဆိုအပ်သောဉာဏ်သည်။ မဂ္ဂါမဂ္ဂ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ နာမ၊ မဂ္ဂါ-မဂ္ဂ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ မည်၏။

ဝါ၊ ဝိပဿနာ ညစ်ညူးကြောင်း ဘေးရန်တို့ကို သိမ်းဆည်းသော အားဖြင့် မဂ်ဟုတ်သည် မဟုတ်သည်ကို သိသောဉာဏ်၏ စင်ကြယ်ခြင်း မည်၏။

ဝါ၊ စင်ကြယ်သော ဝိပဿနာ ညစ်ညူးကြောင်း ဘေးရန်တို့ကို သိမ်းဆည်းသောအားဖြင့် မဂ်ဟုတ်သည် မဟုတ်သည်ကို သိသောဉာဏ် မည်၏။

၅၄။ တထာ ပရိဗန္ဓဝိမုတ္တသ ပန တသ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏတော ပဋ္ဌာယ ယာဝါနုလောမာ တိလက္ခဏံ ဝိပဿနာပရမ္ပရာယ ပဋိပဇ္ဇန္တသ နဝ ဝိပဿနာဉာဏာနိ ပဋိပဒါဉာဏဒဿန-ဝိသုဒ္ဓိ နာမ။

ပဋ္ဌိပဒါ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ မည်ပုံ

၅၄။ ပန၊ မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိမှတပါး ပဋ္ဌိ-ပဒါဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိကို ဆိုအံ့။ တထာ ပရိဗန္ဓ ဝိမုတ္တာသ၊ ထိုသို့သော အခြင်း အရာဖြင့် သြဘာသ အစရှိသော ဆယ်ပါးသော ဝိပဿနာ ညစ်ညူး ကြောင်း ဘေးရန်တို့မှ လွတ်သော။ တဿ၊ ထိုယောဂိပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဥဒ-ယဗ္ယယဉာဏတော၊ အဖြစ်, အပျက်ကို သိသော ဉာဏ်မှ။ ပဌာယ၊ စ၍။ ယာဝါနုလောမာ၊ သစ္စာနုလောမ ဉာဏ်တိုင်အောင်။ တိလက္ခဏံ၊ လက္ခဏာယာဉ်သုံးပါးကို။ ဝိပဿနာ ပရမ္မရာယ၊ ဝိပဿနာ အဆင့်ဆင့် အားဖြင့်။ ပဋ္ဌိပဒ္ဓန္တိသ၊ ကျင့်သော ယောဂိပုဂ္ဂိုလ်၏။ နဝ ဝိပဿနာ-ဉာဏာနိ၊ ကိုးပါးသော ဝိပဿနာဉာဏ်တို့သည်။ ပဋ္ဌိပဒါ ဉာဏဒဿန-ဝိသုဒ္ဓိ နာမ၊ ပဋ္ဌိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ မည်၏။

ဝါ၊ ဥဒယဗ္ယယဉာဏ်မှစ၍ သစ္စာနုလောမဉာဏ်တိုင်အောင် ကိုးပါး သော ဝိပဿနာဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်သော မဂ်တည်းဟူသော ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ၏ အကျင့်ဖြစ်သော ဉာဏ်အမြင်၏ စင်ကြယ်ခြင်း မည်၏။ ဝါ၊ စင်ကြယ်သော ဥဒယဗ္ယယဉာဏ်မှစ၍ သစ္စာနုလောမ ဉာဏ်တိုင်အောင် ကိုးပါးသော ဝိပဿနာဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်သော မဂ်တည်းဟူသော ဉာဏ-ဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ၏ အကျင့်ဖြစ်သော ဉာဏ်အမြင် မည်၏။

ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိမည်ပုံ

မဂ္ဂဝိထိဖြစ်ပုံ

၅၅။ တသ္မေဝံ ပဋ္ဌိပဒ္ဓန္တိသ ပန ဝိပဿနာ ပရိပါက မာဂမ္ဘ ဣဒါနိ အပ္ပနာ ဥပ္ပဇ္ဇိသတိတိ ဘဝဂ်ံ ဝေါစ္ဆိန္ဒိတ္တာ ဥပ္ပန္နပနောဒ္ဓါရာ-ဝဇ္ဇနာနန္တရံ ဒ္ဝေ တီဏိ ဝိပဿနာစိတ္တာနိ ယံကိဉ္စိ အနိစ္စာဒိ-လက္ခဏ မာရဗ္ဘ ပရိကမ္မောပစာရာနုလောမနာမေန ပဝတ္တန္တိ။

ပဂ်ရခါနီး မဂ္ဂဝိထိစိတ် အစဉ်ဖြစ်ပုံ

၅၆။ ပန၊ ပဋ္ဌိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိမှ တပါး ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိကို ဆိုမည်။ ဧကံ၊ ဤသို့ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့်။ ပဋ္ဌိပဒ္ဓန္တိသ၊ ကျင့်သော။ တဿ၊ ထိုယောဂိပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဝိပဿနာ ပရိပါကံ၊ ဝိပဿနာ

ဟု ဆိုအပ်သော သခ်ါရုပေက္ခာဉာဏ်၏ ရင့်ခြင်းကို။ အာဂမ္မ၊ စွဲ၍။ ဣဒါနိ၊ ယခုအခါ၌။ အပ္ပနာ၊ အပ္ပနာဟု ဆိုအပ်သော လောကုတ္တရာ မဂ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊ ဖြစ်လတ္တံ့။

ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝတ္တမာနက္ခဏေ၊ ဆိုအပ်လတ္တံ့သော ခဏ၌။ ဘဝင်ံ၊ ဘဝင်၏အယဉ်ကို။ ဝေါစ္ဆိန္နံတဿ၊ ဖြတ်၍။ ဥပ္ပန္နမနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇနာနန္တရံ၊ ဖြစ်သော မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း၏ အခြားမဲ့၌။ ဒ္ဝေ တိဏိ ဝိပဿနာစိတ္တာနိ၊ နှစ်ကြိမ်, သုံးကြိမ်သော ဝိပဿနာစိတ် (မဟာကုသိုလ် မဟာကိရိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ်) တို့သည်။ ယံကိဉ္စိ၊ အမှတ်မရှိ တခုခုသော။ အနိစ္စာဒိ-လက္ခဏံ၊ အနိစ္စ အစရှိသော လက္ခဏာကို။ ဝါ၊ အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ-လက္ခဏာကို။ အာရဗ္ဘ၊ အာရုံပြု၍။ ပရိကမ္မောပစာရာနုလောမ နာမေန၊ ပရိကံ, ဥပစာ, အနုလုံဟူသော အမည်ဖြင့်။ ပဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၅၆။ ယာ သိခါပတ္တာ၊ သာ သာနုလောမာ သခ်ါရုပေက္ခာ ဝုဋ္ဌာန-ဂါမိနီ ဝိပဿနာတိ စ ပဝုစ္စတိ။

ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီဝိပဿနာ ၅၆။ ယာ၊ အကြင် သခ်ါရတို့၌ လျစ်လျူရှုသော သခ်ါရုပေက္ခာဉာဏ်သည်။ သိခါပတ္တာ၊ ဝိပဿနာ၏ အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်၏။

သာနုလောမာ၊ သစ္စာနုလောမဉာဏ်နှင့်တကွဖြစ်သော။ သာ သခ်ါ-ရုပေက္ခာ၊ ထိုသခ်ါရတို့၌ လျစ်လျူရှုသော သခ်ါရုပေက္ခာဉာဏ်ကို။ ဝုဋ္ဌာန-ဂါမိနီ ဝိပဿနာတိ စ၊ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီဝိပဿနာ ဟူ၍လည်း။ ဝါ၊ အပါယ်စ သည်မှုဂင်း။ ဝါ၊ သခ်ါရနိမိတ်မှုဂင်း ထခြင်းဟု ဆိုအပ်သော မဂ်သို့ရောက် ကြောင်း ဝိပဿနာ ဟူ၍လည်း။ ပဝုစ္စတိ၊ အပြားအားဖြင့်ဆိုအပ်၏။ (ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာဉာဏ်ဟူသည်မှာ ဝိပဿနာဉာဏ် ၁၀-ပါးတွင် အလွတ်အထိပ်သို့ရောက်သော သခ်ါရုပေက္ခာဉာဏ်နှင့် အနုလောမဉာဏ် ပင်ဖြစ်သည်။ အနုလောမဉာဏ်မှာမူ ပရိကမ်,ဥပစာ,အနုလုံ အမည်ရသော ဝိပဿနာဉာဏ်မျိုးပင်ဖြစ်သည်။)

၅၇။ တတော ပရံ ဂေါတြဘုစိတ္တံ နိဗ္ဗာန မာလမ္မိတ္ဝာ ပုထုဇ္ဇန-ဂေါတ္တ မဘိဘဝန္တံ အရိယဂေါတ္တ မဘိသမ္ဘောန္တဉ္စ ပဝတ္တတိ။

ဂေါတြဘူစိတ်ဖြစ်ခြင်း ၅၇။ တတော၊ ထိုဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာဇော စိတ် နှစ်ကြိမ်, သုံးကြိမ်ဖြစ်သည်မှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ ဂေါတြဘုစိတ္တံ၊ ဂေါတြဘူစိတ်သည်။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ကို။ အာလမ္မိ-တ္ဝာ၊ အာရုံပြု၍။ ပုထုဇ္ဇနဂေါတ္တံ၊ ပုထုဇ္ဇန်တို့၏ အနွယ်ကို။ အဘိဘဝန္တဉ္စ၊ နှိပ်စက်သည်ဖြစ်၍ရင်း။ အရိယဂေါတ္တံ၊ အရိယာ အနွယ်သို့။ အဘိ-သမ္ဘောန္တဉ္စ၊ ရောက်သည်ဖြစ်၍ရင်း။ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။

မဂ်ကိစ္စ ၄-ချက် တပြိုင်နက်

၅၈။ တဿာနန္တရမေဝ မဂ္ဂေါ ဒုက္ခသစ္စံ ပရိဇာနန္တော, သမုဒယသစ္စံ ပဇဟန္တော, နိရောဓသစ္စံ သစ္ဆိကရောန္တော, မဂ္ဂသစ္စံ ဘာဝနာ-ဝသေန အပ္ပနာဝီထိ မောတရတိ။

သောတာပတ္တိမဂ်ဖြစ်ခြင်း ၅၈။ တဿ၊ ထိုဂေါတြဘူစိတ်၏။ အနန္တရ-မေဝ၊ အခြားမဲ့၌သာလျှင်။ မဂ္ဂေါ၊ သောတာပတ္တိမဂ်သည်။ ဒုက္ခသစ္စံ၊ ဒုက္ခသစ္စာကို။ ပရိဇာနန္တော၊ ပိုင်းခြား၍ သိလျက်။ သမုဒယသစ္စံ၊ သမုဒယသစ္စာကို။ ပဇဟန္တော၊ ပယ်လျက်။ နိရောဓသစ္စံ၊ နိရောဓသစ္စာကို။ သစ္ဆိကရောန္တော၊ မျက်မှောက်ပြုလျက်။ မဂ္ဂသစ္စံ၊ မဂ္ဂသစ္စာကို။ ဘာဝနာဝသေန၊ ပွါးစေသည်၏ အစွမ်းဖြင့်။ အပ္ပနာဝီထိံ၊ အပ္ပနာဝီထိသို့။ သြတရတိ၊ သက်၏။

၅၉။ တတော ပရံ ဒွေ တီဏိ ဖလစိတ္တာနိ ပဝတ္တိတ္ဝာ ဘဝင်္ဂပါတော ဟောတိ။

ဖိုလ်စိတ်ဖြစ်ခြင်း ၅၉။ တတော၊ ထိုသောတာပတ္တိမဂ် အပ္ပနာဝီထိသို့ ရောက်သည်မှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ ဒွေ တီဏိ ဖလစိတ္တာနိ၊ နှစ်ကြိမ်, သုံးကြိမ်သော သောတာပတ္တိ ဖိုလ်စိတ်တို့သည်။ ပဝတ္တိတ္ဝာ၊ ဖြစ်၍။ တနည်းကား—ဒွေ တီဏိ ဖလစိတ္တာနိ ဒုတိယ တတိယ ဖလ-စိတ္တာနံ၊ နှစ်ကြိမ်, သုံးကြိမ်သော သောတာပတ္တိ ဖိုလ်စိတ်တို့၏။ ပဝတ္တိ-

တ္ဌာ=ပဝတ္တနေတော၊ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ ဝါ၊ ဖြစ်ပြီးမှ။ ဘဝင်္ဂပါတောဝ၊ ဘဝင်ကျသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ပုန ဘဝင်္ဂံ ဝေါစ္ဆိန္နိတ္ဌာ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏာနိ ပဝတ္တန္တိ။

ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြစ်ခြင်း။ ။ပုန၊ တဖန်။ ဘဝင်္ဂံ၊ ဘဝင်ကို။ ဝေါစ္ဆိန္နိ-တ္ဌာ၊ ဖြတ်၍။ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏာနိ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်တို့သည်။ ဝါ၊ မဂ်, ဖိုလ်, နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်သောဉာဏ်တို့သည်။ ပဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ (ဤသို့ မဂ်, ဖိုလ်ရပြီးသည်နောက် တဆက်တည်းပင် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ဖြစ်ရသည်မှာ စိတ္တနိယမတရား ဖြစ်သည်။)

ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် သင်္ဂဟဂါထာ

၆၀။ မဂ္ဂံ ဖလဉ္စ နိဗ္ဗာနံ၊ ပစ္စဝေက္ခတိ ပဏ္ဍိတော။
ဟီနေ ကိလေသေ သေသေ စ၊ ပစ္စဝေက္ခတိ ဝါ နု ဝါ။

ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ၅-ပါး **၆၀။ ပဏ္ဍိတော၊ ပညာရှိသော အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ မဂ္ဂဉ္စ၊ မဂ်ကိုလည်း။ ဖလဉ္စ၊ ဖိုလ်ကိုလည်း။ နိဗ္ဗာနဉ္စ၊ နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း။ ပစ္စဝေက္ခတိ၊ ဆင်ခြင်၏။ ဟီနေ၊ ပယ်အပ်ကုန်ပြီးသော။ ကိလေသေ စ၊ ကိလေသာတို့ကိုလည်း။ သေသေ၊ ပယ်အပ်ပြီးသည်မှ ကြွင်းကုန်သော(မပယ်အပ်ကုန်သေးသော)။ ကိလေ-သေ စ၊ ကိလေသာတို့ကိုလည်း။ ပစ္စဝေက္ခတိ ဝါ၊ ဆင်ခြင်သည်လည်း ရှိ၏။ နု ဝါ ပစ္စဝေက္ခတိ၊ မဆင်ခြင်သည်လည်း ရှိ၏။**

ဆဗ္ဗိသုဒ္ဓိ ကမေနေဝံ၊ ဘာဝေတဗ္ဗော စတုဗ္ဗိဓော။
ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ၊ နာမ မဂ္ဂေါ ပဝုစ္စတိ။

အယ မေတ္ထ ဝိသုဒ္ဓိဘေဒေါ။

ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိတရားကိုယ်။ ။ဝေံ=ဤမိနာ ဝုတ္တနယေန၊ ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်။ ဆဗ္ဗိသုဒ္ဓိ ကမေန၊ ခြောက်ပါးသော ဝိသုဒ္ဓိတို့၏ အစဉ်ဖြင့်။ ဘာဝေတဗ္ဗော၊ ပွါးစေအပ်

သော။ စတုဗ္ဗိဓော၊ လေးပါးအပြားရှိသော။ မဂ္ဂေါ၊ မဂ်ကို။ ဉာဏဒဿန-ဝိသုဒ္ဓိ နာမ၊ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ မည်၏ဟူ၍။ ဝါ၊ နိဗ္ဗာန်ကို သိနိုင် မြင်နိုင်သောမဂ်ဉာဏ်၏ စင်ကြယ်ခြင်းမည်၏ဟူ၍။ ဝါ၊ စင်ကြယ်သော နိဗ္ဗာန်ကို သိနိုင် မြင်နိုင်သော မဂ်ဉာဏ်မည်၏ဟူ၍။ ပဝုစ္စတိ၊ အပြားအားဖြင့် ဆိုအပ်၏။

ဇော်ဌ၊ ဤ ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းဌ်။ အယံ၊ ဤ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းသည်။ ဝိသုဒ္ဓိဘေဒေါ၊ ဝိသုဒ္ဓိ အပြားတည်း။ ဝါ၊ ဝိသုဒ္ဓိ၏ အပြားကို ဆိုကြောင်းဖြစ်သော နည်းတည်း။

ဝိမောက္ခ ဘေဒ

၆၁။ တတ္ထ အနတ္တာနုပဿနာ အတ္တာဘိနိဝေသံ မုဉ္စန္တီ သုညတာ-နုပဿနာ နာမ ဝိမောက္ခမုခံ ဟောတိ။

အနတ္တဟုရှုလျှင် သုညတာနုပဿနာ မည်ခြင်း

၆၁။ တတ္ထ=တသ္မိံ ဌဒ္ဒေသေ၊ ထိုအနိစ္စာနုပဿနာ အစရှိသောဌဒ္ဒေသဌ်။ ဝါ-တတ္ထ=

တေသု ဝိပဿနာတ္တယ ဝိမောက္ခမုခတ္တယေသု၊ ထိုဝိပဿနာသုံးပါး, ဝိမောက္ခမုခသုံးပါးတို့ဌ်။ ဝါ၊ တို့ဘင်။ အတ္တာဘိနိဝေသံ၊ ငါ၏ကိုယ်ဟု မြဲမြံစွာနှလုံးသွင်းခြင်းကို။ ဝါ၊ ငါ၏ကိုယ်ဟု မြဲမြံစွာယူခြင်းကို။ မုဉ္စန္တီ=ပဇဟန္တီ၊ စွန့်တတ်သော။ အနတ္တာနုပဿနာ၊ ကိုယ်မဟုတ်ဟု ဖြစ်သော အဖန်တလဲလဲ ရှုခြင်းသည်။ သုညတာနုပဿနာ နာမ၊ သုညတာနုပဿနာမည်သော။ ဝါ၊ အတ္တမှဆိတ်သော အခြင်းအရာဖြင့် အဖန်တလဲလဲ ရှုတတ်သည်မည်သော။ ဝိမောက္ခမုခံ၊ ဝိမောက္ခမုခသည်။ ဝါ၊ ဆန့်ကျင်ဘက် အတ္တာဘိနိဝေသမှ လွတ်ဆဲ လွတ်ပြီးဖြစ်သော မဂ်,ဖိုလ်၏ အကြောင်းသည်။ ဝါ၊ ဆန့်ကျင်ဘက် ကိလေသာတို့မှ လွတ်ဆဲဖြစ်သော မဂ်, လွတ်ပြီးဖြစ်သော ဖိုလ်၏ အကြောင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (ဝိမောက္ခ=ဆန့်ကျင်ဘက်ကိလေသာတို့မှ လွတ်ဆဲဖြစ်သော မဂ်,လွတ်ပြီးဖြစ်သော ဖိုလ် (မဂ်,ဖိုလ်)။ မုခ=အကြောင်း။)

၆၂။ အနိစ္စာနုပဿနာ ဝိပလ္လာသ နိမိတ္တံ မဂ္ဂဉ္စ အနိမိတ္တာနုပဿနာ နာမ ဝိမောက္ခမုခံ ဟောတိ။

အနိစ္စဟုရှုလျှင် အနိမိတ္တာ-နုပဿနာမည်ခြင်း

၆၂။ ဝိပလ္လာသနိမိတ္တံ၊ ဝိပလ္လာသနိမိတ်ကို။ ၀၊ သညာဝိပလ္လာသ စိတ္တဝိပလ္လာသ ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသဟု ဆိုအပ်သော နိမိတ်ကို။ ၀၊ ဖောက်ပြန်ကြောင်းဖြစ်သော သညာ စိတ် ဒိဋ္ဌိ တည်းဟူသော အကြောင်းကို။ ၀၊ ဖောက်ပြန်စွာ ယူခြင်းဟုဆိုအပ်သော သညာ စိတ် ဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော အကြောင်းကို။ ၀၊ ဖောက်ပြန်ကြောင်း ဖြစ်သော သညာ စိတ် ဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော အပါယ်လားကြောင်းကို။ ၀၊ ဖောက်ပြန်စွာ ယူခြင်းဟု ဆိုအပ်သော သညာ စိတ် ဒိဋ္ဌိ တည်းဟူသော အပါယ်လားကြောင်းကို။ မဂ္ဂဉ္စ=ပဇဟန္တိ၊ စွန့်တတ်သော။ အနိစ္စာနုပဿနာ၊ အမြဲမရှိဟု ဖြစ်သော အဖန်တလဲလဲ ရှုခြင်းသည်။ အနိမိတ္တာနုပဿနာ နာမ၊ အနိမ်တ္တာနုပဿနာ မည်သော။ ၀၊ ဝိပလ္လာသနိမိတ်မှ ကင်းသော အခြင်းအရာဖြင့် အဖန်တလဲလဲ ရှုတတ်သည်မည်သော။ ဝိမောက္ခမုခံ၊ ဝိမောက္ခမုခသည်။ ၀၊ ဆန့်ကျင်ဘက် ဝိပလ္လာသနိမိတ်မှ လွတ်ဆဲ လွတ်ပြီးဖြစ်သော မဂ်, ဖိုလ်၏ အကြောင်းသည်။ ၀၊ ဆန့်ကျင်ဘက် ကိလေသာတို့မှ လွတ်ဆဲ ဖြစ်သောမဂ်, လွတ်ပြီး ဖြစ်သော ဖိုလ်၏အကြောင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၆၃။ ဒုက္ခာနုပဿနာ တဏှာပဏိဓိံ မဂ္ဂဉ္စ အပ္ပဏိဟိတာနုပဿနာ နာမ ဝိမောက္ခမုခံ ဟောတိ။

ဒုက္ခဟုရှုလျှင် အပ္ပဏိဟိတာ-နုပဿနာမည်ခြင်း

၆၃။ တဏှာပဏိဓိံ၊ ကာမ, ရူပ, အရူပ ဘဝတို့၌ တပ်တတ်သော တဏှာဟူသော တောင့်တ ခြင်းကို။ မဂ္ဂဉ္စ=ပဇဟန္တိ၊ စွန့်တတ်သော။ ဒုက္ခာနုပဿနာ၊ ဆင်းရဲ၏ဟု ဖြစ်သော အဖန်တလဲလဲ ရှုခြင်းသည်။ အပ္ပဏိဟိတာ နုပဿနာ နာမ၊ အပ္ပဏိဟိတာ-နုပဿနာမည်သော။ ၀၊ ပဏိဓိမှကင်းသော အခြင်းအရာဖြင့် အဖန်တလဲလဲ ရှုတတ်သည် မည်သော။ ဝိမောက္ခမုခံ၊ ဝိမောက္ခမုခသည်။

၀၊ ဆန့်ကျင်ဘက် ပဏိဓိမှ လွတ်ဆဲ လွတ်ပြီး ဖြစ်သောမဂ်, ဖိုလ်၏ အကြောင်းသည်။ ၀၊ ဆန့်ကျင်ဘက် ကိလေသာတို့မှ လွတ်ဆဲဖြစ်သော မဂ်, လွတ်ပြီးဖြစ်သော ဖိုလ်၏အကြောင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

မဂ်၏ သုညတဝိမောက္ခစသည့် အမည်ရပုံ

၆၄။ တသ္မာ ယဒိ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာ အနတ္တတော ဝိပဿတိ၊ သုညတော ဝိမောက္ခော နာမ ဟောတိ မဂ္ဂေါ။

မဂ်သည် သုညတဝိမောက္ခ မည်ပုံ ၆၄။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်၊ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာ၊ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိ ဝိပဿနာသည်။ ၀၊ အပါယ်အစရှိသည်တို့မှၢင်း, သခ်ၦါရနိမိတ်မှၢင်း ထခြင်းဟုဆိုအပ်သော မဂ်သို့ရောက်ကြောင်း ဝိပဿနာသည်။ အနတ္တ-တော၊ အနတ္တအားဖြင့်။ ၀၊-အနတ္တတော=အနတ္တာဣတိ၊ အနတ္တဟူ၍။ ယဒိ ဝိပဿတိ၊ အကယ်၍ ရှုသည်ဖြစ်အုံ့။ ဧဝံ သတိ၊ ဤသို့ အနတ္တ အားဖြင့် ရှုသည်ရှိသော်။ မဂ္ဂေါ၊ လောကုတ္တရာမဂ်သည်။ သုညတော ဝိမောက္ခော နာမ၊ သုညတဝိမောက္ခမည်သည်။ ၀၊ အတ္တမှဆိတ်သည် ဖြစ်၍ သံယောဇဉ် အစရှိသည်တို့မှ လွတ်ဆဲမည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (ဝုဋ္ဌာန=ထခြင်း=သခ်ၦါရဝဋ္ဋဒုက္ခတို့မှ ထခြင်း, ထွက်မြောက်ခြင်း=မဂ်။ ဂါမိနီ=ရောက်ကြောင်း။ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာ=မဂ်ရကြောင်း, မဂ်သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော ဝိပဿနာ။)

၆၅။ ယဒိ အနိစ္စတော ဝိပဿတိ၊ အနိမိတ္တော ဝိမောက္ခော နာမ။

မဂ်သည် အနိမိတ္တဝိမောက္ခမည်ပုံ ၆၅။ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိ ဝိပဿနာ၊ ဝုဋ္ဌာန-ဂါမိနိဝိပဿနာသည်။ ၀၊ အပါယ် စသည်တို့မှၢင်း, သခ်ၦါရနိမိတ်မှၢင်း ထခြင်းဟု ဆိုအပ်သော မဂ်သို့ရောက်ကြောင်း ဝိပဿနာသည်။ အနိစ္စတော၊ အနိစ္စအားဖြင့်။ ၀၊-အနိစ္စတော=အနိစ္စ ဣတိ၊ အနိစ္စဟူ၍။ ယဒိ ဝိပဿတိ၊ အကယ်၍ ရှုသည်ဖြစ်အုံ့။ ဧဝံ သတိ၊ ဤသို့ အနိစ္စအားဖြင့် ရှုသည်ရှိသော်။ မဂ္ဂေါ၊ လောကုတ္တရာ မဂ်သည်။ အနိမိတ္တော ဝိမောက္ခော နာမ၊ အနိမိတ္တ ဝိမောက္ခ မည်သည်။ ၀၊ နိစ္စနိမိတ်စသည် မရှိသည်ဖြစ်၍ သံယောဇဉ်

အစရှိသည်တို့မှ လွတ်ဆဲမည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (ဝုဋ္ဌာန=ဝိမောက္ခ=တရားကိုယ်အားဖြင့် မင်ဖြစ်သည်။)

၆၆။ ယဒိ ဒုက္ခတော ဝိပဿတိ၊ အပ္ပဏိဟိတော ဝိမောက္ခော နာမ၊ တံ စ မဂ္ဂေါ ဝိပဿနာဂမနဝသေန တိဏိ နာမာနိ လဘတိ၊ တထာ ဖလဋ္ဌ မဂ္ဂါဂမနဝသေန မဂ္ဂဝိထိယံ။

မင်သည် အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခမည်ပုံ ၆၆။ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာ၊ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီဝိပဿနာ သည်။ ဝါ၊ အပါယ် အစရှိသည်တို့မှရင်း, သင်္ခါရနိမိတ်မှရင်း ထခြင်းဟူ ဆိုအပ်သော မင်သို့ ရောက်ကြောင်း ဝိပဿနာသည်။ ဒုက္ခတော၊ ဒုက္ခအား ဖြင့်။ ဝါ-ဒုက္ခတော=ဒုက္ခံ ဣတိ၊ ဒုက္ခဟု၍။ ယဒိ ဝိပဿတိ၊ အကယ်၍ ရှုသည်ဖြစ်အုံ့။ ဧဝံ သတိ၊ ဤသို့ ဒုက္ခအားဖြင့် ရှုသည်ရှိသော်။ မဂ္ဂေါ၊ လောကုတ္တရာမင်သည်။ အပ္ပဏိဟိတော ဝိမောက္ခော နာမ၊ အပ္ပဏိ-ဟိတ ဝိမောက္ခမည်သည်။ ဝါ၊ တဏှာဟူသော တောင့်တခြင်း မရှိသည် ဖြစ်၍ သံယောဇဉ် စသည်တို့မှ လွတ်ဆဲမည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဣတိ စ၊ ဤသို့လည်း။ မဂ္ဂေါ၊ လောကုတ္တရာမင်သည်။ ဝိပဿနာဂမန-ဝသေန၊ ဝိပဿနာတည်းဟူသော ရောက်ကြောင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ တိဏိ နာမာနိ၊ သုံးပါးသော အမည်တို့ကို။ ဝါ၊ သုညတ ဝိမောက္ခ, အနိမိတ္တ-ဝိမောက္ခ, အပ္ပဏိဟိတ ဝိမောက္ခ တည်းဟူသော အမည်သုံးပါးတို့ကို။ လဘတိ၊ ရ၏။

မဂ္ဂဝိထိ၌ ဖိုလ်၏ သုညတဝိမောက္ခစသည့် အမည်ရပုံ

ဖိုလ်စိတ်၏သုညတဝိမောက္ခစသည် မည်ခြင်းအကြောင်း မဂ္ဂဝိထိယံ၊ မဂ္ဂဝိထိ၌။ ဖလဋ္ဌ၊ နှစ်ကြိမ်, သုံးကြိမ် ကျသော ဖိုလ် သည်လည်း။ မဂ္ဂါဂမနဝသေန၊ မင်တည်းဟူသော ရောက်ကြောင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ တထာ၊ ထိုအတူ။ တိဏိ နာမာနိ၊ သုံးပါးသော အမည်တို့ကို။ ဝါ၊ သုညတဝိမောက္ခ, အနိမိတ္တဝိ-မောက္ခ, အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခ တည်းဟူသော အမည်သုံးပါးတို့ကို။ လဘတိ၊ ရ၏။

ဖလသမာပတ်ဝိထိဋ္ဌ ဖိုလ်စိတ်အမည်ထူးရပုံများ

၆၇။ ဖလသမာပတ္တိဝိထိယံ ပန ယထာဝုတ္တနယေန ဝိပဿနာနံ ယထာသကံ ဖလ'မုပ္ဇမာနမ္မိ ဝိပဿနာဂမနဝသေန သုညတာဒိ-ဝိမောက္ခေါ တိ စ ပဝုစ္စတိ။

ဖလသမာပတ်ဝိထိဋ္ဌ မိမိပွါးများသည့်အတိုင်း အမည်ရခြင်း

၆၇။ ပန၊ အထူးကို ဆိုအံ့။ ဖလသမာပတ္တိဝိထိယံ၊ ဖလသမာပတ္တိဝိထိဋ္ဌ။

ယထာဝုတ္တနယေန၊ အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်။ ဝိပဿနာ၊ ဝိပဿနာရှုကုန်သော ဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်လေးယောက်တို့အား။ ဝါ၊ တို့၏။ ဥပဇ္ဇမာနံ၊ ဖြစ်သော။ ယထာသကံ ဖလံပိ၊ အကြင်အကြင် ရအပ်သော မဂ်တည်းဟူသော မိမိဥစ္စာ၏အကျိုးဖြစ်သော ဖိုလ်ကိုလည်း။ ဝိပဿနာဂမနဝသေန၊ ဝိပဿနာတည်း ဟူသော ရောက်ကြောင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်။ သုညတာဒိ ဝိမောက္ခေါ တိ စ၊ သုညတဝိမောက္ခ, အနိမိတ္တဝိမောက္ခ, အပဏိဟိတ ဝိမောက္ခဟူ၍သာလျှင်။ ဝါ၊ အတ္တမှဆိတ်သည်ဖြစ်၍ သံယောဇဉ်အစရှိသည်တို့မှ လွတ်ပြီးဖြစ်သော သုညတဝိမောက္ခ ဖိုလ်, နိစ္စနိမိတ်စသည် မရှိသည်ဖြစ်၍ သံယောဇဉ်အစရှိသည်တို့မှ လွတ်ပြီးဖြစ်သော အနိမိတ္တဝိမောက္ခ ဖိုလ်, တဏှာဟူသော တောင့်တခြင်းမရှိသည်ဖြစ်၍ သံယောဇဉ်အစရှိသည်တို့မှ လွတ်ပြီးဖြစ်သော အပဏိဟိတဝိမောက္ခ ဖိုလ်ဟူ၍သာလျှင်။ ပဝုစ္စတိ၊ အပြားအားဖြင့် ဆိုအပ်၏။ (မဂ္ဂဝိထိဋ္ဌ ဖိုလ်သည် မဂ်၏အမည်အတိုင်းသာ သုညတဝိမောက္ခစသည်ဟု အမည်ရနိုင်သည်။ ဖလသမာပတ်ဝိထိဋ္ဌမူကား မိမိရှုပွါးသည့်အတိုင်းပင် အမည်ရသည်။ ဥပမာ— အနတ္တလက္ခဏာကိုရှုပွါး၍ ဖလသမာပတ်ဝိထ်ဖြစ်လျှင် ထိုဖိုလ်၏အမည်သည် သုညတဝိမောက္ခဖြစ်သည်။ ဤနည်းနှင့်နှင့် မိမိလိုရာ လက္ခဏာတင်၍ ရှုပွါးသည့်အတိုင်း အမည်ရနိုင်သည်။)

အာဝရမ္မဏဝသေန ပန သရသဝသေန စ နာမတ္တယံ သဗ္ဗတ္ထ သဗ္ဗေသမ္မံ သမမေဝ စ။

အယမေတ္ထ ဝိမောက္ခဘေဒေါ။

မဂ်, ဖိုလ်၏ သုညတ ဝိမောက္ခ စသည့် အမည်တူခြင်း အကြောင်း ပန၊ မဆက်ဆံသည်မှ တပါး ဆက်ဆံသည်ကို ဆိုအံ့။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော မဂ္ဂ-ဝိထိ, ဖလသမာပတ္တိဝိထိ၌။ သဗ္ဗေသံ၊ အလုံးစုံသော မဂ်, ဖိုလ်တို့အား။ နာမတ္တယံပိ၊ အမည်တို့၏ သုံးခုတို့၏ အပေါင်းသည်လည်း။ ဝါ၊ သုညတ-ဝိမောက္ခ, အနိမိတ္တဝိမောက္ခ, အပ္ပဏိဟိတ ဝိမောက္ခ တည်းဟူသော အမည်သုံးပါး အပေါင်းသည်လည်း။

အာရုံအားဖြင့် အမည်တူခြင်း။ ။အာရမ္မဏဝသေန၊ ခပ်သိမ်းသော သင်္ခါရတို့မှ ဆိတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သုညတ အမည်ရှိသော နိဗ္ဗာန်၊ သင်္ခါရ နိမိတ်မှ ကင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အနိမိတ္တ အမည်ရှိသော နိဗ္ဗာန်၊ တဏှာဟူသော ပဏိဓိမှ ကင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အပ္ပဏိဟိတ အမည်ရှိသော နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော အာရုံ၏အစွမ်းဖြင့်ဝင်း။

ဂုဏ်အားဖြင့် အမည်တူခြင်း။ ။သရသ ဝသေန စ၊ ရာဂ အစရှိသည်မှ ဆိတ်ခြင်းကြောင့် သုညတ, ရူပနိမိတ် အစရှိသော အာရုံမှ ကင်းခြင်းကြောင့် အနိမိတ္တ, ကိလေသာဟူသော တောင့်တခြင်း ကင်းခြင်းကြောင့် အပ္ပဏိဟိတ တည်းဟူသော မိမိ၏ ဂုဏ်အစွမ်းဖြင့်ဝင်း။ သမမေဝ စ၊ တူသည်သာလျှင်တည်း။

ဘွေ၊ ဤဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်း၌။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းသည်။ ဝိမောက္ခဘေဒေါ၊ ဝိမောက္ခ အပြားတည်း။ ဝါ၊ ဝိမောက္ခကို ဆိုကြောင်းဖြစ်သော နည်းတည်း။

ပုဂ္ဂလ ဘေဒ

အရိယာပုဂ္ဂိုလ်အသီးသီးပယ်သော ကိလေသာနှင့် လားရာဂတိများ

၆၈။ ဘွေ ပန သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ ဘာဝေတွာ ဒိဋ္ဌိ, ဝိစိကိစ္ဆာ ပဟာနေန ပဟီနာပါယဂမနော သတ္တက္ခတ္တုပရမော သောတာ-ပန္နော နာမ ဟောတိ။

သောတာပန် မည်ပုံနှင့် ပယ်သောကိလေသာ ၆၈။ ပန၊ ဝိမောက္ခဘေဒမှ တပါး ပုဂ္ဂလ-ဘေဒကို ဆိုအံ့။ တ္ထေ၊ ဤဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းခ်ီ။ ၀ါ- ဇ္ဇေ = ဇေတသု စတ္ထသု ပုဂ္ဂလေသု၊ ထိုလေးယောက်သော ဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ၊ သောတာပတ္တိမဂ်ကို။ ဘာဝေတ္မာ၊ ပွါးစေ၍။ ဒိဋ္ဌိ-ဝိစိကိစ္ဆာပဟာနေန၊ ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်ခြင်းဖြင့်။ ၀ါ၊ ဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်ခြင်းကြောင့်။ ပဟီနာပါယဂမနော၊ ပယ်အပ်ပြီးသော အပါယ်သို့သွားခြင်းရှိသည် ဖြစ်၍။ ၀ါ၊ အပါယ်သို့ သွားခြင်းကို ပယ်ပြီးသည် ဖြစ်၍။ သတ္တက္ခတ္တုပရမော၊ လူ့ပြည် နတ်ပြည် အရောအားဖြင့် ခုနစ်ကြိမ် ပဋိသန္ဓေယူခြင်း အတိုင်းအရှည်ရှိသော။ သောတာပန္နော နာမ၊ သောတာပန်မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၆၉။ သကဒါဂါမိမဂ္ဂံ ဘာဝေတ္မာ ရာဂ ဒေါသ မောဟာနံ တနုက-ရတ္တာ သကဒါဂါမိ နာမ ဟောတိ သကိဒေ၀ ဣမံ လောကံ အာဂန္တွာ။

သကဒါဂါမ် မည်ပုံနှင့် ပယ်သောကိလေသာ ၆၉။ သကဒါဂါမိမဂ္ဂံ၊ သကဒါဂါမိမဂ်ကို။ ဘာ-ဝေတ္မာ၊ ပွါးစေ၍။ ရာဂဒေါသမော-ဟာနံ၊ ရာဂ, ဒေါသ, မောဟတို့ကို။ တနုကရတ္တာ၊ ခေါင်းပါးအောင် ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သကိ-ဒေ၀၊ တကြိမ်သာလျှင်။ ဣမံ လောကံ၊ ဤလူ့ပြည်သို့။ အာဂန္တွာ၊ လာ၍။ ၀ါ၊ လာခြင်းကြောင့်။ သကဒါဂါမိ နာမ၊ သကဒါဂါမ်မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၇၀။ အနာဂါမိမဂ္ဂံ ဘာဝေတ္မာ ကာမရာဂ ဗျာပါဒါန မနေ၀သေသပ-ဟာနေန အနာဂါမိ နာမ ဟောတိ အနာဂန္တွာ ဣတ္ထတ္တံ။

အနာဂါမ်မည်ပုံနှင့် ပယ်သော ကိလေသာ ၇၀။ အနာဂါမိမဂ္ဂံ၊ အနာဂါမိမဂ်ကို။ ဘာဝေ-တ္မာ၊ ပွါးစေ၍။ ကာမရာဂ ဗျာပါဒါနံ၊ ကာမရာဂ ဗျာပါဒတို့ကို။ အနေ၀သေသပ-ဟာနေန၊ အကြွင်းမဲ့ ပယ်ခြင်းဖြင့်။ ၀ါ၊ အကြွင်းမဲ့ ပယ်ခြင်းကြောင့်။

ဣတ္ထတ္တံ၊ ဤကာမဘုံသို့။ အနာဂန္ဓာ၊ မလာမူ၍။ ဝါ၊ မလာခြင်းကြောင့်။ အနာဂါမိ နာမ၊ အနာဂါမ်မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၇၁။ အရဟတ္တမဂ္ဂံ ဘာဝေတ္ဝာ အနဝသေသ ကိလေသပ္ပဟာနေန အရဟာ နာမ ဟောတိ ခီဏာသဝေါ လောကေ အဂ္ဂဒက္ခိ-ဏေယ္ယော။

အယမေတ္ထ ပုဂ္ဂလဘေဒေါ။

ရဟန္တာ မည်ပုံနှင့် ပယ်သောကိလေသာ

၇၁။ အရဟတ္တမဂ္ဂံ၊ အရဟတ္တမဂ်ကို။ ဘာဝေ-တ္ဝာ၊ ပွါးစေ၍။ အနဝသေသ ကိလေသ-ပ္ပဟာနေန၊ အကြွင်းမဲ့ ကိလေသာကို ပယ်ခြင်းဖြင့်။ ဝါ၊ အကြွင်းမဲ့ ကိလေသာကို ပယ်ခြင်းကြောင့်။ ခီဏာသဝေါ၊ ကုန်ပြီးသော အာသဝေါရှိသော။ လောကေ၊ လူ့ဘုံ၌။ အဂ္ဂဒက္ခိဏေ-ယျော၊ မြတ်သော အလှူကို ခံထိုက်သော။ အရဟာ နာမ၊ ရဟန္တာ မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဇော်ထား ဤဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းခ၌။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်ခဲ့ ပြီးသော နည်းသည်။ ပုဂ္ဂလဘေဒေါ၊ ပုဂ္ဂိုလ်အပြားတည်း။ ဝါ၊ ပုဂ္ဂိုလ်အပြားကို ဆိုကြောင်းဖြစ်သော နည်းတည်း။

သမာပတ္တိ ဘေဒ

၇၂။ ဖလသမာပတ္တိယော ပနေတ္ထ သဗ္ဗေသမ္မိ ယထာသက ဖလ-ဝသေန သာဓာရဏာဝ။

ဆိုင်ရာ ဖလသမာပတ်ကို ဆိုင်ရာ ဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ် ဝင်စားနိုင်ခြင်း

၇၂။ ပန၊ ပုဂ္ဂလဘေဒမှ တပါး သမာ-ပတ္တိဘေဒကို ဆိုအံ့။ ဇော်ထား ဤဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းခ၌။ ဝါ-ဇော်ထား=တောသူ ဖလသမာပတ္တိ နိရောဓသမာပတ္တိသူ၊ ထိုဖလသမာပတ် နိရောဓသမာပတ်တို့တွင်။ ဖလသမာပတ္တိယော၊ ဖလသမာပတ်တို့သည်။ ဝါ- ဖိုလ်ဝင်စားခြင်းတို့သည်။ သဗ္ဗေသမ္မိ၊ ခပ်သိမ်းသော ဖလဌာန်

ပုဂ္ဂိုလ်လေးယောက်တို့ဌာလည်း။ ဝါ၊ တို့အားလည်း။ ဝါ၊ တို့၏လည်း။ ယထာသက ဖလဝသေန၊ အကြင်အကြင် ရအပ်သော မဂ်တည်းဟူသော မိမိ၏ ဥစ္စာဖြစ်သော ဖိုလ်၏အစွမ်းဖြင့်။ သာဓာရဏာဝ၊ ဆက်ဆံကုန်သည် သာလျှင်တည်း။

၃၃။ နိရောဓသမာပတ္တိ သမာပဇ္ဇနံ ပန အနာဂါမိနဉ္စေဝ အရဟတ္တာနဉ္စ လဗ္ဘတိ။

နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၂-ပါး

၃၃။ ပန၊ သာဓာရဏမ္ပ တပါး အသာဓာရဏကို ဆိုအံ့။ နိရောဓ သမာပတ္တိ သမာ-ပဇ္ဇနံ၊ နိဗ္ဗာနသမာပတ်ကို ဝင်စားခြင်းကို။ ဝါ၊ စိတ် စေတသိက် စိတ္တဇရူပ်တို့၏ ချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းကို ဝင်စားခြင်းကို။ အနာဂါမိနဉ္စေဝ၊ ကာမ ရူပဘုံ၌ တည်သော သမာပတ်ရှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ရင်း။ အရဟတ္တာနဉ္စ၊ ကာမ ရူပဘုံ၌ တည်သော သမာပတ်ရှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ရင်း။ လဗ္ဘတိ၊ ရအပ်၏။

နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားပုံ

တတ္ထ ယထာက္ကမံ ပဌမဈာနာဒိ မဟဂ္ဂတ သမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတ္မာ ဝုဋ္ဌာယ တတ္ထဂတေ သင်္ခါရဝမ္မေ တတ္ထ တတ္ထေဝ ဝိပဿန္တော ယာဝ အာကိဉ္စညာယတနံ ဂန္တ္မာ တတော ပရံ အဓိဋ္ဌေယျာဒိကံ ပုဗ္ဗကိစ္စံ ကတ္မာ နေဝသညာ နာသညာ-ယတနံ သမာပဇ္ဇတိ။

နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားရာ၌ တတ္ထ၊ ကို နိရောဓသမာပတ်၌။ သမထ, ဝိပဿနာ အစုံအစုံရှုပွါးရခြင်း ယထာက္ကမံ၊ အစဉ်အတိုင်း။ ပဌမဈာနာဒိ မဟဂ္ဂတ သမာ-ပတ္တိံ၊ ပဌမစျာန် အစရှိသော မဟဂ္ဂုတ်သမာပတ်ကို။ သမာပဇ္ဇိတ္မာ၊ ဝင်စား၍။

ဝုဋ္ဌာယ၊ ပဌမစျာန် အစရှိသော မဟဂ္ဂုတ် သမာပတ်မှ ထ၍။

တတ္ထ၊ ထိုပဌမစျာန် အစရှိသော မဟဂ္ဂုတ်သမာပတ်၌။ ဂတေ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ သခ်ါရဓမ္မေ၊ သင်္ခါရတရားတို့ကို။ တတ္ထ=တတ္ထေဝ၊ ထိုထိုသို့သော ပဌမစျာန် အစရှိသောမဟဂ္ဂုတ်သမာပတ်၌သာလျှင်။ ဝိပဿဒ္ဓေ၊ ဝိပဿနာရှုသော အနာဂါမ်, ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ယာဝ အာကိဉ္စညာ-ယတနံ၊ အာကိဉ္စညာယတနကုသိုလ်, ကိရိယာစျာန်တိုင်အောင်။ ဂန္ဓာ၊ သွားရ၏။ ဝါ၊ ဝင်စား၏။

ပုဗ္ဗကိစ္စ ၄-ပါး။ ။တတော၊ ထိုအာကိဉ္စညာယတန ကုသိုလ်, ကိရိယာ စျာန်ကို ဝင်စားသည်မှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ အဓိဋ္ဌေယျာ-ဒိကံ၊ အဓိဋ္ဌာန်ခြင်း အစရှိသော။ ဝါ၊ ကိုယ်နှင့်မစပ် အသီးအသီး ထားအပ်သော သင်္ကန်းစသော ပရိက္ခရာ ကျောင်းအစရှိသည်တို့ကို မီးစသည်ဖြင့် မဖျက်ဆီးနိုင်အောင် အဓိဋ္ဌာန်ခြင်း (အဓိဋ္ဌာန), သံဃာတို့တောင့်တအံ့သည်ကို ဆင်ခြင်ခြင်း (သံဃပဋိမာနန), ဘုရားရှေ့တော်မူအံ့သည်ကို ဆင်ခြင်ခြင်း (သတ္ထုပက္ကောသန), ခုနစ်ရက်အတွင်း၌ ကမ္မဇရုပ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော အသက်၏တည်ခြင်းကို ကြည့်ခြင်း (အဒ္ဓါနပရိစ္ဆေဒ)ဟု ဆိုအပ်သော။ ပုဗ္ဗကိစ္စံ၊ လေးပါးသော ပုဗ္ဗကိစ္စကို။ ကတ္ဝာ၊ ပြု၍။ နေဝ-သညာနာသညာယတနံ၊ နေဝသညာနာသညာယတန ကုသိုလ် ကိရိယာ စျာန်ကို။ သမာပဇ္ဇတိ၊ ဝင်စား၏။

တသ ဒ္ဝိန္နံ အပ္ပနာဇဝနာနံ ပရတော ဝေါစ္ဆိဇ္ဇတိ စိတ္တသန္တတိ၊
တတော နိရောဓသမာပတ္တိ နာမ ဟောတိ။

နိရောဓသမာပတ်မည်ပုံ။ ။ဒ္ဝိန္နံ၊ နှစ်ကြိမ်ကုန်သော။ အပ္ပနာဇဝနာနံ၊ နေဝသညာ နာသညာယတန ကုသိုလ် ကိရိယာဇောတို့၏။ ပရတော၊ နောက်၌။ တသ၊ ထိုအနာဂါမ် ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဝါ၊ ၏။ စိတ္တသန္တတိ၊ စိတ်၏အစဉ်သည်။ ဝေါစ္ဆိဇ္ဇတိ၊ ပြတ်၏။ တတော၊ ထိုစိတ်အစဉ်ပြတ်သည်မှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ ဝါ၊ ထိုစိတ်အစဉ်ပြတ်ခြင်းကြောင့်။ နိရောဓသမာပတ္တိ နာမ၊ နိရောဓသမာပတ်ကို ဝင်စားသည်မည်သည်။ ဝါ၊ စိတ်, စေတသိက်, စိတ္တဇရုပ်တို့၏ ချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်သည်မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

နိရောဓသမာပတ်မှ ထသည့်အခါ ဖြစ်သည့်ဖိုလ်စိတ်များ

၂၄။ ဝုဋ္ဌာနကာလေ ပန အနာဂါမိနော အနာဂါမိဖလစိတ္တံ, အရ-
ဟတော အရဟတ္တဖလစိတ္တံ, ဧကဝါရမေဝ ပဝတ္တိတ္ဝာ ဘဝင်-
ပါတော ဟောတိ၊ တတော ပရံ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏံ ပဝတ္တတိ။

အယ မေတ္ထ သမာပတ္တိဘေဒေါ။

နိဋ္ဌိတော စ ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန နယော။

နိရောဓသမာပတ်နောက် အနာဂါမိဖိုလ် စသည် တကြိမ်သာ ဖြစ်ခြင်း

၂၄။ ပန၊ အထူးကို ဆိုအံ့။ ဝါ၊ ဝင်စားသည်မှတပါး ထသည်ကို ဆိုအံ့။

ဝုဋ္ဌာနကာလေ၊ နိရောဓသမာပတ်မှ ထသောကာလ (စိတ်, စေတသိက်, စိတ္တဇရုပ်ဘို့ ပြန်ဖြစ်သောအခါ)၌။ အနာဂါမိနော၊ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်အား။ အနာဂါမိဖလစိတ္တံ၊ အနာဂါမိဖိုလ်စိတ်သည်။ အရဟတော၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား။ အရဟတ္တဖလစိတ္တံ၊ အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်သည်။ ဧကဝါရမေဝ၊ တကြိမ်သာလျှင်။ ပဝတ္တိတ္ဝာ၊ ဖြစ်၍။ **တနည်းကား**—အနာဂါမိနော၊ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်အား။ အနာဂါမိဖလစိတ္တံ=အနာဂါမိဖလစိတ္တဿ၊ အနာဂါမိဖိုလ်စိတ်၏။ အရဟတော၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား။ အရဟတ္တဖလစိတ္တံ=အရဟတ္တဖလစိတ္တဿ၊ အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်၏။ ဧကဝါရမေဝ၊ တကြိမ်သာလျှင်။ ပဝတ္တိတ္ဝာ=ပဝတ္တနတော၊ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ ဝါ၊ ဖြစ်ပြီးမှ။ ဘဝင်ပါတော၊ ဘဝင်ကျသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

တတော၊ ထိုဘဝင်ကျသည်မှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏံ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာဇောစိတ်သည်။ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။

ဏ္ဍေ၊ ဤဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်း၌။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းသည်။ သမာပတ္တိဘေဒေါ၊ သမာပတ္တိ အပြားတည်း။ ဝါ၊ [illegible] အပြားကို ဆိုကြောင်းဖြစ်သော နည်းတည်း။

ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန နယော၊ ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းနည်းသည်။ နိဋ္ဌ-ဝေါ စ=နိဋ္ဌဝေါ ၎ဝ၊ အပြီးသို့ ရောက်သည်သာလျှင်တည်း။

ဥယျောဇဉ်

၇၅။ ဘာဝေတဗ္ဗံ ပနိစ္ဆေဝံ၊ ဘာဝနာဒ္ဒယ မုတ္တမံ။
ပဋိပတ္တိရသဿာဒံ၊ ပတ္ထယန္တေန သာသနေ။

သမထ, ဝိပဿနာဘာဝနာ ပွါးမျှားအပ်ကြောင်း

၇၅။ ပန၊ အထူးကို ဆိုအံ့။ ဝါ၊ သမထ ကမ္မဋ္ဌာန်းနည်း, ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်း နည်းမှ တပါး ထိုသမထဝိပဿနာ-ကမ္မဋ္ဌာန်းခြင်း အားထုတ်အောင် တိုက်တွန်းခြင်း ဥယျောဇဉ်ကို ဆိုအံ့။ သာသနေ၊ သာသနာတော်၌။ ပဋိပတ္တိရသဿာဒံ၊ စျာနသုခ, ဖလသုခ စသည် အပြားရှိသော သမထ, ဝိပဿနာဟု ဆိုအပ်သော အကျင့်ဖြင့် ရအပ်သော သာယာအပ်, ခံစားအပ်သော အရသာတည်းဟူသော ချမ်းသာကို။ ဝါ၊ သမထ, ဝိပဿနာဟု ဆိုအပ်သော အကျင့်၏ အကျိုး ဖြစ်၍ဖြစ်သော သာယာအပ်, ခံစားအပ်သော အရသာတည်းဟူသော စျာနသုခ, ဖလသုခစသည် အပြားရှိသော ချမ်းသာကို။ ပတ္ထယန္တေန၊ တောင့်တသော အမျိုးသားသည်။ ဣစ္ဆေဝံ=ဣတိ၎ဝံ ယထာဝုတ္တနယေန၊ ဤသို့ အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်။ ဥတ္တမံ၊ မြတ်သော။ ဝါ၊ ထူးသော။ ဝါ၊ နိဝရဏကိလေသာကို နုတ်တတ်သော။ ဘာဝနာဒ္ဒယံ၊ သမထဘာဝနာ, ဝိပဿနာဘာဝနာတည်းဟူသော ဘာဝနာနှစ်ခု အပေါင်းကို။ ဘာဝေတဗ္ဗံ၊ ပွါးစေအပ်၏။ ဝါ၊ ပွါးအောင်ပြုရာ၏။

ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း နိဂုံး

ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟေ ကမ္မဋ္ဌာနသင်္ဂဟ ဝိဘာဂေါ နာမ
နဝမော ပရိစ္ဆေဒေါ။

အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟော၊ အဘိဓမ္မာခုနစ်ကျမ်း၌ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော အနက်တို့ကို အကျဉ်းအားဖြင့် ယူရာ ယူကြောင်း သင်္ဂြိုဟ်ရာ,

သင်ဂိုဟ်ကြောင်း ဖြစ်ခြင်းကြောင့် အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ အမည်ရှိသော ကျမ်းဌ။ ကမ္ဘဏ္ဍာနသင်္ဂဟ ဝိဘာဂေါ နာမ၊ ကမ္ဘဏ္ဍာနသင်္ဂဟကို ဝေဘန်ရာ ဝေဘန်ကြောင်းမည်သော။ ဝါ၊ သမထကမ္ဘဏ္ဍာန်း, ဝိပဿနာကမ္ဘဏ္ဍာန်း တို့၏ အကျဉ်းအားဖြင့် ဝေဘန်ရာ ဝေဘန်ကြောင်းမည်သော။ နဝမော၊ ကိုးခုတို့၏ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော။ ပရိစ္ဆေဒေါ၊ အပိုင်းအခြားသည်။ ဣတိ=သမတ္တော၊ ပြီးပြီ။

ကမ္ဘဏ္ဍာန်းပိုင်း ပြီး၏။

ကျမ်းပြီး နိဂုံး

(က) စာရိတ္တ သောဘိတ ဝိသာလ ကုလောဒယေန၊
သဒ္ဓါဘိဝုဒ္ဓ ပရိသုဒ္ဓ ဂုဏောဒယေန။
နမ္မဝှယေန ပဏိဓာယ ပရာနုကမ္ပံ၊
ယံ ပတ္ထိတံ ပကရဏံ ပရိနိဋ္ဌိတံ တံ။

ဒါယကာကြီးနမ္မ တောင်းပန်၍ ရေးသားရပုံ။ ။(က) စာရိတ္တ သော-ဘိတ ဝိသာလ ကု-လောဒယေန၊ အမျိုးတို့၏ အကျင့်ဖြင့် တင့်တယ်ပြန့်ပြောသော အမျိုး အနွယ်၌ ဖြစ်ခြင်းရှိထသော။ သဒ္ဓါဘိဝုဒ္ဓ ပရိသုဒ္ဓ ဂုဏောဒယေန၊ ကံ အစရှိသည်ကို ယုံကြည်သော သဒ္ဓါတရားဖြင့် အလွန်ပွါးသော စင်ကြယ်သော ဒါန, သီလ အစရှိသော ဂုဏ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းရှိထသော။ နမ္မ-ဝှယေန၊ နမ္မအမည်ရှိသော ဒါယကာသည်။ ဝါ၊ ထိုထိုသော မကောင်းမှု ဒုစရိုက်မှ ကိုယ်, နှုတ်, စိတ်ကို စောင့်တတ်သောကြောင့် နမ္မအမည်ရှိ သော ဒါယကာသည်။ ဝါ၊ ထိုထိုသော ကောင်းမှုသုစရိုက်ကို အမြိုက်သုဓာ အရသာလို နှစ်သက်တတ်သောကြောင့် နမ္မအမည်ရှိသော ဒါယကာသည်။ ပရာနုကမ္ပံ၊ အဘိဓမ္မာ ပိဋကတ်တည်း ဟူသော ပရိယတ္တိ သာသနာတော်၌ ချမ်းသာသဖြင့် သက်သော ဉာဏ်၏ ရင့်ခြင်းလက္ခဏာ ရှိသော သူတပါးတို့အား ချီးမြှောက်ခြင်းကို။ ပဏိဓာယ၊ တောင့်တ၍။

တနည်းကား—ပရာနုကမ္ပံ၊ အဘိဓမ္မာ၌ တော်ဝေသော ရဟန်းတို့ကို မြင်၍ ထိုအဘိဓမ္မာ၌ တော်ဝေသော ရဟန်းတို့အား သနားခြင်း ကရုဏာကို။ ပဏိဓာယ၊ စဲ့၍။ ဝါ၊ ဖြစ်စေ၍။ ယံ ပကရဏံ၊ အကြင်အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂြိဟ်ကျမ်းကို။ ပတ္ထိတံ၊ အထူးသဖြင့် တောင်းပန်အပ်၏။ ဝါ၊ ရှိသေစွာ တောင်းပန်အပ်၏။ ဝါ၊ ရှေ့ရှု တောင်းပန်အပ်၏။

တံ ပကရဏံ၊ ထိုနမ္မအမည်ရှိသော ဒါယကာသည် အထူးသဖြင့် တောင်းပန် အပ်သောကြောင့် ငါ အနုရုဒ္ဓါ ဆရာသည် စီရင်အပ်သော အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂြိဟ်ကျမ်းသည်။ ပရိနိဋ္ဌိတံ၊ ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော ကိုးပါးသော ပရိစ္ဆေဒတို့ဖြင့် အချင်းခပ်သိမ်း အပြီးသို့ရောက်ပြီ။

အာသီသ

(၁) ပုညေန တေန ဝိပုလေန တု မူလသောမံ၊
ဓညာဓိဝါသ မုဒိတောဒိတ မာယုကန္တိ။
ပညာဝဒါတ ဂုဏ သောဘိတ လဒ္ဓီ ဘိက္ခူ၊
မညန္တု ပုညဝိဘဝေါဒယ မဂ်လာယ။

ဤတိ အနုရုဒ္ဓါစရိယေန ရစိတံ
အာဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂဟံ နာမ ပကရဏံ။

မူလသောမကျောင်းဌ် သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်းပြုခြင်း။ ။(၁) ဝိပုလေန တု၊ ပြန့်ပြောသည် သာလျှင် ဖြစ်သော။ တေန ပုညေန၊ ထိုအာဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂြိုဟ်ကျမ်းကို စီရင်ရသော ကောင်းမှုဖြင့်။ ဝါ၊ ကြောင့်။ ပညာဝဒါတ ဂုဏသောဘိတ လဒ္ဓီ၊ ပြုစင်သော အရိယာမဂ်ပညာဖြင့် စင်ကြယ်သော သီလအစရှိသော ဂုဏ်ဖြင့် တင့်တယ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ မကောင်းမှုမှ ရှက်တတ်သော အလေ့ရှိကုန်သော။ ဘိက္ခူ၊ ရဟန်းတို့သည်။ ဓညာဓိဝါသံ။ ဘုန်းရှိသော ရဟန်းတို့၏ နေရာဖြစ်သော။ ဥဒိတောဒိတံ၊ စင်စစ် ထင်ရှားထသော။ ဝါ၊ အလွန်ကျော်စော ကင်ရှားထသော။ မူလသောမံ၊ **မူလသောမ** အမည်ရှိသော ကျောင်းကို။

ဝါ၊ ကျောင်းတကာတို့၏ ရှေးဦးစွာ ဖြစ်၍ လက္ခဏာ ထင်ရှားသော ကြောင့် **မူလသောမ** အမည်ရှိသော ကျောင်းကို။

ဝါ၊ ကျောင်းတကာတို့ထက် မြတ်သည်ဖြစ်၍ လက္ခဏာ ထင်ရှားသော ကြောင့် **မူလသောမ** အမည်ရှိသော ကျောင်းကို။

ဝါ၊ ကျောင်းတကာတို့တွင် ပြဓာန်းသည်ဖြစ်၍ လက္ခဏာ ထင်ရှားသောကြောင့် **မူလသောမ** အမည်ရှိသော ကျောင်းကို။

ဝါ၊ ကောင်းမှုတို့၏ တည်ရာဖြစ်၍ လက္ခဏာ ထင်ရှားသောကြောင့် **မူလသောမ** အမည်ရှိသော ကျောင်းကို။

၀၊ ကျောင်းတကာတို့၏ ရှေးဦးစွာဖြစ်၍ ရဟန်းကောင်းတို့၏ ကိလေသာကို သတ်ရာဖြစ်ခြင်းကြောင့် မူလသောမ အမည်ရှိသော ကျောင်းကို။

၀၊ ကျောင်းတကာတို့ထက် မြတ်သည်ဖြစ်၍ ရဟန်းကောင်းတို့၏ ကိလေသာကို သတ်ရာဖြစ်ခြင်းကြောင့် မူလသောမ အမည်ရှိသော ကျောင်းကို။

၀၊ ကျောင်းတကာတို့တွင် ပြဓာန်းသည်ဖြစ်၍ ရဟန်းကောင်းတို့၏ ကိလေသာကို သတ်ရာဖြစ်ခြင်းကြောင့် မူလသောမ အမည်ရှိသော ကျောင်းကို။

၀၊ ကောင်းမှုတို့၏ တည်ရာဖြစ်၍ ရဟန်းကောင်းတို့၏ ကိလေသာကို သတ်ရာဖြစ်ခြင်းကြောင့် မူလသောမ အမည်ရှိသော ကျောင်းကို။

၀၊ မူလသောမ အမည်ရှိသော ဒါယကာသည် ဆောက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် မူလသောမ အမည်ရှိသော ကျောင်းကို။

တနည်းကား— တုမူလသောမံ၊ **တုမူလသောမ** အမည်ရှိသော ကျောင်းကို။

၀၊ တင့်တယ်သည်ဖြစ်၍ လက္ခဏာ ထင်ရှားသောကြောင့် တုမူလ-သောမ အမည်ရှိသော ကျောင်းကို။

၀၊ တင့်တယ်သည်ဖြစ်၍ ရဟန်းကောင်းတို့၏ ကိလေသာကို သတ်ရာဖြစ်ခြင်းကြောင့် တုမူလသောမ အမည်ရှိသော ကျောင်းကို။

၀၊ တုမအမည်ရှိသော ဒါယကာမှဖြစ်၍ လက္ခဏာ ထင်ရှားသော ကြောင့် တုမူလသောမ အမည်ရှိသော ကျောင်းကို။

၀၊ တုမ အမည်ရှိသော ဒါယကာမှ ဖြစ်၍ ရဟန်းကောင်းတို့၏ ကိလေသာကို သတ်ရာဖြစ်ခြင်းကြောင့် တုမူလသောမ အမည်ရှိသော ကျောင်းကို။

၀၊ အရိယာမဂ်ဉာဏ် တည်းဟူသော တူးရွင်းဖြင့် အဝိဇ္ဇာ, တဏှာ တည်းဟူသော ဝဋ်မြစ်ကို တူးဖြတ်ရာဖြစ်၍ လက္ခဏာ ထင်ရှားသော ကြောင့် တုမူလသောမ အမည်ရှိသော ကျောင်းကို။

၀၊ အရိယာ မဂ်တည်းဟူသော တူးရှင်းဖြင့် အဝိဇ္ဇာ, တဏှာတည်းဟူသော ဝဋ္ဋမြစ်ကို တူးဖြတ်ရာဖြစ်၍ ရဟန်းကောင်းတို့၏ ကိလေသာကို သတ်ရာဖြစ်ခြင်းကြောင့် တုမူလသောမ အမည်ရှိသော ကျောင်းကို။

ပုညဝိဘဝေါဒယမဂ်လာယ၊ ကောင်းမှု တည်းဟူသော စည်းစိမ်၏ ဖြစ်ခြင်း မဂ်လာအကျိုးငှါ။ အာယုကန္ဓံ၊ အသက်ထက်ဆုံး။ မညန္တု၊ အောက်မေ့စေကုန်သတည်း။

၀၊ ဤကျောင်းဌ နေသော ရဟန်းတို့သည် လဇီ သူတော်ကောင်းတို့ ပေချည်းတည်း, ငါတို့လည်း လဇီဖြစ်အောင် အားထုတ်ရချေ၏ဟု အောက်မေ့စေကုန်သတည်း။

၀၊ ဤကျောင်းဌနေသော ရဟန်းတို့သည် ကျမ်းပြုဆရာတို့ပေတည်း, ငါတို့လည်း ကျမ်းပြုနိုင်အောင် အားထုတ်ရချေ၏ဟု အောက်မေ့ခြင်းကို ပြုစေကုန်သတည်း။

တနည်းကား—အာယုကန္ဓံ= အာယုဂန္ဓံ၊ အသက်အပိုင်းအခြားကို နံ့စေလျက်။ မညန္တု=မညနံ ကရောန္တု၊ အောက်မေ့ခြင်းကို ပြုစေကုန်သတည်း။

၀၊ ဤကျောင်းဌနေသော ရဟန်းတို့သည် လဇီ သူတော်ကောင်းတို့ ပေချည်းတည်း, ငါတို့လည်း လဇီ သူတော်ကောင်းဖြစ်အောင် အားထုတ်ရချေ၏ဟု အောက်မေ့ခြင်းကို ပြုစေကုန်သတည်း။

၀၊ ဤကျောင်းဌနေသော ရဟန်းတို့သည် ကျမ်းပြုဆရာတို့ပေတည်း, ငါတို့လည်း ကျမ်းပြုနိုင်အောင် အားထုတ်ရချေ၏ဟု အောက်မေ့ခြင်းကို ပြုစေကုန်သတည်း။

အနုရုဒ္ဓါစရိယေန၊ သီဟိုဠ်ကျွန်း၏ တမ်းခွန်သဘုယ်ဖြစ်၍ ဝေဇယန္တာ ပြာသာဒ်ဖျားဝယ် စိုက်ထားအပ်သော ပတ္တမြားမှန်ကင်းကဲ့သို့ တဝင်း ဝင်း ပညာရောင်ဖြင့် တောက်ပသော အရှင်အနုရုဒ္ဓါဆရာသည်။ ရစိတံ၊ စီရင်အပ်သော။ အဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂဟံ နာမ၊ အဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂဟကမည်ရှိသော။ ပကရုဏံ၊ ကျမ်းသည်။ ဣဟ=သမတ္တံ၊ ပြီးပြီ။

ကျမ်းပြီး နိဂုံးပြီး၏။

နိဿယ နိဂုံး

၁။ သာသနော ဘာသိတေ ရမ္မေ၊ ပုရေ အမရနာမကေ။
ရာဇဌာနိယဝတ္ထိမ္ဟि၊ သေဋ္ဌေ ဝိဟာရဗာကရေ။

၂။ တိပေဋကာ အလက်ံဝရ၊ သိရိဓဇ မဟာဝမ္မ။
ရာဇဂုရုတိ နာမေန၊ သုတော ယော ဂုရု မေဝ၀ေ။

၃။ နာနာဂန္ဌေသု ကုသလော၊ ပရပ္ပဝါဒ မဒ္ဒနော။
အနေက သတ သိဿာနံ၊ ဝါစေန္တော သုစိ၀ုတ္တိကော။

၄။ မလနိဿဋ္ဌ စန္ဒောဝ၀၊ ဝိဟာသိ မူလသာသနံ။
ဝိတိမေရုသမော စက္ကေ၊ ဂုရုနာ ဘေန ဝါစိတံ။

၅။ နာနာနယေဟိ သမ္ပန္နံ၊ အဘိ၀မ္မတ္ထ သင်္ဂဟံ။
သုတေဟိ ယုဝသောတူဟိ၊ ယာစိတော ယတ္ထ နိဿယံ။

၆။ လိခါမ ဟံ ယထာသည်ံ၊ ပုညသေဋ္ဌောတိ နာမိကော။
ဒ္ဒိသဟဿ သတံတိက္ကေ၊ သာသနေ တိဒသာ၀ိကေ။

၇။ သက္ကရာဇေက ပညာသာ-ဝိကေ ကေသဟဿကေ။
သတေ သာ၀ကမာသဿ၊ ဇုဏ္ဏပက္ခေ စတုဒ္ဒသေ။

၈။ ဗုဒ္ဓ၀ါရေ(?)ယထာ ခေမံ၊ နိဋ္ဌိတော သော တထာ သုခါ။
သိဒ္ဓန္တ၊ သဗ္ဗပါဏီနံ၊ ရာဇာ ရက္ခတု ဘူမိကံ။

နိဿယရေးကူးသူ ၁။ သာသနောဘာသိတေ၊ သာသနာတော်ရောင်ဖြင့် တပြောင်ပြောင် တောက်ပသည်ဖြစ်၍။ ရမ္မေ၊ နှလုံးမွေ့လျော်ဘွယ်ရှိထသော။ ရာဇဌာနိယဝတ္ထိမ္ဟि၊ မင်းကျောင်နေရာဖြစ်၍ နှစ်လိုအပ်သော သဝိညာဏကရတနာ, အ၀ိညာဏက-ရတနာမျိုးအပေါင် နှင့် ပြည့်စုံထသော။ ပုရေ အမရနာမကေ၊ အမရပုရမည်သော ပြည်ကြီး၌။ သေဋ္ဌေ၊ အတူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ်မြတ်သော။ ဝိဟာရဗာကရေ၊ ဗဒားကရောကျောင်း၌။

၂။ တိပေဋကာ အလက်ံဝရ သိရိဓဇ မဟာဝမ္မ ရာဇဂုရုတိ နာမေန၊ တိပိဋကာလက်ံဝရ သိရိဓဇ မဟာဝမ္မ ရာဇဂုရု ဟူသော တံဆိပ်နာမံ

တော်ဖြင့်။ သုတော ၊ထင်ရှားတော်မူထသော။ မေဓာဝီ၊ ဗိုးကြိုးစက်ကဲ့သို့ ထက်မြက်သော ပညာရှိတော်မူထသော။

၃-၄။ နာနာဂန္ဓေသု၊ အထူးထူးသော ကျမ်းဂန်တို့၌။ ကုသလော၊ လိမ်မာသည်ဖြစ်၍။ ပရပ္ပဝါဒ မဒ္ဒနော၊ သာသနာတော်မှ ကခြားတမူ သူတပါးအယူကို နှိမ်နင်းနိုင်သော အစွမ်းရှိတော်မူထသော။ စကြော၊ ကောင်းကင်စက်ဝန်း လေးကျွန်းအပေါ်၌။ မလနိဿဋ္ဌစန္ဒောဝ၊ ဆီးနှင်း, မြူ, တိမ်, သူရိန်, မီးခိုး ညစ်မျိုးငါးအင် စင်ကြယ်ထွန်းပသော လမင်းကဲ့သို့။ စကြော၊ ဘုရားရှင်သာသနာတော်၌။ သုစိဝုတ္တိကော၊ စင်ကြယ်သန့်ရှင်းသော အကျင့်ရှိတော်မူထသော။ ဓိတိမေရုသမော၊ မြင်းမိုရ်တောင်မင်းကဲ့သို့ မတုန်မလှုပ် ခိုင်ခံ့တည်ကြည်သော သမာဓိရှိတော်မူထသော။ ယော ဂုရု၊ အကြင် ဆရာတော်ဘုရားသည်။ အနေကသတ-သိဿာနံ၊ အရာမက များစွာသော တပည့်သားတို့အား။ မူလသာသနံ၊ သာသနာတော်၏ မူလရင်းအမြစ်ဖြစ်သော ပါဠိ, အဋ္ဌကထာ, ဋီကာ, လက်သန်း, ဆန်း, အလင်္ကာ, သဒ္ဒါ, ကလာပ်စသော ကျမ်းဂန်ကို။ ဝါစေန္တော၊ ပို့သ, ချတော်မူလျက်။ ဝိဟာသိ၊ နေတော်မူ၏။ တေန ဂုရုနာ၊ ထို တိပိဋကာလင်္ကာရ သိရိဓဇ မဟာဓမ္မ ရာဇဂုရု-ဟု တံဆိပ်နာမ်တော်ရှိသော ဆရာတော်ဘုရားသည်။ ဝါစိတံ၊ ပို့သချတော်မူအပ်သော။

၅-၆။ နာနာနယေဟိ၊ အထူးထူးသောနည်းတို့နှင့်။ သမ္မဒန္ဒံ၊ ပြည့်စုံသော။ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟံ=အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟဿ၊ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂြိဟ်ကျမ်း၏။ ယတ္ထနိဿယံ-ယံ အတ္ထနိဿယံ၊ အကြင် အတ္ထနိဿယကို။ ပုညသေဋ္ဌောတိ နာမိကော၊ ပုညသေဋ္ဌ သာမဏေဟု ဆရာမြတ်တို့ မှည့်အပ်သော အမည်ရှိကသော။ အဟံ၊ ငါသည်။ သုတေဟိ ယုပသော-တူဟိ၊ သုတပညာရှာလေ့ရှိသော စာသင်ပျိုတို့သည်။ ယာစိတော=အဘိ-ယာစိတော၊ ရှေ့ရှု ရိုသေလေးမြတ် တောင်းပန်အပ်သည်ဖြစ်၍။ ယတ-သည်ံ၊ သင်သောအခါ မှတ်မိပါသမျှ။ လိခါမိ၊ ရေးသား၏။

နိဿယကျမ်းပြုနှစ်နှင့် ဆုတောင်း	သော အတ္ထနိဿယော၊ ထို သင်သောအခါ မှတ်မိပါသမျှ ငါရေးသားအပ်သော အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂြိဟ်ကျမ်း၏ အတ္ထနိဿယသည်။ သာသနေ၊ ဘုရား

သခင် သာသနာတော်သည်။ တိဒသာမိကေ၊ သုံးဆယ်သုံးခုအလွန် ရှိသည်ဖြစ်၍။ ဒိုသဟဿ သတံတိက္ကေ၊ နှစ်ထောင့်သုံးရာ ရောက်လတ်သော်။ (သာသနာနှစ် ၂၃၃၃-ခုနှစ်)

၇။ သက္ကရာဇေ၊ ဂေါဇာသက္ကရာဇ်သည်။ ကေပညာသာမိကေ၊ ငါးဆယ်တခု အလွန်ရှိသည်ဖြစ်၍။ ကေသဟဿကေ သတေ၊ တထောင့်တရာ ရောက်လတ်သော် (၁၁၅၁-ခု)။ သာဝတ္ထာမဟာသဿ၊ ဝါခေါင်လ၏။ ဇုဏ္ဏ-ပက္ခေ၊ လဆန်းပက္ခ၌။ စတုဒ္ဒသေ၊ တဆယ့်လေးရက်မြောက်ဖြစ်သော။

၈။ ဗုဓဝါရေ၊ သုံးလူ့ထိပ်တင် ချစ်ရှင်ဘုန်းဟေ့ ပွင့်သည့်နေ့၌။ ခေမံ၊ ဘေးငြိမ်းလျက်။ သုခါ–သုခံ၊ ချမ်းသာစွာ။ နိဋ္ဌိတော ယထာ၊ ပြီးသကဲ့သို့။ တထာ၊ ထို့အတူ။ သဗ္ဗပါဏီနံ၊ ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့အား။ ခေမံ၊ ဘေးငြိမ်းလျက်။ သုခါ၊ ကိုယ်၏ ချမ်းသာခြင်းတို့သည်။ သိဒ္ဓန္တု၊ ပြီးစေကုန်သတည်း။ ရာဇာ၊ လူမျှားသခင် ဘုရင်မည်ရှိ သမ္မုတိနတ် ခေါ်မှတ်တွင်ခြင်း မင်းထက်မင်းသည်။ ဘူမိကံ၊ မြေအပြင်၌နေသော သတ္တဝါအပေါင်းကို။ ရက္ခတု၊ မင်းကျင့်တရား လေးပါးသင်္ဂဟ ကောင်းမူလဖြင့် ထောက်ပင့်သင်္ဂြိုဟ် ကြည်ညိုဖြောင့်ဖြောင့် စောင့်တော်မူစေသတည်း။

ဗားကရာ ဆရာတော်ဘုရား ပို့သချတော်မူအပ်သော အနက်ကို ကြည့်ရှုမှတ်သားလိုပါသည်၊ သင်သောအခါ ရေးလိုက်ပါဟု စာသင်သားအပေါင်းတို့ တောင်းပန်အပ်သောကြောင့် ပုညသေဋ္ဌ အမည်ရှိသော သာမဏေသည် သင်ကြားခိုက်က မှတ်မိသမျှ ရေးသားအပ်သော အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂြိုဟ်ကျမ်း၏ နိဂုံးနှင့်တကွသော ကိုးပိုင်းအနက်ကား ဤတွင် အပြီးသတ်သတည်း။

နိဿယနိဂုံး ပြီး၏။

အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ ပါဠိနိဿယ ဤတွင် ပြီး၏။

အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ ပါဠိနိဿယ

မှတ်သားဖွယ် အကျဉ်းချုပ်

အကျဉ်းချုပ်စဉ်	စာမျက်နှာ
[အ]	
အကုသလ ကမ္မပထတရား ၁၀-ပါး	၁၆၂
အကုသလယောဂီ စေတသိက် ၁၄-ပါး	၇၉
အကုသလ သင်္ဂဟ	၂၁၀
အကုသိုလ်ကံ အမျိုးမျိုး	၁၆၂
အကုသိုလ်ကံ၏ပဋိသန္ဓေ အကျိုးပေးရာဘုံ	၁၆၇
အကုသိုလ်ကံ၏ ပဝတ္တိ အကျိုးပေးရာဘုံ	၁၆၈
အကုသိုလ် စေတသိက် ၁၄-ပါး	၄၇
အကုသိုလ် စေတသိက် ယှဉ်ပုံပြု သင်္ဂဟဂါထာ	၅၉
အကုသိုလ် စေတသိက် သမ္မယောဂနည်း ၅-ပါး	၅၇
အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး	၁၁
အကုသိုလ်စိတ် အကျယ် သင်္ဂဟနည်း	၁၅
အကုသိုလ်စိတ် နိဂုံး	၁၄
အကုသိုလ်စိတ် သင်္ဂဟဂါထာ	၁၈

အကျဉ်းချုပ်စဉ်	စာမျက်နှာ
[အ]	
အကုသိုလ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း	၆၅
အကုသိုလ်ဟိတ် ၃-ပါး	၉၀
အကျိုးပေးရာ ကာလ အားဖြင့် ကံ ၄-ပါး	၁၆၁
အကျိုးပေးရာ ဌာနအားဖြင့် ကံ ၄-ပါး	၁၆၁
အကျိုးပေး ရှေနောက် အစီ အစဉ်ဖြင့် ကံ ၄-ပါး	၁၆၀
အကျယ်အားဖြင့် ပဋ္ဌာန်ရ ဝိထိစိတ်ပြားပုံ	၁၂၄
အကြောင်းအကျိုး သင်္ဂဟ ဂါထာ	၂၄၈
အဂေါစရဂ္ဂါဟိကရูပ်	၁၉၅
အင်္ဂါ ၁၂-ပါး	၂၄၇
အစပ် ၃-ပါး	၂၄၈
အဋ္ဌတ္ထ ဗဟိဒ္ဓကလာပ်ခွဲပုံ	၂၀၆
အဋ္ဌတ္ထိက ရူပ် ၅-ပါး	၁၉၂
အဋ္ဌဋ္ဌိက ရူပ်ကလာပ် ၁၉-ပါး	၂၀၆
အညသမာန်း စေတသိက်	၄၅

အကွာရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[အ]	
အညသမာန်း စေတသိက် သမ္မယောဂနည်း	၅၄
အတိက္ကဋ္ဌာရုံ၌ ဖြစ်သော ဝိပါက်	၁၃၁
အတိပရိတ္တာရုံ မည်ပုံ	၁၂၃
အတိမဟန္တာရုံ မည်ပုံ	၁၂၁
အတိတ်အကြောင်း ၅-ပါး	၂၄၈
အတိတ်ကာလ	၂၄၆
အထူးအားဖြင့် ပဋ္ဌာဒ္ဌါရ ဝိထိစိတ်ပြားပုံ	၁၂၄
အထက်စျာန် မျှားရပုံ	၃၀၂
အထက်မင်စိတ် အကျယ် ရေတွက်ပုံ	၄၁
အတ္ထပညတ်	၂၇၅
အတ္ထပညတ်အမျိုးမျိုး	၂၇၃
အတ္ထိပစ္စည်းမျိုး	၂၇၀
အဒ္ဌာရရုပ် ၂၁-ပါး	၁၉၃
အဓိဋ္ဌာန ဝသီဘော်	၃၀၁
အဓိပတိ ၄-ပါး	၂၂၇
အဓိပတိတရားကိုယ် ၄-ပါး	၂၃၀
အဓိပတိယှဉ်သောဇောစိတ်	၂၂၉
အဓိမောက္ခ စေတသိက် ယှဉ် ၇၀-ပါး	၅၅
အဓွန်းကာလ ၃-ပါး	၂၄၆
အဓွန်းစသည်ကိုပြခြင်း	၂၄၆

အကွာရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[အ]	
အနန္တရစသည့် ၄-ပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ	၂၅၅
အနန္တရုပနိဿယ ပစ္စည်းသရုပ်	၂၆၁
အနာဂတ်ကာလ	၂၄၇
အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ် မရသော စိတ်	၁၃၉
အနာဂါမ်မည်ပုံနှင့် ပယ်သော ကိလေသာ	၃၂၉
အနိဋ္ဌာရုံ၌ ဖြစ်သောဝိပါက်	၁၃၀
အနိဒဿနရုပ်	၁၉၅
အနိန္ဒြိယ ရုပ် ၂၀-ပါး	၁၉၃
အနိပ္ဖန္နရုပ် ၁၀-ပါး	၁၉၁
အနိမိတ္တ	၃၁၁
အနိယတ ယောဂိစေတသိက် ၁၁-ပါး	၆၄
အနုပဿနာနှင့် လက္ခဏာ ၃-ပါး ယှဉ်တွဲပုံ	၃၂၃-၄
အနုပဿနာ ၃-ပါး	၃၀၉
အနုပါဒိန္နရုပ်	၁၉၄
အနုဘဝန လက္ခဏာအားဖြင့် ဝေဒနာပြားပုံ	၈၅
အနုသန္ဓေနှင့်ပဋိသန္ဓေ	၁၈၆
အနုသယ ၇-ပါး	၂၂၁
အနုသယတိ ၁၀-ပါး	၂၈၇

အကွာရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[အ]	
အနေကန် အာရုံပြုသော စိတ်များ	၁၀၇
အပွဏိဟိတ	၃၁၁
အပွနာဇော	၁၃၅
အပွနာဇောဖြစ်ခြင်း	၁၂၇
အပွနာဇောဖြစ်ပုံ သင်္ဂဟ ဂါထာများ	၁၂၉
အပွနာသမာဓိ မဖြစ်နိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၁၀-ပါး	၃၀၅
အပွမညာ ၄-ပါး	၂၀၈
အပွမညာ ၄-ပါးတို့၏ အာရုံ	၃၀၃
အပွမညာ စေတသိက် ၂-ပါး	၅၁
အပွမညာ စေတသိက် သမ္ပယောဂနည်း	၆၁
အပွမညာ, ဝိရတိစေတသိက် တို့ ယှဉ်ပုံ	၇၁
အပါယ် ၄-ဘုံ	၁၄၅
အပါယ် ပဋိသန္ဓေ	၁၄၉
အဘိညာဏ် ၅-ပါး	၃၀၇
အဘိညာဉ်ဇော	၁၃၅
အဘိညာဏ်ဖြစ်ပုံ ဝိထိ ၄-ဆင့်၃၀၆	
အဘိဓမ္မာနည်း သံယောဇဉ် ၁၀-ပါး	၂၂၂
အမရပုရမြို့၏ ဂုဏ်	၃၄၀
အမှုဝစကား	၁၁၄

အကွာရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[အ]	
အရဟတ္တမဂ်,ဖိုလ်ကြဉ် အလုံး စုံကို အာရုံပြုသောစိတ်	၁၀၅
အရိယမဂ္ဂင် ၈-ပါး	၂၂၅
အရိယာပုဂ္ဂိုလ် အသီးသီးနှင့် ပယ်သောကိလေသာ	၃၂၈
အရိယာပုဂ္ဂိုလ် အသီးသီးနှင့် လားရာဂတိ	၃၂၈
အရိယာပုဂ္ဂိုလ်သာ ရသောစိတ်	၁၄၀
အရူပ ၄-ဘုံ	၁၄၃
အရူပဂ်၏ အကျိုးပေးရာဘုံ	၁၇၃
အရူပ ဂိုရိယာစိတ်	၃၃
အရူပကုသိုလ်ကံ ၄-ပါး	၁၆၇
အရူပကုသိုလ်စိတ်	၃၁
အရူပစုတိနောင် ပဋိသန္ဓေ ဖြစ်ပုံ	၁၈၂
အရူပစိတ် နိုဝုံ	၃၃
အရူပစိတ်ပြားပုံ သင်္ဂဟ ဂါထာ	၃၇
အရူပဈာန်ကို ဖြစ်စေသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၄-ပါး	၂၉၆
အရူပဈာန်ဖြစ်ပုံ	၃၀၃
အရူပပဋိသန္ဓေ ၄-ပါ	၁၅၈
အရူပပဋိသန္ဓေ၏ အာရုံ	၁၈၀
အရူပဗြဟ္မာတို့၏ သက်တမ်း	၁၅၈

အကွာရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[အ]	
အရူပဗြဟ္မာဘုံသို့ လား စေသော် ကံ ၄-ပါး	၁၆၇
အရူပဘုံ၌ရသော ဝိထိစိတ်	၁၄၁
အရူပဘုံ၌ ဝတ္ထုရုပ်မရ	၁၀၉
အရူပ ဝိပါက်စိတ်	၃၂
အရူပါဝစရစိတ် ၁၂-ပါး	၃၀
အလုံးစုံကို အာရုံပြုသော စိတ်	၁၀၆
အလ္ဘာ ၄-ပါး	၂၄၈
အဝတ္ထုရုပ် ၂၂-ပါး	၁၉၃
အဝိဇ္ဇမာနပညတ်မည်ပုံ	၂၇၈
အဝိဇ္ဇာ၏ အကြောင်း အာသဝ	၂၅၀
အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရဖြစ်ခြင်း	၂၄၄
အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး	၁၉၆
အဝိဘူတာရုံဝိထိ	၁၂၅
အသက်တမ်း အမြဲမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်များ	၁၅၁
အသညသတ် ပဋိသန္ဓေ	၁၅၄
အသညသတ် ပုဂ္ဂိုလ်မရသော ရုပ်ကလာပ်	၂၁၃
အသညသတ်မှာ စိတ်မရှိ	၁၄၂
အသမ္ပဒိတ္ထအာရုံ	၁၉၅
အသုဘ ၁၀-ပါး	၂၈၆
အဟိတ်အကုသလဝိပါက်စိတ်	၁၅

အကွာရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[အ]	
အဟိတ်ကုသလဝိပါက်စိတ်	၁၃
အဟိတ်ကိရိယာစိတ်	၁၈
အဟိတ်စိတ် ၁၈-ပါး	၁၅၊၁၈
အဟိတ်စိတ် အကျယ် သင်္ဂဟနည်း	၇၀
အဟိတ်စိတ်၌ အညသမာန်း စေတသိက်ယှဉ်ပုံ	၈၂
အဟိတ်စိတ် နိဂုံး	၁၈
အဟိတ်စိတ်ပြားပုံ သင်္ဂဟ ဂါထာ	၁၉
အဟိတ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း	၆၅
အဟိတ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း သင်္ဂဟဂါထာများ	၈၂
အဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်မရသောစိတ်	၁၃၈
[အာ]	
အာကာသပညတ်	၂၇၅
အာကာသာနဉ္စာယတနစျာန် ရခြင်း	၃၀၃
အာကိဉ္စညာယတနစျာန် ရခြင်း	၃၀၄
အာဒီကမ္မိက မဟာဂျုတ်ဇော	၁၃၅
အာဂန္တုကဘဝင်ဝိထိ	၁၃၂
အာဂန္တုက ဘဝင်စိတ်ဖြစ်ပုံ	၁၃၂
အာယတန ၁၂-ပါး	၂၃၇
အာယတန ၁၂-ပါးပြားပုံ	၂၄၀
အာရုံ ၆-ပါး	၁၀၁

အကွာရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[အာ]	
အာရုံတို့၏ စိတ်တို့ဥဒ္ဒြစ်ခြင်း	၁၁၄
အာရုံတို့ဥ စိတ်တို့ဖြစ်ခြင်း	၁၁၄
အာရုံဖြင့်စိတ်ကိုဝေဘန်ခြင်း	၁၀၂
အာရမ္မဏပစ္စည်း ၆-မျိုး	၂၆၀
အာရမ္မဏသင်္ဂဟ	၁၀၁
အာရမ္မဏူပနိဿယ ပစ္စည်းသရုပ်	၂၆၀
အာရုပ္ပ ၄-ပါး	၂၀၉
အာဝဇ္ဇနဝသီဘော်	၃၀၁
အာဝဇ္ဇန်းကိစ္စတပ်သောစိတ်	၉၃
အာသဝ ၄-ပါး	၂၁၉
အာသီသပဏာမ	၁
အာသေဝနပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ	၂၅၅
အာဟာရ ၄-ပါး	၂၂၇
အာဟာရဇကလာပ် ၂-စည်း	၂၀၅
အာဟာရဇရုပ်ဖြစ်ပုံ	၁၉၉
အာဟာရတရားကိုယ် ၄-ပါး	၂၃၀
အာဟာရရုပ် ၁-ပါး	၁၀၀
[ဣ]	
ဣဌာရုံဥဒ္ဒြစ်သောဝိပါက်	၁၃၁
ဣဒ္ဓိပါဒ် ၄-ပါး	၂၃၂
ဣန္ဒြိယပစ္စည်း ၃-မျိုး	၂၆၀
ဣန္ဒြိယရုပ် ၈-ပါး	၁၉၃
ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ	၃၁၃
ဣန္ဒြေ ၅-ပါး	၂၃၂

အကွာရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[အာ]	
ဣန္ဒြေ ၂၂-ပါး	၂၂၅
ဣန္ဒြေအပြားဖြင့် ဝေဒနာ ပြားပုံ	၈၅
ဣန္ဒြေတရားကိုယ် ၁၆-ပါး	၂၃၀
ဣရိယာပုထ်ကို ခိုင်စေသော စိတ်	၁၉၈
ဣသာ,မစ္ဆေရ,ကုက္ကုစ္စတို့ ယှဉ်ပုံ	၇၇
[ဥ]	
ဥဂ္ဂဟနိမိတ်မည်ပုံ	၂၆၉
ဥတုဇကလာပ် ၄-စည်း	၂၀၅
ဥတုဇရုပ် ဆက်၍ဖြစ်ခြင်း	၂၁၁
ဥပါဒါနကွန္ဒာ ၅-ပါး	၂၃၇
ဥပါဒါနကွန္ဒာတရားကိုယ်	၂၃၉
ဥပါဒါန် ၄-ပါး	၂၂၀
ဥပါဒါန်ကြောင့်ဘဝဖြစ်ခြင်း	၂၄၅
ဥပါဒိန္နရုပ်	၁၉၄
ဥပါဒါရုပ် ၂၄-ပါး	၁၀၇
ဥပေက္ခာကိုရိယာဇောနောင် ဥပေက္ခာတဒါရုံဖြစ်ခြင်း	၁၃၂
ဥပေက္ခာဝေဒနာယှဉ်စိတ် ၅၅-ပါး	[illegible]
ဥယျောဇဉ် (တိုက်တွန်းချက်)	၁၃၄

အကွဲရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[၆-သြ]	
ကေန်အနေကန်အာရုံပြုသော စိတ်များ	၁၀၄
ကေန်အာရုံပြုသောစိတ်များ	၁၀၇
ကေဟိတ်စိတ် ၂-ပါး	၈၉
သြဃ ၄-ပါး	၂၁၉
သြဠာရိကရုပ်၁၂-ပါးစသည်	၁၉၄
အောက်ဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် မရသောစိတ်	၁၃၉
[က]	
ကံ ၄-ပါး ၄-လီ	၁၆၀
ကံအာရုံထင်ပုံ	၁၇၅
ကံဖြစ်ကြောင်း တရားများ	၁၆၄
ကခ်ါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိမည်ပုံ	၃၁၄
ကဒါစိစေတသိက်	၆၃
ကမ္မစတုက္က	၁၆၀
ကမ္မဇကလာပ် ၉-စည်း	၂၀၂
ကမ္မဇကလာပ်စသည်ပြု သင်္ဂဟဂါထာများ	၂၀၆
ကမ္မဇရုပ် ကေန်	၁၉၉
ကမ္မဇရုပ်ကို ဖြစ်စေသောကံ	၁၉၇
ကမ္မဇရုပ်ချုပ်ခြင်း	၂၁၁
ကမ္မဇရုပ်စသည်ပြု သင်္ဂဟ ဂါထာများ	၂၀၀
ကမ္မဇရုပ် မဖြစ်ပေါ်သော အချိန်	၂၁၀
ကမ္မဌာန်း ၂-မျိုး	၂၀၁

အကွဲရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[က]	
ကမ္မဌာန်း ၄၀-အကျဉ်း မာတိကာ	၂၀၂
ကမ္မဌာန်းတိုင်းဌ် ပရိကမ္မ ဘာဝနာရခြင်း	၂၉၃
ကမ္မဌာန်းပိုင်း နိဂုံး	၃၃၄
ကမ္မဌာန်းပိုင်း ပဋ္ဌိညာဉ်	၂၀၁
ကမ္မဒ္ဒါရအားဖြင့် ၃-ပါး	၁၆၅
ကမ္မဒ္ဒါရအားဖြင့် အကုသိုလ် ကံ ၃-ပါး	၁၆၂
ကမ္မနိမိတ် အာရုံများ	၁၂၀-၉
ကမ္မနိမိတ် ထင်ပုံ	၁၂၅
ကရုဏာ မုဒိတာယှဉ်ပုံ	၆၉
ကလာပ်မထိုက်သော ရုပ် ၅-ပါး	၂၀၃
ကမ္မဝဋ်	၂၄၉
ကသိုဏ်း ၁၀-ပါး	၂၀၅
ကာမ ၁၁-ဘုံ	၁၄၅
ကာမအဟိတ်, ဒ္ဒိဟိတ် စုတိ နောင် ပဋ္ဌိသန္ဓေဖြစ်ပုံ	၁၀၂
ကာမ ဥပစာရဇော စောခြင်း	၁၂၃
ကာမ ဥပစာရဇောနောင် အပွနာဇောဖြစ်ပုံ	၁၂၀
ကာမဥပေက္ခာဇောနောင် ဖြစ်သော အပွနာဇော	၁၂၀
ကာမကုသိုလ်ကံ အမျိုးမျိုး	၁၆၅

အကွာရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[က]	
ကာမကုသိုလ်ကံ၏ ပဋိသန္ဓေ အကျိုးပေးရာဘုံ	၁၆၈
ကာမစိတ်ပေါင်း သင်္ဂဟ ဂါထာ	၂၆
ကာမဇော ၆-ကြိမ် ၇-ကြိမ် စောပုံ	၁၃၄
ကာမဇော၀ါရ	၁၂၅
ကာမတရားကိုသာ အာရုံပြုသောစိတ်	၁၀၅
ကာမတိဟိတ် စုတိနောင် ပဋိသန္ဓေဖြစ်ပုံ	၁၀၂
ကာမပဋိသန္ဓေ ၁၀-ပါး	၁၄၉
ကာမပဋိသန္ဓေစိတ်၏အာရုံ	၁၇၀
ကာမပုဂ္ဂိုလ်တို့၏သက်တမ်း	၁၅၁
ကာမဘုံ၌အကျိုးပေးသော ကာမာ၀စရကံ ၂၀	၁၆၂
ကာမဘုံစသည်၌ ရသော ရုပ်များ	၂၁၄
ကာမဘုံ၌ ရသော၀တ္ထုရုပ်	၁၁၀
ကာမဘုံ၌ ရသော၀ိထိစိတ်	၁၄၁
ကာမဘုံ၌ ရုပ်ဖြစ်စဉ်	၂၀၇
ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ	၁၄၅
ကာမသုဂတိ အဟိတ် ပဋိသန္ဓေ	၁၅၀
ကာမသုဂတိ ပဋိသန္ဓေ	၁၅၀

အကွာရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[က]	
ကာမသုဂတိ ဒေ၀ဟိတ် ပဋိသန္ဓေ	၁၅၀
ကာမသောမနဿဇော နောင် ဖြစ်သော အပ္ပနာဇော	၁၂၇
ကာမာ၀စရကံ၏ အကျိုး ပေးရာဘုံ	၁၆၇
ကာမာ၀စရစိတ် အကျယ် သင်္ဂဟနည်း	၇၁
ကာမာ၀စရစိတ် နိုဂုံး	၂၅
ကာမာ၀စရစိတ်ပြားပုံ သင်္ဂဟဂါထာ	၂၅
ကာမာ၀စရစိတ် သင်္ဂဟနည်း	၆၅
ကာမာ၀စရစိတ် သင်္ဂဟနည်း သင်္ဂဟဂါထာများ	၇၃
ကာမာ၀စရသောဘနစိတ်	၂၀
ကာယကံ ၃-ပါး	၁၆၂
ကာယ၀ိညတ္တိနေ၀ကကလာပ်	၂၀၇
ကိစ္စ ၁၄-ပါး	၉၁
ကိစ္စအားဖြင့် ကံ ၄-ပါး	၁၆၀
ကိစ္စ ဌာနတို့ဖြင့် စိတ်ကို ဝေဘန်ခြင်း	၉၂
ကိစ္စ ဌာနနှင့် တပ်သော စိတ်တို့ သင်္ဂဟဂါထာများ	၉၄
ကိစ္စသင်္ဂဟ	၉၁
ကိလေသာ၀ဋ်	၂၁၉

အကွဲရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[က]	
ကိလေသာ ၁၀-ပါး	၂၂၂
ကုသိုလ်နှင့်ဝိပါက်စိတ် အကျယ်ပြုပုံ	၄၃
ကုသိုလ်ဟိတ် ၃-ပါး	၉၁
ကေစိဝါဒ ပြုပုံ	၆၁
ကေစိဝါဒ သင်္ဂဟဂါထာ မျှား	၁၇၀
ကိုးဌာနတပ်သော တရား ၁-ပါး	၂၃၅
[ခ]	
ခန္ဓာ ၅-ပါး	၂၃၆
ခန္ဓာ ၅-ပါး တရားကိုယ်	၂၃၉
ခြင်းရာ ၂၀	၂၄၈
ခြောက်ဒွါရဌာပြစ်သော စိတ် ၃၁-ပါး	၁၀၀
ခြောက်ဒွါရမှ အမြဲတမ်း လွှတ်သောစိတ်	၁၀၀
[ဂ]	
ဂတိနိမိတ် အာရုံမျှား	၁၇၉
ဂတိနိမိတ် ထင်ပုံ	၁၇၆
ဂန္ဓ ၄-ပါး	၂၂၀
ဂဗ္ဘသေယျက ပုဂ္ဂိုလ်အား ပြစ်သော ရူပ်ကလာပ် ၃-စည်း	၂၀၉
ဂေါစရဘေဒ	၂၉၆

အကွဲရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဂ-င]	
ဂေါစရရူပ် ၃-ပါး	၁ဂဂ
ဂေါတြဘူစိတ် ဖြစ်ခြင်း	၃၂၁
ငါးကိစ္စတပ်သော စိတ်	၄၉
ငါးဌာနတပ်သော တရား ၁-ပါး	၂၃၅
ငါးဒွါရဌာပြစ်သော စိတ် ၃-ပါး	၁၀၀
[စ]	
စက္ခု ဒသက ကလာပ်	၂၀၂
စက္ခုဒွါရဌာပြစ်သောစိတ် ၄၆-ပါး	၉ဂ
စက္ခုဒွါရ မည်ပုံ	၉၇
စက္ခုဒွါရိက အတိပရိတ္တာရုံ ဝီထိ	၁၂၃
စက္ခုဒွါရိက အတိမဟန္တာရုံ ဝီထိ	၁၁၉
စက္ခုဒွါရိက ပရိတ္တာရုံ ဝီထိ	၁၂၂
စက္ခုဒွါရိက မဟန္တာရုံ ဝီထိ	၁၂၂
စတုက္ကမာတိကာ	၁၄၄
စတုဇရူပ် ၉-ပါး	၂၀၀
စတုပါရိသုဒ္ဓိ သီလ	၃၁၂
စတုမဟာရာဇ် နတ်သက်ကို လူသက်ဖြင့်ရေတွက်ခြင်း	၁၅၁
စတုတ္ထစျာန် ၃-ဘုံ	၁၄၃
စတုတ္ထစျာန်ရ ပုဂ္ဂိုလ် လားရာ တတိယစျာန်ဘုံ	၁၇၂

အကွာရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[စ]	
စတုတ္ထစျာန် ဝိပါက် ပဋ္ဌိသန္ဓေ	၁၅၄
စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ် ဖြစ်ပုံ	၂၁၁
စရိုက် ၆-ပါး	၂၀၂
စရိုက်ဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဝေဘန်ပုံ	၂၉၀
စိတ် ၇-မျိုး	၂၃၉
စိတ်အကျဉ်း ၀၉-ပါး	၃၇
စိတ် အကျဉ်း အကျယ် သင်္ဂဟ ဂါထာ	၃၉
စိတ်အကျယ် ၁၂၁-ပါး	၄၀
စိတ်အကျယ် ပြပုံ	၄၃
စိတ်ချင်းထူးအောင် ပြုသော စေတသိက်များ	၇၅
စိတ်ပိုင်း	၁၁
စိတ်ပိုင်း နိုဂုံး	၄၄
စိတ်ဖြင့် ဝေဘန်ခြင်း	၂၃၆
စိတ်သက်	၁၁၀
စိတ်သက်နှင့် ရုပ်သက်	၁၁၀
စိတ္တဇ အာဟာရဇရုပ် ချုပ်ခြင်း	၂၁၁
စိတ္တဇ ကလာပ် ၆-စည်း	၂၀၃
စိတ္တဇရုပ် ဇကန်	၁၉၉
စိတ္တဇရုပ်ကို ဖြစ်စေသော စိတ်	၁၉၀

အကွာရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[စ]	
စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်ပုံ	၃၁၄
စိတ္တပြွါဒ်အားဖြင့် ဂ-ပါး	၁၆၅
စိတ္တပြွါဒ်အားဖြင့် အကုသိုလ်ကံ ၁၂-ပါး	၁၆၄
စုတစုတနောင် ပဋ္ဌသန္ဓေ ဖြစ်ပုံ	၁၀၁
စုတိစိတ် ဖြစ်ပုံ	၁၇၇၊၁၈၀
စုတိ ပဋ္ဌိသန္ဓိကွမ	၁၇၄
စုတေခါနိုးကာလ စိတ်အစဉ် ဖြစ်ပုံ	၁၇၆
စုတေခါနိုးကာလ နိမိတ် ထင်ပုံ	၁၇၅
စေတသိက် ၅၂-ပါး	၄၅
စေတသိက်ကို စိတ်နှင့်အမျှ ရေတွက်ခြင်း	၀၂
စေတသိက်ပိုင်း	၄၅
စေတသိက်ပိုင်း နိုဂုံး	၀၃
စေတသိက် ရာသီပြ ဘင်္ဂဟ ဂါထာ	၅၂
စေတသိက်လက္ခဏာ ၄-ပါ	၄၅
[ဆ-ဇ]	
ဆ ဆက္က မာဂဏ်ကာ	၁၁၊
ဆန္ဒစေတသိက်ယူဉ် ၆၉-ပါး	၅၆
ဆိုင်ရာစိတ်ကို တပ်နှိုင်းကာ ကိစ္စများ	၆၄
ဇဝန နိယာ	၁၃၊

အကွာရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[၈-စျ]	
၈ဝန ဝါရ	၁၂၄
ဇာတိ၏ အကျိုးဆက်များ	၂၄၅
ဇာတိကြောင့် ဇရာမရဏာ ဖြစ်ခြင်း	၂၄၅
ဇာတိ ပညတ်	၂၇၅
ဇာတိရှုပ်	၁၉ဝ
ဇာတ်အားဖြင့် စိတ်ကို ရေတွက်ခြင်း	၃၇
ဇီဝိတ နဝက ကလာပ်	၂ဝ၃
ဇီဝိတရှုပ် ၁-ပါး	၁ဂဂ
ဇီဝိတိန္ဒြေ ၂-ပါး	၂၂ဂ
ဇောကိစ္စတပ်သော စိတ်	၉၃
ဇောစိတ် ၇-ကြိမ် ဖြစ်ခြင်း	၁၂ဝ
ဇောနောင် တဒါရုံ ဖြစ်ပုံ	၁၃၁
ဇောဖြစ်ပုံ သင်္ဂဟ ဂါထာ	၁၃၇
စျာနဝီထိ	၁၂၆
စျာန် ၄-ပါးကို ဖြစ်စေသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၃-ပါး	၂၉၅
စျာန် ၅-ပါးကို ဖြစ်စေသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၁၁-ပါး	၂၉၄
စျာနင် ၇-ပါး	၂၂၅
စျာန်စိတ်ပြားခြင်း အကြောင်း	၄၃
စျာနင်တရားကိုယ် ၅-ပါး	၂၃ဝ
စျာနင်မထိုက်သောတရား	၂၂ဂ

အကွာရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[စျ-ဉ-၅]	
စျာန်ဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဝေဖန်ပုံ	၂၉၄
ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိတရားကိုယ်	၃၂၂
ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိမည်ပုံ	၃၁၉
၅ာန ၁ဝ-ပါး	၉၂
၅ာနဖြင့် ဝေဘန်ခြင်း	၂၃၄
[တ]	
တကိစ္စတပ်သောစိတ်	၉၅
တ၅ာနတပ်သော ဗောဓိပက္ခိယ တရား ၉-ပါး	၂၃၅
တဏှာကြောင့် ဥပါဒါန် ဖြစ်ခြင်း	၂၄၅
တတိယစျာန် ၃-ဘုံ	၁၄၇
တတိယစျာန် ဝိပါက် ပဋ္ဌိသန္ဓေ	၁၅၄
တဒါရုံ နှစ်ကြိမ်ဖြစ်ခြင်း	၁၂၁
တဒါရုံ အင်္ဂါ ၃-ပါး	၁၃၃
တဒါရုံကိစ္စတပ်သောစိတ်	၉၄
တဒါရုံ ဖြစ်ကြောင်း ၃-ပါး	၁၃၃
တဒါရမ္မဏနိယမ	၁၃ဝ
တဒါရမ္မဏဝါရ	၁၂၄
တဒ္ဒါရဋ္ဌ ဖြစ်သောစိတ် ၃၆-ပါး	၉၉
တနည်း ကံအာရုံ ထင်ပုံ	၁၇၇
တဘဝဋ္ဌ တူမြဲတရား ၃-ပါး	၁၅၉

အကွာရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[တ]	
တရားကိုယ်အားဖြင့် ၁၄-ပါး	၂၃၄
တရားကိုယ်ပြ သင်္ဂဟ	
ဂါထာများ	၂၂၃၊ ၂၂၉
တရားကိုယ်ယူပုံ	
ယူနည်း	၂၂၇၊ ၂၃၈
တာဝတိံသာနတ်သက်	၁၅၂
တိဇရုပ်	၂၀၀
တိဟိတ် ဉက္ကဋ္ဌကံ အကျိုး	
ပေးပုံ	၁၆၉
တိဟိတ်ဉက္ကဋ္ဌကံ စသည်	
ကွဲပြားခြင်း	၁၆၈
တိဟိတ်စိတ် ၄၇-ပါး	၉၀
တုသိတာနတ်သက်	၁၅၂
တေကာလိကပစ္စည်း စသည်	၂၇၂
[ထ]	
ထိနမိဒ္ဓသမ္ပယောဂနည်း	၅၉
ထပ်တူအကျိုးကို ဖြစ်စေသည့်	
မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ကံ	၁၇၄
ထိုထိုစိတ်၌ မယှဉ်သော	
စေတသိက်များ	၇၄
[ဒ]	
ဒဿနကိစ္စစသည် တပ်သော	
စိတ်	၉၃
ဒါနစသောအားဖြင့်	
ကုသိုလ်မှ ၃-ပါး	၁၆၅
[ဒ]	
ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိမည်ပုံ	၃၁၄
ဒိသာ,ကာလပညတ်	၂၇၅
ဒုက္ခဝေဒနာယှဉ်စိတ် ၁-ပါး	၈၅
ဒုတိယစျာန် ၃-ဘုံ	၁၄၆
ဒုတိယစျာန် တတိယစျာန်ရ	
ပုဂ္ဂိုလ်လားရာ ဒုတိယ	
စျာန်ဘုံ	၁၇၁
ဒုတိယစျာန်ဝိပါက်ပဋ္ဌိသန္ဓေ	၁၅၄
ဒေါစတုက်သမ္ပယောဂနည်း	၅၈
ဒေါမနဿ ဝေဒနာယှဉ်	
စိတ် ၂ ပါး	၈၆
ဒေါသစရိုက်	၂၈၃
ဒေါသစရိုက်များသူနှင့် လျော်	
သော ကမ္မဋ္ဌာန်းများ	၂၉၁
ဒေါသဇောနောင် ဥပေက္ခာ	
တဒါရုံဘဝင်သာ	
ဖြစ်ခြင်း	၁၃၂
ဒေါသမူကြောင့် ဖြစ်သော	
အကုသိုလ်ကံ ၃-ပါး	၁၆၄
ဒေါသမူစိတ် ၂-ပါး	၁၃
ဒေါသမူသင်္ဂဟနည်း	၇၇
ဒ္ဒါရ ၆-ပါး	၉၆
ဒ္ဒါရအားဖြင့် ဝီထိ ၆-ပါး	၁၁၅
ဒ္ဒါရ၌ဖြစ်သောစိတ်များ	၉၉
ဒ္ဒါရ၌ဖြစ်သောစိတ် သင်္ဂဟ	
ဂါထာများ	၁၀၀

အကွာရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဒ-ဓ]	
ဒ္ဒါရဖြင့် စိတ်ကို ဝေဘန်ခြင်း	၉၇
ဒ္ဒါရရုပ် ၇-ပါး	၁၉၃
ဒ္ဒါရဝိမုတ်စိတ်	၉၉
ဒ္ဒါရဝိမုတ်စိတ်တို့၏အာရုံ	၁၀၄
ဒ္ဒါရသင်္ဂဟ	၉၆
ဒ္ဒိဇရုပ်	၂၀၀
ဒ္ဒိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌကံ အကျိုး ပေးပုံ	၁၆၉
ဒ္ဒိဟိတ်ဩမကကံ အကျိုး ပေးပုံ	၁၆၉
ဒ္ဒိဟိတ်စိတ် ၂၂-ပါး	၇၉
ဒ္ဒိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်မရသောစိတ်	၁၃၇
ဓာတ် ၁၇-ပါးပြားပုံ	၂၄၀
ဓမ္မာယတန ဓမ္မဓာတ် တရားကိုယ်	၂၃၉
ဓမ္မာရုံ၆-မျိုးနှင့်တရားကိုယ်	၁၀၂
[နဝ]	
နကုတောစိရုပ် ၄-ပါး	၂၀၀
နတ်တို့၏သက်တမ်း	၁၅၁
နမ္မဒါယကာ တောင်းပန်ပုံ	၃၃၆
နာနာ ကဒါစိ စေတသိက်များ	၆၃
နာနာကွဏိကကမ္မပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ	၂၅၂
နာမပညတ်ဖြစ်လာပုံ	၂၈၀
[နဝ]	
နာမည်အပြားအားဖြင့် ၃၇-ပါး	၂၃၄
နာမ်အာဟာရ ၁-ပါး	၂၂၇
နာမ်ဣန္ဒြေ ၁၄-ပါး	၂၂၆
နာမ်တရား ၅-ပါး	၂၇၃
နာမ်ဓာတ် ၇-ပါး	၂၃၈
နာမ်နာမ်ချင်း ကျေးဇူးပြုပုံ	၂၆၅
နာမ်ပဋိသန္ဓေသာ ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်	၁၈၁
နာမ်ရုပ်အချင်းချင်း ကျေးဇူးပြုပုံ	၂၆၄
နာမ်ရုပ်ကြောင့် သဋ္ဌာယ တနဖြစ်ခြင်း	၂၄၄
နာမ်ရုပ်သည် နာမ်ရုပ်အား ကျေးဇူးပြုပုံ ၉-နည်း	၂၅၄
နာမ်သည် နာမ်အား ကျေးဇူး ပြုပုံ ၆-နည်း	၂၅၄-၅
နာမ်သည် နာမ်ရုပ်အား ကျေးဇူးပြုပုံ ၅-နည်း	၂၅၄၊ ၂၅၆၊ ၂၆၄၊ ၂၆၆၊ ၂၆၇
နာမ်သည် ရုပ်အား ကျေးဇူး ပြုပုံ	၂၅၄
နိဂုံးဂါထာ	၁၇၄
နိပ္ပန္နရုပ် ၁၈-ပါး	၁၉၁
နိဗ္ဗာန် ၂-မျိုး	၂၁၅
နိဗ္ဗာန် ၃-မျိုး	၂၁၆

အကွာရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[နိ]	
နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသောစိတ်	၁၀၇
နိဗ္ဗာန်ကို ပြခြင်း	၂၁၅
နိဗ္ဗာန် ခန္ဓာမုတ်ဖြစ်ခြင်း အကြောင်း	၂၄၀
နိဗ္ဗာန်မည်ပုံ	၂၁၅
နိဗ္ဗာန်မည်ပုံ သင်္ဂဟဂါထာ	၂၁၆
နိမ္မာနရတီနတ်သက်	၁၅၂
နိမိတ် ၃-ပါး	၂၀၄
နိမိတ်ပညတ်	၂၇၅
နိမိတ်ဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဝေဘန်ပုံ	၂၉၆
နိယတယောဂီစေတသိုက် ၄၁-ပါး	၆၄
နိရောဓသမာပတ်၏ ပုဗ္ဗကိစ္စ ၄-ပါး	၃၃၂
နိရောဓသမာပတ်မည်ပုံ	၃၃၂
နိရောဓသမာပတ်မှဏပုံ	၃၃၃
နိရောဓသမာပတ်ဝိထီ၌ ဇောဖြစ်ပုံ	၁၃၆
နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားနိုင် သော ပုဂ္ဂိုလ် ၂-ပါး	၃၃၁
နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားပုံ	၃၃၁
နိဿယကျမ်းပြုဆရာ	၃၄၀
နိဿယဆရာ၏ဆုတောင်း	၃၄၁
နိဿယနိဂုံး	၃၄၀
နိဿယပစ္စည်း ၃-မျိုး	၂၆၅

အကွာရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[နိ]	
နိဝရဏ ၆-ပါး	၂၂၀
နေဝသညာနာသညာယတန စျာန်ကိုရခြင်း	၃၀၅
နှစ်ကိစ္စတပ်သောစိတ်	၉၅
နှစ်ဌာနတပ်သောတရား ၁-ပါး	၂၃၅
[ပ]	
ပကတူပနိဿယပစ္စည်း	၂၆၁
ပကိဏ်းစေတသိက် ၆-ပါး	၄၆
ပကိဏ်းစေတသိက် ယှဉ်စိတ်မျှား	၅၇
ပကိဏ်းစေတသိက် ယှဉ် မယှဉ်ပြ သင်္ဂဟဂါထာ	၅၆
ပကိဏ်းစေတသိက် သမ္ပယောဂနည်း	၅၄
ပကိဏ်းပိုင်း	၈၄
ပကိဏ်းပိုင်း နိဂုံး	၁၁၂
ပကိဏ်းမယှဉ်သော စိတ်မျှား	၅၆
ပစ္စယသင်္ဂဟနည်း ၂-ပါး	၂၄၂
ပစ္စယသန္နိဿိတသီလ	၃၁၃
ပစ္စဝေက္ခဏာကာမဇော ၄-ကြိမ် ၅-ကြိမ်ကျပုံ	၁၃၅
ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ၅-ပါး	၃၂၂
ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြစ်ခြင်း	၃၂၂
ပစ္စဝေက္ခဏာဝသီဘော	၃၀၂

အကွဲရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ပ]	
ပစ္စည်း ၆-မျိုး သင်္ဂဟ ဂါထာများ	၂၅၃
ပစ္စည်းအကျဉ်း ၄-ပါး	၂၇၁
ပစ္စည်းပိုင်း နိဂုံး	၂၈၀
ပစ္စည်းပိုင်း ပဋ္ဌာန်ဉာဏ်	၂၄၂
ပစ္စည်းမျိုးပြု သင်္ဂဟဂါထာ	၂၇၂
ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးနှင့် အနာဂတ် အကျိုး ၅-ပါးစီ	၂၄၈
ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်း ၅-ပါး	၂၄၈
ပစ္စုပ္ပန်အာရုံထင်ရှားစဉ် သေခြင်းဖြစ်ခြင်း	၁၇၈
ပစ္စုပ္ပန်ကာလ	၂၄၇
ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ	၂၅၈
ပစ္ဆာဇာတဝိပွယုတ်	၂၆၉
ပဥ္စဒ္ဒါရဝိထိစိတ် သရုပ်ပြ သင်္ဂဟဂါထာ	၁၂၄
ပဥ္စဒ္ဒါရဝိထိများ	၁၁၉
ပဥ္စဒ္ဒါရဝိသယပွဝတ္တိ ၄-ပါး	၁၁၇
ပဥ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်ဖြစ်ခြင်း	၁၂၀
ပဥ္စမစျာန်ကို ဖြစ်စေသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၁-ပါး	၂၉၅
ပဥ္စမစျာန်ရ ပုဂ္ဂိုလ်လားရာ ရူပစတုတ္ထစျာန်ဘုံများ	၁၇၃
ပဥ္စမစျာန်ဝိပါက်ပဋ္ဌာန်	၁၅၄
ပဥ္စာရုံကို အာရုံပြုသောစိတ်	၁၀၄

အကွဲရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ပ]	
ပညာစရိုက်များသူနှင့် လျော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းများ	၂၆၂
ပညာစေတသိက် သမ္မယောဂနည်း	၆၂
ပညတ် ၂-မျိုး	၂၇၃
ပညတ်ကိုသာ အာရုံပြုသောစိတ်	၁၀၆
ပညတ်နာမ်ရုပ်သည် နာမ်အား ကျေးဇူးပြုပုံ	၂၅၄
ပညိန္ဒြေစေတသိက် ၁-ပါး	၅၂
ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်း ၁၂-ပါး	၂၄၃
ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်း မည်ပုံ	၂၄၃
ပဋ္ဌိဉာဏ်	၁၁၃၊၁၄၄
ပဋ္ဌိဉာဏ်နှင့် မာတိကာစဉ်	၈၄
ပဋ္ဌိဘာဝနိမိတ် မည်ပုံ	၂၆၉
ပဋ္ဌိဘာဝနိမိတ်ရသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၂-ပါး	၂၆၇၊၃၀၃
ပဋ္ဌိသန္ဓိစတုက္က	၁၄၉
ပဋ္ဌိသန္ဓေ ၄-မျိုး	၁၄၉
ပဋ္ဌိသန္ဓေအခါ၌ မရသောရုပ်	၂၁၄
ပဋ္ဌိသန္ဓေစိတ်ဖြစ်ပုံ	၁၇၇
ပဋ္ဌိသန္ဓေဘဝင် စုတိကိစ္စ တည်သောစိတ်	၆၂
ပဌမစျာန် ၃-ဘုံ	၁၄၆
ပဌမစျာန်ကိုဖြစ်စေသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၃-ပါး	၂၆၅

အကွာရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ပ]	
ပဌမစျာန်ရခြင်း	၃၀၀
ပဌမစျာန်ရပုဂ္ဂိုလ်လားရာ ပဌမစျာန်ဘုံ	၁၇၀
ပဌမစျာန်ဝိပါက် ပဋိသန္ဓေ	၁၅၃
ပဋ္ဌာန်းနည်းမည်ပုံ	၂၄၃၊၂၅၁
ပဏာမဂါထာကို ဆန်းနည်း အနက်ပေးပုံ	၃၊၈
ပရမတ္ထတရား ၄-ပါး နိဂုံး	၉၊၂၁၇
ပရနိမ္မိတ ဝသဝတ္တီနတ်သက်	၁၅၃
ပရနိမ္မိတ ဝသဝတ္တီနတ်သက်ကို လူသက်ဖြင့် ရေတွက်ပြပုံ	၁၅၃
ပရိကမ္မနိမိတ်မည်ပုံ	၂၉၈
ပရိကမ္မနိမိတ် ဥဂ္ဂဟနိမိတ် ရမသော ကမ္မဋ္ဌာန်း	၂၉၆
ပရိဇ္ဇာဒရုပ် ၁-ပါး	၁၈၉
ပရိဟ္ဘာဝရုံမည်ပုံ	၁၂၂
ပဝတ္တိအခါ၌ ရုပ်အားလုံး ရခြင်း	၂၁၄
ပသာဒရုပ် ၅-ပါး	၁၈၇
ပသာဒရုပ်ချိုသူမှာ စက္ခု ဝိညာဉ်စသော ဝီထိ စိတ်တို့မရ	၁၄၂
ပသာဒဝတ္ထုရုပ်ကိုမှီသော ပဋ္ဌဝိညာဏဓာတ်	၁၀၉
ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ	၃၁၂

အကွာရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ပ]	
ပီတိ ၅-မျိုး	၃၁၆
ပီတိစေဘသိက်ယှဉ် ၅၁-ပါး	၅၅
ပုဂ္ဂလဘေဒ	၁၃၈၊၃၂၂
ပုဂ္ဂိုလ်အလိုက် အပွနာဇော ဖြစ်ပုံ	၁၃၀
ပုဂ္ဂိုလ်အလိုက် စိတ်ရ သင်္ဘာဂါထာ	၁၄၀
ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း လျှောက်ပတ် သော ကမ္မဋ္ဌာန်းများ	၂၉၂
ပုညကိရိယာဝတ္ထု ၁၀-ပါး	၁၆၆
ပုထုဇဉ် သေကွဲ ပုဂ္ဂိုလ် မရသော စိတ်	၁၃၉
ပုရေဘာတဝိပွယုတ်	၂၇၀
[ဖ-ဗ]	
ဖဿကြောင့် ဝေဒနာ ဖြစ်ခြင်း	၂၄၄
ဖိုလ်၏ ဝိမောက္ခ အမည်ရပုံ	၃၂၆
ဖိုလ်စိတ်အကျယ်ရေတွက်ပုံ	၄၁
ဖိုလ်စိတ်ဖြစ်ခြင်း	၃၂၁
ဖိုလ်စိတ် ၄-ပါး	၃၅
ဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်ဖလသမာ ပတ်တွဲပုံ	၃၃၀
ဗဟိဒ္ဓ ရူပ်ဝိသေသတ် ၂-ပါး	၁၆၆
ဗဟိဒ္ဓရူပ် ၂၃-ပါး	၁၉၃

အကွာရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဗ]	
ဗုဒ္ဓိစရိုက်	၂၈၃
ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး	၂၃၂
ဗောဓိပက္ခိယ တရားကိုယ်ပြု သင်္ဂဟဂါထာများ	၂၃၄
ဗောဓိပက္ခိယ သင်္ဂဟ	၂၃၀
ဗိုလ် ၅-ပါး	၂၃၂
ဗိုလ် ၉-ပါး	၂၂၆
ဗိုလ်တရားကိုယ် ၉-ပါး	၂၃၀
ဗိုလ်မထိုက်သောတရား	၂၂၉
[ဘ]	
ဘဝကြောင့် ဇာတိဖြစ်ခြင်း	၂၄၅
ဘဝင် ၂-ကြိမ်ဖြစ်ပုံ	၁၂၀
ဘဝင်အစဉ်ဖြစ်ပုံ	၁၈၃
ဘဝင်နှင့် စုတိစိတ်ဖြစ်ပုံ	၁၈၃
ဘာဝနာ ၃-ပါး	၂၈၃
ဘာဝနာ ၃-ပါးလုံး ရသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ၃၀-ပါး	၂၉၄
ဘာဝနာဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဝေဘန်ပုံ	၂၉၃
ဘာဝနာဘေဒ	၂၉၃
ဘာဝရုပ် ၂-ပါး	၁၈၈
ဘုရား, တရား, သံဃာ ရတနာသုံးပါးကို ရှိခိုးခြင်း	၃
ဘူမိစတုက္က	၁၄၅
ဘူမိဝိဘာဂ	၁၄၁
[ဘ]	
ဘုံ ၄-မျိုး	၁၄၅
ဘုံအလိုက်ရသော ဝတ္ထုရုပ် နှင့် ဝိညာဏဓာတ်	၁၁၁
ဘုံအလိုက် ရုပ်ဖြစ်ပုံ သင်္ဂဟဂါထာများ	၂၁၄
ဘုံအလိုက် ဝိထိစိတ်ရပုံ သင်္ဂဟဂါထာ	၁၄၂
ဘုံအားဖြင့် စိတ်အပြား ၄-ပါး	၁၁
ဘုံအားဖြင့် စိတ်ကို ရေတွက်ခြင်း	၃၈
ဘုံ၌ပုဂ္ဂိုလ်ရ သင်္ဂဟဂါထာ များ	၁၄၈
[မ]	
မင်္ဂ၏ ဝိမောက္ခ အမည်ရပုံ	၃၂၅
မင်္ဂကိစ္စ ၄-ချက် တပြိုင်နက်	၃၂၁
မင်နှင့် ဖိုလ်တို့ ဝိမောက္ခ အမည်တူပုံ	၃၂၈
မဂ္ဂဝိထိ	၁၂၆
မဂ္ဂဝိထိ စိတ်အစဉ်ဖြစ်ပုံ	၃၁၉
မဂ္ဂင် ၈-ပါး	၂၃၃
မဂ္ဂင် ၁၂-ပါး	၂၂၅
မဂ္ဂင်-ဈာန်-ဗိုလ် မထိုက် သော တရား	၂၂၉
မဂ္ဂင်တရားကိုယ် ၉-ပါး	၂၃၀
မဂ္ဂင်မထိုက်သောတရား	၂၂၉

အကွာရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[မ]	
မဂ်စိတ် ၄-ပါး	၃၅
မဂ်ဇော ဖိုလ်ဇော	၁၃၆
မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိမည်ပုံ	၃၁၅
မနောကံ ၃-ပါး	၁၆၃
မနောဒ္ဓါရ အပ္ပနာဇော၀ါရ	၁၂၆
မနောဒ္ဓါရ ကာမဇော၀ါရ	၁၂၅
မနောဒ္ဓါရဌာ်ဖြစ်သော စိတ် ၆၇-ပါး	၉၉
မနောဒ္ဓါရမည်ပုံ	၉၇
မနောဒ္ဓါရ၀ီထိ	၁၂၅
မနောဒ္ဓါရ၀ီထိစိတ် သရုပ်ပြ သင်္ဂဟ၀ါထာ	၁၂၅
မနောဒ္ဓါရ ဝိသယပ္ပ၀ေတ္တိ ၂-ပါး	၁၁၈
မနောဒ္ဓါရိကစိတ်တို့၏ အာ၀ရုံ	၁၀၃
မရဏာသန္နကာမဇော ၅-ကြိမ်	၁၃၄
မရဏ ၊သန္နဇော၏ အာ၀ရုံဖြစ်သောကံ	၁၈၀
မရဏာသန္နဇော၏ အာ၀ရုံ ဖြစ်သော ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ်	၁၇၉
မရဏာသန္နဝီထိ	၁၇၇
မရဏုပ္ပတ္တိစတုက္က	၁၇၄

အကွာရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[မ]	
မဟာဂ္ဂုတ်ကိုသာ အာ၀ရုံပြုသောစိတ်	၁၀၆
မဟာဂ္ဂုတ်စိတ် အကျယ် သင်္ဂဟနည်း	၆၈၊၇၀
မဟာဂ္ဂုတ်စိတ် သင်္ဂဟနည်း	၆၅
မဟန္တာ၀ုံမည်ပုံ	၁၂၂
မဟာကိရိယာစိတ်	၂၃
မဟာကိရိယာစိတ် အကျယ် သင်္ဂဟနည်း	၇၂
မဟာကိရိယာဇောနှောင် ဖြစ်သော အပ္ပနာဇော	၁၂၉
မဟာကုသိုလ်စိတ်	၂၀
မဟာကုသိုလ်စိတ်အကျယ် သင်္ဂဟနည်း	၇၁
မဟာကုသိုလ်ဇောနှောင် ဖြစ်သော အပ္ပနာဇော	၁၂၈
မဟာဘုတ် ၄-ပါး	၁၈၇
မဟာဘုတ်နှင့်ဥပါဒါရူပ်	၁၈၇
မဟာ၀ိပါက်စိတ်	၂၂
မဟာ၀ိပါက်စိတ်အကျယ် သင်္ဂဟနည်း	၇၃
မိစ္ဆာမဂ္ဂင် ၄-ပါး	၂၂၅
မိဿကခေတ် ၁-ပါး	၂၃၈
မိဿကသင်္ဂဟ	၂၂၄
မူလသောမကျောင်းဌာ် သင်ကြီးဟာ်ကျမ်းပြုခြင်း	၁၄၄

အကွဲရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[မ]	
မောဃဝါရ	၁၂၄
မောစတုက် သမ္မယောဂနည်း	၅၈
မောဟစရိုက်	၂၈၃
မောဟစရိုက်မျိုးသူအား လျော်သောကသိုဏ်းဝန်း	၂၉၃
မောဟမူစိတ် ၂-ပါး	၁၄
မောဟမူသင်္ဂဟနည်း	၇၈
[ယ-ရ]	
ယခုဘဝ မရဏာသန္နဇောဇ၏ အာရုံကိုပင် ဒုတိယဘဝ ပဋိသန္ဓေစိတ်က ယူခြင်း	၁၇၉
ယာမဘုနတ်သက်	၁၅၂
ယောဂ ၄-ပါး	၂၁၉
ရုံခါ ၆-ဒွါရ၌ဖြစ်၍ ရုံခါ ၆-ဒွါရမှလွတ်သောစိတ်	၁၀၀
ရုံခါ၌ ဘာဝဒသက မရခြင်း	၂၀၉
ရုံခါ မရအပ်သော ကလာပ် ၄-စည်း	၂၀၈
ရတနတ္တယ ပဏာမ	၃
ရတနတ္တယ ပဏာမဂါထာ	၃
အကျဉ်းချုပ်	၉
ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မရသောစိတ်	၁၃၉
ရဟန္တာမည်ပုံနှင့်ပယ်သော ကိလေသာ	၃၃၀

အကွဲရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ရ]	
ရဟန္တာသန္တာန်၌ဝိပါက် လည်း အမှန် ဇောလည်း အမှန်	၁၃၁
ရာဂစရိုက်	၂၈၂
ရာဂစရိုက်မျိုးသူနှင့် လျော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းများ	၂၉၀
ရူပ ၁၆-ဘုံ	၁၄၆
ရူပ အရူပ ပဋိသန္ဓေ၏အာရုံ	၁၀၀
ရူပကံ၏ အကျိုးပေးရာဘုံ	၁၇၀
ရူပ ကလာပ	၂၀၁
ရူပကုသိုလ်ကံ ၅-ပါး	၁၆၆
ရူပကုသိုလ်စိတ်	၂၇
ရူပဂိုရိယာစိတ်	၂၉
ရူပစဘုတ္ထစျာန်ပြဟ္မာတို့၏ သက်တမ်း	၁၅၇
ရူပစုတိနောင် ပဋိသန္ဓေဖြစ်ပုံ	၁၀၂
ရူပစိတ်ပြားပုံ သင်္ဂဟဂါထာ	၃၀
ရူပစျာန်ဖြစ်ပုံ	၃၀၀
ရူပတတိယစျာန် ပြဟ္မာတို့၏ သက်တမ်း	၁၅၆
ရူပပဋိသန္ဓေ၏အာရုံ	၁၀၀
ရူပပဌမစျာန် ပြဟ္မာတို့၏ သက်တမ်း	၁၅၅
ရူပ ပဝတ္တိက္တမ	၂၀၇
ရူပပြဟ္မာတို့၏သက်တမ်း	၁၅၅

အကွာရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ရ]	
ရူပပြဟ္မာဘုံသို့ လားစေသော ကံ ၅-ပါး	၁၆၆
ရူပဘုံ၌မရသော ရုပ်ကလာပ် ၆-ပါး	၂၁၂
ရူပဘုံ၌ရသော ကမ္မဇ ရုပ်ကလာပ် ၄-ပါး	၂၁၂
ရူပဘုံ၌ရသော ဝတ္ထုရုပ်	၁၀၉
ရူပဘုံ၌ရသောဝီထိစိတ်	၁၄၁
ရူပဝိပါက်စိတ်	၂၈
ရူပဝိဘာဝ	၁၉၁
ရူပဝိဘာဝ သင်္ဂဟဂါထာ	၁၉၆
ရူပဘုံ၌ ရုပ်ဖြစ်စဉ်	၂၁၂
ရူပ သင်္ဂဟ ၅-ပါး	၁၈၆
ရူပသမုဋ္ဌာန နယ	၁၉၇
ရူပသမုဋ္ဌေသ	၁၈၇
ရူပါရုံကို အာရုံပြုသောစိတ်	၁၀၃
ရူပါရုံ စက္ခုဒ္ဒါရ၌ ထင်ခြင်း	၁၁၉
ရူပါရုံစသည်ကို ကေန်အာရုံ ပြုသောစိတ်များ	၁၀၄
ရူပါရုံတရားကိုယ်	၁၀၂
ရူပါဝစရစိတ် ၁၅-ပါး	၂၆
ရူပါဝစရစိတ် နိဂုံး	၃၀
ရူပါဝစရပဋိသန္ဓေ ၆-ပါး	၁၅၃
ရူပါဝစရ နာမ်ပဋိသန္ဓေ ၅-ပါး	၁၅၃
ရူပါဝစရရုပ်ပဋိသန္ဓေ ၁-ပါး	၁၅၄

အကွာရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ရ]	
ရယ်ရှင်မှုကို ဖြစ်စေသော စိတ်	၁၉၈
ရုပ်အာဟာရ ၁-ပါး	၂၂၃
ရုပ်ဣန္ဒြေ ၈-ပါး	၂၂၆
ရုပ်က နာမ်အား ကျေးဇူး ပြုပုံ	၂၆၆
ရုပ်ကလာပ် ၂၁-စည်း	၂၀၆
ရုပ်ကလာပ် လက္ခဏာ ၄-ပါး	၂၀၁
ရုပ်ကို ဖြစ်စေသော ဥတု	၁၉၉
ရုပ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော တရား ၄-ပါး	၁၉၇
ရုပ်တရား	၂၇၃
ရုပ်ခေတ် ၁၀-ပါး	၂၃၈
ရုပ်နာမ် ၂-ပါး ပဋိသန္ဓေ ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်	၁၈၁
ရုပ် နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး	၁၈၇
ရုပ်ပဋိသန္ဓေသာ ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်	၁၈၁
ရုပ်ပိုင်း နိဂုံး	၂၁၇
ရုပ်ပိုင်း မာတိကာ	၁၈၆
ရုပ်ဖြစ်ခြင်း ၂-မျိုး	၂၁၃
ရုပ် လေးပါးတို့ ဖြစ်ပေါ်ပုံ ရှေ့နောက် အစီအစဉ်	၂၁၀
ရုပ် လေးပါးတို့ နောက်ဆုံး ချုပ်ပုံ	၂၁၀
ရုပ်သက်	၁၁၀

အကွဲရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ရ]	
ရူပ်သည် နာမ်အား ကျေးဇူး ပြုပုံ	၂၅၄
ရူပ်သည် ရူပ်အား ကျေးဇူး ပြုပုံ	၂၆၄၊ ၂၆၆၊ ၂၆၇
ရှစ်ဌာန တပ်သောတရား ၁-ပါး	၂၃၅
ရှင်ပုည်သေဋ္ဌ (နိဿယ-ရေးကူးသူ)	၃၄၁
[လ]	
လက္ခဏာရူပ် ၄-ပါး	၁၉၀
လက္ခဏာဃယာဉ် ၃-ပါး	၃၀၉
လဟုတာဒေကာဒသက-ကလာပ်	၂၀၄
လေးကိစ္စ တပ်သောစိတ်	၉၄
လေးဌာန တပ်သောတရား ၁-ပါး	၂၃၅
လောကီဟရားကို အာရုံ ပြုသောစိတ်	၁၀၅
လောကီ လောကုတ္တရာ ဈာန်စိတ် အပေါင်း	၄၂
လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ပါး	၃၄
လောကုတ္တရာစိတ် အကျယ်	၄၀
လောကုတ္တရာစိတ် နိဂုံး	၃၆
လောကုတ္တရာစိတ်ပြားပုံ သင်္ဂဟဂါထာ	၃၇၊ ၄၂

အကွဲရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[လ]	
လောကုတ္တရာစိတ် သင်္ဂဟ နည်း	၆၄၊ ၆၅
လောကုတ္တရာစိတ် သင်္ဂဟ နည်း သင်္ဂဟဂါထာ	၆၇
လောကုတ္တရာပညိန္ဒြေ ၄-ပါး	၂၂၈
လောဘမူကြောင့် ဖြစ်သော အကုသိုလ်တံ ၃-ပါး	၁၆၄
လောဘမူစိတ် ၈-ပါး	၁၂
လောဘမူ ဒေါသမူကြောင့် ဖြစ်သော အကုသိုလ်တံ ၄-ပါး	၁၆၄
လောဘမူ သင်္ဂဟနည်း	၇၅
[ဝ]	
ဝစီကံ ၄-ပါး	၁၆၃
ဝစီဝိညတ္တိဒသကကလာပ်	၂၀၄
ဝဋ္ဋမြစ် ၂-ပါး	၂၅၀
ဝဋ္ဋ ၃-ပါး	၂၄၉
ဝဋ္ဋပြတ်ပုံနှင့် လည်ပုံ	၂၅၀
ဝတ္ထုဖြင့် စိတ်ကို ဝေဘန်ခြင်း	၁၁၉
ဝတ္ထုဖြင့် ဘုံကို ဝေဘန်ခြင်း	၁၀၈
ဝတ္ထုရူပ် ၆-ပါး	၁၀၈၊ ၁၉၃
ဝတ္ထုရူပ်ကို မြို့,မမြို့သော စိတ်များ	၁၁၁
ဝတ္ထုရူပ်နှင့် ဘုံစိတ် သင်္ဂဟ-ဂါထာများ	၁၁၁

အကွာရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဝ]	
ဝတ္ထုသင်္ဂဟ	၁၀၈
ဝဝတ္ထာန် ၁-ပါး	၂၈၉
ဝသဝတ္ထိနတ်တို့၏သက်တမ်း	၁၅၃
ဝသီဘော် ၅-ပါး	၃၀၁
ဝါရ ၄-မျိုး	၁၂၄
ဝိကာရရူပ် ၅-ပါး	၁၉၀
ဝိစာရစေတသိက်ယှဉ် ၆၆-ပါး	၅၅
ဝိစိကိစ္ဆာသမ္မယောဂနည်း	၅၉
ဝိဇ္ဇမာနပညတ်မည်ပုံ	၂၇၇
ဝိညာဏဌာယတနစျာန် ရခြင်း	၃၀၄
ဝိညာဏဆက္က	၁၁၄
ဝိညာဏ် ၆-ပါး	၁၁၅
ဝိညာဏ်ကြောင့် နာမ်ရူပ် ဖြစ်ခြင်း	၂၄၄
ဝိညာဏ်အားဖြင့်ဝီထိ ၆-ပါး	၁၁၅
ဝိညတ်ကို ဖြစ်စေသောစိတ်	၁၉၈
ဝိညတ်ရူပ် ၂-ပါး	၁၈၉
ဝိတက်စရိုက်	၂၈၃
ဝိတက်စရိုက်များသူအား လျော်သောကသိုဏ်း ဝန်း	၂၉၃
ဝိတက်စရိုက် မေဟာစရိုက် များသူနှင့်လျော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းများ	၂၉၁

အကွာရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဝ]	
ဝိတက်စေတသိက်ယှဉ် ၅၅-ပါး	၅၄
ဝိနိဗ္ဗောဓရူပ် ၂၀-ပါး	၁၉၆
ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းနည်းဌ သိမှတ်ဖွယ်များ	၃၀၈
ဝိပဿနာညစ်ညူးကြောင်း တရား ၁၀-ပါး	၃၁၆
ဝိပဿနာဉာဏ် ၁၀-ပါး	၃၁၀
ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း ၃-မျိုး	၂၆၉
ဝိပါကပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူး ပြုပုံ	၂၅၇
ဝိပါကဝဋ်	၂၄၉
ဝိဘူတာရုံဝိထိ	၁၂၅
ဝိမောက္ခဘေဒ	၃၂၃
ဝိမောက္ခ(မဂ်) ၃-ပါး	၃၁၁
ဝိရတိစေတသိက် သမ္မယောဂ နည်း	၆၀
ဝိရတိစေတသိက် သုံးပါး	၅၁
ဝိသယပ္ပဝတ္တိဆက္က	၁၁၇
ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါး	၃၀၈
ဝိထိစိတ်ဖြစ်ပုံ နိဂုံးချုပ် စကား	၁၄၃
ဝိထိစိတ် မပြတ်ခြင်း	၁၄၃
ဝိထိဆက္က	၁၁၅
ဝိထိပိုင်း	၁၁၃
ဝိထိပိုင်း နိဂုံး	၁၄၃

အကွာရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဝ]	
ဝိထိမုတ်ပိုင်း နိဂုံး	၁၈၅
ဝိထိမုတ်ပိုင်း(ဘုံပိုင်း)	၁၄၄
ဝိထိမုတ္တဝိသယပွဝတ္တိ ၃-ပါး	၁၁၄
ဝိရိယစေတသိက်ယှဉ် ၇၃-ပါး	၅၅
ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီဝိပဿနာ	၃၂၀
ဝုဋ္ဌာနဝသီဘော်	၃၀၂
ဝုဋ္ဌောကိစ္စတပ်သောစိတ်	၉၃
ဝုဋ္ဌောစိတ်ဖြစ်ခြင်း	၁၂၀
ဝေဒနာ ၃-ပါး	၈၅
ဝေဒနာ ၅-ပါး	၈၅
ဝေဒန ၅-ပါး ယှဉ်ပုံ	၈၇
ဝေဒနာအလိုက် အပွနာဇော ဖြစ်ပုံ	၁၂၉
ဝေဒနာကြောင့် တဏှာ ဖြစ်ခြင်း	၂၄၅
ဝေဒနာဖြင့် စိတ်ကိုဝေဘန်ခြင်း	၈၅
ဝေဒနာသင်္ဂဟ	၈၄
ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနဝါရ	၁၂၄
[သ]	
သံသရာစက်ပြတ်ပုံ	၁၈၄
သံသရာစက်လည်ပုံ	၁၈၄
သံသေဒဇနှင့် သြပပါတိက သတ္တဝါတို့ ရုပ်ကလာပ် ဖြစ်ပုံ	၂၀၈
[သ]	
သကဒါဂါမ်မည်ပုံနှင့် ပယ်သော ကိလေသာ	၃၂၉
သခ်ါရကြောင့် ဝိညာဉ် ဖြစ်ခြင်း	၂၄၄
သင်္ဂဟ ၄-ပါး မာတိကာ	၂၁၈
သင်္ဂဟနည်း ၃၃-ပါး	၆၄
သင်္ဂဟနည်း ၅-မျိုးပြ သင်္ဂဟဂါထာများ	၆၄
သစ္စာ ၄-ပါး	၂၃၈
သစ္စာ ၄-ပါး တရားကိုယ်	၂၄၀
သစ္စာဝိမုတ်	၂၄၁
သညာ ၁-ပါး	၂၀၉
သဏ္ဌာနပညတ်	၂၇၄
သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါး	၂၃၁
သတိပဋ္ဌာန်တရားကိုယ်	၂၃၃
သန္ဓိရဏကိစ္စတပ်သောစိတ်	၉၃
သဒ္ဒပညတ် ၆-ပါး	၂၇၆
သဒ္ဒပညတ်ပရိယာယ်	၂၇၆
သဒ္ဒါရုံစသည်ကို အာရုံပြုသောစိတ်	၁၀၃
သဒ္ဓါစရိုက်	၂၀၃
သဒ္ဓါစရိုက်များသူနှင့် လျော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းများ	၂၉၁
သနိဒဿနရုပ်	၁၉၄
သပ္ပါယဘေဒ	၂၉၀
သမာပတ္တိဘေဒ	၃၃၀

အကွေ့ရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[သ]	
သမ္ဘတ္တအာရုံ	၁၉၅
သမ္ဘယုတ္တပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ	၂၅၆
သမ္ဘယောဂနည်း ၁၆-ပါး	၅၃
သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ စေတသိက်	၄၅
သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏစေတသိက် သမ္ဘယောဂနည်း	၅၄
သဗ္ဗသင်္ဂဟ	၂၃၆
သဗ္ဗာကုသလသာဓာရဏ စေတသိက် ၄-ပါး	၅၇
သဘာဝရုပ် စသည်	၁၀၀
သဘောဇာတ်အားဖြင့် သမ္ဘယောဂနည်း ၄-မျိုးပြားပုံ	၅၃
သမထကမ္မဋ္ဌာန်းနည်း	၂၀၂
သမထကမ္မဋ္ဌာနသင်္ဂဟ ၇-ပါး	၂၀၂
သမာပဇ္ဇနဝသီဘော်	၃၀၁
သမ္ပစ္စည်းပိုင်း နိဂုံး	၂၄၁
သမ္ပစ္စည်းပိုင် ပဋိညာဉ်	၂၁၀
သမ္ပစ္စယသင်္ဂဟ ၄-ပါး	၂၁၀
သမ္ဘဟပညတ်	၂၇၄
သမ္ဘပွဓာန် ၄-ပါး	၂၃၁
သမ္ဘပွဓာန်တရားကိုယ်	၂၃၃
သဟဇာတကမ္မပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ	၂၅၇
သဟဇာတရုပ် ၂-မျိုး	၂၇၁

အကွေ့ရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[သ]	
သဟဇာတဝိပွယုတ်	၂၆၉
သဟိတ်စိတ် ၇၁-ပါး	၀၉
သဟ ကဒါစိစေတသိက်	၆၃
သဠာယတနကြောင့် ဖဿ ဖြစ်ခြင်း	၂၄၄
သာမညအားဖြင့် ပဋ္ဌာန်ရဝိထိစိတ်ပြားပုံ	၁၂၄
သီလဝိသုဒ္ဓိ မည်ပုံ	၃၁၂
သုခဝေဒနာ ယှဉ်စိတ် ၁-ပါး	၀၅
သုခုမရုပ်စသည်	၁၉၄
သုညတ	၃၁၁
သုတ္တန်နည်း သံယောဇဉ် ၁၀-ပါး	၂၂၁
သုဒ္ဓဋ္ဌကကလာပ်	၂၀၄
သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံ	၁၄၇
သုဒ္ဓါဝါသ ဗြဟ္မာတို့၏ သက်တမ်း	၁၅၇
သုံးကိစ္စတပ်သောစိတ်	၉၅
သေခြင်း ၄-ပါး	၁၇၄
သောကစသည်ကို ဆိုရခြင်းအကျိုး	၂၄၇
သောတဒသကကလာပ် စသည်	၂[illegible]
သောတဒ္ဓါရစသည်၌ ဖြစ်သောစိတ်	[illegible]
သောတဒ္ဓါရစသည်မည်ပုံ	[illegible]

အကွာရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[သ]	
သောတဒ္ဒါရိက အတိ မဟန္တာရုံ ဝိထိစသည်	၁၂၃
သောတာပတ္တိမဂ်စိတ် ၅-ပါး	၄၀
သောတာပန် မည်ပုံနှင့် ပယ်သော ကိလေသာ	၃၂၉
သောဘနစိတ် အကျဉ်း	၂၀
သောဘနစိတ် အကျယ်	၂၀
သောဘနစေတသိက် ၂၅-ပါး	၄၈
သောဘနစေတသိက် သမ္မယောဂနည်း ၄-ပါး	၆၀
သောဘနသာဓာရณ စေတသိက် ၁၉-ပါး	၄၉
သောဘနသာဓာရณ သမ္မယောဂနည်း	၆၀
သောမနဿကိရိယဇော နောင် သောမနဿ တဒါရုံဖြစ်ခြင်း	၁၃၁
သောမနဿဝေဒနာယှဉ်စိတ် ၆၂-ပါး	၈၆

အကွာရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဟ]	
ဟဒယရူပ် ၁-ပါး	၁၈၈
ဟဒယဝတ္ထုရူပ်ကို အမြဲမှီ သော မနောဓာတ်	၁၀၉
ဟဒယဝတ္ထုရူပ်ကိုအမြဲမှီသော မနောဝိညာณဓာတ်	၁၁၀
ဟဒယဝတ္ထုရူပ်ကို မမှီသော မနောဝိညာณဓာတ်	၁၁၁
ဟဒယဝတ္ထုရူပ်ကို ရုံခါမှီ, မမှီသော မနော ဝိညာณဓာတ်	၁၁၀
ဟေတု, စျာန, မဂ္ဂ ပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ	၂၅၆
ဟေတုသင်္ဂဟ	၈၈
ဟိတ် ၆-ပါး	၂၂၄
ဟိတ် ၆-ပါးနှင့် ယှဉ်ပုံ သင်္ဂဟ ဂါထာများ	၉၀
ဟိတ်တရားကိုယ် ၆-ပါး	၂၂၉
ဟိတ်ဖြင့် စိတ်ကိုဝေဘန်ခြင်း	၈၈

ဓမ္မာနန္ဒ ဝေယျာဝစ္စကိုးကားခြင်းခွင့်ပြုချက်ရရှိ

ဝေ ဗြဟ္မ ဦးကံ

ဆရာဝေး - ရန်ကုန်။

အလိမ္မာ-စာမှာရှိသည်

လူ့သဘာဝ စရိုက်ဆိုးများကို ပယ်ရှားပြီး စရိုက်ကောင်းများကို
ဖော်ဆောင်မည့်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေးအစိုးရ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့မှ

မြန်မာပြည် ပိဋကတ်များကိုဖတ်ပါ

မြန်မာစာ ဖတ်တတ်သူတိုင်း ဗုဒ္ဓရှင်တော်ဘုရား၏
နိကာယ်ငါးရပ် ပိဋကတ်ပါဠိတော်
၅၂-ကျမ်းလုံးကို ဖတ်ရှုနားလည်နိုင်ကြပြီ

မြန်မာပြန်ကျမ်းများ

၁။ ဒီဃနိကာယ် (သုတ္တန်)	ပါဠိတော	(၃-ကျမ်း)	၃-အုပ်
၂။ မဇ္ဈိမနိကာယ် (သုတ္တန်)	။	(၃-ကျမ်း)	၃-အုပ်
၃။ သံယုတ္တနိကာယ် (သုတ္တန်)	။	(၅-ကျမ်း)	၃-အုပ်
၄။ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် (သုတ္တန်)	။	(၁၁-ကျမ်း)	၃-အုပ်
၅။ ခုဒ္ဒကနိကာယ် (ကျမ်း-၃၀) မှ	ဝိနည်း(၅-ကျမ်း)		၅-အုပ်
	အဘိဓမ္မာ(၄-ကျမ်း)		၅-အုပ်
	အခြားသုတ္တန်(၁၄-ကျမ်း)		၂-အုပ်

မဟာဗုဒ္ဓဝင်

ပဌမတဲ့ ပဌမပိုင်း၊ ပဌမတဲ့ ဒုတိယပိုင်း၊
ဒုတိယတဲ့၊ တတိယတဲ့၊ စတုတ္ထတဲ့၊ ပဉ္စမတဲ့ ထွက်ပြီ။
ဆဋ္ဌမတဲ့ ထွက်တော့မည်။

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေးအစိုးရ

ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့

၌

ရိုက်နှိပ်ပြီးသော

ကမ္မဋ္ဌာန်းဆိုင်ရာ

မြန်မာပြန် ကျမ်းစာအုပ်များ

၁။ ပဋ္ဌိသမ္ဘိဒါမဂ် မြန်မာပြန်
၂။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မြန်မာပြန် ပဌမတွဲ
၃။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မြန်မာပြန် ဒုတိယတွဲ
၄။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မြန်မာပြန် တတိယတွဲ
၅။ လယ်တီ ဒီပနီပေါင်းချုပ် ပဌမတွဲ
၆။ ပရမတ္ထသရူပဘေဒနီ ဒုတိယတွဲ
၇။ ဋီကာကျော် မြန်မာပြန် တတိယတွဲ
၈။ ဝိပဿနာဒီပနီ

တိပိဋကပါဠိ-မြန်မာအဘိဓာန်

အတွဲ ၁- (အ မှ အနိဋ္ဌက အထိ) ထွက်ပြီ။
အတွဲ ၂- (အနု မှ အဗ္ဘောက္ကိရဏ အထိ) ။
အတွဲ ၅- (က မှ ကိလေဒေတ္တာ အထိ) ။
အတွဲ ၇- (စ မှ ဆိုဇေ့ယျုံ အထိ) ။
အတွဲ ၉- (တ မှ ထောမေဿာမိ အထိ) ။
အတွဲ ၃၊ ၄၊ ၆၊ ၈၊ ၁၀- ထွက်တော့မည်။

အလိမ္မာစာမှာရှိသည်

လူတော် လူကောင်း ဖြစ်အောင်

လူ့သဘာဝ စရိုက်ဆိုးများကို ပယ်ရှားပြီး
စရိုက်ကောင်းများကို ဖော်ဆောင်မည့် .

တော်လှန်ရေးအစိုးရ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့မှ

ဝိဒုကတ် မြန်မာပြန်များကို ဖတ်ပါ

ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့၌ ရိုက်နှိပ်ပြီးသော

အဘိဓမ္မာ မြန်မာဘာသာကျမ်းများ

၁။	အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟပဒီပက ပါဠိ	မြို့ပြင်ကြီးဆရာတော်
၂။	နိဗ္ဗာနသင်္ဂဟပဒီပက (ဒီပက-တ-တဲ)	။
၃။	ပရမတ္ထသံခေပနုဇ္ဇာအဖြေ	လယ်တီဆရာတော်ကြီး
၄။	ပရမတ္ထသံခေပဋီကာ ပါဠိ	လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီး
၅။	ပရမတ္ထသင်္ဂဟဘေဒနီ ပါဠိ	မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ကြီး
၆။	အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟပဒီပနီ	သေက္ခတောင် ဦးတိုလောက
၇။	သရုပ်ပြသင်္ဂြိုဟ် ပ	ဒေါ်ဝိဇ္ဇေသီ၊ဘီအေ၊မေ့မာစရိယ
၈။	မစိုးရိမ် မူလတန်း သင်္ဂြိုဟ် ပ	
၉။	ဓမ္မသင်္ဂဏီ မြန်မာပြန်	
၁၀။	ခန္ဓာ,အာယတန,ဓာတ်,သစ္စာဝိဘင်း မြန်မာပြန်	
၁၁။	ပုဂ္ဂလ ပညတ် မြန်မာပြန်	
၁၂။	ကထာဝတ္ထု မြန်မာပြန် ပါဠိ	
၁၃။	ဋီကာကျော် မြန်မာပြန် ပါဠိ၊တ	
၁၄။	အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ ပါဠိနိဿယ	ဗားကရာဆရာတော်

တိပိဋက ပါဠိ-မြန်မာ အဘိဓာန် ၅-တဲ့ ထုတ်ပြီ။

မဟာဗုဒ္ဓဝင် ၅-တဲ့ (၆-အုပ်) ထုတ်ပြီ။